HABABAM SINIFI

ROMAN

Rıfat Ilgaz

Rıfat Ilgaz / Bütün Eserleri / Roman

Hababam Sınıfı

ISBN 975 - 348 - 022 - 9

35. Basım İstanbul, Şubat 2007

Kapak Deseni: *Turhan Selçuk*

Baskı: *Şefik Matbaası Tic.Ltd.Şti.*

Marmara Sanayi Sitesi M Blok No: 291

İkitelli/İstanbul

Tel: 0212 4 72 15 00

MERİTOKRASİ İÇİN EPUB’A ÇEVİREN Rincewind

© Çınar Yayınları, 1998

Tüm yayın hakları saklıdır

Çınar Yayınları

Rıfat Ilgaz Kültür Merkezi

Çatalçeşme Sok. No: 50/4

Cağaloğlu / İstanbul

Tel: 0212 528 71 40

Faks: 0212 528 71 43

www.cinaryayincilik.com.tr

www.hababamsinifi.com.tr

cinar@cinaryayincilik.com.tr

Hababam Sınıfı

Rıfat Ilgaz

Resimleyen

Turhan Selçuk

HABABAM SINIFI SERİSİ

Hababam Sınıfı
Hababam Sınıfı Baskında
Hababam Sınıfı Uyanıyor
Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı
Hababam Sınıfı İcraatın İçinde

Table of Contents

RIFAT ILGAZ ve HABABAM SINIFI

1911 yılında Cide'de doğan Rıfat Ilgaz, edebiyat kapısını şiirle aralar. İlk şiirlerinin ortaokul yıllarında Kastamonu'daki yerel gazetelerde yayımlanmasıyla birlikte adım yavaş yavaş duyurmaya başlayan Ilgaz, daha sonra Kastamonu Muallim Mektebi'ni bitirerek ilkokul öğretmeni olarak başladığı meslek hayatını, 1938'de Gazi Eğitim Enstitüsü'nden mezun olmasıyla Türkçe öğretmeni olarak sürdürür. 1939'da ise İstanbul'a gelerek Karagümrük Ortaokulu'nda göreve başlar. O yıllarda *Çığır*, *Oluş*, *Ulus*, *Güneş*, *Yücel*, *Varlık*, *Hamle* ve *Yeni İnsanlık* gibi dönemin büyük dergilerinde şiirleri yayımlanır. 1942'de Ömer Faruk Toprak ile *Yürüyüş* dergisini çıkaran Ilgaz, bu dergide Orhan Kemal, Sait Faik, Cahit Irgat, A.Kadir ve Nâzım Hikmet gibi bugün edebiyatımızın en büyük adları arasında sayılan şair ve yazarlarla birlikte çalışır. *Gün*, *Cumartesi* ve *Yığın* dergilerinin yazar kadrosunda yer alan Ilgaz'ın o yıllarda *Yarenlik* ve *Sınıf* adlı şiir kitapları da çıkar.

Daha sonra Sabahattin Ali, Aziz Nesin ve Mim Uykusuz ile birlikte, halk tarafından çok sevilen ve benimsenen *Markopaşa* gazetesini çıkarır.

1952-1960 yılları arasında *Tan* gazetesinde dizgici, düzeltmen ve röportaj yazan olarak çalışan Rıfat Ilgaz, 23 Şubat 1956'da *Dolmuş* adlı mizah dergisinin yazı kadrosuna katılır; *Hababam Sınıfı*'nın doğuşu da o günlere rastlar.

İlhan Selçuk'un yönetimindeki Dolmuş'taki bütün yazarlar, Vites, Dişli ve Kriko gibi takma adlarla yazmaktadır; Ilgaz, kadroya sonradan katıldığı için Stepne (yedek lastik) adını alır. *Hababam Sınıfı*, Stepne imzasıyla yazı dizisi olarak başlar. Çok beğenilmesi üzerine, dizi sürdürülür. Bir süre sonra ise, dizide çıkan yazılar bir kitapta toplanır. İlk olarak Mayıs 1957'de kitaplaştırılan *Hababam Sınıfı*'nın kapağında yazar adı olarak Stepne yer alır; ta ki aynı yılın Haziran ayına kadar… 6 Haziran 1957'de *Dolmuş*'ta yayımlanan "*Hababam Sınıfı*'nın Muharriri" başlıklı yazıda, dizinin ve kitabın yazarının Rıfat Ilgaz olduğu açıklanır. 11 Temmuz 1957'de ise, derginin 79. sayısında *Hababam Sınıfı* dizisinin bittiği duyurulur. "Not" olarak şöyle denir:

"Mekteplerin tatile girmesi münasebetiyle *Hababam Sınıfı* dağılmış bulunuyor. Rıfat Ilgaz'ın büyük alaka gören bu eserinin birinci kısmı, kitap halinde yayınlanmıştır. İkinci kitap hazırlanmaktadır. Yakında 'Dolmuş Mizah Yayınları' serisinden neşredileceğini okuyucularımıza müjdeleriz."

1959'da *Hababam Sınıfı* öykülerinin bir bölümünü de Tan Basımevi'nden Haluk Yetiş basar. Artık ünü kendi adını aşan kitaba ileride sahip çıkabilmek için kendi adını koyduran Rıfat Ilgaz'a gelen ilk eleştirilerden biri Dağıtıcı Faruk'a aittir:

"Nerde Stepne, nerde Rıfat Ilgaz?.. Bırak dostum sen bu işleri!"

"…"

"Rusçan fena değil; doğrusu ilk kitabı çok güzel çevirmişsin!"

"Ben mi çevirmişim? Hangi yazardan?"

"Hangi yazardan olacak! Stepne'den… Baktın birincisi iyi gitti, ikinciyi de sen yetiştirdin geriden!"

H*ababam Sınıfı* serisinin devamı oları kitaplardan; 1972’de “Hababam Sınıfı Baskında” ve “Hababam Sınıfı Uyanıyor”, 1975’te “Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı”, en son da 1987’de “Hababam Sınıfı İcraatın İçinde” yayımlanır.

1966’da Ulvi Uraz Tiyatro Topluluğu’nca Beyoğlu Küçük Sahne’de ilk kez sahneye konan *Hababam Sınıfı*‘nda o günlerin genç oyuncularından Zeki Alasya, Metin Akpınar, Ercan Yazgan, Ahmet Gülhan ve Suzan Ustan ile birlikte Ali Yalaz, Ulvi Uraz ve Zihni Küçümen de oyuncu kadrosunda yer alırlar.

1974’te ise ilk filmi çekilen *Hababam Sınıfı*‘nın o güne dek görülmemiş bir gişe başarı göstermesi üzerine altı filmi daha yapılır.

Edebiyatımızın Koca Çınar’ı Rıfat Ilgaz’ın adının bugünlere dek gelmesinde kuşkusuz *Hababam Sınıfı*‘nın yeri büyüktür. Onu hepimiz *Hababam Sınıfı*‘nın yazarı olarak bildik; ancak Nâzım Hikmet ve Sabahattin Ali gibi ustaların övgüyle söz ettiği şiir kitapları, 1991’de aynı adlı filmi yapıları *Karartma Geceleri*, Madaralı Roman Ödülü ile Orhan Kemal Roman Armağanı alan *Yıldız Karayel*, kendi yaşam öyküsünü anlattığı *Sarı Yazma* gibi romanlarıyla, bugün usta mizahçılar arasında adının ilk sıralarda olmasını sağlayan mizah kitaplarıyla ve çocuk romanlarıyla milyonlarca okura ulaşan altmışı aşkın yayımlanmış yapıtı oları Ilgaz’ın artık Türk edebiyatının klasik yazarları arasına girdiğini belirtmek gerekir.

Rıfat Ilgaz, 7 Temmuz 1993’te aramızdan ayrıldı.

1991’de kaleme aldığı son şiirinde şöyle seslenmişti:

Elim birine değsin

Isıtayım üşüdüyse

Boşa gitmesin son sıcaklığım!

EŞEK DEĞİL İNEK

Kel Mahmut Hababam Sınıfı‘nın kapısına dikilmiş yırtınıyordu:

“Hangi eşek, bu başımda tepinen!”

Ses yok.

“Söyle Recep, kimdi bu herif?”

Müdür yardımcısı Kel Mahmut’un odası, Hababam Sınıfı‘nın tam altındaydı. Biri hızlıca yürüdü mü hemen yukarı çıkar, ağzına geleni söylerdi. Sınıf Mümessili Palamut Recep, bir taktik inceliği göstermek zorundaydı:

“Şaban’dı efendim!”

Biliyordu ki İnek Şaban, az sonra nasıl olsa Tulum Hayri’yi ele verecekti. Şaban ayağa kalktı:

“Durun” dedi, “Anlatayım!”

Kel Mahmut’un, Şaban’ı kolladığını hep bilirdik. Biraz yumuşayarak:

“Ne oldu gene?” dedi.

“Efendim, Hayri şey yaptı!”

“Ne yaptı?”

“Şey yaptı efendim.”

“Söyle ne yaptı. İnek mi dedi?”

“Hayır efendim, demedi ama… Tarih kitabımın içine…”

“Söyle, çabuk… İnek mi yazdı?”

“Ot koydu efendim!”

Kel Mahmut’la birlikte, yattık yerlere gülmekten. Müdür yardımcısı:

“Gözünle gördün mü?” diye sordu.

“Başka kim koyacak efendim. Bir de açtım ki… Fransa Büyük İhtilâli’ne çalışacaktım…”

İnekliğine bakmadan bir de yağcılık yapıyordu. Kel Mahmut tarihe gelirdi bize.

İşi kapatmak için:

“Sonra… Sen de kalktın vurdun değil mi?” dedi.

“Kalktım ama vurmadım.”

“Demek başımda tepinen eşek sendin!”

“Hayır efendim!”

“Peki, demin kalkan bendim demedin mi?”

“…”

“Söylesene!”

“Ben eşek değilim!”

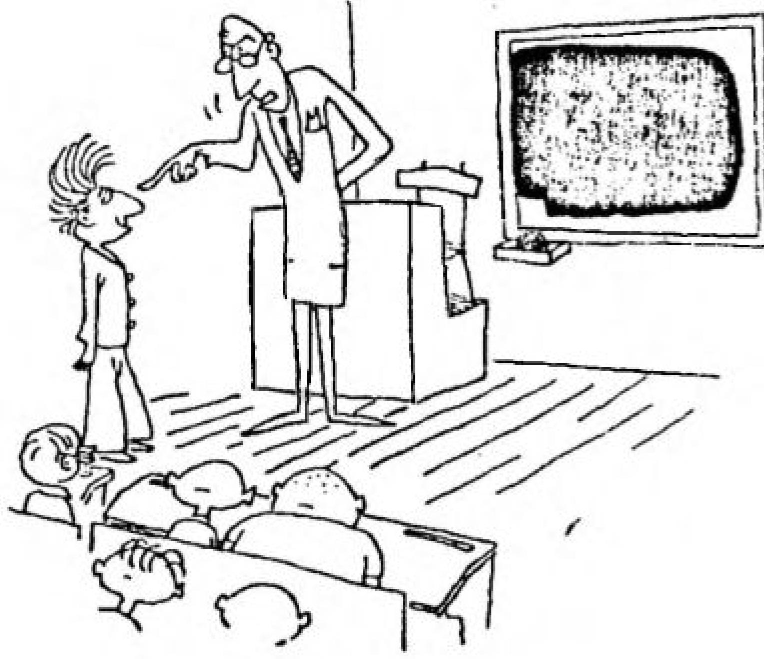
“Nesin sen, hayvan herif?”

Kalem Şakir, Refüze Ekrem’in kulağına:

“Bilmeyecek ne var, inek!” diye fısıldadı. Ama Kel Mahmut’tan başka herkes duymuştu. O da kopan kahkahadan verilen yanıtı çoktan bulup çıkarmıştı. İpin ucunu kaçırmamak için:

“Heyyy!” dedi. “Yarın yazılı yapacağım! Siz gelin bakalım, ikiniz!”

İki etüt sınıfta çıt çıkmadı. Harıl harıl kopya hazırladık.

TORBA CEZASI

Öğle paydosunda C Şubesi'yle hoşafına maç yapmış, yenilmiştik. Böyle zamanlarda suçu Tulum Hayri'ye yıkmak gelenekleşmişti. Voleybol takımını yapan oydu çünkü. Kalem Şakir'i boyunun uzunluğuna aldanarak takıma almıştı. Üstelik bütün pasları ağa takmış, Hababam Sınıfı'nın, C Şubesi gibi aşağılık bir takıma yenilmesine önayak olmuştu. Şu halde Tulum Hayri, torba cezasını haketmişti. Biri gitti, yatakhaneden büyük çamaşır torbalarından birini getirdi. Hayta'ya teslim etti. Hayta İsmail, ne yapar yapar başından geçirir, yoğurt torbası gibi de ipini çekerdi.

Refüze Ekrem gözcülük için merdiven başına dikildi. Hayri, musluk önünde, ders saatine kadar saçını başını yıkayarak oyalanıyordu. Birinci zil çaldı. Öbür sınıflar nedense bugün çok gürültü ediyorlardı. Tulum'dan gayri bütün sınıf yerlerimize geçmiştik. Hayta, elinde torba, kapının arkasında Refüze'nin işaretini bekliyordu. Sınıfta çıt çıkmıyordu.

"Hazır ol, geliyor!" dedi.

Bir ayak sesi merdivenden çıktı, Gayet düzgün adımlarla karşı sınıfa geçti. Sonra bizim sınıfın kapısını açarak içeri girdi. Girmesiyle Hayta'nın torbayı başına geçirmesi bir oldu.

Hayta yaptığı büyük yanlışlığın farkına, ancak torbayı geçirdikten sonra varmıştı. Bu baş, Kel Mahmut'tan başka, kimin olabilirdi? Pırıl pırıl bir baştı bu! Kel Mahmut, geçirilen torbayı tuttuğu gibi fırlattı:

"Kim bu eşek?" dedi.

Hayta soğukkanlılıkla:

"Benim efendim!"

"Söyle," dedi. "Kimin kafasına geçirecektin bu torbayı?"

"Hayri'nin!"

"Sebep?"

"Voleybolde yenildik, iki karavana hoşafına…"

Artık gülebilirdik…

Olandan bitenden habersiz Hayri, gelmiş, kapıda dikiliyordu. Kel Mahmut en yumuşak bir sesle:

"Vaktinde gelsen olmaz mı?" dedi.

Ne azar, ne tokat. Bastı gitti.

GÜNLÜK EMİR

Kel Mahmut'un odasında yoklama defterinden "geldi"leri "gelmedi"leri topluyordum. Bir öğrenci için bu odaya girmek büyük imtiyazlardandı. Ben elimden geldiği kadar bu imtiyazı uzun sürdürmeye çaba gösterenlerdendim.

Bir ara tek parmakla başının en parlak noktasını kaşıyarak:

"Makinayı hazırla!" dedi, "Bırak, şu pösteki saymayı da!"

Önümde ki "4 A"nın defterini kapattım.

"Tam on tane kâğıt tak makineye!"

"En alttakiler silik çıkar!" diyecek oldum.

"İş acele! Sınıflara birer emir asmalıyız. Gitmeden imzalatmalıyım Müdür'e… Cıvıttılar bugünlerde… Çivisi çıktı mektebin!"

Ben on kâğıdın arasına dokuz kopya kâğıdını yerleştirip makineye taktım.

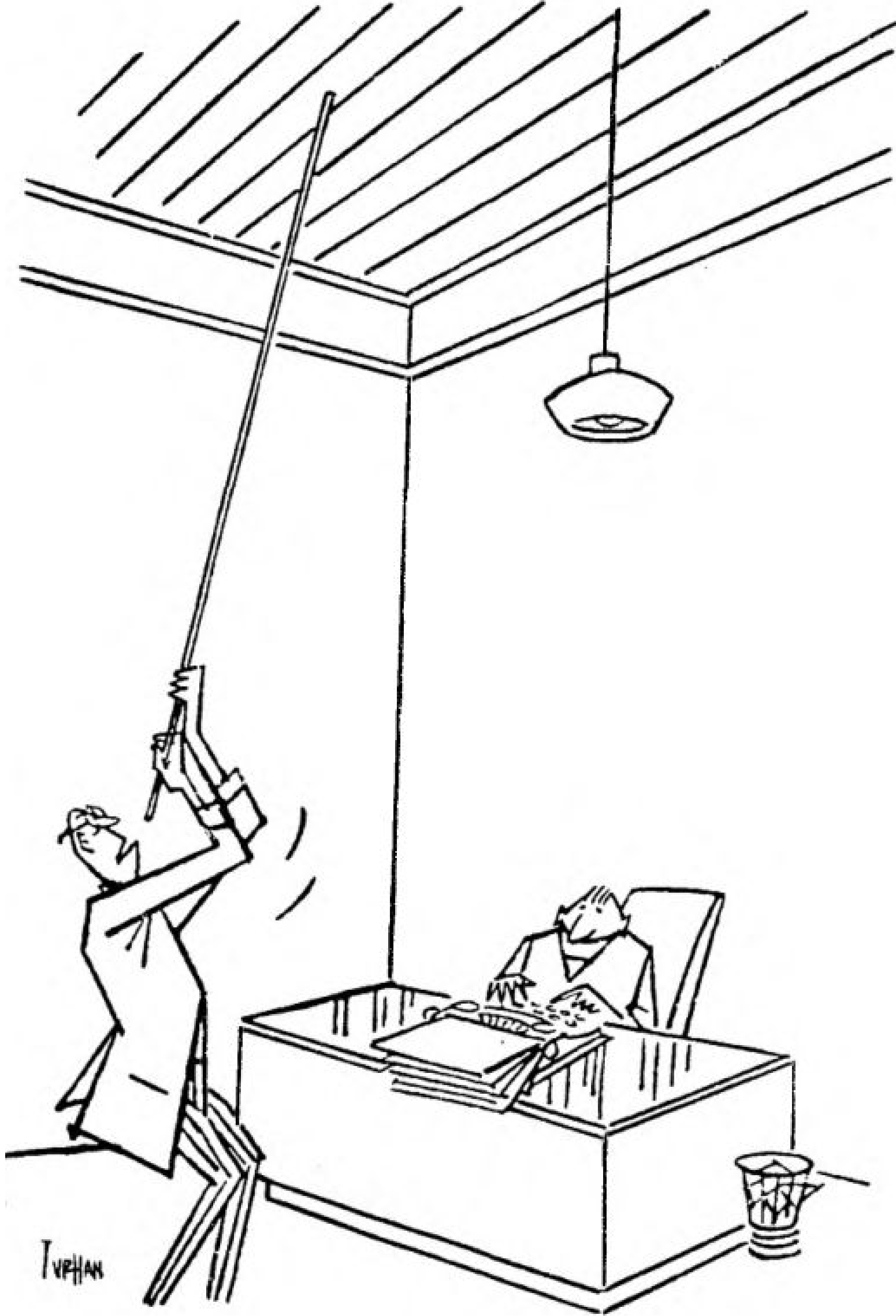
"Sıkı vur harflere!" dedi.

Bir kolordu komutanı, karargâh yazıcısına taarruz emri yazdırır gibi:

"Yaz!" dedi. "Öğrencilerin dikkat nazarına!"

içimden heceleri tekrarlıyarak tuşlara vurmaya başladım…

"Öğ… re… n… c… i… l… rin…"

“e”yi atlamıştım. Silip bir tanesini düzeltebilirdim. On tane kâğıdı da teker teker silmek gerekirdi.

“Yazdın mı?” dedi.

“Tamam efendim, yazdım!”

“Aferin!”

Aferini de çok boldu.

“Yaz! Etütlerde… yemekhanede… yatakhanede…”

Bir sigara yaktı. Zile basıp kapının önündeki hademeyi çağırdı.

“Müdür Bey çıktı mı?” dedi.

“Hayır efendim, odasında.”

“Ne iş yapıyor?”

“Gazete okuyor!”

“Peki, çık!”

Bizim günlük emir Müdür’e imzaya yetişmeliydi:

“Çabuk yaz!” dedi. “Koridorlarda ve bahçede…” durdu.

“Hayır! bahçe kalsın!”

Tam bu sırada Hababam Sınıfı‘nda kıyamet kopmuştu. Ayak sesleri, koşuşmalar başlamıştı. Başını tavana kaldırarak “Eşekler!” diye söylendi. Kalktı kapının arkasındaki harita sopasını alarak tavana üç kısa, üç uzun taklattı. Bu; “Çok önemli işlerim var, karışmam ha!” demekti.

Gürültü yavaşladı, sonra kesildi. Ben içimden “İnek Şaban’a kolonya oyunu başlıyor!” dedim. Hazırlığı sabahtan yapılmıştı. Oyunu kaçırırsam çok yazık olacaktı.

Kel Mahmut, Müdür’e yetişmek için hızlanmış, habire söylüyordu. Ben de kolonya oyununu kaçırmamak için harf yanlışlarına aldırış etmeden yazıp

gidiyordum. Hızlandıkça tuşlara yavaş vurduğumu gören Kel Mahmut:

“Vur, hızlı vur, çıkmazsa karışmam!” diyordu. Dokuzuncu maddeyi de yazınca.

“Nokta!” dedi, “Altına… Müdür, de bırak!”

O, tekrar zile bastı, gelen hademeye:

“Müdür Bey…” diye başlayınca, hademe anladı:

“Çıkıyor efendim!” diye cevabı yapıştırdı. Kel Mahmut pür telâş odadan fırladı. Kapıda yakalamış olacaktı ki:

“Bir dakika!” diye seslendi… Aynı hızla dönerek yazı makinesinin silindirini çevirdi, çıkardığı kâğıtların aralarından kopya kâğıtlarını hızla çekti. Birden okul dışı bir küfür salladı:

“Vay anasını!” dedi. “Ters! Biri değil dokuzu da ters!”

Yazı, bütün kâğıtların arkasına çıkmıştı. Kaşlarını devirmiş bana bakıyor, ne yapacağını düşünüyordu. Birden kararını verdi: “Defol!” dedi. “Gözüm görmesin!”

Ben gözüne görünmemeye çoktan razıydım.

Odadan çıkarken, Müdür içeri giriyordu.

KOLONYA OYUNU

Sınıfa döndüğüm zaman Palamut, biraz da kıskançlıkla:

“Bitti mi işiniz?” dedi. “Bitti!” dedim.

Palamut, Domdom Ali’ye dönerek “Başla!” işaretini verdi.

Domdom İnek Şaban’ın sırasının önünden seslendi:

“Ulan Refüze biraz kolonya ver, başım çatlıyor!”

Refüze kışkırtırcasına tersledi:

“Yok!”

“Var!”

“Yok!”

“Daha dün doldurttun!”

“Evet dün doldurttum! Vermiyorum, mal benim değil mi?”

Tulum Hayri de verilen işaretle kalktı, Refüze’yi kıskıvrak kucakladı. Domdom Ali, Refüze’nin çekmecesinden sabahleyin kendi eliyle musluktan doldurduğu şişeyi aldı. Sınıfın bir ucundan, açılan avuçlara teker teker dökmeye başladı:

“Sebil!”

Herkes sözde burnuna çekiyor, yüzüne gözüne sürerek İnek Şaban’ı alıştırmaya çalışıyordu.

Domdom, İnek Şaban’ın sırasına gelince, şişeyi ustaca değiştirdi. Sulandırılmış kırmızı mürekkebi, Şaban’ın açılan avuçlarına boşalttı. O da

kendinden öncekiler gibi Refüze'nin dalına basmak için burnuna çekti, yüzüne gözüne sürmeye başladı:

"Dök!" dedi. "Biraz daha dök!"

Domdom Ali, hem şişede ne varsa boşaltıyor, hem de:

"Yeter!" diyordu. "Arkadaşlara kalmayacak!"

Sonra şişeyi değiştirerek işini sürdürdü.

Bütün sınıf Şaban'ı kuşkulandırmamak için önce kendilerini tutmuş, şimdi katıla katıla gülüyorlardı.

Şaban'ın yüzü kıpkızıl çıkmıştı. Masmavi gözleri bu kızıllık içinde fıldır fıldır dönüyor, birşeyler sezinlemeye çalışıyordu.

Etrafı incelemekten avuçlarına bakmayı bile düşünemiyordu. Onu işkillendirmemek için Refüze, Tulum'un kollarından kurtulmaya çalışıyor:

"Yeter artık, iki tıraşlık bana da ayır!" diye yalvarıyordu.

Tam bu sırada sınıfın kapısı açıldı. Kel Mahmut hışımla daldı içeri. İlk önce sıraların üstünde boğuşan Refüze'yle, Tulum'u gördü:

"Gelin benimle!" dedi.

Sıralara bir göz gezdirince İnek Şaban'ın kıpkızıl suratına takıldı bakışları. Gülmek mi, çıkışmak mı, ne yapması gerektiğini kestiremeden:

"Şaban!" dedi, "Bu ne hal?"

İnek Şaban, adına yakışan bir saflıkla mel mel bakıyor, tanıklık için bir şey sorulduğunu sanarak:

"Ko… kolonya…" diye tekrarlıyordu.

"Nasıl kolonya bu?"

“Kolonya… Ekrem’in kolonyası! Ali döktü…”

Sınıfta üç tane Ali vardı:

“Hangi Ali?”

“Domdom!”

Domdom Ali’ye dönerek:

“Getir şu şişeyi!” dedi.

Ali musluktan doldurduğu şişeyi verdi. Kel, çattı kaşlarını:

“Aç avuçlarını!”

Ali açtı. Kel Mahmut şişeyi boşaltıyor. Fakat Şaban’ın yüzündeki kızıllığı bulamıyordu. Şaban’a döndü:

“Bu kolonyadan mı?”

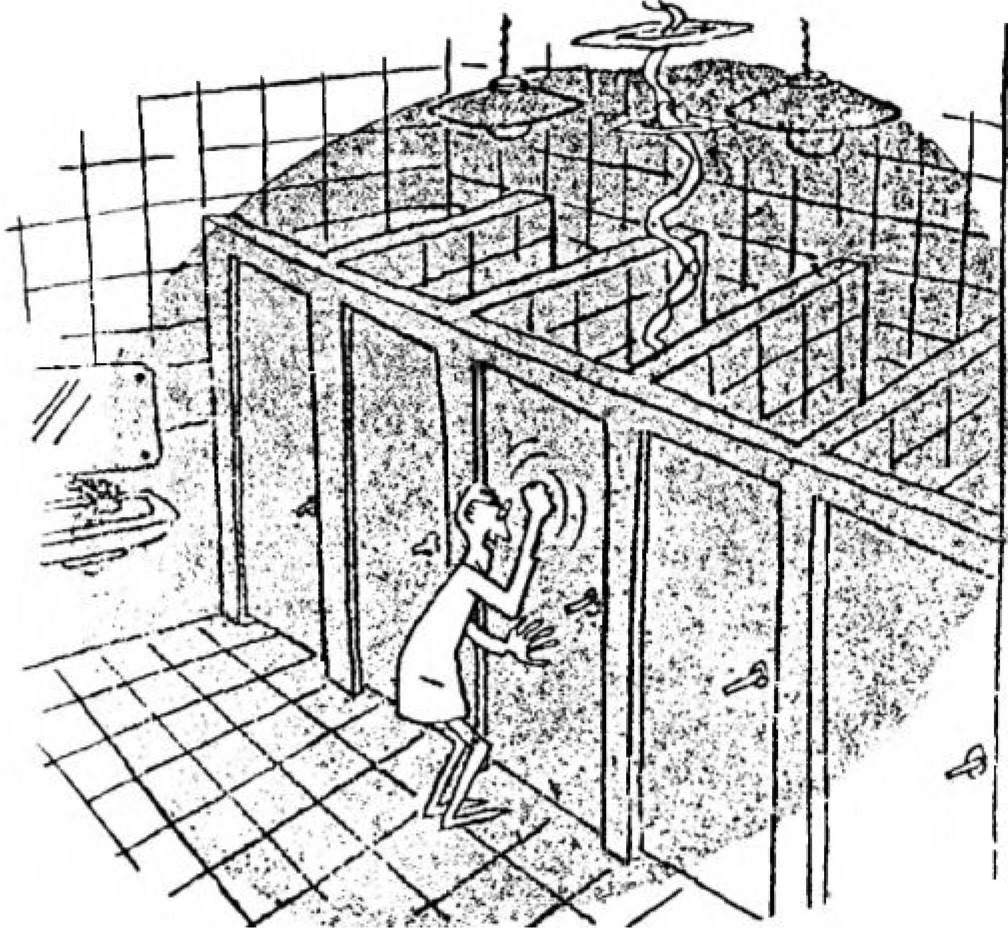
“Evet!” dedi, “Bu kolonyadan!”

Kel Mahmut bu kez de Şaban’ın aptallığına içerledi:

“Bu Hababam Sınıfı, bir insana bir isim taktı mı, yerinde bir isimdir o… Bana Kel Mahmut dedikleri gibi… Git, yüzünü yıka!”

Etüt zili çalıyordu. Kel Mahmut gözleriyle beni arayarak:

“Gel!” dedi. “Şu Müdür emrini yeniden yazalım!”

KEL MAHMUT'A SÖYLERİM!

İkinci ders kimyaydı, hoca gelmedi. Boş derslerde bahçe yasaktı. Dersin ortalarına doğru, teker teker sigara için helâya sızdık. D şubesinin hocası da gelmemiş olacak ki bir iki tiryaki de onlardan inmişti. Başladık kaynatmaya. Cebirci'nin karısından başlayıp Marlen Dietrich'in bacaklarına kadar sözü uzatmıştık. Bir ara İnek Şaban'ın sigaradan gayri bir nedenle dipteki helâya girdiğini görünce iş değişti. Hademelerin helâları yıkadığı lâstik boruyu uzattık helânın üstünden…

İnek Şaban:

"Yapmayın, etmeyin!" dedikçe açtık musluğu. Tam su yürümüş, Şaban ıslanmaya başlamıştı ki erketedeki Düdük ismet sinyali verdi:

“Kel Mahmut geliyor!”

Çocuklar merdivenlere hürya edince Kel Mahmut’la çocukların birçoğu faça façaya gelmişti. Ben, boş helâlardan birine daldım, kapıyı da içerden sürgüledim.

Dışarıda kimse kalmamıştı. Az sonra helâların dış kapısı açıldı. Bir ayak sesi içeriye girdi. Kel Mahmut’tan başkası olamazdı bu. Yerdeki izmaritleri görmüş olacak ki homurdandı. Sonra ayak sesleri geldi, geldi, yanımdaki helânın önünde, hayır önünde değil, İnek Şaban’ın helâsında durdu. Kapıya dayanmıştı. İnek, içerden “Adam var!” anlamına bir iki kez öksürdü. Kel Mahmut durumdan kuşkulanmıştı. “Küt küt!” kapıya vurarak “Çık!” diye seslendi.

İnek bu seslerin sahibini anlayacaklardan değildi. Yumruklamalar artınca; “Ben varım be, boş değil!” diye bağırdı.

“Kim olursan ol, çık dışarı!”

İnek, içerde sigara da içiyor, dumanı buram buram yükseliyordu, helânın üstünden. Bu dumanı, Kel Mahmut da görmüş, deli olmuştu:

“Çık diyorum sana!”

“İşine git arkadaş! İşin yok mu senin?”

“Sigara içiyorsun değil mi?”

“Yok başka!”

“Çık dışarı, saklama paketi!”

“Ne paketi be, Palamut’tan aldım bir tane!”

Kel Mahmut kapıyı tekmelemeye başladı. Ama İnek Şaban’ın da tepesi atmıştı.

“Kenefte de rahatlık yok sizden. Söylerim namussuzum Kel Mahmut’a!”

Deliye dönmüştü Kel Mahmut:

“Çık da göstereyim sana Kel Mahmut’u!”

“Rahat bırak beni yahu! Hastayım vallaha…”

“Çık diyorum sana!”

“Yeni girdim, boş helâ mı yok be!..”

“Kimsin sen?”

“Sana ne?”

Kel Mahmut işin kurnazlığına kaçmaktan başka çare bulamadı. Biraz da gürültülü bir yürüyüşle çıktı dışarıya. Mutlaka köşede bekliyordu bizi…

Bir dakika… Beş dakika… Nihayet İnek Şaban çıktı… Muslukta elini yıkadı. Tam kapıdan çıkarken Kel Mahmut enseledi:

“Sen miydin o helâdaki!” dedi.

“Ben… Bendim efendim.”

“Söyle bakalım, Kel Mahmut’a ne diyecektin?”

İnek Şaban, dilini yutmuştu sanki.

“Söyle, kimi şikâyet edecektin?”

Gene ses yok.

“Ver sigaraları.”

İnek Şaban daha sabahleyin gündüzcülere getirttiği paketi teslim etmişti.

“Bak şuna… Haline bakmadan Yenice içiyor! Yürü Muavin odasına…”

Şimdi sıra bendeydi. Cebimdeki sigarayı, kibriti helânın deliğine kaydırdıktan sonra çıktım dışarı. Kimsecikler yoktu. Kel Mahmut odasına çoktan çıkmıştı. İsterse çıkmasın… Ne olduysa benim içinden ilk sigarayı içtiğim Gelincik kutusuna olmuştu.

ON İKİ EŞEK

Son ders tarihti. Tulum Hayri’yle Domdom Ali beş gazozuna bahse tutuşmuşlardı. Eğer derste söz arasında Kel Mahmut, on iki “eşek” derse Tulum Hayri kazanacak, demezse Domdom Ali içecekti gazozları. Ama oyun öylesine düzenlenmişti ki dese de demese de yine kabak İnek Şaban’ın başına patlayacaktı.

Kel Mahmut’un derse 8 dakika geç gelmesi Tulum’un zararınaydı. Ama yoklama olasılığını düşünenler, memnundu bu gecikmeden.

Tulum, Kel Mahmut’u bir an önce Hababam Sınıfı‘na sokmak için kalktı, tepine tepine bir uçtan bir uca koştu. Bu açıktan açığa Kel Mahmut’a hakaretti, hem de kendi dersinin olduğu saatte…

Bu tepinmeyi bir küfür sayan Kel Mahmut Müdür adına imzaladığı veli mektuplarını masanın üstünde bırakarak kalktı, merdivenleri hızla çıkarak daldı Hababam Sınıfı‘na:

“Kim bu eşek?” dedi.

Bütün sınıf Tulum Hayri hanesine bir çizgi çekmişti. Hayri, Kel Mahmut’u biraz daha kızdırmak, bir iki eşek daha kazanmak için, kalkmıyordu ayağa Kel Mahmut, Palamut Recep’e dönerek:

“Söyle!” dedi, “Kim bu eşek?”

Tulum, memnun, ikinci çizgiyi de çekti. Palamut Recep: “Kimse kalkmadı yerinden!” dedi.

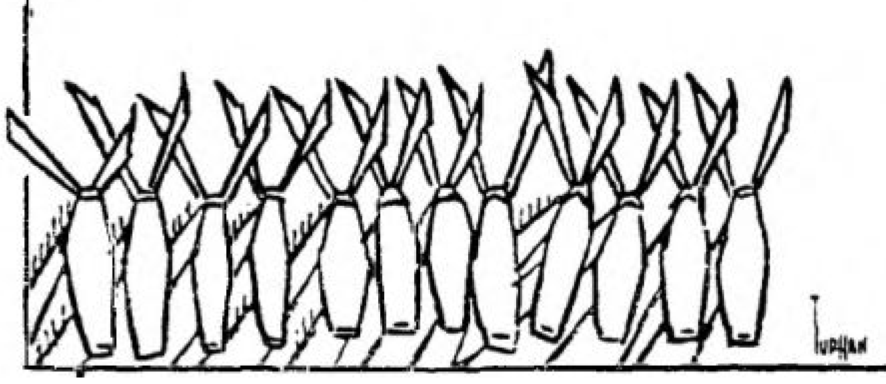
Cesurca bir yalanlamaydı bu. Domdom Ali istemeye istemeye Tulum’un hanesine ikinci çizgiyi de çekti. Kel Mahmut alev saçıyordu:

“Kim bu eşek, kalksın ayağa!”

Tulum bir çizgi daha çekti.

Palamut işi siyasete dökmek zorundaydı:

“Efendim!” dedi. “Hayri haritayı asmak için kalkmıştı da… Belki biraz hızlı…”

“Harita koşarak mı asılır?”

Sonra Tulum’a döndü:

“Eşek herif! Kalksana ayağa! Senden başka Hayri mi var sınıfta?”

Tulum sırıtarak bir çizgi daha çektikten sonra, dikildi.

“Bak eşeğe hâlâ sırıtıyor!”

Arka sıralardan Refüze mırıldandı:

“Etti beş! Tulum içtin gazozu!”

Kel Mahmut, ardına kadar açık kapıyı kapattıktan sonra geldi, kürsüye oturdu. Hırsla not defterini çıkardı:

Tulum, yavaştan:

“Tamam!” dedi, “Ders vermeyecek, içtik gazozları!”

“Anlat bakalım, Viyana muhasarasını?”

Tulum bir puan kazanmak umuduyla:

“Birinciyi mi, ikinciyi mi?” diye sordu.

“Bırak eşekliği! İkinciyi verdik mi sanki?.. Geçen ders Sokullu devrini anlatmadık mı?”

Tulum:

“Etti altı!” dedi, dudaklarının arasından. Sonra bir puan daha kazanmak için:

“Hayır!” dedi. “Kanunî‘den bahsettiniz!”

“Bak eşeğe! Ne fark var arasında. Anlat hadi!”

“Neyi?”

“Birinci Viyana muhasarasını!”

“Merzifonlu Kara Mustafa Paşa…”

“Merzifonlu senin babandır, eşek herif! Ne işi var Merzifonlu’nun Kanunî devrinde?..”

Tulum “Çiz!” diye Refüze’ye işaret etti. Bahsi kazanmaya dört “eşek” kalmıştı. Nasıl olsa kazanırdı bu dört eşeği:

“Kanunî Sultan Süleyman asker topladı, dayandı Viyana kapılarına…” diye anlatmaya başladı. Kel Mahmut:

“E sonra… Kapının zilini çaldı ama kapıcıya duyuramadı!”

Sonra sertleşerek:

“Çalışmamışsın eşek herif, bir kere bile açmamışsın kitabı!”

Tulum dokuzuncu eşeği de kazanmıştı. Aferin almış gibi sırıtıyordu. Ne yapıp yapıp üç puan daha kazanmalıydı:

“Çalışamadım!”

“Sebep?”

Kızdıracak bir ders adı atmalıydı:

“Askerliğe çalıştım. Sonra Edebiyat hocası…”

“Bak eşeğe! Sonra jimnastiğe de çalıştın değil mi? Eşekler gibi tepindin üstümde!”

Bir tane kalmıştı. Kel Mahmut kalemini çıkarıp bir sıfır konduracaktı ki, Tulum:

“Af edin! Gelecek derse kaldırın beni. Çalışmazsam o zaman…”

Kalemi tekrar cebine koydu:

“Defol, eşek herif!”

“Teşekkür ederim efendim!”

Yerine otururken:

“Tamam!” dedi. “Tam on iki!”

Bu teşekkür, kuşkusuz, sıfırı bağışladığından çok, on iki eşek içindi.

İNEĞE GAZOZ

Zil çalar çalmaz kantinden beş gazoz getirilmiş, kürsünün üstüne dizilmişti.

Tulum Hayri sordu sınıfa:

“Domdom da dahil mi çekilecek kuraya?”

“Dahil! Domdom’un başı kel mi?”

Kırk iki tane boşun arasına dört tane “gazoz” yazıldı. Üçü, boşların içine karıştırıldı. Biri de Palamut Recep’e zula edildi.

Tulum, sözde sınıfın oyuna başvuruyormuş gibi sordu:

“Gazozun biri benim!” dedi, “Dördü için kura çekeceğiz! Kim çekecek?”

Bütün sınıf:

“Palamut!” diye bağırdı.

Palamut herkesin önüne, kasketin içindeki kâğıtlardan birer tane koydu. Avucuna sakladığını da İnek Şaban’ın önüne bırakıverdi.

Kâğıtlar teker teker açılıyordu. Düdük İsmet:

“Gazoz!” diye sevinçle bağırdı. İstanbul’u çekmiş bir yedek subay kadar sevinçliydi. Arka sıralardan biri daha patladı:

“Gazoz!”

Bu, Yıkılmaz Hadi’nin sesiydi.

İnek Şaban, kâğıdın kıvrımını açarken herkesin gözünün kendisinde olduğunun farkında değildi. Yazıyı görünce sevinçle okudu:

“Gazoz!”

“Yaşa!” diye sevincine ortak olduk.

Refüze:

“Ne şans be!” dedi.

“İnek şansı!”

Son gazoz da Kalem Şakir’e çıkmıştı:

“Haydi!” dedi, “Domdom’un şerefine içelim!”

Şişeleri açtılar, beş şişeyi birbirine vuruşturarak diktiler.

İnek Şaban bir yudum alınca şişeyi indirdi. Yüzü bumburuşuktu. Lıkır lıkır içen dört arkadaşını görünce yeniden dayadı ağzına şişeyi. Gözünü bile kırpmadan sonuna kadar içti.

Palamut:

“Oh!” dedi. “Şifa niyetine! Yarasın!”

İneğin içinde bir eziklik, bir bulantı başlamış olacaktı. Ağzına bir şeyler geliyor, kusacakmış gibi oluyordu.

Tarih dersinden beri kendini tutan Domdom:

“Şimdi görürsün!” dedi, “Domdom’un gazozunu içmeyi!”

İnek Şaban:

“Parası senden çıksın da ben ne olsa içerim!” diye dalına basmak istedi.

Domdom ekledi:

“Hattâ müshil bile olsa…”

İş açıklanmıştı ama, anlayan kimdi?

Bütün Hababam Sınıfı tepine tepine gülüyordu.

Bu gidişle Kel Mahmut çıkacaktı yukarı. Etüde yeni girmiştik daha…

Herkes önüne bir kitap açmış Kel Mahmut’a karşı savunmaya geçmişti.

Etüdün sonlarına doğru İnek Şaban kıvranmaya başladı. Nerdeyse fırlayacaktı dışarı…

Yeni bir teşkilât daha isterdi. Teker teker on kişinin helâları içerden sürgülemesi, İnek Şaban’ın açıkta bırakılması gerekirdi. Önce Refüze indi, sonra Düdük, Yıkılmaz, Kalem Şakir sızdılar… Tam merdivenlerden iniyordum ki köşeye saklanan Kel Mahmut’la burun buruna geldim:

“Sen de mi!” dedi. “Gir odaya!”

Bütün arkadaşlar içerideydi. Ben girince düdük:

“İnek nasıl, hayatta mı?” diye sordu:

“Çok fena!” dedim, “Eli kulağında, kıvranıp duruyor!”

Kapı açıldı. Önce Tulum, peşinden Şaban girdi. Kel Mahmut da arkalarından… Tulum’a:

“Bütün sınıf inecek mi helâya?” diye sordu Kel Mahmut.

“Hayır efendim, hepsi bu kadar. Şaban son!”

“Ne biliyorsun son olduğunu?”

“Son efendim!”

“Neden son?”

Şaban’a bakıyor, bir şey söylemiyordu.

Kel Mahmut bir şeyler sezer gibi oldu:

“Gene ne yaptınız bu adama?”

“Hiç!”

“Söyle Şaban ne yaptılar?”

Kıvranıyor, bir şey söylemiyordu.

“Hiç efendim, Gazoz!”

“Ne gazozu?”

“Tulum kazandı da… Ayyy!”

“Ne oluyor? Nerden kazandı?”

“Eşekten… Yani siz…”

“Ne? Ben mi?”

“Evet! Siz on iki defa eşek dediniz… Tulum Hayri… Ayyy!”

“Peki sana ne oluyor?”

“Ben de içtim…”

“Allah Allah zehirli miydi bu gazoz?”

Tulum Hayri işi ört bas etmek için:

“Ali kantinden aldı!” dedi.

“Kantinden mi?”

“Evet.”

“İyidir öyle ise…”

Kantin demek, Kel Mahmut demekti.

“Çok mükemmeldi efendim.”

Şaban gazozu nezaketle yalanlıyordu:

“Ayyyy!”

Olduğu yere yığılıverdi.

Kaldırmak için birer kotuna yapıştık. O, biz yapışmadan da kalkabilirdi ama terbiyesi müsaade etmezdi buna.

Beklenen şey olmuştu sonunda… Suç, onda değil helânın yolunu kesen Kel Mahmut’taydı.

TÜYEK

Kalem Şakir, daha yatakhanedeyken günün en önemli adamı durumuna geçmişti. Hababam Sınıfı‘nı temsil edecekti çünkü! Refüze’nin beyazlarını giydi. Düdük’ün kravatını taktı, Tulum’un yeni aldığı lâcivert-beyaz pabuçlarını geçirdi ayağına.

Kız Lisesi’ne “Hatıra Defteri” gidecekti. Yaldızlı deftere, bütün sınıf, İnek Şaban da dahil, “duygu ve düşünce”lerini özene bezene yazmışlar, “İstikbâl, ebedi, mesut bir yuva, saadet” kelimelerini bol bol kullanmışlardı. Kız lisesinin gündüzcülerinden Erkek Sevim, Kalem Şakir’i durakta bekleyecekti. Bu arada özel şekilde üç mektupla, iki şiir de verilecek, belki bir iki mektup da karşılığında alınacaktı.

Hepsi iyiydi, hoştu ama nerden çıkıp gidecekti? Arka bahçede demir parmaklıklarda manivelâ bahsinden yararlanıp, sağlam bir küsküyle açılan "Tüyek", (Bu deyim sınıfın aşk dilekçecisi Refüze'nindir.) Kel Mahmut tarafından görülmüş ve kontrola bile başlanmıştı. Ne olursa olsun, tehlikeyi göze almadan bu defter yerine ulaştırılamazdı. Eğer vaktinde Erkek Sevim'e verilemezse Hababam Sınıfı'nın şerefi iki paralık olurdu.

Kahvaltıdan sonra Kalem Şakir arka bahçeden uğurlandı. Refüze, yüze duramamış, beyazlarını vermişti ama, aklı da, elbisesinde kalmıştı, Arkasından:

"Temiz tut, sonra karışmam ha!" demekten de kendini alamamıştı.

Birinci ders olaysız geçti. Ön sıraya sürtünmeyi huy edinen Vakvak Rıza'ya ufak bir oyun yapıldı. Domdom Ali, sıranın dış tarafını boydan boya tebeşirlemişti. Dersin ortasına doğru siyah ceketi bembeyaz tebeşir içinde kalmıştı Vakvak Rıza'nın.

İkinci ders Kel Mahmut'undu. Kalem Şakir'in mutlaka dönmesi gerekirdi. Bir bakışta anlardı kaçtığını.

Teneffüsün sonuna doğru arka bahçedeki parmaklıktan Kalem Şakir kolayca kaydı içeri. 48 paket sigara, iki mektup ve bir de kuvvet şurubu şişesiyle gelmişti. Mektupları etütte okumak üzere Palamut aldı, önce sınıfta okunacak, sonra sahiplerine verilecekti.

Çakılmasın diye ceketi Refüze'ye verdi. Boyunbağını da söküp çekmecesine tıktı. Kendi ceketini, Refüze'den alıp giymişti ki Kel Mahmut girdi derse.

Sıraların arasında dolaşmadan kürsüye geçmezdi. Bir iki voltadan sonra Refüze'nin karşısında dikildi:

Gözlerinin içine bakarak:

"Bu ne şıklık böyle!.." dedi. Refüze'nin cevabını beklemeden ekledi:

"Hava da bugün fena değil! İzin mi isteyeceksin yoksa?"

Refüze hiç bozmadı:

“Evet efendim!” dedi “Son dersten sonra rica edecektim. Bir saat için.”

“Kız lisesinin dağıldığı saatlerde, değil mi?”

“Daha sonra da olabilir!”

Ceketini incelemeye başladı:

“Peki ama…” dedi.“Sen sabahleyin bir sefer yapmışsın!”

“Ben mi efendim? Yanlışınız var!”

“Birinci ders sınıfta miydin, doğru söyle?”

“Sınıftaydım efendim.”

“Sakın arka bahçeden falan…”

“Yok efendim.”

Kel Mahmut Palamut Recep’e dönerek:

“Derste miydi bu?” dedi.

Palamut, zokayı yutmamak için:

“Yoklama kâğıdına bakın!” diye cevap verdi.

“Canım yoklama kâğıdını da dolduran sen değil misin?”

“Benim ama, imzalayan da Coğrafyacı!”

“Tam buldun adamını!” der gibi güldü.

“Yemin eder misin onun sınıfta olduğuna?”

“Namussuzum sınıftaydı!”

Bu yemine inanmıştı ya, inanmadığı bir şey vardı. Gitti, gözünün içine baka baka sordu:

“Ceketi de sınıfta mıydı?”

Palamut’un yelkenleri suya inmişti. Şaşkın şaşkın Kel Mahmut’a bakıyordu:

“Ceketi mi efendim, onu bilmiyorum…”

“Tabi yoklama kâğıdına ceketler yazılmıyor, haklısın!”

Refüze’nin sırasına geldi, dayandı yeniden:

“Ceketin firar ettiğinden şüphem yok. Kim vardı bu ceketin içinde?”

Biz Kalem Şakir’den yana bakmıyorduk.

“Söyle!” dedi, “Ceketin içinde kim vardı?”

“Ben yoktum efendim!”

“Sen yoktun ha! Ceket ayaklanıp gitmiştir öyleyse!”

Ayaklanmak lâfı aklına birşeyler getirmişti:

“Kalk bakalım ayağa!” dedi.

Refüze sırasında dikildi. Ceketin yanları siyaha yakın koyu kahverengi bir boya, hayır, bir yağ içindeydi. Hele etekleri berbat mı berbattı. Kel Mahmut tepeden tırnağa şöyle bir inceledikten sonra:

“Ceketin pantolonu nerede? Giymedin mi?” dedi.

“Hayır efendim, giymedim!”

“Neden?”

“Lâcivert pantolon… Beyaz ceket… Bu sene moda…”

Onun modadan anladığı yoktu, sıraların altında bir şeyler arıyordu. Kalem Şakir’in önünde durdu:

“Kalk!” diye sert bir emir verdi. Şakir’i, dipten başlayıp doruğa kadar inceledikten sonra:

“Beyaz pantolon, meşin gibi kirli ceket… Bu da mı moda?”

Henüz bir tehlike olmadığı için Kalem Şakir de bizimle birlikte rahat rahat gülüyordu. Şakir’e:

“Çıkar!” dedi “Ceketi!”

Şakir çıkardı.

“Çık sıradan!”

Çıktı. Fazla incelemeye hiç gerek yoktu. Ceketteki aynı lekeler, boyalar, pantolonda da vardı. Refüze’nin sırtındaki ceketi kendi eliyle çıkartarak, yine kendi eliyle Kalem Şakir’e giydirdi:

“Tamam!” dedi. “Şimdi oldu işte! Üstü beyaz pabuçlar, ipek gömlek… Bir boyunbağı eksik… O da kim bilir nerede?”

Gitti, çekmecesini açtı. Beyaz çizgili lâcivert boyunbağını çıkardı. Şakir’in boynundan sarkıtarak:

“Uydu!” dedi.

“Bu işin içinde mutlaka bir kız dalgası var! Söyle sabah sabah nereye gittin?”

İş, Kalem Şakir’in tam zekâsını göstermesi gereken bir aşamaya girmişti. Bir parça gevşeklik, “okuldan uzaklaştırma”ya patlayabilirdi:

“Efendim!” dedi. “Ne yalan söyleyeyim. Sizin dersinizden sonra kaçacaktım!”

Bu, kabadayıca bir açıklamaydı. Gel gelelim Kel Mahmut hiç kül yutacağa benzemiyordu!

“Ya! Kaçacaktın demek. Bu katranlı elbiselerle mi?”

“Doğru lekeciye gidecektim! Sonra da…”

“Pes… doğrusu…” dedi, “Şu zekânı tarih dersinde gösterseydin, bu sene bütünlemesiz atlardın sınıfı…”

Sonra bütün sınıfı göz altına almak için kürsüye çıktı. Başına geçecek defne çelengini bekleyen bir olimpiyat şampiyonu heyecanıyla:

“Sen!” dedi. “Kahvaltıdan sonra çıktın, tarih dersinde geldin! Başka türlü olamaz!”

Kalem Şakir son bir çıkış daha yapmak istedi:

“Lekeler çok eskiden… Bugün olmuş değil ki…”

“Olamaz! Daha, bu sabah sürdüm parmaklıklara katranı… Siz yemekhanedeyken!”

Kalem Şakir put kesilmişti. Kel Mahmut tuzağa düşürmüştü bizi.

Başını Palamut’un köşesine çevirdi: “İkiniz de bu Cumartesi disiplin kuruluna gideceksiniz. Görürsün yoklamada adam saklamasını!”

Sonra tüm Hababam Sınıfı‘na:

“Kendinize daha akıllı bir mümessil seçin! Dersimiz…

ISLANAN ÇARŞAFLAR

Kapıda matematikçiyi bekleyen Palamut:

“Çocuklar, herkes yerine!” dedi. “Müdür geliyor!”

Hababam Sınıfı‘nda bir telâştır başladı. Müdür öyle kolay kolay sınıflara girmezdi. Palamut, işin önemini belirtmek için:

“Dikkat, yanında müfettiş var!” dedi.

44 çift göz kapıya dikildi. Çocuklar Müdür’ün kıpkızıl suratını, dolgun göbeğini görür görmez mumdirek oldular, arkasında yüzü gözü sivilceli, yirmi, yirmi iki yaşlarında görünen genç bir Müfettiş… Hayır müfettiş değil… Öğretmen… O da değil…

Müdür, bir tören açar gibi üç öksürükten sonra başladı:

“Çocuklar!” dedi, “Bu gün sizin için…”

Kesti. Böyle başlamamalıydı, tuh Allah kahretsin! Al baştan etmeye de gelmezdi. Tefe alırdı bu Hababam Sınıfı. Çaresiz, getirmeliydi gerisini…

“… Çok mutlu bir gün. Çok seveceğiniz yeni bir arkadaş getirdim. Sınıfınızın mevcut bakımından her sınıftan daha düşük oluşu, size böyle bir arkadaş kazandırdığı için memnun olmalısınız. Turan Özügenç, çok asîl bir ailenin çocuğudur. Babası fakülteden arkadaşım olduğu gibi, bugün ticaret… ziraat, hattâ siyaset alanında… sivrilmiş.”

Durdu… Gerisini Refüze, Yıkılmaz Hâdi’nin kulağına fısıldadı:

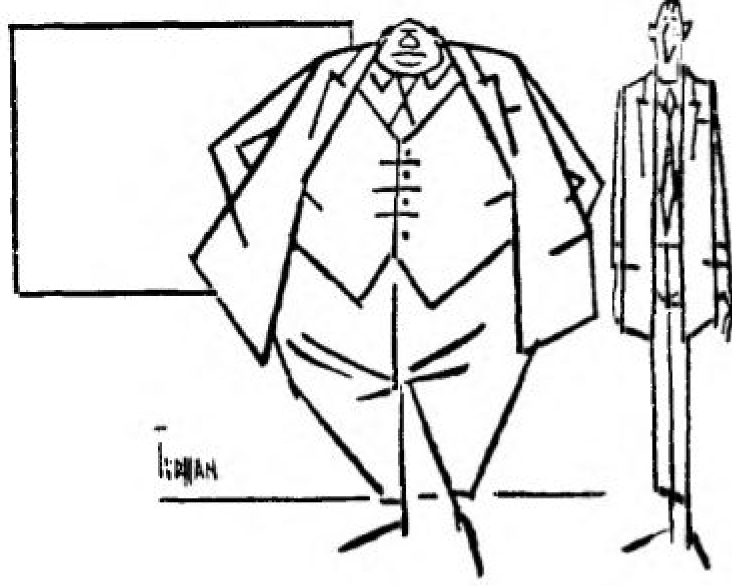
“… bir kazıktır.”

Yıkılmaz Hâdi kalem’i eline aldı, matematik defterine şunları yazdı:

“Turan’ı tanıdım… Adana’dan. Sidikli Turan! Yatağa kaçırır!”

Refüze:

“Kık!” diye güldü. Müdür heyecanlıydı, farkına varmadı. Cümlesinin sonunu düşünüyordu:

“… bir şahsiyettir. Kaybettiği seneleri inşallah aranızda tamamlayacak…”

Sıfırcı Hamdi kapıda dikiliyor, neticeyi bekliyordu. Müdür kısa kesti. Sidikli Turan’ı (Hababam Sınıfı bu adı çoktan sicile geçirmişti.) Palamut Recep’e emanet ederek çıktı.

Sidikli Turan cızıdaklı pabuçlarıyla ölçülü adımlar atarak geldi, Palamut’un yanına oturdu. Bütün ders boyunca, çantasında nesi varsa çekmeceye yerleştirdi. Bütün Hababam Sınıfı‘nın gözü bir bavul kadar şişkin çantadan çıkanlardaydı. Tulum Hayri, teker teker bunları açıklıyor, başların o yana dönmesini önlemeye çalışıyordu:

“Bir krem kutusu!”

“Bir fırça!”

“İki şişe… Biri kolonya… Biri kuvvet şurubu.”

“İki paket Yenice!”

“Bir şişe daha…”

“Bir roman… Mahmure’nin Gebeliği…”

“Bir roman daha… Karım ve Metresim… Server Bedi…”

“Bir kutu… Üçlük… Şey kutusu…”

Bütün sınıfta sinsi bir gülüşmedir başlamıştı. Ders güme gidiyordu.

Tulum Hayri sayımı sürdürüyordu:

“Bir kartvizit kutusu…”

“Bir paket astarlı lüks zarf.”

“Kilitli hatıra defteri.”

Sidikli Turan çantasının dibini inceledikten sonra kilitledi.

Dersten sonra çevresini almışlar, onu konuşturmak için boyuna dürtüklüyorlardı. Anlattıkları, çok ilginç şeyler olduğu halde, nedense bütün sınıfı kızdırmıştı. Daha ilk günden düşman oluvermiştik. Oysa hiçbirimize bir kötülüğü yoktu. Bütün kolonyasını tüketmiş, bütün sigaralarını içip bitirmiştik. Yalnız bu ikramların içten gelmediğini anlıyorduk. Bu bonkörlükte bir rüşvet çeşnisi de yok değildi. İlerdeki açıkları için şimdiden bir önlemdi, bu rüşvetler. Bunlardan hiçbiri yatakhane de tertiplenen oyundan kurtaramamıştı Sidikli’yi.

Yatakhanede el ayak çekilip herkes uyuduktan sonra Tulum Hayri yavaşça kalktı. Revirden aldığı içi ılık su dolu çaydanlıkla Sidikli Turan’ın karyolasının başına dikildi. Turan derin bir uykudaydı. Yol yorgunluğu da binmişti dalına. Tulum yavaşça yorganı araladı. İpek pijamaları beyaz örtülerin arasından göründü. Püsküllü kuşağı çözülmüş, sarkıyordu.

Tulum Hayri azar azar ılık suyu çarşafa dökmeye başladı. Biz, yataklarımızda kıpırdamıyorduk. Turan vücudunun orta kısımlarında bir

sıcaklık duyunca biraz kımıldadı. Tulum hemen çöküvermişti oracığa. Biz:

“Yeter!” diye işaret ettik. O çaydanlığı gösteriyordu. Hepsini boşaltacaktı. Turan, dökülen suyun ılıklığını kendine mal ettiği için yeniden uykuya dalmıştı.

Tulum bütün çaydanlığı yedire yedire boşalttıktan sonra geldi, yatağına girdi. Gözüne uyku girmiyordu. Kulağımız, Turan’ın nefesinde sabahı ettik. Bütün gece sağından soluna bile dönmemişti. Ölüleri bile uyandıran yatakhane zili, ona vız gelmişti.

Biz kalkmış giyinmiştik. Elimizi yüzümüzü yıkamaya bile gidemiyorduk.

Kalem Şakir yatağını sarsmasa uyanacağı da yoktu. Hafiften gözlerini aralamış, nerede olduğunu hesaplıyordu. Şakir:

“Kalk!” dedi, “Zil çaldı!”

Bir yatılı okul yatakhanesinde olduğunu hatırlayınca keyfi kaçmıştı. Önce sağ elini çıkarıp uzun saçlarını parmaklarıyla taradı. Kalem:

“Kalk!” dedi. “Giyin! Nerdeyse Kel Mahmut damlayacak!”

Bir doğrulacak oldu. Yorganı hafiften araladı. Çok iyi tanıdığı o biçimsiz sıcaklığı alt tarafında duyar duymaz, yeniden örttü üstüne. Suratı karmakarışık olmuştu. Demek yorgunluktan gece uyanamamış, bu felâket gelmişti başına ha!.. Bir düşüncedir almıştı. Nasıl çıkacaktı bu işin içinden?

Kalem Şakir dikilmiş, onu yataktan çıkarmaya çalışıyordu:

“Kalk arkadaş, kahvaltıya iniyoruz!”

Verecek bir cevap bulamıyor, sıkı sıkı örtünüyordu.

“Kel Mahmut gelirse ihtarı yapıştırır! Bakmaz gözünün yaşına!”

Domdom Ali ceketini giyerken:

“Sadece çarşafın yaşına bakar!” dedi. Kalem Şakir uydurma bir hayretle:

“Ne olmuş çarşaflara!” dedi.

İş açığa vurulmuştu. Bütün yatakhane duymuş, Turan’ın dört yanını çevirmişti. Domdom Ali:

“Arkadaş!” dedi. “Madem böyle bir hastalığın vardı, neden kuşak sarmazsın?”

Turan bitkin bir sesle:

“Ne yaptıksa para etmiyor, gitmediğimiz doktor kalmadı!”

Kalem Şakir, yorganın ucunu aralayarak:

“Göl olmuş yatak. İlk geceden de olur mu bu?” dedi.

Turan, milletin dağılmasını bekliyordu. Palamut, merdiven başından seslendi:

“Kel Mahmut geliyor!”

Havlusunu dolabına atan fırladı merdivenlere… Kel Mahmut, söylene söylene koridora geçti. Hababam Sınıfı‘nın yatakhanesine girdi. Yatağında oturan Sidikli Turan’ı görünce:

“Vay Küçük Bey…” dedi, “Kahvaltını yatağına mı getirsinler! Burasını beybanın köşkü mü sandın!”

“EfenJim…”

“Efendimi mefendimi bırak! Fırla!”

“Kalkamam efendim!”

“Kalkamazsın ha! Sebep?”

“Gece şey olmuş da… Banyo yapmam lâzım!”

“Bak soytarıya… Herkes senin gibi gusül abdesti alsa…”

“Öyle değil efendim! Ben çocukluğumdan beri hep böyleyim…”

“Pek erken başlamışsın!”

“Altı aydır bir şey yoktu. Buranın havası…”

“İyi geldi değil mi? Yemeklerimiz yaradı desene! Kalk giyin… Bırak şimdi yıkanmayı…”

“Yalnız emir verseniz de çarşaflar değişse…”

“Şahinpaşa oteli mi burası be? Kurur akşama kadar…”

Turan’ın henüz misafir olduğunu düşünerek biraz yumuşadı:

“Sonra beni gör!” dedi. “Müdür benim işime karışırsa böyle olur! Seni bir boyayayım da talebeliğini anla!”

Onbirler’in yatakhanesine doğru yürürken bir vecize yumurtladı:

“Bir talebenin rüyasına ancak tarihle coğrafya girmeli. Greta Garbo değili”

CENTİLMEN BİR SPORCU

Arka bahçede ikişer olduk. Hababam Sınıfı 20 çift, bir tek, tam kırkbir mevcuttu. Bu mevcuda Tekkulak da eklenince tam 42 can, jimnastikçi, Badi Ekrem'in düdüğünü bekliyorduk.

Palamut, sağ başta dikilerek sınıfı hizalamaya çalışıyordu. Tulum Hayri'nin göbeği biraz geri alınınca ön sıra ip tutmaca hizaya geliverdi. Şimdi iş arka sıradaydı. Eğer Tekkulak da biraz ileri çıksa ayna gibi olacaktı bu iş.

Palamut Recep, Necmi'ye seslendi:

“Al Tekkulağ'ı biraz ileri!”

Badi Ekrem uzaktan bol eşofmanıyla göründü. Biraz daha yaklaşınca, Palamut Recep, palavralı bir sesle gürledi:

“Hababam Sınıfı, dikkat! Sola bak!”

Badi Ekrem, boyunun kısalığını, sağ omzunun düşüklüğünü, hafiften kamburluğunu örtmek için cakalı bir futbolcu yürüyüşüyle geldi, sınıfın karşısına dikildi:

“Merhaba çocuklar!” dedi. Hababam Sınıfı başıbozuk bir ağızla:

“Mer… mer… ha… ba ha… ba!” diye karşılığını verdi.

Bu perakende cevabın arasına, Badi Ekrem’i deli eden bir ses daha karıştı:

“Hav… hav… hav!”

“Gene mi soktunuz bu pis hayvanı!” dedi, “Atın şunu!”

Tulum Hayri bir şey söylemiş olmak için:

“Biz sokmuyoruz, kendisi geliyor!”

“Atın şunu diyorum!”

Kimse oralı değildi. Hitler biçimi bir emir gerekirdi:

“Sen… Recep! At şunu!”

Palamut sıradan çıktı, tekmesini boşluğa sallayarak “Hoşt!” diye yürüdü üzerine. Tekkulak on adım geri çekildi. Gözleri, tek kalan eşindeydi, başladı kuyruğunu sinirli sinirli sallamaya.

Badi Ekrem emrinin yerine getirildiğine sevinerek:

“Çocuklar!” dedi, “Jimnastik demek, disiplin demektir. Disiplin de ikiye ayrılır. Ruh disiplini, beden disiplini…”

Tulum Hayri:

“O kaça ayrılır?” dedi.

“Sus terbiyesiz! Bak şu biçimine, tuluma dönmüşsün, işkemben sarkmış bu yaşta!”

Sonra çuval gibi bol eşofmanının içinde yamrı yumru vücudunu terazilemeye çalışarak sıkı bir soluk aldı. Kese kâğıdından farksız ciğerleri üç santimetre kadar açılmıştı.

“Görüyorsun ya!” dedi, “İşte bu vücudu jimnastiğe borçluyum!”

Gerilerden bir ses:

“Bravo!” dedi. “Aşkolsun!”

Kalem Şakir:

“Ben de öyleyim efendim! Bu boyumu…”

Bir gülüşmedir başlamıştı.

“Badi Ekrem:

“Bugün salona gidiyoruz… Jimnastik salonuna… Sağdan dört say!..”

“Bir… iki… Üç… Dört!”

Beş manga olmuştuk. Güdük tek kalmıştı. Badi Ekrem bir emirle onu da öne geçirdi.

Bahçe kapısı açılmış, Hababam Sınıf dışarı çıkmıştı. Tekkulak da arkadan…

Badi Ekrem:

“Çocuklar!” dedi, “Kim ayağını bozarsa sıfırı aldı demektir. Salona kadar uygun adım!”

Refüze Ekrem yavaştan:

“Bütün bunlar Macide abla için… Helâl olsun ablaya!” Yıkılmaz Hâdi:

“Tam kapısının önünde, kıta dur!.. Çakmıyor sanıyor!”

Badi Ekrem:

“Kıta marş!” kumandasını vermişti. Yürüyüş hem cansızdı, hem adımlar uygun değildi. Fena halde kızmıştı Badi Ekrem. Macide ablanın kapısından geçilmezdi bu yürüyüşle… Bir kumandayla bizi yeniden bahçeye soktu. Bir ceza gerekirdi Hababam Sınıfı‘na:

“Marş marş!” dedi, “İstikamet tek ağaç!”

Başladık koşmaya… Tekkulak da aramıza karışmış, koşuyordu.

“Geriye dön marş marş!”

Tekkulak da beraber. Bir… Bir daha… Bir daha… Marş marş!

İlk şişen İnek Şaban oldu. Peşinden Kalem Şakir. Daha beşinci marş marşta Hababam Sınıfı‘nın yarısından çoğu dökülmüştü. Yedinci marş marşta Güdük Necmi ile Tekkulak kalmıştı. Bütün sınıfın hıncını bu iki ahbap çavuştan almak için boyuna koşturuyordu. Biz gülmekten yerlere yatıyorduk. Bir ara Palamut:

“Müdür… Müdür geliyor!” dedi.

Müdür, arkasında bahçıvan, okulun önünde dikiliyor. Tekkulak’la, Güdük’ün koşmalarını izliyordu. Bu koşudan bir şey anlayamadığı belliydi. Biraz daha sokularak:

“Ne oluyor Ekrem Bey?” dedi.

Badi Ekrem afallamıştı Müdür’ü karşısında görünce:

“Marş marş verdim efendim!” diyebildi.

“Ne marş marşı?.. Bu köpek de ne oluyor?”

Müdür’ü görünce Güdük de durmuştu. Tekkulak tam ayaklarının dibine oturmuş, hayran hayran can yoldaşına bakıyordu.

Badi Ekrem:

“Salona gidecektik de… Düzgün yürümediler…”

“Götür bunları… Vakit kaybetmeyin!”

Yeniden manga olduk, tuttuk jimnastik salonunun yolunu. Badi Ekrem yürüyüşümüzden memnundu. Bozuk yollardan uygun adım geçiyorduk. Güdük en önde olduğu için Tekkulak da gerilerden tatsız bir yürüyüşle bizi izliyordu.

Macide ablanın evine yaklaştık. Badi Ekrem’in gözü pencerelerdeydi. Kimseyi göremeyince üzüldü. Duyurabilmek için tam evin önünde sesinin çıktığı kadar sert bir komut verdi:

“Kıt’a, dur!”

Durduk. Yeni bir komut daha:

“Kıta marş!”

Tam sol ayaklan fırlatmıştık ki Tekkulak Güdük’ün yanına geçmiş, bir Hitler askeri ciddiliği ile yürüyüşe katılmıştı. Badi Ekrem pencereyi dikizlemek için geride kalmıştı. Tekkulak’ı görmesi olanaksızdı. Biz gülmekten yürüyüşü şaşırmıştık. Karman çorman olmuştu adımlarımız.

Pencerede uzanan başların arasından Macide ablanın kahkahası yükseldi. Badi Ekrem, ne olduğunun hâlâ farkında değildi. Biz, birbirimize karışmıştık, ne uygun adım kalmıştı ortada, ne düzgün yürüyüş…

Tekkulak bir geçit resmi dürüstlüğüyle hizayı bozmadan, aralığı kapatmadan yürüyor, kuyruğunu sallayarak tempo tutuyordu.

Badi Ekrem faciayı görünce yerden iri bir taş kaptı, deli gibi atıldı hayvanın üzerine… Arka ayağına taşı yiyen Tekkulak, en hazin havlamalarla sıradan uzaklaştı.

Bu taş, Tekkulak’ı, jimnastikten de, disiplinden de soğuttu. Güdük Necmi ile arkadaşlığı bozulmadı ama, bir daha ne sıraya girdi, ne yürüyüşe çıktı.

Ne olursa olsun Hababam Sınıfı en centilmen sporcusunu yitirmişti.

ŞABAN NASIL KIRDI

Palamut Recep, son dersten sonra Kalem Şakir’i bir kenara çekti:

“Yaz, şu ineğe bir izin kâğıdı!” dedi.

“Ne var ucunda?”

“Bir galon şarap!”

“Ucuz!”

“İnek’ten bu kadar tüy koparabildim!”

Kalem Şakir, benim dolmakalemi istedi. Yanına oturdu, zımbalı defterden bir kâğıt koparıp döşendi:

“İzinlidir. Saat 16-17”. Sonra, Şaban’ın adı, soyadı, numarası, bir de tarih.

Kâğıdın en altına da bütün saltanatiyle Kel Mahmut’un şatafatlı imzasını kondurdu. Kuruttuktan sonra başında bekleyen Palamut’a uzattı:

“Şarabı sağlama bağla!” dedi. “İneğin parası kıymetlidir!”

“Yok!” dedi Palamut, “Bu sefer kuyruğu elimizde.”

“Ne zoru var ineğin?”

“Bu sefer tamam… Yüzeceğiz derisini… Bir sigarasını içemezdik enayinin!”

Sonra kulağına eğilerek güldü:

“Lâvaja gidiyor İnek.”

Kalem Şakir’in doldurduğu izin kâğıdını almış, İnek’i de takmıştı peşine… Şaban’ı izine inandırmak için dümenden Kel Mahmut’a inecek,

çıkınca da kapıda bekleyen İnek Şaban’a:

“Al ulan Şaban, zor kopardım izini sana! Unutma şarabı!” diyecekti.

İnek Şaban dalgadan habersiz, göğsünü gere gere uzattı izin kâğıdını kapıcıya.

Az sonra Palamut döndü, özel kâtibi Kalem Şakir’i buldu. Artık gerisini tahmin etmek zor değildi. Tulum Hayri’yle mutfak nöbetçisi olan Yıkılmaz Hadi’yi göreceklerdi. Hayta’ya memleketten gelen pastırmadan bir pastırmalı yumurta yapılacak, zulalı bir yerde ziftleneceklerdi.

Kimseye bir şey çaktırmadan hazırlığa başlamışlardı. Geliyorlar, gidiyorlar, bir yandan da sınıfın penceresinden İnek Şaban’ın yolunu gözlüyorlardı.

Vakit ilerledikçe kafadarlar telaşlanıyordu. Saat 5 oldu. İnek yok, etüt zili çaldı hâlâ yoktu. Herkes yerine geçince İnek Şaban’ın olmadığı anlaşılmıştı. Ben yanımdakinin kulağına bir şeyler söyledim, o da yanındakinin kulağına eğildi, derken iş Refüze Ekrem’de patlak verdi. Refüze, makaraları koyuvermişti. Palamuttan yana seslendi:

“Palamut be!” dedi, “İnek Şaban kırmış ha!”

“Aşkolsun ineğe tam erkekmiş! Artık her kafadan bir ses yükseliyordu.

“Nasıl kırmış İnek…”

“İzini kimden almış?”

“Canım bu da lâf mı? İzin aldıktan sonra kırmanın lâfı mı olur?”

İşin uzayacağını anlayan Palamut, hem etüdün hem işlerin selâmeti namına:

“Arkadaşlar susalım! Etüt başladı!” dedi.

Sonra Tulum Hayri’nin kulağına eğilerek:

“Ulan Tulum!” dedi, “İşler sarpa sarıyor!”

“Sardı bile, bu inek nasıl girecek kapıdan… Mutlaka Kel Mahmut’a toslayacak!”

“Ele verecek yakayı İnek!”

“Ulan gene dışarıda kalsa da gündüzcülerle gelse sabahtan… İdaresi daha kolay olurdu.”

“İnek izin aldım diye sallanır da sallanır.”

“İnek bu!”

Yarım saat daha geçmişti aradan. Koridorda ayak sesleri duyuldu… Arkadan Kel Mahmut’un yaygarası…

Tulum Hayri fırladı yerinden, kapıya çıktı. Çıkmasıyla koşup yerine oturması bir oldu. Eliyle, “Kel Mahmut geliyor!” işareti verdiğinden sıraların üstünde ne varsa içeri girdi. Bir anda tarih kitapları çıktı.

Dışarıdan Kel’in sesi geliyordu:

“Nerden geliyorsun efendi?”

Şaban, büsbütün şabanlaşmıştı:

“Şeyden efendim…”

“Nerden?”

“Şeye gitmiştim efendim.”

“Nereye? Helâya da diyemezsin ya!”

“Memleketten babam şey göndermiş de…”

“Ne?”

“Sirke efendim!”

“Nasıl sirkeymiş, bir görelim.”

Ne olup bittiğini göremiyorduk ama, Şaban’ın yanına sokulduğunu, elindeki kâğıda sarılı golona yapıştığını tahmin ediyorduk. Kel Mahmut:

“Ne? Babanın yolladığı sirke bu mu?” diye gürledi.

“Bu değil efendim. Onu…”

“Bu kimin, kime aldın bunu?..”

Şimdi bir çam devirecekti. Hayret devirmedi. İneğin erkekliği tutmuştu:

“Hiç kimseye almadım! Yemeklerde iştah için…”

“Demek kendine aldın!”

İneğin hiç sesi çıkmıyordu.

İş burada kalsa iyiydi. Şarabın bu şekilde tatlıya bağlanması Palamut’un, Kalem Şakir’in de hoşuna gitmişti. Tulum’un bir üzüntüsü varsa o da pastırmalı yumurtanın kuru kuru gitmesi olabilirdi ancak.

Sorgu daha heyecanlı bir döneme girmişti dışarda:

“Peki evlâdım Şaban efendi, izini kimden aldın, söyler misin bana?”

Kel Mahmut, arı gibi tam sokacağı zaman böyle yumuşar, kibarlaşırdı.

“İzin mi efendim, sizden aldım!”

“Neee! Beden mi?”

“Evet efendim, sizden!”

“Benden ha… Sakın bir yanlışlık olmasın…”

“Hayır efendim, Recep girdi odanıza… İzin kâğıdını aldı çıktı…”

“Ya!.. Demek ben vermişim izin kâğıdını ha…”

Sonra Hababam Sınıfı‘nın kapısını araladı.

“Bak Recep, bu ne diyor! Ben sana Şaban için izin kâğıdı imzalayıp verdim mi bugün?”

Palamut Recep hepimizi şaşırtan bir soğukkanlılıkla:

“Evet efendim, verdiniz!” dedi.

“Ne? Verdim mi?”

“Verdiniz efendim!”

“Ne vakit verdim be?”

“Meşguldünüz efendim! Söyler söylemez hemen yazdınız!”

“Ya verdim, demek!”

“Kapıcıya soralım. Hatırlamazsanız! İzin kâğıdı ondadır!”

“Peki, soralım. Gel bakalım buraya!”

Palamut koşarak çıktı dışarı. Kel Mahmut postasına emir veren bir yüzbaşı gibi:

“Git çağır şu kapıcıyı!” dedi.

“Peki efendim!”

Gelirken yolda kapıcıyı “dolduruş” yapacağını hesaplayan Kel Mahmut, emrini geri aldı:

“Gel, sen tut şu şişeyi… Ben sorarım. Şaban, düş önüme!”

Ayak sesleri merdivenlere doğru uzayıp giderken kapının arkasından, bir ses, mantarın şişeden çıkarken meydana getirdiği o alışılmış tatlı ses duyuldu. Sonra boşalan şişeden gelen tıkırtılar…

Tulum durumu anladı, hemen fırladı yerinden. Şişe sınıfa girmiş ağızdan ağıza dolaşıyordu. Palamut, işi idare için yırtınıyordu.

“Heey! Zurnacılar kuyruğa!”

Şişeyi ağzında fazla durduranların alıyordu elinden. Şişenin dibi görülünce kapının önündeki yangın kovalarından birine daldırdı. Şişe ağzına kadar doldurulmuş, ağzı Kalem Şakir’in hünerli elleriyle eskisinden daha düzgün mühürlenmişti bile…

Bir hademe Palamut’u muavin odasına çağırdığı zaman ortada yangın kovasından sızan beş on damla sudan başka bir şey kalmamıştı.

Yemekten önce İnek Şaban’la Palamut dönmüşlerdi. Muavin odasından.

Refüze:

“Ulan Şaban!” dedi, “Nasıl kırdın, anlat da dinleyelim!”

Şaban Kel Mahmut’un odasındaki havadan henüz kurtulamamıştı.

“Valla kırmadım.” dedi, “İzin kâğıdım vardı elimde!”

“Peki, doktora ne halt etmeye gittin!”

“Palamut:

“Dokunmayın Şaban’a!” dedi, “Erkek olduğunu ispat etti doğrusu!”

Şaban şarabı Palamut Recep’e getirdiğini sonuna kadar söylememişti. Kel Mahmut izin kâğıdındaki imzasını görünce dalgınlığına kendisi bile gülmüştü. Nasıl gülmesin, imza kendi imzasından daha mükemmeldi.

Refüze şarabın fazlasını çektiği için habire konuşuyordu. “Arkadaşlar!” diyordu. “Şaban erkekliğini ispat etti. Artık kimse ona inek, demeyecek!”

Tulum Hayri:

“Ne diyeceğiz?” diye sordu.

“İneğin erkeğine ne derlerse!”

“Öküz Şaban!”

“Yook! Bilemediniz! Boğa Şaban!”

SİDİKLİ‘NİN LEBLEBİLERİ

Kalem Şakir, yanımdaki karyolaya oturdu. Domdom Ali’ye, sözde bana duyurmadan:

“Sidikli Turan’a leblebi gelmiş, tam bir çuval…” dedi.

“Atma!”

Domdom’un gözleri açılmıştı:

“Ben Refüze’ye Hayta’ya, Tulum Hayri’ye de söyledim. Yatakhane boşalsın tamam!”

“Ulan, davul zurna ile ilân etmişsin be!”

“Beş kişiden fazla bilen yok!”

“Bir de ben, altı…” dedim. Hemen fırladım yataktan.

Kahvaltı zili çalıp da yatakhane boşaldığı zaman, Sidikli hariç, bütün Hababam sınıfı leblebinin başındaydık.

Kalem Şakir:

“Aman, ne leblebi… yerken gördüm. Zıpzıp gibi her biri. Sivas’tan eniştesi yollamış. Namussuz, bir tane bile koklatmadı bana. Leblebi gibi herif, çifte kavrulmuş!”

Düdük burnunu dolabın anahtar deliğine dayamıştı:

“Mis gibi kokuyor be… Taze taze…” diye söylendi.

Domdom:

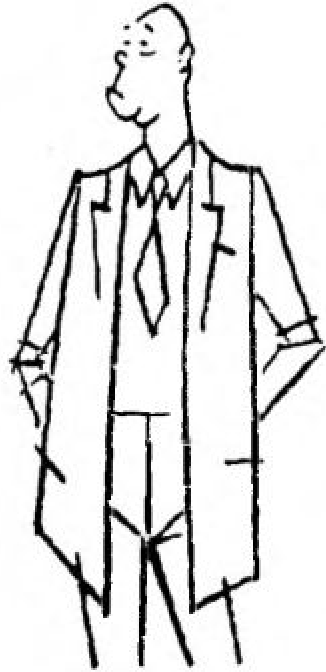
“Çekil ulan!” dedi. “Biraz da biz koklayalım!”

Sıradan kokladık. Domdom, sıfır numara kazınmış kafasını kaşıyordu.

“Vidin kalesi gibi dolap… Nereden girer, nereden çıkarsın. Bir de asma kilit takmış fazladan!”

Herkes sırayla kendi anahtarını sokuyordu. Henüz kilitlerden birini bile açamamıştık. Düdük:

“Kıralım!” dedi. Palamut Recep ne de olsa idareyi ve kanunu temsil ediyordu.

“Hayır olmaz!” dedi, “Gideriz okkanın altına.”

Tulum Hayri bugün Nümune Hastanesi’ne gideceği için Refüze’nin pardösüsünü giymişti. Pardösünün eteklerini toplayarak dolabın arkasına çömeldi:

“Çocuklar!” dedi. “Bırakın kilit kırmayı… İşin daha kolayı dururken…”

Kafasını tatlı tatlı kaşıyordu. O da kafayı Kel Mahmut’a inat usturayla kazıtmıştı.

Kel Mahmut bize üç numara demişti ama, hemen hemen bütün sınıf kafayı usturadan geçirmişti. Yatılı olduğumuz için iki günde tertemiz çıkmıştık. Oysa ki, daha ondüleli saçlarla okula gelip giden sınıflar vardı.

Tulum:

“Yedik leblebiyi çocuklar!” dedi. “Şu budak bütün meseleyi çözümleyecek… Yalnız bir taşla bir kurşunkalem…”

Eline bir kurşun kalem verdiler, bir de taş… Kalemi tam budağın üstüne getirerek bir… bir daha vurunca budak düşüverdi dolabın içine.

Tulum şimdi deliğe burnunu dayamış, kokluyordu.

“Ohh!” dedi. “Mis gibi kokuyor… Torba hemen deliğin önünde!”

Elindeki kalemle torbayı deldi, deliği genişleterek bir leblebi çıkardı. Leblebi, Kalem Şakir’in dediği gibi zıpzıp kadar vardı. Karşımızda kıtır kıtır yiyerek hepimizi imrendirdi:

“Eğer canınız leblebi istiyorsa bir karton bulun, yeter!”

Düdük, kartonu getirdi. Hayri onu bir boru yaparak ucunu torbaya daldırdı. Bir ucunu da cebine dayamıştı. Yukarıdan aşağı leblebiler su gibi akıyordu. Pardösünün sağ cebi dolunca, boruyu sol cebine uzattı. Az sonra o da dolmuştu:

“Ben yükümü aldım!” dedi. “Domdom, yanaş iskeleye!”

Sonra Palamut, peşinden Kalem… sonra Yıkılmaz… Refüze… yüklerini aldılar. İnek Şaban bile bu ganimetten payına düşeni almıştı.

Biz yemekhaneye inince çocukların gizli gizli leblebi yediğini gören Sidikli, kuşkulanmış, hemen yatakhaneye koşmuştu. Az sonra o da elinde bir avuç leblebi, geldi. Dolabın kapısındaki iki kilit de sağlamdı. Torbanın ağzı, bağladığı gibi duruyordu. Rahatlamıştı. Sabah etüdü çok eğlenceli geçti. Sidikli de dahil bütün sınıf leblebiye doymuştuk.

Arada sırada Kalem Şakir:

“Çuvalın ağzı dururken dibini delen kimdi?” diye ortaya anlamlı bir soru atıyordu ama… Sidikli’nin aklına hiçbir kötü ihtimal gelmiyordu.

Birinci ders Maraton Raşit’indi. Tabiiyeden ders vereceği için korkulacak tarafı yoktu. Tulum Hayri hastane kâğıdını cebine koyduğu halde çekip gitmemişti Nümuneye. Çok severdi Maraton’u. Maraton Raşit, şehir dışında otururdu. Hiçbir taşıttan yararlanmaz, zengin çocuklarının arabalarına bile yüz vermezdi:

“Gel bin Hoca’m!” deseler de:

“Böyle daha iyi… Bir sporcu, ayakları dururken ancak arabayla yarış etmelidir!” diye terslerdi. Geleli bir ay kadar olmuştu ama, bir ayda okulda tanımayan kalmamıştı.

Kuyruksuz tilki kral olduğu gün, nasıl “Bütün kuyruklar kesilsin!” diye günlük emir çıkardı ise… Kel Mahmut da “Bütün saçlar kesilecek!” emrini vermiş, ilk kafayı kazıtan da yarım kel, tabiiyeci olmuştu. O günlerde henüz Hababam Sınıfı‘ndan isim almadığı için adı Kabak Raşit olarak sicile geçmişti. Bu isim bir hafta yürürlükte kalmıştı ancak.

Bir gün okulumuz spor gösterileri yapıyordu. Maratona çıkanları görünce bizim Kabak Raşit dayanamadı. Pantolonu fora ettiği gibi karıştı aralarına…

Biz, “Yaşa Kabak!” diye alkışlıyorduk. Çıkış verilir verilmez Kabak atıldı ileriye… Okul bahçesinde birinci turu yıldırım gibi döndükten sonra vurdu asfalta… Peşinden de çocuklar… Bir saat mi, iki saat mi geçti aradan çocuklar birer ikişer döndüler, Kabak Raşit’ten haber yok. Bütün çocuklar geldi, yok bizimki… Neden sonra bahçeye bir taksi girdi. İçinde bir de ne görelim, bizim Kabak Raşit! Sözde pabucu sıkmış ayağını. Koşuya Kabak olarak giren Raşit hoca, “Yaşa Maraton!” sesleri arasında indi taksiden.

O gün bugün, Maraton Raşit olarak kaldı. Yalnız taşıtlar üzerine söylediği özdeyiş, aramızda şu değişikliğe uğramıştı:

“Ayakları olan bir sporcu arabaya ancak Maraton dönüşü binmelidir!”

Maraton Raşit elleri arkasında sportmence bir yürüyüşle bir duvardan bir duvara arşınlayıp duruyordu. Saçını sakalını ikinci defa usturadan geçirmiş, pırıl pırıl bir kafayla bir gidip, bir geliyor, geviş getiren hayvanları anlatıyordu. On adımda bir, bu cilâlı kafa iri, kıllı pabuç kadar bir kulak değiştiriyordu.

Sınıfta hiçbir kafa onunkine benzemiyordu. Domdom'un kafası daha basık, daha yayvandı. Düdüğün kafası inadına sipsivriydi. Kalem Şakir'inki yamuktu. Hele İnek'in kafası dört köşeydi bayağı… Tam döndüm, yanımdaki Tulum Hayri'nin kafasını inceleyecektim ki… İri bir leblebi sağ taraftan kurşun gibi geldi, Hayri'nin pırıl pırıl kafasının tepe noktasına "tınnn!" diye çarptı. Kafa o kadar sertti ki leblebi bir metre yukarı fırladı.

Kim atmıştı acaba?

Hayri pardösüsünün cebinden bir avuç leblebi almış, bekliyordu. Kim atmıştı? Sağda geride Yıkılmaz vardı. Hiç kıpırdamıyordu, bir yana gözünün kuyruğuyla bile bakmıyordu. O atamazdı. İnek'te o yürek yoktu. Sidikli o haltı yiyemezdi. Bu iş göçmen kafalı Hayta'nın işiydi. Tulum, tam Maraton köşeyi dönerken bir tane salladı. Aah, karavana! Bir tane daha… Yine karavana!. Ama fındık kadar leblebi Hayta'nın kulağı tozundan geçerek, İnek Şaban'ın kafasına "tın!" diye yapıştı. İnek şaşırmıştı! Son kalan leblebilerini, sol avucunda topladı. Birer birer Refüze'ye atmaya başladı. Bunların hemen hiçbiri hedefini bulmuş değildi. Hepsi şunun bunun kafasına gözüne rastlamış, İnek'e bir sürü düşman kazandırmıştı. Sağdan soldan leblebiler yağıyordu. Resmen savaş başlamıştı artık. Leblebilerini yiyip bitirmeyen, bu savaşta yerini alıyordu. Sıraların altı leblebiyle dolmuştu. Mermisi biten eğilip topluyor, yeniden savaşa karışıyordu. Cephanesi en bol olan, kuşkusuz Tulum'du. Ancak pardösüsünün bir cebi bitmiş, ikinci cebe sıra gelmişti.

Maraton Raşit bütün palavrasına karşın henüz olanın bitenin farkında değildi. Sidikli'nin önü makasla ustaca kırpılmış, arkası sıfır numaradan geçmiş olan kafası, çok isabetler almıştı. Eğer bu mermilerin kendi cephaneliğinden çıktığını bilse, isabetler daha tesirli, daha acıtıcı olacaktı. Leblebilerine kıyamadığı için savaşa girmiyor, iki elini ensesine yapıştırmış, ancak savunmaya önem veriyordu.

Bir ara yazı tahtasına “Çat!” diye bir isabet oldu. Bu Hayta’nın göçmen kafasını yalayıp geçmişti. Maraton Raşit tam kafasını çevirip tahtaya baktığı sırada Tulum Hayri, o koskocaman kafaya bir tane salladı. İsabet! Leblebi bir mermer bloka çarpmış gibi tok bir ses çıkararak bir iki metre yukarıya sıçradı, sonra önüne düştü, kapıya doğru yuvarlandı. Misket gibi bir şeydi mübarek!

“Kim attı bu leblebiyi?” diye, gard almış bir boksör gibi çarpışmaya hazır bütün sınıfın dikildi karşısına:

“Kim attıysa çıksın!”

Bula bula İnek Şaban’ı bulmuştu:

“Gel, arayacağım üstünü!”

İnek, kendinden emin gitti, kollarını kaldırdı. Maraton Raşit sıkı bir arama tarama yaptı: Yok.

“Otur!” dedi.

Güdük Necmi’yi kaldırdı. Aradı, yok! Kalem Şakir, yok!.. Tulum… Gözleri Tulum’un üstündeydi. Nerdeyse çağıracaktı. “Boşalt!” dedim, yavaşça. Leblebileri avuçladı. Maraton’un, gözleri üzerinde olduğu için, çıkarıp sıranın içine boşaltamıyordu. Pardösüsü iç içe iki cepliydi, arası astara açılıyordu. Daha doğrusu ben öyle sanıyordum:

“Boşalt astara!” dedim.

Elini iki cebin arasından astara doğru uzattı. Uzatmasıyla “Şarrr!” diye leblebilerin sınıfın döşemesine dökülmesi bir oldu… Leblebiler, sıçraya sıçraya sınıfın ortasına doğru yuvarlanmaya başladılar…

Beş on tanesi gitti taaa, Maraton’un pabuçlarının burnunda durdu:

“Kimden döküldü bunlar, çıksın!”

Ses yok. Bakışları, Hababam Sınıfı‘nı önden arkaya taradı. Tam Sidikli Turan’ın üzerinde durdu:

“Sen gel!”

Maraton Sidikli’nin cebine elini daldırdı. Bir avuç leblebi ile çıktı eli:

“Tamam!” dedi. “Gözümden hiçbir şey kaçmaz! Yürü Mahmut Bey’e!”

İNEĞİN TABANI

Domdom Ali, en yumuşak sesiyle inek Şaban’ı kandırmaya çalışıyordu:

“Bak, Şaban’cığım, şu altı tane kâğıdı sağ tabanının altına lâstikle tutturacağım. Değiştir, dedikçe sen teker teker çekip alacaksın!”

İnek Şaban bir türlü yanaşmıyordu:

“Peki, Maraton Raşit elimde kâğıdı görürse… Kopyayı ben yapmış olmaz mıyım? Hayır olmaz böyle şey! Yapamam!”

“Olmayacak nesi var. Kâğıdı değiştirip atmak bir saniyelik iş. Sonra karşında kim var? Maraton Raşit, değil mi? O mu yakalayacak seni? Sen Kel Mahmut’ta kopya yapmış adamsın!”

İnek Şaban yumuşar gibi oldu:

“E… Peki… Sonra?”

“Sonrası monrası yok. Sen sıranın dışındaki sağ ayağını dik tutacaksın. Altında kâğıtlar… Maraton gelirken basacaksın üstüne. Sen peki, de Yenice hazır!”

“Peki!”

Pazarlık bitmişti. Konuşmayı dinleyen Kalem Şakir:

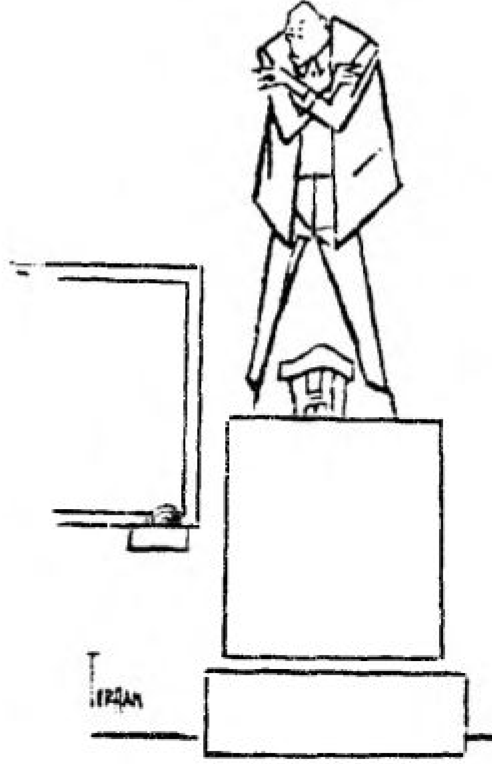
“Ulan, İneğin tabanının altı bile para ediyor be!” diye söylendi.

Yıkılmaz Hadi, Tabiiye kitabının sayfalarını yırtıyordu:

“İneğin arka ayakları bir Yenice sigarası… İnsan inek olmalı hayatta…” dedi.

Tabiiyeden, yazılı yoklama vardı. Baştan başa çalışılacaktı memelilere. Ama Hababam Sınıfı çalışmadan kazanmanın tek metodu üzerine kafa patlatıyordu. Gözünü sevdiğimin kopyası… Ne doktorlar, ne avukatlar, ne

mühendisler yetiştirmişti şimdiye kadar. “Gözümden hiçbir şey kaçmaz!” diye sıraların üstünden atlayarak kopya yakalamaya çalışan Maraton Raşit bile tabiiyeciliğini kopyaya borçlu değil miydi? Avucunun içine sakladığı küçük kâğıtlardan bitkilerin lâtincelerini çaktırmadan okuması kopyacılık tan başka bir şey miydi sanki?

Şimdi biz de ondan aldığımızı ona satacaktık.

Kimisi kitabı parçalayıp elindeki listeye göre tam sekiz cebine yerleştiriyor, kimi alfabetik rulolar hazırlıyordu. Domdom Ali yepyeni bir yöntem bulmuştu. Bakalım ne netice verecekti? İnek Şaban’ı razı etmiş, taban büyüklüğündeki kâğıtları lâstikle tutturmuştu pabucunun altına. Yakalanırsa Şaban yakalanacaktı. Tam İnek’lik bir işti bu.

Tulum Hayri’nin son sınıfta bir kardeşi vardı. Kendinden küçüktü ama becerikli çocuktu. Ona güvendiği için, değil çalışmak, kopya bile hazırlamamıştı.

Soruları yazınca kâğıdını pencereden dışarı kaydıracak kardeşi kitabı açıp yazdıktan sonra tekrar pencereden içeri sürecekti.

Herkes harıl harıl hazırlıkları yaparken Tulum Hayri yanımda albümünü açmış resimlere bakıyordu.

Maraton derse girdiği zaman tam teçhizat hazırdık.

“Yazın!” dedi, “Geviş getiren hayvanların hazım cihazları!”, yazdık.

“Sual iki… Sual üç… Sual dört…”

“Efendim!” dedik, “Bu derse yetişmez.”

“İkinci ders de tabiiye… Sual beş…”

Tulum Hayri pencerenin aralığından kâğıdı kardeşine sürdü. Oyalanmak için önündeki kâğıda bir şeyler yazmaya başladı, İnek Şaban sağ ayağını dikmiş, arkasındaki sıradan Domdom Ali okumaya çalışıyordu… Birinci sorunun cevabını ben bile görebiliyordum sıramdan.

Maraton Raşit sıraların üstüne fırlamış sekerek dolaşıyordu. Sağına soluna bakınanların başına dikiliyor, o dikilirken arkasındakiler yapacağını yapıyordu. Sıradan aşağı atlarken elindeki kalemi düşürdü, fakat bir türlü eğilip alamıyordu. Kalemin etrafında dolaşıyor, tam eğilip alacağı sırada bir kâğıt hışırtısı duyunca, hemen doğruluyordu. Tulum Hayri bulmuştu eğlenceyi. Maraton elini uzattığı zaman kalemle bir iki vuruyordu. Hemen kulak kesilen Maraton doğruluyor, sağına soluna bakınıyordu.

Domdom Ali, İneğin tabanındaki birinci kâğıdı bitirmiş, ikinciye geçmek istiyordu. Pazarlığa göre İnek sırtına dürtülünce üsttekini çekip alacaktı. Domdom, dürtüyor, Şaban yere yapıştırdığı tabanını oynatmıyordu bile.

Maraton Raşit, Domdom’un kıpırdanmasından kuşkulanmıştı:

“Çık sıradan!” dedi, “Eller yukarı!”

Tepeden tırnağa aradı, bir şey yok.

“Yazsana!” dedi, “Ne kıpırdayıp duruyorsun!”

“Düşünüyorum!”

“Baksana Hayri’ye, boş duruyor mu hiç?”

“Çok kolay sorular efendim!” dedi, Hayri.

“Çalışan için kolay… Bak bu Efendi, tutuldu kaldı…”

Bu konuşma öbür uçtakilerin çok işine yaramıştı.

“Kıpırdamayın!” dedi. “Gözümden hiçbir şey kaçmaz!”

Maraton uzaklaşınca Domdom:

“Ulan değiştirsene kâğıdı. İçemezsin sigarayı sonra!”

İnek aldırmıyordu. Domdom kızmıştı:

“İnekliğin lüzumu yok, değiştir kâğıdı!”

Tulum Hayri kardeşinden kâğıt bekliyordu, aradan bir saat geçtiği halde alamamıştı. Cam daha yeni boyandığı için arkasını göremiyorduk ama, bir aralık dışarda Kel Mahmut’un sesini duyduk. Herhalde camın dibindeki çocukları kovalamış, belki de yakalamış olacaktı.

Maraton en geriye kalan Tulum’un kâğıdını da çekip aldı. Hayri:

“Efendim o değil!..” diye atıldı ellerine.

Tulum, bütün ders oyalanmak için abur cubur şeylerle doldurmuştu kâğıdını. Maraton:

“Neden bu değilmiş. Üstünde tabiiye yoklaması yazıyor. Adı, Hayri… numarası 248… Sınıfı… Tamam güzel güzel yazmışsın…”

“Değil efendim. Yoklama kâğıdı değil o… Ben şey yazmıştım!”

Maraton kuşkulanmıştı. Yeni harfleri zor okurdu. Refüze'yi kaldırdı:

"Oku!" dedi, "Şu kâğıdı."

Tulum, Refüze'nin üzerine atıldı.

"Ver onu bana!"

Refüze işi anlamıştı. Tulum'a bir işaret çaktı:

"Sen merak etme!" demek istiyordu. Tulum yatıştı, yerine geçti.

Refüze başladı okumaya:

"Sual bir… Geviş getiren hayvanların tek midesi yoktur. Mideleri dört bölmedir. Kırkbayır, şirden…"

Maraton:

"Atıyorsun!" dedi, "Kâğıtta öyle bir şey yok… Ver şunu bana!"

Aldı kekeleyerek okumaya başladı:

"Memeli hayvanlar, bilhassa yaz aylarında çayıra çıkarlar. Kibar memelilerin dilinde bu çayırın adı sayfiyedir…"

Maraton söylenmeye başladı:

"Nedir bu?.. Yoklama kâğıdı mı?.. Ne terbiyesizlik bu…"

Tulum:

"Söyledim efendim, yoklama kâğıdı değil dedim, dinlemediniz!"

Maraton okumaktan da kendini alamıyordu:

"Ceylânlar, ahûlar pek rağbette olan memelilerdendir.

Memelileri tek isimle kısaca belirtmek gerekirse “İnek”ten daha mânalı bir kelime bulamayız.

İneklerin bir de kırım cinsi vardır ki bizim Şaban bunun en tipik örneğidir.”

Buraya gelince artık Hababam Sınıfı kendini tutamazdı. Tepine tepine toptan gülüyorduk. O kadar kendimizden geçmiştik ki Kel Mahmut bile sınıfı boş sanmış, harita sopasıyla aşağıdan “tak… tak!” vurmaya başlamıştı.

SINIF DEĞİL, ŞANO

Otello Kemal, onbirlere Eşber’i oynatacaktı. Hababam Sınıfı‘nın Güney duvarındaki sahneye yandan açılan pencerenin kâğıtları sökülmüş, sınıfın tadı kaçmıştı. Etütlerde uyumak bile zorlaşmıştı artık. Ne adamdı bu Otello Kemal! Bir kulis oluvermişti Hababam Sınıfı, Sumru’nun (onbirlerdeki Zenne Yaşar) makyajını yapıp kırıta kırıta dolaşması bütün sınıfı şair etmişti. Divan edebiyatından akılda kalan bütün mısralar dökülüyordu ortaya:

“Ayağın sakınarak basma aman sultanım,

Dökülen mey kırılan şişei rindan olsun!”

Ya da Refüze’nin tekrarladığı:

“O gül endam bir al şâle bürünsün yürüsün,

Ucu gönlüm gibi ardında sürünsün yürüsün”, beyitleri gibi…

Bir şiir havasıdır esiyordu Hababam Sınıfı‘nda. Nedense bu hava Haşimci Piyale İhsan’ı kızdırıyordu. Sivas’tan verilmişti bu liseye.

Hababam Sınıfı‘na girdiği gün bir biçimine getirip:

“Ateş doludur tutma yanarsın

Karşında şu gülgün piyale!” mısralarını okumuş, lâyık olduğu adı da almıştı.

İlk ders, Piyale İhsan’ındı. Palamut Recep, yerinden oynatılmış sıraları hizaya getirdikten sonra:

“Çocuklar!” dedi, “Sahne açılmışken Piyale’ye söyleyelim, bir piyes de biz oynayalım. Ha, ne dersiniz?”

Bütün Hababam Sınıfı Şaban hariç, “Oynayalım!” diye onayladı.

Palamut:

“Ne oynayalım ama?”

Tulum Hayri:

“İnek Şaban’ı!” dedi.

İneğin olgunluğu üzerindeydi, fazla kızmadı:

“Sen İnek’in kuyruğuyla oyna!” diye bir espri bile yuvarladı.

Refüze Ekrem:

“Bırakın İnek’i sabah sabah… Biz Kel Mahmut’u oynayalım!”

“Oynayalım!”

“Söyleyelim bizim Piyale’ye…”

Palamut kapıya gitti geldi:

“Tamam, geliyor… Herkes yerine!”

Piyale İhsan, bugün çok yorgundu. Uzun saçlarını tarayacak zaman bulamamıştı. Kürsüye geçince her iki kulağına düşen kırçıl saçlarına parmaklarını takarak düzenledi. Sonra iri camlı gözlüğünü, ceketinin eteğiyle sildi. Tam derse başlayacaktı ki Refüze kalktı ayağa:

“Efendim!” dedi, “Bir müsamere de biz verelim. Onbirlere Otello…”

“Otello’yu mu oynayalım?”

“Hayır efendim. Onbirlere Otello Kemal Bey, Hamit’ten Eşber’i oynatıyor.”

“Hamit’in Eşber’i, oynanmak için yazılmamıştır ki… Zaten onun bütün tiyatroları böyledir. Şiirleri…”

Hamit’ten hiç hoşlanmayan, edebiyatçı geçinen Refüze:

“Efendim şiirleri de okunmak için değildir…” diye lâfa karıştı…

Piyale kızmıştı:

“Küstah!” diye çıkıştı. “Sen nasıl olur da bir büyük şaire…”

Palamut sadede gelinmesini istiyordu. Bütün sınıf dersin kaynatılmasından memnundu ama:

“Efendim… Bir piyes oynasak, realist bir piyes… Meselâ.”

Piyale yeniden kızmıştı:

“Sen realizm nedir biliyor musun? Realizm Emil Zola’yla birlikte ölmüştür. Edebiyat… Sembolizm demektir.”

“Peki efendim… Öyleyse sembolik bir piyes… Meselâ Kel Mahmut…”

“Kimdir bu Kel Mahmut?..”

“Kel Mahmut bir tiptir, bir idareci tipi… Bütün idarecileri sembolize eder…”

“Hayır. Sembolik tiyatro yoktur, olamaz da… Olsaydı Haşim yazardı…”

Refüze parmak kaldırmadan yine lâfa karıştı:

“Öyleyse Piyaleyi oynayalım!”

“Piyale mi?”

“Öyle ya efendim. Büyük Şair Hâmit’in Eşber’i okunmak için yazılır da Piyale niçin oynanmak için yazılmaz?”

“Otur, terbiyesiz… Sizden edebiyat çok uzak… Edebiyat demek görüş demektir. Siz burnunuzun ucunu görmeden…”

“Efendim, Haşim görebilmiş mi burnunun ucunu?”

Piyale’nin kan beynine fırlamıştı:

“Haşim sizin aynada gördüğünüzü duvarda görmüş… Haşim tabiatı bir tül perde arkasından seyretmiş… Haşim bir tül perde arkasından bütün evreni…”

Ön sırada oturan Kalem Şakir, İnek Şaban’a bir tutam ot gösteriyor, onu deli ediyordu… Şaban’ın savurduğu küfürleri Piyale bile duymuştu. Parmağını Şaban’a doğru uzatarak:

“Çabuk söyle!” dedi, “Şimdi ne söyledim?”

Şaban büsbütün afallamıştı:

“Ahmet Haşim… Tül perde…”

“Söyle, ne olmuş tül perdeye?”

“Efendim Haşim, şiirlerini perde arkasında yazarmış!”

“Ne perdesi be?”

“Efendim tül perde!”

“Otur!”

Cebinden not defterini çıkardı. Adının, numarasının hizasına kırmızı kalemle bir + işareti koydu:

“Görüşürüz seninle!”

Sonra bütün sınıfa çıkıştı:

“Edebiyat ne kadar uzak sizden, Haşim ne kadar uzak. Ben bütün şiir zevkimi Haşim’e borçluyum. Haşim tabiatı görüş, insanları anlayış, seziş demektir. Haşim’de görüş yok ha!”

Refüze yavaştan:

“Dur!”

dedi, “Ben sana şimdi görüş nedir, seziş nedir göstereyim. Burnumuzun dibini hangimiz görmüyoruz, bakalım! Çocuklar, oyun başlıyor! Piyaleyi oynayacağız, Piyale İhsan’ı!”

Çekmeceden çantasını aldı. Sahneye açılmış pencereden yavaşça atlayıp gözden kayboldu. Az sonra kapı vuruldu:

Piyale dik bir sesle:

“Giriniz!” diye emir verdi.

Refüze koşarak gelmiş gibi, nefes nefese:

“Efendim afedersiniz…” dedi, “Annem hastalandı da doktora gitmiştim.”

Hababam Sınıfı‘nda tek bir gündüzcünün bile bulunmadığını bilmeyen Piyale:

“Geç!” dedi, “Geç kalma bir daha!”

“Teşekkür ederim!”

Bir falso olmasın diye dudaklarımızı ısırıyorduk. Refüze gayet soğukkanlı geldi, yine sahneye açılan pencerenin yanına oturdu. Çantayı sıraya koydu. Bir tomar kitap alarak tekrar kaydı dışarı. Az sonra kapı üç kere vurulmuştu:

“Giriniz!”

Piyale dersi kesmiş, gözlerini kapıya dikmişti. Refüze daha kalın bir sesle:

“Treni kaçırdım da… Affedersiniz?..”

Kızmıştı:

“Ders mi yapacağız, trafik memurluğu mu?”

Sağ elini sıralardan tarafa uzatarak:

“Geç!” dedi.

Hiç olmazsa gülme nedeni bulmuştuk. Katıla katıla gülüyorduk. Piyale esprisinin hoşa gittiğinden memnun yeniden derse başladı. Biz tepine tepine gülerken Refüze çoktan kaymıştı sahneye… Kapı bu kez de altı kere vuruldu. Piyale nezaketi bir yana bırakarak:

“Gir be!” diye bağırdı.

Refüze’nin arkasında bir pardesü vardı bu kez, elinde de bavul kadar bir çanta. Kasketini bile çıkarmamıştı. Piyale:

“Çıkar şapkanı be… Sınıftasın!” diye bağırdı.

Refüze şaşkın bir davranışla:

“Ah! Pardon efendim. Memleketten geliyorum da izinliydim…”

“Ne izini bu?”

Tulum:

“Hava teptili!” diye gevezelik etti.

“Ne izini, söylesene?”

Refüze’nin gözleri dolu dolu oldu:

“Efendim ben yatılıyım… Telgraf almıştım da… Mahmut Rey, sağ olsun, izin vermişti.”

“Ne telgrafı?”

“Baban ağır hasta, acele gelesin diye.”

“Geçmiş olsun, nasıl şimdi?”

“Öldü!”

“Ya! Vah vah… Başın sağ olsun. Geç otur!”

Bu ölüm haberine Hababam Sınıfı hüngür hüngür ağlıyacak yerde katıla katıla gülüyordu.

Piyale İhsan şaşkın şaşkın bakıyor:

“Ne taş kalpli sınıfsınız!” diyordu. “Hiç böyle sınıf görmedim!”

Refüze pardösüyü çıkarmıştı. Yeniden pencereden sızacaktı ki zil çaldı. Bu zil, aynı zamanda oyunun bittiğini haber veren bir gongdu. Hoca sınıftan çıkınca Refüze ayağa kalktı:

“Sayın seyircilerim!” dedi, “Oyunumuz burda bitti… Kanlıkavak cinayeti! Ayrıca düettolar, kantolar… Askere beş kuruş, başı bozuk iki çeyrek!”

SOL KROŞE

Hababam Sınıfı‘nın donlu atletli, jimnastik salonunda sıra olmuş, Badi Ekrem’i bekliyorduk. Tulum Hayri, göbeğine kadar önü açık bir atlet giymiş, bacağım kalınlığındaki kollan ortaya çıkmıştı. Bir sağ başa, bir sol başa koşuyor bizi hizaya getirmeye çalışıyordu.

Önümüzde içi dışına çıkmış bir güreş minderi seriliydi. Müsamere için iki haftadır perende ekzersizleri yapıyorduk üzerinde. Bu işi kıvıran beş altı kişiyi geçmediği halde, Badi Ekrem hepimizi teker teker zorluyordu.

Tulum Hayri Kalem Şakir’e saati sordu. Atletinden aşı çubuğu gibi fırlayan kolunu burnunun ucuna kaldıran Kalem Şakir:

“On dakika geçiyor!” dedi.

“Nerde bu Badi Ekrem!”

“Geçen ders pek keyfi yoktu.”

“Var bunda bir iş!”

“Müdür müsamere için kötü sıkıştırıyor, dersten soğudu Badi!”

Tulum hepimizi tersledi:

“Ne soğuması be! Maraton Raşit’le kaynatıyor içerde… Dikilin dikildiğiniz yerde. Tazı gibi koşturacak değil mi gelirse…”

Birden soyunma odasının kapısı açıldı. Bastıbacakla düztaban hesabı, Maraton Raşitle Badi Ekrem atletli donlu çıktılar ortaya, Domdom Ali kendini tutamadı:

“Yaşa Aslan Hocam!” diye bağırdı. Bu başıbozukluk, bizdeki spor geleneklerine aykırı olmadığı için Maraton güldü geçti. Sanki kafasını bugünün şerefine pırıl pırıl kazıtmıştı. Daracık bir don giymiş bütün yuvarlak yerleri baldır etlerine kadar yumruk yumruk fırlamıştı dışarı…

Vücut yapısı atletten çok pehlivanı, hem de lâpacı bir somun pehlivanını anımsatıyordu.

Tulum:

“Dikkat, sağa bak!” komutunu verdi. Oysa her ikisi de sol baştan geliyorlardı. Tulum’un verdiği ilk komuttu bu. Ufak tefek aksaklıklar olacaktı doğal olarak. Ama başlarımız zaten geldikleri yana çoktan dönmüştü.

Badi Ekrem, biraz da otoritesini Maraton Raşit’e göstermek için:

“Nerde Recep?” diye Tulum’u paylar gibi sordu.

“Burda!”

“Peki kumandayı neye sen veriyorsun!”

“Bir kusur mu ettik?”

“Bir değil, üç kusur! Önce, hazırol diyecektin! Sonra, sola bak kumandası verecektin! Daha sonra… Hepiniz Raşit Bey’e değil, benim gözlerimin içine bakacaktınız!”

Yalnız o değil bütün sınıf, Maraton Raşit’e bakıyordu. Topuklarını kaldırıp indirerek, kollarını açıp kapayarak kültür fizik yapıyordu.

Badi Ekrem:

“Çocuklar! Müdür Bey’in emri var!” diye başladı.

Müdür Bey’in akıllıca bir emrine rastlamadığımız için, “Yine ne saçmalamış!” gibilerden kulak kesildik. Badi Ekrem devam ediyordu:

“Hani müsamereye… Jimnastik gösterilerine hazırlanıyorduk ya… Bu ders size Raşit Bey…”

Maraton iki üç adım atarak ilerledi, kumandayı eline almak üzere sağ başta dikildi.

Badi’nin kızdığı belliydi:

“… Evet size Raşit Bey bir şeyler gösterecek!”

Maraton Raşit iki adım daha atarak etkileme alanına girdi, sözü Badi Ekrem’den teslim almıştı:

“Bütün liseler jimnastik gösterileri yaptılar, bütün gazeteler onlardan sözetti… Bizim lisenin şerefi yok mu?”

Hep bir ağızdan:

“Olmaz olur mu?” dedik.

“Bizim müsameremiz hepsinden parlak olmalı!”

“Olmalı!”

Sonra ayağının ucuyla yerdeki mindere dokunarak:

“Size şu minderde japon oyunları göstereceğim!”

Kalem Şakir dayanamadı:

“Sağol Hoca’m!”

Maraton Raşit, sesin geldiği tarafa doğru baktı:

“Çık sıradan dışarı!”

Kalem Şakir beş adımda minderin üstüne çıktı. Maraton:

“Şu adamı görüyor musunuz?” dedi, “İşte şu adam öğreneceği jiu-jitsu oyunlarıyla dağ gibi bir adamın saldırısından kendini koruyabilir.”

Domdom Ali’yi de çağırarak, Şakir’le ikisi üzerinde denemelere başladı. Şakir’in kendini koruması şöyle dursun, Domdom’un dokunmasıyla minderin üzerine kapaklanması bir oluyordu.

“Olmuyor, çocuklar!” dedi.

Sonra Palamut Recep’le İnek Şaban’ı çıkardı. Palamut’u minderin bir köşesine, Şaban’ı öbür köşesine gönderdi. Şaban’ın yanına giderek sözde Palamut’a duyurmadan:

“Şimdi senin üzerine arkadaşın saldıracak, sen kolunu kaptığın gibi dirseğini kıvıracaksın. Hooop! Keseceksin ayaklarını yerden. Hazır mısın?”

İnek gözlüğünü çıkarmış bize vermişti.

“Hazırım!” dedi.

Sonra Palamut’a döndü:

“Haydi hop! Atla üzerine!”

Şaban harfi harfine dediklerini yapmıştı. Şaban zorlayıp dururken Palamut biçimli bir çelme takar takmaz Şaban sırtüstü gitti, öyle hızlı gitmişti ki iki ayağı birden havaya kalkmıştı.

Hepimiz tepine tepine gülüyorduk. Bu işe Badi Ekrem bile bayılmıştı. Maraton’a yaklaşarak:

“Bunların hangisi Japon oyunu yaptı? Ayaktaki mi, yerde yatan mı?” diye sordu.

“Aptal!” dedi, “Anlayamadı.”

“Anlasaydı ne olacaktı ki sanki…”

“Bu sefer o sırt üstü gidecekti…”

“Hiç zannetmiyorum!”

“Buyurun, çıkın karşıma! Bana sıkı bir yumruk atın! Atmaya vakit bulamadan bakın nasıl sırtüstü gideceksiniz!”

Badi bir kurbağa gibi yamrı yumru vücudunu şöyle bir süzdükten sonra Maraton'u çatlatan bir soğukkanlılıkla:

"Biraz şüpheli!" dedi.

"Peki, buyrun öyleyse!"

O çalımlı futbolcu yürüyüşüyle yan yan geçti karşısına.

Maraton:

"Salla yumruğunu!" dedi.

"Sallarsam ne olacak!"

"Yumruğu sallar sallamaz kendini yerde bulacaksın. Haydi, hop!"

Eee artık… Badi'nin tepesi atmıştı. Eğer hem yumruğu sallar, hem mindere yapışırsa Hababam Sınıfı'nın dilinden kurtulamayacağını biliyordu.

Kendinden en az yarım metre uzun olan Maraton'un tam karşısına geçti. Maraton Raşit rakibine şöyle küçümseyerek bir baktıktan sonra:

"Haydi!" dedi "Salla yumruğunu!"

Badi Ekrem, topuklarını kaldırıp, dişlerini sıkarak bir sol kroşe gönderdi. Sağ kroşe zaten gönderemezdi. Sağ kolu çolak olduğu için ister istemez solaktı. Maraton iki elini kaldırıp bir şeyler yapmak istedi. Badi Ekrem'in yumruğu tam çenesinin üstüne oturmuştu. Maraton önce kıpırdamadan bir iki saniye dikilip kaldı. Sonra devrilen bir heykel gibi oynak yerleri kırılmadan kapaklandı mindere.

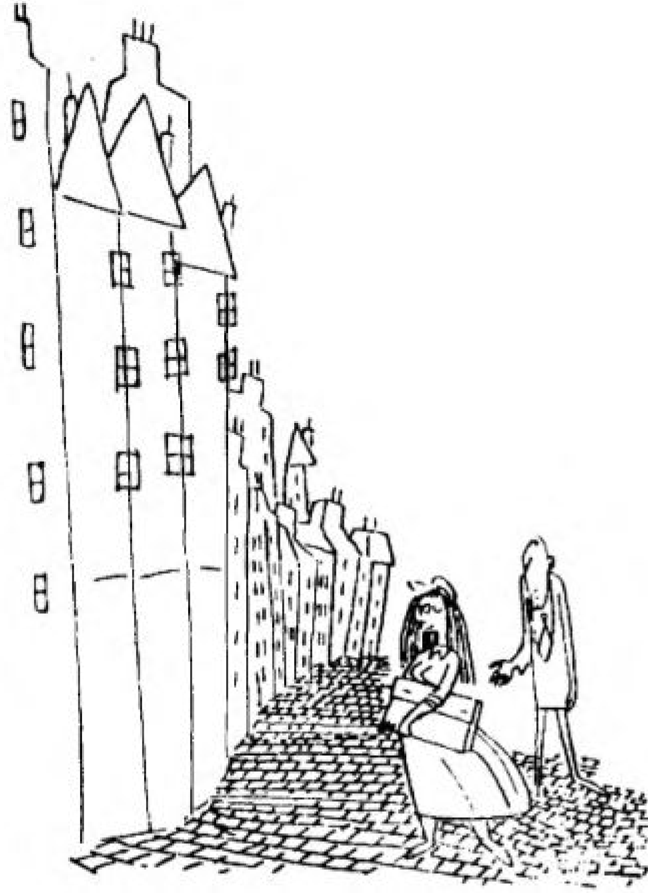
Badi Ekrem, yumruğundan böyle bir keramet beklemediği için afallayıp kalmıştı. Şaşkın şaşkın yerde yatana bakıyordu.

İşin başından beri bütün bu Japon numaralarına küçümseyerek bakan Tulum Hayri, sıradan çıktı. Hâlâ şaşkın şaşkın dikilen Badi Ekrem'in sağ kolunu kaldırdı havaya:

“Tamam!” dedi, “Şampiyon!”

Maraton Raşit, bir eliyle çenesini yoklayarak kalkmak istedi, beceremedi. Minderin üstünde bağdaş kurup oturdu kaldı…

“Vay anasını!” dedi, “Solak olacağını hiç düşünememiştim! Sağ kroşe bekliyordum senden!”

ERKEK SEVİM

Palamut Recep postacıdan iki Yenice karşılığı aldığı mektupları, kürsüye çıkmış dağıtıyordu. Onları, Kel Mahmut'un elinden ancak Yenice sigarası karşılığı kurtarabiliyorduk. Beş mektuba kadar bir, daha çoğu iki Yenice sigarası… Zarfların üstündeki sınıf ve şube yerine yazılan H.B. harfleri postacı için büyük kolaylıklar sağlıyordu. Doğrudan doğruya "Hababam Sınıfı" diye yazanlar da vardı ki, bunlar eşten dosttan sayılan yakınlardı. Palamut mektupları dağıtırken adresi tam söyler, H.B. rümuzunu açarak okumaktan zevk duyardı.

Bugün Hababam Sınıfı şanslıydı.

İnek Şaban'ın bile mektubu çıkmıştı. Palamut, kendi mektubunu da yüksek sesle okudu! "Sayın Recep Palamut… Nokta nokta Lisesi Hababam Sınıfı… Numara 881, İstanbul!" yazıdan tanımıştı.

"Bizim Çapraz Fuat'tan!" dedi.

Sınıf arkadaşıydı geçen seneden.

Okumaya devam etti:

"Bay Turan…" Sidikli diyecekti, zarfta böyle bir şey yoktu.

"Bay Turan Özügenç… Nokta nokta Lisesi Hababam Sınıfı… Numara 1286, İstanbul."

Gözler yarı ciddi, yan alaylı Sidikli Turan'a döndü. Tulum Hayri'nin sorması gerekirdi, sordu:

"Kimden?"

Sidikli, zarftan bir şey sezememişti:

"Dur bakalım!"

Zarfı açtı. Üç dört satır kadar bir şeydi. Okudu, kızardı, morardı… Sonra sapsan kesildi… Tekrar kızardı, kaldı.

Uygun bir şey söylemeliydi:

“Evden canım, teyzemlerden…”

Refüze:

“Ne yazıyor, hayırlı mı bari?”

“Hiç canım, beni çağırıyor da Cumartesi’ye…”

“Hadi, işin iş gene!”

Oysa Refüze, mektupta ne yazdığını noktası noktasına biliyordu, kendisi yazmıştı çünkü. Mektup:

“Sevgili Turancığım!” diye başlıyordu:

“Her Cumartesi yolumu beklediğinizden anlamış bulunuyorum ki, beni seviyorsunuz, inkâr etmeyin. Bunu bakışlarınızdan anladığımı cesaretle söyleyebilirim.

Ben de size karşı herhalde ilgisiz değilim.

Bu Cumartesi saat 2 de Taksim’de Abidenin önünde sizi bekliyorum, sevgiler. Sevim”

Bu mektubun daha rahat bir yerde okunması gerekirdi. Çekmeceden Yenice paketini kaptığı gibi helânın yolunu tuttu. Kapıdan çıkar çıkmaz, Tulum Hayri:

“Yuttu enayi!” dedi.

Bir gülüşmedir başlamıştı.

Refüze:

“Eh, Erkek Sevim’e en nihayet bir kısmet çıktı…”

Oyunun gerisine aklı yatmayan Yıkılmaz Hâdi:

“Peki, Cumartesi günü Sevim gelmeyince dalgayı çakmayacak mı?”

“Enayi iki saat Abide’nin dibinde dikilecek. Sonra bizim Melâhat, ikinci mektubu verecek, Sevim’in ağzından kız gelemediği için özür diledikten sonra bir de adres verecek. Enayi de döşenecek mektubu… Dalga, bundan sonra başlayacak… işleteceğiz enayiyi… Yazdığı mektupları boyuna okuyacağız sınıfta… Erkek Sevim’e takılmayı görsün Hırbo!”

Cumartesi’yi iple çektik. Sidikli her gece yüzünü kremleyip sivilcelerini köreltmeye çalışıyordu. Gözüne uyku girmiyor, yatağında dönüp duruyordu. Biz fazla üstüne gitmiyorduk.

Teyzesindeki toplantıya çağrıldığını bize inandırmaya çalışıyordu. Bu yalan, onun çok işine yaradı. Elbiselerini ütülemek, kolalı gömlek giymek için bir vesileydi bu.

Cumartesi günü tam saat beşte kalktı, traşı bir saat sürdü… Yüzünü kremledi, pudraladı. Uykusuzluktan sivilceleri pütür pütür kabarmış, bütün yüzünü, alnını, boynunu kaplamıştı. Yemeden, içmeden kesildiği için de boynu incelmiş, bir horoz boynu gibi uzayıp kalmıştı.

Yemeğine Tulum Hayri kondu. Cumartesi verilen tatlıları ta Çarşamba’dan peylemişti. Yemek zili çalar çalmaz açılan dış kapıdan fırlayıp gitmişti. Biz güle oynaya yemeğimizi yedik. Yemek boyunca Sidikli’den konuştuk. Son günlerde öyle atıyordu ki, teyzesindeki çaylarda elden geçirmedik kız bırakmamıştı. Hak etmişti bu oyunu.

Onun nasıl olsa beklediğini bildiğimiz için, bir bayram günü neşesiyle birer ikişer Taksim’de toplanıyor, kenardan köşeden Sidikli Turan’ı seyrediyorduk. Pardösü kolunda gidip geliyor, bir kolundaki saate, bir de meydandakine bakıyordu.

Saat tam iki buçuk olmuştu. Hemen bütün Hababam Sınıfı tamamlandı. Şöyle bir dikkatli baksa hepimizi görebilirdi, hiç oralı değildi ki… Görse de

tanıyacağı yoktu zavallının.

Üçe doğru Refüze'nin Melâhat'i gelecek, düzme mektubu verecekti. Yoktu görünürlerde…

Saat tam üçte hiç beklemediğimiz bir şey oldu. Karşıdan… Lisenin en bitirim kızları göründü, ortalarında da Erkek Sevim… Sidikli, Sevimciği'ni görünce kazık gibi çakılıp kaldı. Her Cumartesi kızın peşine düşen, türlü diller döken o Sidikli değildi sanki.

Kızın elinde küçük bir de paket vardı. Kızların sinsice gülüşleri, bir oyunun başlamak üzere olduğunu gösteriyordu.

Erkek Sevim kazık gibi çakılan Sidikli'ye yaklaştı. Alaylı bir selâmdan sonra elindeki paketi uzattı. Kim bilir, belki de kalamayacağını söylemiş, şu hediyesinin kabulünü rica etmişti. Turan alsın mıydı, yoksa almasın mı? Ama almaması için hiçbir neden yoktu ortada. Kabalık olurdu bu… Erkek Sevim, bir iki lâf ettikten sonra çekip gitti.

Sidikli kadar, biz de şaşırmıştık. Bu olan biten işler programda yoktu. Ne olmuştu acaba? Melâhat gelmiyecek miydi? Ne vardı bu paketin içinde?

Sidikli bize doğru geliyor, hayatından çok memnun görünüyordu. Yolun kenarına çekildik, henüz ne yapacağımızı biz de bilmiyorduk.

Turan, ilk önüne çıkan sokağa saptı… Biz de arkasından. Hem yürüyor, hem de elindeki paketi çözmeye çalışıyordu.

Paket çözüldü, içinden bir şey, bir çamaşır… Hayır iki parça çamaşır… İki don… Tam bunları açarken yere bir şey düştü… Bir tüp…Bir krem tüpü…

Sidikli ve sivilceli Turan'a bunlardan uygun armağan da olamazdı. Biz artık kendimizi tutamazdık. Attığımız kahkahalar onu rüyadan uyandırdı. Bütün Hababam Sınıfı'nı karşısında görünce dona kalmıştı. Oyunun beklenmeyen finali bizi de şaşırtmıştı.

Demek Melâhat oyunu açıklamış, Sevim’e erkekliğini gösterecek yeni bir fırsat daha vermişti.

KAZ YUMURTASI

Sidikli Turan izinden gelmişti. Hababam Sınıfı‘nda numunelik bir tane bile evci yoktu. Arkası sağlam, asıldığını koparan biri çıkıp da Cumartesi'den Pazartesi sabahına kadar işte böyle dışarıda kaldı mı, Amerika'dan gelir gibi karşılanırdı.

Sidikli, ilk kez izinli çıkmıştı. Babasının uydurma selâmına tav olan Müdür, Kel Mahmut'u çiğneyerek vermişti bu izini. Kel Mahmut'a kalsa avucunu yalardı o…

Sidikli Turan, çantasını sıranın üstüne koymuş, etrafını saranlara izinli masallarını anlatıyordu. Geleneklere göre bir şeyler anlatmak zorundaydı da… Dans etmişti, locaya kız kapatmış, tam bir şişe de rakı içmişti. Tadını çıkarmıştı izinin!

Arkasından pardösüyü bile çıkarmıyordu. Kasketini ensesine doğru itmiş, çantasını boşaltıyordu. Beş paket Yenice'yi kitapların altına soktu. İki de roman getirmişti. Ama kimseye okutmazdı, malı kıymetliydi Sidikli'nin. Hababam Sınıfı‘na bir tek akide şekeri bile getirmemişti, ne biçim izinli çıkmaktı bu?..

Çanta boşaldıkça dişe dokunur bir tek çekirdek bile bulamayan Tulum Hayri, burnundan solumaya başlamıştı. Domdom, başını uzatıp bakıyor, don lâstiğine kadar unutmayan Sidikli'nin bir tek karemelâ getirmemesine ifrit oluyordu. Çantanın köşesinde büyükçe bir kutuyu gören Tulum Hayri, hemen el koydu:

"Pasta kutusu mu bu?"

“Hayır!”

“Ne var içinde?”

“Yumurta.”

“Ne? yumurta mı? Ne yumurtası?”

“Canım yumurta işte… “

“Yani ne işi var yumurtanın okulda? Omlet yapacak değilsin ya!”

Yıkılmaz Hadi:“Bizim İnek Şaban’a getirmiş, kuluçka için.”

Refüze:

“Canım dokunmayın çocuğa, zayıfladı bugünlerde. Erkek Sevim’in aşkından. İçecek işte!”

Domdom Ali:

“Hayır, yalan söylüyor, yumurta değil, başka bir şey var içinde…”

Tulum Hayri kutunun kapağını zorluyordu:

“Bakarız!”

Sidikli Turan, hiçbir tehlike görmediği için zorluk çıkarmadı.

Tulum, kutunun ipini çözdü, kapağını açtı, on kadar yumurta kâğıtlara sarılmıştı.

Bir tanesini açarak gözüne tuttu. Bir yumurtacı ustalığı ile incelemeye başladı. Sidikli’yi kızdırmak için:

“Bayat!” dedi, “Buzhane malı!”

Sidikli için bir hakaretti bu:

“Günlük yumurta bunlar! Teyzemin tavuklarından!”

Tekrar ışığa tuttu:

“Hayır!” dedi, “Teyzenin yumurtasına benzemiyor, amcanın yumurtası olmasın?”

Bir türlü yumurtayı kutuya bırakmıyordu. Bir oyun düşündüğü belliydi. Ali’ye dönerek:

“Domdom!” dedi, “Ben bu yumurtayı saklayacağım, bulursan on gazoz!”

“Bulamazsam?”

“On gazozu sen ısmarlayacaksın!”

“Peki kabul!”

İki kafadar gözle anlaşmışlardı.

“Çık dışarı.”

“Kutuya koymak yok!”

“Yok!”

Domdom dışarı çıktı. Hayri nereye saklanacağını sözde düşünüyor, yumurtayı şunun bunun cebine koyup çıkarıyordu. Sidikli Turan’ın başındaki kaskete şöyle bir göz attı:

“Buldum!” dedi.

Yumurtayı ustaca kasketin içine yerleştirdi. Turan yumurtanın bir kaza görmeden kendisine dönmesinden memnundu.

Domdom’a seslendiler, geldi. Önce Hayri’nin ceplerini aradı. Sonra Refüze’ye geçti. Sidikli Turan çekmecesini düzeltir görünüyordu. Kasketini başına sıkıca geçirdiği için düşürme tehlikesi yoktu, rahatça eğilip doğruluyordu.

Domdom Ali Refüze’den sonra Kalem Şakir’i de aradı. Bir iki çekmece karıştırdıktan sonra geldi, Sidikli’nin karşısına dikildi!

“Bu yumurta sende!” dedi.

“Ara bul bende ise!”

Domdom önce pardösüsünün cebini karıştırdı, sonra cekete geçti. Üzüntülü bir sesle:

“Yokmuş!” dedi. Kaskete şöyle bir göz gezdirdikten sonra: “Sakın…” dedi, “İçinde olmasın!”

Üzerinden arar gibi elini şöyle bir indirince…

Yumurta kırılmış, Sidikli’nin alnına, ensesine doğru akmaya başlamıştı. Hemen kasketini çıkardı. Yumurtanın kabuğu yamyassı yapışmıştı astara, şapkanın içi vıcık vıcık olmuştu:

Domdom işi saflığa döküyordu:

“Valla kasketin içinde olduğunu hiç sanmıyordum, şöyle bir dokunayım dedimdi…”

Sidikli, altını ıslatmış gibi suçlu suçlu dikiliyordu ortada, kırılıyorduk gülmekten. Hababam Sınıfı alt üst olmuştu. Bu kadar gürültüye Kel Mahmut nasıl dururdu altımızdaki odada. Sınıfın kapısı hızla açıldı. Kel Mahmut başı öne eğik musluğa doğru giden Sidikli’yle yüz yüze gelmişti:

“Nedir bu hal?” diye gürledi.

Sidikli şaşırmıştı:

“Efendim” dedi, “Yumurta,..”

“Ne yumurtası?”

Tulum Hayri yapıştırdı yanıtı:

“Kaz!”

“Belli!..” dedi, Mahmut Hoca.

Sonra Tulum’a dönerek:

“Ali mi yaptı bu işi, sen mi?” dedi.

Ses yok… İşin tuhafı, Kel Mahmut’ta da ses yoktu. Turan’a döndü:

“Başka şey bulamadın mı okula getirecek?” dedi, “Aç mı bırakıyoruz seni!”

Kendisini çiğneyip Müdür’den izin kopardığına kızmışa benziyordu:

“Git!” dedi, “Yıka şu pis suratını!”

Gözlerinin içi gülüyordu. Tulum Hayri’yi tepeden tırnağa bir süzdü. “Dersten sonra gör beni” bile demeden çekip gitti.

KİM BOYADI

Piyale İhsan'ın Hababam Sınıfı'na hazırlattığı piyes, hepimizi bir haftada birinci sınıf aktör yapmıştı.

Haşim'in "Merdivenler" şiirini okuyorduk. "Şiir bu, oynanır mı?" diyenleri, "Hâmid'in, Namık Kemal'in piyesleri sadece okunmak içindir de, Haşim'in şiirleri neden, oynanmak için değildir?" diye susturuyorduk. Refüze'yle, Kalem Şakir, bu "Merdivenler" şiirine birkaç basamak daha ekledikten sonra aralara da sınıf gerçeklerini serpiştirdiler. Pandomim denilen sözsüz tiyatro şeklini de yer yer uygulayarak koskocaman bir eser haline getirdiler. Bütün sınıf, İnek Şaban'la birlikte bu oyunda yerimizi aldık. Kel Mahmut'un tarih dersinden, helâ aralığına, yatakhaneye kadar perde perde sergiledik.

Prova yüzünden yatakhaneye geç kalmıştık. Bir saat de yatakhanede oyunun eleştirmesi sürdü. Geç girmiştik yataklara.

Kalk zili, bu yüzden benden başkasını uyandıramamıştı. Sonra Kalem Şakir açtı gözlerini. Bir şeyler düşünüyordu:

"Ver!" dedi, "Sabit kalemini!"

Verdim. Bir bardağa su koyup getirdi. Sere serpe yatan Tulum Hayri'nin başucuna dikildi. Tulum'un ayağından sürüseler duyacağı yoktu. Dün voleybol oynamış, pestili çıkmıştı.

Kalem Şakir piyesteki gibi Tulum'un suratına geniş bir bıyık çizdi, uçlarını biçimlice kıvırdı yukarı, çenesine kadar geniş bir de favori indirdi. Tulum, bir ara sağdan sola döndü, gözlerini, ha açtı, ha açacak derken yeniden derin bir uykuya daldı. Kalem Şakir kırmızı kalemi batırarak yanaklarını kıpkırmızı boyadı. Kaşlarını kalınlaştırdı, gözlerinin altını morarttı. Burnunun da ucunu kızartarak alkolik bir şövalye başı yarattı.

Bütün bu işleri bir rejisör ustalığı ile yapıyor, hiç gülmüyordu. Sonra geçti Domdom Ali'ye. Domdom Ali piyeste Tulum'un sevgilisiydi. Önce

Ali’nin yanaklarını kıpkırmızı boyadı. Sonra geniş rastık çekti kaşlarına… Alnına kâküller düşürdü, zülüfler indirdi kulaklarından.

Sıra İnek Şaban’a gelmişti. Şaban not korkusundan piyeste uşak rolünü üstlenmişti. Şakir onu da bir iki dakikada mükemmel bir soytarı haline getiriverdi.

Kalem Şakir, işini bitirince tekrar yatağına girdi, çekti yorganı başına… Bir ara Palamut Recep uyanmış, öbür yatakhanedeki gürültüden zilin çaldığını anlamıştı.

“Kalkın arkadaşlar!” diye anahtarını karyolanın demirine vurdu:

“Kalkın, Kel Mahmut geliyor!”

Bir iki baş yastıklarda kımıldandı.

“Kalkın, Kel Mahmut nöbetçi!”

Hiç aldıran yoktu.

“Ulan kalkın diyorum size… Şimdi damlar!”

Baktı ki kulak asan yok. Kalktı teker teker karyola demirlerine vurmaya başladı. Hababam Sınıfı uyanmıştı. Tulum Hayri yatağının üstünde oturunca bir gülmedir başlamıştı. Refüze yatağından fırlayarak gitti; Tulum’un yatağının başında yerlere kadar eğilerek:

“Bonjur Şövalye dö Ragastan!” dedi. “Komantale vu!”

Tulum hiçbir şeyin farkında değildi. Akşamki piyesin bir tekrarı sanıyordu.

“Bonjur Ahmet Haşim Bey!” diye centilmence cevap verdi.

Bu sırada Domdom Ali yorganın altından başını çıkarmıştı, doğrulur gibi yaptı, yine düştü başı yastığa. Tulum, Domdom’un boyandığını görmüştü. Hemen fırladı yatağından. Başucuna giderek diz çöktü:

“Kalk sevgilim, Üsküdar’da sabah oldu!”

Bir şiir gelmişti aklına:

“Bir nar çiçeğinde sustu bülbül

Rüzgâr da ilk şiirini getirmek üzeredir,

Sevgilim gün doğmak üzeredir!”

Yatakhane alkıştan yıkılıyordu. Tulum boyandığının farkında değildi. Domdomla alay edildiğini sanıyor, katıla katıla gülüyordu.

Oyuna o kadar dalmıştık ki İnek Şaban’ın köşedeki yatağından kalktığının, katıla katıla Tulum’la, Domdom’a güldüğünün geç farkına vardık. Tulum, bu ustaca boyanmış soytarıyı görünce gülmekten baygınlıklar geçirmeye başladı:

“Gel bakalım Tartaren! Şu çizmelerimi parlat!” dedi.

Şaban ilk defa başkalarıyla alay etmek için kendine iş düştüğünü sanarak:

“Baş üstüne şövalye dö Ragastan!” diye koştu. Ayaklarına kapanarak, bir ayak havlusuyla Tulum’un terliklerini silmeye başladı.

Domdom Ali ayağa kalkmış, bu ustaca oynanan canlı sahneyi takdirle seyrediyordu. Üçü de boyandıklarından habersiz, duruma göre bir şeyler yapmak, yaratmak istiyorlardı. Oyunun en güzel tarafı da buydu zaten.

Tulum, bir şövalyenin kendini beğenmişliğiyle, yerlere kadar eğilip sevgilisini selâmladıktan sonra:

“Maria!” dedi, “Kahvaltıyı balkonda mı yapalım? Yoksa…”

“Hayır Ragastan, beni Dezdemona bekliyor, ona gideceğim!”

“Ben, ya ben ne yapacağım? Sensiz boğazımdan bir yudum sütlü kahvenin geçeceğini mi sanıyorsun?”

“Geber!”

“Pis kaltak. Sen Dezdemona’ya değil, Alfred’e gidiyorsun. Nerede kılıcım?”

İnek Şaban sobanın altındaki demiri kaptığı gibi uzattı Hayri’ye:

“Al Şövalyem, temizle namusunu!”

“Temizlik işleri senin üzerinde… Emrediyorum sen temizle, elimi bir fahişenin pis kanıyla kirletemem!”

“Hayır ben yapamam bu işi…”

Havlusunu almış, dışarı çıkmak istiyordu. Tulum kızdı:

“Hayır, sen yapacaksın!”

“Yapamam şövalyem, fena halde sıkıştım!”

İnekten beklenmeyen, ya da tam inekten beklenen bu yanıt bizi yeniden kırıp geçirdi…

Ragastan sevgilisine:

“Kime gidersen git… Kahvaltı değil, ne halt edersen et. Yine de seviyorum seni!”

Tam sarılıp öpecekti ki… Geri çekildi…

“Ooo! Böyle pis pis kim boyadı seni?..”

“Nedimelerim!”

“Bu mutlak Kalem Şakir’in işidir. Ne zamandan beri nedimen, bu kalem Şakir?”

“Hep sizin vale dö şambr’ınız olacak değil ya… Biraz da benim hizmetimde çalışsın.”

Ama ikisi de bir şeyler sezinler gibi olmuşlardı. Yüzlerini görecek bir şey arıyorlardı. Biz onları kuşkulandırmamak için gülmeyi kestik.

İnek Şaban’ın keyfi yerindeydi:

“Hayır!” dedi. “Kalem Şakir bu işten anlamaz. O, boyasa boyasa eşek boyar, Kayserilidir çünkü…”

Kalem Şakir dayanamadı:

“İnek boyayamaz mı?”

“Boyayamaz… İneğin boynuzu takılır pantolonuna…”

Biz iş açıklanmasın diye Şaban’ı alkışlamaya başladık…

Palamut neden sonra öbür yatakhanelerin kahvaltıya indiğini anlamıştı.

“Haydi arkadaşlar!” dedi, “Geç kaldık!”

Yüzünü yıkamış kurulanıyordu… Karyolanın demirine vurarak;

“Dikkat! Çocuklar, Kel Mahmut’un çatlak sesi…”

Az sonra da tam tehlike işaretini verdi:

“Geliyor!”

Tulum Hayri’nin yüz yıkamak âdeti değildi. Sıvıştı yan kapıdan. Domdom yatağın altına girmişti. Kala kala bir inek kalmıştı ortada:

Kel Mahmut içeri girince, ilk gördüğü de Şaban oldu.

“Kim boyadı böyle maskara gibi seni?” diye çıkıştı. O, hiç üzerine almıyordu bu soruyu.

“Sana söylüyorum. Kim boyadı seni?”

Şaban karyolanın altındaki Domdom’a bakıyor, Kel Mahmut’un onu nasıl görebileceğini düşünüyordu.

“Sen Şaban, sana söylüyorum! Kim boyadı böyle maskara gibi?..”

“Beni mi efendim? Beni mi efendim?” deyip duruyordu.

“Git çabuk yıka suratını! Maskara!”

Sonra Palamut’a döndü:

“Kim boyadı bunu?”

“Onu mu efendim? İhsan Bey boyadı!”

“Hangi İhsan Bey?”

“Edebiyatçı…”

“Nasıl olur bu?”

“Efendim, provamız vardı gece… Şaban yüzünü yıkamadan yattı!”

“Neredeyse derse de bu suratla girecek!”

“Efendim provalar uzadı da geç kalktı arkadaşlar…”

“İnin çabuk kahvaltıya!”

Kepazeliğin büyüğü yemekhanede olmuştu. Tulum Hayri bizden önce, boyandığının farkına varmadan içeri girince alkışlanmıştı:

“Bravo Ragastan!” diye.

Islıklarla, yuhalarla ancak kendine gelebilmişti. İlk kez yüzünü yıkamadan yemekhaneye inmenin cezasını çekmişti.

Domdom musluktaki ayna karşısında Kalem Şakir’in ustaca yaptığı makyajı şaşkın bakışlarla seyretti. Bir tek küfür bile etmeden. Sanatçı çocuktu şu Kalem Şakir!

AŞÇIBAŞININ KEDİSİ

Maraton Raşit’in istediğini yakalamak kolay olmadı. Aşçıbaşı bu işe iki hırsız kediyi aday göstermişti. Hele bunlardan biri, mutfak için, öğretmen yardımcısı Tilki Behçet kadar zararlıydı. Ama Hayta İsmail gitti, Aşçıbaşı‘nın alnı beyaz damgalı Arap’ını yakaladı. Geçen seneki Tabiiyeci sınıfta bir kedi kestiği için Aşçıbaşı, Hayta’nın önüne çıkmıştı. Hayta İsmail:

“Yok, valla kesmeyecek…” diyordu, “Dişlerini gösterecek bize… Onda kedi kesecek yürek mi var!”

Aşçıbaşı tepiniyordu:

“Hababam Sınıfı‘na giren kedi sağ mı çıkar? Salıver şu hayvanı canım!”

Arap aksi bir şeydi. Hayta’nın ellerini tırmık içinde bırakmıştı. Kedinin kulağına:

“Hele dur, sen görürsün sınıfta!” diyordu. Aşçıbaşı:

“Canım, kedi değil mi? Hepsi bir… Hepsinin de dişi var ağzında… Alın götürün şu tekiri, ister kesin, ister asın! Bir hırsız eksik olur mutfaktan!”

Palamut Recep’le Tulum Hayri, Aşçıbaşı‘nın önüne durarak kaçırdılar Arap’ı. Hayta bağırta bağırta sınıfa götürdü. Kediyi çekmecenin gözüne kapattı.

Arap çekmeceye girince önce tepindi. Sonra sesi sedası kesiliverdi. İlk ders Fransızca’ydı. Önümüzde Method Alge’leri açmış, Sedat Bey’i bekliyorduk. Fransızcacının adının başında da sonunda da hiçbir takma ad yoktu. O Bey’di sadece, iskarpinlerinin üstüne taktığı getrlerinden kolalı yakasındaki iğnesine, ceketin üst cebinden sarkan ipek mendiline kadar hâzâ Bey’di. Üstelik Paris’i, Eyfel kulesini de görmüştü. Geçen sene üç dört ay kadar adı Züppe Sedat diye aldı yürüdü. Ama züppelik onun yanında pek sudan bir şey kalıyordu. Bu yüzden kısa zamanda yürürlükten kalkmıştı.En bellibeşli yanı, tebeşir gıcırtısına çok sinirlenmesiydi.Tebeşiri dik tutmak

gibi bir hileye başvurduğumuzdan Hababam Sınıfı‘ndaki karatahta sadece ders tablosu asmaya yarardı.

Okullarda ne öğrenilirse karatahtadan öğrenileceği için bizim Fransızcamızdan da hiç hayır yoktu. Dikte, yeni harfle yazmak anlamına gelirdi, bizim sözlükte.

Sedat Bey kürsüye geçmiş:

“Ouvrez les livres!” emrini vermişti.

Refüze Ekrem ne söylediğini anlayacak kadar Fransızca bilirdi. Bunu belirtmek için de Türkçe:

“Kaçıncı sayfayı?” diye sordu. Ama bu bir falsoydu. Sedat Bey köpürdü:

“Mösyö!” diye başladı, “Dersin hangi sayfada olduğunu kim kime soracak?”

Kürsüden kalktı. Açtığımız sayfaları gözden geçirmeye koyuldu. Hiçbirimizinki öbürünü tutmuyordu. Öfkeyle kürsüye geçti. Bağırdı, çağırdı, hızını alamadı. Deftere sarıldı. “Bakalım piyango kime vuracak?” diye beklemeye başladık. Sedat Bey’in sıfırları boldu ama, manevra kurşunu gibi etkisizdi. Öldürmez, insanın biçimli bir yerine geldi mi süründürürdü, o kadar…

Gözlüğünü düzelterek bir numara okudu:“61”

Piyango Refüze’ye vurmuştu.Refüze kalktı, bir Yahudi Fransızcasiyle:

“İl est malade!” dedi.

Sedat Bey sınıfı gözlüğünün üstümden bir taradıktan sonra, Türkçe:

“Yani sınıfta yok öyle mi?” diye sordu.

Refüze aynı ağırbaşlı eda ile:

“Malörözman efendim, arkadaşımız çok ağır hasta, yatıyor!”

“Ya, geçmiş olsun! 122!”

Bu da İnek Şaban’ın numarasıydı. Şaban boş bulundu:

“Efendim!” diye kalktı ayağa.

“Venez ici!”

İnek tam önümden geçerken, arkasında bir etiket gördüm. Üstünde yeşil mürekkeple yeni harflerle, iri iri:

“Le vach Vandü” yazılmıştı. Yazan Refüze olduğu için “Ne demek?” diye sorduk. “Satılık inek!” diye çevirdi hemen.

Ders ilgili bir durum almaya başlamıştı. Hayta’nın çekmecesindeki Aşçıbaşı‘nın Arap’ını çoktan unutmuştuk.

Şaban, tam kürsünün önündeki virajı alırken Sedat Bey:

“Dur!” dedi.

Le vach Vandü‘yü o da görmüştü. Gözlüğünü düzeltti. Okuyunca suratı karıştı. Palamut’un, sınıf mümessili olduğunu bilecek kadar sınıfın yönetimiyle ilgiliydi. Ondan yana çevirdi başını:

“Kim yazdı bunu?” dedi.

“Bilmiyorum efendim!”

“Çabuk söyle, kim yazdı?”

“Bilmiyorum!”

“Yeşil mürekkepli dolma kalem kimde var?”

Palamut’un Refüze’yi anımsamaması olanaksızdı. Kızına, bütün mektupları bu kalemle yazardı.

“Bilmiyorum!”

“Ya! Bilmiyorsun demek, ben bulurum.”

İnek Şaban, henüz hiçbir şeyin farkında değildi.

Arkasında bir şeylerin döndüğünü sezinlemişti ama, kırk dört kişi de arkasında kalıyordu. Bir iki adım daha atarak yüzünü bize çevirdi. Mel mel bakıyor, bir koku almaya çalışıyordu.

Sedat Bey kürsüden indi:

“Eller sıraların üstüne!” dedi.

Tırnak muayenesi yapar gibi ellerimizi incelemeye başladı. Tam Refüze’nin sağ eline bakınca:

“Sen yazdın! Buldum!” diye bağırdı.

Refüze nedense inkâra kalkışmıyordu:

“Evet, ben yazdım!” dedi.

“Söyle numaranı!”

Refüze, az önce Sedat Bey’in okuduğu numarayı söyledi. Öğretmen defterden aradı, buldu. Adını, soyadını okudu. Refüze: “Tamam!” dedi.

Sedat Bey dolma kalemini çıkarırken:

“Sıfır veriyorum sana!” dedi, “Hem de değişmez, silinmez sıfırlardan!”

Refüze bir Kel Mahmut bekliyordu, yani ihtar:

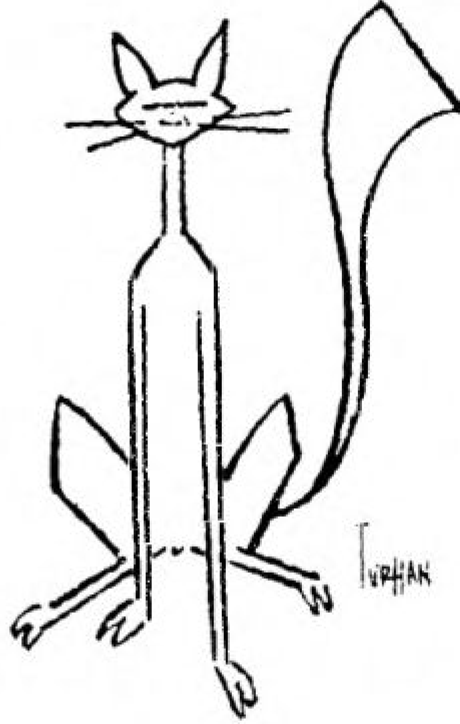
“Neden efendim?” diye sordu.

“Daha neden diyor. On numara mı istiyordun?”

“Yok efendim! Numaralık ne var ortada?”

“Daha ne olsun! Vache, feminin mi masculin mi?”

“Vache, feminin…”

“Le mi alır la mı alır başına?”

“La alır.”

“Peki ne diye le vach, diye yazarsın?”

“Ama bizim inek tam feminin sayılmaz ki…”

Sedat Bey duraklamıştı. Şaban bu İnek lâfının nereden çıktığını kestiremiyordu. Sedat Bey:

“Vache, nerde olursa olsun feminin’dir, başına mutlaka la alır. Le yanlıştır. Sıfır!”

“Ama bizim İnek…”

“Kim bu sizin İnek be?” Gülmelerin temposu artmış, Hababam Sınıfı‘nın, bugüne kadar yerine bir türlü oturmayan çivisi, yine çıkmıştı. Sedat Bey’in gözü Şaban’a dikilmişti:

“Kim bu sizin İnek?”

Tulum Hayri:

“Ulan Şaban, mööö! desene!” diye işaret etti.

Şaban nedense bu şakalara gerektiği kadar kızmıyordu. Belki sıfır tehlikesinin baskısı altında olduğu içindi bu.

Öğretmen:

“Hadi İneği anladık… Vendu, vandü diye mi yazılır, insaf!”

Refüze savunmasını yapıyordu:

“Efendim, biliyorum öyle yazılmayacağını… Arkadaşlar kolay okusun diye Türkçe yazdım. Doğrusunu tahtaya yazayım…”

Tahta lâfı tebeşiri getirdi aklına… Tebeşirin gıcırtısını duyar gibi oldu. Kulaklarını iki eliyle tıkayarak kürsüye koştu. Bir süre öylece kaldı. Bütün bu sinir bozucu şeylerin nedeni şu adamdı, şu dikilip duran İnek…

“Yıkıl!” dedi “Karşımdan!.. La Vache!”

Hayta İsmail, katıla katıla gülerken iki dirseğiyle bastırdığı sıra kapağı gevşemiş, Arap başını çıkarmıştı. Kendini tam sıradan aşağı atarken arka ayağı ile kuyruğu kapağın altına sıkışmıştı. Birden can acısıyla bağırdı:

“Miyavvv!”

Bu miyavlama Hayta’yı büsbütün sarsmıştı. Kedi bir daha miyavlayınca kapağı gevşetti. Arap bu fırsatı kaçırmadı, kendini attı aşağı… Nereye baş vursa bir çift ayakla karşılaştığı için karatahtanın önüne doğru koştu… Gözleri fosforlanmış, pırıl pırıl yanıyordu.

Bu durum, bozuk sinirli Sedat Bey’i çileden çıkarmaya yeterdi. Kapıyı açıp kediyi dışarı atmak bile gelmiyordu aklına. Şaşkına dönmüştü zavallı. Ama Hayta, Arap’ı kolay kolay kaçıracaklardan değildi. Söz vermişti Maraton Raşit’e… ikinci ders ne cevap verecekti ona?

Kalktı Arap'ın üstüne atıldı. Kedi hiç de ikinci kez çekmeceye kapatılmaya razı olacağa benzemiyordu. Kurtulmak için kürsüye doğru attı kendini… Sedat Bey, ayaklarına çarpan kediden büsbütün sinirlenmişti:

"At şunu dışarı!" diye bağırıyordu. Arap sıraların arasına girince Tulum Hayri de Kalem Şakir de kalktılar ayağa. Arap'ı fena halde sıkıştırmışlardı. Köşede enseleneceği sırada Tulum'u bir pençede saf dışı bırakarak kapıdan yana atıldı. Tam bu sırada kapı dışarıdan açılmış ve Arap, bir füze gibi Kel Mahmut'un iki ayağının arasından fırlamıştı dışarı. Kel Mahmut, hiç de böyle bir şey beklemediği için bir iki adım gerilemişti. Kedinin arkasından koşan Hayta, kapının açıldığını görünce açıdan gol yiyen bir kaleci mutsuzluğu ile kendini kaldırıp attı.

Kel Mahmut ayaklarının dibinde yatan Hayta'ya:

"Ne oluyor?" diye bağırdı.

Hayta ağlamaklı bir yüzle:

"Kaçırdım!" dedi.

"Kaçırdın mı?"

"Kaçırdım işte!"

Kel Mahmut dersi boş sanıyordu:

"Bu kedi ne geziyor bu sınıfta?" dedi, öfkeyle.

Hayta, yediği golün şaşkınlığından kurtulamayan bir kaleci gibi saçmalıyordu:

"Şimdi ben ne cevap vereceğim Maraton'a?"

"Sen ilkin bana cevap ver! Ne geziyor bu kedi sınıfta?"

"Gezdiği falan yoktu. Sıramızdaydı Arap. Kaldırdığı gibi kapağı başıyla…"

Sedat Bey biraz olsun kendine gelmişti. Kürsünün içinden çıktı. Kel Mahmut'la göz göze gelince:

"Arzedeceğim efendim! Şikâyetçiyim bu sınıftan…" diyebildi.

İşin en eğlenceli yerine gelmiştik şimdi.

Ama ne yazık ki dersler bütün liselerde olduğu gibi sadece kırk beş dakikaydı. Tam kırk beşinci dakikada zil çaldı. Hababam Sınıfı, zilin çalmasına ilk kez üzülmüştü, bu derste.

İNEK SİNEĞİ

Hababam Sınıfı‘nda çıt yoktu. Herkesin önünde, kantinde satılan okul başlığını taşıyan birer kâğıt vardı. Palamut Recep:

“Yazın çocuklar!” dedi, “Birinci soru!.. Lâle devri ve Patrona Halil vak’ası..”

İnek Şaban:

“Dur biraz!” dedi, “Kalemimi bulamadım!”

“Verin şu İneğe bir kalem, ve Damat İbrahim Paşa’nın ölümü!..”

Kel Mahmut’un beylik sorusuydu bunlar.

“Yazın, ikinci soru!.. Üçüncü Selim’in ıslahat teşebbüsleri…”

“Soru 3… Yazın!”

Refüze yine Refüze’liğini gösterdi:

“İki soru yeter!”

“Yetmez!.. Kel Mahmut’un iki soruyla yakamızı bıraktığını hiç gördün mü sen. Üç soru!”

“Etüdün sonuna kadar yetişmez ki!”

“Peki… Başlayalım yazmaya, vakit kalırsa üçüncüyü de yazarız!”

Refüze’nin dediği olmuştu. Palamut:”Öyle düpedüz yazmaca yok… Değiştirin biraz! Çaktırmayalım, hepimiz yanarız sonra…”

İkinci soruyu zor bitirdiğimiz için, üçüncü soruyu bırakmıştık.

Etüdün sonuna kadar harıl harıl yazdık.

Kel Mahmut derse girdiği zaman iki soru da hazırdı.

Acaba Kel Mahmut yazılı mı yapacaktı, yoksa sözlü mü?.. Şurda karneye ne kalmıştı? Kaç kişiyi kaldırabilirdi ki… Ama Kel Mahmut'tu bu, hiç belli olmazdı! Tam kırk dört çift göz kürsüye dönmüştü. Kel Mahmut not defterini çıkaracak mıydı, çıkarmayacak mıydı? Ya çıkarsa şu karakaplı!

"Çocuklar!" dedi, "Çıkarın kâğıtları!"

Sonra Palamut Recep'e döndü:

"Topla Recep kitapları. Kimin gözünde tarih kitabı bulursam kopya yapmış sayacağım, ona göre!"

Kırk dört mevcutlu Hababam Sınıfı'nda kırk üç kitap çıktı, Tulum Hayri Kel Mahmut'a inat kitap almazdı idareden.

Kitapları saymadı bile, otoritesinden kuşkusu yoktu.

"Yazın! " dedi, "Haçlı Seferi!"

Hayta, Domdom'un kulağına:

"Ulan!" dedi. "Hazırlıklı olmasaydık yanmıştık!"

"Yazın! İkinci soru, Fransa Büyük İhtilâli!"

Tulum:

"Tam Mari Antuvanet filmi yazacak zaman…"

Yıkılmaz Hadi:

"Ben son Fener-Galatasaray maçını yazacağım!" dedi.

Refüze arka sıradan lâfa karıştı:

"Ben de, benim sümüklüye bir name donatacağım!"

“Yazın, soru üç”

İşin ciddiliğine inandırmak için Hababam Sınıfı adına bu üçüncü sorunun protesto edilmesi gerekirdi. Palamut, telâşlı bir yüzle:

“Yetiştiremeyiz efendim, ikinci soru çok uzun!”

Kelliği üzerindeydi Mahmut Bey’in:

“Bana ne!.. Elinizi çabuk tutun! Yazın, Napoleon’un Moskova seferi…”

Uydurma itirazlar, yakınmalar duyuldu. Kel Mehmut bu üçüncü kazıktan çok sevinçli gözüküyordu.

“Bu kadar!” dedi. “Yazın haydi!”

Refüze mektuba başlamıştı:

“Canımın içi!” diye yazacaktı, vazgeçti, göze batardı kâğıdın başında. Bir tarih lâzımdı. Ama ayın kaçıydı bugün!

“Ulan Hayta!” dedi. “Ayın kaçı?”

“Ayın mı? Dur hesaplayayım!”

Jiletle sabit kalemin ucunu sivriltiyor, kalemden kazıdıklarını da kâğıdın üzerinde topluyordu.

“Ayın tam yirmi sekizi. Geçen hafta bu gün müsameremiz yok muydu? Ayın yirmi birinde, tamam… Yirmi sekizi bugün!..”

Kel Mahmut başlarında dikilmişti:

“Alırım kâğıtlarınızı!”

“Aman efendim…”

“Ne soruyordun? Papazın adını değil mi?”

“Hangi papazın?”

“Bak şimdi de bana soruyor, açıkgöz!”

“Valla sormadım?”,

“Hadi ordan, kim var karşında senin!”

Kim olacaktı, Kel Mahmut vardı işte, güldü.

“Bak, bir de gülüyor, hem suçlu, hem güçlü. Hadi yaz!”

Sonra Palamut’un başına dikildi. Bir hazırlığı var mı diye inceliyordu.

Hayta boyalı kalemden kazıdığı tozları hafiften İnek Şaban’ın yeni kazınmış kafasına üflüyordu.

İnek, sıkıntıdan su gibi terlemişti. Kalemin tozları, bu terle karışarak mürekkep halinde ensesine doğru akıyordu. Bir sinek geldi kafasının en sivri yerine kondu bu sırada.

İnek Şaban sinekten çok huylanırdı. O telâşın içinde bile onu kovalamayı ihmal etmedi. Acayip bir sinekti bu. Ayakları kısa, rengi daha açıktı. Konar konmaz hemen yapışıyordu, İneğin kellesine. Bir ara sinek, Hayta’nın önündeki kâğıda kondu. Konmasıyla Hayta’nın bastırması bir olmuştu.

At sineği şimdi Hayta’nın iki parmağının arasındaydı. Tek kanadını kopardı, Hayta tam İnek Şaban’ın önüne doğru eğildiği bir sırada İnek Şaban’ın ensesinden içeri atıverdi.

Şaban aynı dalgınlıkla iki elini ensesine getirdi. Sinek daha içerilere kaymıştı. Elini ensesinden içeri soktu. Tam yakalayacağı sırada beline doğru inmiş olacaktı ki sağına soluna kıvrılarak fırladı yerinden. Refüze fitil vermek için:

“Sakın akrep olmasın!” dedi. “Geçen gün yatakhanede bir akrep yakaladık!”

İnek Şaban kıvranıp durdukça at sineği nazik yerlerine doğru iniyordu. Büsbütün huylanan Şaban:

“Akrep!” diye bağırdı.

Kel Mahmut “akrep” lâfını duyunca işin ciddiliğini anlar gibi oldu. Durum, idareyi ilgilendiriyordu artık:

“Çık sıradan!” diye bağırdı,“Soyun!”

Şaban, ceketini fırlattı bir yana… Gömleğinin düğmelerini çözdü. Palamut, lâf olsun diye yerinden fırlamış, Şaban’ın gömleğini pantolonundan çekmişti. Sırtı meydana çıkıvermişti birden. Akrep falan görünmüyordu. Pantolonun içine kaymıştı demek. Elini daha içerilere sokan Şaban, durmadan karıştırıyor, elinin ısırılması pahasına da olsa, bu akrebi yakalamak istiyordu. Çıkardığı acayip sesler, Hababam Sınıfı‘nda, yoklama ciddiliği bırakmamıştı. Palamut Recep yardımını daha ileri götürmek istedi. Ama Şaban bir genç kız mahçupluğu ile:

“Olmaz, olmaz!” diyordu. Kel Mahmut:

“Bırak sıkılmayı” dedi, “Aç!”

Akrepse iş açılabilirdi başına:

“Aç be! Bırak utanmayı!”

Palamut sırtında ne varsa sıyırmış, tam kemerine yapışmıştı ki, Şaban:

“İşte!” dedi, “Yakaladım!”

Elini pantolonundan hızla çıkararak avucundakini fırlattı yere. Tek kanatlı at sineği yan yan yürüyordu.

“Sinekmiş be!” diye bağırdık, “Atsineği!”

Tulum Hayri, bir Zoolog ciddiliğiyle inceleyerek:

“Hayır!” dedi, “Atsineği değil, inek sineği!”

Sonra ayağının ucuyla ezdi. Bu işin fazla uzamasını istemiyordu. İnek Şaban sınıfın ortasında dikilmiş, üstünü başını düzeltiyordu. Ensesinden yol yol akan mürekkepler yüzüne gözüne yayılmıştı. Terini sildikçe kirli mendili vıcık vıcık mürekkebe batırılmış gibi oluyordu. Kel Mahmut, yazılı yoklama olmasa:

“Git yıka elini, yüzünü!” diyebilirdi.

Şimdi tam tersini söyledi:

“Otur yaz!”

Bütün Hababam Sınıfı, yapay bir telâşla, başladı yeniden yazmaya…

Kel Mahmut, kopya yaptırmamak için bütün hünerini gösteriyor, çıt çıkaranın, bitiyordu ensesinde.

Zil çalınca ustalıkla gözlerdeki kâğıtlar çıktı, sıranın üzerindekiler girdi içeri! Nasıl olsa bunlar onbeşgün sonra okunacaktı. O zamana kadar Kel Mahmut çoktan unutacaktı ne sorduğunu. Yine de memnun görünüyordu yazılıdan:

“Aferin çocuklar!” dedi. “Çalışmış olacaksınız ki kopyaya başvurmadınız! Böyle olacak işte!”

HAŞİM BÖYLE EZBERLENİR

Tulum Hayri:

“Bırakın, İnekler gibi ezberlemeyi de bir kolayına bakalım!” dedi.

Refüze:

“En iyisi suflör… Otursun Kalem Şakir ön sıraya yavaştan okusun!”

Buna ilk karşı çıkan Kalem Şakir oldu:

“Piyale İhsan’ın gözleri bozuktur ama, tazı gibidir kulakları!”

Domdom Ali:

“Madem ki gözleri bozuktur, tahtaya yazarız şiiri!”

“Tahtaya başımızı çevirince kuşkulanır. Haşim’in şiiri bu. Farkına varırsa, tükürür çarkımıza!”

Herkes Tulum Hayri’nin bir şey yumurtlamasını bekliyordu.

“İri iri yazarız bir kâğıda” dedi, “Kürsüye geçip oturunca… Palamut bir dümenle kalkar, raptiye ile tutturur kürsüye. Yüzüne baka baka okuruz! Ha nasıl?”

“Tamam, oldu!”

“Yaz bakalım Şakir, kalın bir uçla! Yaz, İnek Şaban bile görsün!”

İnek Şaban’ın gözleri çok bozuktu. Kürsüdeki kâğıdı değil, kürsüdeki Piyale İhsan’ı görmesi bile kuşkuluydu.

“Bana sizden hayır yok!” dedi. Başladı güldür güldür O Belde’yi ezberlemeye…

Piyale, geldiği günden beri, Edebiyat kalkmış, yerine Ahmet Haşim gelmişti. Nesir örnekleri: “Bize göre” “Frankfurt Seyahatnamesi”, şiir örnekleri de “Piyale” ile “Göl Saatleri”…

Kalem Şakir, çift yanlı kâğıda iri iri “O Belde”yi yazarken Hababam Sınıfı‘nın keyfi de yerine gelmişti. Sabah etüdü, gergin havasından sıyrılmış, herkes günlük işlerine dönmüştü. Tulum Hayri yüzünü sabunladı. Yalın jiletle makinesiz tıraşa başladı. Refüze bir boyunbağını tersyüz ediyordu. Yıkılmaz Hadi “Sebebi hayatım babacığım!” diye başladı mektuba… Mektupla coğrafya kitabının bittiğini, yenisine başlanacağı için on iki lira kitap parasına ihtiyacı olduğunu yazıyor, Sidikli Turan, yazdığı akrostişe S harfiyle başlayan kelimeler arıyordu.

İnek Şaban başını tavana kaldırarak boyuna tekrarlıyordu:

“O Belde…”

“Kim bilir hangi kıt’ayı muhayyelde!”

İnekliğini göstermiş, sonuna kadar da su gibi ezberlemişti. Bütün kafasızlar gibi ezber işlerinde yoktu üstüne.

Piyale, derse girdiği zaman, Hababam Sınıfı, piyesin ne şekilde sahneye konulacağını merakla bekleyen aktörlerden farksızdı. Kürsüye geçip oturunca otoriter görünmek çabasıyla duvar gibi gözlüğünün altından Hababam Sınıfı‘nı gözden geçirdi.

“Nasıl!” dedi, “Hazır mısınız?”

En yerinde soru da buydu.

“Hazırız!” dedik. Gerçekten de hazırdık. Bütün zorumuz kâğıdın kürsüye raptiyelenmesindeydi.

Palamut kalktı. Bütün gözlerin, kendi üzerinde olduğunu bildiği için yürüyüşünde biraz da çalım vardı. Piyale’nin taa burnuna kadar sokuldu, burnuna kadar değil, kulağının dibine kadar…

“Efendim!” dedi, “Affedersiniz, müthiş karnım ağrıyor!”

“Neden? Soğuk mu aldın?”

Palamut, ceketinin eteğinden şiirin yazıldığı kâğıdı çıkarmış raptiyeliyordu.

“Dün akşam fasulye vermişlerdi de, hâlâ kendime gelemedim.”

“Canım sade sen mi yedin bu mereti!”

“Efendim, ben fazlaca yemiştim de…”

Tamam, kâğıt yerini bulmuştu.

“Müsaade ederseniz… Beş dakika!”

Palamut dışarı çıkmış, az sonra da geçmişti yerine. Ferahlamıştı ama, bu ferahlık Piyale’nin aklına gelen nedenlerden değildi, kuşkusuz.

Kara kaplı çıkmış, gelişi güzel bir numaraya parmak basılmıştı:

“624!”

Güdük Necmi çıktı. Kürsünün karşısına dikildi. Boyu kürsüden daha yüksek olmadığı için tam gözlerinin hizasında kalmıştı.

“Oku! O Belde!”

Güdük yarım adım öne giderek gözlerini ayarladı. Başladı okumaya:

“O belde…”

“Kim bilir hangi kıt’ayı muhayyelde…”

Bir iki görüş hatası yüzünden küçük bir aksama ile bitirdi.

“Otur!” dedi, “Fena değil!”

Sonra defterin başka sayfasına geçti. Piyale İhsan maymun iştahlıydı:

“244!” diye sınıfa seslendi. Buda Hayta İsmail’di.

“Oku!” dedi.

Tam “O Belde!” diye başlamıştı ki…

“Dur!” dedi, “Kimin şiiri bu?”

“Kimin mi? Kimin olacak Namık Kemal’in!”

“Ne?”

Bir bozukluk olduğunu anlamıştı. Rüzgâr gibi ön sıradan bir fısıltı geçti.

“Ahmet Haşim efendim, yanıldım!”

“Açıp bir kere olsun okudun mu?”

“Su gibi ezberledim!”

“Oku!”

Takılmadan okudu da. Piyale yumuşamıştı:

“Aferin, çalışmışsın!”

Sonra Refüze kalktı, peşinden Sidikli Turan, arkadan da Domdom, Kalem Şakir, Nuri, nihayet Tulum Hayri…

Hayri Hababam Sınıfı‘nın en iyi şiir okuyanıydı. Tam Piyale İhsan’ın istediği biçimde okudu. Tuluma hiç gitmeyen romantik bir okuyuştu bu…

“Melali anlamıyan nesle âşinâ değiliz!” dizesinde Piyale’nin gözleri yaşarmıştı. Şiir bittiği zaman:

“Oku!” dedi. “Baştan bir daha!”

Bu kez inadına daha da dokunaklı okumuştu.Piyale, kendini tutamadı, sarıldı mendile.

“İşte!” dedi, “Haşim böyle ezberlenir!”

Sonra tepeden tırnağa gözleriyle okşarcasına:

“Kaç saatte ezberledin!” diye sordu.

“Bir okuyuşta!”

“Bir okuyuşta mı, nasıl olur bu?”

“Ben öyleyimdir, bir okuyuşta ezberler, çok geçmeden de unuturum.”

“Çok tuhaf bir hafıza tipi!”

“Evet hocam, kendi tipim gibi, hafıza tipim de çok tuhaftır.”

Bir on kişi daha kalktıktan sonra sıra İnek Şaban’a gelmişti.

Kürsünün dibine kadar sokulduğu halde kâğıdı göremiyordu. Piyale İhsan, ters ters baktı:

“Gel ağzımın içine gir!”

Domdom dayanamadı:

“Ulan inek bas geri!” dedi, “Boynuzun yırtacak kâğıdı!”

Nasıl olsa göremeyeceğini anlayan Şaban, kıçın kıçın tâ kapının yanına kadar çekildi.

“Oku!”

“O Belde…

Kim bilir hangi kıtada?”

“Ne?”

“Kim bilir hangi bir kıt’ayı…”

“Gerisi?..”

“…muhayyelde.”

İnek Şaban albaştan etmiş, o hızla kemküm de olsa sonunu getirebilmişti. Yanlışsız ezberlemişti ama… Tulumdan sonra okuması büyük şanssızlıktı.

“Otur!” dedi, “Sana 2 veriyorum! Gelecek ders kaldıracağım!”

Sekizden, dokuzdan aşağı not alan olmamıştı oysa.

İnek Şaban, kuyruğuna baka baka geçti yerine. Bir şeye kızıyordu ama, neye kızdığını, kime kızdığını kendisi de bilmiyordu.

Piyale defterini koymuştu cebine.

Oh! Kurtulmuştuk. Şimdi kürsüden inecek, raptiyelenmiş kâğıdı mutlaka görecekti. Ne yapmalıydı! Kürsüye en yakın yerde Kalem Şakir oturuyordu. Kürsüden iner inmez arka sıralardan lâfa tutmalı, hemen sökmeliydi bu belâlı kâğıdı. Oooh!.. Bu iş de başarıyla bitmişti. Kalem Şakir elinin çabukluğunu göstermekte gecikmemişti.

Bir iki voltadan sonra Piyale İhsan, tam kürsüye geçmişti ki kapı üç kez vuruldu. Serveti Fünun devrinden kalma şık bir bay girdi: Müfettiş! Arkasından da bizim Müdür!

Takdimden sonra Müdür geldiği gibi çekip gitti. Şaşkınlıktan pencerenin yanına kaçan Piyale İhsan'a:

"Rica ederim" dedi, "Kürsüden inmeyin… Devam edin dersinize!"

Piyale akıl edip defterini çıkarmıştı:

"Şiir okuyorduk efendim" dedi, "Haşim'in O Belde'sini!"

"Çok güzel efendim. Ben de çok severim bu şiiri…"

Piyale İhsan, bir "ziyafeti edebiye" vereceğinden hiç kuşkusu yoktu. Defteri karıştırdı. Tulum Hayri'yi aradığını biliyorduk. Bir türlü numarasını anımsayamıyordu. Evirdi, çevirdi defteri, bulamadı.

Palamut yavaşça:

"Ulan kalk!" dedi, "Seni arıyor işte!"

Ama Tulum'da hoşafın yağı kesilmişti.

Piyale, defterden bulamayınca, sıraları taramaya başladı bakışlarıyla. Tulum, tam siper oturduğu için aşırtmaca da baksa görüneceğe benzemiyordu. Piyale dayanamadı. Kürsüden indi, sıraların arasında dolaşırken Tulum Hayri'ye rastlayınca rahat bir nefes aldı. Teftişin resmî havasına yakışır bir nezaketle:

"Buyurun, siz kalkın!" dedi.

Hayri ister istemez kalkmıştı ayağa… Ama sıradan bir adım atamıyordu:

“Buyurun, çıkın!”

Bir adım atıp dışarı çıktı. Piyale dayanamadı:

“Gelin canım, şöyle ortaya!”

“Efendim!” dedi, “Beni bu ders affedin!”

“Sebep?”

“Çalışamadım!”

“Neee? Çalışamadın mı?”

“Evet efendim, çalışamadım!”

“Canım sana bir şey soracak değilim. Şiir okuyacaksın!”

“Şiir mi?”

“Şiir tabiî… Hani şu geçen ders verdiğim O Beldeyi…”

“Ah… çok özür dilerim, ben o şiiri ezberleyemedim.”

“Nasıl? Ezberleyemedin mi?”

“Evet efendim, ezberleyemedim!”

“Canım nasıl olur? Aklım almıyor!”

Piyale şabanlaşıp kalmıştı. Nasıl olurdu bu? Unutmuş muydu, yoksa mahcupluktan mı okuyamıyordu.

Şaşkın şaşkın yüzümüze bakınırken, bir ara gözü Güdük Necmi’ye ilişti. Çoktan razı olmuştu ona:

“Siz kalkın!” dedi.

Güdük öyle Tutum gibi nazlanmadı, hemen kalktı, çıktı ortaya…

Piyale’nin biraz olsun keyfi yerine gelmişti. Gitti kürsüye kuruldu:

“Oku!” dedi.

“Neyi efendim?”

“O Beldeyi!”

“Onu bilmiyorum efendim!”

“Neden?.. Nasıl olur bu?”

Güdük Necmi, boyundan büyük bir lâf etti:

“Haşim’den hiç hoşlanmam. İsterseniz Yahya Kemal’den okuyayım! Muselâ Vuslat’ı!”

Bu cevap küfür gibi gelmişti ona:

“Git!” dedi, “Otur yerine!”

Hayta’ya uzattı parmağını:

“Sen!”

“Çalışamadım!”

Refüze’ye döndü:

“Sen!”

“Ezberleyemedim!”

“Sen!”

Bu işaret de Palamut’aydı.

“Arzetmiştim efendim, fasulye dokunduğu için…”

“Sen!”

Kalem Şakir’i gösteriyordu… Ama Şakir başını pencereden yana çevirmişti.

“Sen, canım, sen!”

Parmak, Şakir’in yanağından kayarak İnek’in gözlüğüne uzandı:

“Evet sen!”

İnek, hepimizi şaşkına çeviren bir yüreklilikle kalktı. Küt küt yürüyerek sınıfın ortasına dikildi. Dikilmesiyle de “O Belde!” diye başlaması bir oldu. Tek yanlışsız okudu, bütün şiiri. Şaşkınlıkla “Otur!” bile diyemeyen Piyale İhsan’ın önünden yine aynı tok adımlarla yenik bir takımın şeref golünü atmış bir futbolcu gibi, geçti yerine.

ZİL ÇALDI HA

Coğrafyacı Vakvak Rıza minderinin üstünde topuk değiştirdi. Yorgundu, uykusuzdu. Şöyle bir kestirebilmek için Hababam Sınıfı‘nı lektüre yatırması gerekiyordu.

Coğrafya kitabının sayfalarını karıştırdı:

“128 inci sayfadan 150’nci sayfaya kadar okuyun! Ders sonunda kaldıracağım!” dedi.

Tulum Hayri:

“Herif uyuyacak!” diye, Domdom Ali’yi dürttü:

“Uyusun elleme!” dedi, “Ben de nerdeyse sızıyorum. Hava tam uyku havası…”

Hababam Sınıfı‘nın camlarına çıt çıt yağmur vuruyordu. Ortalık hafiften kararmıştı.

Vakvak Rıza altmışını aşmış emeklilik çağına çoktan girmiş, iki parmak da geçmişti. Gazeteye sarıp minderini getirir, kürsüye yerleşir, yerleşir yerleşmez de içi geçiverirdi. Hele böyle havaları hiç kaçırmazdı. Ders anlatacak hali kalmamıştı artık. Çocuklara “Şuradan şuraya kadar çalışın!” der, dersin sonunda da üç kişiyi kaldırırdı. Küt sağır olduğu için sorduğunun yanıtını vermek gerekmezdi. Durmamak, birşeyler anlatmak yeterdi. Anlat da ne anlatırsan anlat!., ister masal anlat, ister maç… Dudakların kıpırdamadı mı kıyamet o zaman kopardı. Bir soru sordu mu:

“Bir varmış bir yokmuş…” diye girişirdik işe.

“Çocuklar!” dedi, “Cumudiyelere iyi çalışın!”

Güdük Necmi, terslik olsun diye:

“Hangi sayfada?” diye sordu.

“134!”

Necmi sayfaları çevirdi:

“Hayır efendim” dedi, “Yok 134’te!”

Hayta İsmail daha yüksek sesle yineledi:

“Kitapta yok, diyor!”

“Nasıl yok be!”

Güdük, Vakvak Rıza’yı kızdırmak için üzerine basa basa:“134’te Buzullar var, cumudiyeler yok!”

Kızmıştı. Çabuk öfkelenirdi:

“Ulan gelirsem yanına!” dedi, “Gösteririm sana buzulu!”

Kalkması işine gelmediği için, Refüze:

“Bozma rahatını hocam. Bak keyfine!” dedi.

Refüze, Sidikli’den aldığı “Kaymak Tabağı” adlı eğitsel elyazması bir roman okuyordu.

“Susun da uyusun yahu!” dedi.

Güdük’le Hayta bahse tutuşmuşlardı.

Vakvak Rıza keyifli olduğu günler kürsüden bir iki dakikalığına kalkar, ön sıralara yanaşır, sıranın kenarına sürtünürdü. Güdük sıranın tahtasını boydan boya tebeşirlemişti.

“Bu ders mutlaka gelip sürtünecek!” diye Hayta ile kozhelvasına bahse tutuşmuştu.

“Cumudiye yok, buzul var!” diye üsteledi.

“Ne söyleniyor bu adam?” diye Hayta’ya sordu.

“Hiç Hoca’m, sen bak keyfine, boşver öyle gevezeliklere!”

Hiçbir şey anlamamıştı:

“Demek öyle!” dedi, “Gelsin de anlatsın buzulları…”

Güdük Necmi:

“Aman Hoca’m! Bırak şakayı… Ben vazgeçtim buzuldan muzuldan!”

Hayta’ya sordu Vakvak Rıza yeniden:

“Çalışmamış demek… Peki. On dakika izin! Okusun, kaldıracağım onu!”

Gözleri kapanmıştı. Hava, adamakıllı kapanmıştı. Yalnız Vakvak Rıza değil, sınıfın yarısı yatmıştı uykuya… Bir Refüze romana dalmış, harıl harıl okuyordu.

Yıkılmaz Hadi defterinin arasından çıkardığı bir kartpostalı Refüze’nin kitabının arasına bırakıverdi. Bu kart, Fransa’dan kaçak giren hani o biçim fotoğraflardandı. Yani Refüze’nin okuduğu romanın konusuna tıpatıp uygun

bir resim… Ağzının suyu akarak başlamıştı bakmaya. Romanı çoktan unutmuştu.

Vakvak Rıza, başı sağa çarpılmış, kürsüde uyuyordu. Alt dudağı yarı yarıya ağzına girmiş, dudak çizgisi, posbıyıkları altında silinivermişti. Soluk alıp verirken bu dudaklar büzülüp açılıyordu.

Tulum Hayri, en arka sıradan baktı, önde oturanlardan biriyle yer değiştirdi. Elinde kocaman bir çıngıraklı saat vardı. Vakvak Rıza'nın her sabah çalar saatle uyandığını işitmişti. Saati adamakıllı kurdu, sıranın içine sokarak bir yerini kurcaladı.

"Zırrrr!.." diye sürekli ve tizden bir ses Hababam Sınıfı'nı altüst etmişti. Vakvak Rıza kıçının altından topuğunu çektiği gibi atladı kürsüden aşağı. Bir iki dakika kendine gelememişti. Şaşkın şaşkın dört yanına bakınıyor, neden güldüğümüzü anlayamıyordu.

"Zil mi çaldı çocuklar?" dedi.

"Zil çaldı!"

Kulağı tıkanalıdan beri zilin sesini ilk kez duyuyordu. Bir bakıma da memnundu bundan.

"Zil miydi bu?" diye sorusunu yineledi.

"Valla zildi Hocam'!" dedik.

"Demek zildi ha!" diye kulaklarının deliğine parmaklarını sokup çıkarıyordu.

Kalktı, minderini kürsünün üzerindeki gazeteye sararak çıktı dışarı. Biz hep birden ayağa kalkarak uğurlamıştık. Beş dakika sonra tekrardan girdi içeriye:

"Çocuklar!" dedi, "Zil değilmiş çalan!"

Hepimiz ayaktaydık.

“Biz de duyduk, vallâ zildi Hoca’m!”

“Değil dediler dışarda!”

“Nasıl olur! Hepimiz duyduk.”

“Ama bizden başka duyan yok… Bütün sınıflar derste.”

Hayta:

“Belki elektrikçi zili düzeltirken çalmıştır!”

Aklına bir şey gelmişti:

“Peki, saat kaç çocuklar?”

Sınıfta en aşağıdan on kişide saat vardı.

“Yok saatimiz!” dedik.

Kulağını kontrol etmek için:

“Çocuklar!” dedi, “Zili siz de duydunuz demek, yanlış işitmedim, değil mi?”

“Duyduk vallâ!”

“Ohh! İlaçlar iyi geldi demek!”

Aldanmadığına inandırmak için avaz avaz bağırıyorduk. Her söylediğimizi rahatça işitiyor, kulağının açıldığını sanarak keyifleniyordu.

Gitti, Necmi’nin sırasının önünde dikildi. Bir ara sıraya yanaşmış, sürtünmeye bile başlamıştı. Önü bembeyaz tebeşir olunca Güdük Necmi:

“Ulan Hayta!” dedi, “Hakettim kozhelvasını!”

Necmi’nin gevezelik yaptığını anlayınca:

“Kalk!” dedi, “Cumudiyelerin teşekkülünü anlat!”

Güdük avaz avaz anlatmaya başladı. Helvayı kazandığı için keyifliydi.

“Sıfırın altında sular donar, eriyen karlar da donar… Güneş çıkınca bütün bu donlar çözülür. Donlar çözülünce sürtünmeler başlar… Sürtünmeler sonunda yer yer kaymalar olur. Kaymalar olunca büyük çığlar önüne ne gelirse karşısına kim çıkarsa sürükler götürür!”

“Aferin bacaksız!” dedi, “Şu engebeleri de anlat da dinleyelim!”

Bunlar beylik suallerdi. Vakvak Rıza, kulağının açılması şerefine soruyordu bunları. Coğrafyadaki bütün terimlerin eskisini kullandığı halde, bu “arıza” karşılığı olan engebeyi çok sever, en ve gebe diye ikiye bölerek söylemekten çok hoşlanırdı.

“En gebeleri mi efendim?”

“En gebeleri…”

“Yeryüzündeki kabarmalara, şişkinliklere, yuvarlaklara, çıkıntılara, girintilere…”

Tam bu sıralarda orta sıralardan “zırrr!” diye bir ses yükseldi.

Vakvak Rıza sevinçle:

“Zil… Zil… Zil çalıyor değil mi çocuklar?”

“Zil… Zil,.. Zil…” diye hep birden yanıtladık.

“Ooooh, çok şükür açıldı kulaklarım!”

Minderini koltuğunun altına kıstırdı, çıktı dışarı… Biz de peşinden.

Tam merdivenlerden inerken Kel Mahmut karşıladı bizi:

“Nereye be! Nedir bu gürültü! Ne dersi vardı size?”

Vakvak Rıza’yı aramızda görmemişti.

“Zil çaldı!” dedik.

“Ne zili be! Hadi sınıfa!”

Biz geri dönünce Vakvak Rıza açıkta kalmıştı. Kel Mahmut, hocayı görünce biraz yumuşamıştı:

“Ne oldu Hoca’m! Neye çıkardın bu ipini koparmışları?” dedi.

“Zil… Zil, çaldı da…”

“Ne zili, on dakika var daha…”

“Zil çalmadı mı, zil?”

“Yok Hoca’m, çalmadı!”

“Ama ben duydum!”

Kel Mahmut’un ne zamandır özlemini çektiğimiz kahkahası çınlattı koridoru.

“Demek duydun ha! Hay, sen çok yaşayasın Hoca’m! Bu Hababam Sınıfı, adamın gözünü açar ama, kulağını açacağını hiç bilmiyordum!”

Biz yeniden yerlerimize oturmuş, Vakvak Rıza’nın üçüncü kez derse girmesini bekliyorduk.

İSPİYONA CEZA

Helâ aralığında beş büyükler toplanmıştı. Ben kenarda sigara çekiştirmeye çalışıyordum. Palamut Recep:

“Bir ispiyon var Hababam Sınıfı‘nda!” dedi.

Tulum Hayri:

“Son üç gündür nedir başımıza gelenler!” dedi, “Var bir ispiyon mutlaka!”

Hayta İsmail:

“Sidikli Turan’ı Müdür’den çıkarken gördüm!” diye kuşkusunu belirtti.

“Beğenmiyorum durumunu!” dedi. “Çok sinsileşti son günlerde!..”

Kalem Şakir, Palamut’un Hababam Sınıfı üzerindeki yetkilerini belirtmek için:

“Evci çıktı mı Sidikli?” diye sordu.

“Hayır!” dedi, “Çıkmadı!”

“Peki, ne halt etmeye gidiyor Müdür’e? İzin almaya girmedikten sonra…”

“Kel Mahmut, ispiyonluk için bile girse kovar Sidikli’yi. Hep Müdür’ün yüz vermesi…”

Yatakhanede poker oynarken basılmışlardı geçen gün.

Tulum:

“Bizi basan Kel Mahmut’tu ama, hep Müdür’ün başının altından. Ona da morfinleyen hep Sidikli Turan.”

Refüze:

“Peki kızdan gelen mektubumu kim yakalattı? Hademe Rasim dışardan gelir gelmez üzeri arandığına göre…”

“Var bir ispiyon!”

“Sonra revir baskını… Şarap dalgası…”

Son 15 gün içinde Hababam Sınıfı‘nda sekiz geçici uzaklaştırma, 13 suçlama, iki düzine kadar da uyarı alan olmuştu.

“Nedir bu kepazelik… Hepsi de suç üstü… Var bunda bir kurt yeniği…”

Palamut Recep, istediği ilgiyi bulmuştu. Konuşmayı açarken söylediği ilk sözü yineledi:

“Bir ispiyon var Hababam Sınıfı‘nda!”

Sonra cebinden bir kâğıt çıkardı:

Dörde katlanmış kâğıdı açtı, Şakir’e uzattı:

“Hepiniz uyuyorsunuz! Yazık sizin çakallığınıza!..”

“Oku ulan Kalem, şu raporu!”

Kalem, helâ aralığının alaca karanlığında söktürmeye çalışıyordu:

“Sayın Müdür’üm, cuma sabahı kahvaltıdan sonra bizim sınıftan 342 İsmail, bahçe parmaklığından kaçacak.”

Hayta İsmail:

“Vay namussuz!” diye bastı kalayı.

“Peki imza!”

“Sidikli Turan enayiydi imzasını atacak!”

“Yazı kimin?”

“Sidikli’nin!”

“Peki nasıl yakaladın? “

“O benim bileceğim iş.”

Sonra ilâve etti:

“Bu da o kadar önemli değil!”

“Canım nedir bu önemli olan?”

“Tavuk gibi enselenmeyi önlemek… Bunun için bir hafta tam A Şubesi hayatı yaşayacağız.”

“Bu namussuzu yaşatacak mıyız Hababam Sınıfı‘nda?”

“Espiyonluğu yutar görüneceğiz. Onu sınıftan değil, mektepten kaçırmak için herkes ne hüneri varsa göstersin!.. Hayta! Bu akşam sıra senin!”

Hayta İsmail un gibi dövdüğü cam kırıklarını yemekten önceki etütte Sidikli’nin ensesinden içeri ustalıkla dökmüştü. Sidikli durmadan kaşınıyor, bir tahtakurusu, yahut daha önemli bir yaratığı yakalamak için sol elini ensesinden ayırmıyordu. Kaşıdıkça cam tozları derisine giriyor, biber gibi yakıyordu herhalde… Sululuğa kaçmadan gülüyor, ona bir şey çaktırmıyorduk.

Hayta, bu cam kırıkları ile Hababam Sınıfı‘nın yetinmeyeceğini biliyordu. Bu akşamki “işkence” ödevini hakkıyla başarmalıydı. Sidikli’ye en yakın bir sıraya oturmuş, kafasını işletip duruyordu. Bir ara Sidikli’ye bir dost sıcaklığı ile:

“Turan’cığım!” dedi, “Bir tahtakurusu gördüm ensende, tam tutacaktım ki…”

“Neee? Tahtakurusu mu?”

“Ensenden içeri kaçtı!”

“Çok kaşınıyorum. Demek tahtakurusuydu bu…”

“Başka ne olabilir?”

Elini ensesinden içeri sokmuş, ezbere avcılık ediyordu.

“Nafile uğraşma!” dedi, “Yakalayamazsın! Helâya git soyun!”

Yatakhane’ye çamaşır değiştirmeye yollamıyordu onu. Bu helâ işi çok uygun geldi Sidikli’ye, fırladı dışarı.

Çekmecesini kilitlemeyi telâştan akıl edememişti.

Hayta çekmecenin kapağını açtı. Sidikli’nin yemeklerden önce fincana koyup içtiği kuvvet şurubunu çıkardı:

“Arkadaşlar!” dedi, “Bizim hafiye Sidikli’ye yeni görevi şerefine bir kadeh bir şey ikram etmek istiyorum.”

“Ne ikram edeceksin?” dedik.

“Ne mi ikram edeceğim. Herhalde şampanya değil. Biliyorsunuz, ben adıyla sanıyla Hababam Sınıfı‘nın parasız yatılısıyım! Ona çok masrafsız bir şey ikram etmeliyim!”

“Terkos!” dedik.

“Daha ucuz… Sidikli’ye adına uygun bir ikram olsun!”

“Sözgelimi…”

“Zekânızdan kuşkulanmaya başladım doğrusu…”

Kalktı, pencereyi açtı. Kuvvet şurubunu olduğu gibi boşalttı. Gitti, sınıfın bir köşesine yüzünü döndü. Hayta helâya gidip bu işi yapabilirdi ama, Sidikli’yle yüzyüze gelebilirdi helâda.

İki dakika sonra yüzünü bize çevirdi. Şişeyi şöyle bir kaldırdı ışığa.

“Rengi tutmadı!” dedik.

“Haklısınız! Biraz kırmızı mürekkep!”

Verdik. Bir eczacı becerisiyle damlattı. Çalkaladı, tekrar kaldırdı ışığa.

“Tamam!” dedik, “Tutturdun rengini.”

Ağzını kapattı. Gitti, yine Sidikli’nin çekmecesine koydu.

Etüt, en ciddî bir hava içinde sürüyordu. Az sonra kaşına kaşına Turan geldi, yerine geçti. Yemeğe çok vakit yoktu. Sidikli’nin bir an önce kuvvet şurubuna yapışması için birbirimize yemek saatini soruyorduk, karşıdan karşıya… Yemeklerden beş dakika önce içerdi. Zilden tam beş dakika önce çekmece kapağını kaldırdı. Şişeyi sağ eline aldı, fincanı da sol eline. Her gün içtiği kadar doldurdu ve… dikti fincanı…

Kınakınalı bir şurup içtiği için yüzünü gözünü buruşturmayı âdet edinmişti. Yine buruşturdu. Tükürecek diye bekledik. Hayır, tükürmedi, yuttu. Ohhh! Demek yutturmuştuk!

Hayta:

“Şifa olsun Turan’cığım!” dedi, “Yarasın!”

Bütün Hababam Sınıfı nerdeyse patlayacaktı gülmekten. Tulum Hayri midesini yoklayarak:

“Ölüyorum açlıktan!” diye söylendi. Dikkati başka tarafa çekmek için:

“Ulan Şakir!” dedi, “Ne var akşama?”

Fasulye, pilâv olduğunu biliyordu. Mutfak kedisi gibi ayrılmazdı Aşçıbaşı‘nın kıçından. Şakir:

“Fasulye, pilâv!” dedi.

“Kim verir pilâvını bana?”

Beş kişi parmak kaldırdı.

“Başka?”

Kalem Şakir dayanamayarak, yatılı okulların meşhur iltifatını salladı:

“Boşan da semerini ye!”

Bu bayat lâfı bahane ederek uzun uzun güldük. Sidikli bile hem kaşınıyor, hem gülüyordu.

Zil çalmış, yemekhaneye inmiştik.Fasulyeler tabaklara dağıtılmış keyifli keyifli, çalıyorduk kaşığı… Hayta'yla Sidikli bizim masadaydı. On dört kişilik masaydı bu. Masanın bir ucunda Hayta vardı, öbür ucunda Sidikli… Hayta'nın sinsi sinsi duruşundan bir şeyler düşündüğü anlaşılıyordu. Ne cam kırıkları, ne içirdiği bir fincan sidik, onun rüzgârını kıramamıştı. Masaya serilen muşambanın bizden tarafa sarkan eteğini hafiften kıvırdı. Bir boru haline getirdi. Borunun bir ucu kendi önünde, bir ucu tam Sidikli'nin önündeydi. Elindeki bardağı ustalıkla boşaltmaya başladı.

Biz Sidikli'yi oyalamak için soru yağmuruna tutmuştuk:

"Fasulye ile turşu mu iyi gider, bir baş soğan mı?"

"Nasıl, şurup iyi gider mi?"

"Karışımında ne var bu şurubun? Üre mi, bira mı?"

Hayta, ortasını sıktığı boruya iki bardak suyu boşaltmış, bardağı masaya bırakınca biriken suyu tam Sidikli'nin önüne salıvermişti.

Turan ıslanır ıslanmaz fırladı ayağa… bir ayağı masanın içinde kaldığı için de kapaklanmıştı. Yerden kalktığı zaman önü vıcık vıcık ıslanmıştı. Sular paçalarından akıyordu. Masadakiler: "Koş helâya, Sidikli!" diye bağırdılar.

Bütün yemekhane, masa muşambası oyununu bildiği halde:

"Yuuuu Sidikli'ye bakın!" diye tefe alıyorlardı.

Sidikli Turan bir şeyler söylemek istiyor, gürültüden duyuramıyordu. İster istemez pilâvını Tulum Hayri'ye bırakarak yemekhanenin arka kapısından sıvıştı. Sünnet çocuğu gibi, bir eliyle pantolonunu tutuyor, bir eliyle de ensesini kaşıyordu.

SALLABAŞIN DENEYİ

Kimyacı Sallabaş hademeyle haber göndermiş, bizi lâboratuara çağırıyordu. Yazılı yoklama yapabilirdi. Demek yazılıdan kurtulmuş, üstelik de 45 dakika hoşça vakit geçirecek fırsatı da bulmuştuk. Güdük Necmi, Hayri’ye seslendi:

“Leblebi mi, kabak çekirdeği mi?”

Hayri:

“Ayın kaçı?” diye sordu.

“Üçü!”

“Ya fındık, ya fıstık, ya da badem şekeri…”

“Hayır…” dedi, Güdük Necmi, “Dün kabak tatlısı yedik, gene çekirdekleri mutfaktan istetmiş, lâboratuarda tuzlayıp kavurmuştur.”

Merdivenlerden her zamanki gibi gürültüyle çıktık. Bir iki sınıfın kapısı açıldı. Her zaman olduğu gibi Hababam Sınıfı‘nın geçtiği anlaşılınca titiz hocalar tarafından azarlandık… Ve yine her zamanki gibi hürya, daldık lâboratuardan içeri…

Sallabaş deney masasının başında kip cihazları, tüpler, balonlar arasındaydı. Gene her zamanki gibi geviş getiriyordu.

“Çocuklar!” dedi, “Önemli bir deney yapacağız. Burnumun dibine sokulmayasınız diye sağıma soluma birer tabure koydum. Bu tabureleri geçmek yok, anlaşıldı mı!”

Güdük Necmi:

“Galiba bahsi kaybettim. Ceplerinde mutlaka kabak çekirdeğinden daha pahalı bir şey var ki işi garantiye alıyor!” dedi.

Sallabaş'ın sırtında yer yer sarı lekelerle donanmış, sigara tutulmuş gibi asitten delik deşik olmuş, sözüm ona bir beyaz gömlek vardı. Gömleğin işe yarar sadece iki büyük cebi kalmıştı. Şişkinliği tâ kapıdan girer girmez belli oluyordu.

Güdük Necmi, koku almak için taburenin yanına kadar sokuldu. Bir şey anlayamayınca tabureyi hafiften yürüttü. Tulum Hayri de karşıdan yarım metre kadar kaydırmıştı. Sallabaş:

"Çocuklar!" dedi, "Deneyimiz çok önemlidir. Fosfor üzerinde çalışacağız. Fosforlu maddelerden neler biliyorsunuz bakalım?"

Kalem Şakir:

"Hoca'm!" dedi. "Fosforlulardan ilk aklımıza gelen Cevriye…" der demez, Sallabaş ateş aldı. Eli fosfora değmiş gibi başladı bağırıp çağırmaya:

"Ben sizin için buralarda uğraşıp durayım, üstüm başım leş gibi lâboratuar koksun, yengeniz yanına bile yanaştırmasın beni evde. Siz bana fosforun bileşimlerinden Cevriye'den başkasını saymayın!"

Tulum Hayri tabureyi Sallabaş'ın koltuğunun altına kadar getirip dayamıştı. Cebin biçimi hakkında parlak bir bilgiye sahiptik amma, içeriği hakkında henüz bir bilgimiz yoktu. Bir şey biliyorsak, ceplerin içindeki ile yengemiz arasındaki sıkı bir ilişkinin bulunmasıydı.

Yaptığı deneylerin ciddiliğine Sallabaş'tan başka inanan olmadığı için bu deneylerden büyük kazalar çıkacağına, atom patlaması gibi büyük felâketler doğacağına da sadece o inanıyordu.

Bu yüzden dersin ortalarına doğru, değil cebindekileri, sırtından gömleğini olduğu gibi çıkarıp götürsek farkına varmazdı.

Sağdan gelen bir baskı kolayca tabureyi aştı. Sallabaş'ı arkadan çevirdi.

Sallabaş sınır tecavüzünün pek geç farkına varmıştı. Elinde asit şişesi bulunduğu için bir düzenleme yapması da zordu. Bir ara:

“Çocuklar sıkıştırmayın beni tepicem ha!” diye tehditlere başladı.

Bütün aldığı önlem dirsekleriyle ceplerinin ağzını bastırmaktan ibaretti.

Bir ara Güdük Necmi, becerikli elleriyle cebin ağzını açmış hiç olmazsa içindekini görmüştü. Domdom Ali:

“Çekirdek mi?” dedi.

“Değil!”

Güdüğün keyfi kaçmıştı. Ali:

“Ne var ya?” diye sordu.

“Kavrulmuş fındık!”

Ali inanamadı, eğilip kokladı:

“Doğru, kavrulmuş fındık var!”

Öbür cebi de Tulum Hayri yoklamış, kabak çekirdeği olduğunu anlayınca iki bakımdan keyfi kaçmıştı.

Domdom Ali Tulum Hayri’ye müjdeyi verdi:

“Kavrulmuş fındık var bu cepte!”

“Deme!”

Tulum, Güdük Necmi’den tarafa geçmişti. Biçimine getirip hemen dalacaktı cepten içeri. Pek azımız deneyle ilgiliydik. Üç dört arkadaş cıva yürütüyor, Kalem Şakir özel laboratuarının eksiklerini tamamlıyordu. Bir ara gözü Sallabaş‘a ilişti. Asit şişesinden yarıya kadar dolu bir tüpe asit boşaltıyordu.

Tüpü şişenin ağzına getirmiş, fazla kaçırmamak için hafiften şişenin kıçını kaldırıyordu:

“Bakın çocuklar nasıl duman çıkacak şimdi?”

Tulum Hayri tam fındık araklayacak nazik zamanı bulmuştu. Yavaşça elini daldırmış avuçluyordu fındıkları…

Herkes dikkat kesilmiş bu ikiz deneyin neticesini kolluyordu. Tüpün dibinde birşeyler vardı. Asit bunlara tesir ederse ne gibi bir olay meydana gelecekti. Sonra en önemlisi Hayri çaktırmadan çıkarabilecek miydi elini. Sallabaş’ın eli hâlâ titriyor, tek bir damla asit bile tüpün içine düşmüyordu. Bir damla şey, şişenin ağzına geldi… tam tüpün içine damlayacağı sırada Kalem Şakir:

“Pofff!” diye bağırdı.

İstim üzerinde duran Sallabaş, tüpü de şişeyi de attığı gibi geri kaçtı… Kaçmasıyla Tulum Hayri’nin fındık dolu elinin cepten kurtulması bir oldu… Avucundaki fındıklar da olduğu gibi yere dökülmüştü.

Masanın üstü yangın yerine dönmüştü. Asit, yakabildiği şeyleri yakıyordu. Acı bir duman doldurmuştu lâboratuarı.

Sallabaş ne yapacağını şaşırmış:

“Dışarı… dışarı!..” diye bağırıyordu.

Tulum, hepimizi şaşırtan bir soğukkanlılıkla:

“Biz dışarı çıkarsak yangını kim söndürecek Hoca’m!” dedi.

Sallabaş bizi itip kakıştırarak:

“Kim söndürürse söndürsün, dışarı!” diyordu.

“Peki siz kalabalık etmeyin ben söndürürüm!” dedi Hayri. Duvardaki yangın söndürme âletine yapıştı. Bu âleti oraya elceğizi ile asan Sallabaş‘tı ama müfettişlere göstermek için astığından ne işe yarayacağını bile unutmuştu bu anda. Belki nasıl kullanılacağını da bilmiyordu.

Tulum önce asit şişesini koydu kenara… Aletin pompasına basarak masanın üzerini sis içinde bıraktı. Sonra camları açarak odayı havalandırdı. Ne yangın kalmıştı, ne duman.

Sallabaş önüne asit dökülen gömleğini fırlatmıştı bir kenara. Gömleği ilk hatırlayan Güdük Necmi oldu. Ama onun payına sadece bir avuç kabak çekirdeği düşmüştü. Ağzı işlemeyen, çenesi oynamayan kalmamıştı. Ceketinin, pantolonunun, önünde ıslaklık gören sallabaş, Kalem Şakir'i aramış bulmuştu:

“Gel buraya!” dedi, “Sil şu ceketin önünü!”

Şakir ister istemez bir bez alıp gelmişti.

“Silsene, ne duruyorsun! Üstümü başımı asit içinde bıraktın!”

Şakir habire siliyor, Sallabaş da öfkeli öfkeli söyleniyordu:

“Sil ulan şeytan! Yengeniz böyle görürse ne demez. Sizin yüzünüzden yanına yaklaştırmaz oldu beni! Leş gibi ilâç kokuyorsun diyor bana… Neredeyse eve, köye de uğratmayacak! Sil! Ceketimin eteklerine doğru… Tamam oraları işte!.. Sil, pantolonun önünü de sil! Senin başının altından bütün bunlar, tükürdün canım deneyin içine!”

PATLAK LASTİK

Tulum Hayri, elindeki patlak voleybol topu ile sınıftan çıktı. Öğleye helvasına maç vardı. Okulun mutfağına etle sebze getiren kamyonun şoföründen solüsyon alıp yapıştıracaktı topun patlak lastiğini. Pencereden ona bakıyorduk. Bir iki dakika şoföre dil döktü, kafesleyemedi. Nihayet bir yirmi beşliğe sulh oldular. Bir yirmi beşlik Tulum'a tuzlu gelmişti. Topun lâstiğini çıkardı. İyice zımparaladıktan sonra yapıştırdı. Üfledi, kuruttu, tekrar meşinin içine yerleştirdi. Kendini zorlayarak şişirmek istedi, nazik bedenini sıkıntıya sokmamak için durdu, bir kibrit çıkardı kutudan. Şoför aşçıbaşının ikram ettiği çorbaya yumulurken Tulum, kamyonun arka lastiğine yanaştı. Elindeki çöpü hava basılan supapa dokundurur dokundurmaz "ssısss" diye bir ses çıktı. Topun lâstiğini bu çıkan havaya tutarak taş gibi şişirdi. Tam ağzını bağlarken lâstik elinden kurtuldu. Sönen topu yeniden tekerleğe yaklaştırdı.

Ders zili çalmış, Piyale İhsan hepimizi pencerenin önünde yakalamıştı. Onu görünce birer sıraya ilişiverdik. Ama Piyale kendisini ayakta, arkamız dönük karşıladığımız için köpürüyordu.

"Düpedüz edepsizlik yaptığınız!" diyordu, "Hepiniz arkanızı dönmüş karşılıyorsunuz hocayı. Edebiyat, biraz da edep, terbiye demektir. Sıradan kıracağım ikişer notunuzu!"

Her ders böyleydi Piyale…

Dersin yarısını hitabet örnekleri vermekle geçirir, lâfı döndürür dolaştırır, Haşim'e teslim ederdi. Ama bugün Haşim'i bile gözü görmüyordu. Kızmıştı fena halde, "Kopyacılık sizde, yalancılık sizde, düzenbazlık sizde…"

Tam bu sırada kapı üç kere vuruldu.

"Gir! Şarlatanlık sizde, sahtekârlık sizde…"

Gözü, sınıfa giren Tulum Hayri'ye ilişti:

"Nereden geliyorsun efendi, bu saatte?"

Tulum Hayri:

"Efendim, revirdeydim, doktor bekledim. Karnım ağrıyordu da…"

"Git… Muavinden kâğıt getir!"

“Efendim…”

“Defol!”

Tulum Hayri bize sinsice bir göz attıktan sonra çıktı. Çok geçmeden sınıfa geç girenlere verilen bir kâğıtla girdi. Elindeki pusulayı uzattı.

Bıraktığı yerden başladı Piyale:

“Kopyacılığın her çeşidini bu sınıfta gördüm. Bir ders önce sıfır alan öğrencinin kâğıdına bakıyorum, bir ders sonra tam onluk kâğıt… Hani geçen ders yoklama kâğıdınızın altına namussuzum kopya yapmadım diye yazacaktınız!”

Hep birden cevap verdik:

“Yazdık efendim!”

Defterini çıkardı:

“362 Ali!”

“Kalk ulan Domdom!” dedik.

Piyale İhsan:

“Neden yazmadın!” dedi.

“Neyi efendim?”

“Namussuzum kopya yapmadım diye yazacak değil miydin?”

“Haberim yoktu efendim!”

“Eğer bu yemini de yazsaydın on alacaktın…”

“Şimdi?”

“Sıfır!”

Defterinden bir iki sayfa daha çevirdikten sonra yüksek sesle okudu:

“Şakir 442!”

“Sen de öyle! Kâğıdın altına yazmamışsın yemini! Sana da sıfır!”

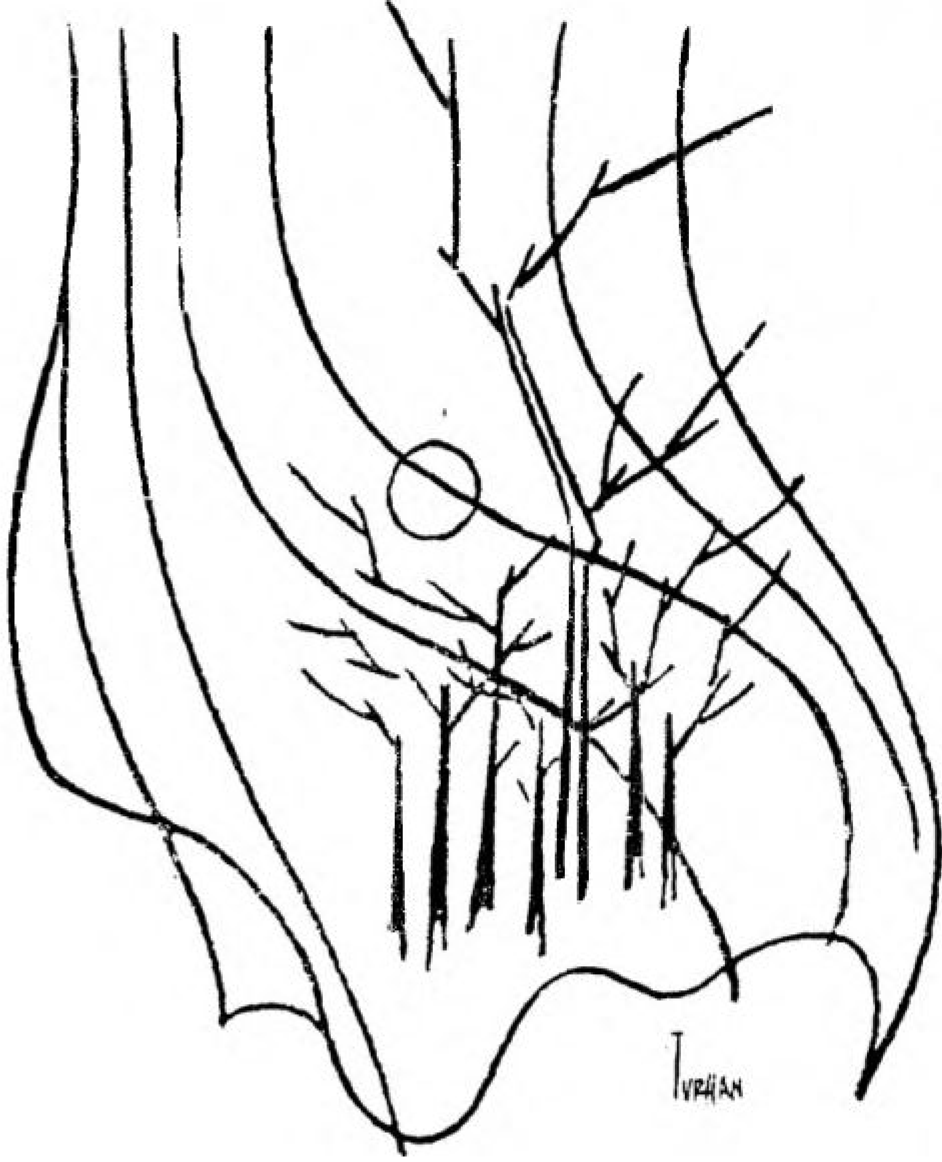
Biz bir şeyler anlar gibi olmuştuk. Yazılıda Şakir önde, Domdom arkada oturmuşlardı. Domdom, Şakir’e:

“Ulan Kalem! ” dedi. “Yaktın beni! Neden yazmazsın yemini?”

İkisinin kâğıtları tıpatıp aynıydı. Kalem Şakir, yemin cümlesini unutmuş, Domdom Ali de tıpatıp kopya ettiği için bu cümleyi yazmamıştı. Ama Piyale kopyanın farkında değildi, aklı yemindeydi onun!

“Yemini sözlü olarak yapsam olmaz mı?” dedi Şakir.

“Olmaz!”

“Efendim, bir yemin için nasıl sıfır verilir?” dedi, Domdom.

“Çok konuşma, kalk derse!”

Çaresiz kalktı.

“Bana Hâşim’in şiirini anlat, ama içinde tül perde geçmesin!”

Domdom:

“İmkânsız efendim, anlatılmaz. Hâşim demek tül perde demektir. O tabiatı…”

Piyale İhsan, Tulum Hayri’nin kürsüye bıraktığı kâğıdı eline almış inceliyordu. Gözlüğünü düzeltti, tekrar baktı. Sonra Tulum Hayri’ye hışımla:

“Kimden aldın bu kâğıdı?” diye çıkıştı.

“İdareden?”

“Bu imza kimin?”

Tulum bocaladı:

“Efendim” dedi. “Benden şüpheleniyorsanız namussuzum ben atmadım!”

“Peki kim attı?”

“Ben hademeden aldım, bilmiyorum!”

“Çağır şu hademeyi!”

Tulum kalktı, kapıyı açtı, sınıfın önünde cam silen hademeyi çağırdı. Hademe şaşkın şaşkın girdi içeri. Piyale, elindeki kâğıdı burnuna uzattı:

“Kim attı bu imzayı?”

Hademe hiç düşünmeden:

“Ben!” dedi.

“Doğru söyle!”

“Ben attım!”

“Sen ha, yemin et!”

“Valla ben attım!”

Sonra çenesinin ucuyla Tulum’u göstererek:

“Nah bu efendi geldi. Ben temizlik nöbetçisiyim dedi. Bu salonun camlarını tüm sileceksin… Silerim dedim. Peki at imzanı şu kâğıdın altına dedi… Attım. Bir kusurum mu var. Pırıl pırıl ettim camları. Bir de kuru bezle aldım mı…”

“Adın ne senin?”

“Mahmut!”

Dersin başından beri tuttuğumuz makaraları koyuverdik. Hademe de ne olduğunu bilmeden gülüyordu. Piyale bir sınıfa bakıyor, bir hademeye bakıyordu. Nihayet o da tutamadı kendini. Kürsünün üzerindeki kâğıdı parça parça edip hademenin eline verdi:

“At şunu çöp tenekesine!”

Sonra kaçırdığı dizginleri eline almak için Domdom’a:

“Anlat!” dedi.

“Neyi efendim?”

“Hâşim en çok neyi sever?”

“Neyi mi efendim? Hamur işini… Tatar böreğine bayılırmış!”

“Şiirde diyorum, şiirde…”

“Şiirde mi efendim?.. Tül perdeyi…”

Sonra kulaktan dolma öğrendiğimiz, bülbülün etiyle sesi tekerlemesine geçti. Bitiremeden zil çaldı. Bahçeye indik.

Şoför mutfağın önündeki kamyonun arka tekerleğini kriko ile kaldırmış, iç lâstiğini çıkarmıştı. Önünde su dolu bir mendil vardı. Lâstiği daldırıp çıkarıyor, delik arıyordu. Çevirdik dört bir yanını kamyonun:

“Kolay gele!” dedik.

Bütün Hababam Sınıfı‘nın bu şoföre hıncı vardı. Kaç kez öteberi ısmarladıksa terslemişti bizi. Tulum Hayri’den de bir yirmi beşlik almıştı solüsyon için…

“Patlak mı var!” dedik.

“Kaçırıyor!”

Lâstiği suya daldırıyor, kulağına getirip dinliyordu. “Nasıl olur bu…” diyordu. “Taş gibi şişirmiştim sabahtan, yastığa dönmüş. Kaçırıyor namussuz… Ama neresinden?”

Tulum Hayri:

“Memeden kaçırmasın sakın!” dedi.

“Hayır memede bir şey yok!”

“İyice baktın mı?”

“Bakmaz olur muyum!”

“Ağzına al da biraz tükürükle!”

Tükürdü, ıslattı, kulağına getirdi nafile… Tulum:

“Delik yok şu halde…”

“Olmasa kaçırır mı hiç!” dedi.

“Ne dedin anlayamadım?”

“Tükürükle dedim!”

“Tu Allah kahretsin… Daha yeni de aldım bu mereti. Yatık malmış. Gazeteler boşuna yazmıyor! En iyisi yine eskisini takmak. Tam on sekiz yaması vardı ama yine de kaçırmazdı. Yenisini aldık da halt ettik!”

Gıcır gıcır lâstiği sandığa soktu, on sekiz yamalı lâstiği tepeledi tekerleğin içine.

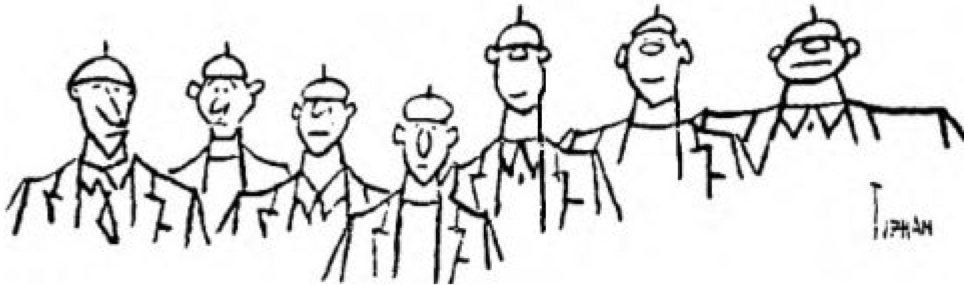
UÇTU!.. UÇTU!..

Hababam Sınıfı‘nın mevcudu 46 dan 53’e yükselivermişti. Tam yedi seçme parasız yatılı gelmişti Sivas Lisesi’nden. Bunlar yemek meselesinden idareyle arası açılan, karavanaları devirip kazan kaldıran 40’lardan yedisiydi. 33’ü öbür şubelere dağıtılmışlardı. Biz onlara Sivas’lı deyip geçiyorduk ama, hiçbiri de Sivaslı değildi.

Kel Mahmut geldikleri gün berbere götürmüş kafalarını sıradan 1 numaraya vurdurmuştu… Hemen bir saat sonra yedisi de birer bere geçirmişlerdi başlarına. Adları “Bereliler” olmuştu. Aşağı Bereliler, yukarı Bereliler gidiyordu. Yedisi de çok sıkı sigara tiryakisiydi. Sınıfta da içeceklerdi yüz bulsalar…

Karavana devirmek, kazan kaldırmak gibi önemli bir işin adamlarına hiç benzemiyorlardı. Elebaşıları başka sınıflara düşmüş olacaklardı, kılkuyruğun biriydi bunlar. Geleli bir haftayı geçtiği halde bizden bir tek arkadaş edinememişlerdi. Koyunlar gibi birbirlerinden ayrılmazlar, helâya bile birlikte gidip gelirlerdi.

Maraton Raşit Bereliler’i çok sevmişti nedense… Her ders konuyu döndürür, dolaştırır onların üstüne getirirdi… Onlardan ibret almamızı, onlar gibi olmamızı, Sivaslıların temiz, kahraman insanlar olduğunu dilinin döndüğü kadar anlatmaya çalışıyordu. Bir gün Güdük Necmi: “Efendim ağzınızı yormayın, faydasız!” demişti. “Hiçbirimizin bu yaştan sonra Sivaslı olmasına imkân yok!”

Bu cevap Bereliler’i bile güldürmüştü.

Bizi en sinirlendiren tarafları kafa kafaya verip fiskos etmeleri, biz gelince de susuvermeleriydi. Bizden korkuyorlar mıydı yoksa…

İçlerinde bir Yamuk Osman vardı. İlk sicili o almıştı bizden. Kel Mahmut'un dersinde tam 45 dakika yağcılık etmiş, her cümlesini "evet efendim"le cevaplandırmıştı. Yağcılarla savaşanların başında Güdük Necmi de vardı. En önde oturduğundan herkesin yüzünü daha kolay görebildiği için "yağcılarla mücadele" kurumuna girmişti. Hemen o akşam Tulum Hayri'ye başvurmuş; "Ben arkadaşa ufak bir şaka yapacağım! " demişti. Onlarla el ense etmek için böyle şakalar gerekirdi bir bakıma. Güçleri üzerinde bir fikir edinirdik hiç olmazsa.

Güdük Necmi, kimde ne kadar sicim varsa topladı, ucuca ekledi. Süpürge sopasıyla tavandaki halkadan geçirdi. Bir ucu boşlukta sallanıyor, bir ucu da elinde duruyordu. Bu ipin "Bereliler"le ne ilgisi olabileceğini kestirmek zordu. Bu hazırlık Bereliler'in helâya indikleri zamana rastlatılmıştı. Etüt zili çalıp herkes yerini aldığı zaman Güdük Necmi'nin hazırlığı da bitmişti. Tam Yamuk Osman'ın oturduğu sıranın arkasına geçmiş, onun işine başlamasını bekliyordu. Biz böyle zamanlarda çaktırmamak için dönüp dönüp bakmaz tam bakılacağı zaman birbirimizi dürtmesini bilirdik.

Bir ara gözümün kuyruğu ile baktım. Güdük sicimin tavandan sarkan ucunu uçurtma kuyruğu ilmeği yapmış, önündeki Yamuk Osman'ın beresinin pomponuna geçirivermişti. Oyunun en zor yanı başarı ile sonuçlanmış sayılırdı. Bütün Bereliler ön sıralarda olduğu için hiçbiri görememişti bunu.

Güdük yerinden kalktı. Sicimin öbür ucunu bağladığı sıraya geçti.

Oyunun en tatlı yerine gelmiştik. Artık dönüp bakmakta bir sakınca kalmamıştı. Güdük, ipe asılır asılmaz, Yamuk Osman'ın başındaki berenin çıkması ile tavana yapışması bir oldu. Yamuk Osman hemen yerinden fırlamış, arka sıraya dönmüştü. İşin garip tarafı arkasındaki sıra da bomboştu. Aval aval berenin nereye gidebileceğini düşünüyordu.

Hababam Sınıfı, gülmekten kırılıyordu. Bütün Bereliler de berenin nereye gittiğini çözümlemekteydiler. Aynı şey bir gün kendi başlarına gelebilirdi, sözün tam anlamıyla!

Karga Bekir onların herhalde sözcüsüydü. Tulum Hayri’den yana dönerek:

“Arkadaş, bereyi kim aldıysa versin!” dedi.

“Bereyi kimse almadı ki…” diye yanıtladı gülerek.

“Kimse almadı mı? Nereye gitti öyleyse?”

“Uçtu!..”

“Uçtu ne demek?..”

“Hababam Sınıfı‘nda yağcıların önce beresi uçar…”

“Sonra?”

“Kendisi…”

“Ya!..”

Şakanın tadında kalmasını isteyen Tulum:

“Verin şu yağcının beresini!” dedi.

Güdük, sicimin ucunu bıraktığı gibi bere, Yamuk Osman’ın üstüne düştü. Bereliler, tavandaki halkaya hep birden gözlerini çevirdiler. Sonra ipin sallanan ucundan Güdük Necmi’yi buldular. Yedi çift göz onun üstünde toplandı. Birkaç gün Güdük Necmi’nin Tulum’un yanında dolaşması gerekiyordu.

Hababam Sınıfı‘nın en çocuk kalanı Güdük olduğu için bütün şakaları da çocukçaydı. Bu şakalar, bildiğimiz şeylerden çok, unuttuğumuz şeylerdi, ama yine de hoşumuza gidiyordu.

Gündüzcülere bir kutu çatapat getirtmiş, ilk denemeyi akşam İnek Şaban’ın karyolasında yapmıştı… Karyolasının dört ayağına dört çatapat yerleştirmiş, daha önceden yatağı tâ karşı duvara yapıştırmıştı. İnek az sonra gelip de yatağını yerinden kaymış görünce:

“Hangi eşek çekti bunu!” diye söylendi. Kalem Şakir:

“Bir eşek değil, bir inek de değil, bir öküz… Öküz de değil… henüz bir tosun!” diye takıldı. Maksadı kızdırıp yatağı hızla çektirmekti. Fena halde kızmıştı. Karyolasını hızla çekince çatapatlar gürültüyle patlamış, bir cayırtıdır gitmişti yatakhanede…

Bu oyun Güdük Necmi’ye daha parlak bir yaratıcılık vermiş olacaktı ki, ertesi gün birinci derste Maraton Raşit’e de ufak çapta bir şaka düzenlemek becerisini gösterdi.

Maraton, tam zamanında sınıfa girmişti. Sandalyesini çekip oturacağı yeri ayarlarken bir cayırtıdır koptu. Maraton Raşit boş bulunduğu için pencereye doğru kendini zor atmıştı. Ama Güdük bir istihkâm subayı gibi öyle hesaplı bir mayın tarlası hazırlamıştı ki, Maraton nereye bassa ateş alıyordu. Bir müddet olduğu yerde kalmaktan başka çare bulamadı. Kürsüye gelip oturamıyordu korkudan. Pencerenin önünden berelilere seslendi:

“Siz dürüst, mert çocuklarsınız! Doğruyu söylemekten hiçbir zaman çekinmezsiniz. Soruyorum size. Kim yaptı bu münasebetsizliği?”

Yamuk Osman bir kıpırdandı, gerisini getiremedi. Maraton onun kıpırdandığını görünce parmağını uzattı:

“Sen söyle!”

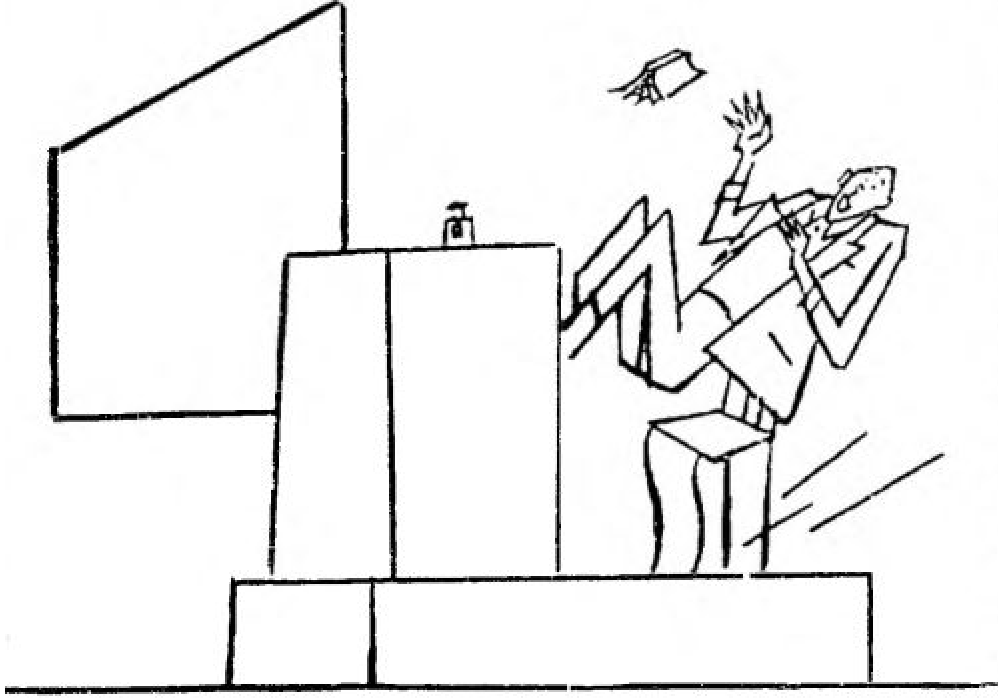
“Efendim!”

“Söyle, söyle! Sivaslılar yalan söylemezler. Mert, cesur insanlardır onlar…”

“Efendim şu arkadaş yok mu, şu arkadaş…”

Güdük Necmi’yi gösteriyordu.

“Eee… o mu koydu bu çatapatları?”

“O koymuş olabilir. Akşam yatakhanede şu arkadaşın karyolasının ayaklarına da koymuştu.”

Şaban, gözlüğünün altından miyop gözlerini kırpıştırarak:

“Kimin karyolasının altına? ” diye sordu.

“Kimin olacak, senin!..”

Şaban, İnekliğinden beklenmeyen bir soğukkanlılıkla:

“Yanılıyorsun arkadaş!” dedi. “Karyolamın altına kimse böyle bir şey koymadı!”

“Nasıl koymadı canım! Dün akşam… Yatağını çeker çekmez…”

“Yok… Öyle bir şey olmadı.” diye yineledi.

Kalem Şakir arka sıralardan:

“Şaban’ın yatağına koysa bile… Sizin sandalyenizin altına Necmi’nin koyması gerekmez ki…”

Maraton hak verdi:

“Doğru!” dedi.

“Çatapat herkeste var. İşte bir parça da bende var!..” Elindeki çatapatı ayağının altına alarak ezdi… Bir cayırtıdır gitti.

Güdük Necmi ararlarsa diye cebindeki bütün çatapatları sınıfa dağıtmıştı. Bir o köşeden, bir bu köşeden cayırtılar geliyordu.

Maraton:

“Anladık be!” diye bağırdı. “Anladık işte… O değilmiş yapan… Ama içinizden biri yaptı elbet…”

Sonra Sivaslıları gözleriyle aradı. Dağınık oturdukları için bir iki tanesini seçebildi. Zaten Maraton eskiyle yeniyi ayıracak çakallardan da değildi.

“Bütün Sivaslılar çıksın sıralarından!”

Yedi Sivaslı yerine tam 14 kişi çıktı ortaya. Sayıyı biraz kabarık gören Maraton, Sivas’tan gelenlerden birine sordu:

“Sen de mi Sivas’tan geldin be?”

“Evet efendim.”

“Pek benzetemedim de… Sen?”

Domdom Ali’ydi bu:

“Ben de efendim.”

“Sen?”

Bu da Palamut Recep’ti:

“Ben de efendim.”

Güdük Necmi soruyu beklemeden atıldı ileri:

“Efendim!” dedi. “Ben de Sivas’tan geldim!”

“Otur yerine edepsiz herif! Sen mi kaldın Sivas’tan gelecek!”

Sivaslıların bokyedibaşısı Karga Bekir’e döndü:

“Ulan sen de Sivas’tan gelmedin ya… Mendebur herif, geç yerine!”

“Aman efendim valla Sivas’tan geldim!”

Maraton Raşit sorguya başlamadan önce hepsini tepeden tırnağa süzdü:

“Ben Sivas’ı çok severim!” diye başladı söze; “Benim babam da Sivaslıdır. Dünyanın en mert, en kahraman adamıydı.”

Tulum Hayri:

“Görülen köy kılavuz istemez!” dedi.

“Siz de Sivaslısınız! Benim kardeşim sayılırsınız…”

Biraz durdu… Soluk aldı:

“Sayılırsınız ama…” diye üsteledi.

“Siz Sivaslı değil… Sivaslıların döküntüsüsünüz… Bu Hababam Sınıfı siz gelmeden önce gül gibi bir sınıftı. Bu çatapat siz gelmeden önce bu sınıfta yoktu. Bu sınıfta sizden önce espiyonluk da yoktu!”

Yamuk Osman’a yiyecekmiş gibi bakıyordu. Bir süre onu süzdükten sonra Domdom Ali’ye, Palamut Recep’e kaydı bakışları. Topuna birden:

“Haydi defolun!” dedi, “Sizin gibi Sivaslılar yerin dibine batsın!”

DEĞİRMENDERE

Kalem Şakir'in sululuğu üzerindeydi. Uykuyla başı hoş olmadığı için gecede bir iki saat uyuyor, geri kalan zamanlarda ya bizi boyuyor, ya da çocukların, kulak gibi, parmak gibi çıkıntılı yanlarına ip bağlayarak, ipin ucunu eline alıyor, yavaştan yavaştan çekiştirerek uyandırıyordu. Sonra da elindeki ipin ucunu başkasının karyolasına atarak birbirimize düşürüyordu bizi.

Hele yüz boyamakta çok ustaydı. Herkesi karakterine göre boyamasını bilirdi. Karga Bekir'i bir boyamıştı ki gören bir bakışta “Kargaya bak!” demekten kendini alamamıştı. Yüzünü kapkara çıkarmış, burnunu da bir karganınki gibi sarıya boyamıştı.

Son günlerde İnek Şaban'la Güdük Necmi'ye takmıştı kancayı. İnek Şaban'a yatakhanede ders çalıştırmamak için: “Lâmbayı söndürelim! Işıkta uyuyamıyoruz!” diye asılmıştı. Sabaha doğru da yatağına otları serpiştirerek karyolasını ahıra çevirmişti.

İkinci gece ufak tefek işaretlerden sıranın kendisinde olduğunu kestiren Güdük Necmi, lâmba sönünce hemen önlemlerini almıştı. Biliyordu ki gece mutlaka yatağını Kalem Şakir ziyaret edecekti. Kimseye çaktırmadan gündüzden hazırladığı fındık kabuklarını karyolasının dolaylarına boydan boya serpiştirmişti. Yatağına yanaşmak için bir iki adım atıldı mı, kabukların çıtırtısından hemen uyanacaktı.

Güdük, bu çocukça hazırlığı yaparken Karga Bekir de Sivaslılar adına memleketten gelen cevizli sucuk, pestil, fındık, ceviz gibi hediyelerin, dolaplarından çalındığını Kel Mahmut'a duyurmaya gitmişti. Kel Mahmut'un en hoşlandığı iş, dedektiflikti, “Kurşunkalemim çalındı” desek nerdeyse parmak izinden çalanı ortaya çıkaracak kadar önemserdi olayı.

Biz yatalı hemen bir saat olmuş, uyuyan uyumuş, uyumayan da iki yanına dönüp durmaya başlamıştı. Bir ara Sivaslılardan biri kalktı. Yedisi de köşede yanyana yatardı. Karanlıkta kimin kalktığı pek belli değildi ama

öbür yatakhanelerden sızan ışıktan Yamuk Osman olduğu seziliyordu. Kimbilir belkide kendi aralarında dolap nöbeti düzenlemişlerdi.

Aradan ne kadar zaman geçti, bilmiyorum… Gözlerim kapanmış, kendimden geçivermiştim. Bir ara çatırtılarla uyandım. İlk aklıma gelen deprem oldu. Yatakta bir sallantı olmadığını anlayınca biraz yatıştım. Vakitli vakitsiz tekrarlayan depremler yüzünden sinirli kadınlara dönmüştük.

Çatırtı sürüp gidiyordu. Çevreme bakındım. Güdük Necmi'nin yatağına doğru biri gidiyordu. Her adım attıkça fındık kabukları çıtırdıyor, çatırtıyı duyan da uyanıyordu. Ben Yamuk Osman sanmıştım.

Hayri bile uyanmış, Kel Mahmut'un ağzıyla:

"Hangi eşek bu!" diye seslenmekten kendini alamamıştı. Sağdan soldan onu destekleyen küfürlerde yükselmeler gecikmedi:

"Hööööst!"

"Hancı bağla şunu!"

“Dingonun ahırı mı burası be!”

“Çık dışarı!”

Güdük Necmi’nin mayın tarlasına bir enayi düşmüştü. Güdük de uyanmış gevrek gevrek gülüyordu:

“Ulan Kalem, düştün mü tuzağa!..”

“Avucunu yala!”

“Elinde ip mi var, boya mı?”

Şakir köşedeki yatağından karşılık verdi:

“Elimdekini bil, senin olsun!”

Demek Şakir değildi bu. Pekiii kim olabilirdi?..

“Hayta sen misin?”

Ses yok…

“Düdük İsmet, sen misin?”

“Hayır!”

“Ulan Refüze, ses versene!”

“Refüze de değil, dostum!”

“Ulan İnek sen olmayasın?”

“Çevirin şu lâmbayı be!”

Ayak sesleri telâşlandı. Kaçmak isterken başka bir mayın tarlasına düştü. Bu tam Güdük’ün başucuna giden yoldu. Çatırtılar arasından bütün tonlarını ezbere bildiğimiz bir ses yükseldi. “Çevirin çocuklar şu lâmbayı!”

Tuh! Kel Mahmut’tan başkasının değildi bu gevrek ses!

Hemen İnek Şaban atıldı ortaya. Yastığının altındaki kitabı okumak fırsatını bulmuştu işte! Gitti, el yordamıyla düğmeyi bulup çevirdi.

Kel Mahmut kazık gibi dikiliyordu ortada. Gözü ışığa alışır alışmaz hemen çöktü yere… Çiğnediği şeyleri incelemeye koyuldu:

“Kim ziftlendi bu fındıkları?” dedi…

Güdük, yatağında bir kımıldandı. Gözlerini yummuş, tavşan uykusuna geçmişti bile. Yalnız o mu? Kalem Şakir horlamaya da başlamıştı.

“Neye söndürdünüz lâmbayı?..”

Ses yok…

“Size söylüyorum. Gece lâmbasını söndürmek yasak değil mi? Sonra bu fındık kabukları… Osman, nerdesin?”

“Buradayım efendim!”

Osman’dan yana gidecek yerde fındık kabuklarına basa basa Güdük’ün karyolasına geldi. Demirlere yapışarak hırsla sarstı:

“Sözde uyuyor!.. Bacaksız! Nedir bu fındık kabukları yerde?”

Güdük yeni uyanmış gibi gözlerini oğuşturuyordu…

“Söylesene… Nedir bu fındık kabukları?”

“Atacaktım çöp tenekesine, döküldü kâğıttan…”

Sivaslıların dolaplarından çalınan fındıkları bulduğunu sanıyordu bizim dedektif hocamız. Tam can alacak soruyu yapıştırdı:

“Nereden aldın bu fındıkları?”

“Nereden mi aldım… Kantinden…”

“Kantinden ha!.. Nereden bilelim kantinden aldığını?”

Kel’in dedektifliği ile alay etmek için:

“Bunu bilmeyecek ne var! Kantinde satılan fındıklar Değirmendere fındığı. Bakın… Kabukları uzun!..”

Güdük eğildi, yerden bir tane fındık kabuğu aldı.

“Nah işte!”

Kel Mahmut’un bir kuşkusu daha kalıyordu. Ya Sivaslıların fındıkları da uzun kabuklu ise…

Güdük, onun kafasının içindekini okuyacak kadar zeki, Sivaslıların şikayetini duyacak kadar da kulağı delikti:

“Efendim!” dedi, “Sivaslıların fındıklarına gelince. O fındıklar, Yumra cinsidir. Yuvarlak… Yağlı fındıklar…”

Kel Mahmut fena halde bozulmuştu.

Sıkıştığı zamanlarda yaptığı gibi konuyu değiştirmesi gerekiyordu:

“Kim söndürdü lâmbayı?..”

Ses yok. Şaban’a döndü:

“Sen mi söndürdün yoksa?”

“Hayır efendim, bilâkis…”

“Ne demek bilâkis…”

İnek diliyle yakalanmıştı:

“Yani ben yanmasını istiyordum!”

“İstiyordun da ne oldu?”

“Oy’a koyduk. Söndürülmesini isteyenler kazandı!”

“Bak şu münasebetsizlere… Benim emirlerimi Oy’a koymak hakkını kim verdi size.”

Hepimize birden soruyordu ama yanıtlayacak kimse yoktu ki ortada.

“Size söylüyorum! Bu hakkı kim verdi size?”

Tulum Hayri horlamaya başlamış, Kalem Şakir, Domdom Ali, Refüze Ekrem, Hayta, Düdük, Palamut bir orkestra oluşturuvermişlerdi.

“Size söylüyorum be!”

“Horrr… Hırrr!”

“Eşek herifler, lâmba sönmeyecek bir daha! Anladınız mı?”

Orkestraya en az on kişi daha katıldı:

“Hoorrrr! Hırrr!..”

“Anladınız mı, size söylüyorum.”

Hababam Sınıfı hep birden yanıtladı:

“Horrr!..”

Otorite iki paralık oluyordu. Fazla uzatmanın anlamı yoktu artık. Sanki biraz önce bağırıp çağıran o değilmiş gibi, en tatlı sesiyle:

“Haydi Allah rahatlık versin çocuklar!” dedi, “İyi geceler!”

Hababam Sınıfı hep birden uyanıvermişti sanki:

“Sağoool Hoca’m!”

NİSAN BALIĞI

Beş kişilik, Nisan balığını yutturma komitesinin, helâ aralığında toplantısı vardı.

Palamut Recep, başkan durumunda, bir kalasın üzerine oturmuş sigarasını çekiştiriyordu:

“Oturumu açıyorum!” diye söze başladı. “Ne hergeleliğiniz varsa dökün ortaya bakalım!”

Domdom:

“Yanımızdaki 2 D ile sınıfları değiştirelim. Onlara birinci ders Kel Mahmut girecek. Bizim Hababam Sınıfı‘nı karşısında görünce…”

Tulum Hayri sözünü kesti:

“Ulan, bu numaraları ilkokul çocukları yapıyor. Öyle bir filim yapmalıyız ki, Hababam Sınıfı‘nın şanına yakışsın!”

“Doğru!” dediler.

Refüze:

“Buldum,” dedi, “Kel Mahmut’un bize dersi var, onu evine yollayalım, bütün ders dalga geçeriz.”

“Bunu da geç!” dediler.

Kalem Şakir:

“Sallabaş’ın lâboratuarda deneyi var. Mutlaka hidrojen üretip balona dolduracaktır…Çocuğuna götürmek için…Biz balona havagazı doldururuz. Balon top gibi yuvarlanır yerlerde…”

Tulum:

“Bırak bu çocuk oyuncağı şakaları…Bir oyun yapalım ki…”

Hayta İsmail, sözünü kesti:

“Oyun, oyun. Her gün yaptıklarımız oyun değil mi? Deliye her gün bayram olduğu gibi, bize de her gün 1 Nisan.”

Tulum Hayri:

“Kel Mahmut bugün yüzde yüz yoklama yapacak. Bu dersin kaynaması lâzım!”

Domdom:

“Doğru. Eğer yoklama yaparsa yandık. Kitabın resimlerine bile bakmadım.”

Tulum Hayri:

“Ben de namussuzum, bir kelime bilmiyorum. Yazılı yaparsa palamutlar hazır ama, ya yapmaz da sözlüye kaldırırsaaa…”

Refüze atıldı:

“Evet sözlü yaparsa kötü…”

“Yazılı yaparsa iyi mi? Kel Mahmut öyle kolay palamut yutmaz!”

Palamut Recep:

“Ona palamutu ancak ben yuttururum. Çocuklar, Kel Mahmut sınıfa girince ilk önce ben kalkacağım, diyeceğim ki… Efendim biz kaç gündür tarihe çalışıyoruz… Bu ders yazılı yoklama yapmanızı rica ederiz. Ha? Nasıl?”

“Eee? Yaparsa?”

“Bütün ders harıl harıl yazar… Zil çalar çalmaz yazdıklarımızı çekmeceye sokar… Koskocaman bir balık çizilmiş ikinci kâğıtları da

bırakırız sıranın üzerine, çeker gideriz!”

“Mükemmel!”

“Olur mu, olur!”

“Veremez sıfırı, disiplin kuruluna da veremez!”

“Veremez!”

“Öbür ders ağlatır anamızı ama!”

“Öbür derse bir şey düşünürüz.”

Palamut:

“Tamam mı?” diye sordu.

“Tamam!” dediler beşi birden.

“Oturumu kapatıyorum!”

Kel Mahmut, sınıfa belki ilk olarak, dakikası dakikasına girmişti… Henüz ne yapacağı belli değildi.

Palamut kararlaştırdığımız gibi parmak kaldırdı:

“Efendim!” dedi, “Bir haftadır Tarih’e hazırlandık… Yazılı yapmanızı rica ediyoruz. Çok kırık not almış arkadaşlarımız var da…”

“Demek kırıkları düzeltmek istiyorlar. Memnun oldum. Kim o kırık not alanlar?”

Hemen bütün sınıf ayağa kalkmıştı.

“Demek hepiniz de çalıştınız!”

Bir uğultu halinde:

“Çalıştık, hazırız!” dedik.

“Peki çıkarın kâğıtları!”

Bütün Hababam Sınıfı:

“Yuttu!” diye mırıldandı. Kel Mahmut, bir şeyler düşünmüş gibi:

“Hayır!” dedi, “Yazılıdan vazgeçtim. Sözlü daha iyi olacak… Kalk bakalım Hayri!”

“Efendim biz… Hazırlanmıştık ama.. Yazılı için…”

“Fark etmez… Gel!”

Oyun bozulmuştu. Bir korkudur almıştı bizi.

Hayri ister istemez kalkmıştı.

“Kaç numaraya bakıyorsun?” diye sordu Hoca’mız.

“İki… dört… eder altı… Sekiz numaraya bakıyorum.”

“Çok güzel… Anlat bakalım Lâle Devri’ni…”

“Lâle soğanının bir tanesi bir altına satılmaya başlamıştı o zamanlar…”

Kel Mahmut’un bugün keyfi yerindeydi:

“Belediye narh koymamış mı?”

“Belediye Başkanı yokmuş, o zamanlar!”

“Kim varmış ya!”

“Damat İbrahim Paşa! Lâle soğanının bir tanesi bir altına gidince.”

“Eee?”

“Bayağı soğanın da bir tanesi bir mecidiyeye yükselmiş !”

“Git, defol!”

“Efendim!”

“Kalk Ekrem!”

Refüze ayaktan pes demişti:

“Çalışamadım.”

“Peki, sıfır!”

“362 Ali!”

“Çalışamadım!”

“Sıfır!”

“128 Recep!”

“Efendim, gelecek derse sözlü için hazırlanırım. Biz sadece…”

“Sıfır!”

Kel Mahmut, her zaman yaptığı gibi not defterinin içinden çıkardığı kağıtlara durmadan yazıyordu:

“Hadi, sıfır!.. Şaban, sıfır!.. Turan, sıfır! Necmi, sıfır!.. İsmet, sıfır!., sıfır!., sıfır!..”

Yalnız Kalem Şakir biraz direnmişti. Onu da bir punduna getirip çuvallattı:

“Otur… iki…”

Yine de en iyi numarayı o almıştı. Not defterinin içindeki ikinci kağıda da doldurdu:

“Sıfır… Bir… Sıfır… Bir… Sıfır… Sıfır…”

İş ciddileşmişti. Bir ara Palamut Recep,, Hababam Sınıfı‘na karşı sorumlu duruma düştüğünü anlar gibi olmuş, kalkmıştı ayağa:

“Efendim, ben arkadaşların hazırlandığını sanıyordum. Yoklama için size başvurduğuma hiç de…”

Kel Mahmut çok konuşturmadı:

“Otur!”

Geriye kalan altı kişinin de numaralarını okuyarak, layık oldukları sıfırı kondurmakta gecikmedi. Kendine güvenip bir şeyler söyleyeni bile şaşırtıyor, tersliyordu. Kelliğinden gelen bütün tersliği üzerindeydi. Zil çaldığı zaman son arkadaş da kalkmış Viyana Bozgunu’na tutulmuştu.

Gitmek için ayağa kalkmıştı, Hoca’mız. Sıfırlarla dolu üç kâğıdı eline alıp şöyle bir gözden geçirdi.

“Vah vah!” dedi, “Kendime acıyorum. İkmallerde çok yorulacağım. Oysa o aylarda bir Avrupa gezisine çıkmayı düşünüyordum…”

“Affedin bu seferlik…” demeye yüzümüz bile yoktu.

Kâğıtlar hâlâ elindeydi. Yüzünün o mendebur anlamını değiştirerek, gayet yumuşak bir sesle:

“Çocuklar!” dedi. “Bugün ayın kaçı?”

Hep birden cevap verdik:

“Nisanın biri!”

“Yani 1 Nisan!”

Elindeki kâğıtları paramparça edip çöp kutusuna attı:

“Hadi, hepinize geçmiş olsun!”

İçtenlikle:

“Sağol!” diye bağırdık arkasından.

SÜRMENE BIÇAĞI

Kel Mahmut,arkasında saçları alabros kesilmiş, sağ omuzu yukarda, bıyıkları uçlarından burulmuş bir delikanlıyla içeri girdi. Bu, öğrenciden çok, bitirim bir kahveciye, bir dolmuş kâhyasına benzeyen yeni arkadaşımızı, (sınıfa getirdiğine göre artık başka biri olamazdı) tanıttı bize:

“Dursun Demiröven!”

Yeni arkadaş:

“Eyvallah abicim!” der gibilerden şöyle bir gerdan kırma numarası yaptı. Ama yüzünde en hafiften dostça bir gülümseme belirmedi, sadece bir küçümseme, o kadar…

Kel Mahmut, “Nasıl, afili bir arkadaş değil mi?” der gibilerden sınıfın kalbur üstü bitirimlerini süzdü.

Hababam Sınıfı‘nın mevcudu çok düşük olduğu için her zaman boş sıra bulunurdu. Kel Mahmut ortada dikilen Demiröven’e boş sıraları göstererek:

“Otur!” dedi.

Yeni arkadaş sıraları teker teker inceliyor, her birinin kürsüye, tahtaya, kapıya, en önemlisi pencereye uzaklığını hesaplıyordu. Bu hesaplar, bizce çok eskiden yapılıp yerler tutulduğu için hiçbirini beğenemedi. Gitti, en arkada pencerenin önündeki sıralardan birinin önünde dikildi. Karakolda komisere seslenir gibi: “Mavin Bey!” dedi, “Şuralardan bir sıra olsun!”

Kel Mahmut onun ne mal olduğunu anladığı için hiç bozmadı:

“Şimdi boş yerlerden birine otur, sonra geçersin camın önüne!”

Dursun biraz daha dikildikten sonra:

“Peki, öyle olsun!” dedi.

Bu beş dakikalık tanıtma töreninde Kel Mahmut sınıf başkanından yana çevirmemişti başını. Palamut Recep revirde kâğıt oynarken yakalanmış, Disiplin Kurulu'na verilmişti. Disiplin Kurulu'na verilen biri Başkan olamazdı. Kel Mahmut:

"Çocuklar!" dedi. "Kendinize adam gibi bir mümessil seçin de gönderin bana! Son günlerde cıvıttınız. Yüzkarası oldunuz okulun. Adamakıllı bir şey olsun seçtiğiniz!"

Kapıyı çekip gidince Domdom Ali kalktı:

"Recep!" diye seslendi, "İster misin yine seni seçelim?"

"Hayır!" dedi, "İstemem! Kızdırmayalım Kel'i!"

Seçim hazırlıkları başlamıştı. Refüze ile Kalem Şakir kalkmıştı ayağa, sıraları dolaşıp bir kasketin içinde oy topluyorlardı.

Dursun Demiröven, oturduğu sıranın gözüne, arka cebinden çıkardığı ikiye katlanmış sarı bir not defterini koydu. İç cebinden açılmamış bir de kurşunkalem çıkardı. Kapının arkasındaki çöp kutusuna uzanıp baktı. Sonra yerinden kalkıp gitti, kutunun başına. Ben, Dursun'un bu temizliğine hayran kalmıştım. Biz kalemi oturduğumuz yerde açardık. Dursun ceketinin koltuk altına doğru elini soktu. Bir bıçak çıkardı. Sınıfla hiçbir ilgisi yokmuş gibilerden, kalemi açmaya başladı. Tulum dayanamadı:

"Abi!" dedi, "Bıçak sürmene mi?"

Dursun küçümseyerek Tulum'u şöyle bir süzdü:

"Yuh bee! Hiç mi Sürmene görmedin!" dedi.

Tulum, dalına basmak için:

"Halis Sürmene işte… Söğüt yaprağı." diye üsteledi.

"Ahbap!" dedi, "Bu Bursa malıdır. Sürmene görmek istersen az sonra yatakhanede görürsün. Çantayı hademe odasına bıraktım!"

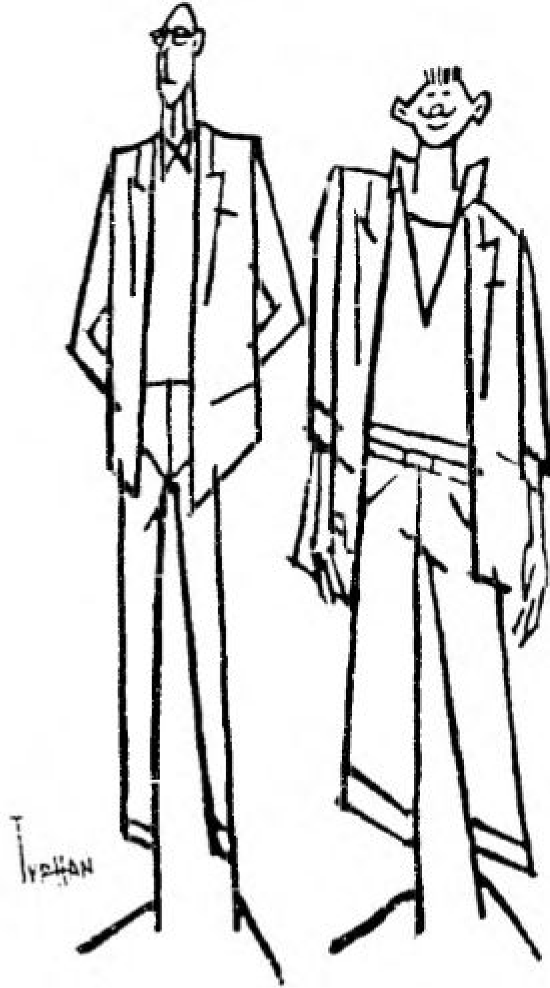
“Bak hele!” dedi, “Tam donatım gelmiş bizim ahbap!”

“Boş gezmem hiç!”

“Yumruğuna güvenemiyorsun demek?”

“Güvenirim. Bileğime daha çok güvenirim. Var mısın?” Sonra ceketini çıkardı. Sıranın üstüne attı. Kısa kollu bir gömlek giymişti. Kolunda mor bir dövme vardı. Bu dövmede kan damlıyordu bir hançerin ucundan.

Tam adamına çatmıştı. Hababam Sınıfı‘nın bilek şampiyonu Tulum’du. Sınıfta değil, okulda bile yoktu bileğini büken.

“Geç kürsüye!” dedi.

İş ciddileşmişti. Refüze ile Kalem de oy toplamayı bırakmışlar, başlarını kürsüye çevirmişlerdi.

Bilekçiler, el ele verdiler. Tulum, “Hazır mısın?” dedi. Dursun kendine güvenerek:

“Hazırım, başla!” diye burnundan soludu.

Tulum önce bir yokladı, yatıracağını anlayınca rahatladı. Bize hergelece bir göz attı:

“Ahbap, boş değil!”

Tulum Hayri, yatıracağına aklı kestiği halde yatırmıyordu. Dalına basmak için:

“Sen bıçağı bu bilekle mi kullanıyorsun?” diye sordu. “Beğenemedin mi?”

“Nasıl beğenmem, bak hâlâ dayanıyorsun… Başkaları bu kadar da tutunamıyor karşımda.”

Dursun’un buna bilekle karşılık vermesi gerekirdi. Dişlerini sıkıp zorladı, nafile!

“Öyle olmaz!” dedi Tulum, “İşte şöyle tuttuğun gibiiii… yatıracaksın… Küttt!”

Elini öyle bir kürsüye vurmuştu ki… Dursun’un gözlerinden yaş gelmişti. Parmaklarını oğuştururken:

“Bir de sol var mısın?” dedi.

Biz toptan gülmüştük, Tulum solaktı çünkü…

“Peki!” dedi, “Hatırın kırılmasın!”

Şöyle bir Dursun’u süzdü. Bir şeyler düşündüğü belliydi. El tutuştular. Ayaklarını gerdiler, Tulum:

“Başla!” dedi.

Dursun dişlerini sıktı, hattâ biraz da işin hilesine kaçarak bütün hıncıyla yüklendi:

“Küttt!”

Ne o? Tulum’un eli kürsüye yapışmıştı. Hayri:

“Ahbap!” dedi, “Bir sen, bir ben… Berabere!”

İster istemez karşısındaki kabul etmişti. Tulum Hayri: “Gerekirse yine karşılaşırız, tamam mı?”

“Tamam!”

“Şimdi, seçime devam!”

Tulum Hayri’nin erkekliği hepimizin hoşuna gitmişti. Bu Hayri için güzel bir seçim propagandası oldu. Oyların hemen yarısını Tulum almıştı.

Yarısı da dağılmış, bir oy da Dursun Demiröven kazanmıştı. Oyunu kendine verdiğini hep anlamıştık.

Gülerek: “Ne var?” dedi, “Kel Mahmut, beni size daha yeni tanıttı ama, tam tanıtmadı.”

Sonra hışımla hepimizi bir süzdü:

“Çok sürmez. Tanırsınız siz de Çengel Dursun’u!”

Oh! Ona isim bulmak zahmetinden kurtulmuştuk. Çengel, hani fena isim de değildi…

Seçimden sonra yeni Başkan’ı, Kel Mahmut’a gönderdik. Daha iyisi bulunmayacağı için kabul etmişti. Döndü geldi Tulum, idarenin ilk emrini bildirdi:

“Arkadaşlar! Yatakhane zili çalınca herkes yatağının üstündeki yeni, katlanmış çarşafları serecek… Battaniyelere, yastıklara kılıf geçirecek!”

Zil çalmış, yatakhaneye geçmiştik. Hepimizde bir telâş başlamıştı. Kimimiz battaniyeye kılıf geçiriyor, toplanmasın diye çengelli iğneyle tutturuyorduk. Ben yastığıma kılıf geçirirken Dursun omuzunu çarpıtarak:

“Nah, şu yatak kimin?” diye sordu.

İşin ciddiliğini belirtmek için:

“Sınıf Mümessilinin!” dedim.

“Kim vermiş ona pencerenin yanındaki yatağı?”

“Bilmem! İlk günden beri orda yatar!”

“Biraz da biz yatalım, yeter onun saltanatı… Ulan şunun şurasında misafiriz be!.. Kapının arkasına mı atarlar adamı!”

Duyanlar, işini bırakmış. Çengel Dursun’a bakıyordu. Gitti, çantasını getirdi. Yatağın çarşaflarını bir otelci kadın çevikliği ile beş dakikada

değiştirdi. Pijamalarını çıkarıp giydi. Yallah! Atladı yatağa!

Tulum ve kafadarları helâda, gecenin son sigaralarını içiyorlar, Palamut Recep'in gönlünü alıyorlardı. Biz yataklarımızı hazırlamıştık ama işin sonunu almak için bekliyorduk.

Tulum geldi, yatağının önünde dikildi. Birinin şaka yaptığını sanıyordu. Birden battaniyeyi kaldırdı:

"Ulan, kim bu benim yatağıma giren!"

Dursun'u görünce şaşırdı:

"Ahbap!" dedi, "Biz böyle şakalara pek alışkın değiliz!"

Dursun sağından soluna döndü. Açık vermemek için, yatağın kenarında oturdu:

"Alışırsın bundan sonra!" dedi.

"Fazla konuşma da git kapının arkasındaki yatağında zıbar!"

"Sen yat orda! Biraz da pencerenin tadını biz çıkaralım!"

"Şimdi çıkarırsın ahbap! Benden suç gitti!"

Yatağın üstündeki ceketi tuttuğu gibi yatakhanenin tâ öbür köşesine fırlattı. Bıçak cekette olmalıydı. Dursun, Tulum'un üstüne atılacak yerde karyolanın arasından cekete doğru koşmaya başladı. Bu işlerde kurt olan Tulum, hemen elektriği söndürdü, iki üç yatağı da ileri çekerek yolları tıkadı:

"Arkadaşlar!" dedi, "Yapışın yastıklara!"

Bunun ne demek olduğunu biliyorduk. Dursun'un başına çamaşır torbası geçecek, ağzının büzgüsü gırtlağında düğümlenecekti. En azından kırk yastık beynine inip kalkacaktı sonra.

Ama Dursun bütün bunlardan haberi olmadığı için şaşkın şaşkın dikiliyordu. Tulum’un gölgesi elindeki torbayı birden geçirdi Dursun’un başına. Onun şaşkınlığından yararlanarak gırtlağına düğümünü bile atmıştı. İlk yastığı beynine Tulum indirdi, sonra biz başladık. Dursun her yediği yastığı yeni bir küfürle karşılıyor:

“Ulan kalleşler, erkeklik mi bu!” diye bağırıyordu. Torbayı çıkarmak için kendini karyoladan karyolaya çarpıyordu. Elektriği açmış, bu eğlenceli oyunu doya doya seyrediyorduk. Tulum, kirli çarşaflarla elini ayağını bağlamış, karga tulumba kapının arkasındaki yatağa uzatmıştı Dursun’u.

Bu işi bitirdikten sonra Dursun’un ceketini buldu. Bıçağı aldı cebinden. Anahtarla çantasını açtı. Bir çakıyla bir bıçak daha vardı içinde. Onları da aldı, duvara dayayıp parça parça kırdı. Açık pencereden fırlattı dışarı. Sonra:

“Çözün artık arkadaşlar!” dedi.

Çözdük. Dursun beynine yediği yastıklardan bir tavuk gibi sersemlemişti. Biz ortalıktaki karışıklığı düzeltmiş, yatakları çekmiştik yerlerine. Helâdan son dönen İnek Şaban:

“Kel Mahmut geliyor!” diye seslendi. Herkes yatağında kayboldu. Kel Mahmut içeri başını uzatınca kapının dibindeki Dursun’u gördü:

“Daha yatmadın mı sen?” dedi.

Dursun’da ses yok.

“Nasıl, beğendin mi okulu?”

Bir şey söylemiş olmak için:

“Çok beğendim!” dedi, “Mükemmel!”

“Arkadaşlar nasıl?”

“Çok kıyak çocuklar doğrusu, aşkolsun!”

Kel Mahmut çıkınca yatağını düzeltti. Sabaha kadar dönüp durdu yatağında. Sabah olunca da kimseye görünmeden çekip gitti. Gidiş, o gidiş!..

YATAKLIK

Sıfırcı Hamdi, (Şimdiye kadar tanıdığım, bildiğim on dört sıfırcının en cömerti) zille birlikte sınıfa damladı. Yazılı yapacak oldu mu böyle yapardı. O daha:

“Hazır mısınız?” demeden.

“Hazırız!” dedik.

İki gündür tam donatım hazırdık da. Bu kez fenersiz yakalanmamıştık. Ceketlerin cepleri, astar içleri, donumuzun ağlarına kadar kopyayla doluydu. Sıfırcı ilk emrini verdi:

“Kitaplar içeri!”

Emrin yerine getirilip getirilmediğini denetlemek içinde sıraların arasında dolaşmaya başladı. Herkes, sırasının gözüne kitaplarını sokarken Tulum Hayri, ellerini kavuşturmuş, bekliyordu. İdareden kitap almak zahmetine bile katlanmazdı. Çekmecesi zeytin, peynir, pastırma, sucuk için kiler işini görürdü. Çekmecesinin kilidini açmamış, yazılı kâğıdını bile sağında oturan İnek Şaban'dan almıştı. Sıfırcı Hamdi tam sırasının yanından geçerken durdu. Burnunu çekmeceye uzattı:

"İçerde elma var!" dedi.

Sıfırcı "gaipten haber vermeye" bayılırdı. Çünkü hem matematikçiydi, hem de hatırı sayılır bir Hint fakiri… Hindistan'da Birinci Dünya Savaşında esir kalmıştı. Çok sıkıntı çekmişti ama, birçokları gibi canına kıymamış, İngilizlerin şu kadar yıl şu kadar ekmeğini yiyerek onlardan hıncını almıştı.

Tulum Hayri doğruladı:

"Var Hocam!" dedi.

Sıfırcı, sınıfa meyva filân girmesine çok kızardı. Yeniden burnunu çekmeceye dayadı:

"Portakal da var!" dedi.

"Var Hoca'm!.."

"Pastırma, sucuk da var!"

"Var!"

Kalem Şakir konuyu Hindistan'a aktarıp yazılıyı unutturmak için:

"Aşkolsun hocam, iyi bildiniz! Hindistan'da boşuna tayın yememişsiniz!"

"Bu da bir şey mi. Ben şeytanın yattığı yeri bilirim. Şimdi geçelim sorulara… Kopyaya filân kalkışmayın, enselenirseniz, yakarım canınızı sonra! Yazın, sağdakiler! 45, 60 derecelik açıların değerleri…"

İnek Şaban bir solukta yazdı. Hemen sıranın üstündeki cetvel tahtasına sarıldı. Cetveli gözlüğüne yapıştırarak bir şeyler okumaya çalışıyordu. Palamut Recep de hemen kitaba sarıldı, bir sayfasını en kısa zamanda jiletle kesip kâğıdın altına sürdü.

“Yazın, soldakiler! Üç dikey teoremi…”

Tulum, Kalem Şakir’in ensesine dokundu:

“Biraz yan dur ulan! Hah… işte böyle…”

Sıfırcı bir soruyla hızını alamamıştı:

“Sağdakiler, yazın! Soru 2… Paralel düzlemler… Soldakiler… Bir üçgenin üç açısı toplamı iki dik açı eder… Sağdakiler, soru 3… yazın!”

Sıralar açılıyor, kapanıyor, cepler karıştırılıyor, kitap sayfaları hışırtılarla çevriliyordu…

Sıfırcı üçer soruyu yazdırınca Tulum’un başına dikildi:

“Ufak bir kıpırdama oldu mu alırım kâğıtları…” dedi.

Demek büyük kıpırdamalara bir şey yoktu. Ama bizim Sıfırcı, bütün kalleşliklerini gülerek yaptığı için çok ölçülü davranmamız gerekirdi. Ölçülü davranmak, Geometri dersinin özelliklerinden değil miydi?

Sıraların arasında dolaşıyor, üç beş adım atmadan, birden dönüyordu. Şüpheli durumda yakaladı mı, ne gelirse ağzına söylüyordu. Bir ara Tulum Hayri’yi, Kalem Şakir’in kâğıdına uzanıp bakarken gördü. İnek Şaban’ın elindeki cetveli kapıp Tulum’un ensesine bir tane indirdi. Yeni ense traşı olduğu için cetvel, bir karagöz şaklağı gibi “Şırrak!” diye yapıştı. Tulum öyle ufak tefek şakalara aldırmazdı. Başını çevirip bakmadı bile… Ama cetvelin Sıfırcı‘nın eline geçmesi İnek Şaban’ın keyfini kaçırmıştı. Yerinde duramıyor, kalkıp oturuyordu. Hoca tam yanından geçerken:

“Müsaade eder misiniz cetveli?” dedi.

Sıfırcı cetvelin üzerindeki ince ince yazılardan şüphelendiği için:

“Çok mu lâzım, cetvel?” diye sordu.

“Tabiî efendim…”

“Yaaa!.. Cetvelsiz çizemezsin demek…”

“Çizerim ama…”

“Evet çizebilirsin ama, yazmaya gelince yazamazsın, değil mi?”

“Yazarım efendim!”

“Haydi yaz da göreyim!”

İnek Şaban’ın başından ayrılmıyordu.

“Yazsana!”

İnek, boş durmamak için bir şeyler karalıyor, Hoca’nın eğilip okuduğunu görünce de hemen siliyordu:

Sıfırcı gitti, kürsüye dikildi:

“Çocuklar!” dedi. “Size bir Ali Cengiz oyunu göstereceğim şimdi!”

inek Şaban’ı gözetim altına almıştı:

“Gel bakalım, dikil karşıma!”

Şaban, istemeye istemeye geçti, dikildi karşısına. Sıfırcı Hamdi, cetvelin üzerini inceleyerek:

“Çocuklar, şimdi size Şaban’ın pantolonunun arka cebinden bir kopya çıkaracağım. Neye dair onu da söyleyeyim mi? 45, 60 derecelik açıların trigonometrik değerlerine dair…”

Gitti, elini hüner gösteren bir hokkabaz becerisiyle inek Şaban’ın pantolonunun arka cebine daldırdı:

“Ale hop, yallah!”

Daracık bir kâğıt çıkardı ve ön sıradakilere gösterdi:

“Tamam mı?”

“Trigonometrik değerler… Tamam efendim!”

Yeniden cetvel tahtasını inceledi:

“Şimdi de sağ iç cebinden üç dikey teoremi çıkaracağım!.. Ale hop, yallah!”

“Tamam mı?”

“Tamam efendim, üç dikey teoremi!..”

“Şimdi de açı orta düzlemi… saat cebinden… hop yallah!”

“Tamam!”

“Seyreyle bu gelen Tales teoremini, sol iç cepte!.. Hop… Ale hop!”

Cetveli gözlüklerine yanaştırarak incelemeye başladı:

“Bakalım öbür ceplerde ne varmış… Üç dikey teoremi… Neredeymiş? Tulum’un sağ cebinde… Ne, Tulum’un mu?.. Yani pantolonun demek istiyor!”

Gitti, pantolonunun sağ cebine elini daldırdı. Bir kâğıt çıkardı. Okudu:

“Bir üçgenin üç açısı toplamı iki dik açı eder… Ne? Bilemedik mi?”

Cetveli bir daha inceledi:

“Tulum’un sağ cebi… Üç dikey teoremi… Doğru ama… neden çıkmıyor!”

Biz bir şeyler anlar gibi olmuştuk. İnek Şaban bütün ceplerine kopyaları paylaştırınca bir tanesi artmış, onu da solunda oturan Tulum Hayri'nin sağ cebine yerleştirmişti. Bu teorem de soru olarak soldakllere çıkmıştı.

Tulum Hayri şıp diye çakıvermişti dalgayı. Sağ cebinden hemen çıkardı İnek Şaban'ın yerleştirdiği kopyayı. Tam onlara sorulan ikinci soruydu bu, üç dikey teoremi!..

Hemen kâğıdının altına yerleştirmiş, başlamıştı yazmaya. Sıfırcı, Şaban'ın bütün ceplerini boşalttı. Geometrinin bütün teoremleri, problemleri çıkmıştı ama üç dikey teoremi yoktu.

"Oldu mu ya Şaban efendi?" dedi, "Eğer üç dikey teoremini, sollara değil de sağlara sormuş olsaydım yanmıştın demek. Bu teorem tam 4 numaralıktı… Üstelik beni de şaşırttın! Mahçup oldum çocuklara karşı… Ben ki Hindistan'da yogilik, fakirlik öğrenmiş bir adamım!"

Hepimizi şaşırtan bir incelikle:

"Affedin efendim!.." dedi, "Bir daha öyle yanlışlık yapmam!"

"Af mı… Kopyacıları af ha!"

Biz bu tatlı konuşmalardan faydalanarak harıl harıl hazırladıklarımızı ortaya dökmüş, yazıyorduk. Huyunu bilirdik Sıfırcı'nın.

"Öp ulan Şaban elini… Öp de affetsin!.." dedik.

"Affetmek ha!.."

"Siz babamızsınız efendim, öpsün elinizi!.. Öp ulan Şaban, ne duruyorsun!"

Sıfırcı Hamdi elini öptürmeye bayılırdı. Şaban gitti, eline yapıştı. Sıfırcı çekiyor, naz ediyordu. Şaban zorla yakaladı, şapur şupur öptü.

"Haydi otur yerine, gözüm görmesin seni!" dedi.

Sıfırcı yeniden sıraların arasında dolaşmaya başlamıştı. Biz kopyaları yavaştan ceplere indirdik… Tulum yazıp bitirmiş, Domdom Ali’ye kaydırmıştı bile. Yanına oturan Şaban’a teşekkür edecek yerde:

“Vay İnek vay!” diye söyleniyordu. “Ulan koskoca Hababam Sınıfı‘nda yataklık edecek beni mi buldun! İki paralık ettin itibarımı be!.. Tükürdün Tulum Hayri’nin şerefinin içine!.. Bir İneğin zulası olduk, bu yaştan sonra!”

BAŞAĞRISI HAPI

Kel Mahmut’un yemekhaneyi teftiş ettiği bir sırada, Tulum Hayri, odasına girdi. Sözde Hababam Sınıfı‘nın hamam işini görüşecekti. Ben bir tehlike olunca, kapıyı üç kez vuracaktım. Tulum, not defterinin yerini biliyordu. Kel Mahmut’un oturduğu masanın sağ üst gözündeydi, bu defter. İçerde çok kalmadı. On dakikada görmüştü işini… Yüzü heyecandan kıpkırmızıydı.

“Oldu!” dedi. Peşinden yürüdüm bahçeye:

“Nasıl oldu?” dedim.

“Oldu işte… Sıradan düzelebilecekleri düzelttim. Altı isteyene altı, yedi isteyene yedi…”

“Sekiz isteyene?”

“Bastım sekizi… Daha yukarısına dokunmadım, çakılır diye…”

Çoğumuzun notu düzelmişti ama, bununla iş bitmiyordu ki… Kel Mahmut, sıkı bir sözlü yapacak, sıradan kaldıracaktı bizi. Düzelmiş notları berbat etmemek için, bu sefer işi çok ciddiye almıştık. Hele İnek Şaban’ın iki gündür gözüne uyku girmiyordu. Gece lâmbasında yatakhanede bile çalışıyordu İnek… Kan çanağına dönmüştü gözleri.

Güdük Necmi dokuz numaraya bakıyordu tarihten. Bunu da alamayacağı için kitabın yüzüne bile bakmıyor, şişelerle, kutularla oynuyordu sınıfta. Herkes kendi dalgasında olduğu için, hiç kimse onun ne yaptığının farkında değildi.

Tam tarihe gireceğimiz sırada Şaban’ın burnunun dibine sokulmuş, onu lâfa tutuyordu. İnek’in tek suçu, ona:

“Başım ağrıyor!” demiş olmasıydı. Güdük, elindeki kaşeyi uzatıyor:

“Yut şunu, bir şeyin kalmaz!” diyordu.

“Git başımdan… Senden hap isteyen mi var!..”

“Senin başın ağrırken nasıl giderim başından. Bende bu hap olsun, senin de başın ağrısın… İnsanlık mı, arkadaşlık mı ha?”

“Defol diyorum sana!”

“Hayır Şaban’cığım, defolmayacağım. Senin için gittim, musluktan bir şişeye su doldurdum. İç şunu canım. Para alacak değilim senden. Revirden yürüttüm.”

Şaban’a içirmek istediği kaşenin içinde iki tane müshil şekeri vardı. Şaban, kuşkulanmıştı bir kez. Yalnız hapı değil, eliyle Güdük Necmi’yi de itiyordu:

“Belâ mısın sabah sabah… Neredeyse Kel Mahmut gelecek… Daha okumadığım yerler var benim!”

Yalan söylüyordu inek… Okumadığı değil, ezberlemediği bir tek yer bile kalmamıştı.

“Başın ağrırken okusan da anlamazsın… İç şunu be!.. Zehir mi bu!”

Güdük Necmi’yi böyle dır… dır… konuşturmaktansa, “Ver şunu!” diye aldı. Almasıyla ceketinin üst cebine koyması bir oldu.

“Haydi bas şimdi… Sonra içerim.”

“İçmezsin ulan İnek!”

Güdük, ümitsiz su şişesini de uzattı:

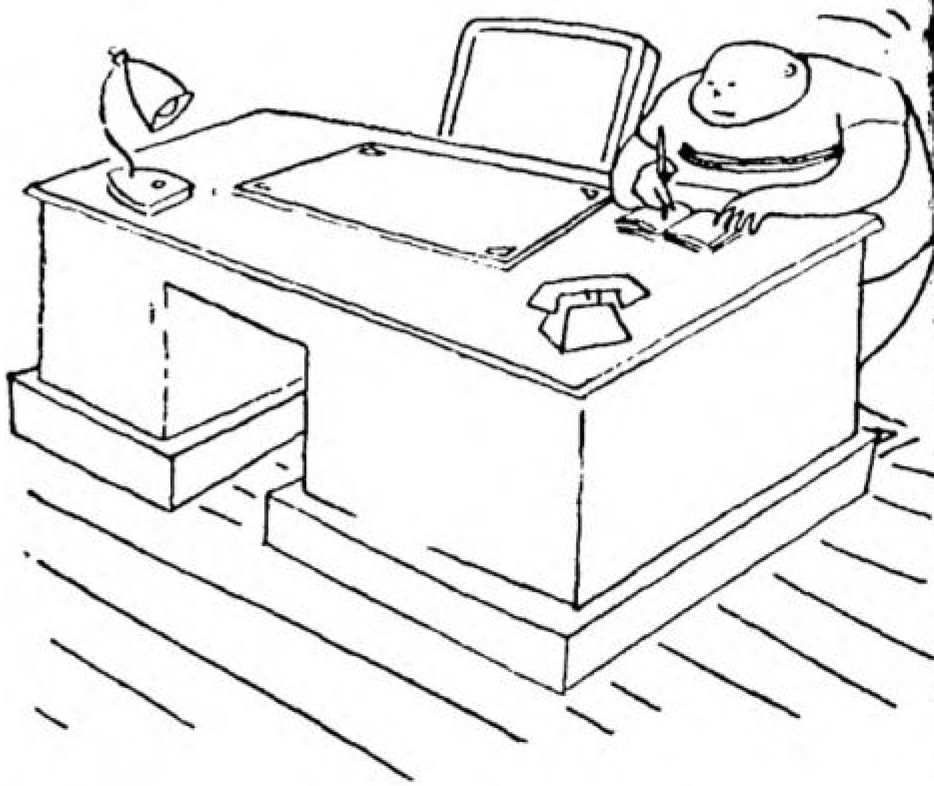
“İç hadi!”

İnek şişeyi elinin tersiyle itti:

“Düş yakamdan be!”

Güdük Necmi, İnek Şaban’a bir kene gibi yapışmıştı. Zille birlikte Kel Mahmut girdi de, bıraktı Şaban’ın yakasını.

Kel, önemli günlerde olduğu gibi, kürsüye geçince, tam beş dakika Hababam Sınıfı‘nı göz hapsine almıştı. Sonra karakaplıyı çıkardı. Sayfalarını sağdan sola, soldan sağa iki üç kez çevirdi.

Bizi heyecandan kıvrandırmaktan hoşlanırdı. Sonra defterden okumuş gibi, kafasındaki bir kişiyi açıkladı:

“Ekrem!”

“Efendim!”

“Sen iki karnede kaçar numara almıştın?”

“Üç… Üç…”

“Yani sekize bakıyorsun değil mi?”

“Evet efendim.”

“Biraz zor alırsın!”

“Yazılılarım iyi gitti. Sözlüye de kalktım. O da çok iyi gitmişti.

“Yani sekiz numarayı tutturdun demek.”

“Evet efendim!”

“Kim kaybetmiş de sen bulmuşsun sekiz numarayı…”

Sonra defteri karıştırmaya başladı:

“Bununla beraber bir bakalım! Karakaplı yalan söylemez!”

Refüze Ekrem, gözleriyle Tulum Hayri’yi aradı, buldu:

“Nasıl? Tamam mı?”

Diye sordu. Tulum başını önüne eğerek:

“Evet!” dedi.

Kara kaplının yalan söylemediğine Kel Mahmut kadar biz de inanıyorduk artık.

“Evet! Kurtarmışsın paçayı. Sen otur!”

Son sıralarda birini aradı:

“İsmet!”

“Sen kaça bakıyorsun?”

“Onbire!”

“Yazılılar, sözlüler nasıl gitti?”

“Berbat!”

“Çalıştın mı?”

“Nesine çalışayım!”

“Necmi, sen kaça bakıyorsun?”

“Dokuza!”

“Çalıştın mı?”

“Çalışmaz olur muyum?”

“Kalk! Anlat Ankara muharebesini!”

Güdük, kitabın yüzünü açmadığı gibi, çalışanları da rahat bırakmamıştı.

“Ankara muharebesini mi efendim. Yunanlılar İzmir’e girdiler. Ankara’ya doğru yürüdüler. Sonra efendim, Mustafa Kemal Paşa…”

“Ne Mustafa Kemal’i be… Ayağı sakat biri vardı hani. Ankara’ya gelmiş, karargahını kurmuştu.”

“Ayağı sakat biri mi? Anladım, Topal Osman… Şu meşhur çete reisi…”

Bu cevap, Kel’i zıvanadan çıkarmıştı:

“Eşek herif!” dedi. “Kalkarsam çiğnerim seni! Defol, gözüm görmesin!”

Defteri açtı, elini çevire çevire bir sıfır kondurdu.

Kel’den hayır yoktu, kimseyi kaldırıp bir şey soramazdı bundan sonra… Tam on dakika hışımla Necmi’ye baktı… Sonra Tulum Hayri’yi gözleriyle aradı, buldu.

“Kalk!” dedi. “Öğretmenler odasından bir bardak su getiri bana!”

Hayri suyu getirmiş, kürsünün üstüne koymuştu. Kel Mahmut bir, iki yudum içti, bıraktı. Ceplerinde birşeyler aradı, bulamadı.

“Başım da çatlıyor, kaç gündür…” diye homurdandı.

İnek Şaban, sanki öğretmişiz gibi, fırladı yerinden:

“Efendim,” dedi, “Buyrun!”

Ceketinin üst cebinden bir kaşe çıkardı, uzattı, Kel Mahmut’a:

“Buyurun!”

“Nedir bu?”

“Baş ağrısı için!”

Kel Mahmut, revirin kaşelerini tanımıştı. Bunu Şaban uzattığına göre bir tehlike de olamazdı. Hiç kuşkulanmadan aldı, içti:

“Eşek herifler!” dedi. “Nedir sizden çektiğim. Yediğiniz fasulye, pilâv, gözünüze dizinize dursun!”

Tam on beş dakikalık bir nutuk çekti. Ne tembelliğimizi bıraktı, ne hergeleliğimizi. Sözü döndürüp dolaştırıp Necmi’nin üstüne yıkıyordu ama, yine de bütün Hababam Sınıfı‘nı boyamaktan kendini alamıyordu… Necmi sabırla iki müshil şekerinin yapacağı etkiyi bekliyor, sinsi sinsi önüne bakıyordu. Bir ara Kel Mahmut kalktı oturdu, karın kısmında ufaktan bir meydan muharebesi başlamıştı. Kel, öyle ufak tefek patırtılara kulak asacak soydan değildi. Ama iş meydan muharebesi olmaktan çıkmıştı. Fransa Büyük İhtilâli’ne dönmüş olacaktı ki, fırladı yerinden. Kapıya doğru koştu. Yallah dışarı!

Tulum Hayri her şeyi biliyordu. İnek Şaban’a:

“Bakalım Kel Mahmut’un elinden nasıl kurtaracaksın yakanı!” dedi.

İneğin dünyadan haberi yoktu:

“Sen kendi derdine yan!” dedi. “Ben yuttum bütün tarihi!”

Kel Mahmut perişan, girdi sınıfa, İnek Şaban’a hışımla:

“Ne hapıydı bana yutturduğun!” diye sordu.

“Baş ağrısı hapı!”

“Nerden aldın bu hapı?”

“Nerden mi aldım… Necmi’den… Başım ağrıyordu da…”

Necmi’ye döndü:

“Sen mi verdin!” dedi.

“Evet efendim, başı ağrıyordu da… Tam üç gündür dışarı çıkamıyordu zavallı. Başının ağrısı kabızlıktan geldiği için…”

Kel, hem memnun, hem endişeli:

“Ne vardı kaşenin içinde?” dedi.

“İki tane en etkilisinden müshil şekeri…”

Kel Mahmut, kızmak mı, gülmek mi, ne yapması gerektiğini kestiremeden, içinden gelen sancılara kapılarak fırladı dışarı…

FİL DEĞİL, KARGA..

Öğle paydosundaydık. Hava yağmurlu olduğundan bahçeye çıkamamıştık. Sınıf toz duman içinde kalmıştı. Daha ders zili çalmadan kapıda Vakvak Rıza göründü:

“Hayır ola Hoca’m!” gibilerden yüzüne bakıyor, “Hadi zilin sesini duymadın, koridorların kalabalığından derse girilmediğini de mi anlayamadın?” demek istiyorduk.

Kapıya en yakın olanlardan üç dört kişiyi:

“Sen, sen, sen, sen!” diye çağırdı. Kalem Şakir, Düdük İsmet, Yamuk Osman bir de İnek Şaban… Çıktılar dışarı. Taktı dördünü peşine, aldı götürdü. Az sonra Güdük Necmi koşarak girdi sınıfa; elinde bir karga vardı. Yağmurda bir karga sürüsü, saçaklara sürtünen dalların arasına sığınmış, Güdük de çatı penceresinden elini uzattığı gibi birini yakalamıştı. Karga sapsarı gagasını açıyor, kim parmağını uzatırsa kapıyordu.

Tulum Hayri kargayı görünce hemen kafasını işletmiş olacak ki sınıftan çıktı, az sonra koşarak girdi.

“Çocuklar!” dedi. “Vakvak Rıza Yamuk Osman’ı Kel Mahmut’un odasına soktu!”

Biz yalan olduğunu bildiğimiz halde tavcılık etmek için: “Neden acaba? Vay anasını!” diye işi kızıştırıyorduk.

Tulum:

“Var bir bokluk her halde.” dedi.

Sivaslıların en açıkgözü Karga Bekir, sıradan fırladığı gibi yallah, alt kata! Peşinden beş Sivaslı daha…

Tulum Hayri, onlar çıktıktan sonra:

“Ulan Güdük, getir şu kargayı!” dedi.

Gitti, Karga Bekir’in çekmecesini açtı, bir gazete serdi içine.

“Koy kargayı şuraya!” dedi.

Anlamıştık oyunu.

Daha ders zili çalmadan yerlerimize geçmiştik. Az sonra giden arkadaşlar, ellerinde haritalarla geldiler. İnek Şaban’ın elinde koskocaman bir küre vardı. Vakvak Rıza harita odasının kapısını teftişten teftişe açardı. Refüze Ekrem:

“Bu ders Vakvak Rıza’ya müfettiş gelecek!” dedi.

Doğruydu. Üç sene önce de terfi edeceği zaman sınıfı haritalarla donattığını biliyorduk. Refüze:

“Çocuklar, aşağıda müfettişe benzer birine rastladınız mı?” diye sordu.

“Hayır rastlamadık!”

“Demek daha okula gelmedi.”

Refüze sesinin perdesini biraz daha yükselterek:

“Çocuklar! Vakvak Rıza’yı ben teftiş edeceğim!” dedi.

“Yutmaz!”

“Yuttururum ben! Vakvak Rıza’yı bu ders emekliye ayıracağım!”

“Yutmaz! Ne kös dinlemiştir o… İşine gelmezse asprin bile yutmaz.”

“Yutar.”

Hababam Sınıfı ikiye ayrıldı, bir kilo koz helvasına bahse tutuşmuştuk.

Refüze hazırlığını yapmak üzere dışarı fırladı.

Çok geçmeden zille birlikte Vakvak Rıza sınıfta… Kel Mahmut'ta bile ayağa kalkmayanlar mumdirek olmuşlardı. Dersin eğlenceli geçeceği belliydi.

Daha bize "Oturun!" işareti vermeden Güdük Necmi çıktı sıradan:

"Efendim bir dakika!" dedi.

"Ne var?" gibilerden Hoca'mız başını salladı.

"Unutmuşsunuz! Gidip getireyim!"

"Neyi?"

"Minderi!"

Evet, bugün gazeteye sarılı minderini getirmemişti.

"Hadi geç yerine!" dedi. "Bugün minderin sırası değil!.."

"Neden efendim?"

"Anlarsınız birazdan!"

Vakvak Rıza'yı sinir etmek için daha önceden bütün pencereleri açmıştık. Şöyle bir baktı:

"Güzel!" dedi. "Biraz sınıf havalansın yahu!"

Pardösüyü de çıkarmıştı ilk kez… Bugün büyük değişiklikler vardı Hoca'da. Öyle ya, ya bir kıdem alacak, ya da emekliye ayrılacaktı. Bu teftiş bizden çok, Vakvak Rıza'nındı.

Kapının arkasında dikilen sopa gibi üç haritayı görünce telâşlandı:

"Aman çocuklar!" dedi, "Şunları asın yerine, birini de tahtaya tutturun!"

Haritalar lime lime olmuştu. Kürenin yerini değiştirdi. Mallarını düzene koyan işportacılar gibi kürsünün tam ortasına küreyi oturttu! Beğenmedi,

biraz daha öne kaydırdı.

Sandalyeye tam çöreklenecekti ki, kapı üç kez vuruldu. Üç kez tıklama, bu iş için en uygun sayıydı. Bu işi kıvıracağı, kapıya vuruşundan belliydi Refüze'nin…

Ekrem, sınıfa girer girmez düğmemize basılmış gibi fırladık ayağa. Böylesine bir kalkışı değil müfettiş, Maarif Bakanı bile göremezdi. Refüze, öbür sınıflardan kıyak bir güneş gözlüğü alıp takmıştı. Bu gözlükle yalnız gözlerini değil, yüzünün yarısını örtüyordu. Önce bizi selâmladı sonra, Hoca'ya:

"Siz devam edin efendim!" diyerek pencerenin önüne çekildi.

Vakvak Rıza'nın kulaklarından kuşkumuz olmadığı için hep birden: "Yuttu!" dedik.

Vakvak Rıza gözünün kuyruğuyla Refüze'ye bir baktı. Sonra dikkatli bir daha baktı, kaşlarını devirerek:

"Hadi ulan!" dedi. "Geç yerine!"

Koz helvasını kazanan da kaybeden de tutamadı kendini… Vay anasını yutmamıştı ha!..

"Ulan, bu sandalyede tam bir düzine minder eskittim ben! Bize de ha! Çıkarın kitapları!"

Tulum Hayri işin nereye varacağını kestirmişti. Nasıl olsa Karga Bekir çekmecesini açacaktı:

"Karga da seni tutarım aman!" diye bir türkü tutturdu. Biz:

"Kanadını kanadını yolarım aman!" diye gerisini getirdik.

Tulum aldanmıştı. Sivaslılar yıl sonuna doğru geldikleri için idare onlara kitap vermemişti.

Tulum:

“Vay anasını açmadı be!” dedi.

Refüze yerine geçmiş, çantasını yerleştirmişti ki, kapı üç kez vuruldu. Tulum:

“Bu sefer tamam!” dedi.

Gerçekten tamamdı ha… Önce bizim Refüze tipinde, ama ondan daha kötü giyinmiş, siyah gözlüklü, çantalı biri girdi içeri. Arkasından römorkörün bir dubayı sürüklemesi gibi Müdür’ü çekti sınıfa. Nerde Refüze’nin girdiği zaman Hababam Sınıfı‘ndaki o canlılık!.. Tıpır tıpır kalktık ayağa…

Müfettiş, Refüze’nin biraz önce söylediğini tekrarladı:

“Devam edin efendim!”

Neye devam edecektik! Vakvak Rıza şimdiye kadar en azdan böyle on müfettiş görmüştü. Haydi haydi atlatırdı bu yeni yetişme delikanlıyı.

“Efendim!” dedi. “Avrupa kıt’asının engebelerini inceliyorduk!”

Yeni terimci müfettişlerle hafiften bir alay vardı bunda…

Müfettiş hiç bozmadı:

“İnceleyin de görelim!” dedi gülerek.

Böyle zamanlarda Güdük Necmi’yi seçerdi ama, tuttu Yamuk Osman’ı kaldırdı… Bir hesabı vardı Vakvak Rıza’nın… Yamuk, bildi bildi, soruları bilemezse Sivas’tan yeni geldi olacaktı! “Vay anasını… Ne hesap be!” dedik içimizden. Vakvak Rıza:

“Anlat evlâdım!” dedi, “Avrupa’nın engebelerini!”

Yamuk, bülbül gibi şakıyordu, yutmuştu kitabı… İnek Şaban’dan aşağı kalır yeri yoktu.

Ama Müfettiş hiç oralı değildi. Kürenin yanına gitti, fırıl fırıl çevirip duruyordu. Bir ara onu bıraktı. Avrupa haritasının başına geçti. Pabuç kadar yırtılıp aşağı doğru sarkan İskandinavya yarımadasına yapıştı. Önce hocaya baktı sonra Müdür'e. Hoca'nın sağırlığını kimden öğrendiyse öğrenmişti.

“Yırtık!” diye kulağına bağırdı.

Vakvak Rıza onaylamıştı:

“Evet efendim, yırtık!”

“Peki bunu yapıştırmak yok mu?”

“Benim gittiğim sınıflar yırtmaz!”

“Emin misiniz?”

“Evet efendim!”

“Sizin gittiğiniz sınıflar yırtmaz ha?”

Vakvak Rıza okkanın altına gidiyordu. Ne pahasına olursa olsun “Yırtmaz!” diye diretti.

“Neden yırtmasınlar canım?” diye sordu.

“Yırtmazlar efendim!”

“Fazla güveniyorsunuz çocuklarınıza…”

“Efendim, ben sınıfa harita sokmam ki yırtsınlar.”

Müfettiş bıyık altından güldü. Sonra bize döndü:

“Çocuklar” dedi. “Şu küreyi harita odasından kim getirdi?”

İnek Şaban beleş bir aferine konmak için “rap!” kalktı ayağa:

“Ben!”

“Oğlum, getirirken hiç dikkat etmek yok mu? Bak, küre bir yanına yatık duruyor! Duvara mı çarptın, kapıya mı vurdun?”

Şaban’ın yanakları al al olmuştu:

“Hayır efendim!” dedi. “Bir yere çarpmadım ben!”

“Canım çarpmasaydın küre yatar mıydı böyle bir yanına!”

İnek çifter çifter yemin ederken, Güdük Necmi’ye döndü. “Sen yaramaz bir şeye benziyorsun! Sakın senin parmağın olmasın bu işte?”

“Efendim ne işimiz var bizim harita odasında…”

“Sınıfta falan ellemeyesin!”

“Yeni görüyorum ben küreyi!”

“Ya!..”

Sonra hocaya döndü:

“Bak ne diyorlar bunlar… Yeni görüyorlarmış sınıfta… Getirip göstermediniz mi hiç? “

Bu uzun cümleden pek bir şey anlayamamıştı:

“Zırt zırt sınıfa getirirlerse arkadaşlar, böyle olur işte… Değil yana yatmak… Mihverinden çıkarıp top diye oynarlar bu haylazlar!”

Müfettiş Yamuk Osman’ı unutmuştu, harita başında. Sıraların üzerindeki kitaplara gözü ilişti bir aralık:

“Hepinizin tamam mı kitapları?” dedi.

Sıraları dolaşmaya başlamıştı:

“Senin?”

Sivaslılara soruyordu.

“Yok efendim!”

“Senin?”

“İdare vermedi, efendim!”

“Senin?”

“Verilmedi efendim!”

Müdür, müfettişin kulağına eğildi. Bir şeyler söyledi. Müfettiş Karga Bekir’e döndü.

“Sen de mi Sivas’tan geldin?”

“Evet efendim!”

Sonra hepimize birden:

“Çıkarın harita defterlerinizi!”

Vakvak, ne harita yaptırmış, ne de idare harita defteri vermişti. Ama bütün Sivaslıların harita defterleri tamamdı.

Memleket aşkıyla sarıldılar çekmece kapaklarına. Sarılmalarıyla “Gak!” diye, Karga Bekir’in çekmecesinden iri bir karganın kanatlanması bir oldu.

Müfettiş, başını eğip geri çekilmese, karga suratına çarpabilirdi.

Tavanda acemice bir tur atıp kanatlarını teraziledikten sonra Vakvak Rıza’nın yanındaki pencereden uçup gitti! Vakvak Rıza bir bize bakıyor, bir Müfettiş‘e!.. Bu uçup giden kargaya bir anlam veremediği yüzünden apaçık belli oluyordu!

Müfettiş‘ten önce Müdür atıldı:

“Nedir bu kepazelik!”

Tulum, sorumlu biri sıfatıyla;

“Efendim!” dedi. “Tabiiyeci istemişti. Arkadaş unutmuş olacak. Açıverdi çekmecenin kapağını!..”

Ne vardı bunda şaşacak! Çekmeceden çıkan, bir kargaydı, fil değildi ya!

KEL’İN KEDİSİ

Kel Mahmut’tan günlük emir çıktı:

“Saçlar bir numarayla dibinden kesilecek!’”

Kıştan beri, saç kesme işi biraz gevşediği için saçlarımız, yeni yeni uzamaya başlamıştı. Musluklardaki iki kırık aynanın başından ayrılmıyor, her teneffüs, saçlarımızı ıslatarak türlü türlü biçimler veriyorduk. Biryantinden yastıklar vıcık vıcık yağ içinde kalmış, kirden meşine dönmüştü.

Sabahları Kel Mahmut, okulun dış kapısında dikiliyor, saçlıları çeviriyordu. Biz gözüne görünmemeye çalışıyorduk ama nafile… Tuttuğu gibi okulun berberine teslim ediyordu. Parasız yatılılar için sorun yoktu. Ama paralılara hem saç kestirmek, hem para vermek ağır geliyordu.

Kabak kafalıların bir araya gelmesi okulu altüst etmişti. Ne yatakhanelerde, ne etütlerde disiplin diye bir şey kalmamıştı. Kafası kazınan, mutlaka ensesine her gün beş on şaplak yemek zorundaydı. Herkesin bir şaka kaldırma payı vardı ama, bu enseye tokat şakalar, sinirlerimizi de bozmaya başlamıştı.

Hababam Sınıfı da ister istemez girmişti savaş alanına. Sıkı baskılara karşın, sır verip de ser vermeyen, üç beş kahraman kalmıştı. Bunların en başında Tulum Hayri geliyordu. Bu yüzden Kel Mahmut’un odasına giremez olmuştu. Kendine Domdom Ali’yi yardımcı olarak seçmişti. Yoklamaları bile Domdom’la gönderiyordu. Kel, bunun farkındaydı, bir punduna getirip onu, teslim edecekti berber İsmail’e. Hemen hepimiz Kel’i kızdırmak için kafaları pırıl pırıl usturayla kazıtmıştık.

Tulum saça filân pek aldırmazdı ama bu Cumartesi bir akrabasına çıkacaktı. Böyle tüysüz bir kafayla gitmek istemiyordu. Tulum’un saçları çok seyrek, pamuk gibi topak topaktı. Bu yüzden biz onlara saç demez, tüy derdik. Bu tüyler giderse kendisinin çok gülünç olacağından hiç kuşkusu yoktu.

Tam Cumartesi sabahıydı. Cumartesi günleri, idareciler, bize çeki düzen vermek için gayrete gelirler, pabucumuzun boyasına kadar karışırlardı. Tam kahvaltıdan çıkarken Kel Mahmut, Tulum Hayri'yi enselemişti. Kabahat biraz da bizde olmuştu. Ortada bir hırgür olmadığı için ipin ucunu salıvermiştik. Kel'i salonda görenler bile dönüp bir sinyal vermemişlerdi. Tulum aptalca enselendi, hademe maaşıyla berberlik yapan İsmail'e teslim edildi. Kel Mahmut, başında beklemiş bir numarayla tüylerini aldırmıştı.

Hayri, akşama davetli olduğu için çok şıktı. Futbol fanilâsını çıkarmış, Refüze'nin gömleğini giymişti. Hababam Sınıfı'nın en şık boyunbağını takmıştı. Bu boyunbağı sınıfın şenlik bandırasıydı sanki… Onu kim takarsa mutlaka bir dalgası vardı o gün.

Saçlar gidince Tulum, boyunbağını da attı, gömleği de… Biz bu işten gizli bir sevinç duymamış da değildik. Hababam Sınıfı şimdi hep bir halli olmuş, Tulum Hayri'yi yeniden kazanmıştık böylece.

Akşam yemeğine kadar Tulum'un ağzını bıçak açmadı, bir şeyler düşünüyordu. Böyle zamanlarda yapacağı işi kestirinceye kadar hiç konuşmazdı, helâ aralığında sigara üstüne sigara içerdi.

Cumartesi akşamları etüt yoktu, herkes istediği sınıfa gider oyalanırdı. O gün hemen yatılıların yarıdan çoğu, maça, sinemaya, kız kovalamaya gittiği için anlatılacak şey çoktu. Tulum hiçbir yere çıkmamıştı. Şu halde herkes ona bir şeyler anlatabilirdi.

Gel gör ki, Tulum ortalarda görünmüyordu. Bir ara beni D şubesinde buldu kulağıma eğilerek, "Şu senin makası versene biraz!" dedi.

Gittim, sınıftan getirdim. Uzun bir kâğıt makasıydı bu.

"Koy cebine!" dedi.

Sonra zincire geçirilmiş bir anahtar uzattı:

"Al bunu! Spor odasını aç, beni orda bekle… Sakın ışığı yakma… istersen kapıyı da içerden sürgüle!" dedi.

Hiçbir şey sormadan başımı salladım. Öğretmenlerin yatakhanesine doğru yürüdü. Spor odasını açtım, kapıyı da içerden sürgüledim. Aradan tam kırk beş dakika geçmişti. Bir ara kapı vuruldu, aralayarak baktım, Hayri'ydi. Kucağında iri, tüylü bir kedi vardı. Gözleri karanlıkta, biraz da korkudan, yeşil yeşil yanıyordu.

"Aşçıbaşının kedisi mi?" dedim.

"Ne aşçıbaşısı be…" dedi, "Aşçıbaşı ile ne alıp veremeyeceğim var!"

"Sakın Kel Mahmut'un Kösem Sultan'ı olmasın!"

"Tam kuyruğuna bastın; Kösem Sultan. Yak lâmbayı… Kapıyı sürgüle!"

Dediklerini yaptım. Bir eliyle kediyi tutuyor, bir eliyle de cebinden bir şeyler çıkarıyordu. Çıkardığı parça parça kesilmiş etti… Kösem Sultan ne ekmek yerdi, ne peynir. Önüne eti koymuş, yediriyor, bir yandan da ürkütmemek için okşuyordu.

"Ver makası!" dedi. Verdim. İlkönce gerdanından başladı işe. Hemen hemen bir karışı bulan bembeyaz tüylerini iki makasta indiriverdi yere. Sonra sırtına geçti… Kedi huylanmaya başlamıştı. Eti meti gözünün gördüğü yoktu. Ellerime tırnaklarını geçirmeye çakışıyordu.

"Tut!" dedi, "Sıkı tut!"

"Dur biraz canım!" dedim, "Şu etini yesin… yatışır belki…"

"Onun keyfini bekleyecek değiliz. Nerdeyse Kel girecek odasına! Kedisini göremezse deli olur!"

"Şimdi görsün de deli olsun!"

Kösem Sultan, yavru bir kaplan kadar diriydi. Parmağımı dişledi, aldırmadım. Bir pençede elimin üstünü, bir uçtan bir uca yırttı, yine aldırmadım… Tulum bir berber becerisiyle şıkır şıkır çalışıyor, ortalığı tüy içinde bırakıyordu. Beş on dakika sonra Kösem Sultan bir harem ağasına dönmüş, makasa gelir, bıyıklarından gayri tek bir kılı kalmamıştı.

“Olmuşken olsun!” dedim, “Kösem Sultan’da, olsa olsa perçem olur, bıyığın işi ne, vur makası!”

Tulum Hayri iki makasta onları da uçurdu:

“İşte şimdi döndü kuşa!” dedi, “Kel Mahmut anlasın kafaları kazıtmayı. Ulan hamam otu vurunmuşa döndürdü bizi be!”

Kedinin artık sabrı kalmamıştı. Tulum bir saniye durmuyor, şurasında burasında kalan tüyleri habire alıyordu. Bir ara karnının altına uzattığı makas, en nazik yerine dokunmuş olacaktı ki, can acısıyla miyavladı, ve bu hızla da elimden kurtuldu. Kendini bir duvardan bir duvara atıyordu. Spor odasında ne varsa birbirine katmıştı. Nerdeyse üzerimize atılacak, gözlerimizi tırmalayacaktı. Tulum:

“Aç kapıyı!” diye bağırdı, “Aç da çıksın!”

Kapı aralanır aralanmaz kendini dar attı dışarı! Tulum: “Haydi!” dedi, “Çabuk şu tüyleri süpürelim!”

Ben tam süpürgeyi elime almıştım ki, dışarda bir yaygaradır koptu. Kösem Sultan şaşkınlıkla en kalabalık koridora sapmıştı. Koşan, gülen, bağıran… Ortalık altüst olmuştu. Millet kahkahadan kırılıyordu.

Spor odasında işimiz bitmişti. Tüyleri paket yapıp çöp bidonuna attık. Sonra biz de karıştık kalabalığa. Okulda ne kadar yatılı varsa, kedinin açık pencereden girdiği odanın önünde bekliyorlardı. Bu oda Kel Mahmut’un yatak odasıydı.

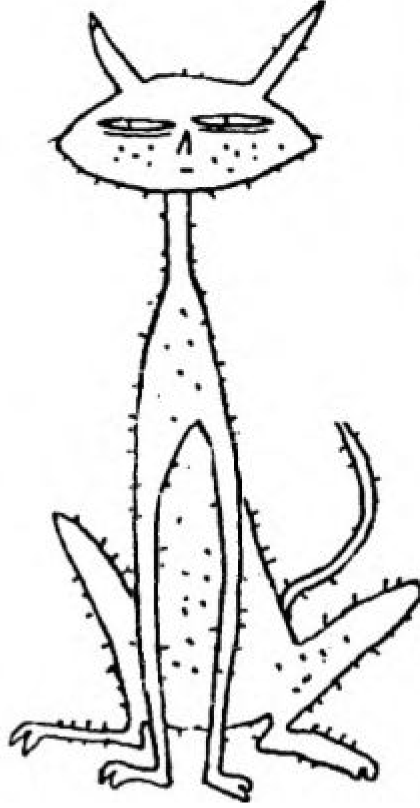
Kel, henüz Muavin Odası‘ndaydı. Biz yatakhaneye geçmeden de yatmazdı. Ama gürültüyü duyunca dayanamadı, çıktı dışarı:

“Ne oluyor be!” dedi, “Nedir bu patırtı?”

Hâlâ gülüyorduk.

Küçük sınıftakilerden birine yapıştı:

“Söyle!” dedi, “Neye gülüyorsunuz böyle?”

“Kedi efendim, sizin kedi…”

Kedisini canı gibi severdi:

“Ne olmuş kedime benim!”

“Hiç efendim, tüyleri…”

“Gene mürekkep mi dökmüşler?”

“Ne mürekkebi efendim. Tüy kalmamış ki!”

“Neden, ne olmuş?”

Kalabalık toptan yanıtladı:

“Tıraş etmişler!..”

“Ne, tıraş mı… Ne tıraşı?..”

“Bayağı bizim gibi!”

“Vah yavrum, vah!”

Hemen koştu yatak odasına… Bekledik, bekledik çıkmadı. Herkes:

“Kim yaptı acaba?” diye birbirine soruşturuyordu. Tulum Hayri, ortalardan yok olmuştu. Ben de bir uçtan bir uca tırmalanan elimi, soktum cebime. Bir aşağı, bir yukarı voltaya başladım, yatakhaneye giden koridorda.

CEZALI TOP

Hababam Sınıfı‘nın 5 C ile maçı vardı.

Tulum Hayri’nin bir volesi 5 C kalesinin beş metre üstünden ön bahçeye düştü.

Bahçede itişip kakışan öğrenciler ortalarına düşen topu gelişi güzel tekmelemeye başladılar. Derken ortalık karıştı. Top, bir ileri bir geri, bir sağa bir sola gidip gelirken sıkı bir şutla Kel Mahmut’un odasının penceresini buldu. Alt çerçevenin bir camını kurşun gibi delerek doğru, içeri!

Top kimbilir, belki masanın üstüne düşmüş, belki de Kel Mahmut’un doğrudan doğruya kafasına çarpmıştı. Ama ne olursa olsun topun, bir otorite merkezine, böyle kapı dururken pencereden girmesi Kel Mahmut’u zıvanadan çıkarmaya yetmişti. Bir simge haline gelen tüysüz başını ön bahçedeki bütün öğrencilere, yumruk gibi sallayarak, kırık camdan bağırdı:

“Hangi eşek bu!”

İçimizde öyle kabadayı eşek olmadığı için hiç kimse “Ben!” diyemedi.

Biz camı kıranın hangi eşek olduğunu biliyorduk. Bu Hababam Sınıfı‘nın en sempatik adamı Güdük Necmi’ydi. Güdük Necmi takımda yer alacak kadar gösterişli bir oyuncu değildi ama, ayağına geçirdiği bir topu istediği pencereden geçirecek kadar da bu işlerin ustasıydı.

Kel Mahmut bahçedeki topluluğa karşı sorusunu tekrarladı:

“Hangi eşek kırdı bu camı?”

Camı belki kıran bir eşek olabilirdi ama, tutup da ikinci bir eşeklik yaparak:

“Ben kırdım!” nasıl diyebilirdi?

Güdük Necmi de aynı nedenle kalabalığa karışıvermişti. Kel Mahmut:

“Ha? Hangi eşek?..” diye sorusunu tekrarlıyordu umutsuzca.

Arka bahçede cumartesileri verilen tulumba tatlısına maç yapan yirmi iki oyuncu Kel Mahmut’un penceresi önüne dizilmiş, yarım kalan oyunu tamamlamak için topun geriye verilmesini bekliyorlardı boş yere.

Maç, 1-0’dı. Bu gecikme Hababam Sınıfı‘nın çıkarına ters düşüyordu. Üstelik, 5 C kalesine şutu çeken de Tulum Hayri’ydi.

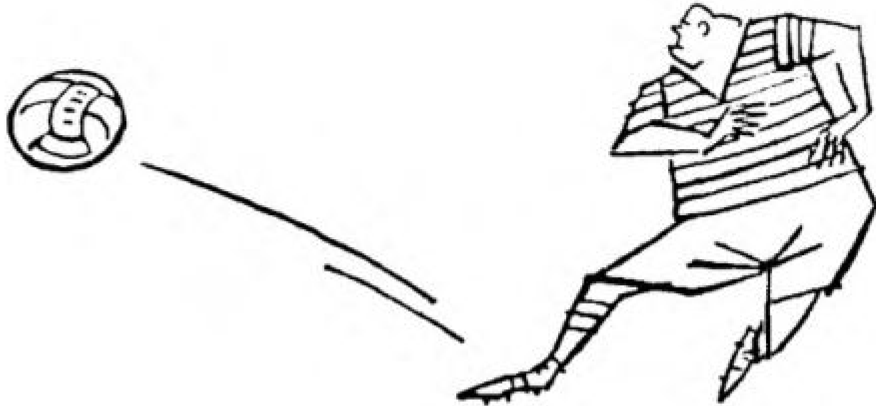
“Efendim!” dedi. “Cam parası için soruyorsanız, biz kırdık, biz Hababam Sınıfı…”

“Hanginiz?”

“Sözgelişi, ben!.. Kaç kuruşsa verelim!”

“Demek camı kıran eşek sensin! Gel içeri bakalım!”

Tulum Hayri, kırmızısı beyazına karışmış formasının eteklerini çekti. Futbol donunun lâstiğine parmaklarını takarak ileri geri belinde gezdirdi. Daldı içeri. Eğer Hayri oyunun kızgınlığı içinde olmasaydı öyle kolayı kolayına Kel Mahmut’un odasına gireceklerden de değildi, olmuştu bir kez.

On dakika sonra Tulum Hayri, Kel Mahmut’un odasından karmakarışık bir suratla çıktı. Eli boş dönmüştü.

Topu kurtaramadığı gibi, üstelik de hem kendini, hem de Hababam Sınıfı‘nı vermişti ele… Kel Mahmut, bahçe kapısına çıkmış bağırıyordu:

“Bundan sonra futbol yasak, ne ön bahçede, ne arka bahçede top oynamak yok! Camları kırdığınız yetmiyormuş gibi, nerdeyse kafamı da kıracaktınız! İllâllah bu Hababam Sınıfı‘ndan be! Getirin bakalım iki yüz kuruş cam parasını! Cam bırakmayacaksınız bu gidişle!..”

Tulum, topu kurtarmak, yasağı kaldırtmak ümidiyle Kel Mahmut’un çekildiği eşikten konuşmaya başladı:

“Çocuklar! Mahmut Bey (İçerden duyabilirdi) haklı olarak bana kızdı. Oldu bir kaza. Camın parasını ödememiz gerekir. Arka bahçeden futbolun kalkmasını istemiyorsanız beşer kuruş getirin!”

Tulum’u yalnız Hababam Sınıfı değil, bütün okul severdi. Cebine elini atan çeyreği toka ediyordu. Tulum “Yeter, iki yüzü aştı!” dedikçe yağıyordu çeyrekler… Üç lira oldu… Dört oldu. Altı oldu. Bir cam için arka bahçeden, daha doğrusu okuldan nasıl futbol kalkardı.

Tulum’un başı tenhalaşınca aramızdan sıyrıldı. Daldı Kel Mahmut’un odasına. İki lirayı bayılmıştı ama, futbol için müsaade koparamadığı gibi, topu da kurtaramamıştı. Bu yasakla ilgilenmeyen hiçbir yatılı yoktu. Oynayan oynamayan, şubeler arası maçlarda tulumba tatlısı yiyebilirdi çünkü… Hepimizi kızdırmıştı bu Kel Mahmut’un günlük emri. Tulum yeniden eşikte göründü. Sağ avucunda sıkıca paraları tutuyordu:

“Çocuklar!” diye başladı, “Kırılan camların parasını verdim. Daha beş yüz bilmem kaç kuruş var elimde. Yani şöyle böyle üç cam parası. Topu kurtaramadım. Ne yaptımsa kaldırtamadım yasağı. Siz ne düşünüyorsunuz? Bana verdiğiniz çeyreklerin yerine sarf edilmesi gerekir. Bu parayı harcayamam ya!..”

“Haklısın! Biz biliriz ne yapacağımızı!” diye öfkelerini açıkladılar.

Beş dakika sonra 4 D’nin önündeki pencereden bir cam daha kırıldı. Hademe, Kel Mahmut’a haber verdi. Kel Mahmut koştu, kıranı aradı, taradı, bulamayınca da, 4 D’nin ödemesine karar verdi. Cam parası hemen

Tulum’dan alındı beş dakika içinde ödeniverdi. Etütlerde 5 C’den de bir cam kırılıverdi. Olay yerine hemen Kel Mahmut koştu. Gelgelelim, kıran yoktu ortada. Tulum’a bir haber, cam parası tamam! Bir cam da yatakhanede kırıldı. Hayri’deki paranın üstü, verilen çeyreklerle tamamlanırken beş cam parası daha toplandı. Ertesi gün bu para da yerine yatırıldı. Artık Hayri’nin para toplamasına gerek kalmıyordu. Her sınıfın Başkanı, kırılan camların parasını bir iki dakika içinde banka gibi ödeyiveriyordu.

Tulum’un işi hafiflemişti biraz. Yalnız göze batacak yerleri seçip buluyor, cam kırıldıktan sonra da hemen olay yerine hademeyi yolluyordu.

Kel Mahmut işi gücü bırakmış cam kıranları yakalamakla uğraşıyordu. Ama şimdiye kadar da tek suçlu ele geçmiş değildi. Bağırıyor, çağırıyor, sıkıştırıyor, boşuna. Cam kırma rekoru günde on beşe, yirmiye yükseldi. Cam kırılıyor, çeyrekler toplanıyor, camcılar gece gündüz çalışıyordu.

Futbolun yerine bu sefer de bahçede “para maçı” başlamıştı. Masa üzerine, sıra üzerine, daha olmazsa toprak üzerine karşılıklı iki kale çiziliyor, çiviler çakılıyor, harıl harıl “para maçı” oynanıyordu. Üç sürüşte kaleden içeri yirmi beşlik girerse gol yiyen sökülüyordu parayı. Bu oyun, o kadar büyüdü ki tenefüsten etütlere, etütlerden taaa derslere geçti. Derslerden de zille birlikte yatakhanelere!

Son dersten sonra bahçeye indik. Hava güzel mi güzeldi. Kel Mahmut’un odasının altında toplanmış, lig maçlarından konuşuyorduk. Herkes tuttuğu takımı savunmak için bağırıp çağırıyordu. Tulum konuşmayı kızıştırmak için en olmadık görüşleri ile sürmeye başlayınca kulüp hastaları büsbütün coştular. Konuşmanın en kızışkın zamanında üstümüzdeki pencere açıldı. Kel’in öfkeden kıpkırmızı kesilmiş kafası göründü:

“Kafa bu be! Çalışıyoruz burada! Tutun çenenizi biraz!”

Tulum’un plânını anlamıştık. Kel Mahmut’un başı camdan; çekilince konuşma büsbütün hızlandı. Kızıştıkça kızıştı tartışma. Kel Mahmut, açık pencerede yine göründü. Yarı beline kadar sarkarak:

“Eşek herifler, size söylüyorum! Çalışıyoruz dedik içerde… Defolun pencerenin altından!”

Dağılır gibi yaptık. Kel başını içeri alınca yine başladık gevezeliğe. Beşiktaş puanlara göre dördüncü durumdayken, Tulum Hayri:

“Beşiktaş iki maç sonra mutlaka şampiyon!” diye başladı. Bütün Fenerliler, Galatasaraylılar Tulum’un lâfını ağzına tıkmak için çullandılar. Konuşma çığrından çıktı. Ortada bir tek dinleyen kalmamış, her kafadan bir ses çıkıyordu.

Kel Mahmut gene pencerede göründü.

“Şu namussuz top yüzünden okulda kırılmadık cam bırakmadınız, eşek herifler! Şimdi de kafamı ütülemeye başladınız. Cehennem olun şurdan. Alın topunuzu da arka bahçede ne haliniz varsa görün!”

Pencerenin tam altına pusmuş olan Tulum’u aradı, buldu. Kafası budur diye bütün gücüyle elindeki topu yapıştırdı.Böyle bir şey beklemeyen Tulum, sersemleşmişti. Top o hızla cam hizasına kadar yükseldi. Bu işin hastaları, topun yere düşmesine vakit bırakmadan kaptıkları gibi arka bahçeye koştular.

Hababam Sınıfı‘yla 5 C’nin maçı bir haftalık gecikmeyle yeniden başlamıştı, bir karavana tulumba tatlısına.

DEPREM

Karavanadaki pilâvı tam karıştırıyordu ki yemek masası sallanmaya başladı. Tulum Hayri, karavananın en yağlı yerini kendine ayırmıştı. Biz şakalaşıp gülerken o çalıyordu kaşığı. Masanın sallantısından da ilk rahatsız olan o oldu…

“Ulan Güdük!” dedi, “Uslu dur be!”

Masanın sallantısı artmıştı. Güdük’ün işi değildi bu… Öbür masalar çoktan ayaklanmışlardı.

“Deprem! Deprem!”

Sonra, pilâvı bırakan hürya dışarı… Koşanlar, yıkılanlar, çiğnenenler… Kapı ağzında ezilenler… Tavandan, duvarlardan kireçler dökülüyor, sıvalar düşüyordu. Ufak tefek iş değildi bu, tam depremdi!

Tulum Hayri bile pilâvın en yağlı yerini bırakıp kaçmıştı. Sanki sözleşmiş gibi bütün Hababam Sınıfı, arka bahçede toplandı. Sivaslıların yedisi de biraz ilerimizde bir araya gelmişlerdi, koyunlar gibi…

“Vay anasını…” dedi, Kalem Şakir, “Hiç böylesini görmemiştim!”

Her kafadan bir ses çıkıyordu:

“Beş dakika sürdü be!”

“Yok iki saat!..”

“Belki de devam ediyor!”

“Richter ölçeğine göre tam sekizlik bir deprem!”

“Kimbilir gene nereler yerle bir oldu… Yarın okuruz gazetelerde…”

“Başıma tavandan bir şeyler döküldü kaçarken…”

“Baksana üstümüz başımız kireç içinde…”

Bunlar bir sürü ipe sapa gelmez lâflardı. En önemlisini Tulum Hayri söyledi:

“Öğleden sonra ders yoktur.”

Öyle ya… Biz kabadayılık edip sınıflara girsek bile hangi yürekli öğretmen derse girecekti. Tulum:

“Mübarek, bir başladı mı boyuna tekrarlar da tekrarlar!”

“Kel Mahmut deprem filân dinlemez… Sokar bizi sınıfa!”

Biz bahçede depremin, jeolojik nedenlerini incelerken zil çaldı. Zil otomatikti. Belki Kel Mahmut derse girmemizi doğru bulmazdı. Biz çene yarıştırırken kapıda boyunu gösterdi:

“Haydi içeri… Sınıflara!”

Bize fizik vardı. Hidayet Hoca fizik odasında yine deney yapacaktı. Son günlerde eli ayağı titremeye başladığı için yanına Yavşak Şadi'yi asistan diye almıştı. Bundan Yavşak da çok memnundu, ukalâlık edecek bol bol fırsat bulabiliyordu artık!

Biz yeni bir depremden korka korka merdivenlerden çıktık. Duvarlar çatlamış, koridorlara sıvalar dökülmüştü.

Doğru fizik odasına çıktık. Yavşak, yeni yaptırdığı beyaz gömleği giymiş Hidayet Hoca'nın yanında, masanın başında dikiliyordu. Kel Mahmut'a sığınarak idareci, Hidayet Hoca'ya dayanarak da öğretmen, daha doğrusu bilim adamı kimliği taşıdığını belirtmek için:

"Çocuklar!" dedi, "Bu ders mıknatıs üzerinde deneyler yapacağız!.. Sakın şunu bunu ellemeye kalkışmayın!"

Kalem Şakir, masanın biçimli bir yerine yanaştı, kenarlı bir tabağın içindeki cam topu çaktırmadan aldı eline… Masanın üzerindeki cam kapların, tüplerin, balonların içinde en hoşa gidecek şey buydu. Top elden ele dolaştı, Güdük Necmi'nin elinden Yavşak Şadi'nin yeni yaptırdığı gömleğin cebine girdi.

Yavşak Şadi, Hidayet Hoca'nın isteği üzerine bir cam kavanozdaki demir tozlarını bir kartonun üzerine boşaltmıştı.

Kartonu kaldırdı, altında at nalı şeklindeki mıknatısı gezdirmeye başladı. Demir kırıntıları sanki dans ediyordu. Bu deneyi biz en azdan üç kez görmüştük. Yavşak Şadi için belki daha yeni bir deney olabilirdi.

"Çocuklar, dikkat edin! Bakın hangi istikamete doğru akım oluyor!"

Hidayet Hoca mıknatısın güney kutbunu, kuzey kutbunu karton üzerindeki demir kırıntılarından belirtmeye çalışırken Kalem Şakir bir görüş attı ortaya:

"Efendim!" dedi, "Depremlerin bu mıknatısla bir ilgisi yok mu? Dünyanın içinde demir var ya… Kozmik ışınlar, yani mıknatıs dalgaları, bu

demirleri… Şu kartonun üzerindeki kırıntılar gibi dalgalandırınca… depremler olamaz mı?”

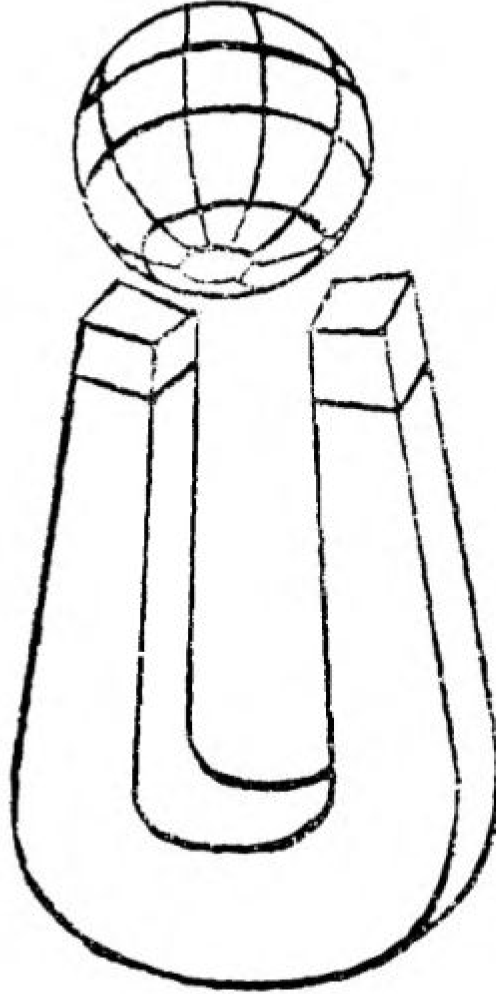
Hidayet Hoca’nın bu görüşe hemen aklı yatmıştı.

“Neden olmasın!” dedi. Sonra Yavşak Şadi’ye döndü:

“Şu cam top deneyini de yapalım.”

Yavşak, sağına soluna bakındı, cam topu göremedi:

“Şimdi buradaydı!” diye söyleniyordu, “Camekândan çıkarmış, şuraya koymuştum. İşte tabağı da duruyor!”

Tabağı duruyordu ama, yarısına kadar su doldurmuştu içine, Kalem Şakir:

“Çocuklar, sakın biriniz almış olmayasınız!” dedi.

“Hayır, biz almadık!”

“Canım bakın ceplerinize!”

Telâşla ceplerimizi aramaya başladık:

“Yok!”

Yavşak, masanın üstünde ne varsa yerlerini değiştirdi. Eğildi, masanın altına da baktı. Yok! Güdük Necmi:

“Efendim, bir de, siz ceplerinize baksanız!”

“Hadi ordan! Cam topun cebimde işi ne!..”

“Belki dalgınlıkla koymuşsunuzdur!”

Sağ elini cebine soktu, yok… Sol elini şöyle bir cebine sokunca… Kıpkırmızı oldu…

“Kim koydu bunu cebime?” diye bağırdı.

Tulum Hayri:

“Olur, dalgınlıklar…” dedi.

Yavşak Şadi, elindeki topu tabağın içine koyunca, sular taştı:

“Kim koydu bu suyu?”

Hidayet Hoca da kızmıştı.

“Islak kapta deney olmaz! Mıknatıs cam topa tesir etmez!.. Kurutun topu, çabuk!”

Yavşak tabaktaki suyu döktü. Topu da, tabağı da bir bezle kuruladı. Hidayet Hoca, mıknatısı cam tabağa yaklaştırdı. Top hafiften kımıldadı, durdu. Hoca'nın dediğine bakılırsa top fırıl fırıl dönecekti. Yavşak'a:

"İyice kurula!" diye çıkıştı.

Tekrardan bezle kuruladı, Yavşak Şadi. Ama bezler de nemliydi. ikinci masada gaz ocağı yanıyor, üstünde su kaynıyordu.

Kalem Şakir, bir hergelelik düşünmüştü:

"Efendim ateşte kurutsanız!.."

İyi bir fikirdi bu… Yavşak, tabağı da, topu da ikinci masaya götürdü. Önce topu ateşe gösterdi, eli yandığını anlayınca uzun bir pensle tuttu, yeniden ateşe uzattı.

Uzatmasıyla cam topun patlaması bir oldu. Ortada cam toptan ufak bir kırıntı bile kalmamıştı.

Hidayet Hoca dayanamadı:

"Sakar herif!" dedi, "Cam topun ateşte kurutulduğunu sende gördüm! Fizik kanunlarını ne sandın sen!"

Yavşak Şadi, elinde pens dikilip kalmıştı. Hidayet Hoca:

"Gel! " dedi, "Şu endüksiyon akımı deneyini yap! Bir mıknatıs alanı içinde hareket ettirilen bir demir palet…"

Ders tatsızlaşmaya başlamıştı. Yavşak Şadi nerdeyse deneyi başarı ile bitirecekti. Önüne mi durulurdu Yavşak'ın o zaman!.. Gösterge, hafiften kımıldadı. Yavşak'ın yüzü gülmeye başlamıştı ki masa şöyle bir sallandı. Sonra sallantı adamakıllı arttı.

Tulum:

"Deprem!" diye bağırdı.

Masanın üzerinde devrilmedik ne cam kavanoz kalmıştı, ne tüp… Şakir, Tulum’un oyununu anlamıştı:

“Deprem!” diye tekrarlayarak kapıya doğru koştu, biz de peşinden… Bağıra çağıra merdivenlerden iniyor, koridorlardan yıldırım gibi geçiyorduk. Yavşak’la Hidayet Hoca geride kalmıştı. Patırtımızı duyanlar, sınıflardan fırlayıp bahçenin yolunu tutuyorlardı. Bizden sonra çıkan sınıflar, bizden önce bahçeyi bulmuşlardı. Bu son depremin, yemekhanedekinden çok daha şiddetli olduğunu konuşuyorlardı kümelenen arkadaşlar.

Bu gerçeği kabul eden Kel Mahmut da, son derse girmemize müsaade etmezdi, haklı olarak. Üstelik yemeğe kadar da bekletirdi bizi bahçede!

KUMANDAN PAŞA

Akşam yemeğinden önceki etüde girmiştik. Kimsenin, yerine oturup kitabın yüzünü açmak canı istemiyordu. Taşkın günlerimizde olduğu gibi pencerelerin önüne üçer beşer toplanmış, tâ karşı pencerelerde, ancak başları seçilebilen kızlara el sallıyor, onlardan gelecek en belirsiz bir işaretten en cömert anlamları çıkarmaya çalışıyorduk. Refüze Ekrem nerden anımsamışsa:

“Var mısınız çocuklar?” dedi, “Bu gece sokak içindeki sinemada Greta Garbo oynuyor! “

Hayta:

“Ben varım!” dedi.

Domdom:

“Ben de varım!” diye onu destekledi.

Sıradan herkes:

“Ben de varım! Ben de varım!” diye parmak kaldırıyordu: İnek Şaban bile dayanamamıştı. Sabahın dördünde kalkmış inekliği hak etmek için ders saatleri hariç, başını kitaptan kaldırmamıştı. Küt parmağını o da kaldırdı havaya:

“Ben de gidiyorum!” dedi.

İnek’in gösterdiği yüreklilik, Sivaslı berelilerin erkekliğine dokunmuştu.Karga Bekir:

“Ben de varım!” dedi.

Onun parmak kaldırması, bütün Sivaslıların da gideceğine işaretti.

Tulum Hayri:

“Güzel ama, sınıfta kim kalacak… Hani bir sakatlık olursa…”

“Ne sakatlığı be!.. Kel Mahmut tam iki gündür evinde… Karısını hastaneye kaldırmış… Yerine bakan Otello Kemal’i atlatmak iş mi?”

“Kapıdan çıkmak şart mı be?”

“Şart… Otello Kemal gece yarılarına kadar dolaşır, durur, çıkamayız bahçeden! Hem arka bahçede bahçıvanla hademeler caneriklerini bekliyorlar… Kaçarken gördüler mi acı acı düdük çalarlar peşimizden!..”

“Gene çıksak çıksak cümle kapısından çıkacağız…”

Güdük Necmi:

“Çocuklar!” dedi, “Kapıcıyı bana bırakın… Geçen gün elime İzmir suikastini yazan bilmem kaç senelik gazete geçti. Tutuşturdum mu eline bugünün gazetesi diye, tamamdır. Teker teker sızarız kapıdan.”

Güdük iyi düşünmüştü. Veysel Efendi’nin eline bir gazete tutuşturduk mu tarihine hiç bakmaz, isterse yirmi senelik olsun, şöyle iri puntolu heyecanlı başlıklara bir daldırdı mı, okul boşalsa farkına varmazdı.

Güdük sıradan gazeteyi çıkardı. Manşeti tâ arka sıradan okuyordum.

“Gazi Hazretlerine suikast tertipleyenler bu sabah asıldı.”

Tam Veysel Efendi’lik gazeteydi bu. Ama Tulum:

“Artık yutmaz!” dedi, “Bu gazeteyle geçen gün aldım voltamı… Başka bir şey düşündüm ben. Herkes okulun verdiği siyah elbiseleri giysin.”

Sınıfın başıbozukları paralı yatılılar:

“Ya biz!” diye ordu bozanlığa başladılar.

Tulum:

“Siz de öbür sınıflardan denkleştirin! Kasketler de tamam olsun!”

Çeyrek saat içinde çakı gibi giyinmiştik. Tulum:

“Yalnız bir nöbetçi kalacak sınıfta… Bir sakatlık oldu mu hemen haber uçuracak sinemaya!”

“Nöbetçi kim kalacak?”

İnek Şaban, biraz asılsak nöbetçiliğe razı olacaktı. Güzel ders çalışılırdı boş sınıfta… Tulum:

“Kur’a çekeceğiz!” dedi.

Çektik. Düdük İsmet’e düşmüştü nöbetçilik…

Tulum eğildi, pencereden arka bahçeye baktı:

“Otello dolaşıyor!” dedi, “Tam zamanı tüymenin… Çocuklar sizden ciddilik isterim, gülmek yok!”

“Gülenin…” diye Hababam Sınıfı‘nın bildiği yemini tekrarlattı bize:

“Hım, mını hınt olsun mu?”

“Olsun!”

“Yürüyün, yavaş yavaş!”

Çıkış kapısının önüne indik.

Tulum:

“Dur!” kumandasını verdi. İp tutmaca hizaya geldik. Kapıcı Veysel Efendi bizi pırıl pırıl bir örnek siyah elbiselerin içinde görünce hemen dikildi ayağa:

Tulum, Veysel Efendi’nin davranışından umutlanarak:

“Arkadaşlar!” dedi, “Müdür Bey istasyonda bekliyor bizi… Erkânı Harbiyeyi Sulhiyeyi Umumiye Başkumandanı geliyormuş Ankara’dan…

Onu İstikbal edeceğiz!”

Kelimeler Veysel Efendi’yi serseme çevirmişti. Eğer “Cumhurbaşkanı‘nı karşılamaya gidiyoruz!” deseydi, kılını bile kıpırdatmazdı.

“Arkadaşlar!” dedi Tulum, “Caddelerden uygun adım geçeceğiz, konuşmak yok! Aç Veysel Efendi şu kapıyı!”

Veysel Efendi kurulmuş bir yay gibi fırladı, hemen çekti kapının sürgüsünü. Ciddiliği bozmamak için kapıdan bile uygun adım çıktık. Karşı sokağa saparken şöyle gözümün kuyruğuyla bir baktım. Veysel Efendi hazırolda hâlâ kapının önünde dikilmiş, arkamızdan hayran hayran bakıyordu.

Sokağa sapar sapmaz bir avuç darı gibi saçılıverdik ortalığa… Erkek Sevim’in evinin önünden geçtik. Bağıra çağıra konuşarak Sevim’i pencereye çıkarmıştık. Hepimizi teker teker tanıdığı için şaşkın şaşkın bakıyor, bayram mı, seyran mı diye düşünüyordu. Annesi ters bir kadındı. Refüze bile lâf atamadı, sinemaya gittiğimizi, sağ elini gözünün hizasında film çevirir gibi yaparak, anlattı. Evdekileri atlatabilirse bir iki kızla düşecekti sinemaya…

Biz biletleri alıp içeri girince Greta Garbo hemen başladı. Ne oynuyordu ya namussuz!.. Biz filmin havasına kapılmış Sevim’i de, getireceği kızları da çoktan unutmuştuk. Sinema, avuç içi kadar bir mahalle sinemasıydı. Karanlığın verdiği yüreklilikle iç çekmeler, ıslıklar, öpücükler gırla gidiyordu. Sesliydi ama seyircilerin sesinden bir şey duyulmuyordu ki… Film iki kez koptu, eklendi. Bir kez de parlar gibi oldu. Tutuştuğu perdeden bile görüldü. Filmin ortalarına doğru kapıdan bir ses yükseldi:

“Dikkat Hababam Sınıfı!”

Tamam, bizim Düdük İsmet’in sesiydi bu.

Biz sakatlık bir iş olduğunu sezinlemiştik… Düdük, bir olayı haber vermeye gelmişti:

“Dikkat! Hababam Sınıfı!” diye yineledi, “Kel geldi… Yoklama!”

Kel Mahmut, okuldan iki üç gün uzaklaşıp da döndü mü, mutlaka yoklama yapardı. İşin en güzel yanı yoklamaya küçük sınıflardan başlardı. Kel, odasına dönünce tepesindeki Hababam Sınıfı‘na, “Ne halt ediyorlar!” diye mutlaka bir kulak kabartmıştır. Çıt çıkmadığını görünce böbürlenmiştir içinden… Düdük İsmet, duyuramadığını sandığı için daha hızlı tekrarladı:

“Dikkat, Hababam Sınıfı! Kel geldi. Yoklama var!”

İnek Şaban kendisini tutamamıştı: “Yandık!” diye bağırdı.

Tulum, bir öpüşme sahnesi biter bitmez kalkıp dikildi ayağa:

“Haydi çocuklar!” diye bağırdı karanlığa, “Gidiyoruz!” Önce tek tük sıralar gıcırdadı. Sonra gürültüyle arka sıralar boşaldı. Geri kaldıklarını sanan arkadaşlar telâşlanıyorlardı.

Biz, şöyle böyle elli kişiydik. Ama çıkmaya çalışanlar çok kalabalıktı. Ne olmuştu? Geriden gelen öndekini omuzluyor, çiğneyip geçiyordu. Bir iki dakika içinde kadın erkek ayaklanmış, kapıya doğru itiş kakış koşuyordu. Kabadan bir ses:

“Ne oluyoruz yahu?” diye korkuyla sordu.

Bir kadın çığlığı:

“Yangın mı?” diye sordu korkuyla. Ama ortada ne ateş vardı, ne duman… Filmi oynatan bile şaşkınlıktan lâmbaları yakmadan kaçmıştı.

Biz işin iç yüzünü anlamıştık ama durup da herkese doğrusunu anlatacak değildik ya!

En kısa yoldan koşar adım tuttuk okulun yolunu. Okuldakiler son etütteydiler. Kel Mahmut’un odasında ışık yoktu. Tulum:

“Kel, sınıflarda yoklama yapıyor!” dedi.

“Nerden girelim!”

“Kapıdan!”

“Nasıl olur!”

“Nasıl olacak, çıktığımız gibi gireriz.”

Sokağın içinde sıraya girdik, uygun adımlarla girdik yola. Veysel Efendi, kapıya çıkmıştı. Rap rap yürüdüğümüzü görünce:

“Aferim çocuklar! Aferim!” diyordu. Sonra Tulum’a sokuldu:

“Gördünüz mü kumandan paşayı!” diye sordu.

“Görmez olur muyuz… Nah şöyle burun buruna geldik.,. Hangi mektepten dedi bu aslanlar, aşk olsun!”

“Aferim çocuklar… Yediğiniz ekmek helâldir sizin!”

Toptan sınıfa çıkamazdık. Doğru helâya indik… Ordan ikişer üçer sınıfa sızmak kolaydı…

Kel Mahmut yoklamaya geldiği zaman sınıfta çıt yoktu. Önümüzde de tarih kitapları, harıl harıl çalışıyorduk.

“Nedir bu uslululuk sizde?” dedi, “Bir saattir çıt çıkarmadınız sınıfta… Var mısınız, yok musunuz belli değil! Bakın, isteyince nasıl adam gibi

oturuyorsunuz!”

KURTLU FASULYE

Kalem Şakir, masanın ortasına kümelenmiş tuzluklardan birini aldı. İnek Şaban'ın bardağının dibine ince bir katman tuz koydu. Henüz İnek Şaban yerine gelmemişti. Hâlâ, Sıfırcı Hamdi'ye yağcılık yapıyordu. Yağcılıkta Yamuk Osman'ı geçmişti namussuz!

Kel Mahmut bile yemekhanedeki yerini almıştı. Öğretmenler masası bugün kalabalık değildi. Ne börek vardı, çünkü, ne sütlâç… Mercimek çorbası, kuru fasulye, pilâv da kimi imrendirirdi? Sene sonunda hep böyle giderdi bu yemek işleri… Ambarda ne kaldıysa dayanırlardı bize…

Çorbanın ortalarına doğru kan ter içinde İnek Şaban geldi. Kalem Şakir:

"Ulan neredeydin bu saate kadar?" dedi.

"Elimi yıkadım!"

"Daha önce?"

"Hamdi Bey'i yakaladık merdiven başında…"

"Ulan yağcı pezevenk! Sıfırcı Hamdi, ne vakitten beri Hamdi Bey oldu?"

Hava adamakıllı sıcaktı. İnek, tabağına konmuş mercimek çorbasını görünce:

"Nedir bu?" dedi.

"Yal!"(*)

"Ulan bu sıcakta da çorba içilir mi?"

Sonra etrafına bakındı:

"İkinci yemek?"

Tulum Hayri verdi karşılığını:

“Gene çorba!”

“Ne çorbası?”

“Fasulye çorbası!”

“Bu Kel Mahmut da zırvaladı artık!”

İnek Şaban’ın alnından ter damlıyordu. Sürahiyi kaptığı gibi bardağına boşalttı. Doldurmasıyla dikmesi bir oldu. Tuz hemen erimediği için, ilk yudumlar her halde acı değildi. Ortalarına doğru tuzluluğunu anlayabildi. Suratını ekşiterek bardağı masaya bıraktı:

“Hangi namussuz koydu bu tuzu?” dedi.

Kalem hiç istifini bozmadı:

“Ben!”

“Senin yaptığın eşeklik!”

“Hayır… Neden eşeklik olsun, insanlık… Yağcıların yağı, bu sıcakta bozulur, Hababam Sınıfı‘nı kokutmamak için tuzlamak gerekir.”

İnek Şaban suratını buruşturdukça, biz yüksek perdeden gülüyorduk. Masamız, Kel Mahmut’a yakındı, bir iki kez ayağa kalktı, tabağına çorba kaşığıyla vurdu. Fasulye karavanası ortaya gelince, gürültü kesilmişti.

Tulum, kepçeyi daldırıp karıştırarak:

“Hey mübarek!” dedi, “Okulun tatil olacağına yanmıyorum, fasulyesiz nasıl yaşayacağız, onu düşünüyorum. Kalk ulan Şakir, dağıt şu mübareği!”

Sofrada en boğazsız Şakir’di. Bu yüzden en dürüst dağıtıcı da o sayılırdı. Gayet az yediği için kendine iki kaşık bir şey alır, fazlasını Tulum’a boşaltırdı. Öbür masalarda bir durgunluk vardı. Küçük sınıflar yemek taksimini bırakmış, çatalı kaşığı tabakların yanına koymuş, öğretmenlerin

masasına bakıyorlardı. Fasulyeyi beğenmedikleri belliydi. Kel Mahmut’un da yiyip yemeyeceğini gözetliyorlardı. Bilmiyorlardı ki, öğretmenlerin yemeği, aynı kazanda pişse bile, bizim yemeklere hiç benzemezdi! Toy çocuklar, ne olacak!

Kalem Şakir kalkmış, şöyle bir karıştırıp ilk kepçeyi, yaptığı tatsızlığı kapatmak için, İnek Şaban’ın tabağına boşaltmıştı. Sonra Refüze’ye koydu, peşinden Domdom’a…

İnek, Şakir’den kuşkulandığı için çatal elinde bekliyor, kopardığı ekmeği geveleyip duruyordu. Bunu anlayan Şakir:

“Ulan, ölmüş İnek kurttan korkar mı, bas kaşığı!” dedi.

“Sen koydun bu kurtu benim tabağıma, ne namussuzsun sen!”

Yanımdaki masadan da bir ses yükseldi:

“Fasulye kurtlu!”

Refüze tabağını karıştırdı:

“Benimkinde yok!” dedi. “Tabağında kurt çıkan yemesin!”

Kalem, İnek’in tabağına eğilmiş, bir lâborant titizliğiyle incelemelere başlamıştı:

“Evet kurt arkadaşlar… Bakın başı koyu kahverengi… Biraz şişmiş, uzamış…”

İnek, çatalın ucuyla tabağın kenarına çıkarmıştı. Tulum Hayri, her zaman karavananın sonunu beklerdi, yemeyenler olursa:

“Kalsın içinde!” der, sonra karavanayı çekerdi önüne.

Şakir’in pek nazik olan midesi alt üst olmuştu:

“İsteyen kendi alsın fasulyesini!” diye bıraktı dağıtmayı. Kimse elini kepçeye uzatmıyordu. İşlerin sarpa sardığını anlayan Tulum, kalktı, aldı

kepçeyi eline… Karıştırmaya başladı. Kafasını karavanaya uzatmış, bir şeyler arıyordu. Çok geçmeden aradığını da buldu:

“Vay anasını be!..” dedi. “İçinde daha irisi de var!”

On kişilik masanın tümü hep birden eğilmişlerdi karavanaya. Güdük Necmi:

“Büyükbabaları burda…” diye yaygaraya başladı.

Domdom Ali:

“Tuh be!.. Karnım da zil çalıyor. Ne halt edeceğiz şimdi dedi.

Mide bakımından Tulum’dan aşağı kalmayan Yıkılmaz Hadi:

“Kalkın arkadaşlar, kantine… Şimdi orayı da kuruturlar.”

Tulum, fasulyeyi çok severdi. Kepçeyi bir türlü bırakamıyordu elinden. Hepimiz ayaktaydık. Çok geçmeden işin içinde bir terslik olduğunu anlayan Kel Mahmut, yerinden kalkmış, bizi, masaya doğru geliyordu. Hışımla geldi, dikildi karşımızda:

“Ne var, ne oluyor?” dedi.

Kalem Şakir:

“Önemli bir şey değil efendim!” dedi. “Kurt var!”

“Ne kurtu?”

“Henüz ne kurtu olduğunu anlayamadık, Raşit Bey daha iyisini bilir, ona sorun!”

Tulum Hayri, kepçeyle karavananın içindeki kurtu gösterdi. Kel Mahmut gözlüğünü düzeltti. Burnunu karavanaya doğru uzatarak:

“Göremiyorum!” dedi.

“Nah, işte!”

“Şu mu?”

“Evet!”

“Hiç kurta benzemiyor, fasulyenin şeyi olacak…”

Henüz çatallara iş düşmediği için tertemizdi çatallar. Bir tanesini aldı eline… Tulum’un gösterdiği yere doğru daldırdı. Kurt bir fasulyenin üstüne yapışıp kalmıştı.

“Bu mu?”

“Evet!”

Gözünü kırpmadan attı ağzına:

“Bugünkü fasulyeye hiç diyecek yok… Eline sağlık Aşçıbaşı‘nın!”

Kalem Şakir:

“Afiyet olsun efendim!” dedi.

“Size de çocuklar!”

Sonra masasına geçti, çaldı kaşığı…

Kalem Şakir:

“Ulan ne mide be!” dedi.

“Mide değil işkembe…”

Tulum Hayri:

“Haydi!” dedi. “Ne duruyorsunuz!”

İnek Şaban’ın midesi zaten içtiği tuzdan alt üst olmuştu. Tabağında çıkan kurt da tüy dikmişti üstüne.

Tulum, öbür masalara da döndü:

“Arkadaşlar!” dedi. “Kantinde güzel pastırma var, kuşgönü!”

“Kaşar da fena değil!”

“Balkan kaşarı!”

“Parası olan pasta da yiyebilir!”

Masalar teker teker boşalıyor. Kel Mahmut gözlerini dikmiş Tulum Hayri’ye bakıyordu.

Bütün bunlar onun başının altındandı. Beş dakikada koskoca yemekhane boşalmıştı.

Biz, Hababam Sınıfı yemekhaneye açılan pencerenin önünde toplanmış kendimizi göstermeden içerisini seyrediyorduk.

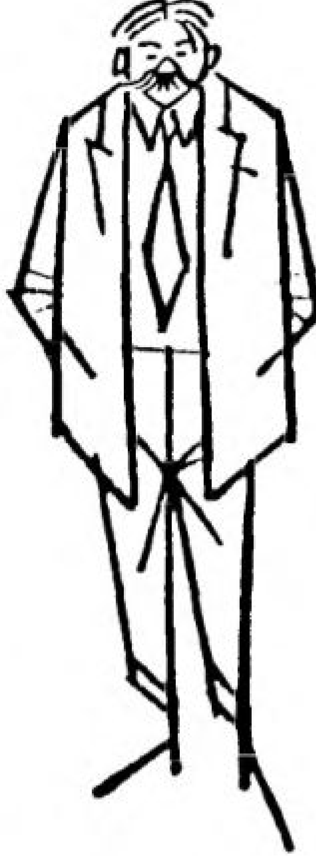
Kel Mahmut, öğretmenler masasında kalan iki üç arkadaşıyla olanın bitenin farkında değilmiş gibi, sohbet ediyor, bir taraftan da kaşlarını yıkmış, Tulum Hayri’yi kolluyordu. Bütün bu işlerin elebaşısı ondan başkası olamazdı. Ne Tulum’du o!.. Vermeliydi Disiplin Kurulu’na…

Ama, Tulum, herkesin peşinden çıkacak yerde, yeniden sofraya çöktü. Fasulye karavanasını çekti önüne. İki parça ekmeği içine doğrayarak yumuldu fasulyeye. Kafasını sokmuş karavanaya, habire kaşıklıyordu.

(*) Yal: Şaban'ın ve Şakir'in memleketlerinde ineklere verilen bir tür çorba.

YAVŞAK'IN BIYIKLARI

Domdom Ali sigarasını üç nefes çektikten sonra attı. Her iki ayağı ile çiğnedi:

"Ulan, paketi kenefe atar, yine Yavşak'a kaptırmam. Sen bana baksana…" dedi.

Tulum Hayri dalına basmak için:

"Kılkuyruk, zil be!.. Senden uçlanmazsa, benden araklamazsa ne yapar, alışmış bu zıkkıma bir kere…"

"Parası yoksa içmesin. Devlet zoruyla içmiyoruz ya bu boku… Ha, ne dersin Güdük?"

Hababam Sınıfı‘nın sayılı otlakçılarından Güdük Necmi’ye bir taş vardı bunda ama, pişkinliğe vurdu:

“Sigaranın paketi değil, sigaranın teki bir papele çıksın, ben gene duramam içerim. Yavşak Şadi de içer, duramaz, alışmış bir kez!”

Yavşak Şadi yardımcı öğretmendi. Boğazı tokluğuna Kel Mahmut’un yoklamalarını tutar, yazılarına bakar, geceleri okulda, kaldığı için de her işine koşardı.

Okula yerleşeli şurada dört ay olduğu halde Kel Mahmut’un sol kolu haline gelmişti. Hele son günlerde Hababam Sınıfı‘nda devamlı etüt beklediği için Tulum Hayri’nin forsunu iki paralık edip çıkmıştı. Hayri kızdığı halde hıncını açık edenlerden değildi.

Onu Hababam Sınıfı‘na giremeyecek hale getirmezse rahat edemezdi ama şimdilik sineye çekiyordu.

Palamut Recep ne de olsa mümessillikten yürütüldüğü için muhalifti. İdareye mi, Tulum’a mı, yoksa Hababam Sınıfı‘na karşı mı, pek belli değildi, muhalifliği. Hepimizi de bir çırpıda çıkarmak için:

“Benim zamanımda da vardı, bu beleşçi kılkuyruk ama, Hababam Sınıfı‘nın kapısından bile bakamazdı!” dedi.

“Dua etsin Kel Mahmut’a… Akrabası mıdır, nedir. Kayırıyor onu.”

“Doğru, iki günde bir arama tarama… Sigarasını da sizden çıkarıyor.”

“Peki, Kel Mahmut’la baskın yaparlarsa aratmaz mısın üzerini?..”

“Aratmam. Kenefe atar paketi, yine kaptırmam onlara.”

Tulum Hayri:

“Valla ben o kadar kabadayı değilim. Elimle teslim ederim, Yavşak Şadi’ye. Benim param var, alırım yenisini… Yavşak ne yapsın… Şunun şurasında boğazı tokluğuna Kel Mahmut’a yağcılık edecek, burnundan kıl çekecek de geçinip gidecek… Çocuk fakülteye gidiyor okumasın mı?”

Fransızcacının raporlu olduğunu bildiğimiz için, ders zili çaldığı halde bir çoğumuz sınıfa çıkmamış, helâ aralığına yığılıp kalmıştık. İşin tuhaf yanı, böyle şeylerde titiz olan Tulum Hayri, hiç oralı olmuyor, sigara üstüne sigara yakıyordu. Güdük Necmi'nin istemesine meydan vermeden bir tane de ona uzattı. Sigarasını içen gidiyordu. Biz kala kala beş altı kişi kalmıştık.

Güdük Necmi otladığı sigaranın karşılığını ödemek için:

"Geçen gün A şubesini bastılar yatakhane helâsına… Enayiler kuzu kuzu söküldüler sigaraları…" dedi.

"Sen olsaydın vermezdin değil mi?"

Nesi vardı ki, ne verecekti? Parası olsa da almazdı namussuz Güdük. Yavşak'tan daha beleşçiydi.

Tulum Hayri de cebinden bir paket Yenice çıkardı. Yeni açılmış bir paketti bu… Kapağını açtı kapattı, içinden ya bir sigara alınmıştı, ya iki. Güdük Necmi'ye uzattı:

"Al şunu Güdük!" dedi. "Sakla, sigaralar sayılıdır. Tek sigara içmeyeceksin!"

Güdük lâf olsun diye:

"Ya darda kalıp da içersem?"

"Bir dene bakayım!"

"Ne olur?.."

"Sana içmeyeceksin diyorum, o kadar!"

"Arama taramada ne yapacağım."

"Almasalar bile, ne yapıp yapıp zorla vereceksin!"

Güdük sigarasını atıp üzerine de okkalıca tükürdükten sonra bodrumun merdivenlerine doğru yürüdü. Az sonra da dönüp geldi:

“Çocuklar!” dedi. “Yavşak merdivenin başında bizi bekliyor!”

Tulum:

“Beklesin!” dedi.

“Patavatsızdır. Bir lâf söyler, bozar sinirlerimizi…”

Güdük sonra tekrar merdivenlere doğru yürümüştü ki… Bir Kel Mahmut sinyali verdi. İş ciddileşmişti. Domdom’la Palamut, sigara paketini helânın deliğinden zula ettiler. Onları gören Güdük, Tulum’un verdiği paketi aynı delikten atacağı sırada:

“Ver bana!” dedi. “İş değişti!”

Kel Mahmut, karşıdan görünmüştü. Artık kıpırdayamazdık. Arkasında da Yavşak Şadi vardı. Yavşak bugün çok fiyakalıydı. Yalnız saçlarını değil, üst dudağını olduğu gibi kapatan pos bıyıklarını bile sağlı sollu taramıştı. Pis bir sigara tiryakisi olduğu sol bıyıklarının sarıya dönük kirliliğinden bile anlaşılıyordu. Kel Mahmut:

“Ne işiniz var bu saatte?” diye gürledi.

Bu işin bir arama taramayla sona ereceği gün gibi ortadaydı artık. Üzerimde sigara paketi olmadığı için oldukça rahattım. A’daki Budak Ömer’den tane hesabı alıyordum sigarayı. Tulum Hayri durumu ve ödevi gereği bir şeyler söylemek zorundaydı:

“Dersimiz boştu efendim!”

“Onu biliyoruz. Ne işiniz var burada?”

Tulum Hayri’nin tersliği üzerindeydi. Etütlere Yavşak gireli Kel’i pek iplemiyordu açıkçası:

“Ne işimiz olur efendim helâda?” dedi.

Kel’in de kelliği üzerindeydi:

“O iş için ayrıca zaman ayrılmış size. Bu anda sınıfta olacaktınız. Ara, Şadi Bey, şunların üzerini!”

Yavşak zaten bir işarete bakıyordu. Küçük sınıfları aramakta kurt kesilmişti. Elini teker teker ceplere daldırıp çıkarmadan içlerindekini, dışardan bir yoklayışta bulup çıkarıveriyordu. Beni de şöyle bir yokladı:

“Geç!” dedi. Geçtim.

Güdük’ü, Domdom’u da yokladı. Sıra Tulum Hayri’deydi. Kendi eliyle ipini boğazına geçiren kabadayı bir idamlık gibi gitti, kılkuyruk Şadi’nin önünde durdu. Beleşçi Şadi elini ilk daldırışta çıkardı, Yenice kutusunu. Boş mu, dolu mu olduğunu anlamak için şöyle bir teraziledi. Ağırlığına bakılırsa ağzına kadar dolu olması gerekirdi. Cebine sokması gerekirdi. Cebine sokmayı düşündü. Ha beş dakika önce, ha beş dakika sonra… Verdi Kel Mahmut’a.

İki kişiyi daha yokladıktan sonra Palamut’a yapıştı:

“Aratma da çıkar, ver!” dedi.

“Bıraktım sigarayı!”

Kel Mahmut, bir espri yapma gereğini duydu:

“Canım nereye bıraktınsa söyle de aramasın!”

O da aranmış, bir şey çıkmamıştı üzerinde.

Kel Mahmut:

“Sizin buraya babanızın hayrına inmediğinizi biliyorum!” dedi. “Hepinize birer ihtar! Yaz isimlerini Şadi Bey!”

İsimlerimiz alındıktan sonra sınıfa çıktık.

Palamut:

“Yazık be Tulum!” dedi. “Yavşak’a da insan kendi eliyle paketi teslim eder mi?”

“Paket”in sınıf argosunda ayrıca erkeklikle ilgili önemli biri anlamı vardı.

“Eder!” dedi Tulum, “İşine gelirse paketi değil, canını bile teslim eder.”

“Yaa! Eder demek!”

“Neden etmesin!”

Palamut, tam sınıfı avucuna alacak o nazik anı yakalamıştı. Doğru kürsüye geçti:

“Beni dinleyin Hababam Sınıfı!” diye söze başladı, “Şu Yavşak Şadi işini çözümleyelim artık!”

Onun etütlere girmesi, herkesi sinirlendiriyordu çoktan beri. Bir de helâ baskınları… Tulum Hayri'nin piyastos olması… Biraz daha ileri giderek:

"Biz ne Yavşak Şadi'yi isteriz, ne paketini "höt!" der demez teslim eden süt kuzusu Mümessilleri!.."

Hayret! Tulum keyifli keyifli gülüyordu. Kalem Şakir:

"Ha! Ne dersin Tulum Hayri?"

"Valla, siz yine bildiğinizi yapın. Ben karınca kararınca bir şeyler yaptım. Galiba enayi yuttu da… Çok sürmez çıkar kokusu."

"Vallaaa Tulum'cuğum. Ben Yavşak'ın kürsüye geçip bıyık burmasına pek tutuluyorum!"

"Benden de al o kadar!"

"Peki öyleyse… Yatakhane zili çalınca çıkmak yok… Bir şeye bağlayalım bu işi… Tamam mı çocuklar?"

"Tamam!"

Ama son etüdü beklemeye gerek kalmadı. Haber çabuk yayılmıştı!

Yavşak Şadi sigara içerken o meşhur bıyıklarını olduğu gibi yakmıştı. Yalnız bıyıklarını mı? Ne kaşı kalmıştı, ne kirpiği… Ütülenmişti suratı. Yolunmuş kirpiye dönmüştü!

Olay, akşama doğru Kel Mahmut'un odasında, yoklamaları deftere geçirirken olmuştu Yavşak Şadi'nin, iş arasında yaktığı bir Yenice sigarası, ikinci çekişte alev almış, ortalık duman içinde kalmıştı. Barut öyle fabrika işi sıradan bir mal değildi ki…Kimyahaneden aşırılmış, kömürü, küherçilesi ölçüsüz, dumanı alevi bol yerli bir üründü.

Nedense bu önemli olayın üzerinde Kel Mahmut hiç durmamıştı. Oysa Yenice'nin kimden tırtıklandığını gözleriyle görmüştü. Sigaranın içine barut koyanı bulmak bir sorun bile değildi. Tekel İdaresindeki fındıkçı kızlar yapmazdı ya bu şakayı, Tulum Hayri dururken!

SODYUM’UN ETTİKLERİ

Kimyacı Sodyumu anlatıyordu derste:

“Sodyum ancak petrol içinde korunur. Suyla temas ederse suyun üzerinde dolaşır durur, sonunda patlar!”

Sonra, şişenin içindeki Sodyum’dan küçük bir parça kesti, su dolu bir kabın üstüne bıraktı. Sodyum parçası, suyun yüzünde bir kestane fişeği gibi döndü, döndü, sonra yine kestane fişeği gibi patladı!

Bu deney, tam Hababam Sınıfı‘nın hoşuna gidecek, işine yarayacak türdendi. Kalem Şakir, hemen bir şişeye gaz doldurdu, içine de biçimine getirerek bir parça sodyumu kaydırdı. Şişeyi güzelce kapattıktan sonra da cebine yerleştirdi. Bu işi öyle ustaca yapmıştı ki, Tulum Hayri’nin bile gözünden kaçırmıştı. Şişeyi de yatakhanedeki dolabına, üzerine bir etiket yapıştırarak yerleştirdi. Orada daha bunun gibi neler yoktu ki… Küçük bir kimyahaneydi bu dolap.

Bir pazar akşamıydı. Pazar akşamları etütler, yatakhaneler zıvanadan çıkardı. Herkesin dersten gayri bin türlü dalgası olduğu için…

Hababam Sınıfı yatakhaneye geçer geçmez, İnek Şaban’da olağanüstü uğraşılar başlamıştı. Daha akşamdan tıraş oldu, gömleğinin yakasını yıkadı, eliyle çekiştire çekiştire karyolasının başucuna astı. Havalar sıcak gittiği için sabaha kadar mutlaka kuruyacağını hesaplamıştı. Pantolonu ütüye yatırdı, yani yatağın altına…

Bu gibi işler, ertesi gün dalgası olanların her zaman yapmak zorunda olduğu şeylerdi. Ama bütün bu uğraşların arasına bir de boş Vermut şişesi karıştı!

Bu şişe önce güzelce yıkandı. Üzerine bir etiket yapıştırıldı ve yatağın altına duvarın dibine yerleştirildi.

Tulum Hayri, Şaban’ın yanındaki karyolada yattığım için bana:

“Ne oluyor?” diye sordu, “Ne hazırlığı bu?”

“Ne hazırlığı olacak…” dedim, “Yarın İnek, doktora gidiyor!”

Kalem Şakir:

“Ne doktoru bu?” dedi. “Doktor işi halledilmedi mi?..”

“Yeniden patlak verdi. Tam tedavi edilmemiş olacak ki…”

“Ya bu şişe?”

“Bana kalırsa idrar tahlili var, işin içinde…”

Kalem Şakir, sinsi sinsi gülmeye başladı:

“İyi eğleneceğiz çocuklar!”

Sonra da yeni kazınmış kafasını kaşıdı:

“Ne vakit çıkar helâya?”

Kendi sorusunu kendi yanıtladı:

“Sabaha doğru… Biz hazırlığımızı akşamdan yapalım da…”

İnek Şaban, çoraplarını da yıkamak için musluklara gittiği sırada Şakir, dolabı açtı. Kimyahaneden arakladığı Sodyum şişesini çıkardı. İnek Şaban’ın şişesini aldı, içine hemen bir parmak gaz koyduktan sonra Sodyumu da boşalttı. Şişe koyu bir sarılıkta olduğundan içindekiler hiç belli olmuyordu. Yeniden şişeyi yatağının altına bıraktı.

İnek Şaban geldi, ıslak çoraplarını karyolasının alt başına astı. Kuşkulandırmamak için kimse lâf bile atmıyordu. Başka zaman olsa:

“Ulan at şunları dışarı kokuttun!” diye binerlerdi dalına.

Hava sıcaktı, İnek Şaban pijamasını bile giymeden bir don, bir atlet girdi yatağa. Oyunu bozmak korkusuyla hiç kimse “Gelin Güvey” oyununa

yanaşmamış, yatağının üzerine oturup sarkıntılığa bile kalkışmamıştı.

İnek Şaban’ın yatak komşusu olduğum için, ne olmuşsa benim uykuya olmuştu. Gözcülük de bana düşmüştü ister istemez.

İnek, sabah altıya doğru gözlerini açtı. Doktor, herhalde ondan tertemiz sabah idrarı istemiş olacak ki pijamasının altını bile giymeden yataktan fırladı. Fırlar fırlamaz da şişeye yapıştı. Ben, bu işi yatakhanede yaparsa… diye düşünürken kalktı, terliklerini geçirdi ayağına, helânın yolunu tuttu. Hemen Kalem Şakir’i uyandırmaktan başladım işe:

“Kalk!” diye dürttüm, “İnek gidiyor helâya!..”

Tulum, daha kendisini dürtmeden fırlamış, helânın yolunu tutmuştu. Alarm verilmiş gibi bütün Hababam Sınıfı bizim yatakhanede toplanmıştı. Kimse çıt çıkarmıyor, terliklerinin ucuna… terliği olmayanlar, çıplak ayaklarının burnuna basarak yürüyordu. Helâlar üstten açık olduğu için en çeviklerimiz -tabiî en başta seksen beş kiloluk Tulum- yandaki helânın

duvarına tırmanmıştı. Bütün bu hazırlıklar çok kısa bir zaman içinde çıt çıkarmadan olmuştu. Kulağımız İnek'in girdiği helâdaydı. Önce bir su şırıltısı duyuldu. Kalem Şakir, kulağını kapıya yanaştırmış, bize "Sus!" işareti vermişti. Kesilen sesten işin bittiği anlaşılıyordu. Hafiften "Sısss!" diye bir ses geliyordu içerden. Sodyum ne zamandır özlemini çektiği suya, biraz tuzluca da olsa, kavuşmuştu. İnek Şaban'ın içerde daha büyük işleri olduğu için çıkmıyordu. Belki şişeyi bir köşeye koyup işini bitirmekteydi. Şişeden gelen bu fısıltıyı şişeyi miyop gözlerinin hizasına kaldırarak inceliyordu. Belki de idrardaki bu kimyasal olay hastalıktan ileri gelen bir kaynamaydı. Doktor boşuna idrar istememişti ondan!

Kimyacı aldanmış mıydı acaba? Ya patlama olayı?

Hayır! Aldanmamıştı!

"Sıssss!" sesi ıslak bir patlamayla sona erince İnek Şaban'ın korkudan şişeyi fırlatmasıyla kendini dışarıya atması bir oldu. Yüzü gözü idrar içinde kalmıştı. Kül gibi bembeyaz kesilmişti yüzü, korkudan! Bütün Hababam Sınıfı'nı karşısında görünce en küçük kuşku duymamıştı bu kalabalıktan.

"Ne var Şaban, ne oldu?" dedik.

"Patladı!" dedi, "Şişe patladı."

"Ne vardı şişede?"

"Şey yapmıştım içine."

Kalem Şakir dikildi karşısına:

"Ne yapmıştın?"

İnek kibarlık ediyordu:

"İdrar…" diye kekeledi.

"Ulan helânın deliğini göremedin mi? Ne zorun var da şişeye yapıyordun?"

Bizim toptan gelmemiz aklını başına getirmişti.

Kalem Şakir:

“Ulan sende bir hastalık olmasın sakın!” dedi, “Hastalığa yakalananların idrarı şişede kızışır köpürür, sonra da patlarmış!”

İnek’te hiç ses yoktu. Şakir, Tulum Hayri’ye döndü:

“Yaz bu adamı viziteye!” dedi, “Yaz da çıksın doktora. Hastalık almış, yürümüş. Neredeyse sidikliği patlayacakmış İnek’in!”

Kalem Şakir, hiç de haksız değilmiş hani. Haksız olsaydı, doktor, viziteden sonra İnek Şaban’ı Numune Hastanesi’ne gönderir miydi hiç!

KOLALI GÖMLEK

Tulum Hayri hademelerden uydurduğu bir kovaya sabunlu su yapmış kara tahtayı siliyordu. Etüdün sonlarındaydık, yarıdan çoğumuz kestiriyorduk. Kalem Şakir sigaradan geldi:

“Hışşşşt enayiler, uyanın!” diye kapıdan seslendi, “Kel Mahmut geliyor!”

Tulum Hayri kovayı sıraların arasına sürdü. Yarın ilk dersimiz cebirdi. Tatar Kemal numara sırası derse kaldırıyordu. Sıra Tulum Hayri’deydi. Sabunlu tahtada tebeşir kayacak, Tatar Kemal de işi yazılıya dökecekti. Cebirin sözlüsü çok tehlikeliydi çünkü, yazılıda nasıl olsa bir şey yapılırdı.

Kel Mahmut sınıfa girmiş, önümüzde tarih kitaplarını bulmuştu. Yarı alay, yarı ciddî: “Aferin çocuklar!” dedi, “Sizde bu tarihe bağlılık varken bu milletin sırtı yere gelmez!”

Sinsi sinsi gülüyordu.

Sıraların arasında biraz dolaştıktan sonra kürsüye geçti. Bir idare emri bildirecekti.

“Yarın Cumartesi…” diye başladı. “İki gündür Müfettiş var okulda…” Kalem Şakir biraz da yüksek perdeden:

“Yemeklerden belli!” dedi.

Hep biliyorduk Müfettiş vardı, hem de idare müfettişi… En sevdiğimiz müfettişler de bu, derslere girmeyen, Müdür’le Kel Mahmut’un anasını ağlatan müfettişlerdi. Teftiş boyunca iki günde bir tulumba tatlısı çıkar, yemeklerin tadı tuzu, gelirdi, sonra yine eski hamam, eski tas…

Kel Mahmut işi pişkinliğe vurup gerisini getirdi. İdare emrinin en önemli yerine gelmişti:

“Yarın parasız yatılılar idare ne verdiyse giyecekler… Dışarıya çıkmadan önce kıyafetleriniz gözden geçirilecek… İdare ne verdiyse… Ayakkabı,

elbise… boyunbağı…”

Kalem gene lâfa karıştı:

“Pijama!..”

Hayret… Kel duydu, güldü:

“Sonra paralı parasız… Herkes şapkasını (kasketini demek istiyordu) giyecek, kravatını takacak… Ayakkabılar da boyanacak… Dediklerimi yapmayan kapıdan dışarı çıkamaz! Anlaşıldı mı?”

Kalem Şakir, açıklama yapmasını istedi Kel Mahmut’un:

“Ya çıkmak istemeyenler?”

Eski diş fırçası saplarından kotra yapacaktı Kalem Şakir. Bir aydır kimde tüyü dökülmüş fırça bulduysa toplamış, kesip hazırlamıştı. Bir yere gidecek değildi bu yüzden.

“Bütün yatılılar yemekten sonra giyinip kuşanıp bahçede sıra olacak… İster çıksın, ister çıkmasın!”

İşte şimdi su kaçırmıştı. İşin ciddiliğini belirtmek için de: “Teftiş var!” sözünü eklemeyi unutmadı.

Anlaşılmıştı. Bu teftiş daha çok bizim için, yani parasız yatılılar içindi. Geçen sene ucuz kumaştan elbise verilmiş, ne çamaşır dağıtılmıştı, ne pijama, ne de çorap…

Bu sene işler çok sıkı gidiyordu, şikâyet olmuştu çünkü. Kel, emrin en önemli yerini tekrarladı:

“Boyunbağlar takılacak haaa! Yani kravatlar!”

Kalem Şakir ufaktan bir kamış koydu:

“Nereye takılacak?”

İki atletten birinin yerine Müdür, boyunbağı verdirmişti ama, gömlek unutulmuştu. Galiba bu gömlek işi biraz pürüzlüydü. Kel: “Canım!” dedi, “Zırt zırt lâfımı kesme! Kız kovalamaya giderken boyunbağının nereye takıldığını sormazsınız! Bulun bir gömlek de takın! Donunuza kadar verdik…”

Gömlek için Müdür’e bir iki kere adam gönderdiğimiz halde hâlâ verilmemişti. Yarın Müfettiş‘e duyurmalıydı bunu…

Kel kürsüden indi, kötü sıkıştırmıştı Şakir. Bir manevra gerekirdi kurtulmak için… Gitti, sıraların arasından kovayı çıkardı. Tamam!.. Konuyu değiştirecek bahaneyi yakalamıştı işte:

Tulum’un bir şey söylemesi gerekirdi:

“Kürsünün yanlarını silecektim, çok kirlenmiş de…”

“Ver hademelere şunu… Çabuk…”

Tam tüyecek zamandı, tüydü de…

Kalem Şakir, kimin sırasında ne olduğunu bilirdi. Kalktı, Refüze Ekrem’in rulo yapıp sıranın yanına tutturduğu kartonlardan birisini istedi. Benden makası aldı. Kartonu kürsünün üzerine serdi. Cetvelle, gönyeyle bir terzi gibi çizgiler çizdi. Sonra kesti, katladı. Kartondan mükemmel bir gömlek önü yapmıştı. Hani garsonların papyon taktığı kolalı gömlek önü… Boynuna getirip ölçtü. Kırışmasın diye de çok kurcalamadı, koydu çekmecesine…

Ertesi gün tulumba tatlısını yuvarladıktan sonra bahçede sınıf sınıf sıra olduk. Parasız yatılıların giyimlerindeki düzgünlük göze çarpsın diye Kel Mahmut bizi başa geçirdi. Hababam Sınıfı‘nın yarıdan çoğu parasız, geri kalanı da paralı yatılıydı.

Müdürümüz, resmilikten hoşlandığından bu yıl siyah elbise verdirmişti… Yalnız, sıcaklar bastırınca bu siyahlar bizi terletmeye başlamıştı. Boyunbağı emrinin sıcaklara rastlaması ayrıca felâketti.

Çoğumuzun dışarda dalgası olduğu için bu kılık kıyafet teftişi can sıkmıştı. "Assubay okulu mu bu!.." diye söylenmeler başlamıştı ki Müdür'le Müfettiş göründü. En kalabalık sınıf, en gösterişli sınıf bizimkiydi. Geldiler, tam önümüzde durdular. Müfettiş bizi uzun uzun süzdükten sonra:

"Aferin çocuklar!" diye söze başladı, "Siyah elbiseler, siyah kravatlar… Çaya gidecekmiş gibi giyinmişsiniz!"

Güneş bastırmış, buram buram terliyorduk. Müdür, bu ince alayın farkında değildi, keyifli keyifli gülüyordu.

"Maşallah ayakkabılar da boyalı…"

Tulum Hayri şakır şakır terliyordu. Tam güneşin altına düşmüştü. Bir ara saate baktığını görünce, Müfettiş kızacak yerde:

"Ne o?" dedi, "Geç mi kaldın yoksa?"

Tulum, Maraton Raşit'le konuşur gibi rahat:

"Hayır efendim!" dedi, "Daha vakit var!"

"Nereye gideceksin?"

"Maça!"

"Ne maçı?"

"Galatasaray Beşiktaş!"

"Ben de seni baloya gidiyorsun sanmıştım, kıyafetine baktım da…"

Bu açıktan açığa alaydı. Bir iki adım attı. İnek Şaban'ın önünde durdu:

"Sen nereye gideceksin?"

"Ben mi efendim?"

Bakalım gene ne ineklik edecek diye kulak kesilmiştik.

“Ben şeye gideceğim.”

Enayi her Cumartesi doktora gider sondasını yer, iki kere kazıklanmış olurdu. İnek de olsa, doğruyu da söyleyecek değildi ya…

“Ben…” dedi, “Tahtakale’ye gideceğim!”

Nerden de aklına gelmişti bu Tahtakale.

“Tahtakale’ye mi? Ne yapmaya?”

Hemen gerisini getirdi:

“Canım. Tahtakale’de ne yapılır? Bir çay içilir Acem’de, dönülür değil mi?”

Şakacı bir şeydi bu Müfettiş. Sonra Kalem Şakir’in önüne dikildi:

“Sen muhakkak İngiliz Başkonsolosluğuna gideceksin, bu kıyafetle!”

“Hayır efendim, bir yere gidecek değilim.”

“Peki, bu ütülü pantolon, bu kolalı protokol gömleği?”

“Teftiş var dediler de efendim!”

“Demek benim için bu hazırlık… Memnun oldum!”

Ama nedense hiç kızmamıştı. Geldi, burnunun dibine sokuldu:

“Kaça aldın bu kravatı?” dedi.

“İdareden verdiler efendim!”

Cevap Müdür’ü yeniden sevindirmişti.

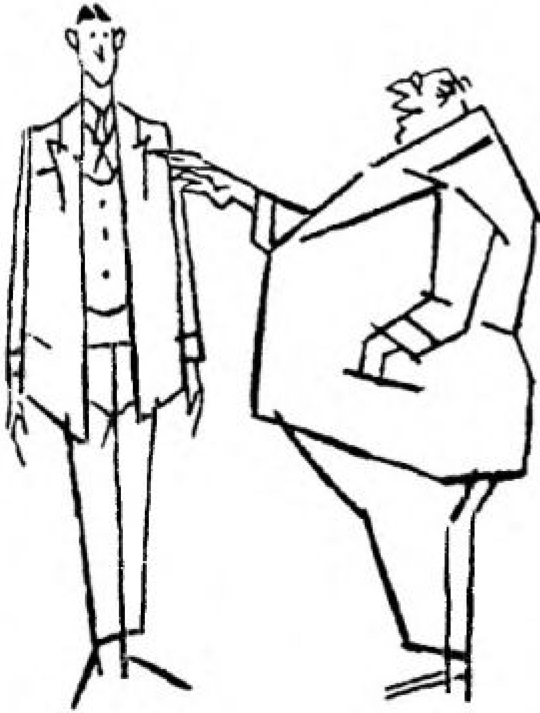
“Ya bu gömlek? Kaç para verdin bu gömleğe?”

“Para vermedim efendim!”

Geldi, gömlek dediği şeyin yakasına bir iki fiske vurdu. “Tak, tak!” diye çıkan ses Müfettiş‘ten çok Müdür’ü şaşırtmıştı. Müfettiş, ne olduğunu bildiği halde:

“Amma da kolalamışsın ha!..” dedi.

“Kola değil efendim, natüreldir!”

“Allah, Allah! Böyle tahta gibi natürel gömlek de hiç görmemiştim!”

Hepimize birden sorar gibi:

“Poplin mi, Amerikan bezi mi?”

“Ne poplin, ne Amerikan bezi!”

“Hele aç şu ceketinin düğmesini de görelim!”

Açtı. Atletin üzerine kartonu iğnelenmiş görünce gülümsedi. Biz bu durumu önceden bildiğimiz için hiç gülmedik. Ama öbür sınıflar nerdeyse yerlere yatacaklardı. Ne sıra kalmıştı, ne hiza.. Müfettiş durumun nazikliğine boş veriyordu:

“Peki nerden aklına geldi bu karton gömlek? ” diye sordu.

Kalem Şakir, cevabı yapıştırdı:

“Yokluktan!”

“Ne demek yokluktan… Size gömlek verilmedi mi b sene?”

“Geçen sene de verilmedi!”

“Yaaa!..”

Sonra Müdür’e döndü:

“Öyle mi Müdür Bey?”

“Efendim, sipariş edildi… Hemen bu günlerde…”

“Canım, kravattan önce bu işi hallediverseydiniz!”

Çatılmıştı kaşları güler yüzlü Müfettiş‘in:

“Bunlara açık yakalı ikişer gömlek verin de hiç olmazsa yazın giysinler!” dedi.

Sonra elini sallayarak, dostça:

“Haydi çocuklar!” dedi, “Güle güle! Teftiş bitti! İyi tatiller!”

ÇIK DIŞARI

Son etüdün ortalarına doğru Güdük Necmi geldi sınıfa:

“Çocuklar!” dedi, “Kel Mahmut’u kapıdan çıkarken gördüm… Mutlaka eve gidiyor. Karısı gene telefon etmiş olacak!”

İnanmadık. Tulum Hayri:

“Doğru söyle!” dedi, “Kel bu saatte okulu bırakıp bir yere gitmez!”

“Gitti diyorum size!”

İşin ciddiliğini kestirebilmek için, albaştan etti:

“Ulan Güdük! Doğru söyle… Eğer Kel gittiyse bu gece Yavşak’ın çekeceği var!”

“Kör olayım gitti!”

İnanmıştık. Keyifli zamanlarımızda hep birden söylediğimiz Hababam Sınıfı‘nın millî marşını hep bir ağızdan tuttururduk:

“Entike kuşe rule rule!

Haydi hooooppa muşule!

Ave lûpe luuupe

Ave lûpe kaaaro

Haaaydi Haykanoş,

Enti kala Moş Hop!

Entike… … … …

… … … … …

Tulum Hayri eliyle cetvel tahtasını almış, bize orkestra şefliği yapıyordu.

En azdan on beş kez tekrarladıktan sonra:

“Dur!” işareti verdi. Kapıyı açıp baktı. Dışarıda adam olup olmadığını kontrol etti. Kimseler yoktu.

“Arkadaşlar!” diye başladı, “İşte geldik gidiyoruz. Şen olasın Halep Şehri! On beş gün sonra Hababam Sınıfı‘nı koydunsa bul! Hani bir lâf vardır. Deveye sormuşlar, bir şikâyetin var mı halinden diye… Hiçbir şikâyetim yok, yük taşımaktan bile yakınmıyorum, yalnız bu Merzifon eşeğinin önümde kılavuzluk etmesi yok mu, çok koyuyor bana demiş. Anladınız ya! Bana da şu Yavşak’ın Hababam Sınıfı‘na girip etüt beklemesi çok koyuyor. Bıyıklarını yakıp biraz ayağını kestik ama kapıda dikilmesi yok mu, bitiyorum!”

Güdük Necmi:

“Benden de al o kadar!” dedi.

Yıkılmaz Hadi:

“Bu gece Kel Mahmut gittiyse eğer…”

Güdük Necmi:

“Gitti diyorum size be!.. Çantası da vardı elinde.”

“Çantası mı? Kantinden sucuk yürütmüştür vallaaa…”

“Bırakın gevezeliği, etütten çıkmaya tam 35 dakika var!”

Kalem Şakir sözünü kesti:

“Otuz beş dakika mı, geçelim mi yatakhaneye çocuklar?”

“Geçelim ama nasıl? Yatakhane kilitli. Açamayız!”

Kalem Şakir plânı çoktan hazırlamıştı:

“Ben şu sınıfların sigortasına bir dokunayım, olur biter!..”

“Hemen yapar Şükrü Efendi!..”

“Ben dokunayım da yapsın bakalım!”

Tulum bir şeyler düşünmüştü. Söyletmek için:

“Eee… Sonra?” dedim.

“Gerisi kolay!.. Hele bir yatakhaneye geçelim!”

İki dakika sonra bütün sınıfların ışıkları bir anda sönmüştü. Işıkların sönmesi ile müthiş bir gürültü başladı. Her kafadan bir ses çıkıyor, kimi şarkı söylüyor, kimi sövgülü, övgülü nutuklar çekiyordu.

Tulum Hayri çekmecesindeki mumu çıkarıp yakmış, kürsünün ortasına dikmişti. Kendisi de geçmişti kürsüye.

“Şimdi neredeyse Yavşak damlar!” dedi.

Güdük Necmi çekmecesinden eksik etmediği çatapatları karatahtaya sürüyor, parlak izler çiziyordu. Kalem Şakir kalktı, elinden aldı. Çatapatlarla yere bir şeyler yazdı. Kapıdan girenin okuması için yan yazmıştı. Kalkıp okuduk:

“Yavşak Şadi, çık dışarı!”

Gitti, kürsüdeki mumu da söndürdü. Fosforlu yazı yerde kedi gözü gibi ışıl ışıl parlıyordu. Geçti kapıya, gözcülüğe…

Sınıflardan biri boşaldı. Çocukların gürültüsünden anlaşılıyordu ki ikincisi de boşalıyordu, üçüncüsü de. Yavşak herhalde sınıfları teker teker dolaşıp yatakhaneye gönderiyordu çocukları. Şakir; kapının alaca karanlığında göründü.

“Çocuklar!” dedi, “Yavşak geliyor!”

Sınıf zifiri karanlıktı. Çıt çıkarmadan Yavşak’ı bekliyorduk. Bütün sınıflar üçer beşer dakika arayla boşaltılmış, sıra bize gelmişti. Ayak sesleri geldi, geldi, kapının önünde durdu. Kapı gümbür gümbür yumruklanıyordu:

“Haydi yatakhaneye!”

Bizde hiç ses yok!

“Yok mu içerde kimse beee?” diye kuşkuyla sordu.

Gene ses yok! İçeri girmeye de korkuyordu. Yerdeki yazıyı görmüş olacak ki:

“Vay namussuzlar!” dedi, “Kim yazdı bunu?”

Biz dudaklarımızı ısırıyor, tutuyorduk kendimizi. Bir şeylerden işkillenmişti. Bir iki adım attı içeri… Atmasıyla kapının kapanması bir oldu. Kapının arkasında bekleyen Kalem Şakir, hemen dışarı fırlamış, kapıyı da dışardan çekmişti. Yavşak zorladı, zorladı, açamadı. Çaresiz içerde kalmıştı.

Biz hafiften gülüyorduk. Tulum:

“Kim bu sınıfa giren?” diye seslendi.

“Ben!”

“Sen kimsin? Ne işin var senin Hababam Sınıfı‘nda?”

“Haber vermeye geldim size! Yatakhaneye geçeceksiniz!”

“Ne yatakhanesi be!.. Daha zile 25 dakika var!”

“Canım elektrikler bozuldu ya…”

“Bozulduysa yaptırırsın! Biz bir yere gitmeyiz etüt zamanı… Ders çalışacağız!”

“Canım bırakın alayı!”

“Ne alayı be… Zil çalmadan kimse çıkamaz sınıftan. Ben sınıfın seçimle Başkanı‘yım! Mahmut Bey’den lâf işitemem! Yaptır elektrikleri…”

“Canım ben emir veriyorum, haydi yatakhaneye!..”

“Müdür yazmış, mühürlemiş, duvara asmış. Yatakhane on buçukta diye… Çıkamayız!”

Yavşak Şadi, ne söyleyeceğini şaşırmıştı. Boyuna:

“Bırakın alayı canım!” deyip duruyordu. Bizi suçlandırmak için:

“Kim yazdı bu yazıyı yere?” diye pürüzlük çıkarmaya kalkıştı.

Tulum:

“Hangi yazıyı canım?” diye sertleşti. r

“Şu yerdeki yazıyı…”

“Aşkolsun sana Şadi Bey, nasıl okuyorsun bu karanlıkta yerdeki yazıyı?..”

“Canım şu parlak yazıyı diyorum!”

Tulum kibriti çaktı, çekmecesinden çıkardığı iki mumu da yaktı. Birer aline alıp çıktı ortaya… Şaşkın şaşkın dikilen Yavşak Şadi’ye:

“Hangi yazı?” diye sordu.

Mumların ışığında yerde yazı mazı kalmamıştı.

“Bir de Hababam Sınıfı‘na iftira ha!”

“Ne iftirası be… Gözümle gördüm!”

“Bu sınıfın Mümessili benim! Beni boğaz tokluğuna Mahmut Bey getirmedi bu sınıfın başına! Seçimle mümessil oldum ben!”

Mumları kürsünün üstüne dikti:

“Biz biliriz ödevimizi. Sizin hatırlatmanıza hiç gerek yok! Buyurun! Bir daha da görmeyelim sizi bu sınıfta! “

Yavşak Şadi birşeyler söylemek istedi, kıvıramadı. Döndü arkasını, süklüm püklüm kapıya doğru yürüdü. Dışarıdan konuşmayı dinleyen Kalem Şakir kapının kolunu bırakmıştı. Yavşak kapıya asılır asılmaz açılıverdi.

Yavşak çıkar çıkmaz salıverdik makaraları… Sonra çıt çıkarmadan etüdün sonuna kadar kaldık sınıfta.

Ziller otomatik olduğu için Yatakhane ziline kadar oturduk.

Ödevini bilen gemi süvarisi gibi, tam vaktinde terk ettik Hababam Sınıfı‘nı.

FASULYENİN ETTİKLERİ

Önden yürüyen Güdük Necmi, hafiften ıslık çaldı. Biz geriden gelen beş okul kaçkını bir tehlike olduğunu sezinleyerek önce çöktük. Sonra sürtünerek kendimizi hendeğe attık. Necmi karaltımızdan bizi buldu:

“Kel Mahmut kapının önünde volta vuruyor!” diye fısıldadı.

“Hayır!” dedik, “O değildir. Pazar akşamlarını mutlaka evde geçiriyor son günlerde!”

Buna güvenerek kaçmıştık sinemaya. Güdük kızdı:

“Kel Mahmut’u bana mı öğreteceksiniz!” dedi, “Elleri arkasında homurdanarak dolaşıyor!”

Refüze Ekrem:

“Peki, yatakhaneye nasıl gireceğiz?” dedi.

“Canım sabaha kadar voltalayacak değil ya…”

“Ya sonra yatakhaneye geçer de… boş yataklardan kaçtığımızı anlarsa…”

“İşte o zaman çuvallarız!”

Hendeğin içinden dört yanımızı dikizlemeye başladık… Yatakhanelerin lâmbaları hâlâ yanıyordu… Bu saatte herkesin uyuması gerekirdi. Olağanüstü bir haldi bu. Beni Refüze’ye saati sordum. Fosforluydu saati:

“Yarıma geliyor!” dedi.

Akşam yemeğinden önce kaçtığımız için aldığımız sandöviçler tutmamıştı. Kazınıyordu durmadan midem.

“Çok acıktım!” dedim.

Tulum tam dört sandöviç yuvarladığı halde:

“Bittim!” dedi, “Bir girsek yatakhaneye, duman edeceğim dolapları…”

Yarım saat bekledik. Kel Mahmut bir gidip bir geliyordu. Hava güzeldi ama, Kel’in hiç yapmadığı şeydi bu. Hava almak için dolaşacaklardan değildi. Kalem Şakir:

“Tüydüğümüzü öğrendi, bizi bekliyor!” diye kuşkusunu attı ortaya… “Olur mu olur…” dedik, “O zaman doğru Disiplin Kurulu’na! En azından bir Revir…”

Revir, yatılılar için Geçici Uzaklaştırma demekti. Ama çoğumuzun böyle bir cezayı kaldıracak durumu yoktu. Kovulurduk okuldan. Bir iki ihtarla bile kuyruğumuzu düğümleyebilirlerdi.

“Sakın bizden kuşkulanmasın?..” dedik.

Kel, bir iki kez uzun voltadan sonra durdu. Karşıdan Yavşak geliyordu:

“Mahmut Bey!” diye seslendi. Kel Mahmut onu bekledi. Yavşak işiteceğimiz bir sesle:

“Efendim, vaziyet çok kötü. Dersanelerin helâlarını da açacağız…” dedi.

“İyi ama, yatakhane kapısı açılırsa ne olur biliyor musun?”

“Ne olur?”

“Bu sefer ağaçların altına çöken çökene…”

“Aman efendim, bu gidişle yataklara yapacaklar…”

“Canım bu iş de nerden çıktı başımıza… Lânet olsun! Bir pazarımız var… O da keneflerde geçecek! Yapsınlar eşekler altlarına!”

“Aman efendim! Kapıları tekmeliyorlar… Nerdeyse kırıp da çıkacaklar dışarı. On helâ yetmiyor onlara!”

“Bildiğin gibi yap! Doktor gelince haber ver bana!”

Az sonra yatakhane kapısı açılmış, sınıfların bulunduğu bölümün lâmbaları yanmıştı. Açılan kapılardan, önce bağırıp çağırmalar küfürler duyuldu. Sonra telâşlı ayak sesleri…

Biz bir şeyler anlar gibi olmuştuk. Tulum Hayri:

“Çocuklar!” dedi, “İşimiz kolaylaştı!”

Kalem Şakir:

“Akşamki fasulye pilâv bizim çocuklara pek yaramamış galiba!” dedi.

Refüze:

“Ulan Tulum şansın varmış. Bir karavana fasulyeyi yürütür, sonra da İnekler gibi koşardın helâya…”

“Vah İnek Şaban’cığım. Kimbilir ne haldedir… Çok da severdi fasulyeyi… Bizimkilere de mutlaka yumulmuştur Şaban’cık!”

Tulum Hayri:

“Haydi çocuklar!” dedi “Kel girdi içeri!..”

Biz yürüyüşe geçmiştik ki Tulum seslendi:

“Ulan kabak gibi ne çıktınız ortaya… Teker teker yürüyün… Kırın boynunuzu biraz!”

Arka bahçenin parmaklıklarına kadar sokulduk… Güdük bizden on metre kadar ilerde, hemen “Tüyek”in önündeydi. Beş dakika kadar bekledik. Bize dikkat işareti vermişti. Sonra gülerek yanımıza geldi.

“Çocuklar!” dedi, “Yavşak Şadi Tüyek’in önünde çömelmiş…”

“Ne halt ediyor?”

“Ne halt ettiğini anlayamadınız mı?”

“Yoksa… O da mı?”

“Yavşak’la Aşçıbaşı‘nın arası çok iyidir. Hem de yağlı tarafından almıştır fasulyeyi!..”

“Şimdi nerede?”

“Aldı voltasını…”

“Hadi teker teker girelim delikten…”

“Yook!” dedi Tulum, “Enayi gibi basmayalım mantara…”

Kalem Şakir:

“Mantara değil ama, gözünü aç da Yavşak’ın dışkısına basma sakın!”

Tulum Hayri, Necmi’ye:

“Soyun bakalım. Ver ceketi, pantolonu bize… Bir kolaçan et de gel… Sakın Kel yemekhanede olmasın!” dedi.

Güdük soyundu, yüz metreye çıkar gibi bir don bir atlet kaldı: Yallah delikten içeri!..

Beş dakika sonra döndü, geldi. Kırılıyordu gülmekten bacaksız:

“İnek Şaban’ı revire kaldırmışlar. Aşağıdan yukardan, içi dışına karışmış zavallının. Yamuk Osman’la, Bekir de Revir’de… Doktorlar gelmiş… Fasulye kalayı kalaysızmış. Kazana bir kalıp bulaşık sabunu düştü diyenlerde var!”

Tulum’un hesabı başkaydı:

“Ulan Güdük…” dedi “Demek yemekhane açık ha… Kazanda biraz fasulye kaldı mı dersin!”

“Fasulyeyi geç de… Birer ekmek yürütürüz!”

“Güzel!.. Açlıktan gözüm karardı. Al şu ceketleri pantolonları… Şu anahtarı da al… hepsini benim kapının yanındaki o sömürgeye koy!”

Güdük, iki seferde hepsini taşıdı. Rahattık. Koşu pistine çıkmış gibi girdik bahçeye…

Tulum:

“Ben yemekhaneye gidiyorum!” dedi, “Refüze sen de gel benimle…”

Tam merdivenden çıkıyorduk ki nalın sesleri geldi kulağımıza… “Bizim Sivaslılar geliyor!” dedim. Geldiklerinin hemen birinci günü birer bere, ikinci günü birer nalın uydurmuşlardı. Helâya da hep birlikte koşuyorlardı. Yanımızdan hışımla geçtiler. Arkalarından Hayta İsmail, Düdük İsmet… Düdük hem koşuyor, hem söyleniyordu:

“Bu üçüncü sefer… Bakalım sabaha kadar kaç sefer olacak… Doktorun verdiği ilâç bile durmuyor içerde!”

Kaçtığımız çakılmasın diye yataklarımızı bozmuşlardı. Yorgunluktan, açlıktan halimiz kalmamıştı. Boylu boyunca uzandım. Midem fena halde kazınıyordu. Az sonra Tulum bir karavana pilâvla geldi. Refüze’nin kucağında beş tane ekmek vardı. Ekmeğin birini gelirken yarılamıştı bile… Pilâvı ortamıza aldık. Tulum kaşıkları bile hesaplı getirmişti. Altı okul kaçkını başladık soğuk pilâva yumulmaya… Karavana tepeleme doluydu ama, bu Tulum’a yetmezdi.

“Çocuklar! İdareli yiyin, fazla yüklenmeyin pilâva. Ekmek nasıl olsa bol!”

Biz pilâva kaşık çalarken yataktakilerden biri kendini karyoladan atıyor, eli uçkurda terliksiz bahçeye koşuyordu. Helâlar girilemeyecek hale gelmişti. Çocukların çoğu yatağına girmiyor, münasip bir yerde eli uçkurda nöbet bekliyordu.

Bir ara başımızı kapıya çevirdiğimiz zaman ne görelim! Kel Mahmut! Yanında beyaz gömlekli biri… Arkalarında Yavşak Şadi… Üzerimize doğru gelmiyorlar mı?

Tulum karavanayı yatağın altına sürecekti ki, Kel başımıza dikildi:

“Nerden buldunuz pilâvı?” dedi.

Tulum durumu kavramıştı:

“Yemekhaneden aldık!”

“Sırası mı pilâvın yani…”

“Efendim, biz o işimizi bitirdik, sıramızı savdık. Akşamdan beri helâya taşınıyoruz…”

Doktor hemen atıldı:

“Yani siz de mi ishal oldunuz?”

“Altımız da olduk…”

“Yaaa!”

“Peki bu temcit pilâvı ne oluyor?”

“Efendim içimizde bir şey kalmadı… Ölelim mi açlıktan… Midemiz kazınıyor!”

Doktor ciddileşti:

“O kazınma başka kazınma!”

“Açlıktan efendim!”

“Hayır oğlum. Bir eziklik var mıydı içinizde!”

Altımız birden atıldık;

“Vardı!” dedik.

“Tamam, zehirlenme ârâzı… Doğru revire! Sonra pilâvın ne olduğu belli değil… Henüz tahlilden rapor da gelmedi. Kusturmam lâzım sizi…”

“Aman efendim!” dedik, “Zaten ishalden içimiz dışımıza çıktı. Bunları da çıkarırsak bu sefer açlıktan öleceğiz!”

“Midenizi de sıcağı sıcağına yıkamayalım!”

Tulum atıldı:

“Aman doktor Bey, midemizde ne ağrı var, ne sızı, pilâv çok iyi geldi. Bütün suç fasulyedeymiş demek!”

Kel Mahmut, otoritede hafif bir çatlama sezmiş olacak ki:

“Bırakın kaşıkları!” kumandasını verdi, bıraktık.

“Kalkın ayağa! Doğru Revir’e! Lâf istemem, geberirseniz sizin için başımı belâya sokamam. Haydi!”

Tulum daracık bir donla ayağa kalkınca kıyafetin gülünçlüğü Kel Mahmut’un hoşuna gitmedi. Doktordan utandı:

“Daha, parasız yatılılara geçen gün dağıttık pijamaları… Dağıtmadık mı?”

Tulum doğruladı:

“Dağıttınız efendim!”

“Hiç olmazsa pijamanın altını giyseydin!”

Refüze, Tulum’u savunmak için:

“Efendim o zaman da söylemişti, beli iyi olmuyor diye…”

“Değiştirseydiniz birbirinizden.”

Doktor Refüze’ye döndü:

“Kazınma oluyor mu midende?..”

“Oluyordu.. Şimdilik iyidir!”

“Tamam zehirlenme!”

Kalem Şakir’e de sordu:

“Senin?”

“Oluyordu ama geçti.”

“Tamam zehirlenme!”

Güdük Necmi ye sordu:

“Senin?”

“Kazınma yok, biraz sancı…”

“Zehirlenme… Kusturmalı!”

“Sende?”

Domdom Ali’ye soruyordu, var mı demeliydi, yok mu?.. “Midem iyi de belki bağırsaklarım…”

“Mide yıkanmalı, aşağıdan da lâvman! Haydi vakit kaybetmeyelim!”

Altımızı da önlerine kattılar, götürdüler revir’e, bizi kusturmaya…

KİRALIK KASKETLER

Kapının önünde en azdan iki yüz gündüzcü birikmişti. Müdür'ün nerden aklına esmişse esmişti. Sıkı bir kasket muayenesi yapıyor, kapıdan kuş uçurtmuyordu.

Yıkılmaz Hadi, Hababam Sınıfı'nın penceresinden seslendi caddedeki çocuklara:

"Ulan enayiler, alın voltanızı be!.. Şu havaya bakın!"

Kapıların önünde birikmiş olanlarla dalgamızı geçiyorduk.

Güdük Necmi:

"Kel Mahmut'un yüzüne hasret misiniz be… Atlayın vapura bir Heybeli, Büyükada yapın!.."

Gündüzcülerden biri kızdı:

"Senin tuzun kuru galiba… Nah, böyle palamutlar hazır, zulada… Son yazılıya giriyoruz cebirden… Denize mi dökelim palamutları be!"

Güdük cevap vereni tanıdı:

"Ulan erkek Sevim'in tam kızansamış zamanı… Tutun kolundan atın Burgaz'a!"

Şapkasızlar ders zili yaklaştıkça, tıklım tıklım sokakları dolduruyordu. Müdür, erken gelen hocaları bile bahçe duvarlarının önüne dikmişti, gözcülük için.

Tulum Hayri, yeni gelen Coğrafyacı‘ya torpil yapması için Jimnastikçi Badi Ekrem’in peşinde dolaşıyordu. Vakvak Rıza durup dururken hastalanmış, hastaneye kaldırılmıştı. Son vereceği notlarla hepimiz geçecektik ama, Müdür, ders boş kalmasın diye öbür sınıflardan bir hoca musallat etmişti başımıza…

Solucan Nuri, daha göbeğinin suyu alınmadığı için ukala mı ukalaydı… Duman attırıyordu bize. Tulum, Solucan Nuri’nin Jimnastikçi ile aynı kaba kirlettiklerini bulup çıkardığı gün biraz rahatlamıştık. Tam dokuz numaraya bakıyordu coğrafyadan. Tulum az sonra girdi sınıfa:

“Nasıl?” dedim “Gördün mü Badi Ekrem’i?”

“Fazla kurcalama!.. Yaptık bir şeyler…”

“Ne yaptın meselâ?”

“Solucan bu ders, Hollanda’yı soracak bana! Versene kitabını!”

Ben kitabı ararken Tulum, pencereye yanaştı:

“Ne var dışarda?..” dedi “Kızlar mı geçiyor?”

Güdük:

“Şapka” dedi. “Sıkı bir şapka yoklaması yapıyor Müdür!”

Herkes bir iki sözle Tulum Hayri’ye durumu belirtti.

“Kuş uçurmuyor Müdür, kapıdan!”

“Bütün kış çıkmadı da odasından… Sıcakları görünce uyandı, Hazret…”

“Şu gündüzcüler de hepten enayi be… Biz dışarıya can atıyoruz, onlar…”

Tulum, durumu kavramıştı:

“Kimin kasketi var sınıfta?”

Diye topumuza birden seslendi. Zaten bütün sınıfı beş kasketle idare ediyorduk. Onların da ikisi yatakhanedeydi. Dışarı asamıyor, sıralarda saklıyorduk. Bütün parasızlara kasket verilmişti ama, çoğumuz satmıştık gündüzcülere…

Tulum:

“Verin onları bana!” dedi.

Öbür sınıfları bir dolaştı, on kadar kasketle geldi. Pencerenin altındakilerden güvendiği birine seslendi:

“Tut ulan Keş, şunları! Her kasket yirmi beş kuruş… Kapıdan girince topla getir bana!”

Aşağıdan coşkulu sesler yükseldi:

“Yaşa be Tulum…”

“Bilirsin işini namussuz!”

Keş Celâl, Tulum’un attığı kasketleri yerden toplarken, gündüzcüler yığıldı başına. Yirmi beşliği toka eden büyüklüğüne küçüklüğüne bakmadan giyiyor, sonra tutuyordu kapının yolunu.

İki dakika sonra, bir avuç bozuk parayla, kasketler Tulum Hayri’yi buldu. Tulum, tekrar pencereden eğilerek yeni bir postabaşı daha aradı:

“Tut Ali davran! Veresiye yok! Garibandanız biz… Yolumuza bakalım!..”

Tulum’un postaları tıkır tıkır işliyordu… Onuncu, onbeşi postada kimse kalmamıştı dışarda. Zil çaldığı vakit Tulum Hayri benden aldığı kitabın sayfalarını bile açamamıştı. Nerdeyse Solucan düşecekti sınıfa.

İnek Şaban’a sokuldu:

“Nasıl…” dedi.“Ezberinde mi Hollanda?”

“Ezber” sözünden alınan İnek, tersliğe başladı:

“Çek arabanı be! Namaz sûresi mi bu?”

“Canım Şaban’cığım, şöyle kısadan anlatıver bana!”

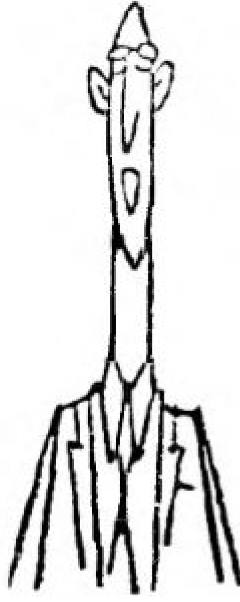
Şaban ancak kitapta ne yazarsa, tele alınmış gibi tekrarlamasını bilirdi. Yanlış kapı çalmıştı Tulum.

“Anlat hadi!”

inek Şaban’ın, kitaptaki lâf kalabalığından kurtulup bir türlü konunun özüne giremiyordu. Solucan, nerdeyse girecekti.

Tulum:

“Canım uzatma o kadar… Meselâ nesi meşhurdur Hollanda’nın?”

Şaban kıpkırmızı oldu.

“Söylesene nesi meşhurdur?

Endüstrisi mi, tarımı mı? Nesi?”

Şaban, ters ters baktı:

“Dalga mı geçiyorsun benimle

be?”

“Ne dalgası? Zamanı mı dalganın şimdi!”

“Çek arabanı, anlatmıyorum!”

“Yapma Şaban, ocağına düştüm… Söyle canım, nesi meşhurdur?”

Kısa kesmek için:

“Lâlesi!” dedi.

“Daha?”

“Çikolatası!”

“Başka?”

“Daha nesi?”

“Defol başımdan! Bu kadar işte!”

Güdük Necmi patladı:

“İneği meşhurdur, ineği!”

“İneği mi?”

“Ne sandındı?”

“Vay anasını… İneği ha!”

“Yirmi beş kilo süt verirmiş günde… Yani bizim İstanbul’da olsa yüz kilo süt eder… Hiç işitmedin mi? Hollanda ineği bir… Kırım ineği iki…”

Tulum Hayri söyleniyordu:

“Yani, şu Hollanda da, bizim Hababam Sınıfı gibi bir yer desene!”

Güdük boyuna tekrarlıyordu:

“Evet… Tam Hababam Sınıfı gibi… İneği meşhur!”

Yedi dakika rötarla Solucan Nuri girmişti sınıfa. Girmesiyle karakaplıya sarılması bir oldu. Gerçekten Badi Ekrem bir torpil yapmıştı. Ne de olsa okul takımının santrhafıydı Tulum.

Solucan, not defterine işaret ettiği gibi, Tulum’un adını, soyadını, numarasını, hepsini birden okudu. Tulum bile işin bu kadar ciddiye alınacağını kestiremediğinden, bayağı şaşırmıştı… Hollanda için üç beş kelime biliyordu ya, nasıl olsa bir şeyler şişirirdi artık. Çıkardı işin içinden alnının akıyla!

“Çalıştın mı?” dedi Solucan.

“Çalıştım Efendim!”

“Anlat bakalım Felemenk’i!”

“Felemenk mi?”

“Evet Felemenk’i…”

Tulum Hayri bize şaşkın şaşkın bakıyordu. İnek Şaban’dan bir şeyler öğrendiğini bildiğimiz için, başımızla:

“Anlat!” dedik.

“Efendim Felemenk…”

Gerisini getiremiyordu.

Güdük, bir şeyler anımsatmak için:

“İnek” diye mırıldandı.

Vakvak Rıza’ya hiç benzemeyen Solucan, sertleşti:

“Kim o fısıldayan inek?”

Güdük büsbütün küçüldü, kayıverdi sıraların altına.

Oradan daha kapalı fısıldaması gerekirdi, Tulum Hayri’ye Felemenk’in ineğini hatırlatmak için:

“Şaban!” diye mırıldandı. Solucan bunu duymuştu ama, bir şey anlayamadığı için:

“Kim bu, Şaban’a seslenen!” diye gürledi… Çıt yok!

“Peki, Şaban gelsin öyleyse!”

Şaban, yuvarlanır gibi bir yürüyüşle çıktı ortaya.

“Sen anlat!” dedi yeni Hoca’mız.

“Neyi efendim?”

“Hollanda’yı!”

Biz kitabı açtık, kelime kelime dinledik inek Şaban’ı.

Yeni yağlanmış bir makineli tüfek gibi atışa geçmiş, takır takır işliyordu. Bir kusuru varsa, şerit değiştirirken biraz duraklıyordu, o kadar…

Bütün ders anlattı. Solucan Nuri, üç yıllık hocalığı boyunca, böyle anlayışlı, böyle zeki öğrenciye rastlamamışa benziyordu.

Güdük Necmi de, kitaptan satır satır sayfa sayfa dinliyordu. Nihayet son sayfayı da çevirdi. Parmağı son satırların üstündeydi… O da Solucan Nuri gibi, kendinden geçmişti. Son kelimeye gelince, kendini tutamadı, yüksek sesle:

“Tamam!” dedi, “Nokta!”

Hoca, o kadar kendinden geçmişti ki, bütün sınıfın güldüğünü bile algılayacak durumda değildi:

“Aferin!” dedi. “On! “

Hayran hayran, İnek’in miyop gözlerini gözlüğünün altında arayarak:

“Sana on bile az!” dedi, “Ne yazık daha çoğuna Bakanlığın tüzüğü uymaz!”

Deftere, söylediği notu yazarken, iki devrenin notlarına da gözü ilişmişti:

“İki… iki!!”

Yüzü karmakarışık olmuştu Solucan’ın:

“Nasıl olur bu?” dedi.

Biz bu işlerde Hoca’mızdan daha tecrübeliydik:

“Olur Hocam! Aldırma!” dedik.

Sonra Hayri’ye döndü. Fıldır fıldır dönen gözlerine bakarak: “Sana da sıfır veriyorum!” dedi “Hak ettin bunu sen!”

Zilin uzun sesi sona erinceye kadar durdu, düşündü. Kalkıp (liderken, Tulum Hayri yutkundu… Bir şeyler söyleyecekti, söyleyemedi. Hoca, kapıyı çekip çıkınca:

“Vay kalleş Solucan!” dedi, “Hollandayı soracaktı bana, tuttu Felemenk’i sordu!”

BALON VE TOP

Vakvak Rıza Hababam Sınıfı‘nın kapısını açınca müthiş bir hava akımı, sıraların üstündeki haritaları, defterleri, kitapları birbirine karıştırdı, tozu toprağı, kâğıt parçalarını ayaklandırdı.

Coğrafya Hoca’mız elindeki gazete kağıdına sarılı minderi sallayarak söylenmeye başladı:

“Kim bu pencereleri açan münasebetsiz! Nisan geldiyse yaz da gelmedi ya! Daha ben paltomu bile çıkarmadım arkamdan! Kapatın şu camları!”

Vakvak Rıza, hutbeye çıkan bir imam ciddiliğiyle kürsüye geçti. Elindeki minderi sandalyeye yerleştirdi. Sağ ayağından pabucunu sıyırdı. Ayağını altına alarak sandalyesine kuruldu. Bir iki kez ileri geri gitti geldi. Topuğunu yerli yerine oturttuktan sonra iç cebinden karakaplıyı çıkardı. Tulum Hayri hocanın küt sağırlığından yararlanarak:

“Herif buldu yoklama edecek zamanı!” diye yüksek perdeden dert yandı.

Hava çok güzeldi, hem de son dersteydik. Üstelik dersten çıkar çıkmaz da “C” şubesiyle arka bahçede futbol maçımız vardı. Takım kaptanı Tulum Hayri, topu iki dizinin arasına almış habire pompalıyordu. Yanında oturan Güdük Necmi sırf boyundan ötürü takıma giremediği için laboratuvardan hidrojen doldurduğu balonla oynuyor, üzerine iri bir inek başı çizilen bu balonu Şaban’a göstererek gönül eğlendiriyordu.

İnek Şaban, Güdük Necmi’nin, şakalarına hiç kulak asmazdı. Güdük Necmi, kişiliğini kurtarmak için Şaban’ın kulağına eğilerek onu kızdırmaya çalışıyordu. Bir ara inek başından balonu, Şaban’a doğru uzatarak, sesinin yettiğince: “Moooo!” diye bağırdı. Bu sesi Vakvak Rıza’dan başkası duymuştu. Vakvak Rıza hiçbir şey duymamıştı ama, başların Necmi’den yana dönmesinden, onun yine bir hergelelik yaptığını anlamakta gecikmemişti. Hababam Sınıfı‘nın en tüysüz, en sempatik ve en ele avuca sığmaz haşarısından, Vakvak Rıza da hoşlanmaz değildi hani! İşaret parmağını içeriye doğru kıvırarak:

“Buyurun bakalım Necmi efendi evlâdımız. Sizinle ayak üzeri şöyle bir görüşebilir miyiz?” dedi.

Necmi’de şafak atmıştı. Bir aydır sayfasını açmamıştı coğrafyanın…

“Hay hay efendim!” dedi, “Sizinle görüşmek benim için bir şereftir!”

Elindeki balonu sıraya sokmak istedi, girmedi. Sıranın içine sokup bir kenara tutturmak istedi, vazgeçti. Tulum Hayri’nin eline tutuşturmak istedi. Elleri dolu olan Tulum, balonun fiziksel durumu üzerinde en ilkel bir bilgisi olmadığı için sıranın altına bıraktı. Balon doğa yasalarına uymak zorunda olduğundan, ayaklarının arasından kurtularak en kısa zamanda tavana yapışıverdi, iri bir İnek kafası bir Fransız firmasının peynir reklâmındaki Gülen inek gibi, 52 mevcutlu Hababam Sınıfı‘na sırıtıyordu tavandan.

Bu manzara sadece Vakvak Rıza’yı sinirlendirmişti, koskoca sınıfta. İnek Şaban bile gözleri tavanda sırıtıyor, bu karşılıklı bakışıp gülüşme hepimizi zıvanadan çıkarıyordu.

Vakvak Rıza, sınıfın disiplinini bozan bu biçimsiz durumu önlemek için:

“Nerde Mümessil?” diye bağırdı.

Tulum tam topu şişirmiş, memesini bağlıyordu:

“Burda!” diye bağırdı ama işiten kim!

“Gelsin Mümessil!”

“Gelemez efendim, top şişiriyor!”

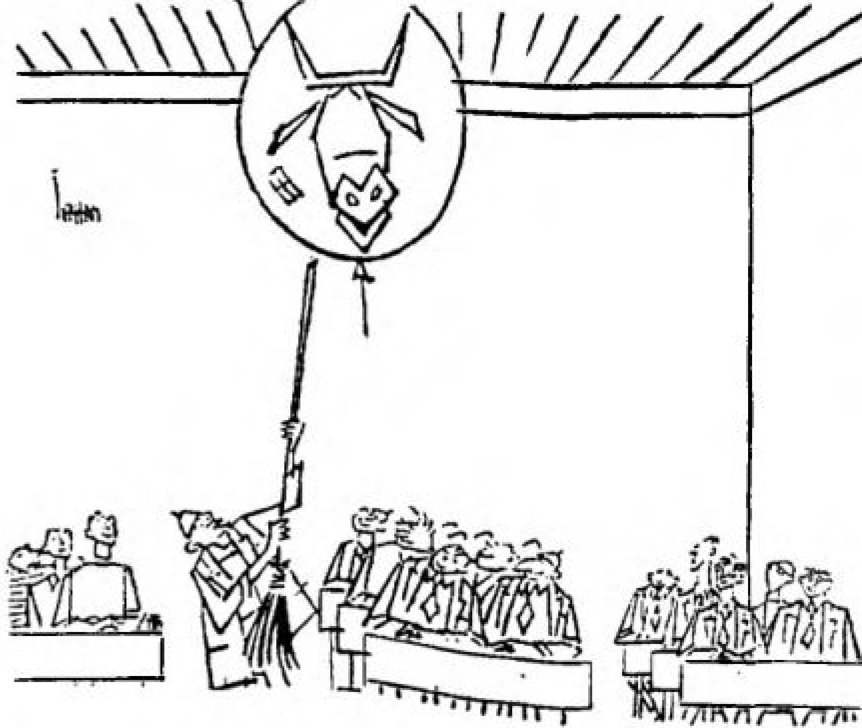
“İndirsin şu münasebetsiz kelleyi tavandan!”

“İndiremez, merdiven lâzım!”

Vakvak Rıza verilen cevapların tek kelimesini işitmeden emir üzerine emir yağdırıyordu. Herkesin boş verdiğini anlayınca:

“Sen!” dedi Yamuk Osman’a, “Çağır Mahmut Bey’i!”

İş ciddileşiyordu. Tulum da zaten topun memesini içeri tepmiş, ağzını bile bağlamıştı. Sıranın altına usulca yuvarlayarak kalktı. Kapıyı açtı. İki dakika Kel Mahmut'un yerine uzun bir süpürge sopasıyla girdi içeri. Biz, bununla balonu nasıl indirecek diye düşünürken elindekini balona doğru uzattı. Uzatmasıyla balonun bomba gibi patlaması bir oldu. Sopanın ucuna dışarda bir toplu iğne tutturmuştu demek. Bu müthiş patlamayı Vakvak Rıza bile duymuş, büsbütün köpürmüştü.

Necmi, sevgili balonunun bir parmak lâstik parçası halinde yere düştüğünü görünce gözü karardı, hıncını Hoca'dan da, Tulum'dan da almak için dikildi kürsünün karşısına:

"Ne soracaksanız sorun da alın benden karşılığını!"

"Çalıştın mı?"

Güdük, dudaklarıyla belirtmeye çalışarak üstüne basa basa:

"Evet, çalıştım!" dedi.

“Anlat Şimalî Afrika’yı!”

“Şimal demek kuzey demektir. Afrika demek, Fransa demek, İngiltere demek, Belçika demektir.”

“Ulan Güdük politika yapma Mısır’a geç!” dedik, ön sıralardan.

Vakvak Rıza Mısır konusunu çok severdi. Güdük devam etti:

“Mısır üç kısımdır… Aşağı Mısır… Yukarı Mısır… Orta Mısır… Mısırdan Nil nehri geçer… Nil nehri Mısır’a bereket getirir. Nil nehri büyük bir nehirdir, karşıdan karşıya geçmek için…”

Durdu, bir nefes aldıktan sonra:

“Tulum’lara binerler…” diye sürdürdü, “Tulum’u önce üflerler, adamakıllı şişirirler… Şişirdikten sonra da…”

“Ulan Güdük, kısa kes!” diye bağırdı, Hayri.

Vakvak Rıza bunları duymuyordu ama Necmi’nin ağzının oynamasından arka arkaya anlattığını görüyordu:

“Aferin evlâdım Necmi!” diyordu, “Yüzümü güldürdün!” Hem gerçekten gülüyordu da… Güdük hızını alamamış, durmadan anlatıyordu.

Tulum Hayri, bir süre Necmi’yi dinledikten sonra: “Piçkurusu!” dedi.

Sonra geçti kendi işlerine. Kâğıt üzerine takımı dizmiş oyunculara teker teker dağıtmıştı. Domdom Ali takımda santrfordu. En sevdiği yer ortada oynamaktı. Zehir gibi oyuncuydu Domdom…

“Ulan Domdom!” dedi, Tulum Hayri, “Hazır ol! Zil çalar çalmaz arka bahçede yerini al!”

Oyuncularda bir didişmedir başlamıştı. Domdom pantolonunu çıkarmış, geceleri yattığı futbol donuyla kalmıştı. Kulüpten aşırdığı ızgaraları silinmiş, fortları çökmüş futbol ayakkabılarını da geçirmişti ayağına. Bağ yerine ip geçirmiş, altından da sıkıca sarıp sarmalamıştı.

Güdük Necmi durmadan anlatıyordu:

“Bütün Araplar Nil kıyılarında tulum kullanırlar. Musa Peygamber bile Kızıldeniz’i tulumun üzerinde geçmiştir. Antuvan’ın da tuluma bindiğine dair rivayetler vardır!”

Vakvak Rıza:

“Oturabilirsin, Necmi efendi evlâdım!” dedi. “İyi bellemişsin dersini, aferin!”

Sonra sıraların arasına göz gezdirdi:

“Kalk bakalım Ali efendi oğlum, biraz da sizinle görüşelim. Çok hazırlıklı görünüyorsunuz!”

Domdom Ali ister istemez doğruldu:

“Hayır efendim!” dedi, “Görüşemezsiniz, kıyafetim müsait değil.”

Vakvak Rıza bir şey işitmemişti ama, gelmediğini görünce:

“Tembel herif, çalışmadın demek…” diye çıkıştı.

Defterini karıştırarak:

“Ama iki, üç almışsın, dokuza bakıyorsun!” dedi.

“Gelecek ders!”

“Hâlâ söyleniyor, kalk bakalım dokuz alırsın da kurtarırsın kendini…”

“Efendim…”

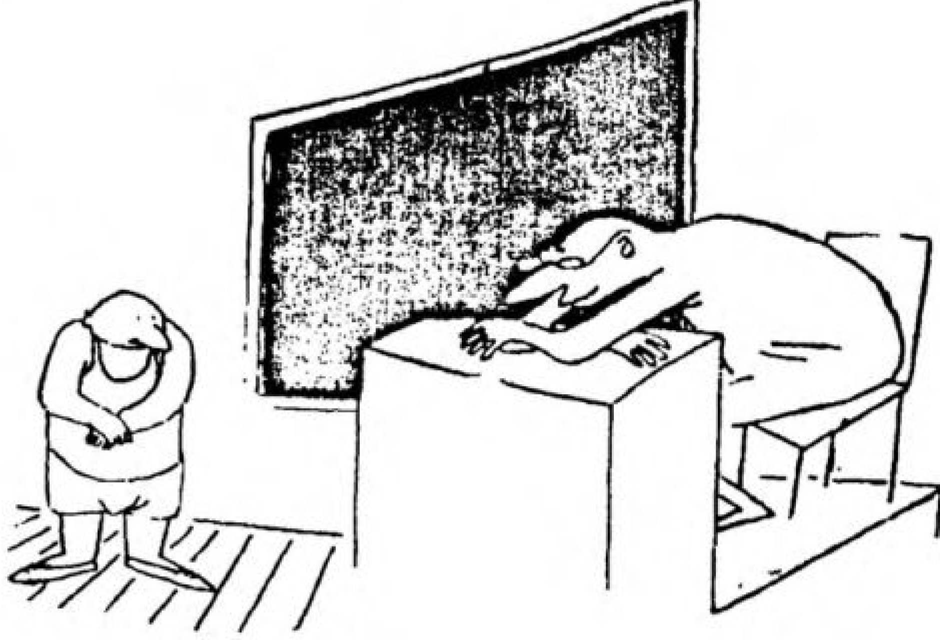
“Tutun, getirin şunu…”

Sonra Hababam Sınıfı‘nın en azılılarına teker teker emir verdi:

“Sen… Sen… Sen… Seni. Karga tulumba getirin şunu!”

Domdom Ali baktı ki iş sarpa sarıyor:

“Bırakın pantolonumu giyeyim!” diye telaşlanmaya başladı. Vakvak Rıza kürsüden kalktı, pabucunun tekini de taktı ayağına, adımlarını sürüye sürüye Domdom’un sırasına geldi:

“Ne gelmezsin be Ali efendi evlâdım! Ben adam mı yerim be!”

Dikkafalı bir futbolcuyu antrenmana çıkaran bir idareci pişkinliğiyle tuttu elinden, sınıfın ortasına doğru sürükledi. Minderine oturduktan sonra da:

“Anlat!” dedi.

“Ne anlatayım efendim?”

Hayret! Domdom Ali’nin ne söylediğini işitmişti. Biçimli kafasından, adaleleri fırlamış baldırlarına kadar uzun uzadıya inceledikten sonra:

“Anlat bir şey evlâdım.” dedi “Afrika’yı anlat… Amerika’yı anlat… Anlat da ne anlatırsan anlat!..”

SU BULUNMAZSA

Askerlik Hocası:

“İstikamet karşıki topağaç! Marş marş!” kumandasını verdi. Karşıdaki topağacın ne işe yaradığını havalar ısınalı daha iyi öğrenmiştik. Yeni Hoca’mız derslerin sınıfta, sıraların üzerinde değil “Arazi üzerinde” geçmesini istiyordu.

“Bakın şu miskinlere!” diye bağırdı arkamızdan, “Hababam Sınıfı değil, Hababam Taburu!”

İnek Şaban’a çelme takmışlar, boylu boyunca uzatmışlardı. Pabucu bir yana gitmişti, gözlüğü bir yana.

Askerlik Hocası:

“Tuh senin erkekliğine be!” diye söylendi!

İnek Şaban’ın erkekliğinden kuşkulanmaya hakkı da yok değildi. Pek salıvermişti kendini bu son günlerde. Üstelik erken kalkıyor, inekler gibi de çalışıyordu.

Topağacın dibine kanter içinde vardığımız zaman, bir makineli tüfeğin üç ayak üzerinde hint horozu gibi tünediğini gördük. İki de er vardı başında.

Hoca:

“Tüfeğin çevresinde daire ol!” diye yarı sivil bir emir verdi. Daire olduk. Sonra askerce bir komut:

“Çök!”

İşte bu güzeldi. Dizlerimize kadar çıkan otların içine çöktük… Yedi Sivaslı, yedisi de bir araya oturmuştu. Çökmemizle Hoca’nın derse başlaması bir oldu:

“Efendiler, buna ağır makineli tüfek derler!”

Sivas’tan bir torba leblebi ile yağcılığı da birlikte getiren Yamuk Osman:

“Evet efendim!” diye onayladı.

Hoca, Yamuk Osman’ın canı gönülden dinlediğini görünce:

“Ne derlermiş?” diye sordu.

“Ağır makineli tüfek derlermiş Komutan’ım!”

“Aferin be! Sen açıkgöz bir şeye benziyorsun. Seni bu sınıfın başına Çavuş yaptım. Tekmili sen vereceksin bundan sonra!”

Yamuk Osman çöktüğü yerden kalktı:

“Baş üstüne Komutan’ım!”

Kalem Şakir:

“Yağcılığın faydası…” dedi, yavaştan.

Karga Bekir, ters ters Kalem Şakir’e baktı. Nasıl da benziyorlardı birbirlerine. Yalnız Karga’nın burnu daha okkalıcaydı. Bu atama emri

doğrudan doğruya Tulum Hayri'yi çiğnemek demekti. Ama Tulum'un rütbede, nişanda gözü yoktu. Bir karavana pilav onun için hepsinden önemliydi.

Askerlik Hocası:

"İki türlü ağır makineli vardır…" diye devam etti. "Su müberritli… Hava müberritli…"

Biz bu müberritin ne olduğunu anlayamamıştık. Tulum biraz da ukalalık olsun diye "Müberrit ne demek?" diye parmak kaldırdı.

"Soğutucu demek… Ateş esnasında namlu kızdı mı işe yaramaz, mermiler uzağa gitmez, namluyu soğutmak gerekir!"

Tüfeği atının sırtını okşar gibi okşayarak:

"İşte bu tüfek de su ile soğutulur, namlunun bulunduğu zarfa su doldurulur!"

Erlere emir vererek tüfeğin o kısmını söktürdü. Namlu zarfı su doluydu. Suyunu boşalttırdı, tekrar doldurttu. Sonra bir mesele attı ortaya:

"Peki… Ateş ediyoruz namlu kızdı… Su da yok… Namluyu nasıl soğutursunuz?"

Her kafadan bir ses çıktı:

"Kum doldururuz!" dedik.

"Kum yok!" dedi.

"Yağ!" dedik.

"Yağ da yok!" dedi. Sonra baktı ki bizde iş yok:

"Eğer çayırlık bir yerdeyseniz ot yolar ot doldurursunuz içine!"

"Ot yoksa…" dedik.

“İçine işersiniz siz de!” dedi.

Bu cevap çok hoşumuza gitmişti. Ağır makineli tüfek bize göre su bulunmayınca içine işenilecek bir silahtı artık.

İnek Şaban, Tulum Hayri’yi siper etmiş uyuyordu, sabahları erken kalkıp ezber yaptığı için uykusuzdu. Sıcaklar da bastırmıştı üstelik… Yüzbaşı özetleyecek adam arıyordu. İnek’in üzerine doğru gelirken Refüze Ekrem en biçimli yerine bir çimdik attı. İnek canının acısından gözlerini açmış, aptal aptal dört bir yanına bakınıyordu. Askerlik Hocası parmağını burnuna uzattı:

“Sen!”

İnek bundan bir şey anlamamıştı.

“Kalksana ayağa!… Mel mel bakıyor yüzüme…” diye bağırdı.

“Ben mi efendim?”

“Bak hâlâ soruyor!”

Herkes otların üzerinde rahat rahat otururken böyle neden kaldırmıştı kendisini ayağa, aklı yatmamıştı bu işe.

“Söyle bakalım bu tüfek nasıl bir tüfektir?”

İnek hemen cevabı yapıştırdı:

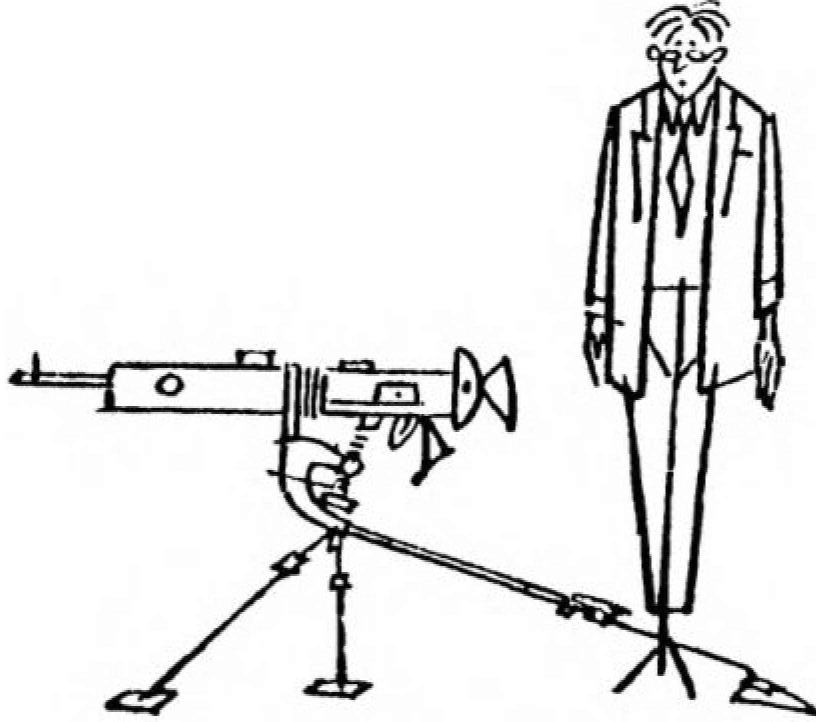
“Bu tüfek, çok ağır makinelidir!”

“Anladık… Çoğu da ne oluyor! Yani nasıl soğutulur?”

İnek’te hoşafın yağı kesilmişti. Sağa sola bakındı, hayır yok!

“Söyle nasıl soğutulur?”

Kalem Şakir ayağının dibinden yukarı bir şeyler fısıldadı. Biz duyamamıştık ama, Şaban duymuş cevabı yapıştırmıştı:

“Buz dolabında!”

Dersin ağırbaşlılığına bakmadan koyuverdik makaraları. Erlere ders anlata anlata bizim seviyemizi onlarla bir tutan Hoca’mız “İki türlü makineli vardır…” diye yeniden başladı. Sonra Şaban’a döndü:

“Kaç türlü makineli vardır?”

“İki… Havayla soğutulan… Suyla soğutulan…”

“Ya su bulunmazsa?”

Kalem Şakir:

“Gazoz!” diye fısıldadı.

Ama bu sefer İnek yutmamıştı.

“Söyle! Ya su bulunmazsa?”

Kalem Şakir bu kez doğruyu söylemişti:

“İşersin içine!”

Belki işitmedi diye tekrarladı:

“İşersin ulan, işersin!”

İnek aldatıldığını sanıyordu. “Hadi ordan sen de…” gibilerden bir tekme salladı, Şakir aldırmadı!

“Ulan enayi, işersin be!..” diye biraz da yüksekten tekrarladı.

Hâlâ Şaban sınıfça alay edildiğini sanıyor, susuyordu.

Yüzbaşı yeni çavuşunu alıştırmak için:

“Sen söyle Çavuş!” dedi.

Yamuk Osman rap diye kalktı ayağa. Hemen cevabı yapıştırdı:

“İşerim içine efendim!”

“Gördüm mü ateş gibi adamı!”

Tekrar Şaban’a döndü:

“Ne yaparsın?”

Neyin nesi olduğunu anlamadan utana sıkıla cevap verdi:

“İşermiş Osman, efendim!”

“Sen ne yaparsın!”

“Ben de işerim öyleyse!”

Askerlik Hocası sıkıldığı için cevap veremediğini sanıyordu:

“Askerlikte utanmak olmaz. Hepimiz erkeğiz be! Söyle nereye işersin?”

inek Şaban sanıldığı kadar inek değildi. Ama ne çare ki dersin buralarında hafiften kestirmişti. Hava dayanılacak gibi değildi ki…

“Söyle canım nereye işersin? Gel göster!”

Ses yok!

“Canım, namlu kızdı diyorum, namlu neye derler, bilmez misin sen?”

Hâlâ Şaban’da ses yok. Askerlik Hocası:

“Gel şuraya!” diye kaşlarını çattı.

“Göster namluyu!”

Şaban tüfeğin başında kızarıp bozarıyordu.

“Göster!”

Elini sıkıntıdan, önce arkasına getirdi, sonra cebine sokmak istedi. Yanlarına yapıştırmaktansa tüfeğin üstüne bırakıverdi. Hoca:

“Hah işte o!” dedi, “Aferin!”

Sorunun peşini bırakacağa benzemiyordu:

“Söyle bakalım, nereye işersin?”

Ses yok.

“Namlu kızdı diyorum anlaşana!..”

Şaban, gene Şabanlaşıp kalmıştı.

Hoca, tekrar Yamuk Osman’a döndü:

“Sen söyle Çavuş!”

Yamuk Osman kalktı, hazırol durumuna geçti, bir solukta söyledi:

“İşte şunun içine!”

“Aferin! Adın ne senin?”

“Osman”

Döndü Şaban’a:

“Senin?”

“Şaban!”

“Kim koyduysa ömrüne bereket. Seni otur Çavuş! Sen söyle Şaban! Bir çayırdasın ne su var ne kum… Namlu kızdı ne yaparsın?”

“İşerim efendim!”

“Canım sidiğini çöle sakla! Çayırda ne yaparsın?”

Kalem Şakir hafiften “ot!” dedi, duyuramadı.

Yamuk Osman Hababam Sınıfı‘nın çavuşu sıfatıyla sıkışan bir ere yardıma koşmak gereğini duydu. Oturduğu yerden bir tutam ot koparmış Karga Bekir’in arkasından Şaban’a doğru sallıyordu. İnek Şaban’ın bir ara gözü o yana kaydı, görür görmez de alay ediyor, hakaret ediyor diye, hemen nevri dönüverdi:

“Efendim!” diye askerlik hocasına seslendi.

“Söyle!”

“Bu arkadaş bana hakaret ediyor!”

“Kim, Çavuş mu?”

“Evet”

Yamuk Osman kendisine bir şey sorulmasını beklemeden ayağa kalktı:

“Efendim, ben kimseye hakaret etmedim!” diye savunmasını yaptı.

İnek köpürüyordu:“Bir de yalan söylüyor… Bana bir tu otu sallayan kimdi?”

Bütün Hababam Sınıfı bu hakareti anlamıştı ama henüz askerlik hocası işin acemisiydi:

“Canım bir tutam ot sallamışsa ne olmuş!” dedi.

“Daha ne olsun!.. inek demek istiyor efendim!”

“Peki sen inek misin ki alınıyorsun?”

“Arkadaşlar öyle derler bana!”

Askerlik Hocası, işin inceliğini anlamıştı. Yamuk Osman’a döndü:

“Ayıp!” dedi. “Derste arkadaşına bu şekilde takılmak doğ mu? Bir de seni Çavuş yaptım sınıfın başına!..”

“Hayır efendim, ben böyle bir şey demek istemedim!”

“Peki otu niçin salladın?”

“Namluyu soğutmak için!”

Biz artık her şeyi göze almış katıla katıla gülüyorduk. Askerlik Hocası “Kalk!” diye komut verdi. Kalktık. İkinci bir komut daha verdi:

“İstikamet karşıdaki parmaklık… Marş marş!”

Bu marş marş, bizi cezalandırmaktan çok, rahat rahat gülebilmemiz için verilmiş olacaktı.

ERİK NASIL ARAKLANIR

“Al şu ipi de, paçalarını bağla!”

Tulum Hayri, iki ip parçasını Güdük Necmi’nin önüne attı. Güdük, hâlâ diretiyordu:

“Bir sepet verin bana! Olmaz böyle…”

“Ulan sepetle erik toplanmaz… Armut mu bu? En iyisi gene pijamanın pantolonu. Sıkıca bağladın mı paçalarını, doldur da doldur!”

İkinci yatak çarşafına, bir üçüncüsünü düğümledi. Çözülüyor mu, diye bütün gücüyle iki yanından asıldı:

“On tane Güdük Necmi’yi sallandırırım bununla… Haydi yanaş pencereye!”

Arka bahçedeki canerikleri, dişe dokunur hale geldiğinden beri, Kel Mahmut, iki azılı hademe dikmişti. Top oynamak değil, hava almaya bile geçirmiyordu bizi arka bahçeye. Son günlerde, nah, yumruğum gibi irileşmişti erikler, kütür kütür olmuşlardı. Biz yatakhaneye geçince kapılar kilitleniyordu, erikleri bekleyenler de ancak o zaman ayrılabiliyorlardı, nöbet yerinden.

Eriklerin tam yenecek zamanıydı hani… Biraz daha durdular mı dalında, kızarmaya başlayacaklar, bu ekşiliklerini, bu kütür kütürlüklerini yitireceklerdi.

Ağzının tadını en az bizim kadar bilen, Kel Mahmut, hademelere iki posta toplatmış, bir sepet Müdür’ün evine yolladıysa iki sepet kendi evine göndermişti.

Güdük Necmi:

“Daha ne bekliyoruz?” dedi. “Hadi sallandırın beni!”

“Dur acele etme!” dedi Tulum.

“Pijamanın belini de kayışla bağla… Erikler ağır gelir kayar belinden sonra. Doldururken gevşetir, sonra sıkıştırırsın taş gibi!”

Kalem Şakir, kayışını verdi. Güdük, hafif olayım diye pijamanın ceketini bile fırlatıp atmıştı:

“Hazırım!” dedi.

Tulum, denize dalgıç indiren bir postabaşı gibi, ötesini berisini muayeneden geçirdikten sonra verdi kumandasını:“Yapış çarşafa!”

Güdük, bir durakladı:

“Sakın ayrılmayın pencereden!” dedi, “Geç de kalsam, bekleyin beni!”

Tulum kızdı: “Fazla dırdır etme… Tut çarşafın ucundan, diyorum sana! Sıkı tut da çarşafa dolaştırma! Güvenemezsen kendine, belinden bağlayıp sallandırayım!”

Güdük hop diye sıçradı pencereye:

“Benim adım Tulum değil. Hadi, bileğine güveniyorsan yapış çarşafın ucuna… Hoşça kalın arkadaşlar! İnek Şaban, sen de hoşça kal!.. Hep senin için çalışıyoruz… Sana mevsimlik yeşillikler getirmek için…”

Çarşafın ucundan yapıştığı gibi, ayaklarını yapıştırdı duvara. Tulum pazularına güvenerek maymun gibi oynuyordu Güdük’le. Ayakları yere değince:”

“Karışmam ha!” dedi, “Ayrılmayın pencereden, Beni zamanında çekmezseniz çözerim pijamanın paçalarını, avucunuzu yalarsınız sonra!..”

“Gazla ulan! Daha duruyor! Erikle gelirsen, seni bırakacak değiliz ya, aşağıda!”

“Ya boş dönersem?”

“Elimi bile sürmem çarşafa!”

Daha şimdiden çekmişti çarşafı yukarı: “Yatağında uyumak istiyorsan boş dönmemeye bak!”

Güdük Necmi boyundan büyük bir küfür salladıktan sonra, bastı gitti. Atlet fanilası ile hapishane elbisesini andıran yarı siyah, yarı beyaz pantolonu karanlıkta yok oldu. Aradan çok geçmeden, yeniden göründü. Koşarak geldi camın altına:

“Tulum!” diye seslendi.

“Ne var, ne oldu?”

“Kel Mahmut!”

“Kel Mahmut mu?”

“Çek! Anlatırım yukarda!”

“Ne olmuş Kel Mahmut’a be?”

“Erik toplatıyor iki hademeye!”

“İyi ya işte… Toplanmış eriklerden arakla sen de!”

“Hadi ordan… Çek diyorum sana!”

“Hangi ağacın altında onlar?”

“Parmaklığın oradaki…”

“Sen de şu dipteki ağaçlara çık!”

“Bu gece olmaz canım, çek!”

“Eriksiz gelirsen çekmem, demedim mi?”

“Bırak alayı!”

“Bu kadar millet erik bekliyor. Ne yap yap, erik getir!”

İri bir türbe eriğini ısırmış gibi ağzını şapırdatıyordu. Sulanan ağzının birikintisini “Cırt!” diye Güdük Necmi’ye gönderdi.

“Daha duruyor be!”

“Yahu çek beni! Yarın akşam, ne yapar yapar, doldururum pantolonu…”

“Korkak pezevenk… Daha bu akşamdan doldurdun…”

“Tulum be…”

“Gazla diyorum sana!”

Güdük’ün atleti, yine karanlıkta kayboldu. Tulum çarşaflarla birlikte pencereyi de bana bıraktı:

“Söyle bir dolaşayım kapıları… Enayiler gibi basılmayalım. Arkadaşlar, herkes yatağına girsin! Sakın uyumayın ha!”

Hava çok sıcaktı. Ağzımız, dilimiz birbirine yapışıyordu. Muslukları dudağımıza yapıştırıp durmadan su içiyorduk, ama nafile…

Hamam suyundan farksızdı sular… Tam şakır şakır erik yemenin sırasıydı. İki erik, bütün harareti keserdi bıçak gibi. Kimsenin gözüne uyku girmiyordu. Kalem Şakir:

“Güdük’ün yiyeceği nane değildi bu!” dedi.

“Kimin yiyeceği nane?”

“Domdom! Gözün kesiyor mu?”

“Hazırım!”

“Daha başka?”

Yıkılmaz Hadi yatağından fırladı:

“Ben de varım!”

Tulum, yatakhanenin kapısından onları dinliyordu:

“Ulan hiç birinize minnet etmezdim ama, çekemezsiniz beni pencereden…”

“Sende ağaca çıkacak hal mi kalmış be!”

“Domuzun ağaca çıktığı görülmüş mü hiç!”

“Domuzun ağaca çıktığı görülmemiş ama… Ayı da mı çıkamaz ağaca!”

Domdom Ali:

“Dikilip durma ava! aval!” dedi, “Gel de beni sallandır aşağı!”

Domdom, pire gibiydi. Hoop… Kayıverdi bahçeye…

Güdük Necmi’nin gittiği tarafın tam tersine yürüdü. Koyu kahve rengi pijamalarla, hemen de kayboluverdi gözümüzden. Kalem Şakir:

“Güdük’ten ümidim yok ama, Domdom boş dönmez!”

Yıkılmaz da özeniyordu ama, Tulum’dan yüz bulamamıştı. Onu da, bütün ayaktakileri de yatağa soktuktan sonra, tekrar yanıma geldi Tulum. Pencereden sarkıp bakıyordu:

“Güdük çok uzattı!” dedi, “Hâlâ da görünürlerde yok!”

“Kabahat bizde. Tuttuk da parmak kadar çocuğu gönderdik…”

Bir daha eğilip baktı:

“Bir karaltı var… Geliyor… Hem de koşuyor tabanı yanmış gibi!..”

Yarıbelimize kadar eğildik. Oydu, Güdük Necmi’ydi gelen. Biri kovalıyordu Necmi’yi. Bir hademe… Ne hademesi. Kel Mahmut’tu bu kovalayan… Kel Mahmut’un ta kendisi… Hemen salladık çarşafı… Güdük, şöyle bir yapıştı, aah! Terazileyemedi kendini. Soluk soluğa koşmaktan kendini çekecek dermanı kalmamıştı. Üstelik pijamasının pantolonu da adamakıllı doluydu. Belindeki kayışa kadar yüklüydü erikle… ellerine tükürdü:

“Çekin be!” dedi.

Sıkıca yapıştı. Tam yerden ayakları kesilmişti ki, Kel Mahmut yetişti. Yetişmesiyle bacaklarına yapışması bir oldu.

Tulum, o kadar güçlü asılıyordu ki, eğer Güdük Necmi sıkı tutsa, Kel Mahmut’u bile alırdı içeri…

Güdük, boşlukta ayaklarını sallıyor, ayak bileklerini kurtarmaya çalışıyordu.

Bu asılmaya pijama çoktan çıkardı ayağından ama, bereket, versin belindeki kayışla paçasındaki bağlara…

Ama bu zorlanmaya, paçalardaki bağlar ne yapsın? İpler çözülmüş, Kel Mahmut’un karanlıkta bile pırıl pırıl yanan başına, en azdan üçer kilodan altı kilo erik boşalıvermişti.

Kel, neye uğradığını anlayamamış, tepesine yağan erikler, onu sersemletmiş, olduğu yere çökertivermişti. Arkadan yetişen iki hademe, kolundan tutup kaldırırken, Necmi çoktan atlamıştı pencereden içeri. O da olduğu yere, hooop çöküvermişti halsizlikten. Nerdeyse solumaktan ciğerleri ağzına gelecekti.

Tulum’un aklı, Necmi’nin paçasından dökülen eriklerdeydi. Kel Mahmut, bu erikleri hademelere toplatmazsa, ne yapar yapar, inerdi aşağı…

Kel Mahmut, arkasında iki hademe, yavaş yavaş uzaklaşıyordu pencerenin altından. Tulum Hayri:

“Sakın bu Kel, yatakhaneye gelmesin! Haydi yataklara çocuklar!” diye telaşlandı.

Herkes tehlikeyi çoktan sezmiş, tavşan uykusuna bile dalmıştı. Etekleri tutuşan Tulum:

“Hay Allah! Nerde kaldı bu Domdom da be!” diyordu.

Tekrar uzandım pencereden. Kel Mahmut, köşeyi dönerken bahçenin köşesinden Domdom göründü. Elinde de büyük bir şey… Bir sepet… Her halde, erik sepeti vardı. Tulum hemen sarkıttı çarşafı, önce erik sepetini çekti, sonra Domdom Ali’yi…

Demek Kel Mahmut hademelerle Güdük Necmi’nin peşine takılınca, Domdom Ali yürütmüştü sepeti…

Tulum’un, sepeti yüklenmesiyle, Sömürge adını verdiği dolaba kapatması bir olmuştu.

Çarşafları çözmüş, yataklara bile sermiştik… Ortada en küçük bir iz bırakmadan girdik yataklara…

Kel Mahmut, sepetin de yürütüldüğünü görecek, mutlaka damlayacaktı yatakhaneye. Beş dakika… On dakika… Yarım saat… Bir saat sabırla bekledik… Sonunda koridorda yanan 100 mumluk lambanın altından pırıl pırıl bir baş geçti. Uzun boyunun, büsbütün uzayan gölgesi, bizim Hababam Sınıfı‘nın yatakhanesine kadar uzandı, o kadar.

Yatakhanemize giren, sadece Kel Mahmut’un gölgesi oldu. Sonra bu gölge, koridorun üst başından döndü, sessiz, sedasız çekilip gitti.

AT BİR HAYVANDIR…

Yamuk Osman, sınıf toplamını bir türlü tutturamıyordu. Bir sayıyor 49, bir sayıyor 50… Nasıl oluyordu bu?.. Bir kez daha saydı, 49 çıktı. Güdük Necmi ağacın arkasına saklanmıştı. Sonra usuldan girdi sıraya… Asıl sınıf tutarı 53'tü. Bu dört, kişi neredeydi? Karga Bekir, mutfak nöbetçisi… Hayta İsmail Revir'de… Eder 51… Geriye kalıyor iki kişi daha… Sivas'lılar da yardım ettiği halde Yamuk Osman, bir türlü çıkamıyordu işin içinden…

Güdük Necmi, ağacın altına gidip gelirken bir kertenkele yakalamıştı. Bir ara sütçü beygiri gibi ayakta uyuyan İnek Şaban'ın tam ensesine bırakıverdi… Şaban kertenkelenin soğukluğunu sırtında duyunca elini ensesine attı. Avucunun içinde kuyruğunun kımıldadığını anlayınca da:

"Anne!" diye bağırdı. İş bununla bitmiyordu. Kertenkele kuyruğunu kurtarmak için şaşkınlıkla ensesinden içeri dalmıştı. İnek Şaban, kendini yerden yere atıyor, henüz ne olduğunu kestiremediği bu canlı ve durmadan kımıldayan şeyi bir an önce içinden çıkarıp atmak için soyunup dökünüyordu. Yamuk Osman'ın on dakikadır bir türlü hizaya getiremediği Hababam Sınıfı, şimdi tam bir daire olmuş, İnek'in halini seyrediyordu. Pantolonundan, gömleğinin etekleri kurtulunca kertenkele de fırladı ortaya. Hayvan hem korkmuş, hem de hırpalanmıştı. Boncuk gibi gözlerle İnek Şaban'a baktıktan sonra aramızdan kaydı gitti. İnek kızmış bağırıyordu:

"Hangi namussuz koydu onu enseme!"

Katılıyorduk gülmekten…

Yamuk Osman kendimizden geçtiğimiz sırada:

"Geliyor!" diye bağırdı.

Hemen sıraya geçtik…

Ama ne hiza vardı, ne aralık. Birbirimize karışmış hâlâ gülüyorduk. Askerlik Hocası kapı yönünden değil de ağaçların altından doğru geldi…

Biraz dikkatlice bakınca gölgelikte bir atla bir de atın dizginlerine yapışmış seyis gördük. Hoca yaklaşınca Yamuk Osman:

“Hazırol, dikkat, sağa bak!” komutunu verdi.

Hocamız, topumuza birden “Merhaba!” diyecek yerde:

“Nedir bu kepazelik!” dedi. “Beş dakikadır ağaçların altından sizi gözetliyorum!”

Sonra İnek Şaban’ı aradı bakışlarıyla, buldu:

“Ne tepinip duruyordun ortada!” diye sordu. Gömleğinin etekleri pantolonundan sarkan Şaban, üstüne başına çekidüzen vermeye çalışarak:

“Ben tepinmiyordum efendim!” dedi.

“Tepinmiyordun da çifte telli mi oynuyordun?”

“Kertenkele… İçime kertenkele koydular…”

“Hangi terbiyesiz koydu?”

Bunu ne İnek Şaban biliyordu, ne Yamuk Osman… Çavuş‘a döndü:

“Kim yaptı bu eşek şakasını?”

Yamuk Osman hazırol durumunda… Ama cevap yok!

“Söyle, hangi terbiyesiz?”

“Bilmiyorum efendim.”

“Nasıl Çavuş‘sun sen, gözünün önünde olmadı mı bu iş?.. Önce ver tekmilini bakalım!”

“49 mevcut askerlik dersine hazırdır efendim!”

“Tam 49 mu?”

“49 efendim! Bir revirde. Bir de mutfak nöbetçisi.”

“Sınıf mevcudu kaç?”

“53!”

“Peki 2 kişi nerde?”

Cevap yok!

Askerlik Hocası:

“Sağdan say!” diye bir komut verdi.“Bir!. ki!. Üç!. Dört!…” Tam 25 çift. Hoca:

“Eder 50… Yani 49 değil… Say üstünü!..”

“Bir revirde… Bir de Nöbetçi. Eder 52…”

“53 olacak?”

Yamuk Osman düşünüyor, düşünüyor çıkaramıyordu. Askerlik Hocası kızmıştı:

“Sen… Sen bu sınıftan değil misin? Nasrettin Hoca’nın eşeği misin sen. Gir sıraya! Kıvıramayacaksın bu işi!”

Güdük Necmi, tek başına çevirmişti bu oyunu. Yamuk Osman’ı attırmıştı çavuşluktan.

Askerlik Hocası cebinden bir düdük çıkardı… Ağaçların altına doğru dönüp üfledi. Eliyle “Gel!” diye bir işaret yaptı. Az sonra koyu sarı bir at seyisin yedeğinde geldi. Seyis Hazırol vaziyetinde atın dizgininden tutuyordu:

Askerlik Hocası derse başladı:

“Bunun at olduğunu bilmeyeniniz yoktur herhalde. Hepiniz at görmüşünüzdür değil mi?”

Hep birden cevap verdik:

“Gördük!”

Kalem Şakir’e sordu:

“Nerde gördün?”

“Sütçüde efendim!”

“Ben sana at soruyorum, sütçü beygiri sormuyorum?”

“At görmedim öyleyse efendim.”

“Veliefendiye de mi gitmedin?”

“Babam göndermez!”

Sonra Güdük Necmi’ye döndü:

“Sen?”

“Gördüm efendim!”

“Nerde gördün?”

“Japon mağazasında, tahtadan!”

Kendini tutamadı güldü. Sonra atının sağrısına vurarak:

“İşte gördüğünüz attır, binek atı… At, zeki, munis, cesur bir hayvandır!” dedi. Sonra hepimizi anlamlı, anlamlı süzdükten sonra ekledi:

“At insanlar gibi… Hatta insanlardan daha çok eğitime elverişli bir hayvandır.”

Kalem Şakir, İnek Şaban'ın kulağına:

"Bak, sana taş atıyor!" dedi. İnek bir tekmeyle öfkesini açıklamıştı.

"At çağlardan beri, insanın yardımcısı olmuş, barışta ve savaşta birbirlerini bırakmamışlardır. Huysuz at yoktur, terbiye edilmemiş at vardır. Ben. şu gördüğünüz atı taaa altı aylıkken aldım… İstediğim gibi yetiştirdim."

Gitti seyisin elindeki gümüş kırbaçı aldı. Bu gümüş kırbaç, atta kötü anılar uyandırmış olacak ki, yan yan sahibine baktı. Huylanmıştı. Ön ayaklarıyla eşinmeye başladı. Başını sallıyor, seyisin elinden kurtulmak istiyordu. Askerlik Hocası kırbacı boşlukta sallayarak:

"Höööst terbiyesiz!" diye gürledi. At yatışacak yerde seyisi ortaya alarak dönmeye başladı. Hoca, hem atını, hem kırbacını, hem de kendini

göstermek için hayvanın kıçına bir tane yapıştırdı. Konuyu değiştirmek isteğiyle:

“Gelelim atın donlarına!” diye başladı, sonra da “Şu gördüğünüz atın, donu…” deyip kesti. Tulum Hayri’nin gözlerinin içine kuşkuyla bakarak:

“Söyle!” dedi.

“Neyi efendim?”

Bu don sorusu, bizi güldürmüştü ama, Tulum hiç oralı değildi. Hayri’nin babasının işi buydu. Tam adamını bulmuştu:

“Bu atın donu mu efendim. Biraz bozukça… Bu ne aldır ne doru. Kula demek daha doğru olacak!”

“Aferin, be tam kula!…” dedi Hoca’mız.

Bütün Hababam Sınıfı, donla kula arasındaki ilintiyi çözmeye çalışıyordu…

“Gelelim öbür donlara… Kır… Kır da ikiye ayrılır, demir kırı, bakla kırı…”

Sonra geçti atın gemine, kantarmasına, oradan da gebresine kaşağısına… Tımardan yine eğitimine atladı. Konu, eğitim üzerinde derinleştikçe derinleşti, anlattıkça coşuyor, coştukça elindeki kırbacı sallıyor, pantolonunun paçalarına vuruyordu. At, kırbacın her şaklayışını zeki bakışlarla inceliyor, sahibinin bir şakaya kalkışıp kalkışmayacağını kolluyordu.

Askerlik Hocası dersin başında bize kızdığı için hâlâ “Çök!” komutu vermemişti, karasular inmeye başlamıştı dizlerimize…’ Dersin sonuna gelmiştik, o hâlâ söylüyordu:

“At sahibini tanır. Sözünü, emirlerini dinler. Zeki, terbiyeli bir hayvandır. Eğitim hususunda bir insandan hiç de aşağı kalmaz. Birçok hususlarda insanı bile geride bırakır…”

Kırbacın inip kalkması atın sinirlerini adamakıllı bozmuştu.., Hoca tam yanına yaklaşıp kamçıyı salladığı sırada, kişnemeyle birlikte, öylesine bir çifte salladı ki… Bu huysuzluğu daha önceden kestiren Hoca'mız, iki adım geriye sıçradıysa da çiftenin etkisinden kurtulamamıştı. Çifteyle birlikte başındaki şapkayla elindeki kırbaç da fırlamıştı havaya.

Hoca, üstünü başını düzeltip şapkasını, kırbacını yerden aldıktan sonra:

“At!” dedi, “Zeki, itaatli, eğitime elverişli bir hayvandır ama…”

Durdu, öksürdü, şapkasını düzeltti, getirdi gerisini:

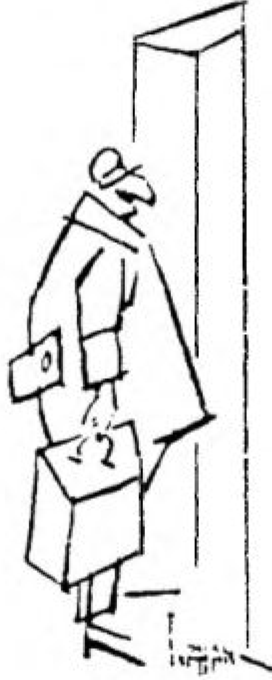
“Nihayet bir hayvandır efendiler!”

İNEK YAĞI

Palamut Recep:

“Yeter artık!” dedi. “Biraz da Kel Mahmut’a kalsın!”

“Ben ona Trabzon yağı yerine, mısır hamuru yutturayım da görsün!”

Kel Mahmut, kahvaltılarda Trabzon yağı yemeye bayılırdı. İnek Şaban, Kel’in yağ simsarıydı. Zamanı gelince babasına bir mektup yazar, en azından üç kiloluk bir kutu gelir, Karadenizli bir motorcu kapıdan bırakır giderdi.

Yağ, yatakhane dolabında birkaç gün bekledikten sonra, mutlaka bir pazar günü Kel Mahmut’a hademesiyle gönderilirdi.

Tulum Hayri, bu kez hazırlıklıydı. Yağın geleceğini bir hafta önceden biliyordu. İki kilo kadar mısır unu getirtmiş, dolabına saklamıştı.

Tulum unu karavanalardan birine boşaltırken, Güdük de azar azar su döküyordu. Kalem'in eli, her işe yatardı. Karadenizli bir köy gelini becerisiyle merhem gibi bir hamur yoğuruvermişti, beş dakikada.

Onlar bu işle uğraşırken, Tulum Hayri kutudaki üç kilo kadar yağı ikinci bir karavanaya boşaltmış, başlarında bekliyordu. Hamur tam kıvamını bulunca, eğildi bir parmak aldı.

"Oldu!" dedi, "Tam Trabzon yağı… Kehribar gibi…"

Kalem Şakir de bir parmak aldı, inceledi:

"Sür ekmeğine de, yumul!"

"Biraz elimizi çabuk tutalım da, Kel Mahmut'un kahvaltısına yetiştirelim!"

"İnek nerdeyse çıkacak hamamdan, basılmayalım!"

Pazar günü, bizim temizlik günüydü. Kahvaltı zili dokuzda çalar, dokuza kadar yıkanır, tıraş olur, efendiler gibi inerdik Yemekhane'ye…

Tulum Hayri:

"Sabah sabah Kel Mahmut'a yutturalım da şu deve hamurunu, aklı başına gelsin!" dedi.

Hamuru tenekeye bastılar. Sigara kâğıdı inceliğinde yağdan bir de üzerlik çektiler. Kutunun üstü ayna gibi olmuştu pırıl pırıl…

"Altı kaval üstü Şişhane…" dedi Tulum.

Kutuyu İnek'in dolabına, aldığı yere koydu, kapısını çektikten sonra kilidi yine İnek Şaban'ın geçirdiği gibi taktı, kilitledi. Dolabın önündeki un döküntülerini tertemiz süpürdükten sonra, yağ karavanasını yüklenip yemekhaneye indirdi.

Benim gözcülük ödevim, merdiven başından Yemekhane kapısına kaymıştı. Yemekhane'ye bakan hademe, kahvaltılık ekmek kesiyordu.

Tulum:

“Kolay gele Rasim Usta!” diye yanaştı.

Kahvaltı tabaklarına, başparmak kadar kaşar peyniri dağıtmıştı.

“Bugün Hababam Sınıfı kendine ziyafet çekecek!” dedi, “Memleketten yağ göndermişler bize…”

“Ne yağı?”

Burnunu yağ karavanasına uzattı, kokladı:

“Mis gibi kokuyor be!” dedi, “Halis Trabzon yağı!”

Kalem Şakir tasdik etti:

“Evet!..Halis inek yağı!”

Tulum, boş bir tabak çekerek içine dolu dolu bir kaşık yağ koydu:

“Sakla dolabına!” dedi, “Çayla iyi gider.”

Bu rüşvet yemekhaneciyi gevşetmişti. Karavanayı kucakladığı gibi başladı bizim masalara dağıtmaya…

Bu iş de istediğimiz gibi bitince, tekrardan yatakhaneye çıktık… Arkadaşlar ikişer üçer hamamdan dönüyor, dolaplarını önünde giyiniyorlardı. İnek Şaban hamamdan çok hoşlandığı halde, erkenden çıkmıştı. Biz çaktırmadan birer köşeden onu izliyor, dalgamızı geçiyorduk.

Islak mendillerini yeniden sıktı, dolabının içine astı. Pazarlık gömleğini yeniden giydi. Dolabının kapağına tutkalla yapıştırdığı aynada yakasını düzeltti. Giyinmesini bitirdikten sonra kutuyu aldı eline… Yağın bozulup bozulmadığını muayene için kapağını açtı. Burnuna getirerek uzun uzun kokladı. Bozulmadığını anlayınca keyiflendi. Kutuyu bir gazeteye sardıktan sonra, koltuğunun altına aldı, indi merdivenlerden.

Tulum, gevrek gevrek gülüyordu arkasından:

“Yağcı pezevenk!” dedi, “Görürsün Kel Mahmut’a yağcılık etmesini!”

Sonra, henüz bir şeyin farkında olmayan hamamdan yeni gelenlere:

“Bilin bakalım!“diyordu,“Ne var kahvaltıda?”

Domdom Ali karşılığını verdi:

“Çürük zeytin!”

“Bilemedin!”

“Sinekli pekmez!”

“Hayır!”

“Tuzlu kauçuk!“Beyaz peynirin yeni adıydı bu.

“O da değil! Yağ var… Halis Trabzon yağı!”

“İnanmam!”

“Halis İnek yağı… Sapsarı.”

Karga Bekir:

“Nasıl oldu bu?“dedi,“Hangi dağda kurt öldü?”

“Henüz ölen yok!..”

“Müfettiş mi geldi yoksa?”

“Senin aklın ermez… Kel Mahmut sene sonunda bir ziyafet çeker bize!”

“Yağlar bozuk olmasın sakın!”

“Beğenmezsen yemezsin!”

Kalem Şakir, sabahtan beri diline doladığı cümleyi bir kere daha tekrarladı:

“Ne bozuğu be… Mis gibi! Halis İnek yağı!”

Kahvaltı zili her pazar olduğu gibi tam dokuzda çaldı. Güle oynaya indik yemekhaneye… Kurt gibi acıkmıştık. Her sınıftan önce, geçtik yerimize. Pırıl pırıl İnek Yağı‘nı ekmeklere sürüp gönderiyorduk mideye… Bizim masalar kapıya yakın olduğu için öbür sınıflar içeri girdikçe tabaklarımıza bir göz atıyorlar:

“Yağ var çocuklar!” diye birbirlerini dürtüyorlardı. Yerlerine geçip de kabuk gibi kaşarı görünce, başlarını bizden yana çevirip bakıyorlardı öfkeli öfkeli… Güdük Necmi:

“Yarın da size! Kel Mahmut bizi çok sevdiğinden bizden başladı önce. Darılmaca yok!” diye sözde gönüllerini alıyordu.

İnek Şaban, büyük bir iş başarmış gibi, ağzı kulaklarında, girdi yemekhaneye… Sağına soluna bakmadan geldi, yerine oturdu. Önce çayından bir yudum aldı. Geç kaldığı günler mutlaka çayına tuz atılırdı. Dilini dudaklarının üzerinde gezdirerek çayın tadını kontrol etti. Hayır, bir hergelelik yoktu. Sonra tabağına dikti gözlerini, inanamadı… Tabağını eline aldı, burnunun ucuna kadar getirdi, baktı, kokladı. Tam şabanlaşmıştı:

“Yağ!” dedi.

Kalem Şakir:

“Nasıl anladın?” diye takıldı.

“Hem de şey yağı!”

“Ne yağı?”

Çatalın ucuyla aldı, dilinin ucuna değdirdi:

“Şey yağı bu!”

Güdük Necmi atıldı:

“Koyun yağı mı, manda yağı mı?”

“Trabzon yağı?”

“Canım anladık Trabzon yağı olduğunu. Hangi yaratığın yağı?”

Şaban kızmıştı:

“Hayvan herif!”

Ama Güdük Necmi kızmıyordu:

“Canım pamukyağı değil ya. Bir hayvanın yağı bu… Ama hangi hayvanın?”

Kalem Şakir:

“Hadi sıkılma canım!” dedi, “Söyle de biz de öğrenelim!”

Herkesin gözü İnek Şaban’da olduğu için, kapıda dikilen Kel Mahmut’u neden sonra görebilmiştik. Güdük Necmi, kapının üstünden Kel Mahmut’un soba dirseği gibi uzanan boynunu göstererek yanıtladı:

“Deve yağı demek daha doğru! İnek yağı olmaktan çıktı!”

TOPYEKÜN KOPYA

Kel Mahmut okulun adını taşıyan kooperatif kağıtlarını Tulum Hayri'ye uzattı:

"Kalk dağıt şunları!" dedi.

Hayri şaşkın bir suratla kalktı ayağa, bir şeyler demek istiyor, diyemiyordu. Kel Mahmut:

"Dağıt da, parasını dersten sonra toplar, yatırırsın kooperatife!" dedi.

İşin bu tarafı kolaydı ama, yazılının sırası mıydı bugün! Pazartesi günleri de yazılı mı olurdu. Bütün etütler pazar hikayeleriyle geçmiş, kimse kitabın yüzünü açmamıştı.

Tulum Hayri'de iş olmadığını anlayan Refüze Ekrem:

"Efendim!" dedi, "Cumaya yapsanız yazılıyı… Cebir vardı da Cebire çalıştık."

Etütlerimizin gürültülü geçtiğini biliyordu, altımızdaydı çünkü:

"Peki… Cebir'ciye söyleyeyim de o da bir yazılı yapsın. Tarihten kaybettiklerinizi cebirden kazanırsınız!"

Kel Mahmut mantığıydı bu.

"Kalk dağıt, hâlâ dikiliyor!" diye çıkıştı Hayri'ye.

Tulum, ister istemez kalktı, kâğıtları dağıtmaya başladı.

"Yazın!"

Bir dakika kalem çıkarma molası verdi:

"Almanya ve İtalya'da milliyetçilik cereyanları…"

Sözde kitabın basmakalıp bahislerinden uzaklaşıyor, yeni konular buluyordu.

“İki! Yunanistan’ın Osmanlılardan ayrılışı… Tepedenli Ali Paşa…”

“Yazın üç! Tanzimat!”

Biz henüz soruları bile yazmadan O, emir üstüne emir veriyordu:

“Herkes kitabını sırasının üstüne koysun!”

“Kalk Hayri topla kitapları!”

“Konuşmak, sağa sola bakmak yok!”

Yalnız kopya serbestti ama, bizde en küçük bir hazırlık bile yoktu. Pek tepeden inme olmuştu bu yazılı.

Bütün emirleri yerine getirildi. Şimdi sıra yazmaya gelmişti. Durana çok kızardı Kel. Ben boyuna selâm kelâm aklıma ne gelirse yazıyordum. Kalem Şakir’in durduğunu görünce:

“Ne filmleri vardı Saray’da?” dedi.

Hele Kel’e bak! Son etütte Şakir’in film anlattığını bile biliyordu.

Kel Mahmut her yazılıdan önce ufaktan bir sinyal çekerdi. Dersini mi hazırlayamamıştı acaba? Ne olursa olsun, yazılı kâğıtlarını eve götürür, mutlaka okur, deftere de geçirirdi.

Herkeste bir çabalamadır gidiyordu ama, akıntıya kürek olduğu da bir bakışta anlaşılıyordu.

Tulum önemli bir şeye karar vermişe benziyordu:

“Yazın çocuklar!” diye işaret ediyordu, “Yazın da, ne isterseniz yazın! Kâğıtları boş vermeyin!”

Evet, vardı bir düşündüğü… Ben kız lisesinin müsameresinde gördüğüm bir piyesi öykü gibi anlatmaya başlamıştım. Güdük Necmi “Fener, Fener…” diye yazdığına bakılırsa maç anlatıyordu. Hayri’den aldığımız cesaretle bütün ders harıl harıl yazdık. Kâğıtta boş yer bırakmadık. Zil çalınca toplandık Hayri’nin başına:

“Nedir plânın” dedik.

“Acelesi yok! Etütte söylerim!”

“Canım söyle de rahat edelim!”

“Kel, kötü çuvallattı bizi!”

“Acelesi yok! Çıkarırız acısını!”

Domdom kızmıştı:“Kopya yapacaktım, senin yüzünden vazgeçtim!” dedi.

“İyi ettin! Kuşkulandırmadık Kel Mahmut’u!”

“Canım söyle, nedir dümenin?”

Tulum Hayri, plânını akşam etütünde açıkladı:

“Arkadaşlar, çıkarın kooperatif kâğıtlarını!” dedi kürsüden.

“Ne o?” dedik, “Sen de mi yazılı yapacaksın?”

“Lâf istemem, çıkarır!”

Çıkardık:

“Yazın, Almanya ve İtalya’da milliyetçilik cereyanları!”

Daha sonra Kel Mahmut’un ikinci, üçüncü soruları…

“Kel’i deli etmek için harfi harfine, kitapta ne varsa yazacaksınız!”

“Nasıl olur bu?”

“Olur, siz dediğimi yapın!”

“Sıfır alırız!”

“Versin bakalım. Sıfır vermeye kalkışırsa kepaze oldu demektir, veremez!”

Kelime atlamadan kitapta ne varsa yazdık.

Tulum topladı kâğıtları. Baskıdan çıkmış gibiydi bütün kâğıtlar:

“Aferin çocuklar!” dedi. “Kel Mahmut’u bu kez deli edemezsek bir daha kolay kolay delirtemeyiz!”

Yatakhane zili çalınca, Tulum bu kâğıtları da yanına aldı. Herkesten önce geçti yatakhaneye. Güdük Necmi tembihli olduğu için o da peşinden koştu. Biz yatakhaneye geçinceye kadar her şey olup bitmişti. Güdük Necmi Kel Mahmut’un yatak odasına pencereden girmiş, değiştirmişti yazılı kâğıtlarını.

Tam bir hafta sonra Kel, ekşi bir suratla girdi sınıfa, kara kaplıyı çıkardı. Sıradan sözlüye başladı. Soruları çuvallatmak için sorduğu belliydi. Kaşları çatık, suratı asık, dayıyordu kazık soruları. Kem küm ettik mi:

“Otur!” diyordu, “Sıfır!”

Aldığımız numaraları açıktan açığa ilân ediyordu nedense:

“Sıfır!”

“İki!”

“Sıfır!”

“Sıfır!”

“Bir!”

İş o kadar hızlı gitmişti ki, dersin sonuna kadar bütün sınıfı sorudan sorguya geçirmişti. Bir meydan okuma hali vardı Kel'de. Tulum Hayri onun bu açıktan açığa meydan okumasına dayanamadı:

“Efendim!” dedi, “Yazılı notlarını öğrenmek istiyoruz!”

Hiç nazlanmadı. Uzun bir kâğıda yukardan aşağı yazdığı notları okumaya başladı:

“On!”

“Sekiz!”

“Yedi!”

“Dokuz!”

“On!”

“On!”

“Dört!”

“Sekiz!”

“On!”

Not listesinin okunması bitince:

“Kalk Hayri!” dedi, “Nasıl oldu bu iş, anlat!”

Hayri, Kel'in sıradan sıfır vermediğine çok sevinmişti. Hababam Sınıfı karşısındaki durumunu kurtarmış sayılırdı. Yaş tahtaya basmamak için:

“Neyi anlatayım efendim?” dedi.

“Neyi mi, bak hâlâ soruyor?”

“Bir şey anlayamadım sorunuzdan!”

“Nasıl kopya yaptınız hepiniz birden! Anlat bakalım açıkça!”

“Kim efendim? Biz mi?”

“Deli mi edeceksiniz beni be! Soruyor hâlâ, şuna bak! Söyle, nasıl yaptınız?”

“Nasıl yapalım, siz bütün kitapları toplatmadınız mı?”

“Ben de ona hayret ediyorum ya!”

“Şu halde kopya yapmadık…”

“Öbür şubelerden ikinci bir kitap mı almıştınız yoksa?”

“Hayır, öyle bir şey olsaydı, kopya ederken yakalardınız!”

“Canım hadi, diyelim, sen yaptın, Şakir yaptı, Şaban’la Turan nasıl kopya yapar!”

“Haklısınız efendim!”

Gitti kürsüye oturdu. Bu sefer merakımızı yatıştırma sırası >bize gelmişti. Hepimiz aynı şeyleri yazdığımız halde neden birimiz on alıyor da, öbürümüz yedi, sekiz, alıyordu? Hangi ölçüye göre vermişti bu notları?

Refüze Ekrem dayanamadı:

“Efendim!” dedi, “Bana dört vermişsiniz, neden benimki dört?”

“Dörtlük yazmışsın da ondan!”

“Nasıl olur, hiç eksiğim yoktu!”

“Vardır, olmaz olur mu?”

“Yoktu efendim!”

“Nerden biliyorsun olmadığını!”

“Yoktu efendim!”

Notları yazdığı listeyi aldı eline, inceledi.

“Satır atlamışsın telâştan… Hem iki yerde… Üçerden altı numara kırdım!”

“Benim neden altı?”

“Sen mi, dur bakalım!”

Not kâğıdının kenarındaki işaretleri inceledi:

“Ha! Sen de virgülleri atlamışsın, dikkatsizlikten. Bir virgül bir numara… Tamam mı?”

” …… !!!”

Derste kopya yaptırmaktan ifrit olurdu. Hele kitap açıp yazarken birini yakaladı mı, yüzde yüz bırakırdı bütünlemeye. Haysiyetine çok dokunurdu bu iş:

“Çocuklar!” dedi, “Derste olmadı değil mi bu kitaptan yazma işi?”

Tulum:

“Hayır efendim!” dedi, “Dersten önce hazırlamıştık!”

Yüzü aydınlanır gibi oldu:

“Peki, nerden bildiniz bunları soracağımı?”

“Efendim, müsaade edin, bu sır da bizde kalsın! Daha sene sonuna kadar çok yazılımız var!..”

Durdu düşündü:

“Demek derste yazmadınız kitaptan!..”

“Hayır!” diye hep birden yanıtladık.

“Derste, kitaptan, öğretmenin karşısında yazmadığınız için, bu yaptığınız kopyacılık değildir. Verdiğim notları olduğu gibi geçiriyorum deftere. Kopya demek öğretmeni enayi yerine koyup herhangi bir şeyden baka baka yazmak demektir derste, öğretmenin karşısında!”

“Haklısınız efendim!”

Kel Mahmut’un kopya hakkında “İçtihat kararı“ydı bu. Hemen geçirdik deftere:

“Kopya demek, öğretmeni enayi yerine koyup herhangi yazılı bir şeyden, meselâ defterden, kâğıttan, kitaptan, derste öğretmenin gözü önünde, gözünün içine baka baka soru kâğıtlarına geçirmek demektir. Bunun dışında yapılan kâğıda geçirmeler asla kopya değildir.”

HABABAM TABURU

Kalk zili bir saat önceden çaldı. Kaç gündür yapılan provalar 19 Mayıs Spor Bayramı'na gidecekleri pestile çevirmişti. Hababam Sınıfı yarı yarıya gidiyordu bayrama… Kel Mahmut'un Hababam Sınıfı'na yaptığı bir oyundu bu… Oysa ki öbür sınıflardan ikişer, üçer kişi ancak seçilmişti. Kel Mahmut, Badi Ekrem'le sınıfları dolaşıp gidecekleri yazarken Tulum Hayri'yi atlamıştı. Hayri ayağa kalkmış:

"Efendim spor bayrağını kim taşıyacak?" diye sormuştu. Öyle ya okulun spor bayrağını Hayri'den başka kim taşıyabilirdi. Kel Mahmut Badi Ekrem'e dönmüştü:

"Yaz! Bayrağı Hayri taşıyacak!"

Biz şaşırmıştık Tulum'un bu hevesine… Nasıl olurdu Tulum böyle angaryalara girerdi. Vardı bir hesabı Tulum Hayri'nin.

Zil çaldığı zaman bayrama gideceklerden başka herkes uyanmıştı. Tulum Hayri horul horul uyuyordu.

Kalem Şakir iki yatak çarşafını birbirine ekledi. İnek Şaban'ı güzelce karyolasına bağladı. Bir kenara büzülerek yatağı hafiften sallamaya başladı. Son günlerde sık sık tekrarlayan deprem hepimizin sinirlerini bozmuştu. Hafiften bir rüzgâr esse de tavanda lambalar sallansa "Deprem!" diye atıyorduk kendimizi bahçeye…

Kalem Şakir, öyle hafif sallamalarla uyandıramazdı İnek'i. Ayak demirlerinden tutarak adamakıllı silkeledi. İnek Şaban korkuyla gözlerini açınca, Kalem Şakir "Deprem!" diye fırladı dışarıya.

Biz de koşuşmaya başladık. İnek yatağından kendini şöyle bir attı… Olmadı… Bir daha zorladı, faydasız!

"Ulan zamanı mı şimdi şakanın!"

Güdük Necmi karyolanın başucuna çökmüş, deprem temposuyla durmadan sallıyordu. İnek:

“Çözün beni!” diye bağırıyordu. Biz yatakhanenin koridora bakan camlarından Şaban’ı seyrediyorduk. Gürültüye Tulum Hayri de uyandı:

“Ulan İnek!” dedi, “Ne bağırıyorsun sabah sabah!”

“Deprem! Çöz beni… Çabuk çöz!”

“Ne depremi be!”

“Çöz, çabuk… Deprem işte!..”

Güdük Necmi şiddetle bir daha salladı karyolayı!

Tulum numarayı anlamıştı:

“Dur geliyorum!” diye fırladı yatağından:

“Böyle zamanda şaka mı olur be!” diye sarıldı yatak çarşaflarına… İnek Şaban’ı çözdü… Şaban son bir sallantı üzerine terliksiz fırladı dışarı! İnek bütün Hababam Sınıfı‘nı pencerelerde görünce işi anlar gibi oldu.

“Namussuzlar!.. Sabah sabah aklımı aldınız, başımdan!”

“Haydi ordan korkak herif!” dedi, Kalem Şakir, “Bir de 19 Mayıs Gençlik Bayramına gideceksin bu yürekle!”

Jimnastiğe gidecekleri bu söz harekete getirdi. Dolaplar açılıyor, kapanıyor, bavullar, tıraş takımları, fırçalar çıkıyordu ortaya. Bir telaştır gidiyordu.

Tulum’un ne havlusu vardı, ne tıraş takımı. Birinden uydurduğu kör jileti İnek Şaban’ın makinesine taktı, onun makinesindeki yeni jileti de yürüttü. Sonra yanyana başladılar muslukta tıraşa. Tulum makine kullanmazdı. Yüzünü Şaban’ın sabunuyla adamakıllı sabunladı, başladı parmaklarının arasına yerleştirdiği jiletle yüzünü kazımaya… Şaban kör jileti yüzüne sürtüyor sürtüyor, bir türlü kestiremiyordu.

“Ne marka jiletin!” diye sordu Tulum.

“Poker!”

“Poker’de iş yok!.. Pal kullan bundan sonra… Bak kaymak gibi tıraş ediyor!”

Şaban Poker’in haysiyetini korumak için daha da hızlı bastırdı. Çenesi kan içinde kalmıştı. Uzaktan onları izleyen Şakir:

“Ulan İnek mezbahadan mı kaçtın!” dedi.

İnek kan revan içinde tıraş olurken, Tulum işini bitirmiş, Şaban’ın dolabına yanaşmıştı. Canı kadar kıymetli kolonyasından bol bol sürünüyordu. Sırf zararı dokunsun diye de henüz bir santim bile uzamayan saçlarına vıcık vıcık biryantininden boşalttı. Sonra kendi dolabına yanaşarak soyunmaya başladı. En eski atletini aradı, buldu. Ağı yamalı bir don geçirdi ayağına… Kalem Şakir:

“Tam bayrak taşıyacak kıyafet doğrusu!”

“Beğenemedin mi?”

“Okulun şerefini düşünmüyorsan, Hababam Sınıfı‘nın ününü düşün! Var bir dümenin gene!”

“Sen sus, senin aklın ermez bu işlere… Sen laboratuvardan cıva araklamasını bilirsin…”

“Sen de Sallabaş’ın cebinden kabak çekirdeği yürütürsün. O kadar…”

“Sonra da avuç açar, istersin benden!.. Haydi çek arabanı! Böyle mübarek günde seni dinleyecek vaktim yok!”

Bu işe yalnız Şakir değil, hiçbirimiz akıl erdirememiştik. Kirli beyaz çoraplarını da giydikten sonra patlak lâstiklerini geçirdi ayağına… Tam âdembaba olmuştu. Sonra günlük elbiselerini çekti üzerine. Bayrama gidecekler en yeni atletlerini, donlarını tertemiz beyaz çoraplarını, lâstik ayakkabılarını giymişlerdi.

Kahvaltıdan sonra jimnastikçiler bahçede ikişer oldular. Kel Mahmut'la Badi Ekrem, son teftişlerini yapmak üzere bahçeye çıktılar… Biz kenardan köşeden onları izliyorduk.

Kel Mahmut, Badi Ekrem'i çiğniyerek "Soyun!" komutunu verdi. Ceketler pantolonlar çıktı. Tulum Hayri herkesten önce soyunmuştu. Elinde bayrak, dökülen kıyafetiyle en başa geçti. Kel Mahmut onu görünce deliye dönmüştü:

"Nedir bu kıyafet!.. Çık sıradan dışarı!" diye gürledi. Hayri süklüm püklüm çıktı kenara… Kel Mahmut atleti eski, çorabı yırtık üç beş kişiyi daha ayırdı. Ayrılanların hemen hepsi de parasız yatılıydı.

"Utanmıyor musunuz?" dedi, "Bu kıyafetle Gençlik Bayramı'na gitmeye!"

Hayri hemen cevabı yapıştırdı:

"Utanıyoruz efendim!"

"Peki bu derbederlik ne öyleyse?"

"Derbederlik değil efendim!"

"Ya ne?"

"Yokluk efendim!"

"Gözünüze, dizinize dursun. Vermedik mi sene başında?"

“Verdiniz efendim, sağ olun!”

“Peki… hani nerede?”

“Eskidi efendim!”

Bayrağı taşıyacak daha boylu boslusunu bulsa çoktan taşıtacak, “Defol eşek herif”i çekecekti. Kel böyle zamanlarda yaptığı gibi tüysüz başının en sivri yerini parmağının ucuyla kaşıdı uzun uzun. Sonra:

“Düşün önüme!” dedi.

Beş dakika sonra, gidenler depodan gıcır gıcır giyinip geldiler. Kalem Şakir:

“Vay anasını!” dedi, “Varmış bir dalgası Tulum’un!”

Stadyumda soyunmak üzere, tekrardan elbiselerini giydiler, sonra geçtiler yürüyüşe…

Kel Mahmut yolun üstüne dikilmiş karma karışık adımlara bakarak:

“Adam sandık da yirmi beşini Hababam Sınıfı‘ndan seçtik.” diyordu, “Bakın şu miskinlere, Hababam Sınıfı değil, Hababam Taburu be!”

KEL MAHMUT'TAN HATIRA

Artık birer ikişer yollanıyorduk memleketlere. Yarın sabah sıra, yedi Sivaslı ile birlikte Güdük Necmi'deydi. Dersler kesilmişti çünkü. Güdük, bizden topladığı, fotoğrafları, imzalı kartları albümüne takıyordu:

“Bir hâtıra da Kel Mahmut'tan götürmeliyim!” dedi.

Tulum:

“Ne gibi bir hâtıra?” diye ensesini okşayarak sordu.

“Bir canlı hâtıra?”

“Fotoğraf mı?”

“Fotoğraftan canlı!”

“Defterine imza mı attırmak istiyorsun? Kalem Şakir atsın imzasını. Ondan kıyak atmazsa tükür yüzüme!”

“Yok, imza da değil!”

“El yazısı mı istiyorsun?”

“Hayır canım!”

“Nedir bu canlı hâtıra?”

“Öylesine bir canlı hâtıra ki, yüzüne baktıkça Kel Mahmut'u görmüş gibi olayım…”

“Nasıl yani?”

“Gördükçe… Kuyruğunu sallayıp miyavladıkça…”

Hep birden bağırdık:

“Kösem Sultan’ı yürütecek!”

Kimimiz pijamayla, kimimiz pantolonla yatakların üzerine uzanmış konuşuyorduk. Sivaslılar harıl harıl hazırlanıyorlardı. Karneler daha verilmemişti ama biz, Hababam Sınıfı‘nda bir tek kişinin bile bütünlemesiz geçmeyeceğini biliyorduk… Fiziklerin, Cebirlerin, Geometrilerin yanına Tarih de takılınca, çoğumuzun sonu, tehlikeli bir duruma giriyordu. Hele Güdük, Tarihten de üstelik dokuza bakıyordu. Kel Mahmut’tan dokuz almak, canını almaktan daha zordu! Refüze Ekrem:

“Ulan Güdük!” dedi, “Kel Mahmut’un kedisini maskot diye mi götüreceksin?”

Domdom Ali:

“Deli mi edeceksin Kel Mahmut’u? Bir hafta çocuğunu görmeden durur ama, Kösem Sultan’ı görmeden bir gün duramaz!”

“Daha iyi ya! Eğer Tarih’ten, öğretmenler kurulunda kurtarırsa gönderirim kedisini geriye! Kurtarmazsa zaten okula dönmek yok… Ne okula, ne İstanbul’a. Bir daha Kel Mahmut’u görmek de yok. Kedisine bakar, anımsarım efendisini!”

Tulum Hayri, Güdük’ün yatağına oturmuş, çocuğunu okşar gibi okşuyordu onu.

“Çocuklar!” dedi, “Sapır sapır dökülürsek gelecek sene Hababam Sınıfı da yok!”

Bu, söz çok acı gelmişti bize. Kalmak bir şey değil ama bir araya gelememek çok kötüydü…

“Ulan gariban kişileriz, Hayriye Lisesi de yok bizim için! Tuuh, anasını be! Bir avuç leblebi gibi dağılıp gideceğiz!”

Yıkılmaz Hadi, yatağının başına astığı üç kelimelik içtüzük özetini indirdi aşağı.

“Ders kesildi, yürürlükten kaldırılmalı artık!” dedi.

Bir kez daha tekrarladı, yüksek sesle:

“Korkma! Karışma! Çalışma!”

Sonra katladı, öptü, dolabına koydu. Tulum:

“Eğer sağ kalırsak… Gelecek sene iç tüzükte değişiklik gerekiyor!” dedi. Güdük Necmi kızmıştı:

“Yahu, siz neler konuşuyorsunuz be? Yarın sabah gidiyorum ben. Kanınız mı dondu sizin! Haydi hep birden:

Entike kuuuşe ruuule rule!
Haydi hoooppa muşule!
Ave lupe luuupe!
Ave lupe luuupe!
Ave lupe kaaaro.
Ave lupe kaaaro.
Haaaydi Haykarnoş,
Enti kala moş,
Hop!
Entike kuuuşe ruuule ruuule
Haydi…………………………….
…. …. ……………………………….

Gittikçe hızlanarak on, on beş kez tekrarladık. Koro şefliği yapan Güdük, kollarını açarak bizi durdurdu:

“Şimdi arkadaşlar!” dedi, “Yarım saate kadar Kösem Sultan’ı isterim. Sepet hazır!”

“Ulan, ha deyince geçer mi ele?”

“Yazık size be! Bana iki dilim pastırma verin beş dakika sonra sepettedir.”

“Ulan canavar gibi kedi. Beş dakikada ele geçerse Kel Mahmut’un mutfaktan kaldırdığı etlere yazık!”

Güdük tam yemekhaneden çıkıyordu ki, Tulum yapıştı ensesinden:

“Otur şuraya!” dedi. “Sen misafir sayılırsın. Kel, yatak odasına girmeden enselerim onu ben!”

İki dilim pastırmayla atladı arka pencereden damın üstüne. Öğretmenlerin yatakhanesine doğru seslenmeye başladı:

“Gel, pisi!., pisi!., pisi!..”

Pisipisi fazla bekletmedi. Tulum’un sesinden önce, pastırmanın kokusunu duymuştu. Enselendiği gibi doğru Güdük Necmi’nin sepetinin içine!

Güdük Necmi’yi uğurladıktan iki gün sonra, Tulum Hayri bir mektup aldı Necmi’den. Mektup Refüze’nin ev adresine yazılmıştı! “Sevgili kardeşim Tulum Hayri!” diye başlıyordu. Mektup baştan başa Kösem Sultan’la doluydu. Bir yerinde şöyle diyordu:

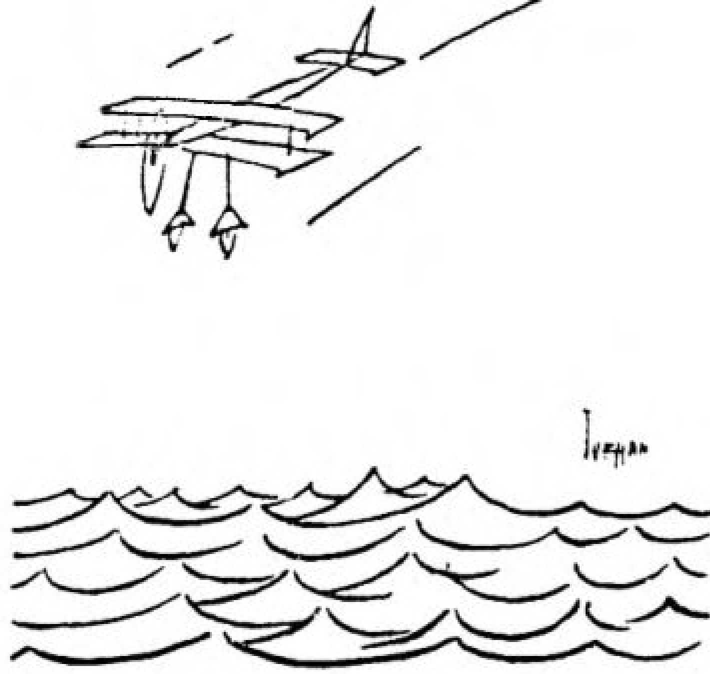
“Yolda okursun diye verdiğin dergilerde bir yazı gördüm. Hani şu Atlas Okyanusu’nu ilk aşan tayyareci var ya, Lindberg… Onun oğlunu kaçırmış gangsterler. Haraç istiyorlarmış. İstedikleri parayı alırlarsa vereceklermiş geriye çocuğu. Namussuzlar, hem parayı almışlar, hem çocuğu öldürmüşler…

Ben Kel Mahmut’un altı aylık oğlunu kaçırırdım ama, oğlundan çok sevdiği kedisini arakladım. Ondan milyonlar istemiyorum, istediğim sadece Tarihten dokuz numara!

Bu mektupla birlikte Refüze’ye bir mektup daha yolladım. Kel Mahmut’a atsın diye. Ben buradan atarsam, çakal olur sonra. Haaa? İyi bir komplo değil mi?

Ben Hababam Sınıfı‘ndanım, dedim. Himmetine bakıyorum, göster Tarihten hamiyetini, dedim. Nasıl, kıyak mı? Eğer öğretmenler toplantısından önce alırsa, Kösem Sultan’ın hatırı için bir şeyler yapar. Eğer hamiyetini gösterirsen dedim, Kösem Sultan sağ salim elindedir. Yoook, aksiliğe kalkışırsan, kedinin hayatıyla oynamış olursun!.. Plân nasıl? Kel’in kedisi, bütün Hababam Sınıfı‘na selâm eder. Şimdilik hayattadır. Namussuz

etten başka şey yemiyor. Ama çok sürmez, alışır kuru ekmeğe. Hababam Sınıfı‘ndan ne haber? Kimler kaldı, kimler geçti? Karneler ta velilere gidecek. Ben daha şimdiden arayı düzdüm postacıyla…

Karne doğru beni bulacak. Aksilik etti ama sonunda bir Yenice’ye tav oidu…”

Kel Mahmut daha kedinin yürütüldüğü ilk geceden ortalığı alt üst etmiş, bütün hademeleri bu iş için ödevlendirmişti. İki gün, iki gece komşu evler, dükkânlar arandı. Hademeler damlara çıktı, bodrumlara indi, yok, yok, yook!.. Karakol bile seferber edildi ama, faydasız!

Sonra birdenbire aramalar taramalar durdu. Kel Mahmut bu acıyı sineye çekmiş görünüyordu. Öğretmenler Kurulu’na gideceği gün, Kel’i kara bir düşünce almıştı.

Ertesi gün Tulum Hayri Yemekhane’nin önünde beni gördü:

“Zarfın kâğıdın var mı?” diye eğildi kulağıma.

“Pulum bile var!” dedim.

“Gel!” dedi, “Güdük Necmi’ye kısadan bir mektup yazalım!”

“Yazalım!”

Hababam Sınıfı‘nın kapısı henüz kitlenmemişti. Geçtik benim sıraya:

“Yaz!” dedi, Tulum Hayri. Özel kâtibi Kalem Şakir’in yerini ben almıştım.

“Sevgili kardeşim Güdük Necmi!”

Biraz düşündü. Uzun yazıdan hoşlanmazdı:

“Yaz! Kediyi acele gönder Kel Mahmut bütün Hababam Sınıfı‘nı geçirdi Tarih’ten. Güvenilir biriyle gönder Kösem Sultan’ı. Salıversin okulun bahçesine. Selâm eder gözlerinden öperim.”

Elimden kalemi aldı. “Tulum” diye okunur okunmaz bir imza çaktı:

“Atıver postaya!” dedi.

EDEBİYAT BOLUMU

Bütünleme, eleme, çuvallama derken Hababam Sınıfı‘nın kalbur üstü ellemeleri, bu yıl da heyamollayla, hababamla bir sınıf daha atladılar.

Ekilen ekildi, dökülen de döküldü.

Bütün liselerde, daha doğrusu ortaöğretim okullarında olduğu gibi ders yılı başında derslerin çoğu boş geçmeye başladı.

Yeni Müdür geldi, eski Müdür gitti. Neden gitti, neden geldi kimse anlayamadı. Piyale İhsan gitti, Susak Cafer geldi. Hangisi daha iyiydi, hangisi daha kötü anlayabilene aşkolsun! Giden Haşim’ciydi, gelen Divan’cı… Bildiğimiz bu kadar.

Yeni derslerle birlikte teker teker yeni hocalar da sökün etti. Felsefeci Öküz Kont bunlardan biri işte. Sıfırcı Hamdi gitti yerine Topuz Hoca geldi, oturdu.

Değişmesine çok şey değişti ama, Hababam Sınıfı‘nı, Hababam Sınıfı yapan nitelikler olduğu gibi kaldı.

Yönetim kadrosunda Kel Mahmut, nasıl kazık çakıp kaldıysa, Tulum Hayri de sınıfın başında dimdik ayakta.

Yeni Müdür’ün zart-zurtları, Kel Mahmut’un her gün biraz daha hızını kırarken, Tulum Hayri, tam tersine her gün biraz daha güçlenip bir lider gibi sivrilmekte… Bütün baskı rejimlerinde olduğu gibi…

Hababam Sınıfı‘nda olaylar, şimdiden almış başını dolu dizgin gidiyor.

Ne diyelim, bu ders yılı da her yıl gibi bütün Hababam Sınıfı için başarılı becerili olsun!

A SALAK

Tulum Hayri, kürsüye dikilmiş, arka sıraları gözden geçiriyordu:

“Herkes geçsin de yerine, kim var, kim yok, bir anlayalım!”

İlk ders, Susak Cafer’indi. Sınıf toplamını almadan derse başlamazdı. Sevkiyat subayı gibi, sayardı teker teker bizi…

Mevcut bu yıl, yirmi altı çift, bir tekti. Kalem Şakir:

“Amma uzattın haaa!..” dedi, “Yıkılmaz Hadi Revir’de, Çolak Hamdi gene cız! Başka? Hepsi bu kadar! Toplam 51!”

“51 mi, 52 mi?”

“Çolak’ı ele verirsen 51!”

52 üzerinden doldurdu fişleri… İsim listesini de iliştirdi, bıraktı kürsünün üzerine. Bu listeyi inci gibi yazısıyla Kalem Şakir temize çekmişti. Hocaları şaşırtmak, kızdırmak için, ne gerekirse yapmış, yerine göre soyadlarını kaldırıp, sınıf adlarına göre düzenlemişti. Öztürkçe düşmanı Susak Cafer’i kızdırmak için en sonuna da “yekûn” karşılığı, “toplam” yazmayı daha uygun bulmuştu.

Susak Cafer, zille birlikte damladı. Her zamanki gibi iri taşlı kehribar tesbihi de elindeydi. Şakır şakır çekerek geçti kürsüye. Sarı çerçeveli gözlükleriyle bizi uzun uzadıya süzdü. Tahtayı da inceledi şöyle bir. Karga, inek, öküz resimlerinin arasında anlamlı bir mısra, ya da bir iki kelimecik aradı. Göremeyince yeniden boş sıraları göstererek:

“Nerde bu herifler?” diye sordu.

Tulum Hayri:

“Sınıfta boş sıralar da var!” dedi, “Sahipsiz sıralar…”

“Yani tamam mısınız?”

“Bir eksiğiyle tamam!”

” 0 da ne demek?”

“Yani bir arkadaşımız Revir’de!”

“Bir kişi mi eksik!”

“Evet!”

“Zannetmem!”

Başladı ağılda koyun sayar gibi parmağıyla saymaya…

Güdük Necmi koyun yerine konmaya içerlemişti. O saydıkça boş sıraların altından balık gibi kayıyor, boş yerleri dolduruyordu.

Hocanın dudaklarının kıpırdamasından çıkardığı toplamı rahatça izliyorduk:

“Kırk bir… Kırk iki… Kırk üç… Kırk dört… Kırk beş… Kırk altı…”

Necmi’nin başı, bu sayıların içinde üç dört kez geçmişti: “Kırk yedi… Kırk sekiz… Kırk dokuz… Elli… Elli bir… Elli iki… Elli üç… Elli dört… Elli beş… Elli… Ne?.. Elli altı… Elli yedi… Haaa?.. Elli yedi mi? Nasıl olur? Sınıfın asıl mevcudu kaç?”

Tulum Hayri:

“Sınıf mevcudu mu? Tam elli üç! Bir kişi Revir’de…”

Başladı yeniden saymaya:

“Bir… İki… Üç… Dört…”

Güdük Necmi tadında bırakacaklardan değildi işi. Toplamı bu kez de 58 de bıraktı. Susak Cafer deliye dönmüştü:

“Misafir talebe mi var yoksa?” dedi.

“Hayır efendim!”

“Ne halt etmeye yekûn değişiyor, her sefer?”

“Yanlış sayıyorsunuz da ondan!”

Aldı listeyi eline:

“Kimin ismini okursam, kalksın ayağa da efendim desin!”

Hele bu “efendim” e bayılırdı. Boyuna okuyordu listeden: “116 Adıbelli!”

“Efendim!”

“128 Recep Palamut.”

“Efendimi”

“209 Hayri Tulum!”

“Burda!”

“Ne? Efendim yok mu?”

“Var, efendim!”

“Nihat Kumçeker!”

“Burda!”

“Hangi arabacı bu?”

“Ben!”

“Osman Yamuk!”

“Efendim!”

“Hamdi Çolak!”

Güdük Necmi, Hamdi’nin yerini çoktan doldurmuştu: “Buyur efendim!”

“Buyur demek, yasak!”

“Öyleyse, efendim!”

“Haşşöööle!”

Kalem Şakir listenin kafiyeli gitmesi için sondakileri biraz da kendine göre adlandırmıştı. Bunlar yenilerden olduğu için biz de bilmiyorduk.

“804 Ali Bayram!”

“Efendim!”

“806 Orhan Saydam!”

“Efendim!”

“Remzi Sağlam!”

“Efendim!”

“961 Kadri Kavram!”

“Efendim!”

“53 Toplam!”

“….”

“53 Toplam!”

Ses yok! Bu kadar da susaklık olur muydu be! Biz yanlışını anlar da düzeltir derken top gibi gümledi:

“Nerde bu adam? Bu 53 Toplam!”

“Dedik efendim!”

“Ne dediniz?”

“Yani yok böyle 53 toplam diye bir adam!”

“Yok da listeye neden geçiriyorsun!”

“Demek istiyorum ki, bu toplam, yekûn anlamına geldiğinden…”

“Ne zamandan beri bu mânaya geliyor?”

Yeni terimci, Öztürkçeci Güdük Necmi, dalına basmak, onu büsbütün deli etmek için sorusunu yanıtladı:

“Yeni dil akımı başlayalı beri…”

“Hay dilinizi eşekarısı soksun sizin! Şu halde Revir’deki arkadaşınızla sınıf mevcudu tamam, öyle mi?”

Hep birden onayladık:

“Evet, tamam!”

Çolak Hamdi, gene yakasını kurtarmıştı.

“Gelelim vazifelere!”

“Ödevlere demek istiyorsunuz yani?” dedi, Güdük Necmi.

“Roman tahlillerine! Hazır mısınız”?”

Müdür’ün zorlamasıyla yapılıyordu bu roman incelemeleri… Kim bilir, son günlerde sık sık lâfını duyduğumuz aktif metot, bu olacaktı. Ama Susak Cafer’e kalsa ne romandan hoşlanırdı, ne de piyesten. Tanzimat’tan bu yana tek adım attığı yoktu. Divan Edebiyatı‘na saplanıp kalmıştı. Bu ödevlerden biraz da kendi yararlandığı için olacak önem verir görünüyordu:

“Var mı roman tahliline kalkacak?” diye sorusunu tekrarladı.

Ses yok!

Burnundan soluyor, tesbihini öfkeden şakır şakır çekiyordu, işin karışacağını kestiren Palamut Recep:

“Efendim, Nurullah Ataç’ın tekrarlayıp durduğu bir beyit var, Baki, çemende hayli perişan imiş varak!.. Biz bir şey anlayamadık. Gerisi de şöyle: Sanmam ki bir şikayeti var rüzgârdan! Ne demek?”

Ruzigârı bile bile ölçüye uydurmadan okuyordu, sırf kışkırtmak için! Ama Susak Cafer’in yelkenleri rüzgâr müzgâr tutmuyordu:

“Bırak gevezeliği!” dedi, “Gelelim, roman tahliline!”

Bir kurban gerekiyordu demek. Sürü halinde gidiyorduk sıfıra. Sınıfın dar zamanlardaki kurtarıcısı Kalem Şakir’e iş düşüyordu şu halde. Kalktı:

“Efendim!” dedi, “122 Şaban arkadaşımız hazır!”

Cebinden çıkardığı karakaplıdan bu numarayı başladı aramaya:

“122! 122!..122!..”

Teşbihiyle şakır da şakır tempo tutuyordu:

“122! 122!.. 122!..”

Sonunda aradığını bulmuştu:

“122 Şaban Darsübekoğlu!”

Şaban ürke, korka kalktı ayağa:

“Efendim!”

“Kalk bakalım, oğlum Şaban Efendi! Kiralık Konak, değil mi senin hazırlayacağın!”

Elindeki ödev listesini inceliyordu.

Şaban, dayağa hazır bir buzağı gibi:

“Evet efendim!” dedi, “Ben Kiralık Konak’ı hazırlayacaktım!”

Susak Cafer, işin önemini belirtmek için kürsüden indi. Makamını inek Şaban’a gösterdi:

“Buyur kürsüye, bakalım!”

Oyun başlıyordu. Kalem Şakir, Tulum Hayri’nin kulağına eğildi:

“Yutacak mı, yutmayacak mı?”

“Hangisi? Susak mı, İnek mi, Adıbeili mi?”

“Şimdi anlaşılır!”

Oyun üçünü ilgilendiriyordu çünkü…

İnek, kalkmış, yazdığı notlarla, incelediği kitabı kürsüye koymuştu. Ne kitaba bir göz atacaktı, ne de çıkardığı notlara… Yazdıklarını kelimesi kelimesine kitaptan okuyacağı parçalara kadar yutmuştu. Kurulu çalar saat gibi başladı zırvalamaya:

“Sayın Hoca’m ve sevgili arkadaşlarım! Beni dinlemek lütfunda bulunduğunuz için peşin peşin teşekkürü bir borç bilirim… Şimdi gelelim değerli Hoca’mızın bana tevdi ettiği vazifenin mevzuuna!”

Hay İnek hay… Nerden öğrenmişti bu ağızları? Parti Başkanı gibi şakıyordu bugün.

“Önce size Kiralık Konak sahibinin çok değerli yazarı olan sayın Yakup Kadri Bey’in hayatını anlatayım! Yakup Kadri Bey, Karaosmanoğulları ailesindendir…”

Yazarın hayatını Hazreti Nuh’tan başlatarak anlattı da, anlattı.

“Şimdi gelelim Kiralık Konak’ın özetine… Feride Sörler mektebinde okumaktadır. Mektebin en haşarı, en yaramaz kızı olduğu için adını

Çalıkuşu koymuşlardı.”

Fısıltılar başlamıştı ön sıralarda:

“Neee?..”

“Çalıkuşu mu?..”

“Ulan, bu ne anlatıyor, Kiralık Konak’ı mı anlatıyor, Çalıkuşu’nu mu?”

“Susss!”

Kalem Şakir’le Tulum Hayri ortalığı yatıştırıyorlardı…

“Susun çaktırmayın!..”

Susak Cafer ön sıralardan birine çökmüş, elini de kulağına vermiş dinliyordu. Belliydi ki, ne Çalıkuşu’nu okumuştu, ne de Kiralık Konak’ı…

İnek Şaban gözlerini, daha doğrusu gözlüklerini notların arasına sokmuş, habire okuyor, hayır, okur görünüyordu. Onun satır başları için bile bu notlara göz ucuyla olsun, bakmasına hiç gerek yoktu:

“Her ne kadar Kâmuran, Feride’yi, yani Çalıkuşu’nu seviyorsa da, Feride yani Çalıkuşu onunla alay ediyordu. Bir gün bahçede salıncağa binmişlerdi. Çalıkuşu, Kâmuran’dan aşağı kalmamak için bütün gücüyle kolan vuruyor, başı yaprakların arasında kayboluyordu.”

Duvar dibindeki sıralardan birinde oturan Adıbelli’de rahatsızlık başlamıştı. Aklı bu Çalıkuşu’na takılmışa benziyordu. Öyle ya… Elindeki kitabın adı Çalıkuşu olduğu halde, içinde Çalıkuşu diye hiçbir şey geçmiyordu. Şaban okuyordu boyuna:

“Çalıkuşu Feride, Sörler Mektebini bitirince…”

Adıbelli, dayanamadı, önünde oturan Refüze Ekrem’e sordu:

“Ne anlatıyor bu beee?

“Sağır mısın? Kiralık Konak’ı anlatıyor işte!”

“Ne Kira geçiyor içinde, ne Konak… Bir Çalıkuşu’dur tutturmuş gidiyor.”

İnek Şaban, sanki duymuştu bu konuşmayı:

“Konakta düğün hazırlıkları başladı, terziler Feride’ye gelinlikler dikiyorlardı.”

Refüze Ekrem döndü Adıbelli’ye:

“Al işte, konak!.. Var mı başka bir diyeceğin!”

“Bir akşam konağın bahçesinde Çalıkuşu çocuklarla oynarken çarşaflı bir kadın çıkageldi.”

Adıbelli:

“Anladık konak olmasına konak var içinde ama, bu Çalıkuşu da ne oluyor?..”

“Efendim!” diye seslendi Susak Cafer’e “Boyuna Çalıkuşu deyip duruyor… Çalıkuşu’nu bana vermediniz mi siz?”

Susak Cafer bu seslenmeyi konferans koşullarına aykırı bulmuştu:

“Otur!” dedi, “İtiraz ve tenkitlerinizi sonra yaparsınız! Ne olurmuş Çalıkuşu deyip durursa.. Ne güzel anlatıyor işte!”

“Bana verdiğiniz romanın adı Çalıkuşu da…”

“Ne çıkar bundan…”

“Ama içinde hiç Çalıkuşu yok benimkinin!”

İnek Şaban iğnesi kaldırılmış bir plâk gibi bekliyordu alargada. Bu Adıbelli’ye de ne oluyordu böyle.

Susak Cafer, kalktı yerinden, Adıbelli'nin sırasına yanaştı:

"Nedir zorun, açık söyle!"

"Benim kitabımın adı Çalıkuşu… Okudum bu romanı ben… içinde bir tek Çalıkuşu yok… Bütün Çalıkuşları Şaban'ın kitabından çıkıyor!"

Hoca da kuşkulanmıştı:

"Ver şu kitabı!" dedi.

Aldı, evirdi, çevirdi. Gözlüğünün camına yapıştırarak hecelemeye koyuldu:

"Romanın adı, Çalıkuşu… Yazan… Reşat Nuri! Tamam e!

"Efendim, kitap tamam, yazarı da tamam! Ama içinde bir tek Çalıkuşu yok!"

Susak Cafer kızmıştı artık:

"Elindeki, nihayet bir kitap be, kuş kafesi değil ya! İçinde çalıkuşu yoksa ne yapalım! İllallah sizden! Sen anlat Şaban efendi oğlum! Bakma bu kuş beyinli, çenesi düşüklere! Sooonra?"

İnek Şaban kurulmuş, hazır bekliyordu. Küt diye iğnesini indiriverdi plâğın üstüne:

"Feride, yani öbür adıyla Çalıkuşu konaktan kaçınca geceyi bir tanıdığın evinde geçirdi. Sonra Anadolu vilayetlerinden birine geçti, öğretmenlik yapmak için…"

Adıbelli artık Şaban'a hiç kulak vermiyor, elindeki kitabı öfkesinden karıştırıp duruyordu. Kapağını, sayfalarını formalarını dikişlerini inceliyordu habire.

Tulum Hayri yan gözle bakıyordu Adıbelli'ye:

“Bak ulan Şakir!” dedi, “Adamakıllı kuşkulandı seninki… Ne de olsa İnek Şaban’dan biraz daha farklıca…”

“Ne kadar kuşkulanırsa kuşkulansın çakozlayamaz. Öylesine yapıştırdım ki kitabın kapağını… Yazarı bile gelse çıkamaz işin içinden!”

Kalem Şakir’in yaptığı, o kadar karışık bir iş değildi hani… Susak Cafer, Müdür’den kopya ettiği ödev listesini sınıfa göre okuyunca, Kalem Şakir doğru okul kitaplığına koşmuş, Kiralık Konak’la Çalıkuşu’nun kapaklarını becerikli elleriyle değiştirivermişti. Kiralık Konak, olmuştu Çalıkuşu… Kapağında Çalıkuşu yazan romanın içi de dipten doruğa, silme Kiralık Konak’tı… Kalem Şakir, iç kapakları bile jiletle kesip değiştirmişti ustaca. İneklikte Şaban’la, Adıbelli’den hangisinin bir boynuz ilerde olduğunu anlamaktı amacı. Bu gidişle Susak Cafer, İnek Şaban’a da, Adıbelli’ye de taş çıkaracağa benziyordu, ineklikte.

Adıbelli:

“Olmaz böyle şey!” diye yırtınıyordu oturduğu yerde, “Siz bana Çalıkuşu’nu verdiniz, Şaban bunun tümünü anlattı bitirdi. Ben neyi anlatacağım sonra!”

Hoca kızmıştı:

“Sen de kitabında ne geçiyorsa onu anlatırsın!”

“Benim kitabımda da hep konak geçiyor, kiralık bir konak…”

Susak Cafer:

“Yahu Şaban!” dedi, Senin kitabının adı neydi?”

“Kiralık Konak!”

Sonra Adıbelli’ye döndü:

“Senin kitabının adı ne?”

“Çalıkuşu!”

“Çalıkuşu mu?”

“Evet”

Çıkardı cebinden ödev listesini… Dayadı üstüne parmağını başladı teşbihiyle tempo tutarak aramaya:

“Çalıkuşu… Çalıkuşu,.. Çalıkuşu…Çalıkuşu… Hah, buldum… Çalıkuşu… Reşat Nuri!.. 116 Ferit Adıbelli! Tamam işte! Daha ne dırlanıp duruyorsun?”

“Efendim, demek istiyorum ki… İçi başka, dışı başka bu kitabın!”

“Neyin içi başka, dışı başka?”

“Bana verdiğiniz ödevin!”

“Nasıl başka olur. Adın, Adıbelli değil mi?”

“Evet!”

“Verilen ödev de Çalıkuşu!”

“Evet!”

“İçini dışını ne karıştırıp duruyorsun boyuna be!”

“Benim karıştırdığım yok… Şaban karıştırıyor durmadan Bir Çalıkuşu’dur tutturdu!”

Bütün bu konuşmalarla Şaban’ın hiçbir ilişkisi yoktu. Gözleri hocada, iğnenin yeniden plâğın üzerine konulması için emir bekliyordu. Bu kayıtsızlığa Susak Cafer bile kızmıştı:

“Heeey, Şaban!” diye bağırdı, “Sen karıştırıp duruyormuşsun bu romanların içini dışını! Duyuyor musun?”

“Ben mi efendim!”

“Sen!”

“Vallaaa efendim, ben karıştırmıyorum. Şimdi geldik Feride’nin Zeyniler Köyü‘ndeki öğretmenliğine.”

“Kim bu Feride!”

“Çalıkuşu!”

“Senin anlatacağın romanın adı neydi?”

“Kiralık Konak!”

“Hiç kafa yok mu sende be! Sen boyuna Çalıkuşu deyip duruyorsun! Bu adam Çalıkuşu’nu ben anlatacağım diyor!”

“Desin efendim, siz bana Kiralık Konak’ı verdiniz. İçinde hep Çalıkuşu geçiyor. Ben ne yapayım!”

“Peki be adam, senin ne kiradan söz açtığın var, ne konaktan!”

“Yok ki kitabın içinde!”

“Getir şu kitabı be!”

Aldı kitabı, içine baktı, dışına baktı. Kapağını okudu, iç kapağını okudu… Tamamdı. Aklı ermemişti bu işe. Tesbihini öfkeli öfkeli çekmeye başladı, şakır da şakır:

“Allah, Allah!” deyip duruyordu.

Kalem Şakir:

“Efendim!” diye doğruldu, “Bu Yakup Kadri denilen romancı, sakın Kiralık Konak’ın konusunu, Reşat Nuri’nin Çalıkuşu adlı eserinden yürütmüş olmasın!”

“Tufeyli herif, sen otur bakalım!”

Bütün parasız yatılılara bu adı verirdi Hoca.

“Affedersiniz Tufeyli’den bir şey anlayamadım, öztürkçesi yok mu bunun?”

Gerilerden biri söyledi öztürkçesini:

“Asalak!”

Susak Cafer duymuştu ama, bir şey anlayamamıştı. Sordu:

“Neee?”

“Asalak!”

“Ne demek bu?”

“Tufeylinin öztürkçesi. Bilmiyor musunuz? A… Salak!”

“Bana mı diyorsun?”

“Sordunuz da söylüyorum, öztürkçesi bu: A… Salak!”

“Heeey! Ağzından çıkanı kulağın işitsin! Kim bu salak be!..”

“Bu salak mı efendim. Kiralık Konak’la, Çalıkuşu’nu birbirine karıştıranlar! Tufeylinin öztürkçesine gelince…”

“Söyle!”

“Söylüyorum, a… salak!”

“Neymiş öztürkçesi?”

“Asalak işte!”

“Demek böyle, asalak haaa?”

“Evet, a… salak!”

“Pes, doğrusu!”

Sinsi sinsi bir gülüşmedir gidiyordu. Kaçırdığı dizginleri yeniden eline geçirmek isteyen Susak Cafer:

“Ben ne salaktan anlarım, ne asalaktan…”

Güdük Necmi lâf karıştırdı gene:

“Eski kuşaksınız da ondan!”

“Kuşak da sizsiniz, uçkur da… Biz su katılmamış bir nesil olarak geldik, su katılmamış bir nesil olarak gidiyoruz! Şen olasın Halep şehri!”

Tam bu sırada zil çalmış, Susak Cafer kapının tokmağına yapışmıştı:

“Evet! Bütün saltanatımızla, bütün ihtişamımızla işte geldik gidiyoruz!”

Hep birden bağırdık arkasından:

“Allah selâmet versin!”

ÇIYAN SADİ

Akşam yemeğinden sonra helâ aralığında, Tulum Hayri’nin dört yanını çevirmiştik. Domdom Ali dert yanıyordu:

“Sözde yemekten çıktık!” dedi, “Kurt gibi açız kör olayım!” Güdük Necmi, benden uçlandığı sigarayı gene benden yaktı:

“Kantine pastırma geldi, bu sabah!” diye bir lâf da o attı ortaya. Domdom ters ters baktı ona:

“Müdür’ün dümeni bu. iki taraflı kazık! Hani, yense bari, getirdiğine göre… Tabut kapağı, pastırma değil…”

Kalem Şakir, su arabasının tekerine ayağını geçirdi:

“Ulan Müdür değil, Karamanlı bakkal Bedros be! Tabelâ elinde, kantin hesapları da… Tabelâya kurtlu mercimek, kantine kozhelvası, ezik zeytin, turşu! Kooperatifçilikmiş bu, sorsan!”

Güdük, sigaradan iki nefes daha çektikten sonra büyük büyük konuşmaya başladı:

“Ha bizim Nafen Zekai, ha bizim yeni Müdür… Baştan aşağı palavra… Avukattan Polis Müdürü, Polis Müdüründen Edebiyatçı, Edebiyatçıdan da Lise Müdürü olursa böyle olur işte… Daha iyisini mi bekliyordunuz! Bir de teşkilât… Espiyonlar, raporlar… Jurnaller…”

“Çıyan Sadi resmen rapor yazıyor!” dedi, Hayta, “Hem de günü gününe…”

Çolak Hamdi ikinci sigarayı da yaktı:

"Kırdığımı nerden öğrendi Müdür, yoklamadan mı? Namussuzum Çıyan Sadi'den!"

Tulum, su arabasının okundan doğruldu:

"Ulan Güdük!" dedi, "Bir kolaçan et şuraları… Tavuk gibi enselenmeyelim! Bu Müdür geldi geleli, Kel Mahmut da odasından çıkmaz oldu! Helâları bile tek başına dolaşıyor Müdür!"

"Çivisi çıktı mektebin!"

"Kel'i oda hapsine aldı. Yığdı yoklamaları önüne… Yığdı karneleri…"

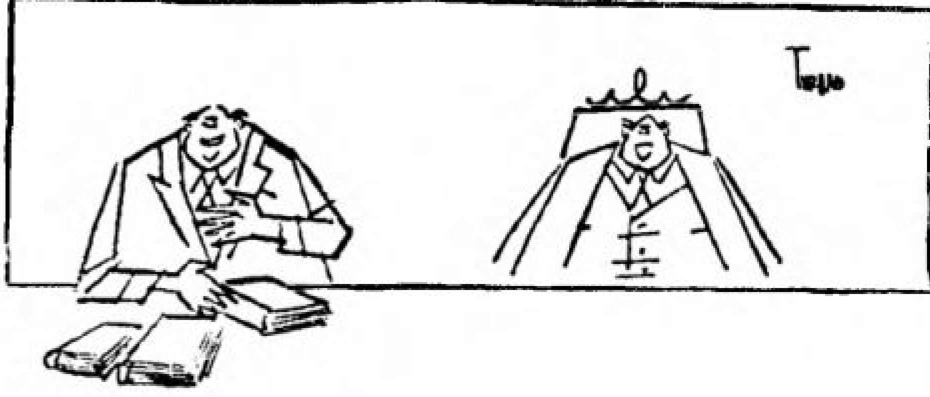
Tulum, sigarasını üç solukta arka arkaya çekti, bitirdi. Yere attıktan sonra da tabanını çevire çevire ezdi:

"Çocuklar!" dedi, "Ayağınızı denk alın! Çıyan Sadi resmen hafiye… Müdür, onları gelirken, Konya'dan getirdi üç tane bunlar, sacayağı… Hababam Sınıfı'na en azılısı düştü!"

Güdük gelmiş, "Yok bir şey!" işareti vermişti. Yaptığı işe karşılık bir sigara da Refüze'den uçlandı. Lâfın başını dinlemediği halde:

"Namussuzum biliyordum hafiye olduğunu…" diye kafadarını destekledi.

“Rapor veriyor resmen…” diye tekrarladı. Tulum, “Zımbalı defterden kopartıyor… Öbürlerinde de zımbalı defter. Şimdi beni dinleyin çocuklar…”

Tulum Hayri, tam zurnanın zırt dediği yerde, üç soluk payı durmasını bilecek kadar bu işlerde kurttu:

“Bu Çıyan’ın raporları bir kez fiyaskoyla sonuçlandı mı, Müdür bir daha boş verir, kulak asmaz. Bu bir… İkincisi çok daha önemli, Boğazlar meselesi… Müdür Yemekhaneleri ayırdı, niçin?”

Perakende verilmeye başlandı yanıtlar:

“İdarecilerle öğretmenlerin özel kazandan zıkkımlanmaları için!”

“Bize acıdığından!.. Yutkuna yutkuna, boğaz olmayalım diye…”

“Kafalarını dinlemek için!”

“Yediklerinde gözümüz kalır diye korkuyorlar.”

Tulum elini kaldırdı.“Yeter!” dedi, “Bakın, size yarınki listeyi okuyayım. Öğretmenlere: “Kadınbudu köfte, zeytinyağlı enginar, tatlı, kadıngöbeği…”

En boğazsızımız Kalem Şakir bile, yutkundu, sulu sulu da tükürdü.

“Gelelim bizim tabelâya… Gene mercimek, gene makarna, gene salata… Durum bu merkezde olduğuna göre ufak bir şakacık hakkımız değil mi?”

“Hakkımız… Daha büyüğü de hakkımız… Hatta daha daha büyüğü de…”

“Yooo! O kadar uzun boylu değil… Tadında bırakalım! Bu yeni Müdür, Hababam Sınıfı‘nı tanımıyor henüz. Biz tanıtalım!”

“Tanıtalım!”

“Yarın mutfak nöbetçisi Adıbelli değil mi?”

“Tamam, Adıbelli!..”

“Bir yirmi beşliğe satar nöbeti!”

“Karıştırma… Nöbetçinin yeni gelenlerden olduğu iyidir… Hem de Adıbelli gibisi olursa…”

Tulum’un oyunu açıklayacağını boşuna bekledik.

“Bu kadar!” dedi, “Festival yarın yemekten bir saat önce başlıyor, çenenizi sıkı tutun! Hadi sınıfa!”

Tulum, öğleden önceki son derse doğru elinde, kendi gibi ortası geniş, mor şişeyle girdi sınıfa… Hem saklamak istiyor, hem de Çıyan Sadi’nin kuşkusunu uyarmaya çalışıyordu.

Geldi Çıyan’ın arkasındaki sıraya Kalem Şakir’in yanına çöktü. “Nedir elindeki?” diye sordu Şakir.

“Kör müsün şişe, işte!..”

“Ne şişesi?”

“Ne şişesi olduğunu öğleden sonra öğreneceksin!”

“Ulan ne şişesi? Mürekkep mi var içinde?..”

“Çok mu merak ettin?”

“Kimyahaneden mi yürüttün yoksa?”

“Kimyahaneden!”

“Anladım, oksijen!”

“Hadi ordan, çocuk muyum ben, oksijenle oynayacak! Yoksa kız lisesi öğrencisi mi sandın beni!”

“Söyle canım asit mi?”

“Asit pek işime gelmez, etkisi azdır. Süblime bu!”

“Ne, süblime mi?”

“Korktun demek!”

“Yooo! Çocuk mu sandın beni!.. Doğru söyle, gene ne domuzluğun var?”

Çıyan Sadi, sözde önündeki kitaba dalmıştı. Tilki gibi kabartmıştı kulaklarını.

“Ne domuzluğum olacak! Biz mercimek, makarna, onlar kadınbudu köfte, kadıngöbeği, zeytinyağlı enginar… Ufak bir şakayı hak etmediler mi, doğru söyle!”

“Deli olma ulan! Süblimenin şakası mı olur!”

“Bilirsin fazla şakadan çakmam. Zor kurtardık paçayı geçen sene! Zaten sıradan hepsini zehirleyecek de değilim. Piyango kime vurursa… Yemekler böyle giderse gelecek sefer toptan temizlik!”

Bu kadar konuşmayı yeter buldu, dikildi ayağa:

“Ne dersi var şimdi?”

“Susak Cafer!”

“Ben gidiyorum Yemekhane’ye!”

Şişeyi koynuna sakladı, çıktı dışarı.

Ders zili çalmıştı. Çıyan, kararsızlık içindeydi. Oturuyor, kalkıyor, ne yapacağını kestiremiyordu… Susak Cafer girince de oturdu kaldı. Çok geçmeden Tulum da girdi içeri… Yerine otururken Kalem Şakir'e "Tamam!" gibilerden göz kırpmayı da unutmadı. Eee artık gerisi Çıyan Sadi'ye düşüyordu. Sadi, cebinden bir defter çıkardı, şu adı geçen zımbalı defter… İçinden ustaca bir yaprak yırttı, başladı yazmaya.

Susak, her zamanki gibi dünyadan habersiz, yoklamasını yapmış, Fuzuli'sine başlamıştı:

"Öyle sermestim ki idrâk etmezsem dünya nedir?"

Doğru söylüyordu Susak! Dünyadan haberi yoktu! Ders her zamanki rotası üzerindeydi. Öztürkçeci Güdük Fuzuli'den bir "özge" yakalamıştı:

"Aşk olsun Fuzuli'ye!" dedi "Özgeyi bizim genç kuşaktan önce kullanmış! Ne yanar kimse bana âteşi dilden özge! Değil mi hocam? Ne açar kimse kapım, bâd-ı sadâdan gayrı!"

Yine her zamanki gibi söz, Fuzuli'nin Aleviliğine saplandı kaldı. Nafen Zekâi:

"Yeni vesikalar var bu hususta" diye hocanın, kafasını kar* ma karışık etti.

Yani her şey yolunda gidiyordu… Bir ara Çıyan Sadi'nin rahatsızlığı arttı, iş midesine vurunca, ağzına mendilini yapıştırdı, fırladı yerinden:

"Hocam, midem!"

"Çıık!" dedi Susak, "Ulan, suratıma kusacaksın be!"

Güdük, gevezeliğin dozunu kaçırdı:

"Müdür'ün odasına gidiyor kusmaya!" dedi.

Çıyan Sadi işe, gereken önemi vermiş, tam zamanında raporunu ulaştırmıştı Müdür’e.

Yemekhane’ye inince çektik Adıbelli’yi bizim masaya:

“Ne var, ne yok?” dedik, bir şey çaktırmadan.

“Müdür geldi az önce!” dedi, “Kim geldi Yemekhane’ye diye sordu.”

“Eee?” dedik.

“Tulum gelmişti ama, bilmiyorum dedim. Sıkıştırınca da, bana gelmedi ki, Ahçıbaşı‘ya geldi dedim. O da gitti Ahçıbaşı‘ya…”

“Sonra?”

“Sonrası öğretmenlerin yemeklerini dolaba kilitlediler. Kel Mahmut da dolabın başında…”

“Peki!” dedik, “Öğretmenler ne yiyecek?”

“Bizim mercimekten, makarnadan… Üstüne de salata!”

Gülmeye başladık… Çıyan, öbür masadan burnunu kaldırmış, kokuyu almaya çalışıyordu.

Müdür Yemekhane’yi bir baştan bir başa arşınladı. İşe, nerden başlayacağını hesaplıyordu. Buna benzer neler, ne sorgular idare etmişti, işin dal budak salmasını da istemiyordu. Gazetelere geçmesi her bakımdan tehlikeliydi.

Önce işi sağlam kazığa bağlamalıydı.

Rapor sağlam yerden geldiğine göre Tulum’un bu işi yaptığından hiç kuşkusu yoktu. Bütün isteği, bu işlerdeki dehasını sınıfa kabul ettirmekti. Böylece kendi reklamını, kendi yaptığı gibi, bir de kedi bacağı ayırmış olacaktı, bu ilk günlerinde.

Yemeklerimizi ölçülü yiyor, yerimizden ayrılmak istemiyorduk. Öbür sınıflar posta posta çıkmaya başlamışlardı bile…

Az sonra karşıdan üç beş öğretmenle Müdür göründü. Kel Mahmut nedense bu topluluğun içinde yoktu, kapısında dikiliyordu Yemekhane'nin.

İçerde bir şeyler tertiplendiği belliydi. Arkadan gelen iki hademenin eline üçerden altı tabak verilmişti. Gözlerimiz hoca'lardan çok, bu tabaklardaydı… Kadınbudu köfte, kadıngöbeği, enginar… Müdür masaya geldi. "Hayri!" diye seslendi, ezbere. Soğukkanlığı üzerindeydi Tulum'un:

"Efendim!"

Hademelere dönen Müdür:

"Koyun, tabakların üçünü de önüne!" dedi.

Koydular, bir kişiyi daha arıyordu. Tanımadığı için kalabalığa:

"Şakir!" diye seslendi. Kalem Şakir oturduğu yerden:

"Benim!" dedi.

Hademeye emretti, Müdür:

"Koy tabakları önüne!"

İkisi de kıpırdamıyorlardı. "Başlayın!"

Tulum çatala yapıştı, Şakir de yapıştı. Bu inceliği Müdür gözden kaçırmadı. Tulum köfteye bir dokundu, Şakir de dokundu. Tulum çatalı tabağın kenarına bıraktı, Şakir de bıraktı. Tulum ayağa kalktı:

"Yiyemem efendim!" dedi.

"Yiyemez misin?"

"Yiyemem!"

“Sebep?”

“Boğazımdan geçmez!”

“Neden geçmezmiş boğazından?”

“Nasıl geçer efendim, bu kadar arkadaş bana bakarken. Anca beraber, kanca beraber!..”

Kurnazca bir kaçış sandı bunu, Müdür. Hemen plânı değiştirdi, döndü hademelere:

“Getirin içerdeki karavanaları!”

Karavanalar önce masalara kondu. İlk yemek köfteydi. Tulum yemeklerin geldiğini görünce çatalına taktığı köfteyi bölmeden, bütün bütün attı ağzına, sonra İkinciyi, en sonra da üçüncüyü… Peşinden Kalem Şakir… Sonra bütün Hababam Sınıfı… Çullandık köfte karavanlarına!

Müdür kararını vermişti:

Demek köftede bir şey yok!

“Enginara başlayın!” dedi.

Tulum enginarı sapından tuttu, armut gibi götürdü bir sokumda. Biz de peşinden!

Demek enginarda da zehir yoktu.

İş, tatlıya gelince kimse Müdür’den emir beklemedi. İnsan başına birer tane düşüyordu zaten.

Karavanalar temizlenince Tulum Hayri hafiften bir doğruldu:

“Sayın Müdürümüz!” diye başladı, “Sınıfımıza karşı gösterdiğiniz bu özel ilgiden dolayı size candan teşekkür… Eğer yemekler üzerinde bir anket yapıyorsanız, fikrimi hemen açıklayayım: Köfte güzeldi, yalnız biraz yağlıca. Bazı arkadaşlarda bulantı yapabilir…

Enginar biraz lüks geldi bana. Biz konserve ayşekadına da fitiz… Kadıngöbeğine gelince… Bir kadıngöbeği öğrenci başına çok az tabii… İki yaparsanız çok iyi olur… Yemeklerin düzelmesi için ricamızı göz önüne aldığınızdan, ayrıca teşekkürler…”

Müdür çakılıp kalmıştı ortada.

Kel Mahmut, yemekhanenin kapısından bütün olanı biteni görmüş, kıs kıs gülüyordu. O, bu gülüşüyle bizim Hababam Sınıfı‘nın bir öğrencisiydi sanki…

TOPUZ HOCA’NIN KOPYASI

Topuz Hoca üçüncüyü soruyu da yazdırdıktan sonra:

“Hadi bakalım, tereyağı gibi sualler… Başını sağdan sola çevirenin alırım kâğıdını!” diye gevrek gevrek güldü.

Güdük Necmi:

“Sağdan sola çevirmek yasak! Soldan sağa çevirmek serbest!”

Refüze Ekrem:

“Sorular kazık be!” diye Domdom Ali’nin kulağına fısıldadı.

Çolak Hamdi söylenip duruyordu:

“Eğer Hababam Sınıfı‘nda bunların içinden çıkacak tek babayiğit varsa alnını karışlarım ben!”

Sonra kalktı ayağa Çolak:

“Hoca’m!” dedi, “Bir yanlışlık olmasın. Burası Fen Lisesi, Fen kolu değil!”

“Otur, haylaz herif! Cebir dediğin, kol işi, bacak işi değil… Kafa işi… Kafan varsa çıkarsın işin içinden. Yoksa… Vurursun kafanı taşın en sertine!”

Tulum Hayri’de bu Fen kolu lafı çağrışımlar yapmıştı. Yanındaki Güdük Necmi’ye:

“Ulan, sakın bunların cevabı Fen kolunun problem defterinde olmasın!” dedi.

“Olabilir, sen bir defteri karıştır!”

Topuz Hoca, soruyu kitapta olmayan problemlerden düzenlediği için, kopyadan yana korkusu yoktu. Yarı alaylı bir bakışla: “Kopya yok! Şüphelendim mi alırım, kâğıdınızı!” diye bağırdı.

Her kendine güvenen hoca gibi böbürlenmeyi de unutmadı:

“Bilirsiniz, gözümden tatarcık sineği bile kaçmaz!”

Tulum Hayri, resmen Fen kolunun problem defterini çıkarmış karıştırıyordu. Üç beş sayfa çevirdikten sonra:

“Buldum birini!” dedi.

Tulum becerikli elleriyle jiletini çekti, kestiği sayfayı kâğıdının altına yerleştirdi:

“Gelelim ikinci soruya!”

Bütün Hababam Sınıfı bu iyi haberi bir dakika içinde öğrendi. Sınıfa yeni bir görev düşüyordu: Hoca’nın dikkatini Tulum’un üstünden başka taraflara kaydırmak!

Ta dipteki sırada Hayta başını iki bacağının arasına sokmuş, kitaba bakar gibi eğilmişti önüne. Topuz Hoca:

“Hişşt, delikanlı!” diye seslendi, “Fazla daldırdın!”

Refüze, cebinden boş bir rulo çıkarmış, kıvrımlarını açıyordu. Hoca uzattı elini, yapıştı kâğıda:

“Ver bakalım nedir o?”

“Hiç efendim, boş kâğıt!”

“Ne halt etmeye bakıyorsun boş kâğıda?”

“…!”

Kâğıdın katlarını açıyor, ışığa tutup bakıyordu. Bütün bu oyalamalardan yararlanan Tulum, sayfaları yıldırım gibi çevirmiş, aradıklarını da bulmuştu. Jiletini iki kez çekti, kestiklerini yerleştirdi kâğıdın altına.

Güdük Necmi bütün sınıfa verdi müjdeyi:

“Üçü de tamam!”

Topuz Hoca, boş kâğıdı inceleyip Refüze’ye uzattı: “Doldurmaya vakit bulamadın, değil mi?” dedi.

Sonra kuşkulu kuşkulu yüzüne baktı:

“Kalk ayağa!” dedi, “Sende bunun yazılısı da vardır!”

Refüze’nin istediği de buydu. Hoca’yı büsbütün kuşkulandırmak için, kalkmak istemiyor, ceplerini karıştırıp duruyordu.

“Hele sen kalk!”

Refüze işi uzatmak için duvarın dibine doğru sokuluyordu. Topuz Hoca, tutup elinden çekti:

“Kalk diyorum sana!”

Tulum birinci soruyu kâğıdına geçirmiş, Güdük Necmi’ye vermişti. İkinciyi yazıyordu habire.

Refüze Ekrem, sıradan çıkmış, Hoca’nın önünde dikiliyordu.

“Yok bir şey Hoca’m!”

Topuz Hoca elini daldırdı cebine, bir düzine kadar fotoğraf çıkardı.

“Nedir bunlar?”

“Hâtıra efendim, gençlik hatırası!”

Topuz kartlardan birine baktı:

“Utanmaz herif!” dedi.

İkinciye baktı:

“Terbiyesiz!”

Üçüncüye baktı:

“Rezil!”

Dördüncüye bakınca dayanamadı:

“Tuh kepaze!” dedi, “Talebe demeye bin şahit ister!”

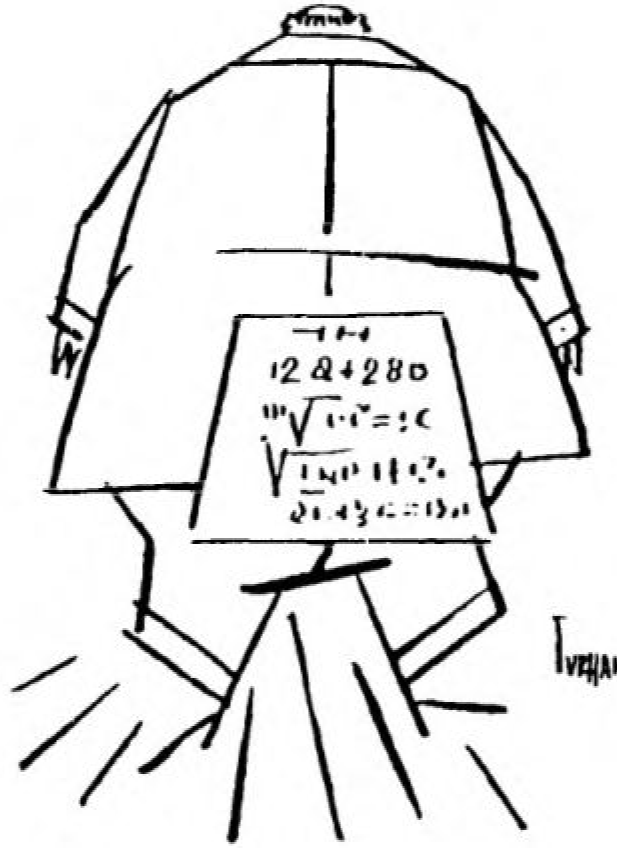
Tulum Hayri ikinciyi de bitirmiş, üçüncüye geçmişti. Güdük Necmi birinciyi kâğıdına geçirdikten sonra Düdük İsmet’e uzattı:

“Yaz da önündekine ver!”

Varagele kurulmuştu. Yazan yanındakine veriyordu kopyayı. Ama ne olursa olsun bu gidişle bütün sınıfın ders sonuna kadar yetiştirmesi zordu. Tam elli kişi vardı sırada.

Tulum büyük bir kağıda problemlerin çözülmüşünü iri iri yazmaya başladı. Kağıdın bir yüzüne ancak iki problem sığmıştı. Bu iki problemin en azdan altı numarası vardı. Bunu herkes yazabilse iş oldu bitti demekti.

Tulum yazdığı kâğıdı hiç kimseye vermiyor, bekliyordu. Çolak Hamdi dayanamadı:

“Versene ulan Tulum!” diye uzattı elini.

“Dur, patlama!”

Tulum, eğildi karşı sıradaki Yıkılmaz Hadi’ye:

“Yanımdan geçerken Hoca’yı lafa tut!” dedi.

Topuz Hoca ateş püskürerek ayrıldı Refüze’nin yanından: “Sıkılmaz herif!” dedi, “Kafası bu resimlerle dolu olan adamın aklına cebir mi girer?”

Tam Yıkılmaz Hadi’nin yanından geçerken:

“Hoca’m!” dedi,“Sizden bir ricam var!”

“Söyle!”

Arkası Tulum Hayri’ye dönük, zınk diye durmuştu Topuz Hoca.

“İdare bize bir şey vermiyor bugünlerde…” dedi Yıkılmaz

Hadi:

“Ne vermiyor?”

“Tulumba tatlısı!”

“Eee?”

“Tatlı yemeyince kafam işlemiyor benim!”

Hoca ister istemez güldü:

“Sizin kafalarınızı işletmek için tulumba tatlısı değil, Dizel motörü lâzım!”

Tulum Hayri tam bu sırada elindeki kâğıdı Hoca’nın arkasına iğnelemişti. Harfler, rakamlar iri iri yazıldığı için üç dört metreden rahatça okunuyordu.

Artık gözler, Hoca’nın arkasındaydı. Hangimizin önünden geçerse eğilip bakıyor, gördüğümüzü yazıyorduk. Uzaktan göremeyenler de birbirinden tamamlıyor, bir uğraşıdır gidiyordu sınıfta.

Birinci soruyu kısa zamanda bitirmiştik.

Topuz Hoca, bu birden bire başlayan zihin açıklığından bir anlam çıkaramamıştı. Hemen bir anda birinci sorunun yanlışsız olarak yazılması onu kuşkulandırmışa benziyordu. Eğilip kâğıtlarımıza bakıyor:

“Nasıl olur, hepsi de birbirine benziyor. Ne biçim sınıf bu! Hep bir ayarda işliyor kafaları!” diyordu.

Sıra ikinciye gelmişti.

Denklemleri kurmuş, çözümleyip gidiyorduk. Topuz Hoca eğilip birkaç kâğıda baktı:

“Acayip!” diye söylendi, “Herkes aynı yanlışlığı yapıyor!” Refüze’nin kâğıdını aldı eline:

“Bu 12 a yı nerden buldun be adam!” diye gürledi.

Refüze susuyordu:

“Nerden buldun, söylesene?”

Ne desin Refüze Ekrem! Hoca, Domdom Ali’nin kâğıdını aldı eline:

“Sen nerden buldun?” diye ona da çıkıştı.

“Sorudan çıkardım!”

“Neresinden çıkarıyorsun, soruda öyle bir şey var mı?” Sıradan baktı kâğıtlara:

“12 a + 28 b… Hepsi aynı… Deli olacağım!”

İnek Şaban’ın kâğıdına da yapıştı:

“Öp babanın elini… Bu da 12 a ile başlıyor!”

Tulum Hayri’nin kâğıdına bir göz attı:

“Bu da öyle!”

Tulum’unki de yanlışsa, akar sular dururdu artık.

Güdük Necmi, Tulum’a bir omuz vurdu:

“Ne halt ettin, yanlış mı yazdın defterden!”

Tulum, defterden yırttığı kâğıda bir göz daha attı:

“Tuh be! Yanlış yazmışım! Ne halt edeceğiz şimdi!” diye söylendi.

Bir dakikada Güdük Necmi, durumu, bütün sınıfa duyurmuştu:

“Sayfayı yanlış çevirmiş. İkinciyi silin!”

Şimdi ne yapmalıydı. İkinciden vazgeçip üçüncüye geçmeliydi.

Tulum Hayri, temiz bir kâğıt çıkardı, iri iri üçüncü sorunun cevabını yazdı.

Aklına koymuşa benziyordu. Topuz Hoca’nın arkasından öbür kâğıdı çıkarıp bunu tutturacaktı. Yıkılmaz Hadi’ye:

“Ulan Yıkılmaz!” dedi, “Gene lâfa tut da şunu…”

“Peki başlıyorum!”

İstemeye istemeye kalktı ayağa :

“Efendim!” dedi, “İkinci soruyu yapmadan üçe geçebilir miyim?”

Arkası Tulum’a dönük, olduğu yerde durmuştu Hoca:

“Neden üçüncüye geçiyorsun?”

“Karıştırdım da…”

“Sade sen değil, bu haltı bütün sınıf karıştırdı. Sözbirliği mi ettiniz halt etmek için?”

Tulum, Hoca’nın arkasındaki iğneli kâğıdı çıkardı. Tam İkinciyi asacaktı ki, Hoca bir şeyden kuşkulandı, sıkı bir dönüş yaptı. Elindeki kâğıt fırlamış, havalanıp Çolak Hamdi’nin oturduğu sıranın altına düşmüştü. Çolak Hamdi eğildi. Bu kâğıdı alırmış gibi davranarak öbür elindeki boş kâğıdı götürdü hocaya verdi:

“Buyurun!”

Hoca elindeki kâğıdı evirdi çevirdi, sonra Tulum’a döndü:

“Ne yapacaktın bu kâğıdı?”

“Arkadaşım istemişti de… Tam uzatacağım sırada dönüverdiniz!”

Çolak Hamdi yerdeki üçüncü sorunun yazıldığı kâğıdı hemen Yıkılmaz Hadi’ye uzattı. Hoca arkasını Yıkılmaz’a dönmüş, Tulum Hayri’yi terslemeye başlamıştı. Çolak toplu iğneyi de yetiştirdi peşinden:

“Tak şunu!”

Yıkılmaz, tutturuverdi kâğıdı, Hoca’nın arkasına.

Topuz Hoca, Tulum Hayri’ye söyleniyordu boyuna:

“Sen beni ne sanıyorsun? Sizin geçtiğiniz yollardan biz kırk sene evvel geçtik. O yollar çoktan istimlâke gitti, yeşil saha oldu. Sen kime yutturacaksın be!”

HORLAMAK YASAK

Bu Paytak Arif de nerden düşmüştü aramıza.

Uyuyabilirsen uyu!

Tulum Hayri, yatağına oturmuş söyleniyordu:

“Yuh! Sanki manda boğazlanıyor, ne horlamak bu be!” Domdom Ali de Güdük Necmi’ye sesleniyordu:

“Ulan Güdük, dürt şunu! Deli edecek beni!”

Güdük her zaman olduğu gibi yeni buluşlar ortaya atmaktan kendini alamadı:

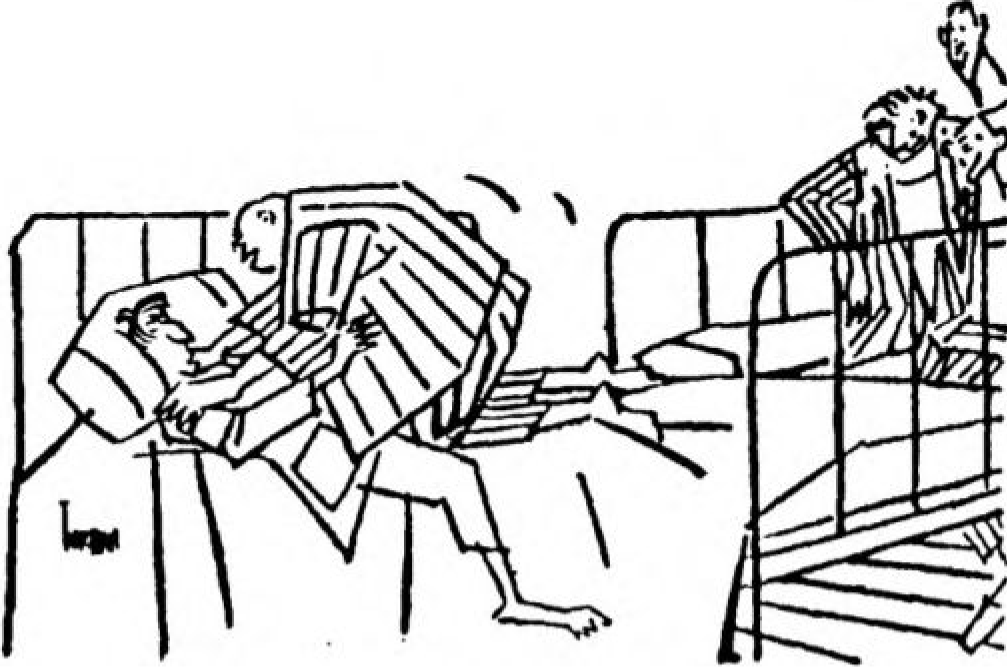
“Hayır arkadaş, dürtmek hiç doğru değil! Islık çalmalı! Bıçak gibi keser, horlamayı!”

Paytak Arif’in kulağına eğildi, kesik kesik ıslık çalmaya başladı. Bu ıslıklar vız geliyordu Paytak Arife… Islık değil kalk borusu çalınsa nafile!

Arif geleli bir hafta olmuştu ama, bir haftada canımızdan bezdirmişti bizi. Uykuyu haram etmişti bizim yatakhaneye… Belki Trabzon Lisesi’nden de bu yüzden kaçırmışlardı onu. Daha sınıfa, ilk girdiği gün almıştı bayramlık adını, 45 numara pabuçlarının üstünde, iki yana devrile devrile öyle bir yürüyüşü vardı ki… Tulum onu görür görmez:

“Düztaban, bu herif!” diye ilk tanımı kondurmuştu.

Bu düztabanlık birazdan yatakhanede belli olacaktı. Ama yatana kadar isimsiz kalacak değildi ya! Daha yerine oturmadan “Paytak!” adını aldı. Az sonra da sonuna bir Arif eklendi, oldu Paytak Arif!

Güdük Necmi'nin ıslıkları para etmemişti. Hayta, yatağından fırladı, uyku başına vurmuştu. Tuttuğu gibi battaniyesini indirdi aşağı… Battaniyenin bir kenarını kıvırıp altına aldığı için, çeker çekmez battaniyeyle birlikte kendini yerde buldu. Balık otu yutmuş dere balığı gibi karnı açıkta kalmıştı.

Önce horlamayı kesti, sonra açtı gözlerini. Uykulu bir sesle bağırdı yırtık yırtık:

"Hangi ağzına tükürdüğümün hergelesi çekti velenseyi?"

Uzanmış, 45 numara ayaklarına bol gelen terliklerinin birine yapışmıştı. Bütün Karadenizliler gibi dokunur dokunmaz ateş alırdı Paytak…

Tulum Hayri'den işkillenmiş, kolunu ondan yana kaldırmıştı. Tulum, başını sakınacak yerde:

"At ulan!" dedi, "Elini korkak alıştırma!"

Paytak, terliği biraz daha kaldırdı, tam atacağı sırada Güdük Necmi arkadan bir dokunuverince terlik, küt diye yere düştü. Büsbütün delirmişti

Paytak Arif… Güdük’ün üzerine atılacağı sırada Tulum yetişti. Bastırdı yatağında.

Yarı şaka, yarı gerçek:

“Kıpırdama, yakarım!” dedi.

Paytak kurtulmak için zorlanıyor, kollarını kurtarmaya çalışıyordu.

“Hiç zorlanma, namusunla yat yerinde!”

Uyuyanlar uyanmış, söylenmeye başlamışlardı:

“Eee, uyuyacağız be!”

“Sizi mi dinleyeceğiz gece yarısı!”

“Tulum, sık gırtlağını da kurtulalım şu Paytak’tan!”

“Hancı bağla şu katırları!”

Paytak Arif’te kıpırdayacak hal kalmamıştı ama, yine de söyleniyordu:

“Yersin kafana terliği!”

Tulum iki ayağını açmış dikiliyordu karşısında:

“Eğer bir daha horlarsan bilirim ben yapacağımı!”

“Ne yapacaksın, yap da göreyim!”

“Horla da görürsün!”

“Ne yaparsın?”

“Merak mı ettin, o kadar karışık bir iş değil… Sen horla da gerisi kolay!”

“Erkeksen söyle!”

“Ağzını açıp horlamaya başladın mı…”

“Eee?”

“Gerisini kim olsa anlar artık?”

“Ne yaparsın be?”

“Ne yapacağı kalmış mı? İşerim!”

“Ben böyle kabadayı göremiyorum karşımda!”

“Görürsün!”

Paytak Arif, daha Tulum’un kim olduğunu bilmediği için postasını koymakta haklıydı. Biraz da korktuğunu sanarak eğildi, battaniyesini topladı, yatağını düzeltti, yastığını kabarttı, girdi yatağına. Bütün Yatakhane’yi uyandıran o değilmiş gibi, az sonra da rahat bir uykuya daldı. Bu rahatlık çok sürmedi. Önce soluk alıp vermeleri sertleşti, peşinden bir horultu başladı, ama ne horultu!..

Uyuduğunu sandığımız Tulum Hayri, kalktı, terliklerini giydi. Biz dediğini yapmaya gidiyor sanmış, yataklarımızın üstüne oturmuştuk. Tam Arif’in karyolasının yanından geçerken şöyle bir baktı. Ağzı hemen bir karış açılmıştı. Ama Tulum’da dediğini yapacak bir durum yoktu, çıktı dışarı. Çok geçmeden de su dolu bir şişeyle döndü.

Ayaklarının ucuna basa basa sokuldu Arif’in yatağına. Şişeyi şöyle bir kaldırdı yukarıya, beş on damla su, açılan ağzından doğru içeri… Birkaç damlası da yüzüne, gözüne sıçrayınca fırladı yataktan. Ama karşısında kimseyi göremedi. Tulum Hayri, kendinden beklenmeyen bir çeviklikle yatağına koşmuştu.

Paytak Arif, elini ağzına getirmiş, ıslaklığı kokluyor, bunun Tulum Hayri’yle yakın ilintisini incelemeye çalışıyordu. Biz toptan gülmeye başlayınca artık hiçbir kuşkusu kalmamıştı. Demek dediğini yapmıştı Tulum!

Eğildi, vurulan yamalarla, iki kiloyu bulan terliklerden yapıştı, yapışmasıyla Hayri’ye fırlatması bir oldu.

Tulum, tam bu sırada başını çevirmiş, Paytak Arif’e dişlerini gösteriyordu. Terliğin yıldırım gibi geldiğini görünce hemen çöküverdi olduğu yere… Terlik, yatağının üstünden yıldırım gibi geçti, pencerenin alt camına yapıştı. Cam parça parça olmuş, terlik bahçeyi boylamıştı.

Kalem Şakir, atışlardaki hedef onbaşısı ciddiliğiyle elini kaldırdı:

“Karavanaaa!..”

Terlik, Tulum’un kafasına “isabet” etmemişti ama bir metre kare büyüklüğündeki camı müthiş bir şangırtıyla indirmişti Tulum’un yatağına. Ne olacaktı şimdi!

Güdük ortalığı biraz daha kızıştırmak için, Paytak Arif’e:

“Kalk!” dedi, “Ağzını çalkala!”

Arif, ilk önlem olarak, tükürüp duruyordu. Kalem Şakir:

“Peki!” dedi, “Ağzında kalanları tükürdün diyelim. Yuttukların ne olacak?”

Sağdan, soldan alaylı sesler yükselmeye başlamıştı:

“Afiyet olsun!”

“Şifa niyetine!”

“Yarasın!”

“Bravo Tulum! Dediğini yaptı!”

Şangırtıyı duyan Kel Mahmut yatağından fırlamış, pijamalarının üstüne, Napoleon kaputu dediğimiz paltosunu atmıştı. Kapıda dikilmiş, olanı biteni inceliyordu:

“Gene ne halt ettiniz?” diye hepimize birden sordu. Hiçbir cevap alamamıştı. Az sonra cam kırıklarını gördü.

Başlar ister istemez Tulum’un penceresine dönmüştü.

“Kim kırdı bu camı?”

Başlar emir almış gibi Paytak Arif’ten yana çevrildi.

“Sen mi kırdın?”

Arif’in derdi daha önemliydi.

“Kızdırdı beni, Hayri!”

“Neden kızdırdı?”

“Uyuyordum… Sözde horlamışım. Dedi ki bana…”

“Ne dedi?”

“Bir daha horlarsan dedi, ağzına işerim!..”

“İşedi mi?”

“İşedi efendim!”

Biz, Kel Mahmut’un Tulum Hayri’yi, adamakıllı boyayacağını sanıyorduk:

“Yazık!” dedi, “Sadece işedi ha!”

Başka tek kelime söylemeden çekti gitti!

UYURGEZER HAMDİ

Soğuktan yatakta dönüp duruyordum. Kolumdaki saate baktım. Çolak Hamdi uyanık olduğumu görünce sordu:

“Saat kaç?”

“İkiyi on geçiyor!”

“Güzel! Kel Mahmut dolaşıyor, gördün mü?”

“Gördüm. Arkasında da Gececi Murat!”

“Bu namussuz, Kel Mahmut’tan da baskın çıktı be! Biliyorsun geçen günkü kepazeliği…”

İki gün önce Çolak Hamdi voltasını almış, gece geç vakit yatakhaneye girince Gececi Murat’la faça façaya gelmişti. Elinden kurtulup, yatağa elbiselerle girmişti ama, Murat da raporu dayamıştı Müdür’e. Yalnız işin en iyi yanı, Çolak Hamdi’yi seçememişti Murat. Müdür, Gececi Murat’ı sınıflarda gezdirmiş, tam bir saat ecel teri döktürmüştü Çolak Hamdi’ye.

“Gene bir tüyen mi var?” diye sordum.

“Tüyen olmasa Kel, bu saatlerde dolaşır mı?” dedi.Sonra ne düşündüyse düşündü:

“Sen biliyor musun?” dedi, Çolak Hamdi, “Ben geceleri dolaşırım!”

“Bilirim! Bir kırdın mı sabahlara kadar dolaşır durursun sokaklarda.”

“Canım öyle dolaşmak değil, ben uyurgezerim!”

“Ne? Uyurgezer mi?”

“Geceleri hiç bana rastlamadın mı gezerken?”

“Yooo!.. Hem senin, Yatakhane’de doğru dürüst kaldığın yok ki…”

“Ben Adana Lisesi’nden bu yüzden ayrıldım!”

“Hiç bilmiyordum.”

“Çok sürmez, yakında bütün mektep öğrenir.”

Okul kelimesinden hiç hoşlanmazdı nedense. “Kısa pantolonlu İstanbul çocukları geliyor, gözümün önüne, okul deyince!” diye de açıklamalar yapardı. Adanalı olmaktan çok hoşlanırdı:

“Adanalıyık!” der dururdu ikide bir.

Üstünden velenseyi attı, oturdu yatağın ortasına:

“Bu gece tam zamanı!” dedi.

“Neyin zamanı?”

“Uyurgezer olmanın!”

“Vazgeç!” dedim, “Başka gece gezersin!”

“Her gece Kel Mahmut’u nerde bulurum. Hazır ortalarda dolaşırken…”

Kalktı. Terliklerini giymeden soğuk betonun üstünde, ipte yürür gibi, ölçülü adımlarla yürümeye başladı. Hafiften iki elini uzatmıştı ileri.

“Gözlerin kapalı mı?” diye sordum. Gece lambasında pek ayırt edemiyordum çünkü…

“Kapalı!” dedi.

“Kapalı olmayacak galiba!”

“Hadi ordan sen de… Benim kadar mı biliyorsun!”

Sonra aynı tempoyla çıktı dışarı. Gece lambasının altında uzun boyu biraz daha uzamış görünüyordu. Yüzünün anlamı bile değişmişti bayağı… Bütün konuşmalarımızı dinleyen Domdom Ali:

“Vay hergele!..” dedi, “Başa çıkılmaz bu Çolak’la!”

Yataktan fırladı. Kapıdan başını uzattı:

“Gidiyor dolapların oraya doğru. Ulan hergelelikte taş çıkardı topumuza!”

“Gel, bak şuna! Ne yürüyüş be! Namussuzum karşıma çıksa donuma işerim korkudan!”

Kalktım bizim yatakhanenin kapısından başımı uzattım. Dolapların önüne doğru ölçüyü bozmadan yürüyordu. Koridor loştu. Gece lâmbasından dökülen cansız ışıklar bir uçtan bir uca uzatıyordu gölgesini…

Tam bu sırada Fen Kolu’nun yatakhanesinden Kel Mahmut çıktı, arkasından da Gececi Murat…

Bir iki adım bizden yana doğru attı, sonra dolaplardan yana giden Çolak Hamdi’yi görünce kırdı o yana. Çolak, helânın kapısını çoktan geçmişti. Bir dalaveresi olacaktı dolaplarda… Suç üstü bastırabilmek için önce Murat’ı soktu iki dolabın arasına, sonra da kendi girdi. Oyun gittikçe ilginç bir duruma giriyordu.

Çolak Hamdi, koridorun sonuna kadar yürüdü. Karşısına duvar çıkınca elleriyle yokladı. Sonra ister istemez geriye döndü.

Kel Mahmut iki dolabın arasından başını uzatmış, durumu inceliyordu. Hiç kuşkusu kalmamıştı artık, uyurgezerdi bu efendi! Saklandığı yerden çıktı. Ayaklarının burnuna basarak Çolak Hamdi’nin yolunu kesti. Tam yanından geçerken:

“Hişşşt!” dedi yavaşça, “Git yerine yat!”

Bu öyle bir sesleniști ki, Çolak’ın numarayı yutup yutmadığı belli değildi.

“Sana söylüyorum!” diye sesinin perdesini yükseltti:

“Hişşşt Hamdi!”

Domdom Ali kulağıma:

“Yutmadı Kel!” dedi.

Ama daha belli değildi. Çolak Hamdi bu sesleni̇şlere kulak asmadan Kel Mahmut’un üstüne doğru yürüyordu. Kel, ister istemez geri çekildi.

“Hişşşt! Yerine yat! Dön geri!”

Ayaklarının çıplaklığını görmüştü. Merdivenlere doğru sapacağını anlayınca işin ciddiliğini anlar gibi oldu:

“Hamdi Oğlum! Nereye?” diye kuşkulu bir sesle sordu. Hamdi’de hiç ses yok!

“Hişşşt! Sana söylüyorum! Nereye?”

Sesinin perdesini yükseltiyordu ama, elini de süremiyordu.

Domdom Ali:

“Yuttu mu dersin?” diye yavaşça sordu. Ben:

“Yuttu galiba!” dedim. “Eğer yutmasaydı belinin ortasına çoktan indirirdi tekmeyi!”

Kel Mahmut, bu çeşit şeylere fazla dayanamazdı. Ne olacaksa olsundu artık. İki dolabın arasından biraz da korkudan sıkışıp kalan gececiye seslendi:

“Murat!” dedi, “Tut şunu, yatağına götür!”

Merdivenlere beş on adım kalmıştı. Ya tepe taklak giderse?

“Sana söylüyorum! Yakala şunu!”

Murat koştu:

“Hişşşt Efendi!” dedi, “Dön geri!”

Tam elini uzatmıştı ki, Çolak Hamdi, olduğu yere yıkılıverdi. Boylu boyunca da uzanmıştı.

Kel, suçu gececiye yıkmak için:

“Ne yaptın?” dedi.

Murat da nerdeyse korkudan yıkılmak üzereydi. Konuşacak hali kalmamıştı zavallının. Şimdi ne olacaktı. Kel Mahmut kendini daha önce toparladı:

“Tut ayaklarından!” dedi, “Şunu Revir’e kaldıralım!”

Ama kimde vardı o yürek!

Bu olay cesaretlendirmişti Çolak Hamdi’yi.

*
* *

Bir bayram gecesiydi. Bütün bayram gecelerinde olduğu gibi, üç beş kişi eksikti bizim yatakhanede: Düdük İsmet, Hayta, Refüze Ekrem, Kalem Şakir, bir de Çolak Hamdi!

Tulum Hayri, durumu öğrenince deliye dönmüştü. Bir, iki değil ki, hangi birini idare edecekti. Şuraya buraya sersem tavuklar gibi koşuyor, helalarda adam arıyordu. Sabahtan çıkmışlar, öğle yemeğine bile gelmemişlerdi. Çolak hariç, uzak yakın her birinin akrabası vardı ama, bir haber yollamak da mı yoktu, ne adamlardı bunlar! Tulum’da küfürün bini bir parayaydı.

Millet, pestil gibi yorgun olduğu için yataklara girer girmez uyumuştu. Bir Tulum Hayri kalmıştı ayakta.

On ikiye doğru helâdan gelen İnek Şaban kara haberi getirdi:

“Müdür dolaşıyor, arkasında da Kel Mahmut!”

Tamaaaam!..

Tulum Hayri yatağa girenlerin başlarının altından beş tane yastık çekti, bunları gelmeyenlerin yatağına güzelce yatırdı. Üzerlerini de bir anne sevecenliğiyle sıkı sıkı örttü. Açılıp açılıp bakıyor, bir biçim vermeye çalışıyordu.

Biz beş on kişi bu gece bir festival olacağını düşünerek tavşan uykusuna geçmiştik.

Tulum Hayri, Müdür'ün karşısına atletle çıkmamak için pijamasının üstünü de giymiş, Yatakhane'nin kapısını kolluyordu. Yarım saat geçtiği halde Müdür'ün gelmediğini görünce helâ bahanesiyle çıktı dışarı, az sonra da döndü:

"Müdür, tutmuş Yatakhane'nin kapısını, geleni enseliyor!" dedi.

"Enayiler!" dedi, Güdük Necmi. "Neden giriyorlar içeri! Girmesinler!"

"Ne yapsınlar ayazda?"

"Yarın nasıl olsa tatil… Köprü altında boş duba mı yok!" Güdük tam sözünü bitirmişti ki, cama çıt diye bir taş atıldı. Hemen fırladım yerimden. Pencereyi başımı sokacak kadar açtım. Baktım, Çolak Hamdi! Beni görünce:

"Pijamalarımı sallandır!" diye seslendi:

"Vazgeç!" dedim, "Müdür'le Kel Mahmut kapıyı kolluyor!"

"Aldırma! Sen sallandır pijamaları!"

Pijamalarını sallandırdım. Güdük terliklerini de atacak oldu. Çolak:

"İstemez!" dedi, aşağıdan.

Güdük Necmi bize:

"Anladım!" dedi, "Uyurgezer numarası yapacak!"

“Yapar namussuz!” dedi Tulum. Pijamaları sallandırdığımız ipe, elbiselerini bağlamıştı, çektik yukarı. Tulum Hayri yeni duruma göre, Çolak’ın yatağına yeni bir biçim verdi. Her şey tamamdı artık.

Baktık pencereden, Çolak, pijamalarını giyince gözden kayboldu. Parmaklığı aşmış, bahçeyi geçip, girmişti kapıdan içeri. Artık gerisini bizim yatakhanenin kapısından gözetleyebilirdik.

Dış kapı zaten açıktı, işin en zor yanı, koridoru geçip yatağa girmekti.

Çolak, tam merdiveni çıkıp dolapların önüne gelmişti ki, Müdür:

“Dur!” diye seslendi.

Biz Hamdi’nin uyurgezer numarasına başlayacağını beklerken, Müdür’le Kel Mahmut’u görür görmez zınk diye durdu.

“Nerden geliyorsun?”

“Helâdan!” diyemezdi. Henüz helâ sınırları içine girmemişti çünkü.

“Söyle nerden geliyorsun?”

“Bilmiyorum efendim!”

“Ne demek bilmiyorum. Bahçeden girmedin mi içeri!” “Bahçeden girdim!”

“Bahçeye nerden girdin?”

“Bahçeye mi efendim? Mektebin damından!”

“Ne işin vardı mektebin damında?”

“Bilmiyorum, efendim. Birde uyandım ki, damdayım!” Müdür Kel Mahmut’a döndü, kuşkulu gözlerle bakmaya başladı:

“Ne diyor bu, Mahmut Bey?”

Mahmut Bey’de hiç ses yok!

“Saçmalıyor bu talebe!”

Gözü arkada put gibi dikilen Gececi Murat’a kaydı:

“Bu efendi geceleri gezer mi?” diye sordu.

Murat korkudan kısılmış bir sesle cevap verdi:

“Gezer Beyefendi!”

“Gördün mü hiç?”

“Gördüm Beyefendi! Baş Muavin Bey de gördü!”

“Öyle mi Mahmut Bey!”

Kel Mahmut bu, gece, gezmelerine pek inanmışa benzemiyordu. Ne de olsa Hababam Sınıfı‘ndandı bu Çolak Hamdi. Ama yalan da söyleyemezdi ya…

“Geziyor Müdür Bey!”

“Hasta demek!”

Kel Mahmut bu hastalığın tam bilimsel tanımını yaptı ilk kez:

“Somnanbül!”

“Ne?”

“Somnanbül!”

“Ne demek bu?”

“Sâyiri filmenam!”

Bunu anlamıştı biraz.

“Ya, demek öyle!” diye şaşkın şaşkın Çolak Hamdi’ye bakıyordu. Sonra Gececiye döndü:

“Murat!” dedi, “Tanıdın mı bu efendiyi! Unutma sakın!”

“Tanıdım Beyefendi!”

“Göz kulak olacaksın! Yatağından kalktı mı peşini bırakmayacaksın!”

“Beyefendi!”

Sesi kısılmıştı korkudan:

“Beyefendi!” diye tekrarladı, “Beni ister bulaşıkhaneye verin, ister çamaşırhaneye!”

“Neden?”

“Alın bu Yatakhane’den!”

“Korkuyorum!” demeye dili varmıyordu.

“Olmaz! Yatakhanede kalacaksın!” diye diretti Müdür.

Çolak ters ters baktı. Gözlerinin beyazı karanlıkta bir yandı, bir söndü.

“Yapamam Beyefendi!”

Kel Mahmut, Müdür ‘e sokuldu. Müdür, Kel Mahmut’un kulağına bir şeyler söyledi. Sonra Çolak Hamdi’ye dönerek:

“Bütün antikalıklar hep bu Hababam Sınıfı‘ndan mı çıkar?” diye bağırdı.

“Oh!” diye rahat bir nefes aldık. Nihayet Hababam Sınıfı‘nı tanıtmıştık Müdür’e. Öğünebilirdik!

Yüzüne acınacak bir anlam veren Çolak Hamdi’ye:

“Madem hastasın!” dedi, Müdür, “Revir’de yatacaksın bundan sonra!”

Çolak, nerdeyse, keyfinden düşüp bayılacaktı. Çakılmasın diye teşekkür bile etmedi! Böyle başlamıştı Çolak Hamdi'nin pansiyon hayatı işte!

KURU-KAFA YATAKHANEDE

“Şaban! Kuru-Kafa’yı gördün mü?”

“Ne Kuru-Kafası be!”

“Kuru-Kafa!..”

“Ne olmuş Kuru-Kafaya?..”

“Ne olacak Morg sokağındaki Morg’tan çıkmış, gelmiş bizim yatakhanelerin helâsına…”

“Hadi ordan sen de…”

İnek Şaban “Hadi ordan!” diyordu ama gözlerini duvara dikip kara kara da düşünüyordu.

“Dün gece Fen Kolu’ndaki çocuklar görmüşler.”

Kalem Şakir’in gene İnek Şaban’a yutturacağı bir oyun vardı.

“Morg Sokağı Cinayeti” filmimden sonra Hababam Sınıfı‘nı bir ölüm havası sarmıştı, son günlerde. Bu dumanlı havadan faydalanan Kalem Şakir, lâboratuvardan, bir Kuru-Kafa yürüttü. Yatakhane’deki dolabına kapattı. Her yatakhane zilinden sonra yardımcısı Düdük İsmet’le dolabın önüne dikiliyorlar, bakır tellerle cep feneri ampulleriyle bir şeyler yapıyorlardı. Onların hazırlıklarını görenler, oyunu bozmamak için kimseye bir şey söylemiyorlardı.

Uğraşmaların artık sona erdiği, dolap başında keyifli keyifli gülmelerden anlaşılıyordu.

Sınıfta bütün bu olanın bitenin ayrımında olmayan bir tek adam varsa, o da İnek Şaban’dı. Önce Kalem Şakir, onu Kuru-Kafa’nın havasına sokmak için hikâyeler tertipledi. Artık “hayalet” Morg sokağından kalkmış, yatakhanedeki merdiven başına kadar gelip dikilmişti.

Bir gece yatakhanedeki gece lâmbası da durup dururken bozuldu. Neden bozulduğunu az çok çıkarıyorduk ama, İnek Şaban hiç oralı değildi.

İnek Şaban'ın bir huyu vardı, belki de en akıllıca huyu da buydu. Gelir gelmez, soyunur, dökünür, herkesten önce yatağına girer, helâlar tenhalaşır tenhalaşmaz, tekrar kalkar, havlusunu, sabununu alır, sigarasını da cebine kor işini görmeye giderdi.

Şakir dolabından aldığı Kuru-Kafa'yı kendi yatağına saklamış, onun dışarı çıkmasını bekliyordu.

Şaban'ın programı hiç şaşmadığı için az sonra da kalktı. Her şeyini önceden hazırlamıştı. Kalkmasıyla terliklerini ayağına takıp, tıpış tıpış yola girmesi bir oldu.

İnek'in en azdan yarım saatlik işi vardı dışarda. Şakir hiç acele etmeden kalktı, Düdük İsmet de ustasını görünce koştu yardıma. Kuru-Kafa'yı, Şaban'ın yatağına yerleştirdi, içindeki telleri kurcaladı, iki göz oyuğundaki iki ampul pırıl pırıl yanmaya başladı. Bir ampul de dişlerinin arasında vardı. Görünmüyordu ama, içerden gelen ışık, sırıtan dişleri olduğu gibi ortaya çıkarıyordu.

Düdük İsmet:

“Çok güzel, Usta!” dedi.

Domdom Ali:

“Vay namussuz!” dedi, “Edison musun be! Nerden de gelir aklına!”

Artık uyuyamayanlar, sıradan konuşuyorlardı:

“Şaban bu gece keçileri kaçırmazsa bir daha kolay kolay kaçırmaz!”

“Yazık İnek'e!”

“Mübarek hayvandan ne istiyorsunuz be!”

Şakir çırağına:

“Yeter!” dedi, “Güzelce ört Kafa’yı. Battaniyeyi açınca bakalım ne halt edecek!”

Tulum dayanamadı:

“Öyle olmaz!” dedi, “ismet yatağın altına girsin. Kuru-Kafa’yı da alsın eline. İnek Şaban yatınca, birden dikilsin ayağa!”

“Yok olmaz! Yatağın içine, ayak tarafına koyalım, ayaklarını uzatınca nedir bu diye açsın baksın!”

“En iyisi, yatar yatmaz kucağına verelim!”

Oda karanlıktı. Yattığımız yerden ezbere konuşuyorduk. Kapının önünde ayak sesleri duyuldu. Geliyor diye sustuk. Ama terlik seslerine benzemiyordu. Tak, tak ayakkabı sesleriydi: Tulum:

“Ulan, sakın Kel Mahmut olmasın?” demeye kalmadı, ayak sesleri girdi içeri:

“Kim söndürdü, gece lâmbasını?”

Bu ses Müdür’ün mendebur sesiydi. Peşinden de Gececi koştu, geldi.

Müdür seslendi ortaya:

“Sakın kaçan maçan olmasın!”

Sonra mümessile seslendi :

“Hayri!”

Tulum böyle zamanlarda göze görünmek istemezdi. Ordan birisi:

“Uyudu!” dedi.

“Yakın şu gece lâmbasını!”

“Bozuk efendim!”

“Kim bozdu?”

Bir idareci sıfatıyla her şeyde bir “fail” arardı.

“Bozuldu efendim!”

“Yarın söyleyin de Başhademe’ye, yaptırsın!”

“Başüstüne!”

“Hep tamam mısınız?”

“Tamamız efendim!”

Bir haftadır geceleri tüyen yoktu. Müdür, sıkı dadanmıştı Yatakhane’ye. Bir haftadır Müdür’ün okulda kaldığını biliyorduk. Onun gözü bizdeydi, bir “vukuat” bekliyordu Hababam Sınıfı‘ndan!

Elindeki elektrik lâmbasını yakarak boş yatak arıyordu. Tam İnek Şaban’ın yatağına gelince:

“Nerde bu yatağın sahibi?” diye sordu.

“Helâda!..”

“Zannetmem!”

“Helâda efendim!”

Yatağı, numaradan bozduğumuzu sanıyordu.

“Sakın kaçmış olmasın!”

“Helâda efendim. Zaten kaçacak adam değil.”

“Kim bu adam?”

“Şaban!”

“Hangi Şaban?”

Hepimiz birden:

“İnek Şaban!” dedik. Müdür’ü bu toptan cevap ürkütmüştü. Hiçbirimizin uyumadığını anlayınca:

“Mümessil!” diye seslendi yeniden. Gene cevap yok!

“Bu adam etütte miydi!”

“Ya nerde olacaktı?”

Yavaş yavaş iş sululuğa dökülüyordu.

“Yani?” dedi, “Etüdün sonuna kadar okulda mıydı?”

Kalem Şakir:

“Efendim?” dedi, “Arkadaşımız kaçacak bile olsa etütten sonra kaçar! Adını söyledik, İnek Şaban!”

Adam büsbütün kuşkulanmıştı. Boş yatağa, elindeki lâmbayı bir daha sıktı. Bir yuvarlaklık görmüş olacak ki, eliyle yokladı. Baktı bir kafa… Hemen örtüyü çekti. Çekmesiyle geri sıçraması bir oldu:

“Nedir bu!”

Hepimiz yataklardan fırladık. Müdür şaşkınlıktan lâmbayı da söndürmüştü. Göz boşlukları pırıl pırıl yanan bir Kuru-Kafa’ydı bu… Yine aynı parıltıyla ışıl ışıl yanan sırıtan dişler…

“Nerden geldi bu?”

“Haberimiz yok!”

Düştüğü gülünç durumdan kurtulmak için, elindeki lâmbayı hızla yüzümüzde dolaştırdı:

“Girin yataklarınıza!”

Sonra Gececi’ye döndü:

“Al şunu yataktan!”

Adam korkudan yanaşamıyordu yanına.

“Al! diyorum sana!”

İnek Şaban’ın terlik sesleri kapıda duyuldu. Bir iki adım attı, durdu. Yatağının başında iki hayalet görünüyordu. Hamlet piyesinde mezarcı rolüne çıkan bu iki hayaletin henüz kimin nesi olduğunu bulup çıkaramamıştı. Geceleri gözlük takmazdı çünkü…

“Al, şunu be!”

Gececi bizim de duyabileceğimiz bir besmele çekti, yapıştı Kuru-Kafa’ya. Müdür’ün lâmbası hâlâ yanmamıştı, zaten Kuru-Kafa’nın ışığı yetiyordu.

İnek Şaban, yatağından çıkan bu hayaleti görünce, ister istemez Morg Sokağı Cinayeti’ni anımsamıştı. Zaten kafası yeteri derecede doldurulmuştu. İnek böğürmesi gibi tizden bir sesle Müdür’ün beş adım gerisinden bağırdı:

“Uyyy! Anaaam!”

Müdür, arkasında dikileni görmemişti. Bu acayip sesi duyunca irkildi. Bir iki adım öne doğru yürüdü. Gececi de şaşkınlıktan elindekini Şaban’a doğru çevirmişti. Artık kaçmak düşüyordu bizim İnek’e! Güdük Necmi, bu filmde ufak da olsa rol almalıydı. Yatağından inmiş, Şaban’a saklandığı yerden ufak bir çelmecik takmıştı. Bu ustalıklı çelmeyle İnek Şaban boylu boyunca iki yatak arasına kapaklanıverdi. Müdür duruma egemen olayım diye sesleniyordu:

“Kim o be!”

Şaban üzerine doğru gelen hayaletten kurtulup da kaçmaya başlayınca Güdük'ün ikinci çelmesi yatağın altından yetişti. Gümm!!! Müdür boyuna sesleniyordu:

"Ne oluyor orda be!"

Refüze Ekrem:

"Kaç ulan Şaban, geliyor!" diye kızıştırıyordu ortalığı.

Şaban, yuvasından fırlayan gözlerle Kuru-Kafa'ya bakıyor:

"Uyyyy!!!" diye acayip sesler çıkarıyordu, "Uyyy! Anaaam, geliyor!"

Gececi Murat, sanki onu büsbütün deli etmek için elindekini, Şaban'ın yüzüne tutuyordu. Müdür, yolunu kesip enselemişti Şaban'ı… Yatakhane'de hiçbir şeyin düzelmeyeceğini anlayınca, koridorun ışığına doğru sürüklemek istiyordu Şaban'ı:

Yürü!"

Bir ara yakasını kurtaran Şaban, yeniden parladı. Başladı yatakların arasında koşmaya. Müdür hırsını Gececi'den almak için:

"Ne duruyorsun be! Yakalasana şunu!" diye çıkışıyordu. Gececi, elindeki Kuru-Kafa'yla düştü Şaban'ın peşine… Şaban kaçıyor, o kovalıyordu. Onun, kimden kaçtığını ne Müdür biliyordu, ne de kovalayan Gececi Murat.

Yatakların arasından koşuyor, koridorda yatanları, çarptıkça uyandırıyordu. Bütün yatakhane uyanmıştı.

İnek Şaban ancak koridorun sonuna kadar kaçabildi, korkudan olduğu yere yığılıvermişti.

AT MARTİNİ DEBRELİ HAMDİ!..

Atışa gidiyorduk. Çolak Hamdi şimdiden atmaya başlamıştı bile:

“Göz, gez, arpacık… Çattt!”

“GravvvvL”

“On ikiii!..”

Bu on iki de neydi? Kimsenin bildiği yoktu. Hamdi de geldiği Adana Lisesi’nde öğrenmiş olacaktı bunları. Boyuna sallıyordu Çolak:

“Adana’da Askerlik Hocası atışa götürmüştü bizi… Aldım tüfeği elime. Diktim gözümü hedef tahtasına… Şu gözdür, şu gezdir, şu arpacıktır dedim kestim soluğumu… Bir dokundum tetiğe… Gravvvv! İkinciyi salladım Gravvvv! Arkadan üçüncü, Gravvvv!.. Hedefin dibinde yatanlar fırladılar yattıkları yerden, işaretçilerden biri kaldırdı flâmayı:12!

Ararlar, ararlar ikinciyle, üçüncüyü hedef tahtasında, yok!.. Birinci atışta 12’den nallayan, ikinci, üçüncü atışta havaya sallamaz ya! Arayıp da kurşun deliğini bulamayan hödükler, “Karavana!” diye bağırınca dayanamadım “Yalan!” diye atıldım. Hedefe gidip de bir de baktık ki, ikinci, üçüncü kurşunlar aynı delikten geçmemişler mi?”

Bütün sınıf hep birden bağırdık:

“At martini Debreli Hamdi, dağlar inlesin!”

Çolak Hamdi, inandırmak için yırtınıyordu. Tulum Hayri dayanamadı:

“Ulan!” dedi, “Ne yırtınıp duruyorsun. Halep ordaysa, arşın burda. Göster hünerini de, herkes inansın!”

Trenden inmiş, istasyonun arkasında çift sıra olmuştuk. Askerlik Hocasını bekleyecektik. Tulum ip tutmaca bizi dizdi. Yabancılara açık vermemek için çakı gibi asker oluvermiştik. Çok geçmeden bir teğmen belirdi karşıdan. Baktık bize doğru geliyor. Biz en azdan bir yüzbaşı bekliyorduk. Tulum Hayri tatsız bir komut verdi:

“Hazır ol! Dikkat, sağa bak!”

Bütün gelip geçenler o yandaydı zaten… Teğmen, Hababam Sınıfı‘na biraz daha sokulunca:

“Merhaba!” diye bağırdı. Karşılığını verdik hemen: “Merhaba!”

Başı bizden tarafta bir uçtan bir uca yürüdü. Üst başa gelince:

“İsmim…” diye başladı. Elini arkasına attı. En alt baştaki Güdük Necmi’ye kadar küt… Küt yürüdü. Gitti, geldi… Bir daha gitti, geldi… Bir daha gitti… Bir daha geldi. Ağız dolusu bir gürleme:

“İsmim Osman!”

Bir iki volta daha… Körüklü çizmeleri, her adımda gıcır gıcır ötüyordu:

“Soy ismim…”

Üç gidiş… Üç gelişten sonra:

“Koç!” diye gürledi.

Hani başka bir soyadı deseydi kimse yakıştıramayacaktı. Domdom Ali yavaştan:

“Koç ha!” dedi. “Maşallah!”

Elleri arkasındaydı Teğmen’in… Altı volta daha attıktan sonra:

“Sağa dön!” diye bir komut verdi, geçtik yürüyüşe.

Atış yeri çok uzakta değildi. Hemen evlerin bittiği yerden başlıyordu. Bizi bir Binbaşı karşıladı. Bizim Koç, Binbaşı‘yı görünce kuzuya dönmüştü. Binbaşı savaşa gidecek gibi tam donanım hazırdı. Manevra kayışında bir tabanca, omuz kayışının arasında da bir gazete vardı:

“Çocuklar!” diye başladı söze, “Sınıfta boşuna oturduk! Şu piyade tüfeğine sarılmadan askerlik olmaz! Tüfeği sıkıca kavrayıp dayamalı köprücük kemiğine. Nefesi kesip dokunmak tetiğe. Tüfeğin sesine alışmalı daha şimdiden. Gerisi boş lâf! Mangal kadar yüreği olan bir erkek var mı içinizde?”

Bir duraklama oldu. Kalem Şakir, İnek Şaban’ı itti arkasından:

“Var Efendim!”

Şaban o hızla Binbaşı‘nın yanında bulmuştu kendisini.

“Sen misin!” dedi, “Göbeğinden işeyen?”

Şaban, geri dönüp boşalan yerine baktı:

“Ben… Ben…”

“Ha! Şensin demek o kabadayı?”

Bel bel Binbaşı‘nın yüzüne bakıyordu. Verecek yanıt bulamamıştı başka:

“Ben… Ben…”

“Aferin!” dedi, “Yaşa sen! Adın ne? Cesaretine on numara! Ne yazık ki gözlüğün var. Ancak levazımda çalışacaksın ilerde. Başka? “

Tulum hazırlanıyordu ki, Kalem Şakir:

“Sen dur!” dedi, “Hamdi çıksın! Atıp tutuyordu namussuz

Çolak!”

Yoldaki palavracı kabadayı, o değildi sanki… Kalem Şakir:

“Çıksana ne duruyorsun!” diye payladı.

Çolak, tüfeğin demirinden korkup demirci dükkânının önünden geçemeyeceklerden değildi. Bütün sınıftan sakladığı bir sakatlığı vardı: Sağ gözü, ancak ışığın sönüp yandığını sezebilecek kadar görüyordu. Nişan alırken sol gözünü kapatırsa, hedefi nasıl görecekti? Binbaşı, geride dikilen erlerin ellerinden, bir piyade tüfeği çekti. Önce kendisi nişan aldı. Sonra Hamdi’ye uzattı: “Daya bakalım, köprücük kemiğine!”

Hamdi dediğini yaptı.

“Nişan al!”

Gözü, gezi, arpacığı bir hizaya getirdi. Çakıyordu bu işlerden… Binbaşı da beğenmişti:

“Gel, yat şuraya, sende iş var! Yatarak destekli… Kazık gibi durma yat!”

Hamdi korka korka gitti, yattı. Tüfeği sol omuzuna dayadı. Eğer böyle yaparsa sağ gözünü yumar, soluyla nişan alabilirdi. Ama Binbaşı yutmamıştı:

“Salaklaşma!” dedi. “Sağ omuzuna daya şu mereti be!..” Dipçiği sağ omuzuna dayadı. Kabzayı kavradı. Hedefin önündeki erler sığınaklarına girmişlerdi.

“Hadi bakalım delikanlı!” dedi, “Göster kendini!”

Çolak Hamdi, namluyu hedefe doğrulttu. Sol gözünü kapadı. Sağ gözü zaten kapalı demekti. Tetiği elledi birden:

“Gravvv!”

Hedefin taaa sağ yanında otlayan kazlar, acı acı bağırıp kanatlandılar. Kurşun yanlarındaki bir tümsekten toz kaldırmıştı. Onbaşı düdükle hedeftekilere işaret verdi.

İki kişi fırladı sığınaktan; hedefin üzerinde boşuna delik arıyorlardı. Bir şey bulamayınca bağırdılar:

“Karavanaaa!”

İnek Şaban bu karavanadan bir şey anlayamamıştı:

“Vurdu ha! Aşkolsun!” dedi.

Kalem Şakir:

“Bir karavana hoşafı hak etti!” diye onu destekledi.

Binbaşı bağırdı:

“Dayan bir tane daha! Bakma salak salak!”

Çolak dokundu tetiğe… Bu sefer karavana işaretini kazlar verdiler:

“Gak!… Gak!… Gaaak!..”

Beş merminin beşi de karavana çıkınca Binbaşı‘da şafak atmıştı:

“Kalk!” dedi, “Ben de seni bir adam sanmıştım!”

Çolak Hamdi yıkılır gibi geçti karşısına. Şaşkınlıktan iki ayağını yana açıp dikiliyordu. Binbaşı:

“Bu muydu marifetin?” diye payladı.

Çolak gözlerini kırpıştırıp duruyordu. Binbaşı kuşkulu kuşkulu yüzüne bakarak:

“Sakın gözlerinde bir bozukluk olmasın?” dedi.

“Hayır! Sağlamdır!”

Eğilmiş, gözlerini inceliyordu. Binbaşı, sonra geri geri çekildi. Manevra kayışına kıstırdığı gazeteyi çekip uzattı önüne: “Kapat!” dedi, “Sağ gözünü!”

Çolak sol eliyle sağ gözünü kapattı.

“Oku şu büyük harfleri!”

Gazetenin ilk sayfasını perde gibi germişti:

Hamdi’nin sakat olan gözü kapalıydı. Rahatça okudu:

“İsmet İnönü tedkik seyahatine çıkıyor!”

“Tamam! Öbür gözünü kapat!”

Çolak Hamdi’ye tam hinoğlu hinliğini gösterecek fırsat çıkmıştı. Sağ gözünden sol elini indirdi. Sağ eliyle gene aynı gözü kapatıverdi. Binbaşı, bu el çabukluğunun farkına varmadan elindeki gazetenin başka bir manşetini tuttu gözüne:

“Oku!”

“Dil kurultayı Dolmabahçe’de toplandı!”

“Tamam!” dedi, “Mükemmel! Peki amma, neden karavana attın?”

Çolak Hamdi, bütün sınıfın bildiği bir gerçeği resmen açıkladı:

“Ben solağım efendim! Tüfeği sol omuzuma dayar da sol elimle kabza kavrar, sol elimin işaret parmağıyla tetik düşürürsem ancak vazifemi yapabilirim!”

Talimname solaklara da bir hak tanımıştı. Binbaşı:

“Yat bakalım!” dedi, “Yatarak destekli nişan vaziyeti!..”

Çolak Hamdi fazla beklemedi, dokundu tetiğe:

“Gravvv!”

işaretçiler koşup baktılar:

“On iki!”

Bizim Çolak Hamdi, çolak olduğu kadar, solak olduğunu da ispatlamış oldu böylece…

YAŞA HOCAM!
ASLAN HOCAM!

Paşa Nuri, Asetilen üzerine düzenlediği iki soruyla bir problemi yazdırdı bize.

Kalem Şakir, soruların yazılma işi bitince kalktı:

“Efendim!” dedi, “Yazılı yoklama yapacağınızı bildirmediğiniz için çalışamadık. Bizi bu kezlik affedin! “

Kimya Hocası benzin gibi çabuk parlayan türdendi.

“Tembel herifler!” diye çıkıştı, “Ne biçim talebesiniz, damarlarınızdaki kandan şüpheleniyorum!”

Bu iyi bir başlangıçtı. Yazılı yoklama kaynayabilirdi artık. Paşa Nuri coşmuştu:

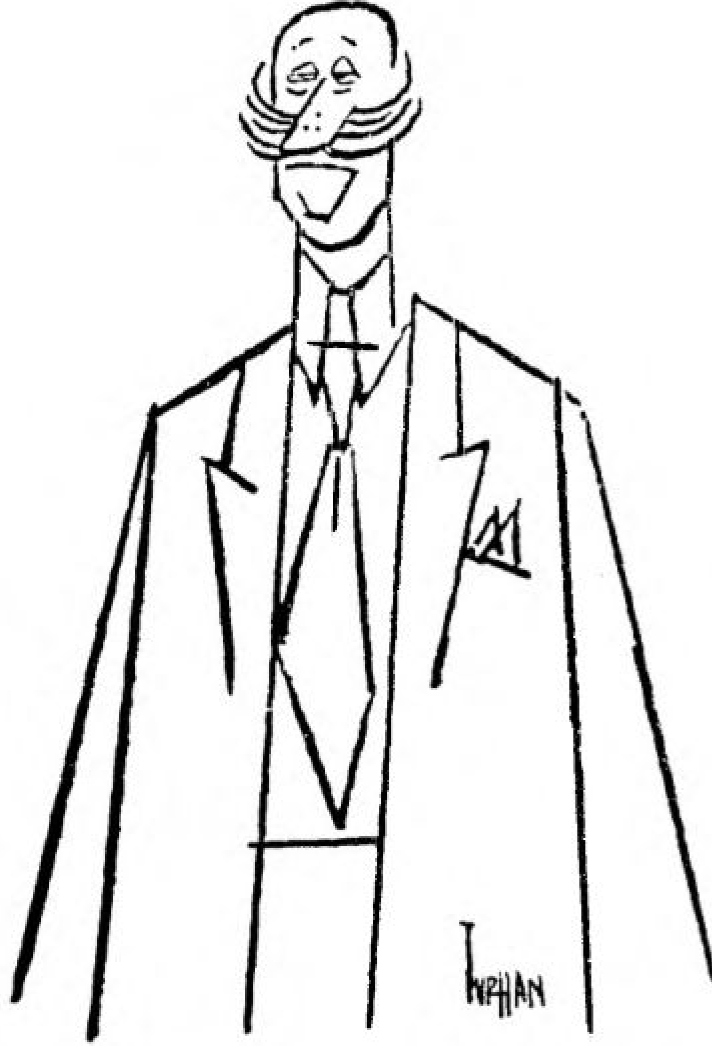
“Ben sizin yaşınızdayken neredeydim biliyor musunuz?” Nerde olduğunu Hababam Sınıfı‘nda bilmeyen var mıydı acaba? Bilmesek, bu Paşa adını “Nuri”nin başına nasıl eklerdik. Hep birden yanıtladık:

“Galiçya’da!”

“Aferin Çocuklar! Evet ben sizin yaşınızdayken Galiçya Cephesi’ndeydim!”

Güdük Necmi işi büsbütün karıştırmak için:

“Ne yapıyordunuz Galiçya’da?” diye bir soru attı ortaya! “Ne mi yapıyordum, Avusturya sınırlarını bekliyordum!” Tulum Hayri:

“Benim babam Galiçya’da Tirol dağlarında kaldı. Bir kış günü düşman taarruza geçmiş. Babam Çavuş‘muş o zamanlar …”

Paşa Nuri dayanamadı:

“Tirol dağlarında kar, yaz kış eksik olmaz. Biz boyuna konyak içerdik… Ama ne konyaklar… Yağ gibi giderdi … Metaksa Konyağı…”

Kâğıtları koyduk sıralara. Yazılı kaynamıştı. Domdom Ali:

“Yaşa Hoca’m! Aslan Hoca’m!” diye bağırdı keyfinden. Bu bir işaretti. Bu işaret verildi mi herkes yerinden kalkar, Hoca’yı omuzladığımız gibi, sınıfı dolaştırıp, kürsünün üstüne oturturduk.

Tulum Hayri işi büsbütün kızıştırmak için:

“Aslan Hoca’m!” diye bir nara attı. Sonra tahtırevan ekibi dediğimiz dört kişi kalktı: (Tulum Hayri, Çolak Hamdi, Domdom Ali, Palamut Recep). Paşa Nuri’yi yüklendikleri gibi sınıfta dolaştırmaya başladılar. Biz de yerimizden kalkmış, katılmıştık törene.

“Yaşa Hoca’m! Aslan Hoca’m!” diye bağırıyorduk. Hoca coşmuştu. Kürsünün üstüne oturtulduğu zaman Birinci Dünya Savaşı‘na gönüllü toplayan ittihatçı gibi yırtınıyordu:

“Biz Galiçya’da kan dökmeseydik Viyana çoktan işgal edilecek, Alman orduları bir yıl önce teslim olacaktı!”

“Yaşa Hoca’m, Aslan Hoca’m!”

Yerimize oturmuş, özel işlerimize dalmıştık. Ben Hoca’nın karikatürünü çiziyor, Hindenburg taklidi bıyıklarını kulaklarına doğru uzatıyordum. Liselerarası maçlar başladığı için Tulum Hayri kâğıt üstünde takım düzmeye başlamıştı. Her akşam futbol sahasına ekzersize çıkardığı takımla, kapıdan en azdan beş kişiyi daha çıkarırdı. Hoca’nın ateşli nutku sürüp giderken bir ara sınıra seslendi:

“Var mı dışarda dalgası olan?”

İnek Şaban:

“Var!” dedi, “Yaz beni!”

“Hadi İnek sen de! Senin ne dalgan olur dışarda!”

“Yaz diyorum sana!”

“Yazarım, söyle dalganı!”

“Söylemem!”

“Ben de yazmam!”

“Ne olur, yaz beni!”

“Söyle, ne dalgan var?”

“Alacağım şeyler var!”

“Ver para, ben alırım!”

“Sen alamazsın!”

Çolak Hamdi, İnek Şaban’ın dalgasını kestirmişti:

“Yaz!” dedi yavaştan, “Galata’da işi var!”

Tulum:

“Çok değil, bir Yenice isterim!”

“Peki yaz!” dedi, “Sana da bir Yenice!”

Kalem Şakir:

“Ulan bu İnek Şaban kolayına vermez Yenice’yi… Dediği doğrudur, Çolak Hamdi’nin!”

“Takılırım peşine.” dedi, Domdom.

“Elden gel!” dedi, Tulum, “Peşin peşin!”

İnek kızmıştı. Kuyruğundan çekilmiş gibi bağırdı:

“İnanmıyorsun demek!”

Kürsüye dirseklerini dayayan Paşa Nuri, “Galiçya…” diye başladığı cümleyi kesti:

“Kim orda konuşan!” diye gürledi.

İnek Şaban son sözünü söylemiş, henüz ağzını kapatmıştı. Kimyacı Paşa Nuri suçüstü yakalamıştı İnek Şaban'ı:

"Ne konuşuyorsun, gel buraya!" dedi.

"Konuşan ben değilim!"

"Ya kimdi?"

İnek Şaban , yine inekliğini belli etmişti. "Ben konuşmuyorum!" deseydi, hiç mesele yoktu .

"Söyle, kimdi konuşan!"

"Bilmiyorum!"

"Biliyorsun! Gel buraya!"

İş çatallaşıyordu. İnek korkmuş, yan yan Domdom Ali'ye bakıyordu. Paşa Nuri bu durumdan işkillendi:

"Yoksa konuşan o muydu?"

İnek biraz da korkudan "Oydu!" dedi yavaşça.

"Öyleyse o gelsin!"

Domdom Ali, yerinden kalktı. Rap, rap… Düzgün adımlarla yürüdü. Ayağında futbol ayakkabıları vardı. "Tak!" diye hazır olda durdu karşısında:

"Emret Paşa'm!"

"Sen miydin konuşan!"

"Evet Paşa'm!"

Paşa Nuri kaldırdı elini: "Çat" diye bir tokat yapıştırdı. Domdom'a böyle tokatlar vız gelirdi:

“Sağ ol Paşa’m!”

Hep birden bağırdık:

“Yaşa Hoca’m! Aslan Hoca’m!”

Tahtırevan ekibi kalkmış, Paşa Nuri’yi omuzlamıştı. Bütün sınıf kalktık ayağa, düştük ekibin peşine.

Sınıfta bir iki kez dolandırdıktan sonra oturduk yerimize. Domdom Ali hazır ol durumunda çakılıp kalmıştı. Paşa Nuri onu tepeden tırnağa bir süzdü:

“Numaran kaç?” dedi.

“320 Ali Erkan!”

“Aferin!”

Defterini çıkardı:

“320… 320… 320!..” aramaya başladı, çok geçmeden buldu da:

“Evet, 320 Ali Erkan!..”

Tekrar tepeden tırnağa bir süzdü. Ali, piyade talimnamesinin tarif ettiği biçimde “Esas vaziyetinde duruyordu:

“10 numara!”

Domdom Ali yine sert bir sesle:

“Sağ ol!” dedi.

“Otur!”

Domdom yine piyade talimnamesinin emrettiği biçimde sert bir dönüş yaptı. Tam sol ayaktan yürüyüşe geçecekti ki, gözleri, açılan kapıya takıldı.

Müdür'ün kapıya vurmasıyla, içeri dalması bir olmuştu. Kürsüden inen Kimyacıya:

"Sınıfı boş sanmıştım da…" dedi.

Paşa Nuri kekelemeye başladı:

"Sınıfı mı efendim?.. Ben … ben vardım sınıfta… Boooş değil!"

O ateşli hatipten ortada sıradan, bir kekeme hoca kalmıştı.

"Ne yapıyordunuz?"

"Yoklama!"

"Peki, devam edin!"

Domdom Ali'ye döndü:

"Anlat, Etilen!" dedi.

"Çalışamadım!"

"Metilen!"

"Bilmiyorum!"

"Asetilen!"

"Hastaydım!"

Çıkardı cebinden defterini:

"Kaç numaran?" dedi.

"214"

"Adın?"

"Mehmet Yıldırım!"

Kaydı silinmiş bir arkadaşımızın adını, numarasını vermişti. Kimyacının defterinden silinmemişti henüz.

“Sıfır!” dedi.

Domdom Ali, otur emrini almadığı için dikilip duruyordu.

Müdür:

“Hiç bildiğin yer yok mu?” diye sordu.

“Olmaz olur mu efendim!” dedi, “Var tabii.”

“Söyle, hangi dersi iyi biliyorsun?”

“Son dersi!”

“Hangi bahisti bu?”

Domdom Ali, Müdür’ün gözlerinin içine baka baka verdi cevabını:

“Galiçya Harbi!”

YA GİDİ HODRİYA

Kalem Şakir, soğuğa hiç gelmezdi, çeneleri atıyordu çatır, çatır. Tulum Hayri:

“Ulan gebereceksin be!” dedi.

“Donuyorum!”

Dolabını açtı, bir kazak giydi, bir kazak daha… Tulum Hayri:

“Bir tane daha giyersen bana döneceksin!” dedi.

“Olsa, üçüncüyü de giyerdim, donuyorum!”

Pencereye başını çeviren Tulum:

“Kar da başladı!” diye keyifli keyifli güldü.

“Beş bardak çay içmezsem ısınamam kolay kolay!” “İçeceğin çay olsun! Çaydanlığın birini yürütürüm olur biter!”

“Onunla iş bitmez, şeker de ister!”

Hababam Sınıfı‘nın çay tiryakisi Paytak Arifin dolabından şeker eksik olmazdı. Tulum, saçlarını biryantinle tarayan Paytak’ı gösterdi:

“Var dolabında, kaç kilo istersen!”

“Araklayalım mı?”

“Nasıl?”

“Kolay! Bana bırak!”

“Nasıl yani?”

“Telle açılıyor!”

“Şimdi inecek kahvaltıya, açar alırsın!”

“Bir farkına vardı mı, dumandır halim, indirir kafama 45 numara postalını!”

“Korkma sen!”

Kalem Şakir garantiye almıştı, kolaydı gerisi. Paytak, saçlarını taradı. Ensesine doğru akan biryantinleri, leş gibi havlusuyla kuruladı. Kirli çamaşırlarının arasına şakladığı şeker paketinden sekiz şeker aldı, attı cebine. Bununla ikişerden dört çay içecekti. Bir çay da okuldan beş çay…

Paytak Arif, merdivenlere doğru yürüyünce, Şakir döiabından bir gazete aldı. Ben geçtim erketeye… Tulum gözleri bende, dikildi dolabın önüne. Kalem Şakir, kıvrık bir “L” telini kilite sokar sokmaz “çıt” diye açıverdi. Sarıldı şeker kâğıdına… Serdiği gazeteye, yarıdan çoğunu boşalttı. İşini bitirdikten sonra, indik kahvaltıya…

Tulum Hayri, mutfağa girdi, çıktı, hademenin elinden dolu çay güğümünü aldı, boşunu tutuşturdu. Hemen güğüm inmişti masanın altına.

Yemekhane çok soğuktu, her zamanki gibi sobası yanmıyordu. Kalem Şakir, tabağının kenarındaki hakkı olan şekeri koydu bardağa, birinciyi yuvarladı. İkinciyi doldurdu. Cebinden gizlice çıkardığı şekeri attı içine. Üçüncüyü, dördüncüyü de içti. Durumu inceleyen Paytak Arif:

“Ne o!” dedi, “Şekersiz mi içiyorsun?”

“Şekersiz içiyorum!”

Tulum Hayri de şekersiz içiyordu…Çolak Hamdi de… Olayı daha tarafsız inceleyen Güdük Necmi:

“Bu değirmenin suyu nereden geliyor!” diye bir lâf attı ortaya. Tulum işi karıştırmamak için:

“Masanın altındaki güğümden!” dedi.

“Ben güğümü değil, tabağın kenarındaki küpleri soruyorum!”

“Ne küpü bu!”

“Canım o şekerler küp biçiminde değil mi?”

“Bırak şimdi küp meselesini, al güğümü, bir de sen doldur!”

Kalem Şakir çay güğümünü uzatırken iki de şeker tutuşturdu eline, sus payı!

Güdük’ün gevezeliği üzerindeydi. Hem bardağındaki şekerleri karıştırıyor, hem söyleniyordu:

“Bu çayın içinde İnek Şaban’ın boynuzları görünüyor!”

İnek Şaban iki masa geride olduğu için rahat rahat konuşabiliyordu. Kalem Şakir onun gevezeliğine kızdı:

“Ulan Güdük!” dedi, “İnekliği asıl sen yapıyorsun!”

Güdük, hem çayını içiyor, hem de bu şekerlerin kimden araklandığını düşünüyordu.

Çayını bitirince Tulum’a döndü:

“Ver şu güğümü!”

“Bitti!” dedi.

“Sen ver bakalım!”

“Yok ulan, sen yoktan anlamaz mısın?”

“Anlamam ben, ver!”

Eğildi, masanın altındaki çay güğümüne yapıştı, boş değildi güğüm. Kaldırdı, bardağına boşalttı:

“Gelelim çayın küplerine!”

Şakir ters ters bakıyor, kaşıyla, gözüyle:

“Sus ulan!” demek istiyordu. Güdük hiç oralı değildi: “Yerden göğe küp dizseler, en alttakini çekseler, seyreyle sen gümbürtüyü!” diye bir gevezelik daha yapınca, Paytak Arif: “Anladım!” dedi, “Şekerleri benden yürüttünüz!

Necmi:

“Yaşa küp Arif!” diye bağırdı.

Arif kızmıştı:

“Gösteririm küpü sana, hele dur sen!”

Kalktı, son yudumunu da çektikten sonra çıktı dışarı.

Eğer Yatakhane kapanmadıysa çıkacak, dolabındaki şekerlere bakacaktı.

“Ulan Güdük!” dedi, Şakir, “Berbat ettin işi!”

“Neye haber vermediniz bana, adam yerine koymuyorsunuz beni demek!”

Kalem Şakir gazeteyi çıkardı ortaya, kalanları sofradakilerinbardağına koydu, çifter, çifter.

İşi bitince de Hayri’yle çıktı gitti. Paytak Arif hışımla geldiği zaman onları yerinde bulamamıştı:

“Nerde o namussuzlar!” dedi.

Necmi:

“Küpler yürümüş demek!” diye dalına basmak istedi.

“Her kuşun eti yenir mi, yenmez mi gösteririm onlara!”

“Her kuşun eti yenmez ama, her kazın eti yenir!”

“Kaz sensin!”

“Hadi ordan küp sen de!”

Bu yeni isim bütün masadakileri güldürmüştü. Herkes ağzını alıştırmak için birer kez:

“Küp Arif!” diye yineledi.

“Küp!”

“Küp Arif!”

Paytak adı, ortadan kalkıyor muydu? Yanımızdaki masalar da duymuşlardı:

“Küp Arif!”

“Küp!”

“Ulan Küp, kes sesini!”

Bu tepeden inme dalga geçiş, deli etmişti Arif’i. Sofranın ortasındaki boş güğümü yakaladı, yakalamasıyla Güdük Necmi’nin kafasına indirmesi bir oldu. Güğüm öyle hızlı inmişti ki; Güdük, masanın altına kayıverdi. Biz, bayıldı, derken, öbür masaların altından geçti, kapıdan fırladı gitti.

Ama kavga bitmemişti… Öbür sınıflar da işe karışmışlardı:

“Yahu! Öldürdün çocuğu be! Yatıyor masanın altında!”

“Küp Arif! “

“Ulan Küp! Çık dışarı!”

“Buldun parmak kadar çocuğu! Tulum Hayri’ye çatsana! “

“Çık dışarı!”

Toptan bir küfür salladı, yürüdü kapıya doğru. Peşinden bütün yemekhane “Küp!” diye bağırıyordu. Sonra sınıfa geçtik, sobalar yanmamıştı henüz. Çaylar biraz ısıtmıştı bizi ama, gene de titriyorduk!

Bir ara gözüm bahçede Güdük’e ilişti. Tam pencerenin altındaki karların üstüne ayaklarıyla bir şeyler çiziyordu. Bahçede tek bir ayak izi bile yoktu. İki ayağını sürttüre sürttüre yürüyor, büyük harflerle bir şeyler yazıyordu. Önce beş altı metre uzunluğunda bir “K” harfi çıktı ortaya, peşinden bir “Ü”, sonra bir “P”, altına da daha biçimli harflerle: Arif!

Domdom Ali öbür pencereden okudu:

“Küp Arif!”

Herkes pencerelere koşmaya başladı, teker teker okuyorlardı:

“Küp Arif!”

Güdük Necmi işi bitirince çıktı sınıfa, bir köşeye büzüldü. Ortaya çıkamazdı zaten… Küp Arif nerdeyse girecekti sınıfa, sıraların altına kaymak, Güdük’ün tek savunma taktiğiydi.

Küp Arif, işi çok ciddiye almıştı. Önce öbür sınıflardaki hemşerilerini toplamış onlarla birlikte girmişti sınıfa. Hepsi de kavgacı çocuklardı.

Tulum onları görünce işin önemini anladı. Her şeyi güler yüzle çözümlemeyi severdi:

“Buyurun!” dedi, “Hoş geldiniz!”

En baştaki okulun en güzel voleybol oynayanıydı:

“Kim yürüttü bizim Arif’in şekerini!” diye sordu Tulum’a.

“Ben!”

“Sökül parasını!”

“Kolay!”

“Sökül!”

“Kolay canım! Yalnız bir şartla. Bir maç yapacağız, jimnastik salonunda, bir voleybol maçı… Yenilirsek iki kilo şeker veririz bir kilo şeker yerine… Yenersek bir kilo şeker alırız!”

Çocuk, böyle bir teklif karşısında kalacağını hiç düşünmemişti. Şaşaladı. Tulum, onu kışkırtmak için:

“Korktun mu yoksa?” dedi.

“Neden korkacakmışım. Çık paraları!”

“Para kolay. Öbür sınıflardan bir hakem gönderin de verelim!”

Onlar da işin tatlıya bağlanmasına sevinmişlerdi. Küp Arif, Hababam Sınıfı yense de, yenilse de şekerine kavuşuyordu. Yumuşamıştı biraz.

“Hadi arkadaşlar!” dedi, “Gidin siz!”

Etüt zili çalıyordu zaten. Herkes yerli yerine geçti. Küp Arif de pencerenin önündeki yerine oturdu. Pencerenin camını iki gün önce hademeler kırmıştı:

“Soğuk geliyor tepemden!” diye sızlanmaya başladı. Herkesin aklı Güdük’ün ayaklarıyla yazdığı “Küp Arif” deydi. Bakalım Arif ne zaman görecekti adını!

Tulum Hayri:

“Söyle Kel Mahmut’a!” dedi.

“Soğuk!” diye ellerini oğuşturuyordu Küp Arif.

“Hademeler şimdi gelecekler, sobayı yakmaya!”

“Gelsinler çabuk! Donuyorum!”

“Emredersiniz!”

Bir ara başını bahçeden yana çevirdi. Kar gene yağmaya başlamıştı. Küp Arif:

“Kar da yağıyor!” dedi.

Kalem Şakir:

“İzler kapanıyor!” diye bir lâf attı ortaya. Arif:

“Oturulmaz bu kırık camın önünde!” dedi.

“Kâğıt yapıştıralım!”

Arif bahçeye bir göz daha attı. Bu kez görmüştü yazıyı:

“Hangi canına okuduğumun namussuzu yazdı bunu!” diye dikildi ayağa.

“Ne yazmışlar?” diye en azdan yirmi kişi sordu. Pencerenin önünde oturanlar hep birden verdiler cevabı:

“Küp Arif!”

Herkes yerinden kalkıyor, yeni görmüş gibi bakıyor, sonra yüksek sesle okuyordu:

“Küp Arif!”

“Küp Arif!”

Bir Küp Arif’tir gidiyordu. Arif deliye dönmüştü:

“Bunu yazanın da… Okuyanın da…” diye bir küfür salladı. Yedi ceddine giden bir küfür…

“Ulan Güdük sıkı dur!” dedi, Kalem Şakir. Şeker işini açıkladığı için ondan hıncını almak istiyordu. Bu kadar ip ucu Küp Arif’e çok bile geldi. Fırladı yerinden, doğru Güdük Necmi’nin üstüne:

“Canına yandığımın Güdük’ü!”

Güdük çoktan kaymıştı sıraların altına. Küp Arif, sıraların yanlarını kolluyor, gördükçe tekmeliyordu tahtaları. Bu kadar gürültüye Kel Mahmut nasıl dayanırdı… Eğer odasına geldiyse mutlaka çıkacaktı yukarı. Tulum:

“Otur yerine!” diye yakaladı kollarından.

“Karışma sen!”

“Öldürecek misin çocuğu?”

“Öldüreyim de kurtulayım bu namussuz bücürden!”

Sıraları boşuna tekmeleyip duruyordu. Tulum sıkıca kavradı belinden, sırasına doğru sürüklemeye başladı. Tam ortaya çıkmışlardı ki, kapı açıldı, Kel Mahmut! İkisi de geçtiler yerlerine. Kel, sabah etütlerindeki gürültüye çok kızardı. Öfkesini dağıtmalıydı bir iki azarla. “Edepsiz herifler!” diye başladı mı dumandı halimiz.

Gene sayıyordu arka arkaya:

“Terbiyesiz herifler, arsız herifler, yüzsüz herifler!”

Tulum’un böyle sıkışık zamanlar için, antika bir konuşma dili vardı. Kalktı:

“Efendim!” diye yüksek sesle bir çıkış yaptı. Sonra daha yavaş:

“Set me di yos… Pis pis al li ma çâni!”

“Ha!”

“Efendim, ya gidi hod riya?”

“Ha!”

Tulum yavaştan söylediği için, Kel Mahmut biraz daha sokuldu yanına:

“Ne diyorsun?”

“Diyorum ki efendim, pis pis al li maçâ ni!”

“Ha!”

“Ya gidi Hodriya efendim?”

“Ne diyorsun be!”

“Cam kırılmış, çok fena üşüyoruz!”

“Canım şunu güzelce söylesene!”

Kırılan camı görmek için Arif’ten tarafa yürüdü, gördü de… Arif’e sert sert baktı:

“Bütün yaptığın edepsizlik, bu cam için mi?” dedi.

“Hayır efendi. Adımı yazmışlar bahçeye!”

“Bahçenin neresine!”

“Yere! Karların üzerine!”

Kel Mahmut gözlüğünü düzeltip baktı, bir şey göremedi.

“Hani?”

“İşte!”

Bu kez kendisi de bakmıştı. Parça parça yağan kar, yazıyı çoktan kapatmıştı.

“Hani be!” diye sertleşti, Kel Mahmut.

“Kapatmış Efendim!”

“Ne olacaktı yani? Adının altın harflerle yazılıp tarihe geçeceğini mi sanıyordun? Kapanacak elbette!”

Adını karlar kapatacaktı ama, yıllar kafalarımızdan silemeyecekti, Küp Arif’in adını! Aldanmıştı Kel Mahmut!

ÖKÜZ KONT YUTMUYOR

Neydi bu Öküz Kont’tan çektiğimiz. Etüt boyunca Felsefe çalışmıştık. Herif açıktan açığa meydan okuyordu bize.

“Kopya yapın, alın yedi numarayı. Eğer yaptığınız kopya görülmemiş, duyulmamış yeni bir yöntemle yapılmışsa, on numara!” diyordu.

Durum böyle olduğu halde kopyayı aklımızdan bile geçirmiyor, harıl harıl Felsefe çalışıyorduk. Kopya üzerinde yakalanan bütün sene sıfırdan başka bir not alamazdı.

Sabah etüdü boyunca çalışmıştık. Çalışmamız da inekler gibi ezberlemek demekti. Derste kelime kelime not tutturur, yazılı yoklamalarda da kelimesi kelimesine isterdi bizden.

Tulum Hayri geçti kürsüye:

“Yazık Hababam Sınıfı‘na!” dedi, “Üç ay ineklediniz de birinci karnede en kabadayınız kaç aldınız? Üç değil mi? İnekliğin ne yararı vardı öyleyse, kopyayı bıraktınız bir kenara. Korkudan! Ulan, ıslanmışın yağmurdan pervası mı olur? Ben yarın şakır şakır kopya yapacağım, duyduk duymadık demeyin! İki almaktansa sıfır alayım. Bir de kıvırdım mı on! Ne haber!”

Kalem Şakir:

“Hadi ordan, aç tavuk sen de!” dedi, “Avuçlarını yalarsın!”

Tulum kızmıştı:

“Yalnız size şu kadarını söyleyeyim! Öküz Kont yazılıları Anfi’de yapıyor. İçeri alırken de teker teker arıyor çocukların üstlerini. Açın gözünüzü, yakalanmayın. Ben işin içinden nasıl olsa çıkarım!”

Etütten sonra kahvaltıya indik. Ben hep Tulum’u kolluyordum. Etütlerde kopya hazırlamamıştı. Kitabını, not defterini mi parçalayacaktı yoksa. Hadi parçaladı diyelim, nasıl çıkarıp yazacaktı Öküz Kont’un önünde?

Bir hazırlığı olmasa, böyle boru boru da ötemezdi ya!

Kahvaltıdan sonra da bırakmadım peşini! Eğer bir şeyler çevirecekse ben de ondan yararlanmalıydım. Kötüydü durumum!

Sigaraya boş vererek gitti, öbür şubedeki Zıpır Nami'yi buldu. Sınıftan, not defterini, Felsefe kitabını aldılar üç beş tane kağıtla iki de mum vardı ellerinde. Hepsi güzeldi ama, bu mum ne işlerine yarayacaktı?

Tulum Hayri, Nami'den ayrıldı, baş hademenin odasındaki çengellerden bir anahtar aldı. Tulum için bu odaya girmek işten bile değildi. Spor odasının anahtarı da öbür anahtarlar gibi etiketli çengellerde asılıydı. Beni ortada dolaşır görünce çağırdı:

"Sen şu Anfi'nin önünde dikiliver!" dedi. "Sokma kimseyi içeri!"

Anfi'nin kapısını açtı. Zıpır Nami'yle girdiler içeri. Çok geçmeden tek başına çıktı, kapıyı kitledi. Bana da:

"Hadi tamam!" dedi, "Gidelim!"

"Nami içerde mi kaldı?" diye sordum.

"Kalsın!"

"Ne yapıyor içerde?"

"Sigara içiyor!"

"Canım başka sigara içecek yer mi yok okulda?"

"Nami yalnızlıktan hoşlanır, filozoftur o biraz da! "

Başhademe odasının kapısından seslendi. Tulum:

"Tahir Efendi!" dedi, "Asıyorum spor odasının anahtarını. Oda çok tozlu… Bir süpürsünler!"

Anahtarı, Anfi’nin çengeline asmıştı tabii… Yürüdük sınıfa. Herkes telaş içindeydi:

Defterin yapraklarını yırtıp koynuna, sırtına sokanlar… Çoraplarının içine kopyaları yerleştirenler… Bir hargürdür gidiyordu. Gene en rahat olan Tulum’du. Kürsüye geçmiş, yoklama kâğıdını hazırlıyordu. Hoca, zilden beş dakika önce geldi. Tulum Hayri’yi kürsüde görünce:

“Kaç eksik var?” dedi.

“İki!”

Kendisi de saydı, tamam! Bizi sıradan bir süzdü:

“Anfi’de yazılı yoklama yapacağım!” dedi, “Defterler, kitaplar burda kalacak! Üç parça kağıt, bir de kalem, o kadar!”

Kalem Şakir:

“Altına ne koyacağız!” dedi.

“Bir şey istemez, sıralar dümdüz!”

Sınıftan çıkarken teker teker inceledi. Yürüdük. Cebinden çıkardığı anahtarla Anfi’yi açtı, içeri girerken de kuşkulandıklarının üstünü başını aradı.

Ben, Anfi’ye girer girmez, Zıpır Nami’yi göreceğimi sanıyordum. Sıraların altında bile yoktu. Nereye girmişti bu Zıpır! Ne olursa olsun Tulum Hayri’nin peşini bırakmamalıydım.

Onun Anfi’ye girmesini bekledim. Üzerinde ceket bile yoktu. Hoca’nın kontrolünden çabuk kurtulduk. Sanki işaretli bir sıra arıyormuş gibi geldi. Domdom Ali’nin oturduğu sıranın başına dikildi.

“Aliciğim!” dedi, “Kalk burdan!”

“Neden?”

“Kalk canım, ben oturacağım!”

Ali direniyordu:

“Neden canım, başka sıra mı yok?”

“Kalk diyorum sana!”

“Otur, sen yanıma!”

“Hoca nasıl olsa kaldırır.”

Ben hemen oracığa çöküverdim. Bir şeyler geçeceğe benziyordu buralarda. Domdom, Tulum Hayri’yi kırmadı tabii… Kalktı, arka sıralardan birine geçti. Öküz Kont, kapıdaki işini bitirmiş, dolaşıyordu, sıraların arasında. Durumdan emin olduktan sonra:

“Yazın, çocuklar!” dedi, “Üç Hal Kanunu! Birde Septizim!”

“Vay anasını!” dedim içimden, “Hiç okumadım! Kimindi bu Üç Hal Kanunu be!”

Tam önümde oturan Tulum’a sordum:

“Kimindi bu kanun!”

“Sus ulan!” dedi, “Bilmiyorum, İsviçre’den alınmadır her halde!”

“Ne halt edeceğiz?”

“Sus duyacak Hoca!”

Çaresiz sustum. Nasıl çıkacaktım bu işin içinden. Tulum da benden farksızdı, o ne edecekti. Neresinden çıkaracaktı kopyayı. Ben Tulum’un üstünde bir tek yazılı kâğıt olmadığını biliyordum. Bu Zıpır Nami’yle, vardı bir dalaveresi. Ama nerdeydi bu Zıpır? Anfi yarılıp içine mi girmişti?

Bir ara Tulum’un parmaklarının arasında, sigara paketlerinin içinden çıkan kâğıtlar kadar bir kâğıt parçası gördüm. Geriden okuyabileceğim

irilikte soruları yazdı. Kıvırdı, katladı. Tam bu sırada elinde sıkı sıkı tuttuğu kurşun kalem düşüverdi. Kalemin sesini Öküz Kont da duymuş, baş ucunda dikilmişti. Tulum rahatça soruları yazdığı küçük kâğıdı ayaklarını koyduğu tahtanın altındaki budak deliğinden kaydırıverdi.

Vay, namussuz Tulum, vaaay! Demek döşemenin altında Zıpır Nami vardı. Nerden girmişti oraya? Nerden girecek projeksiyonun yanındaki kapağı kaldırmış, atlamıştı aşağı. Burası sandıkların, kovaların konduğu bir ardiye değil miydi, öne doğru gittikçe alçalan bir ardiye?..

Tulum'un bütün dalgasını anlamıştım. Yepyeni bir kopya yöntemiydi, bu! Öküz Kont, bu kopya metodunu öğrense Kont'un metodları gibi felsefe notlarına bal gibi sokar, bize de ezberletirdi.

Bir ara delikten inceden bir duman sızmaya başladı. Zıpır Nami, sigara tellendirmiş olacaktı. Tulum Hayri'nin kulağına:

"Duman!" dedim.

Sağına soluna bakındı. Görememişti:

"Delikten!"

Deliğin farkına vardığımı anlayınca kızdı. Ama gene de eğildi, baktı, yükselen dumanı görünce şaşırdı. Nami'nin pis tiryaki olduğunu bilirdik. Ders boyunca duman yükselip gidecekti demek. Bu, Tulum Hayri'nin hiç işine gelmezdi. Sırayı hafiften kaldırdı, ileriye doğru dayandı. Delik tam önüne gelmiş, ayağını da hemen basıp kapatmıştı!

Bütün bunlar iyiydi, hoştu ama, sıranın yer değiştirmesi Öküz Kont'un gözünden kaçmamıştı. Geldi, Tulum Hayri'nin baş ucuna dikildi:

"Sizi biraz rahatsız görüyorum!" dedi.

"Hayır efendim, rahatsız değilim! İyiyim!"

"Allah sıhhat ve afiyet versin! İyi olduğuna sevindim!"

"Sağ olun efendim!"

“Yalnız biraz önce sımsıkı tuttuğun kalem elinden düşüverdi. Sinirlerin biraz bozuk görünüyor!”

“Heyecandan efendim, sınav heyecanı…”

“Herkes heyecanlı ama, kimse senin gibi kalem düşürmüyor!”

“Ben fazla heyecanlıyım!”

“Doğru! Bu heyecan yüzünden koskocaman sırayı bile söktün yerinden!”

“Öyle oldu efendim!”

Eğildi, sıranın altını incelemeye başladı. Tulum’un tabanı tam deliğin üstündeydi.

“Kaldır tabanını be!” dedi.

Tulum birini kaldırdı.

“Öbürünü de kaldır!”

Kaldırdı. Budak deliği çıktı ortaya. Gene hafiften duman çıkıyordu. Hoca eğildi, baktı:

“Duman!” diye bağırdı. Sonra ekledi:

“Işık da yanıyor aşağıda!”

Zıpır Nami, karanlıkta yazacak değildi ya, yakmıştı mumları! “Çık sıradan!”

Tulum çıktı sıradan. Tâ gerilerden boş bir sıra gösterdi:

“Git, otur!”

Öküz Kont bir iki turdan sonra geldi, Tulum’un boşalan sırasına geçti. Dersin sonuna kadar bir daha da kalkmadı. Zil çalınca “Bırakın masanın üstüne kâğıtları!” diye verdi son emrini. Yazanlar bırakıp çıktılar.

Tulum kopyadan umudunu kesince başlamıştı bildiklerini yazmaya.

Oda tenhalaşınca Öküz Kont, sıranın altına eğildi, cebinden çıkardığı kalemi deliğe soktu, tıkır tıkır oynatmaya başladı. Az sonra bir kâğıt boru uzandı. Çektiği gibi aldı eline. Bu, içiçe geçmiş iki yazılı kâğıdıydı, üstünde tarih, Tulum'un adı, numarası bile vardı. Hoca kâğıdı inceledikten sonra gitti, Tulum Hayri'nin başına dikildi:

"Bravo Hayri!" dedi, "Zekânı tebrik ederim!"

Hayri hafiften kızarmıştı:

"Asıl tebrik edilecek sizin zekânız!" diyebildi.

Öküz Kont, sanki Kant'ın metotları üzerinde ders anlatıyordu:

"Felsefe, insan zekâsına düzen vermeyi üzerine aldığına göre…" diye başladı, şöyle bitirdi:

"Sen skolâstik bir düşünce ve anlayış içinde dondurulmuş olan kopya metotlarını yüksek zekânla alt üst ettin. Hakkın olan on numarayı seve seve veriyorum, bravo!"

SANSARI İŞLETİYORUZ

Düdük İsmet:

“Çok oluyor artık bu Sansar Behçet!” dedi.

Güdük:

“Kötü dadandı Hababam Sınıfı‘na kesmeli ayağını!” diye Düdük İsmet’i destekledi.

Refüze:

“Anladık!” dedi, “Çok oluyor, ne yapalım yani. Herif Müdür’ün adamı, o gönderiyor Hababam Sınıfı‘na.”

Domdom Ali:

“Yavşak Şadi de Kel Mahmut’un adamıydı. Yanımızdan geçerken yüzümüze bile bakamıyor şimdi!”

Artık her kafadan bir ses çıkmaya başlamıştı:

“Sansar Behçet’in Yavşak gibi bıyığı yok ki yakalım!”

“Saçlarını yakarız!”

“Bir yerini yakmak lâzımsa yüreğini yakarız! “

“Refüze’nin posta kutusu işe yarayabilir!”

“İşletelim Sansar’ı!”

“İşletelim! “

“Güzel bir kız bulalım peşin… Hergele bir kız…”

“Ulan kızı bulduktan sonra işletmek kolay, kızın resmini bulalım!”

“Bende çoook… Birini yollayayım Sansar’a…”

“Sonra… Altına Refüze’nin posta kutusu… Tamam!”

“İşletelim namussuz Sansar’ı!”

“Kaçıncaya kadar Hababam Sınıfı‘ndan, işletelim!”

“Ne Hababam Sınıfı… Okuldan kaçıralım! Tatlı verildiği günler, Aşçıbaşı‘nın tepesinden ayrılmıyor!”

“Mutfak kedisi, namussuz!”

“İşletelim!”

Tulum Hayri konuşulanları bir sonuca bağlamak için:

“Çocuklar!” diye başladı, “Etütlerde Muavin bile görmeye alışık değiliz, değil öğretmen yardımcısı… Başlıyoruz sinir harbine!”

“Başlıyoruz!”

“İşletmeye de başlıyoruz!”

“Başlıyoruz!”

“Yaz ulan Refüze kızın ağzından bir mektup!”

“Peşin bir fotoğraf bulalım!”

“Fotoğraf hazır!”

“Yutmaz! Hangi enayi kız ona fotoğraf gönderecek… Hem fotoğraf, hem aşk mektubu, nerde bu bolluk!”

“Yutar bu enayi. Yazılışa bağlı!”

“Ben yazayım da, o yutmasın! Behçet Bey diye başlarım, size bir sürprizim var. Önce resmime bakın. Beni tanıyabilecek misiniz. Biraz

dikkatli bakarsanız tanıyacaksınız. Her cumartesi vapurda karşılaşıyoruz. Nasıl, tanıyabildiniz mi? Sizi ebediyete kadar seven Mehlika. Posta kutusu 207. İstanbul. Nasıl?”

“Çok güzel!”

“Yutar mı?”

“Neden yutmasın.”

“Ya yırtıp atarsa?”

“Atamaz. Resmi görünce dayanamaz, Marlen Dietrich’in resmini.”

“Hemen attıralım postaya!”

Etüt zili çalar çalmaz Sansar, kapıda göründü. Daha biz yerimize oturmadan, o kürsüye çöktü. Gazetesini de aldı eline. Tam bu işin erbabıydı Sansar. Fazla bağırıp çağırmıyor, adımızı yazıp doğrudan doğruya Müdür’e veriyordu. İster istemez sustuk. Güdük Necmi:

“Bak ulan Refüze!” dedi, usulca, “Gazeteyi delmiş de bizi gözetliyor!”

“Doğru valla!”

“Ben de diyordum, ne gazete merakı bu… Parti başkanı mısın, müsteşar mı?”

“Bak ulan, gazetenin tarihine! Tam dört günlük!”

Kitaplarımızı açmış, dalgamızı geçiyorduk. Güdük:

“Ben şu Sansar’ın gazete okumasına bitiyorum!” dedi yavaştan, “Şuna bir oyun edeceğim!”

“Nasıl?”

“İsterse beni Müdür’e versin! Ulan dedektif misin, öğretmen yardımcısı mı? Dur sen!”

Güdük en ön sıradaydı. Sıranın altına kaydı. Sansar gazetenin deliklerinden daha gerilere baktığı için görmüyordu onu. Güdük, sıradan çıktı, kürsünün dibine sindi. Kedi gibi dertop olmuştu. Cebinden kibritini çıkardı. (Güdük bütün otlakçılar gibi sadece kibrit taşırdı.) Kibriti çakmasıyla Sansar’ın gazetesini tutuşturması bir olmuştu. Refüze kibriti çakacağını anlamış, gürültülü bir öksürükle sesi maskelemişti.

Gazete birden parladı. Parlamasıyla, Sansar’ın yerinden fırlaması, Güdük Necmi’nin de sıranın altına girmesi bir oldu. Gazeteyi elinden atmış, hem yanışını seyrediyor, hem de kimin tarafından tutuşturulabileceğini kestirmeye çalışıyordu. İşin içinden çıkamayınca:

“Kim yaptı bunu?” dedi.

Güdük:

“Neyi efendim?” diye sordu.

“Gazeteyi?”

“Siz tutuşturup atmadınız mı kürsüden!”

“Neden ben tutuşturup atacakmışım?”

“Ben de onu soracaktım size. Durup dururken bu da ne oluyor diye…”

“Hadi ordan… Kim yaktı bu gazeteyi?”

Gözü Güdük Necmi’deydi:

“Sen tutuşturmuş olmayasın?”

“Rica ederim efendim. Önünüzde oturuyorum yarım saattir.”

Bütün etüt boyunca kimin yapabileceğini düşündü, çıkamadı içinden. Refüze Ekrem en şık kâğıtlardan birini çıkarmış, mektup şişiriyordu. Bir kız yazısı gibi ince inceydi yazısı. Fotoğrafı da aynı isterik yazısıyla imzaladı, koydu zarfa.

“Yarın elindedir Sansar’ın!” dedi.

Bir hafta sonra Refüze izinli çıkanlardan birine posta kutusunun anahtarını vermiş, Akşama da beklediği mektupları almıştı. Tam etüde gireceğimiz sırada iki mektupla girmişti Tefeci Tahir. Biri Refüze’nin kızından gelen mektuptu, öbürü de Hababam Sınıfı‘nın dört gözle beklediği mektup… Kızının mektubunu sonraya bıraktı, beklediğimiz mektubu açtı, geçti kürsüye.

Hababam Sınıfı‘nda çıt çıkmıyordu. Refüze ağzının içine bakıldığını görünce başladı yüksek sesle okumaya:

“Mehlika Hanım, hakikaten sürpriziniz beni çok şaşırttı. Bu cumartesi bütün vapurdaki kızları gözden geçirdim. Size benzeyene rastlayamadım. Her halde vapurda yoktunuz maalesef. Bir bilseniz sizi öyle merak ediyorum ki… Evinizi öğrensem her gün evinizin önünden geçerdim. Hep sizi düşünüyorum gece gündüz. Resminizi masamın üstünden ayırmıyorum. Sizi ne zaman görmek mümkün olacak acaba? Selâmlar! Sevgiler!”

Düdük İsmet:“Vay anasını!” dedi, “Yuttu be!”

“Yutar demedim mi size…”

“Şimdi, Melek’te Marlen Ditrich’in filmi var. Bu cumartesi sinemada randevu verelim!”

“Çok güzel!”

“Resmin kim olduğunu anlar da, uyanırsa enayi?”

“Herif şimdiden tutuşmuş be!”

“Yanıyor, cayır cayır!”

Güdük Necmi kalktı:

“Durun ben onun ateşini söndürürüm!” dedi.

Gitti, Refüze’den gazete istedi. Refüze’nin aklı yatmamıştı bu gazete işine:

“Ne yapacaksın?” diye sordu.

“Hiç! Sansarı bir ıslatacağım tepeden tırnağa!”

“Nasıl ıslatacaksın?”

“Ateşini söndüreceğim, alev alev yanıyor, enayi!”

“Nasıl yani?”

“Görürsün şimdi!”

Gazeteyi aldı, katladı. Gazete satan çocukların, kafalarına geçirdiği kep’lerden yapıyordu:

“Nedir bu?” dedik, “Külâh mı?”

“Külah, Bursa külâhı… Sansar’ın başına geçireceğim.”

Yaptığı kep değildi, büyük bir kâğıt bardaktı, işi bitince çıktı. Yangın kovalarından doldurdu içini. Etüt zili çatınca ayakta dikilenlere çıkışmaya başladı.

“Herkes otursun yerine!”

Boş sıraları kolluyordu:

“Var mı dışarda adam?”

“Refüze var, Şakir var!”

Onların girmesini de bekledi. Herkes yerli yerine geçince Çolak Hamdi’yi çağırdı:

“Al!” dedi, “Beni omuzlarına!”

Çolak böyle işlere bayılırdı:

“Ne yapacaksın omuzlarımda?”

“Sen kaldır da beni görürsün!”

“Kaldır yavaş yavaş!”

Elindekini dökmemek için kıpırdamıyordu. Çolak ayağa kalkınca:

“Yürü kapıya doğru!” dedi.

Kapıyı yavaşça itti, tam kapanmamış, aralık kalmıştı. Kapının üstündeki bu aralığa elindeki kâğıt bardağı sıkıştırdı:

“Tamam!” dedi.

Sıyrıldı, indi aşağı. Rüzgârla açılıp da su dökülmesin diye, çöktü kapının dibine. Hem kapıyı tutuyor, hem aralıktan Sansar Behçet’i gözetliyordu. Böyle beş dakika ya geçti ya geçmedi. Bize dönerek:

“Geliyor!” diye işaret etti.

Herkes işini, gücünü, bırakmış, başını çevirmişti kapıya.

Ayak sesleri geldi, geldi, tam kapıda bir saniye durmuştu ki, içi su dolu külah, Necmi’nin sıkıştırdığı yerden kurtulmuştu. Küt, indi Sansar’ın beynine!

Güdük Necmi, yerine çoktan oturmuş, bizimle birlikte katıla katıla gülüyordu.

Ama Sansar’ın aklı, bu işe bir türlü yatmamıştı. Elini başına tutmuş, ikinciyi karşılamak için savunmasını yapıyordu. Beklediği şey, başına düşmeyince, dikildi karşımıza. Paçasından akan sulara bir göz bile atmadan:

“Kim yaptı bunu?” diye meydan okurcasına gürledi.

Onun bu sert sorusuna sadece fıkırdamalar bir yanıt olabilirdi.

“Söyle Mümessil, kim yaptı bunu?”

Tulum maça çıkıyormuş gibi rahat:

“Mümessil mi dediniz?” diye sordu, “Sınıfta bir Mümessil vardı demek!”

“Sen necisin? Eşek başı mısın bu sınıfta?”

“Siz kapıdan içeri girince ben artık ne başım, ne başkan! Hepsi sizsiniz!”

Sansar Behçet’in durumu bu gibi ciddi tartışmalara hiç elverişli değildi. Çıktı gitti. İkinci bir elbisesi olmadığı için de, kapandı odasına, bütün gece.

KESTANE FİŞEĞİ

Hava soğuk mu soğuktu, yataktan çıkmak istemiyorduk.

Tulum, herkesin yatağını sallıyor, daha olmazsa kolundan tutup çekiyordu:

“Ulan öldünüz mü be?”

Ben Tulum’u atletle dolaşır gördükçe yatağın içinde titriyor, çekiyordum tepeme battaniyeyi…

“Kalkın arkadaşlar, nerdeyse kahvaltı zili çalacak!”

Gitti İnek Şaban’ın başına dikildi:

“Kalk ulan İnek, bir de seninle mi uğraşacağız!”

Neydi sabah sabah Tulum’un zoru? Kimseye rahatlık vermiyor, bir an önce boşaltmak istiyordu yatakhaneyi… Ne gereği vardı bu titizliğin!.. Yatakhane’nin penceresini açtı, zehir gibi bir soğuk girdi içeri… Soğukla beraber, kar serpintileri de düştü yatakların üzerine…

“Kapat!” diye bağırdık.

Yaptığı sululuk yetmiyormuş gibi pencerenin önündeki karlardan iri bir top yapıp İnek Şaban’a fırlattı:

“Kalk ulan İnek!”

İnek’ten önce ben çıktım yataktan. Güdük Necmi dertop olmuş, çekmişti başına battaniyeyi. Tulum herkesi kolundan tutup dışarı attığı halde, Güdük’e ağzını açıp bir şey söylemiyordu. Mutlaka bir dalaveresi vardı Güdük’le… Boş bırakmamalıydı arkalarını. En sonraya kalanların arasında ben de vardım. Bizim dolapların önü boşalınca, Güdük, Hayri’ye sokuldu:

“Nah şu dolap! Bomba gibi kestaneler!” dedi.

İnek’in dolabını gösteriyordu. Anlamıştım bir ayak önce İnek Şaban’ı dehlemenin hikmetini, Yatakhane’den.

“Siz dolabı gösterin!” dedi, “Gerisine karışmayın!”

Bir halkaya geçirdiği en azdan bir düzine anahtarı, teker teker kilide soktu, çıkardı. Bir tanesi kilidin içinde rahatça döndü. “Çın!” diye de yumuşak bir ses duyuldu. Açılmıştı.

Çamaşırların altına saklanmış bir torba vardı. Güdük Necmi’nin dediği gibi iri iriydi kestaneler. Çolak ceplerini doldurdu. Tulum torbanın dibine elini sokmuş, karıştırıp duruyordu:

“Ceviz!” diye söylendi, “Ceviz de var!”

Tulum iki heybe gibi sarkan ceplerinden birine kestane doldurdu, öbürüne ceviz. Sıra pantolonuna gelmişti. Ceplerini doldurdukça, pantolonu belinden sıyrılıyor, pabuçlarının üstüne doğru düşüyordu. Onun da benim gibi kestaneyi daha çok sevdiği belliydi. Yükümüzü tuttuktan sonra indik yemekhaneye…

Cevizle ekmek fena gitmiyordu… Ama İnek’ten korktuğumuz için rahatça yiyemiyorduk.

Tulum mutfağa girdi, çıktı.

Kestaneleri Aşçıbaşı‘ya kavurtturmak istiyordu:

“Ocak’ta iş yok!” dedi.

Çolak Hamdi:

“Kolayı var!” dedi, “Soba!”

Sınıfa girdiğimiz zaman daha bütün ceplerimiz boşalmamıştı.

Çolak Hamdi kestanenin çiğinden usanmıştı artık. Sınıf ortasında, nah şu boy, alâmet bir soba vardı. Ayakları çarpıldığı için tuğlaların üstüne oturtulmuş, üstüne de bir karış kum dökülmüştü. Bir yanıp da kızdı mı bu kumlar, kolay kolay soğumuyordu.

Çolak Hamdi kurşunkalemle bu kumları eşeledi. Pantolonunun cebinde kalan kestaneleri içine gömdü. Bu sırada Güdük Necmi kafasından büyük bir kar topunu, tam kürsünün üstünden tavana yapıştırmak istiyordu.

Kalem Şakir eline harita sopasını almış, ona yapıştıracağı noktayı işaret ediyordu. Herkesin gözü Güdük’te olduğu için Hamdi’nin kuma gömdüğü kestaneleri kimse görmemişti.

Kalem Şakir:

“Tamam!” dedi, “Salla!”

Güdük, tam işaret edilen noktaya kar topunu fırlattı, olduğu gibi yapışmıştı tavana. Susak Cafer’in sandalyesini de kar topuna göre ayarladıktan sonra ayrıldılar kürsünün başından. Yerimize oturmuş, gözlerimizi tavandaki kar topuna dikmiştik. Güdük:

“Erimeye bir başladı mı damlalar tam Susak Cafer’in dazlak kafasına!” diyor, katıla katıla da gülüyordu şimdiden. Biz Susak Cafer’in beynine şıp şıp düşecek damlaları düşünüp gülerken, Susak da girmişti sınıfa. Gözümüzün kuyruğuyla kar topunu kolluyor inecek ilk damlayı heyecanla bekliyorduk.

Susak yoklama fişini eline aldı, dersin on dakikasını gâvur etmek için başladı “efendim!“lere!

Sınıf mevcudu bir eksiksiz tamam olduğu için rahatça oturdu yerine. Geçti Ziya Paşa’ya… Ziya Paşa’yı nedense çok severdi. Onu Tanzimat Edebiyatı‘na sokmaz, Nedim’in, Şeyh Galip’in devamı sayardı.

Anlattı da anlattı… Bir ara adamakıllı coştu:

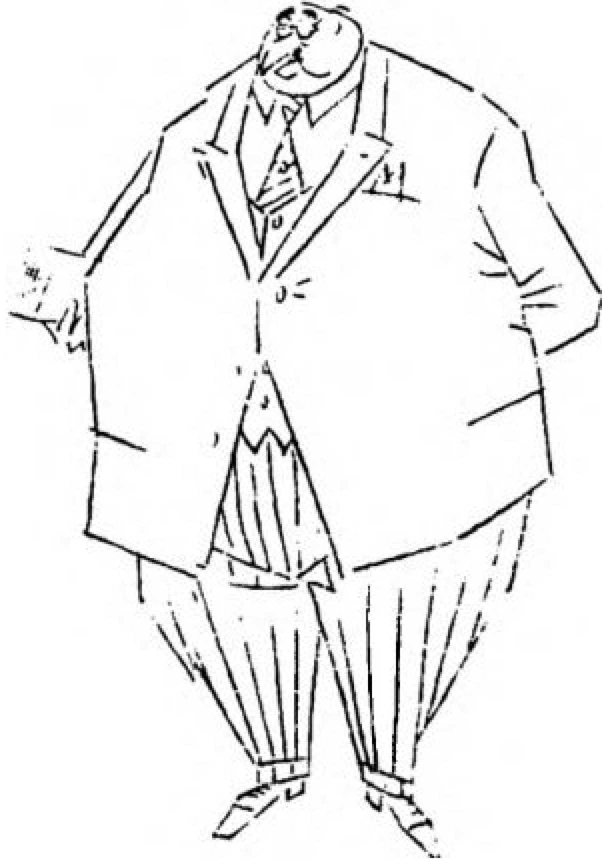
“Ziya Paşa’dan bir beyit bilmeyen adam, adam değildir!” diye bir de cevher yumurtladı.

“Peki efendim!” dedi, “Adam değil de nedir?”

“Eşektir!”

Hırsını alamadığı için:

“Söyle bir beyit Ziya Paşa’dan!” diye bağırdı.

“Durun söyleyeyim! Şacaat arzederken merdi kipti, sirkatin söyler!”

“Mısra istemiyorum, beyit söyle beyit!”

“Benden bu kadar efendim! Beyit bilmiyorum!”

Kalem Şakir lâfa karıştı:

“Hocam, arkadaşımız kurtardı mı kendini?”

“Ne demek o?”

“Yani efendim, siz Ziya Paşa’dan bir beyit bilmeyen eşektir, demiştiniz de… Arkadaşımız sadece bir mısra okudu.”

Güdük hem gülüyor, hem savunmasını yapıyordu:

“Efendim, adamlıktan vazgeçtim, hiç olmazsa eşeklikten affedin!”

“Affettim, eşek değil, sıpasın! Ömrünün sonuna kadar boyda da, akılda da güdük kalacaksın böyle!”

Sonra Şakir’e döndü:

“Sen söyle bir beyit!”

“Söyleyeyim Hoca’m! Bibaht olanın bağına, bir katrası düşmez, bârân yerine dürrü güher yağsa…”

Beyitin tam son kelimesine gelince, önce tavandan iri bir damla sallandı, boşlukta süzülerek geldi, Hoca’nın kafasının en parlak yerine şıp diye damladı. Başını kaldırıp tavana baktığı sırada da, sıcaktan gevşeyen kartopu olduğu gibi indi beynine! Kalem Şakir beytin son mısrasını al baştan edip şöyle tamamladı:

“Bârân yerine dürrü güher inse tavandan!”

Hoca sandalyeden öyle bir hışımla kalktı ki, kendini sobanın yanına dar attı:

“Hangi namussuz yaptı bunu!”

Cevap verecek halde değildik ki, verelim! Sıraların altına kaymıştık gülmekten!

“Söyle Mümessil hangi namussuzun işi bu?”

Tulum Hayri bir cevap vermek zorundaydı. Yerinden tam doğrulacağı sırada “Gümmmm!” diye bir şey patladı sobanın üstünde. Patlamasıyla bütün kumların başından aşağı boşalması bir oldu:

“Ah yandım!”

Çolak Hamdi’nin, kestane gömdüğünü pek azımız görmüştük. Görenler de kartopu festivaline katıldıkları için çoktan unutmuşlardı. Önce Hababam Sınıfı‘nı bir sessizlik kapladı. Sonra birden müthiş bir gülüş sağanağı!

Hoca’nın “Yandım!” demesi boşuna değildi. Kızgın kumlar bol yakasından içeri kaymış olacak ki, olduğu yerde zıplayıp duruyordu.

Yerinden fırlayan, Güdük oldu. Ben Hoca’ya yardıma koştuğunu sanmıştım. Yeni pişmeye başlayan kızgın kestaneleri ceketin eteğine topluyordu teker teker.

Susak Cafer ne düşündüyse düşündü, sınıfın kapısını ardına kadar açık bırakarak fırladı dışarı. Doğru helâya!..

HARDİ Mİ? TULUM MU?

Güdük Necmi Hababam Sınıfı‘nın devamlı otlakçılarından olduğu halde bir kez bile terslenmemişti. Bu işin ustasıydı hani. Sınıfın en azdan yirmi tiryakisini sıraya kor, birine yapıştı mı bir daha üç gün semtine uğramazdı. Üçüncü gün kimin paketine elini uzatsa karşılaştığı sadece güleryüz olurdu:

“Artık boşladın bizi, ne oluyor yani, dargın mıyız?” gibilerden şakalarla bile karşılaşırdı. Sıcakkanlı otlakçılardandı Güdük.

Ama bütün bu kredi bir kokulu sigara, yüzünden, iki paralık oluvermişti. Nerden almıştı bu kokuluyu…

Kel Mahmut, bayram için parasız yatılılara elaltından beşer lira dağıtmıştı. Güdük hangi şeytana uymuşsa uymuş, bir kokulu sigara almıştı bu parayla… Onun köşede bucakta gizli gizli kokulu içmesi Tulum’un gözünden kaçmamıştı.

“Güdük’te kokulu var!” diye ilk haberi verince hepimiz şaşmıştık. Kalem Şakir:

“Zulası nerde?” diye sordu.

“Ne zulası be! Güdük aptallığımıza öylesine inanmış ki zulaya bile boş veriyor. Paket arka cebinde! Dur sen!”

“Kim söğüşleyecek?”

“Ben!” dedi, Tulum, “Sınıfta şakalaşırken götürürüm cebinden.”

Tulum için ufak işti. Kaşla göz arasında yürüttü de…

Hemen helâ aralığına indik. Bakalım Güdük ne yapacak, diye gözlerimizi dikmiştik üzerine. Kalabalıkta paketi çıkaramazdı tabii. Helâda bile içse kokusundan çakacağımızı biliyordu. En iyisi şimdilik birinden uçlanmaktı. Ama kimden?

Biz çoktan tüttürmüştük sigaraları. Güdük işin içinde bir soğukluk sezdiği için, on beş günde bir uğradığı Yamuk Osman'a yanaştı:

"Yok!" dedi Osman hazırlıklı olduğu için.

Bu davranış, Güdük'ün alışmadığı durumdu. Ters ters baktı. Osman:

"Sen yoktan anlamaz mısın? Yok dedik, küfür mü ettik." diye üsteledi.

"Yok demek! Öyle olsun!"

İnek Şaban'a yanaştı:

"Bir sipsi!"

İnek'te de aynı tutum:

"Yok!"

Hayta'ya sokuldu:

"Yok!"

Yıkılmaz Hadi:

"Yok!"

Kalem Şakir'e asıldı:

"Bir sigara!"

"Valla Tulum'dan aldım, yok sigaram!"

Çaresiz Tulum'a yanaştı:

"Sigara!"

Tulum anlamlı anlamlı güldü. Arka cebinden paketi çıkardı: "Yak!" dedi.

Güdük sigarayı almış inceliyordu:

“Ne o, kokuluya mı başladın?”

“Beğenemedin mi?”

“Birinciden başkasını içmezdin de…”

“Neden içmeyeyim. Beleş oldu mu zehir olsa gene içerim!”

Güdük kuşkulanmıştı ama, bozuntuya vermedi. Sigarasını yaktı, çekildi bir kenara. Ama Tulum yakasını bırakacağa benzemiyordu.

“Kokuluyu yakıştıramadın mı bize be? Yani sen mi içersin yalnız?”

Güdük cebine bir el attı, yoktu sigara.

“Namussuz!” dedi, “Yürüttün demek!”

“Bakma kusura. Bir gün de senden içelim dedik!”

Güdük Necmi’yi bu yürütülen paketten çok, tepine tepine gülmemiz deli etmişti. Tulum, paketi cebine koymuyor, yeni gelenlere uzatıyordu durmadan:

“Yakın, Güdük’ten!”

İçenler bile ikinciyi yakıyordu. Kalem Şakir Necmi’ye sokuldu:

“iç!” dedi, “Kendi malın gibi!”

Tulum boyuna söyleniyordu:

“Ulan bak şu otlakçıya… Cepte sigara varken de otlanmak olur mu be! Hadi yokken idare ediyorduk. Varken de yenir mi bu nane? İnsaf!”

Güdük Necmi’nin yüzü tokat yemiş gibi dalga dalga olmuştu:

“Bunu unutma sen!” dedi ezik bir durgunlukla.

Tulum’a oyun edebilecek biri varsa o da Güdük Necmi’ydi. Biliyorduk bu sigara işini koymazdı yanına.

Güdük bizimle sigara içmez olmuştu artık. Öbür sınıfların arasına karışıyor, onlardan otlanamayacağı için de borç harç, sigarayı parayla alıyordu.

Aradan çok geçmedi. Sınıf maçları başlamıştı. Şubelerden biriyle futbol maçı yapmış, yenmiştik. Yatakhaneye pestil gibi girdik. Yendiğimiz için tartışma olmazdı. Patırtı yenildiğimiz zaman olurdu daha çok. Tulum herkesten önce yattı, yatar yatmaz da uyudu. Biz sınıfın döküntüleri, takıma alınmadığımız için her zamanki gibi gevezelik ediyor, yattığımız yerden İnek Şaban'a takılıyorduk.

Helâlardan gelen Karga Bekir:

"Çekin başınıza yorganı… Müdürle Kel Mahmut dolaşıyor!" dedi. Çoğumuz inanmadık ama, gürültüyü de kestik. Teker teker başlamıştık uyumaya.

Güdük Necmi, hiç uyuyacağa benzemiyordu. Bir şeyler kurduğu belliydi, fırladı yataktan. Terliklerini giymeden sokuldu Tulum Hayri'nin yatağına. Cebinden bir kalem çıkardı. Islatıp ıslatıp Tulum'un yüzüne çizgiler çekiyordu. İşini bitirince çıktı dışarı, çok geçmeden küçük sınıflardan bir çocuk girdi:

"Müdür Bey mümesilleri istiyor!" dedi.

Müdür Beyin mümesilleri istemesi olağan işlerdendi.

"Nah yatağı şurada…" dedik. Gitti, önce velensesini çekti:

"Kalk ağabi!" dedi, "Mümesilleri Müdür Bey istiyor!"

Çocuk öğretilmişe benziyordu, çok üstelememişti, biraz da korkudan. Tulum başını kaldırmış aranıyordu:

"Nerde Müdür?"

Karga Bekir:

"Dışarda dolaşıyor!" dedi.

Pijamasının üstünü giydi, düğmelerini ilikledi. Kalem Şakir’in yeni terliklerini de geçirdi ayağına. Bütün bu işleri arkası dönük yaptığı için gece lâmbasında fazla bir şey göremiyordum. Yüzünü benden yana çevirince tutamadım kendimi. Gördüğüm, Tulum Hayri değil, ünlü komik Hardi’ydi. Güdük, bir iki çizgiyle nasıl da benzemişti. Güldüğümü görmesin diye başımı örtülerin içine soktum. Herkes de benim gibi yapıyordu.

Tulum Hayri tam kapıdan çıkarken Müdür, Kel Mahmut’la dikiliyordu kapıda. Tulum’un kendine doğru geldiğini gören Müdür:

“Nereye gidiyorsun?” dedi.

Tulum gözlerini, yumruklarıyla oğuşturuyordu:

“Siz çağırtmışsınız da…”

“Ben mi? Ne zaman?”

“Az önce bir çocuk geldi!”

Tulum’un suratına eğilip bakan Müdür:

“Kimsin sen be herif!” diye şaşkın şaşkın bakıyordu.

“Ben mi efendim? Hayri… Sınıf Mümessili!”

“Sen mi Mümessilsin be! Sen soytarının birisin!”

Kel Mahmut’un gözleri bozuktu. Gözlüğünü düzeltip bakıyordu:

“Hayri! Bu sensin ha! Ben Oliver Hardi’yle karşılaştığımı sanmıştım! Ne benzeyiş!”

“Şaka yapıyorsunuz efendim. Biraz şişmanlığım benzer, o kadar!”

“Hayır, hayır yalnız benzemek değil, tıpa tıp Hardi’sin, Oliver Hardi! Git, yıka suratını!”

Kel Mahmut düşmüştü arkasına Hayri'nin. Onun da arkasında Müdür. Çok geçmeden tam altmış yataktan altmış çeşit gülüş yükseldi.

Kalem Şakir doğruldu yatağından:

“Ulan!” dedi, “Tek kişi yokmuş uyuyan! Ne sınıf be!”

YEMEKHANE BASKINI

Çolak Hamdi:

“Yürüyün!” dedi.

Yürüdük. Yemekhanenin kapısına gelince durdu. Gündüzden hazırladığı anahtarı çıkardı. Cep fenerini kilide tuttu. Sonra anahtarı yerleştirdi deliğe… Sol elinin bir hareketiyle kapı açılmıştı. Güdük Necmi, Düdük İsmet, Palamut Recep arkasından içeri daldılar. Ben merdiven altına erketeye girdim. Yapabileceğim en önemli iş erketecilikti. Mart kedisi gibi miyavlamasını iyi bilirdim çünkü… Bir miyavladım mı, bunu aslından ayırabilecek ne Müdür’e rastlamıştık şimdiye kadar, ne yardımcısına!

Merdiven altında kapıyı kollayacak bir yer bulup yerleşince, ayağımın yabancı bir şeye değdiğini sezinler gibi oldum. Bu bir ayakkabıydı. Hem de içinde canlı bir ayak bulunan ayakkabı… Bu ayakkabı, ilk önce bir kıpırdadı, sonra geriye doğru çekildi. Elimi ister istemez o yana doğru uzattım. Önce bir dize yapıştım. Sonra bir cekete… Kaçmak mı; bir köşeye büzülmek mi gerektiğini hesaplarken karaltı elini uzattı, yapıştı yakama:

“Kimsin sen?” dedi.

Kim olduğumu söylemeye izinli değildim. Tulum Hayri tükürürdü çarkıma.

“Sen kimsin?..” dedim üste çıkmak için!

Sesinden karşımdakinin kim olduğunu çoktan anlamıştım:

Bu hiç kuşkusuz Arap Selim’di. Yani etüt ağabeysi dediğimiz öğretmen yardımcısı… Sansar’ın yerine gelen.

Şimdi ne yapmam gerekiyordu? Ben ancak karşıdan gelecek tehlikeyi bildirecek bir erketeciydim! Arap, karşıdan gelmiyordu, ayağımın dibinde bitmişti birden. Sorular sorulmuştu ama, ne benden bir yanıt geliyordu, ne de karşımdakinden… Neden sonra:

“Sen sakın Hababam Sınıfı‘ndan olmayasın!” dedi.

“Hayır değilim, Hababam Sınıfı‘ndan değilim!”

“Yutturamazsın!”

“İster yut, ister yutma!”

Arap Selim çok kuvvetliydi, kaçmak istesem bile kaçamayacağımı anlamıştım.

“Kooperatifi soydunuz, şimdi sıra mutfakta öyle mi?” dedi. Her şeyi biliyordu. Akşamdan ambardan alınan çaylardan, peynirlerden bir gece kahvaltısı tertipleyeceğimizi de biliyordu demek…

Ne olursa olsun, neler bilirse bilsin, o da benim gibi bir erketeciydi, ama kimin erketecisi?.. Müdür’ün mü, Kel Mahmut’un mu?

İçerdeki arkadaşlar şu halde tehlikedeydi… Onlara tehlikeyi haber vermek için kendimi sıkmam gerekmezdi. Kuyruğuna basılmış bir kedi gibi bağırmam yeterdi:

Gözlerimi yumdum, dilimi damağıma yapıştırarak miyavladım: “Miyavvv!”

Arap Selim, bu “Miyav”ın ne demek olduğunu hemen anlayamadı. Yemekhanedeki patırtıların arttığını duyunca bir erketeci sinyali olduğunu anlamakta gecikmedi, cebine davrandı. Çıkardığı şeyi ağzına getirdi:

“Fırrrt. Fırt!!!..”

Bizimkiler her halde mutfağa verilen çayı, şekeri, peyniri bulmuşlar, çaydanlığı havagazında yeni kaynatmaya başlamışlardı. Kimbilir, belki de hafiften bir kahvaltıya başlamış da olabilirlerdi. Arap Selim’in düdüğünden önce, benim verdiğim sinyal yürürlüğe girmiş, elinde bir çaydanlıkla Düdük İsmet dışarı fırlamıştı. Arkasında kucağında ekmeklerle Güdük Necmi… Onun arkasından da…

Arap’ın düdüğü de yapacağını yapmış, ortalığı alt üst etmişti. İlk koşanlar Müdür’le Kel Mahmut’un karaltısından başka bir şey değildi. Arkasından gece bekçisi, öğretmen yardımcıları…

Kısacası, bizim Tufacılar çetesi baskına uğramıştı. Lâmbalar yanınca her şey aydınlanıvermişti. Çıyan Sadi, demek tam vaktinde yetiştirmişti raporunu…

Bizi tuttukları gibi Revir’e kapattılar.

Revir’de Fen Kolundan Ali İhsan yatıyordu, idrar tutukluğundan. Biz girdiğimiz zaman uyuyordu, gözlerini açtı. Ters ters söylenmeye başladı:

“Ahır mı burası be! Biraz yavaş yürüyemez misiniz!”

Bizim çete reisi Çolak Hamdi işi pişkinliğe vurdu:

“Kusura bakma,” dedi, “Sen uyumana bak!.. Bizim uykumuz kaçtı da…”

Biraz yumuşar gibi oldu:

“Neden kaçtı uykunuz?”

“Neden olacak, mide kazıntısından.”

“Anlayamadım…”

“Ne var anlamayacak… Midemiz kazınınca uyuyamadık… Şöyle bir mutfağa inelim de bir kolayına bakalım dedik… Müdür buraya yolladı. Kim bilir derdimize bir çare bulacaklar her halde.”

Güdük Necmi gerisini getirdi:

“Yani, senin anlayacağın dertliyiz!”

Geçmiş olsun bile demeden arkasını döndü, dönmesiyle uyuması bir oldu.

Çolak Hamdi, buraya niçin atıldığını çoktan unutmuştu:

“Arkadaşlar!” dedi, “Bu arkadaşın ne derdi var?”

Ben:

“İdrar tutukluğundan!” dedim, “Olsa olsa… “

“Ne demek idrar tutukluğu?”

“Yani işeyemiyor”

“Nee?.. İşeyemiyor mu?”

Ben hastanenin gediklisi olduğum için doktorun onu nasıl işettiğini anlattım.

“Vah zavallı!” dedi, Çolak, “Ben onu sondasız da işetebilirim!”

“Aman!” dedi, Güdük Necmi, “İşet de görelim!”

“Siz galiba tıpta hipnotizmanın ne demek olduğunu bilmiyorsunuz. Hipnotizma ile her hastalık tedavi edilebilir. Sözgelişi geçenlerde Almanya’da…”

Bütün tıp olaylarının örnekleri hep Almanya’dan verildiği Hitler devrini yaşıyorduk. Ama Güdük Necmi, hiçbir öğretiye, aklı yatanlardan olmadığından, biraz da kışkırtmak için:

“Atma!” dedi, “Yap da görelim!”

“Kolay! Yalnız bazı araçlara ihtiyacım var… Ali İhsan, kendiliğinden uyumasını becerebildiği için yeniden uyutmaya hiç gerek yok… İşin, başarı ile biteceğine bir işaret bu… Sonra bana bir şişe suyla bir de tas…”

Güdük, revire açılan helâ kapısından daldı içeri… Döndüğü zaman bir şişe suyla boş bir konserve kutusu vardı elinde.

“Olur mu?” diye sordu.

“Mükemmel!” dedi, Çolak “Ver bakalım!”

Şişeyle kutuyu aldı:

“Arkadaşlar, sizden ricam “telkin” işini siz idare edeceksiniz!”

“Nasıl telkin bu?”

“Bilinç altına işlemesi zorunluğunu siz sağlayacaksınız!”

“Nasıl?”

“Çok kolay!.. Hep birden bir çiş korosu tutturacaksınız!”

Çolak pek bilimsel konuşuyordu:

“Canım açıkla da anlayalım. Kültürümüz o kadar elverişli değil!” dedik.

“Yani hep birden çişşş diyeceksiniz o kadar!”

Gitti, baş ucuna dikildi, şişedeki suyu sol eliyle yukardan konserve kutusuna boşaltmaya başladı:

“Şırrr!!!”

Biz de hep birden tempo tutturuyorduk:

“Çişşş!!!” Sesler az sonra birbirine karışmaya başladı:

“Şırrr! Çişşş! Şırrr! Çişşş!”

Şişe boşalmıştı… Bu sefer konserve kutusundaki suyu şişeye doldurup kutuya daha yukardan boşaltmaya başlamıştı.

Ali İhsan sıkıntılı bir uyku çekiyordu. Yüzünün gergin çizgilerinden pek rahat uyumadığı kolayca anlaşılıyordu. Sidik torbası her halde bir tulum gibi şişmiş olacaktı. Çolak, gözlerini onun gergin yüzüne dikmiş sonucu bekliyor, işini sabırla sürdürüyordu.

Palamut Recep:

“Ulan Çolak !” dedi, “Vazgeç bu işten! Doktor sondayla bile zor işetiyor bu adamı!”

“Sondayla zor işer tabii… En bilimsel hipnotizma metodu bu, uyguladığımız!”

Biz perdeyi biraz daha yükseltmiştik:

“Çişşş!”

Çolak, başıyla bizi gayrete getiriyordu:

“Hadi hep birden, çişşş!..”

Ali İhsan’ın yüz çizgileri birden gerildi, kaşlarının arasındaki açı, yukarıya doğru sivrildi. Dik bir çizgi haline geldi… Sonra yavaş yavaş açılmaya başladı. Açıla açıla düz bir çizgi oluverdi.

Çolak:

“Aferin oğlum!” dedi, “Fakiri mahçup etmedin!”

Sonra bize döndü:

“Kesin artık! Tamam!”

“Ne tamam mı?”

“Oldu! Şimdi Arif Efendi gelsin de çarşafları değiştirsin!”

Elindekileri Güdük Necmi’ye uzattı:

Yavaşça battaniyeyi kaldırdı. Yatak sırıksıklamdı.

“Al bunları, nerden aldınsa oraya koy! İz kalmasın ortada…”

Yataklarımızın üstüne oturduk, oyunun sonunu beklemeye başladık.

Müdür ertesi sabah Disiplin Kurulu’nu toplamış, birer hafta okuldan uzaklaştırmayı dayamıştı gözümüze… Bu, o kadar önemli değildi, tam bir hafta kimbilir kaç cebir, kaç kimya kaynayıp gidecekti. İşin en acı yanı, açlığın bir ceza haline getirilmiş olmasıydı.

Bu cezanın adı, Müdür’e göre tart değil, katıksız hapisti. Yani bir ekmek, bir su…

Revirin kapısında hademelerin en lâftan anlamazı nöbet bekliyor, kuş uçurtmuyordu içeriye… Müdür sık sık geliyor, helâ duvarı gibi bir suratla bizi denetliyordu.

Güdük bir akşam yemeğinden sonra Tulum Hayri’den sinyal almış, helânın penceresinden aşağıya bir ip sallamıştı. Revirin kapısındaki nöbetçi, kuş uçurtmamak için sabaha kadar dikile dursun, biz kayıntı sepetini çoktan çekmiş, çoktan bolluğa kavuşmuştuk.

Tulum kendi midesinin ayarına göre bol salam, sucuk, pastırma, helva yollamıştı bize… Bunların arkasında hepimizi deliye döndüren bir sürpriz daha çıktı: Bir galon şarap!

Bir anda şenlenivermişti, revirin içi… Daha da bekleyecek halimiz yoktu… Gelenleri hemen paylaşarak girmiştik yataklara… Herkes sucuğunu ne olur ne olmaz diye bir gazeteye sarıp yatağının içine saklamış, hem yatıyor, hem kayıntılara yumuluyorduk…

Şarap şişesi Palamat Recep’in yatağından ayaklandı, teker teker bütün yatakları dolaştı. Tam Güdük’ün yatağına gelince bir buçuk litrelik şişe yarıya inmişti. Şişe tornistana geçeceği sırada Ali İhsan:

“Ulan, biz adam değil miyiz be!” diye diretti, Güdük:

“Dokunur sana!” dedi, “Hastasın sen!”

“Ulan atın ölümü arpadan olsun be! Verin şu şişeyi!”

Güdük bir türlü kıyamıyordu:

“Şarapta tanen denilen bir madde var, dokunur!”

“Canım dokunur da ne yapar?”

“Ne mi yapar, idrar yollarını bir tıkadı mı danalar gibi bağırtır seni!”

“Bağırttıracaksa beni bağırttıracak. Ulan ver şunu be!”

Çolak Hamdi ne düşündüyse düşündü:

“Ver de çeksin!” dedi.

Güdük ister istemez uzattı ona:

“Al da zıkkımlan!”

Ali İhsan, dudaklarını şişeye yapıştırdı, lık lık indiriyordu gövdeye… Niyeti bozuktu İhsan’ın, şişenin dibini görmeden bırakacağa benzemiyordu.

Güdük fırladığı gibi kaptı elinden.

“Namussuz!” dedi, “Karşımızda haşlanmış patatesleri atarsın mideye… Ulan aç mısınız, tok musunuz sormazsın… Eline şişe geçince de dibine darı ekmeden bırakmazsın!”

Tam şişeyi kaldırıp dikeceği sırada, revirin kapısı açıldı, baktık Müdür! Sucukları salamları yatağın içine zula ettik hemen. Bizim için bir tehlike yoktu ama, zavallı Güdük şişe elinde, Ali İhsan’ın ayakucunda apışıp kalmıştı. Müdür gözlerini açarak yürüdü üzerimize:

“Nedir o?”

“Şişe efendim!”

“Ne şişesi?..”

Vereceği yanıt Güdük’ü bizden ömrü boyunca ayırabilirdi. Bir okuldan uzaklaştırma cezası almıştı, bir daha alırsa…

Güdük de bu felâketi bir anda kavramış, sapsarı kesilmişti. Ama onun şaşkınlığı kendini toplamasına hiç de engel olmamıştı:

“Efendim bu şişe mi?” dedi, “İdrar şişesi!”

“Kimin idrarı?”

“Ali İhsan’ın!”

“Ne geziyor elinde senin?”

“Kokuyor efendim! Helâya bırakacağım!”

Ali İhsan’a kötü kötü baktı:

“Öldün mü be!” dedi, “Helâda yapamaz mısın çişini!”

Ali İhsan’dan bir ordubozanlık bekleyebilirdik. Zaten yatağa işeme işinden sonra kızıyordu bize. Yanlış anlaşılmasın, biz işettiğimiz için değil, onunla alay ettiğimiz için!

“Efendim!” dedi, “Doktor idrar muayenesi yapacak da… yirmi dört saatlik idrarımı topluyorum!”

“Aman damlasını ziyan etme! Sana toplama diyen mi var? Tahtırevan mı istiyorsun helâya gitmeye!”

Zoraki olsa da güldük… Müdürümüz espri yapmıştı. Hem de en dar zamanda…

“Görmeyeyim bir daha bu pis şişeyi!”

Sonra Güdük’e döndü:

“Bırak helâya şunu!”

Müdür geldiği gibi gitmişti ama, Güdük Necmi helâ aralığından bir türlü dönemiyordu. Giderken kendi ayağıyla gitmişti ama, gelirken Çolak Hamdi’yle, Palamut Recep’in kolunda geldi, askıda!

SAYENİZDE HOCAM!..

Çolak Hamdi:

“Bütün hayatı elçiliklerde geçmiştir, Avrupa’da…” diye başladı. “Söz gelimi Berlin’de…”

Susak Cafer’in çalı süpürgesini andıran kaşları birden kalktı yukarı:

“Ne, Berlin’de mi?”

“Hayır efendim!”

“Nerde?”

Avrupa’da elçilik yapan bir adam, Berlin’de yapmazsa başka nerelerde yapardı?

“Roma’da…” diye salladı.

“Bırak Roma’yı… Başka?”

“Paris’te… Bir de…”

“Aferin! Başka?”

“Londra’da!..”

“İşte böyle!.. Paris’te, Londra’da sefirlik yapıp dururken…”

Ön sıradan Güdük Necmi yetişti imdada.

“İran!”

Neyin nesiydi bu İran!.. Bir şey anlayamamıştı. Güdük biraz daha açmak için ekledi:

“Elçilik…”

“Efendim, İran elçisiyle tanışarak edebiyat konuşmaları yapmaya başladı.” Güdük başını yukarı, yukarı kaldırarak “Hayır, yanlış!” demek istiyordu.

“İran elçisiyle…”

Domdom Ali dayanamadı:

“At bir şeyler!” dedi, gerilerden…

“Evet efendim, İran elçisiyle ata binip gezintiler yapmaya başladı. Derken…”

Güdük ipin ucunu kaçırmıştı:

“Tahran’a gidiyor be! Elçi olarak…” diye düzeltmeye çalışıyordu. Küp Arif:

“Lüsyen Hanım!” diye bir şey attı ortaya. Çolak derleyip topladı:

“Tahran’a elçi olup giderken Lüsyen Hanımı da birlikte götürdü. Lüsyen Hanım’ın sarı saçları vardı. Bu saçlar hâlâ Edebiyat Müzesi’nde saklanmaktadır. Cenap Şahabettin Bey bu Lüsyen Hanım’a âşıktı… Bütün şiirlerini onun için yazardı.”

“Ne dedin, ne dedin? Cenap Şahabettin mi dedin.”

Tulum Hayri işin sarpa sardığını anlar gibi olmuştu.

“Dikkat!” diye yavaştan seslendi, “Dikkat, sağa bak!” Bütün başlar kapıdan yana dönmüştü. Ara sıra Müdür camdan bakar, Hoca’yı da, çocukları da gözden geçirirdi. Ama şimdi kapıda Müdür falan yoktu. Susak Cafer başların kapıya döndüğünü görünce telaşlandı:

“Susun Çocuklar… Anlat Oğlum Abdülhak Hamit demek istiyorsun değil mi? Evet Hâmit elçi olarak Tahran’da bulundu. Firdevsi’yi, Hâfız’ı inceledi. Anlat eserlerini… Neler yazdı?”

Güdük, Kalem Şakir’den duyduklarını aktardı Çolak Hamdi’ye:

“Tiyatroları Eşber… Tezer…”

Çolak işittiklerini bir biçime sokmaya çalışıyordu.

“Tahran’da bir tiyatro vardı. Bu tiyatroda Eşber adında bir… bir…”

Başlarımız kapının camındaydı. Gözleri bozuk olan Cafer Hoca bir şey göremiyordu ama bizim bakışlarımızdan Müdür’ün kapıda durduğunu sezinler gibi oluyor, telaşlandıkça telaşlanıyordu. Ya Müdür içeri girerse!.. Bu ayakta, kazık gibi dikilen adam, hiç de yüz güldüreceğe benzemiyordu:

“Otur yerine!” dedi, “Çalışmamışsın! Yıkıl!”

“Aman efendim, bütün gece çalıştı!”

“Susun be! Çalışmamış işte!”

“Nasıl olur! Yatakhanede bile çalıştı bütün gece…”

“Ver hüviyetini bakalım! Sana sıfır veriyorum. Adın neydi?” Müdür, yanlışlıkları önlemek için “hüviyet” taşımak zorunluluğunu koymuştu bizlere. Öğretmenler kimliğimizi görmeden not atamıyorlardı.

“Ver hüviyetini!”

“Kaybettim! Sinemada düşürmüşüm!”

“Ver diyorum!”

“Yok!”

Şimdi ne yapmalıydı. Gözleri kapıda, sordu:

“Adın ne?”

“Babam Ahmet der bana!”

“Canım uzatma! Nüfusta ne yazılı?”

“Ahmet Hamdi!”

“Soyadın!”

Gerilerden biri ekledi:

“Tanpınar!”

“Sıfır veriyorum!”

Bu sıfırı deftere geçirmek için sayfalan çevirip duruyordu. Bir de tersinden başa doğru çevirdi. “Yok böyle bir isim!” dedi, “Söyle, adın, soyadın!”

Çolak Hamdi çoktan yerine geçip oturmuştu bile. “Söylesene!”

Başını defterden kaldırıp baktı. Ayakta kimseler yoktu. Üstelik bütün başlar Tulum’un bir İşareti üzerine kapıdan yana dönmüştü. Fısıltı halinde bir ses, sıraları dolaşıyordu:

“Müdür… Kapıda…”

Güdük Necmi, ilkokulda ezberlediği bir şiiri tekrarlıyordu: “Camda kocaman bir arı… Kanatları siyah, sarı…”

Hafiften bir gürültü başlamıştı. İşi örtbas etmek için Cafer Hoca, defterden bir numara okudu:

“469!”

“Küp Arif! Küp!”

“Susun be! Kalk, anlat! Şeyi anlat. Hâmit’in tiyatrolarını!”

Küp Arif, sınıfın sayılı palavracılarındandı.

O da bütün sınıf gibi Edebiyatın yüzüne bakmamış, Kel Mahmut’un korkusundan Tarih çalışmıştı. Önce “Tiyatro” kelimesinin çağrışımları üzerinde durdu:

“Tiyatro iki çeşit olur. Dram, Komedi… Hâmit komedi yazmamış, Dram yazmıştır. Dram demek… Komediden farklı olarak güldürmeyen, korkutan, ağlatan tüylerimizi diken diken eden…”

“Bırak bunları, Hâmit’e gel!”

“Hâmit ünlü tiyatrocularımızdandır. Darülbedayi’den önce Güllü Agop Tiyatroyu kurduğu sıralarda Gedikpaşa’da… Namık Kemal’in Vatan yahut Silistre adlı eseri oynanmıştı. Namık Kemal bu yüzden Magosa’ya sürülmüştü. Onun yerine Hâmit geçti. O sıralarda Hâmit de şiirler, tiyatrolar yazmaya başlamıştı. Namık Kemal, Hâmit için çok miskin adam demiş. Hâmit de, hayır ben miskin değil, sakinim cevabını vermiş. Hâmit çok iyi dans ederdi, Londra sosyetesinde müthiş sükse yapmıştı. İngiliz kadınları bayılırlardı Hâmit’e. Zaten yakışıklı adamdı. Tek gözlük takardı. Bu yüzden ona dâhi-i âzam ünvanı verilmiştir. Öyle eserler yazmıştır ki İngiltere’de, İngilizler Şekispir’in sanmışlar. Bu yüzden İngilizlerle aramız açılacaktı. Hâmit Hindistan’da karısı Fatma için büyük eserler yazdı. Çok fazla içki içerdi. Bir gün ona zamanın Hariciye Nazırı bir toplantıda Ekselans demiş, siz büyük bir devlet adamı… Büyük bir şair… Aynı zamanda çok büyük bir şahsiyetsiniz. Hâmit de demiş ki; ben bu anda sadece bir sarhoşum, demiş. Ya işte Hâmit böylesine büyük bir adamdı. Abdülhamit’e Avrupa’dan yazdığı raporlar için Edebiyat tarihimize geçmiştir, bu tarihi raporlarla meşhur olmuştur.”

Tulum Hayri palavraların ardı arkası kesilmeyeceğini anlayınca dayanamadı:

“Kes ulan!” dedi.

Küp Arif, Makber’e geçmişti. Fatma’nın Bombay’dan gelirken nasıl öldüğünü, Beyrut’ta nasıl gömüldüğünü yana yakıla anlatıyordu ki başlar bir işaretle kapıya döndü, Susak Cafer yeniden telâşlanmıştı:

“Yeter!” dedi.

Küp Arif kendi başarısından, kendi sarhoş olmuştu. En azdan bir aferin bekliyordu. Susak, çatık kaşlarıyla onu tepeden tırnağa bir süzdü:

“Eh! Bu kadar olur!” dedi. “Ver hüviyetini!”

Küp Arif öylesine heyecanlıydı ki, hocanın sözlerinden hiçbir şey anlayamamıştı. Başarısından emin, ağzı kulaklarında sırıtıp duruyordu. Kendine doğru kürsünün üzerinden uzanan eli eğilerek sıktı. Olsa olsa bu el

kutlamak için uzanmış olabilirdi. “Estağfurullah Hocam.” dedi, “Sayenizde…”

Susak, deliye dönmüştü:

“Ver hüviyetini diyorum!” dedi, “Sana da sıfır!…”

İZİN KAĞIDI

Pabuçların dama atıldı Şakir'ciğim artık. Bir Yenice'sine izin kâğıdı veremezsin bundan sonra. Müdür, bu işi kökünden çözümleyip attı. Herifte ne kafa var beee!.. Hitler kafası… Yatakhane'ye yeşil izin kâğıdı… Revir'e sarı… Dışarıya da kırmızı… Matbaada şakır şakır bastırmış… Üstüne tarih… Altına imza…"

Kalem Şakir yaptığı karikatürden başını kaldırdı… Hiç umursamadan:

"Adı, soyadı yazılıyor mu?" diye sordu.

"Kimin adı, soyadı be?"

"İzin alanın!"

"Ne gereği var adını, soyadını yazmanın! Kâğıdı alan geçiyor kapıdan…"

"Yürümez bu iş!"

"Bal gibi yürür, neden yürümesin!"

"Çivisi çıkar bunun da…"

"Hiç de çıkacağa benzemiyor. Kapıda Recep Ağa! Kuş uçurtmuyor vallaaa!"

"Kuş uçurtmuyor mu? Ben karga bile uçururum kızdırma kafamı!"

"Sonra sen uçarsın, karga uçurayım derken!"

Haklıydı Çolak Hamdi. Gerçekten de kuş uçurtmuyordu Recep Ağa… Ayaklarında, diz kapaklarını aşan çulluk çizmeleri… Cezaevi nöbetçisi gibi kapıda gidip geliyordu boyuna!.. Önce uzatılan kırmızı izin kâğıdını alıyor eline, altını üstünü imzasını, tarihini inceledikten sonra, sıra izinliye geliyordu. Sırtındaki paltodan başındaki kaskete kadar gözden geçiriyor, ona hayatını bağışlıyormuş gibi, "Geeç!" diyordu.

Kalem Şakir sordu:

“İzin kâğıdı kimde kalıyor? Kapıdan çıktıktan sonra?”

Çolak Hamdi alaylı alaylı güldü:

“Boşuna kafanı yorma!” dedi, “Bunları senden çok önce düşünmüşler. İzin kâğıdını, Recep Ağa, cart diye yırtıyor ortadan… Yarısı izinlide kalıyor, yarısı da kendisinde…”

“Ne yapıyor Recep Ağa bu kendisinde kalan parçayı?..”

“Ne yapacak… Atıyor kapının arkasındaki çöp kutusuna!..”

Kalem Şakir, çizdiği köpeğin ağzına iri bir kemik vermeye çalışıyordu… Çolak Hamdi:

“Başa çıkılmaz bu Müdür’le!” dedi, “Herif Doğu’da Emniyet Müdürlüğü yapmış, cezaevine çevirdi mektebi be! Bütün parmaklıklar, bodrum pencereleri vıcık vıcık katran! Geçebilirsen geç! Kuş uçurtmuyor vallaaa!..”

Kalem Şakir köpeğin ağzına kemiği vermişti artık:

“Ben uçururum!” dedi, “Kuş değil, karga bile uçururum!”

“Atmaaa!..”

“Uçururum dedim mi, uçururum ben!”

“Sen, Kel Mahmut’un imzasını atar, alırsın, Yenice sigarasını! Nerde o bolluk!..”

“Bolluk kalkar, yerine darlık gelir… Bir Yenice, bu sefer, olur iki, üç Yenice! Sürümden kazanırken, tutar değerden kazanırım. Öküz Kont söylüyordu geçen gün… Malın azlığı, değer yaratırmış… Bizim piyasa yükseldi demektir bu gidişle!”

“Eğer boyun kırıp izin koparmayı düşünüyorsan, boşuna!”

“Ben mi, boyun kıracağım izin için?”

“Kırmızı izin kâğıtları Müdür’ün çekmecesinde!.. Bizim Kel Mahmut’tan izin koparmak için nafile umutlanma! Yetkisini Müdür aldı elinden… Kel, ancak hamama yollayabilir seni, aşağıya … Bir de Revir’e gidersin, o kadar!”

“Bilirsin ki ben, müşterilerimi, yetkililerin huzuruna çıkarmam. Eğer dışarda bir işin varsa açık söyle, bir şeyler yaparız! Yalnız iki tekliğini keserim!”

“Neee? İki teklik mi? Senin gibi fırsat düşkününe yüz suyu dökeceğimi mi sanıyorsun… Kendi işimi, kendim görürüm ben!”

“İyi ya!.. Ne kafamı ütülüyorsun sabah sabah!”

“Ben kumarcıyım beee!.. Bir haftaya kadar kestiğin izin kâğıdıyla Recep Ağa’nın önünden herhangi bir izinliyi geçirebilirsen sana beş kağıt! Anladın mı arkadaş!”

“Var mı beş kâğıdın!”

İşte bu Çolak Hamdi’ye açıktan açığa “Hakaret” ti… Onun bir yanı Çukurova’ya dayanıyordu, Çukurova’nın pamuk tarlalarına… On gündür kıramadığına göre, paracıkları kuzu kuzu yatıyordu cebinde. Tepesi atmıştı Çolak’ın:

“Benim her tarafım para be!” dedi, “Sen nerden bulacaksın beş kâğıdı, onu düşün!”

“Bunu iyi bildin işte. Bende beş kâğıt ne arasın! Ama bahse tutuşmak cesaretini gösterebilirsen, toplarım şundan bundan!”

“Ben hazırım!”

“Ben de hazır sayılırım! Neydi iddiamız!”

“İzin kâğıdıyla adam çıkaramazsın, diyorum ben!”

“Yoook! Öyle demedin!”

“Ne dedim!”

“Bu Recep Ağa kapıdayken, kapıdan kuş uçurmaz dedin… Ben de dedim ki, kapıdan kuş değil, karga bile uçururum ben!..”

“Bırak lâf ebeliğini be! Recep Ağa’nın önünden, izin kâğıdıyla adam geçirecek misin, geçirmeyecek misin, onu söyle!”

İş büyüyordu.

Kahvaltıdan çıkanlar, teker teker düşüyorlardı. Bu çekişmenin kızıştığını görenler, birikiyorlardı başlarına…

Kalem Şakir, karikatürünü tamamlamış, konuyu dağıtmamak için koymuştu çekmecesine:

“Amma da uzattın haaa!..” dedi, “Bütün sınıf tanık olsun ki… Ben üç gün içinde Recep Ağa’nın önünden kendi düzenlediğim kırmızı izin kâğıdıyla adam çıkaracağım… Çıkaramazsam Çolak Hamdi’ye benden beş kâğıt!”

Çolak güme gittiğini anlar gibi olmuştu. Durumu kurtarmak için bir çıkış yapmak zorunda kaldı:

“Çık parayı! Bak, Hayri! Al,, peşin peşin şu beş kâğıdı benden!”

Sıra Şakir’deydi… Elini soktu cebine… Çıkara çıkara tam otuz kuruş çıkardı. “Bak, Necmi!” dedi, “Tamamla şu otuz kuruşun üstünü. Topla arkadaşlardan… Üç gün sonra faiziyle verirsin geriye!”

Beş dakikada beş lira toplanmış, inmişti Hayri’nin cebine.

Kalem Şakir için, zorluğu yoktu bu işin… Ertesi gün Müdür’ün odasından kırmızı izin kâğıdıyla çıkanları kolladı … Onları çekti bir kenara, kulaklarına bir şeyler söyledi. Döndükleri zaman teker teker Kalem Şakir’i görüp eline bir şeyler tutuşturuyorlardı. Bunlar kapıcının yırttığı izin kâğıdının öbür parçalarıydı.

Kalem Şakir'i o akşam yatakhaneye giderken cümle kapısının arkasındaki çöp kutusunu karıştırırken gördüm. Yanaştım yanına:

"Kolay gelsin!" dedim. "Ne arıyorsun?"

"Çolak Hamdi'nin beş kâğıdıını!"

"Biraz zor bulursun bu sefer!"

Avucundaki yırtık kâğıtlarla doğruldu. Birazını tekrardan attı kutuya… Elinde üç dört tane kırımızı kâğıt parçası kalmıştı.

"Anladım!" dedim, "İzin kâğıtlarının parçalarını arıyorsun!"

"Yani…" dedi, "Çolak Hamdi'nin beş kâğıdının parçaları demek istiyorsun!"

"Öyle görünüyor!"

Bu işin içinden de çıkacağa benziyordu, Kalem Şakir.

Sabahleyin erken kalkmış, sınıfa geçmişti. Ben içeri girdiğim zaman, izine gidenlerden aldığı parçaları, çöp kutusundan topladıklarını ucuca getirmeye çalışıyordu.

"Nasıl?" dedim, "Birbirini tutanlar oluyor mu?"

"Eh! Şimdilik üç izin kâğıdı istenene verilmek üzere hazır…"

Elinde jilet, izin kâğıtlarının yırtılan yerlerini ustalıkla kazıyor, ek yerlerinden kolalayıp yapıştırıveriyordu… Sıra geliyordu tarihlere… Bu da Kalem Şakir için bir mesele değildi, tabii… 3'ü 8 yapmak kadar kolaydı onun için.

Etüt başlayınca çıktı kürsüye: "Çocuklar!" dedi, "Yeni izin kâğıtlarınız gelmiştir. İhtiyaçları olanlar bana baş vurabilirler. Yalnız bu ilk parti için bir şartımız var… İzin kâğıtları, hiç bir ücrete tabi olmadığı için, izinli çıkmak isteyenleri seçmek hakkı da benim olacak. Sizden ricam bu kadar. İsimlerinizi şimdiden yazdırabilirsiniz! Bekliyorum!"

Sinsi sinsi güldükten sonra da şunları ekledi sözlerine: “Önümüz Yılbaşı… İzin kâğıtları ücrete tabi değil dedimse, hediye getirmek de yasak demedim. Canınız ne isterse getirebilirsiniz! Bir kutu lokum. İyi bir kitap… Bir dolma kalem!”

Çolak Hamdi, arka sıralardan bağırdı:

“Avucunu yala! Çayı görmeden paçaları sıvıyorsun, ama, çuvallayacaksın sonunda!”

Tulum Hayri:

“Ben kalıbımı basarım ki çuvallayacak olan sensin!”

Çolak Hamdi’ye, Tulum’dan hoşlanır denemezdi. Sınıfta söz sahibi olmak için, önce Tulum’u devirmenin gerekliliğine inananlardandı. Devirmek… Daha olmazsa durumunu sarsmak… Elebaşı olacak tiplerdendi Çolak… Böyle özellikleri yok değildir doğrusu…

Kalem Şakir kısa kesmek için:

“Kayıtlar başlıyor!..” diye bağırdı, “Kesin gırgırı!”

Gerçekten kayıtlar başlamıştı. Tek başına arka sıralardan birine çekilen Kalem Şakir, izin için başvuranların dertlerini dinliyordu. İnek Şaban’dan, Adıbelli’ye, Sivaslı Karga Bekir’e kadar, kimler başvurmuyordu ki… Üç izin kâğıdı vardı cebinde… Henüz bu kâğıtlar için kimlere “Peki” dediği belli değildi… Neden gizli tutuyordu bu işi… Çolak Hamdi’nin ordubozanlık edeceğinden mi korkuyordu acaba? Bir ara Kalem Şakir kalktı ayağa:

“Değerli Arkadaşlarım!” diye başladı, “Bugün son dersten sonra arkadaşlarımızdan yalnız bir kişi izinli gidecek! İzin kâğıdını bile şimdiden koydu cebine… Müdür’ün bastırdığı yeni izin kâğıtlarından birini! Çok merak edenler varsa Çolak Hamdi’yle birlikte kapıda bulunsunlar son dersten sonra. Diyeceklerim bu kadar… Dalgaya devam! Ha şunu da eklemeyi yerinde buluyorum. İzin kâğıdına karşılık bir kutu fondan

getirecek bana. Ben de çok değerli ağabeyimiz Arap Selim’e hediye edeceğim!”

Vay, Şakir vay… Sansar Behçet’in yerine gelen Arap Selim’le bir dalaveresi vardı demek… Belki bir oyun da hazırlamış olabilirdi. Etütlerde sınıfın kapısında görünmesi, hepimiz gibi onu da sinirlendirmiş olduğu için olacak… Akıl ermezdi Şakir’in işine…

Son dersten sonra İnek Şaban dahil, bütün sınıf, okulun çıkış kapısının önünde toplanmıştık. Hepimiz aşağıya indiğimiz için, kimin izinli çıkacağı belli değildi. Sivaslıların gidip gelmelerinden, aralarından birinin mutlaka dışarı çıkacağı anlaşılıyordu… İki üç paket, bir de çanta indi kapının önüne… Bütün Sivaslılar adına biri çıkacaktı ama, kim?

Doğrusu, izinli gidecek olan da Kalem Şakir’in bütün şartlarını harfi harfine yerine getirmiş olmalıydı. Son dakikaya kadar en küçük bir ip ucu bile vermemişti bize.

Herkes birbirini işkilli, kuşkulu inceleyip dururken, birden, Karga Bekir ayrıldı kalabalıktan. Defterinin arasından çıkardığı kırmızı izin kâğıdını aldı eline… Doğru Recep Ağa’nın karşısına dikildi:

“İzinliyim!” dedi, “Buyur!”

Çıt yoktu bizde… Çolak Hamdi de dahil hiçbirimiz şaşkınlıktan konuşacak halde değildik.

Recep Ağa, aldı izin kâğıdını… Altına baktı, üstüne baktı. Evirdi, çevirdi. Müdür’ün imzasını gördü. Tarih… Saat… Tastamamdı, hiçbir eksiği yoktu.

“Geeeç!” dedi!

“İzinli kâğıdının yarısını yırtıp uzattı Bekir’e… Yarısını da çöp kutusuna buruşturup attı.

Tulum Hayri:

“Korkulur bu Şakir’den!” dedi, “Vay anasını be! Recep Ağa’yı bile atlattı, değil Müdür’ü!.. Aşkolsun! Al ulan Şakir, hakkındır, senin bu beş kâğıt! Beş de senin verdiğin, on!”

Çolak Hamdi çattı kaşlarını:

“Duuuur!” dedi, “Acele etme! Bir de kapıdan girmesi var. Bakalım kâğıdın öbür yarısıyla girebilecek mi dönüşte?”

“Neden giremesin! Eğer içinizde biri çivilerse o başka… Çivileyenin…”

Durdu, işaret parmağını kıvırdı:

“Çivileyenin, nah böyle hım mini hınt olsun mu?”

“Olsuuuun!..”

Helâ aralığına inmiş, yakmıştık sigaraları… Kalem Şakir, Hamdi’nin karşısına geçmişti:

“Ne demiştim sana ben?” dedi, “Ben kapıdan, değil kuş uçurtmak, karga da uçururum dememiş miydim! işte uçurdum bizim Karga Bekir’i!”

“Aşkolsun!”

“Uçurdu vallaaaa!..”

“Dediğini yaptı doğrusu!”

“Nasıl da uçurdu Karga Bekir’i…”

“Tereyağında kıl…”

“Yok, hayır! Kıldan tereyağı çeker gibi… Aşkolsun!”

“Hamdi çuvalladı… Uçtu, beşlik… Yuuuuh!”

“Karga da uçtu, beşlik de…”

Çolak Hamdi’nin yüzü öfkeden al al olmuştu. Başlamıştı çamura yatmaya:

“Tulum’un namusuna güvenip verdim beş kâğıdı… Daha Karga Bekir dönmeden toka etti Şakir’e. Olmaz böyle şey!.. Ya girerken piyastos olursaaa!”

“Bahis, kapıdan çıkarmacasına! Çıktı mı? Hani Recep Ağa kuş uçurtmazdı kapıdan!”

“Kuş değil, karga bile uçtu!”

“Ya Karga Bekir, sahiden Müdür’den izin alıp gittiyseee!…”

“İzin alıp gittiyseee, sana on kâğıt, benden!”

Kalem Şakir, çevresine bir bakındı:

“Nerde Güdük Necmi be?”

“Burdayım Usta!”

“Kimden toplamıştın beş kâğıdı? Dağıt sahiplerine!.. Sonra bana güvenen bu kabadayı arkadaşlar kantinin önünde beklesinler beni! Hepsine birer gazoz, benden!..”

Az sonra kantinden şu sesler yükseliyordu:

“Uçtu uçtu, karga uçtu!”

“Uçtu uçtu, beşlik uçtu!”

“Uçtu uçtu kuş uçtu!”

“Uçtu uçtu Çolak Hamdi uçtu!”

Karga’nın izni tam iki saatlikti. Dakikası dakikasına geldi… Elinde paketler, kutular… Kutular… Paketler… Birde çanta…

Çıktığı gibi de girdi içeri… Kalem Şakir'e getirdiği fondan kutusunu tam uzatıyordu ki… Çolak Hamdi, bitiverdi oracıkta. Uzattığı kutuyu kaptığı gibi, parlaması bir oldu. Kalem Şakir düştü peşine… Öylesine açtı ki pergelleri koridorun ortasında yakaladı. Çolak, kurt gibi güçlüydü. Şakir'i tuttuğu gibi savuruverdi. Tulum Hayri, olanı biteni gözetliyordu alargada… Böyle zorbalıklara hiç gelemezdi.

"Heeey!" diye bağırdı, "Bırak kutuyu, beee!"

Güdük Necmi'yle, Düdük İsmet de önünü kesmişlerdi Hamdi'nin. Sırf onu sinirlendirmek için. Tulum:

"Sana söylüyorum!" dedi, "At şu kutuyu da defol!.."

Hamdi, durdu salonun ortasında:

"Kendine güveniyorsan, gel de al!"

Bu açıktan açığa meydan okumaktı. Tulum'la boğuşmayı göze almış görünüyordu. Acaba çıkabilecek miydi işin içinden?

Tulum ok gibi fırladı ileri. Tam üzerine atılacağı sırada Hamdi çekiliverdi önünden. O hızla duvara "Gümmm!.." diye bindirdi… Yalnız duvar değil, okul bile sallanmıştı yerinden…

Yok, hayır! Çolak Hamdi, işin alayındaydı. Kavga edeceklerden görünmüyordu hiç. Elindeki kutunun süslü iplerini koparıverdi… Açtı kutunun kapağını… Çikolatalı fondanın üçünü birden attı ağzına… Bir süre koştuktan sonra, üç fondan daha çıkardı kutudan … Tulum Hayri'ye bir şaşırtmaca yapıp çevirdi yüzünü bizden yana! Üçünü birden tıktı ağzına.

Tulum kovalamaktan vazgeçmiş, dikiliyordu karşısında:

"Afiyet olsun!" dedi, "Çok mu hoşuna gitti fondanlar!"

Çolak hamdi yüzünü buruştura buruştura çiğniyordu. Çiğnedi, çiğnedi… Birden başladı tükürmeye… Elindeki fondan kutusunu kaldırmasıyla Tulum Hayri'ye fırlatması bir oldu.

“Pis herifler!” dedi, “Yutturdunuz sarmısaklı çukulataları bana! Alacağınız olsun!”

SİGARA SERBEST

Tulum Hayri:

“Birde beğenmezsiniz Müdür’ü!..” dedi, “Bizi kurtardı helâ aralığından.”

Arka cebinden çektiği buruş buruş bir paketten son sigarasını çıkardı. Eliyle düzeltip, bir biçime koyduktan sonra, dudaklarının arasına yerleştirdi. Gözünü pakete diken Güdük Necmi’ye:

“Çak ulan kibritini!” dedi, “Ne var surat asacak… Son sigara işte!”

Güdük, hiçbir gün kibritsiz kalmamıştı. Tulum Hayri’nin sigarasını tafrayla yaktı. Hayri bir iki nefes çektikten sonra Çolak Hamdi’ye:

“Bir sipsi de şuna uçlanır mısın!” dedi, “Şeyi düşmesin!”

Güdük Necmi’nin keyfi yerine gelmişti. Başladı ardı arkası gelmeyen eleştirilerine:

“Oynadıkları orta oyunu bile değil. Ulan koskoca Namık Kemal böyle mi oynanır be!”

Kalem Şakir bu işlerden daha iyi anlardı. Suratını buruşturup tükürdü sahnenin ortasına:

“Böyle baş, böyle tıraş!” dedi, “Tezekten terazinin boktan olur dirhemi!”

Güdük:

“Yani…” dedi, “Namık Kemal’i beğenmiyorsun ha!.. Namık Kemal bize hürriyeti getirdi, Namık Kemal vatanı getirdi. Namık Kemal bize…”

“İyi hoş ama, Namık Kemal getirmek için öylesine çok şeyler yüklendi ki tiyatroyu getiremedi!”

“Yani demek istiyorsun ki suç 3 A’larda değil. Onlar güzel oynadılar demeye getiriyorsun…”

“Ulan bunu da nerden çıkardın?”

Müdür yemekhanenin arka duvarını yıktırıp kutu gibi bir sahne oturtalı sigaraları artık burda içiyorduk. Felsefeci Öküz Kont gelmeyince teker teker sızmıştık yeni sahnemize.

“Düdük!” diye seslendi Çolak Hamdi, “Şu perdeyi adamakıllı çek de duman sızmasın dışarı…”

Domdom Ali tamamladı:

“Tam Müdür’ün elini kıçına atıp da dolaştığı saatlerdeyiz, arkadaşlar!.. Tazı gibi koku alır namussuzun burnu!”

Güdük, işini yarım bırakmaktan hoşlanmazdı:

“Şu 3 A’larda hiç iş yok be!” dedi, “Müdür bile beğenmemiş son provayı… İki hafta geriye atmış oyunu! Susak Cafer’de surat bir karış!..”

“Susak Cafer’in yiyeceği nane değil bu… Susak kiiim, tiyatro kim!”

“Silistre muhasarasındaki askerlere, ne halt etmeye fes giydiriyorsunuz. Hiç olmazsa kalpak giydirseniz demiş Müdür. Sonra tıraş meselesi… Muhasarada kalan askerlerin sakalı da olur, bıyığı da… Bu tüysüz oğlanların işi ne piyeste… Bu yüzden 3 A’lar on beş gün sakal koyvereceklermiş!”

“Aşkolsun Müdür’e anlarmış bu işlerden doğrusu!..”

“Açıkçası piyesi tüm beğenmemiş ama, Namık Kemal’in dokunulmazlığı olduğu için de fazla ileri gidememiş!”

Tulum Hayri işi uzattığımızı görünce:

“Kesin artık!” dedi, “Haydi teker teker sınıfa!.. Tavuk gibi basılacağız! Güdük, al voltanı bakalım ilk baştan sen!”

Güdük Necmi kulislerin arasına daldı. Çok sürmedi, koşarak döndü geriye. Rengi kül gibi olmuştu:

“Müdür… Müdür… Müdür!”

Düdük sahneden aşağı atlayacaktı ki Tulum kolundan yakaladı:

“Dur ulan, nereye!”

“Bırakın tüymeyi!” diye bağırdı, Tulum, “Şakir gir şu deliğe!”

Suflör deliğini gösteriyordu.

“Çocuklar!” dedi, “Biz şimdi, Sayın Edebiyat Öğretmenimiz Susak Cafer’in emriyle Mehmet Akif’in şeyini… Nesini, diyelim Bağrı Yanık Ömer’ini oynuyoruz! Oldu mu?”

“Olduuu!”

“Kalem Şakir, sen suflörsün anladın mı… Gireni çıkanı sen idare edeceksin!”

“Konumuz ne?”

“Konumuz Anadolu! Birinci perde köy kahvesinde başlıyor. Domdom sen jandarma olacaksın, oldu mu?”

“Oldu!”

“Çolak Hamdi, sen de tahsildar!”

“Oldu!”

“Refüze Ekrem, sen İstanbul’dan gelme züppe köy öğretmeni… Hayta, sen Muhtar, sen Hacı Dursun Ağa!.. Sen köy delikanlısı. Güdük, sen de kahveci çırağı!”

“Ya sen?”

“Ulan bana ne karışıyorsun? Ben de Yanık Ömer!”

“Yakışır ya Allah için!”

“Görürsün şimdi! Haydi, başlıyor! Herkes bağdaş kurup otursun. Jandarmayla tahsildar girsin içeri. Suflör! Başla!”

Jandarma kahvenin kapısından seslenir:

“Ulan, bu köyde hiç mi erkek yok bee? Atları gezdirip terini kurutacak piçkuruları bile kalmamış ortalarda…”

Tulum, Hayri perdeyi aralayıp göz gezdirdi:

“Hişşşt! Geliyor kereste!” dedi, “Yanında da Kel Mahmut! Gülmek yok! Yakın sigaraları! Sigara içmek serbest! Köy kahvesi burası!”

Olmayan olandan aldı. Hep birden tüttürmeye başladık. Jandarmanın peşinden tahsildar da damladı kahveye, yani Çolak Hamdi:

“Eğer kahvenin kapısında tahsildar yerine icra memurunu görmek istemiyorsanız bu sefer olsun temizleyin hesaplarınızı. Siz hükümetle oyun mu oynuyorsunuz be! Hükümetin kolu her yere ulaşır. Verip kurtulmaktan başka çareniz var mı?”

Muhtar:

“Hoş geldiniz, köyümüze safalar, neşeler getirdiniz. Buyrun geçin, şöyle baş köşeye! Kırağı çalmış patlıcana dönmüşsünüz. Suratınızdan düşen bin parça oluyor. Kimsenin kimse de kıl kadar hakkı kalmaz. Bakın. Ziraat Bankası bile yapışmıyor yakamıza artık! Hep birbirimize lâzımız, şunun şurasında! Hele bir acı kahvemizi için. Bak, oğlum Dursun!”

Müdür, sahnenin perdesini aralamış, aval aval bakıyordu. Topumuzun birden sigaraları tüttürdüğümüzü görünce küplere bindi:

“Nedir bu kepazelik!”

Tulum, ceketini ters giymişti:

“Efendim!” dedi, “Mehmet Akif’in Yanık Ömer’ini oynuyoruz da…”

“Böyle ders zamanı mı?”

“Felsefeci gene hasta… Sayın Edebiyat Hocamız Cafer Bey…”

“Peki bu sigaralar da ne oluyor?”

“Rol icabı efendim!.. Biliyorsunuz, bizim sınıf toptan tövbeliyiz sigaraya… Ben rica ettim arkadaşlara… Burası Köy kahvesi… Nargile aradık, bulamadık!”

“Nedir bu kılık kıyafet!”

Tulum Hayri’yi tepeden tırnağa süzüyordu:

“Efendim ben, Nuri’nin oğlu Ömer, Yanık Ömer. Ne çiftimiz var, ne çubuğumuz. İp Allah, sivri külâha! Neyimiz varsa hükümet aldı… Bu Osmanlı Hükümeti…”

Kel Mahmut biliyordu işin içyüzünü susuyordu! Böyle nazik zamanlarda iki otoriteden biri ister istemez susacaktı. Müdür:

“Açın perdeyi!” dedi, “Rahat oynayın!”

HAMAM RAPORU

Sıkı bir antrenman yapmış, kan ter içinde kalmıştık. Vıcık vıcıktı üstümüz başımız. Ilık bir duşu hak etmiştik Allah için.

Tulum antrenman günleri, mavi hamam kâğıdını önceden alırdı, Kel Mahmut'tan. Bizi, terli terli hamam kapısında bekletmemek için…

Beden eğitimine gelen Müfettiş, verdiği raporda kurnalı tarihsel okul hamamına sağlı sollu beşerden on duş yapmayı da başarmıştı. Müdür'ün, şu okulda gösteriş için yapamayacağı hiçbir yenilik yoktu doğrusu. Duşlar, günün hemen her saatinde müşterisiz kalmazdı. Bıyıklarıyla birlikte otoritesi de iki paralık olan Yavşak Şadi'ye, yitirdiği otoriteyi kazanması için yepyeni bir ödev bulmuştu Müdür: Hamamcılık!

Hamamdan, İbrahim Efendi alınmış, Yavşak Şadi verilmişti. Sınıflarda elinden kaçırdığını hamamda yeniden bulmak için, türlü terslikler yaratır, hele küçük sınıflara etmediğini bırakmazdı. Kendisine sorarsanız yeni görevinin adı: Hamam Müdür'üydü!

Tulum Hayri, elinde tam 32 kişilik hamam kâğıdı, boyuna yumrukluyordu kapıyı. Yavşak, oturduğu yerden bizi pekâla görüyordu ama, kılını bile kıpırdatmıyordu.

Dışarıya izin verme yetkisi elinden alınan Kel Mahmut, Revir'e, Yatakhane'ye, hele Hamam'a izin kâğıdı kesiyordu bol bol… Duşlar çıkalı, etütlerden kaytaran kaytarana… Kel Mahmut biraz da tifüsten korktuğu için olacak, kırmıyordu izin isteyenleri.

"Efendim, belim ağrıyor! Hamam!.."

"Efendim, bizim banyo günü izinliyim de…"

"Geeeç!.. Hamam!"

"Efendim sırtım kaşınıyor…"

“Geeeç!.. Hamam!”

“Efendim, bu sabah bir de baktım ki yatak…”

“Koooş! Doğru hamama!”

Hemen Müdür’ün yeni bastırdığı, mavi koçanlara yapışıyor, isim, numara, tarih carrrt!

Okullararası maçlar bütün hızıyla sürüp gittiği için Tulum Hayri’nin bir sözü iki olmuyordu:

“Efendim bu akşam arka bahçede antrenmanımız var… Hamam kâğıdı yirmi kişilik …”

Tulum, toptancıydı. 35 kişiye kadar kestirdiği oluyordu. Böyle günlerde eksikler hep Hababam Sınıfı‘ndan tamamlanırdı.

Bugün de elindeki 32 kişilik mavi kâğıdın 25’i bizdendi. Hem kapıyı yumrukluyor, hem bet sesiyle bağırıyordu:

“Heeey! Şadi Bey! Terimiz kurudu beee! Açın şu kapıyı canım! Hasta olacağız!”

Sonunda sürgü çekilmişti kapıdan! Pos bıyıklarıyla bizim Şadi Bey karşımızda:

“Patladınız mı beee! Hamam kalkıp gitmiyor ya yerinden! Dur bakalım, sayalım evvelâ! Kaç kişisiniz? 32 kişi mi? Yahu iki takımda olsa olsa 22 kişi oynar bee! Biz de çakarız bu işlerden… 32 kişi de ne oluyor?”

Tulum Hayri yanıtsız mı bırakacak Yavşak Şadi’yi:

“On tanesi yedek!”

“Yahu, Milli Takım bile üç yedekle çıkıyor maça! İkişerden dört! Bu on tane yedek de ne oluyor?”

İçeri girmek için şöyle bir sıklaşıp yükleniyoruz. Yavşak Şadi geriyor kollarını:

“Hoooop! Ağır olun beee!.. Diyelim ki Mahmut Bey’den 32 kişilik hamam kâğıdını kopardınız. Sayalım bakalım, gerçekten 32 kişi misiniz!”

Tulum tersleşmeye başlıyor:

“Ya kaç kişi olacaktık?”

“33 olamaz mısınız?”

“Saydım ben teker teker!”

“Yanlış saymışsındır.”

“Hayır! Benim işim bu!”

“Benimki de senin saydıklarını kontrol etmek! Şöyle kuyruk olsunlar bakalım!.. Hah, şöyle! Bir… İki… Üç…”

Tam İbrikçibaşı‘ydı Yavşak! Bir ara gözü bacaklarımızın arasına sıkışan Güdük Necmi’ye ilişti:

“Sen de mi futbolcusun beee?”

“Evet, ben de futbolcuyum, beğenemediniz mi?”

Güdük, sayı dolduranların arasındaydı. Yavşak, yutmamıştı yani:

“Ne oynuyorsun takımda sen?”

“Kaleci!”

“Hiç iş düşmemiş bugün kaleciye, terlemediğine bakılırsa!”

“Yattım boyuna Çolak Hamdi’yle Tulum Hayri bekledi önümde!”

Duşlar açılalı Çolak Hamdi, sporcu kesilivermişti başımıza. Tulum’u zıvanadan çıkaracak kadar voleybol oynuyor, takımın üç yıllık sol açığını yerinden kaydıracak kadar da futboldan çakıyordu. İşi gücü Hayri’yi deli etmekti oyunda. Hayri bek oynuyorsa karşısına geçip for oynuyor. Hayri for oynuyorsa, o geriye kaçıyordu. Tulum hakemlik mi ediyor. Çolak seyirci olup bağırıyordu bir kenardan:“Yuuuh! Hakeme gözlük! Alın şunun façasını aşağı! Hakemlik kiim sen kim!”

Bugün ayağını topa bile sürmemiş, biz hamama yönelince havlusunu kapıp katılmıştı aramıza:

“Heeey!” diye gürledi, “Gümrük önünden bile böyle sıkı muayeneler kalktı! Atlet sırtıma yapıştı terden. Soğuktan çenem atıyor be! Kakırdayıp gideceğiz ayazda!”

Yavşak Şadi’nin de tersliği üzerindeydi:

“Hamam kâğıdı dediğin teker teker kesilir…” diyordu. “32 kişiye bir hamam kâğıdı nerde görülmüş bu!”

“Mahmut Bey’in emirlerine karşı geliyorsun sen!”

“Mahmut Bey 32 kişiyi teker teker görmüş de mi vermiş bu toptan hamam kâğıdını!”

“Görüp de ne olacak? İnanıyor bize. Yirmi, yirmi! Otuz, otuz! Cart kesiyor!”

“İnsan, size nasıl inanır be!”

“Başının dinç olmasını isteyen, sandalyesini seven inanır bize.”

“Olmaz böyle şey!.. Teker teker kesilmeli izin kâğıtları…”

Tulum Hayri sözünün gerisini tamamladı:

“Bize inanmayan yerinden, yurdundan olur, düşer böyle hamamın külhanına işte!”

“Çıkacağım Müdür’e. Olmaz efendim. Nedir bu, salhaneye koyun sürer gibi…”

Güdük, gene lâf sıkıştırdı araya:

“Biz Mahmut Bey’in toplumculuğundan, çok kıvanç duymaktayız. Sizin gibi bireyci değiliz!”

Yavşak bundan bir şey anlayamamıştı:“Her koyun kendi bacağından aşılmalı! Nedir bu sürü sepet hamamın kapısına yüklenmek! Kuyruk olun da sayayım! On iki, on üç, on dört… On beş, on altı…”

Gerçekten de ter buz gibi soğumuştu arkamızda. Arkalardan:

“Heeeey!” diye bağırdılar, “Aç şu kapıyı da geçelim. Hasta olacağız! 32 den fazlası varsa parayla gireriz, uzun etme!”

“Bırakın gırgırı bee!”

“Donuyoruz!”

“Böyle hamamın da, hamamcının da…”

Kızmıştı Yavşak:

“Bak Hayri!” diye bağırdı, “Hep senin başının altından bunlar! Bir daha sporcular teker teker kâğıt alacak! Açmam kapıyı, toptan gelirseniz! Bugünlük açıyorum, girin içeri!”

Soyunduk, dökündük. Kimimiz şortla kaldık, kimimiz peştemal kuşandık. Çolak Hamdi duşlara doğru gidenlerin önüne durmuş, çevirmeye çalışıyordu:

“Nereye gidiyorsunuz beee! Ayazda iflahımız kesildi. Göbek taşına uzanıp soğuk algınlığını çıkarmadan nereye gidiyorsunuz?”

En azdan iki saat top oynamış pestilimiz çıkmıştı. Kıvrılmıştık göbek taşına. Biz serilir serilmez Çolak Hamdi dikildi ortamıza. Beline bir peştemal dolamıştı.

“Arkadaşlar!” diye başladı, “Nedir bu Yavşak’tan çektiğimiz! Burada da buldu bizi… Hababam Sınıfı‘ndan birini gördü mü hamamın kapısında, canavar kesiliyor. Rahatını seven özgürlükten yana insanlarız. Bakıyorum, sizde hiç iş kalmamış be! Gittikçe miskinleşiyorsunuz! Ben, ne yapıp yapıp bu Yavşak Şadi’yi kaydıracağım bu hamamdan! Arkasını Müdür’e dayamış, Kel Mahmut’u bozuk para gibi harcıyor. Yooook, arkadaşlar! Biz ne Hababam Sınıfı‘nı çiğnetiriz, ne de Kel Mahmut’u! Daha dün Kel Mahmut’u yıkayıp yağlayan Yavşak, bugün kalkmış ona posta koyuyor! Bu işin üstesinden gelirim ben! Şimdi hep birden… Bir kiii… Üç! Hamsiiiyi koydum ta ta tav vaya!… Uçtuuu da gittiii ha ha ha hav va yay yaaa… Ha ha hav va yay yaaa… Ha ha hav va ya!”

“Gittiii de gelmez o kız buuurayaaa!.. Gitti de gelmez o kız buuuraya…!”

Gürültüye, çok geçmeden Yavşak damladı. Kapının güm güm öten tokmağından, son hızla geldiğini anlamış, biz de gırtlağımızı patlatırcasına yırtınmaya başlamıştık:

“Aman minno, minna, minno! Canım, minno, minno, minno papazın kızı!..”

Yavşak Şadi, bizi susturmak için ellerini kollarını, kendinden geçercesine sallayıp, tepinirken, Çolak Hamdi aynı hareketleri bizi gayrete getirip hızlandırmak için tekrarlıyordu:

“Haydi çocuklar!” diyordu, “Al baştan edelim! Daha yüksek! Hamsiiiyi koydum, ta ta tav va ya!”

Sesimiz, hamam duvarlarına, kubbelerine çarpa çarpa, 32 kişilik koro, 132 kişilik oluyordu. Kendi sesimizle, kendimizden geçmiş deliler gibi bağırıyorduk boyuna:

“Gitti de gelmez o kız buuuraya…”

“Heeeey! Susun be! Susun diyorum size! Edepsiz herifler… Utanmaz, sıkılmaz, yüzsüz, yırtık herifler!..”

“Gittiii de gelmez…”

“Susmazsanız, suyu keser, sizi geldiğiniz gibi gönderirim geriye pis pis!”

Çolak Hamdi, susacak yerde, havayı değiştirdi:

“Arabamın atlaaarı deh, deh deh amaaan!”

Türküler, oyun havaları bittikten sonra başladı günün danslarına… Fokstrottan Çarliston’a geçti. Hepimiz birer hamam tası bulmuş, göbek taşının mermerlerine vura vura tempo tutuyorduk…

Derken bir de “Step” tutturdu Çolak. Çıplak ayaklarına birer nalın geçirdi, başladı döktürmeye:

“Tak taka taka tak!.. Taka taka taka tak!..”

32 yarı çıplağın başı bozukluğuna taban tabana zıt bir giyinimle durmadan bağırıp çağıran Yavşak, sonunda yoruldu:

“Siz bilirsiniz!” dedi, “Ben gidiyorum suyu kesmeye! Hamamın da çivisini çıkardınız en sonunda siz! Ya susarsınız. Ya da suyu keserim!”

Çolak Hamdi zaten yorulmuştu. İki elini açtı yanlarına:

“Hooop… Tamam! Soğuk algınlığımız çıktı! Eğer terli terli bir daha soğukta bekletilirsek susmak yok! Şimdi buyrun arkadaşlar duşlara!”

Biz duşlara ikişer, üçer girince Yavşak Şadi dosdoğru Müdür’e koşmuştu. Bire bin katarak olanı biteni anlatmış olacaktı ki, Müdür, bizi hamamdan çıkınca merdiven başında çevirdi: “Durun bakalım!” dedi, “Nerden böyle?”

Çolak Hamdi, biraz da sırıtarak:

“Hamamdan!” dedi.

“Hanginizin adı Hamdi ise bir adım atsın, ileri!”

Çolak Hamdi, bir değil üç adım attı:

“Benim efendim!”

Yiyecekmiş gibi baktı yüzüne Müdür:

“Sınıfça gidilen hamam günleri hariç, hamama girmen yasak bu günden sonra! Anladın mı?”

“Ben sporcuyum! Duş yapmadan top oynayamam!”

“Duş da yasak! Eğer antrenmanlardan sonra silinmek istiyorsan, musluklara gideceksin! Anladın mı? Sizlere gelince… Her sporcu tek tek alacak izin kâğıdını, bundan sonra, toptan izin yok!.. Haydi sınıflara !”

Sınıflara hamam sırası yirmi günde bir gelirdi. Çolak Hamdi, o güne kadar sabırla bekledi. Akşam yemeğinden sonra emir çıktı Kel Mahmut’tan:

“Hababam Sınıfı! Hamama!”

Kirli çoraplarımızı, mendillerimizi topladık, tuttuk hamamın yolunu. Yavşak Şadi, geleceğimizi bildiği için kapıda karşıladı bizi. Adımızı, numaramızı soruyor, bir kâğıda kırmızı kalemle işaretledikten sonra, sabunumuzu tutuşturuyordu elimize:

“Haydi, durma başla yıkanmaya!”

Biz Çolak Hamdi’ye söz verdiğimiz için, ne duşlara giriyor, ne kurnaların başına oturuyorduk. Bütün Hababam Sınıfı, tam kadro, uzandık göbek taşına, Hamdi’yi bekliyorduk.

Neden sonra arkası tokmaktı kapı üç kere peşi peşine gümm, gümm, gümm öttü.

Hep böyle yapardı hamama girerken. Kapıyı üç kere açıp kapardı, gümm, gümm, gümm!..

Koltukların altından tutturduğu peştemal, topuklarına kadar sarkıyor, nalınlarını bile kapatıyordu. Geçti göbek taşına. Şöyle döne döne topumuzu selamladıktan sonra:

“Özür dilerim, arkadaşlar!” dedi, “Biraz geciktim!”

“Yok zararı!” dedik, “Tam zamanında geldin. Çok yaşa! Canımız sıkılmaya daha yeni başlamıştı. İsteriiiz! Göbek havaları isteriz!”

Hiç nazlanmadan başladı:

“Tara rara… Tira rara… Tara rara… Tira ram! Tara rara… Tira rara… Tara rara… Tira ram!.. Tara rara… Tira rara raam!”

Biz de taslarla tempoya başlamıştık:

“Döktür!”

“Aşaadan yavruuum!..”

Oyun havalarından birini bitirip öbürüne geçiyordu:

“Hani ya da benim elli de dirhem ırakım, ırakım!

İçer İçer artar benim meraaakım, vay vay!

Yavşağım, yürü!”

Başımızı çevirip, bir de baktık ki Yavşak Şadi, kapının önünde dikiliyor! Gülüşlerimizden, az önce, söylenen türküyü anlamış görünüyordu. Bugün işi hiç de uzatacağa benzemiyordu Yavşak:

“Susacak mısın!” dedi, “Yoksa Müdür’ü çağırtayım mı?”

Çolak Hamdi, gürültüden, ya duymamıştı, ya da duymamış görünüyordu.

“Hani ya da benim elli dirhem, pırasam, pırasam!

Bir mum yaksam Yavşağımı arasam vay vay!..

Yavşağım yürü!..”

“Yürü, yürü, yürü, yürü, yar yürü yürü!.’.

Şu mektebin gülü!”

Birden nasıl olduysa oldu. Koltuğunun altından tutturduğu peştemal, hoop sıyrılıverdi ayaklarının ucuna kadar! Çolak Hamdi, anadan doğma kalıvermişti ortada! Bilerek mi yapmıştı bu işi, yoksa kendiliğinden mi olmuştu, anlayamamıştık! Kırılıyorduk gülmekten:

“Yaşa Çolak! Bravo!..”

Tasları mermere vurup alkışlıyorduk.

Ortada sipsivri kalan Yavşak Şadi, hışımla döndü geriye:

“Terbiyesizler!” dedi, “Gidiyorum Müdür’e!”

Yürüdükçe kapılar hızla açılıyor kapanıyor. Kapılar kapandıkça da tokmaklar vuruyordu:

“Gümm! Gümm! Gümm!..”

Yatakhaneye geçer geçmez Müdür’den ilk buyrultu geldi:

“Çolak Hamdi’nin bundan sonra sınıfla da hamama girmesi yasak!.. On beş günde bir idareden hamam parası alıp Belediye hamamına gidecek!”

Çolak Hamdi üç gün sonra okul doktoruna başvurdu, oradan da Nümune Hastahanesine… Kapı kadar raporla döndü hastaneden. Bu düpedüz hamam raporuydu. Belgevşekliğine tutulan Hamdi’nin, prostat sertliği çektiği anlaşılmıştı. Bunun tek çaresi de hamamdı, banyoydu!

Her gün, sabah, öğle, akşam, günde üç posta gidecekti hamama. Sıcak suyla doldurduğu kumaya oturacaktı, bir saat kadar. Elindeki, öylesine sağlam bir rapordu ki yürürlükten ne Yavşak Şadi kaldırabilirdi, ne Müdür, ne de Milli Eğitim Bakanı.

Çolak Hamdi, aklına estiği zaman, atıyor havlusunu omuzuna, küt küt yumrukluyordu hamamın kapısını:

“Şadi Beeey! Aç şu kapıyı çabuk! Ben geldim!”

Bir sabah kapıyı yumruklayan Çolak Hamdi karşısında Şadi Bey’i değil, eski hamamcı İbrahim Efendi’yi bulmuştu. O günden sonra, ne hikmetse, Çolak Hamdi’nin ne belgevşekliği kalmıştı, ne de prostat sertliği…

BİR YÜZLEŞTİRME

Maçlı, sinemalı bir pazar geçirdikten sonra yorgun argın okula dönmüştük. Günün olayları, olduğu gibi değil de, olması gerektiği gibi anlatılıyor, altından da kendimize bir pay çıkarmaya çalışıyorduk. Sınıfa en son giren Kalem Şakir, daha kapıdan sesleniyordu bize:

"Bir kız girdi Müdür'ün odasına!" dedi, "Hem de ne kız!"

Kalem Şakir'den yana çevirmiştik başımızı. Tulum Hayri:

"Nasıl kız bu?" diye sordu.

"Bayağı kız işte… Kız gibi kız!"

"Yani ne giymiş?.."

"Gri bir şey vardı üzerinde…"

"Kaç yaşlarında falan?"

"On dokuz, yirmi!"

Tulum'un bir huyu vardı, kızlara küfürle karışık lâf atardı. Kalem bunu bildiği için:

"Tamam mı?" diye sordu. "Gittin mi okkanın altına?"

"Yani bu kızın saçları, erkek saçı gibi kesik mi?"

"Pek kesik sayılmaz!.. Yanında da annesi vardı."

"Annesi var öyle mi? Benim gördüğüm kızın yoktu annesi…"

"Canım annesi sokakta yanında olmayabilir! Kızın kolundaki çürüğü evde görür de, tutar getirir okula!.."

Tulum'u kara kara bir düşüncedir almıştı.

Daha etüt zili çalmadan Kel Mahmut göründü koridorda. Olağanüstü bir hal olduğu meydandaydı. Güdük Necmi nihayet patladı:

“Nerdeyse sıkıyönetim ilân edilecek… İş sokağa çıkma yasağından başladı!”

Tulum telâşlıydı. Çolak Hamdi bunu sezinlediği için: “Hiç kıpırdama!” dedi, “Kız senin adını bilmese de iki kelimeyle anlatır biçimini!..”

Zaten Tulum’u da korkutan buydu ya… Okulun otomatik zili çaldı. Oturduk yerimize, açtık kitapları… Çok geçmeden Kel Mahmut’un iri kemikli eli, üç kez vurdu kapıya. Bu “Haydi dışarı!” demekti. Biz bir sözlü buyrultusu bekliyorduk:

“Ne duruyorsunuz be! Dışarı, demedik mi? “

Kapıda dikilmiş, suratından düşen bin parça oluyordu:

“Gene ne halt ettiniz!” gibilerden ters ters bakıyordu. Nerdeyse çiğ çiğ yiyecekti bizi. Tulum’un yediği haltı toptan kabullenmiş gibiydik. Hak veriyorduk Kel Mahmut’a.

Son buyrultusunu da verdi, geçti öbür şubeye:

“İkişer olun sınıfın önünde!”

Koridorun bütün lâmbaları daha şimdiden yanmıştı. Güdük, Tulum Hayri’ye:

“Saklan istersen helâya!” dedi.

Bu aptalca bir öneriydi. Kel Mahmut, Hababam Sınıfı‘nın önünden bir geçti mi, bir bakışta anlardı Tulum’un yokluğunu.

“Çocuklar! ” dedi, Refüze Ekrem, “Yüzleştirme var!”

“Öyleye benziyor!”

Bütün sınıfların gözü bizim üzerimizdeydi. Fen Şubesinin Mümessili dayanamadı:

“Gene ne halt ettiniz!” dedi.

Ölür müsün öldürür müsün?

Çolak Hamdi’yle, Yıkılmaz Hadi de durumdan pek hoşlanır görünmüyorlardı. Herkeste bir kurtyeniği var gibiydi. Önce karşıdan Müdür göründü. Bir nutuk çekme fırsatı çıktığı için bir bakıma da sevinmeliydi.

“Sizi, geldim geleli hayırlı bir iş için topladığımı hatırlamıyorum!” diye sürdürdü konuşmasını. Gözleri Hababam Sınıfı‘ndaydı.

Talebeliğin şerefi iki paralık edilmişti gene. Müteaddit ihtar ve tenbihlere rağmen gene bir Aile kızına hayasızca söz atılmıştı. Yakışır mıydı bu?

Kel Mahmut’a bir işaret çekti Müdür:

“Buyursunlar!”

Buyurucak olan, Kel Mahmut değildi her halde. Az sonra karşılıklı saf olmuş çocukların arasından ay parçası gibi bir kız göründü, arkasında da annesi… Ama ne anne!.. Eğer caddede kızının yanında yürümüş olsa, Tulum Hayri bile yanaşamazdı semtine.

Müdür:

“Gelin, şurdan başlayın!” diye bizim sınıfı gösteriyordu. Biraz da işe heyecan karıştırmak için:

“Çocuklar!” dedi, “O terbiyesiz kimse, kendini şimdiden kovulmuş bilsin!”

Domdom Ali:

“Ulan Hayri!” dedi, “Tanıdın mı kızı?”

“Hiç de yabancı gelmiyor!”

“El falan var mı?”

“Farkında değilim vallaaa…”

Kız bal rengi gözleriyle alt baştan başladı bizi incelemeye. Yukarı doğru adım adım geliyordu. Kız bir ara hızlanır gibi oldu, annesi:

“Bak!” dedi, “Gözünü dört aç da bak!.. Acelen ne!”

Eğer kız:

“Şu!” dese, Müdür’den önce bu kadın yapışacaktı yakasına. Bir ordu gelse kurtaramazdı elinden artık!

Tulum’un hizasına gelince, bütün sınıfın kalbinin küt küt vurduğu neredeyse duyulacaktı. Kız, bir an gözlerini dikti Tulum’a, yürüyüş temposu yavaşladı, yavaşladı kızın kaşları çatıldı kaldı. Bir şeyler anımsamıştı ama, öyle Tulum’u küçültecek türden değildi. Dudaklarında ince bir gülüş belirdi bir anda. Attığı bir iki adımla hemen dağılıverdi. Kalem Şakir arka sıradan:

“Hadi, atlattın! Geçmiş olsun!” dedi.

Kız, daha hızlı bir tempoyla bizim sınıfı bitirdi. Fen Kolu Şubesine geçti. Annesi peşinden bir hayalet gibi yürüyor, suçu işleyeni değil de, işleyebilecek olanı arıyordu. Karşı sıra da kontrolden geçti. Suçlu bulunamamıştı. Kızın annesi Müdür’ü suçlar gibi:

“Hepsi bu kadar mı çocukların?” dedi.

Tulum’un keyfi yerine gelmişti. Yavaştan:

“İki arşın da evde var!” dedi.

Bu hepimizin bildiği bir açık saçık hikâyenin son cümlesiydi. Hemen hepimiz yüksek sesle güldük. Kadın işkillenmişti bizden:

“Kız, gel!” dedi, “Şunları bidaaa gözden geçir!”

Kız annesinin ne mal olduğunu pek iyi biliyordu. Şu nazik durumda bir hır çıkarmamak için Güdük’ten başladı, Kalem Şakir’den çıktı:

“Yok!” dedi, “Anneciğim!”

“Kız nasıl yok olur!”

Müdür, bu gürültüden sonra, yapılanların boşa gitmemesi için:

“Peki… O terbiyesizliği yapanın, bu okuldan olduğunu nerden biliyorsunuz?” diye sordu. Bu biraz da bize karşı bir hesap vermeydi. Kız:

“Gördüm!” dedi, “Okula girerken kapıda gördüm!”

“Kılığı, kıyafeti?”

“Siyah elbisesi vardı!”

Zaten bizde beyaz elbisesi olan yoktu ki… Bütün parasız yatılıların elbisesi siyahtı. Paralıların çoğu da Müdür’ün zoruyla koyu elbiseler diktirmişlerdi.

Kızın annesi geldi, geldi. Tulum’un önünde durdu:

“Kız iyi bak!” dedi, “Şu olmasın sakın!”

Kız ister istemez başını Hayri’ye çevirdi:

“Hayır!” dedi, “Öyle şişman değildi, yakışıklıydı!”

Bu zan altında kalmak Tulum’u deli ediyordu. Gayet centilmence:

“Sizden bir şey sorabilir miyim?”

Bir ip ucu yakalamışa benziyordu.

“Buyurun!”

“Sizi rahatsız eden o terbiyesizin başında kasket var mıydı?”

“Kasket mi?.. Kasket… Yoktu…”

Tulum Müdür’e dönerek:

“Efendim!” dedi, “Zâtıaliniz de pekâlâ kabul buyurur ki… Biz emirleriniz gereği kasketsiz gezmeyiz. Özellikle pazar günleri hepimiz kasketliyizdir… Şu halde bu terbiyesizliği yapan bizden değil!”

Müdür’ün, bu savunmadan sevinmesi gerekirdi ama hiç de yüzünde böyle bir anlam belirmiş değildi. O da biliyordu ki, sıkı emirleri olduğu halde “Özellikle pazar günleri” kimse kasket giymezdi. Ama bu kasketsiz okula giren öğrenci, sözü Tulum’un kafasını işletmeye çok yaramışa benziyordu:

“Küçük Hanım bir dakika…” dedi, “Bu kasketsiz öğrenci kaç yaşlarında falandı?”

“On dokuz, yirmi… Belki daha büyük … Yaşı daha büyük de olabilirdi ama, öyle gösteriyordu!”

“Hımmm! Yirmi bir, yirmi iki de olabilir demek…”

“Olabilir.”

“Mersi!”

Sonra Müdür’e döndü:

“Bu terbiyesizi okuldan uzaklaştıracağınızı söylemiştiniz değil mi efendim!”

“Evet, kovacağım!”

“Müsaade ederseniz çağırayım, gelsin!”

“Biliyor musun?”

“Biliyorum!”

“Tut, getir! Ne duruyorsun!”

“Ya gelmek istemezse?”

“Yaka paça… Zorla!”

Sıradan çıktı. Merdivenleri koşarak indi. En azdan üç yüz çift göz (Evciler pazartesi sabahı gelirdi) az sonra merdivenlerden çıkacak suçluyu bekliyordu. Her halde bu helâya saklanmış olacaktı, ya da daha gizli bir yere…

Çok geçmeden merdivende ayak sesleri belirdi. Gelenlerin uygun adımla yürümedikleri belliydi. Müdür geleni bizden önce görmüştü:

“Dur!.. Yavaş! Ne oluyor?” diye elini kaldırdı.

“Nasıl olur, imkânsız!” diye söyleniyordu.

Tulum getirdiği adamı çekti bileklerinden, koridora çıkardı. Bu hepimizin bildiği Sansar Behçet’ti, öğretmen yardımcısı… Suçlu o mu, değil mi anlaşılmadan, millet bastı kahkahayı…

Kızın ağzından çıkacak tek kelime her şeyi aydınlatacaktı. Kız koridorun ortasından Sansar Behçet’in yanına kadar yürüdü.

Koridorda sinek uçsa duyulacaktı. Tepeden tırnağa süzdü uzun uzun:

“Bu işte!” dedi, titrek bir sesle.

Annesi:

“Bu terbiyesiz haaa!..” diye yürüdü üzerine.

“Evet bu!”

Müdür’le Kel Mahmut bir şey söylemiyor, yiyeceklermiş gibi bakıyorlardı Sansar’a.

En azdan üç yüz öğrenci bu işin nasıl olduğunu, nasıl olacağını düşünmeden katıla katıla gülüyorlardı. Müdür, disiplin çarkından bir burgunun çıktığını anlamıştı:

“Susun efendiler!” diye bağırdı. Bu susma Tulum Hayri’nin işine yaramıştı:

“Efendim!” dedi, “Terbiyesizin kovulacağım vaad buyurmuştunuz!”

Müdür’ün gözlerinden şimşekler çakıyordu:

“Çok konuşma, geç yerine!” dedi.

Tulum Hayri yuvarlanır gibi geçti yerine.

Tulum yerine geçti ama, Sansar Behçet'i de bir daha ne Kel Mahmut'un odasında gören oldu, ne de Hababam Sınıfı'ndaki kürsüde.

ISIRACAK KÖPEK

Güdük Necmi, helâ aralığında Tulum Hayri'yi arayıp bulmuştu. Kendi cebine elini daldırır gibi sağ cebimden sigara paketini çekti. Kendi kibritiyle bir sigara yaktı. Önemli bir haber vereceği zaman resmilik sınırlarını biraz aşardı Güdük. Tulum Hayri'ye verdi raporunu:

"Haberin olsun! Çolak Hamdi, omuzdaşlarıyla geldi dışardan!"

t). Kalem Şakir:

"Hepsi de süslüdür, omuzdaşların…" diyecek oldu. Güdük kesti lâfını:

"Dur da verelim raporumuzu. Hepsi de bübü gibi… Burunlarının ucunu görmüyorlar… Yatakhaneye geçirsen iyi edersin! Çıyan Sadi aldı kokuyu, ayak altında dolaşıp duruyor. Ben, çocuklar muhallebicide biraz şıra içmişler diyecek oldum, ne şırası be, dedi, sınıf ekşi ekşi şarap kokuyor, dedi. Yalan değil!.. Mutfakta maydanoz aradım, yok… Sigara kutusu topladım çocuklardan, çiğnesinler diye… Domdom Ali bütün bütün yuttu kutuları da gene kesemedi kokuyu… İki bardak şarap içtik, yemekte diyor ya… Lâf!.. Düpedüz rakı kokusu… Yani senin anlayacağın Çıyan Sadi, uyuz oldu. Eli kulağındadır, Müdür'e dayadı, dayayacak raporunu!"

Kalem Şakir:

"Kaç kişi bunlar?" diye sordu.

"Kaç kişi olacak, Yıkılmaz Hadi, Hayta İsmail, Domdom Ali, iki, üç kişi de yenilerden…"

"Bir de Çolak Hamdi…"

Tulum Hayri, kızmıştı Çolak Hamdi'ye ama, belli etmiyordu:

"Çare yok!" dedi, "Geçirmeli yatakhaneye! Az da değiller ki, altı, yedi kişi… Nasıl idare edeceğiz bilmem!"

Hürya ettik sınıfa. Doğruydu Necmi'nin anlattıkları. Yıkılmaz Hadi, fazladan kusmuştu da sıraların altına. Kendinden geçmiş, yatıyordu. Tulum Hayri durumu görür görmez çekti beni bir kenara:

"Çıyan'a göz kulak ol!" dedi, "Küp Arif'i de boş bırakma!"

"Ne?" dedim, "Küp Arif'i mi? Yanılmayasın sakın?"

"Ben ne dersem onu yap, o kadar!"

Küp Arif, arka sıralardaydı. Hiçbir şeyle ilgilenmez görünüyordu. Tilki gibi dikmişti kulaklarını. Çıyan Sadi, hazırlığını yapmış bitirmişe benziyordu. Karıştırıp duruyordu çekmecesini. Böyle zamanlarda en akıllıca iş, Müdür'ün odasına giden koridorda dolaşmaktı. Hademelere sordum. Kel Mahmut izinliydi bu pazar. İdare nöbeti Müdür'deydi. Müdür de odasında olmalıydı. Sormaya değmezdi, ışığı yanıyordu içerde çünkü… Gidip geliyor, kapısını kolluyordum.

Nasıl aktaracaktı Tulum, bunları yatakhaneye, diye düşünüyordum. Kalem Şakir'de yedek izin kâğıtları bulunurdu yatakhane için… Gel gelelim, bu akşam yoktu ki Kel Mahmut okulda… Onun imzasını taşıyan yatakhane kâğıtları geçmezdi.

Koridorun ucunda 2 A'nın çocukları tur atıyorlardı. Tek başıma dikilmektense onlara karışmayı düşündüm. Eskilerden hiçbir tanıdık yoktu aralarında… Bu koridor pek tekin sayılmazdı. Beni tek başıma görmeleri bile hoş değildi. Kapıda hademesi dikiliyordu, Müdür'ün. Tazı gibi adamdı, bir koku aldı mı, bırakmazdı peşini… Merdiven başında dikilmek de anlamsızdı benim için: Üst koridora hızla çıkarken Küp Arif'le faça façaya gelmiyeyim mi?

Kuşkulu kuşkulu baktı yüzüme:

"Nerden geliyorsun?" dedi, "Böyle soluk soluğa?"

Bir taktik inceliği göstermeliydim, arkadaşları kurtarmak için.

"Müdür'den!" dedim.

“Müdür’den mi?” dedi, “Ne işin vardı Müdür’de?”

“Hiiiç! Sınıfı pis pis kokutmuş hergeleler… Gittim haber verdim!”

“Sen mi haber verdin?”

“Ben tabii… Beğenemedin mi?”

“Bana ne? Madem söylemişsin!”

“İyi yapmadım, biliyorum… Yaptığım iş bir bakıma namussuzluk ama… Canım, bu kadar olur mu be! Böyle, yerlere kusacak kadar içilir mi? Ha, ne dersin?”

“Vallaaa hiç doğru değil! Pekiii Müdür ne dedi, sen haber verince!”

“Geç kaldın, dedi, senden önce Sadi yetiştirdi haberi…”

“Bak namussuza! Çıyan Sadi haaa!”

“Başka Sadi var mı!”

“Vay it oğlu, it! Bir ara inmişti aşağıya… Hemen koymuş çivisini demek!”

Girdim yavaştan koluna…Sınıfa doğru sürüklemeye başladım. Lâfa tutuyordum bir yandan da:

“Boşa çıkmış bizim gayretimiz, geç kalmışız. Müdür gene de teşekkür ederim, dedi, talebe dediğin böyle olmalı işte! Hadi sen çık sınıfa… Hiçbir şeyden haberin yokmuş gibi görün. Ben geliyorum.” dedi.

“Gelecek demek?..”

“Bana öyle dedi. Ankara’dan telefon bekliyormuş. Hemen konuşunca gelecekmiş. Bırakıp gelemez ki… Kim bilir Maarif vekiliyle mi konuşacak, yoksa Müfettişle mi?”

“Maarif Vekilidir!”

Arkamızdan küt küt ayak sesleri geliyordu. Bir de döndüm ki… Müdür! Tam yanımızdan geçerken eğildi baktı yüzümüze.

Hangi sınıftan olduğumuzu pek çıkaramadı. Küp Arif'e gözü ilişince, birden buruldu suratı:

"Sensin haaa!" dedi, "Tur yapıyorsun koridorlarda demek. Sınıfta olandan bitenden hiç haberin yok şu halde!"

Küp Arif kekelemeye başladı:

"Var… Var efendim… Olmaz olur mu? Geliyordum. Arkadaşa rastladım da… Lüzum kalmamış!.."

Müdür pek bir şey anlayamamıştı.

"Senin deee… Arkadaşının daaa!.." deyip hışımla yürüdü önümüzden. Doğru Hababam Sınıfı'na daldı.

Küp Arif sersemlemişti:

"Çok kızdı bana!" dedi, "Anladın değil mi, kızdığını!"

"Bana da çok kızdı. Hep şu Çıyan Sadi'nin yüzünden. İtoğlu it, ne çabuk da morfinlemiş…"

"Hademeden göndermiş olacak raporu!"

"Hangisinden?" dedim, bir şey öğrenebilir miyim diye.

"Hangisinden olacak şu helâlara bakan Zeynel'den! Gececi de onun adamı!"

Çok şaşmıştım bu işe… Demek Zeynel'in önemli işlerinden biri de sınıf espiyonlarından rapor toplamakmış ha! Gececi de öyle demek! Biraz Arif'in dalına basmak için:

"Senin de var mı zımbalı defterin?" dedim.

“Neden olmasın! Ya senin?”

“Ben daha yeni başladım. Deneme dönemindeyim. Önemli bir şey olursa gel, anlat doğrudan doğruya, dedi bana!”

“Tehlikeli iş, seninki… Çabuk harcanırsın… Bir iki kez gördüler mi odasına girerken, damgalanır gidersin… En iyisi hademeler… Yaz raporunu, gönder onlara!”

“At altına imzanı, tamam desene!”

“Ne imzası bee! Dilekçe mi yazıyorsun… Herkesin bir işareti var. Benim R 21…”

“Bu işlerde Çıyan Sadi, hepimizden baskın doğrusu… Bu işte de şişirdi bizi!”

“Müdür’ün eski adamı ne de olsa…”

“ikimizi de atlattı namussuz!”

Çolak Hamdi’nin omuzdaşlarını Tulum Hayri öbür şubelere dağıtmıştı teker teker… Sınıfta ekşi bir kokudan başka en küçük bir iz kalmamıştı. Müdür, raporu sağlam yerden aldığı için, armut toplar gibi teker teker toplayıp Revir’e kapatmıştı, sarhoşları… Doktoru çağırtıp birer rapor alması gerekirdi. Geç vakit, o iş de oldu. Peşinden de üç günlük uzaklaştırma.

Çolak Hamdi, bu işlerin kimin raporu ile döndüğünü bilmez olur muydu! Revir’den çıktıktan sonra Çıyan Sadi’yi bir köşeye sıkıştırıp marizlemesi işten bile değildi.

Aradan haftalar geçtiği halde beklediğimiz olmadı. Kovulmaktan mı korkuyordu. Sınıfın espiyonları mı yıldırmıştı onu! Onlara biçimine getirip çatacak yerde sigara bile tosladığı oluyordu. Kimsenin aklı ermiyordu Hamdi’nin bu yumuşak başlılığına.

Bir pazar akşamıydı… Yatakhane’ye geçmiş, yatak başı sohbetlerine dalmıştık. Küp Arif dolabını düzeltiyordu, nesi var, nesi yok döküyordu

ortaya. Çamaşırlar, kravatlar, eşarplar… Kutu kutu bisküviler, şekerlemeler… Torba torba leblebiler, fıstıklar, üzümler… Çok da akrabası vardı Küp Arif'in. Hemen her hafta Anadolu'nun bir köşesinden bir torba, ya da ufak bir sandık gelirdi postayla.

Çıyan Sadi, bir ara sokuldu Küp Arif'in dolabına. Kolonya şişesine yapışmasıyla avuçlarına silkelemesi bir oldu. Öylesine hızlı silkelemiş olacaktı ki ağzındaki mantar fırlayıp gitmişti bir yana. Tepesi atmıştı Küp Arif'in:

"Hööööst!" dedi, "Yavaş ol biraz!"

Mantarın düştüğünü gördüğü halde hâlâ boşaltıyordu avuçlarına şakır şakır. Küp Arif:

"Ayı! Yeter artık be!" diye yürüdü üzerine.

"Ayı da sensin, domuz da!"

Çolak Hamdi yerden biter gibi, bitiverdi oracıkta:

"Biraz da bize dök be!" diye uzattı iki avucunu birden, "Nasıl olsa yere döküp duruyorsun!"

Çıyan Sadi, ister istemez döktü Hamdi'nin de avuçlarına…

"Dök be! Başım ağrıyor, dök de biraz açılayım!"

Boyuna dökülüyordu. Güdük Necmi de uzattı avuçlarını:

"Dök biraz da bize!"

Artık gören geliyordu. Kiloluk koskocaman şişe yarıya inmişti. Küp Arif, önce para edecek mallarını tıktı dolaba… Birden atıldı Çıyan Sadi'nin üzerine. Çıyan, böyle bir saldırıyı beklemediği için, elindeki şişe fırlayıvermişti betonun üzerine. Bir anda tuzla buz olmuştu:

"Senin yaptığın orospuluk düpedüz!" diye yırtınıyor, ağzına ne gelirse sayıyordu, uysun uymasın! Çıyan Sadi, suçlu olsa da bu kadar sövmenin

altında kalamazdı, pijamasının iki yakasına birden yapıştı. Küp Arif, kendini kurtarmak için karşısındakini hızla itmek istedi. Uzanan eli, şırrak, diye Çıyan Sadi'nin yüzünde şakladı birden. Bunun adı, ne olursa olsun bir tokattı. Tokatın karşılığı bir yumruk olabilirdi olsa olsa. Ama nerde Çıyan Sadi'de o yürek… Çolak Hamdi, onun korkaklığını tam zamanında sezmişti. Desteklemek için:

"Vur" dedi, "Ne duruyorsun!"

Hâlâ duruyordu Çıyan.

"Bırak palavrayı da yapıştır yumruğu!"

Yavaştan da olsa bir yumruk sallamalıydı artık. Şöyle boşluğa doğru savurdu yumruğunu ister istemez:

"Gümm!"

Körün taşı gibi Küp Arif'in çenesini bulmuştu yumruk.

"Vay namussuz espiyon!" diye çullandı üzerine, "Bir de yumruk haaa!"

Yumruğun karşılığı bir tekme olmalıydı, ya da en azdan bir iki sille.. Oysa Küp Arif, onu belinden kucaklamış, yatakların üzerine doğru iteleyip duruyordu.

Çolak Hamdi:

"Ne oldu yumruğun karşılığı be!" diye bağırdı, "Korkak herif, sen de koysana çenesine!"

Karakucak alt üst olup duruyorlardı yerde… Bir süre onları seyreden Çolak Hamdi enselerinden tutup kaldırdı:

"Karılar gibi ne yuvarlanıp duruyorsunuz. Erkekler gibi dövüşsenize be, ayakta!"

İkisinde de vuracak hal kalmamıştı. Hani birisi aralarına girse de, "ayıptır," dese çoktan el sıkışıp ayrılacaklardı. Ama Çolak Hamdi,

bırakmıyordu yakalarını.

“Ayı herif!” dedi, Küp Arif “N’olacak!”

“Sensin ayı!”

“Bırakın kuru kuru lâfı be! Isıracak köpek dişini göstermez!” dedi, Çolak, “Sarıl gırtlağına şunun!”

Az önce yerde boğuşurlarken Arif’in elini şişe kırıkları kesmiş olacaktı. İnce ince kan sızıyordu. Çolak Hamdi de görmüştü elindeki kanı:

“Ne o?” dedi, “Sadi mi kanattı elini! Vay Çıyan vay! Isırdı demek!”

İşte bu kan, deliye döndürmüştü Küp Arif’i. Gözleri kararmış, sarılmıştı Çıyan Sadi’nin gırtlağına. Habire sıkıyordu. Sadi canını kurtarmak için bir tekme indirdi iki ayağının bitiştiği yere. Canı adamakıllı yanmıştı Küp Arif’in.

Bir iki dakika kıvrılıp kaldıktan sonra, birden doğruldu, gelişi güzel başladı yumruk sallamaya. Geri geri çekilen Sadi, yatakların arasına sıkıştığını anlayınca bu yumruklara karşılık vermekten başka çıkar yol bulamadı. Kavga ancak şimdi kızışmıştı.

Kalem Şakir bir süre kavgacıları izledikten sonra çekildi dolabının başına. Düzgünce bir kâğıt bulup şunları çiziktirdi.

“Sayın Müdür Bey,

Yatakhanede beni arkadaşımız Sadi, fena halde dövüyor. Durumu saygılarımla arz ederim.”

Sonra bana döndü:

“Neydi?” dedi, “Küp Arif’in espiyonluk imzası?”

“R 21” dedim.

Raporun altına yazdı söylediğimi. Kâğıdı, Arif’in bana söylediği Gececi’yle gönderdi, Müdür’e.

Kavgacıların ağızları, burunları, kan revan içinde kalmış, üstleri parça parça olmuştu. İkisinden biri yavaşlayıp da işi küfürle geçiştirmeğe çalıştıkça, Çolak Hamdi:

“Vur ulan!” diyordu, “Isıracak köpek dişini göstermez. Ne duruyorsun vursana!”

Tulum Hayri bir ara atıldı aralarına:

“Yeter artık!” dedi, “Berabere! Haydi yıkayın elinizi, yüzünüzü! Babanızın mirasını mı bölüşemediniz be! Yoksa verilecek ödülü mü pay edemediniz?”

Müdür, soluk soluğa yetişmişti kavgaya. Arif’in yazdığı kelimesi kelimesine doğruydu. İşte Sınıf Mümessili ayırıyordu onları… Her ikisinin de ağzı burnu kan içinde, pijamaları parça parçaydı. Doğruydu Arif’in raporu demek. Belki de şöyle diyordu içinden, Sayın Müdürümüz:

“Aferin be Arif! İlk defa tam zamanında, tıpa tıp doğru bir raporunu alabildim. Bravo!”

KANTİN SİMİDİ

Müdür, bütün sınıfları koridora çift sıra dizmiş toptan, verip veriştiriyordu:

“Ben İsviçre’de gördüm…” diyordu. “Tramvaylarda ne biletçi var, ne kontrolör… Giriyorsun kapısından, atıyorsun bilet parasını kutuya… Biz neden İsviçrelilerden aşağı kalalım. Eğitimde, kendi kendinizi idare diye bir şey vardır. İdareye yardımcı olacak, kendinizi kendiniz yetiştireceksiniz. Evet, efendiler, kendi kendinizi yetiştirmek, kendi kendinizi idare etmek için ilk denemelere, ilk uygulamalara geçiyoruz. Bugün artık kantinden (Kooperatif demek istiyordu.) para verip simit almak yok! Parayı kutuya atıp, simidi alacaksınız! Sütünüze havale!.. Para atmadan simit almak yasak! Açıkgözlüğe kalkışanları, bir yakalayacak olursam, eh bir yakalarsam!.. Ne yapacağımı ben bilirim!.. Haydi sizi göreyim, ne sizin yüzünüz kara çıksın, ne bizim yüzümüz… Bu deneme aynı zamanda biz idareciler, pardon biz eğitimciler için de enteresan bir deneme olacak… Bir

karakter, bir seviye, bir vicdan… Ne bileyim, bir ahlâk denemesi… Hadi bakalım, hayırlı olsun hepimiz için!”

Dediğini de yaptı Müdür, kooperatifin bulunduğu salonun ortasına, bir masa koydurdu. Masanın üstüne iki, geniş simit tablası… Her gün dolup boşalan tepeleme simitler… Seçim sandığı büyüklüğünde, ortası yarık birer de kutu… Simit yemeyenler bile bu karakter denemesinde gerekli notu almak için salondaki masanın çevresinde dönmeğe başladılar. Dışarıdan üç posta, sıcak sıcak simitler geliyor, gelmesiyle tükenmesi bir oluyordu. Bırakın denemeyi, simit başına beş kuruş kalsa, kooperatife dünyanın parası kalıyordu. Kâr yolundaydı ama, ahlâk bakımından ne durumdaydık… Müdürümüz kadar biz de merak ediyorduk doğrusu.

Felsefeci Öküz Kont’un bizi boşladığı bir gün, kürsüde Müdür’ü gördük ansızın. Ateş püskürüyordu:

“Durum, içler acısı…” diye bağırıyorlardı, “Açık müthiş!.. Nasıl olur efendiler!.. Ben bu denemeleri Anadolu Liselerinde de yaptım… Her gün ya üç simit açık çıkardı, ya da beş… Burada, söylemeye utanıyorum efendiler, açık müthiş… Müthiş! Aklım, havsalam almıyor bunu… Geçen sefer söylediğim gibi, bu simitleri yürütenleri, yani parasını vermeden alanları demek istiyorum, bir elime geçirirsem alimallah, kovacağım, ibret olsun diye! Haydi bakalım, ona göre bundan sonra!”

Fazla da konuşmadı, çekip gitti. O gider gitmez de Çolak Hamdi fırladı kürsüye:

“Yuuh be!” diye başladı. “Herif, sizi düpedüz simit hırsızı yaptı da, ağzınızı açıp gık diyemediniz… Siz de erkek misiniz be!”

Güdük Necmi:

“Ağzını açıp Müdür’e takır takır karşılık veren erkeğe bakın hele!” dedi.

“Öylesine bir yelkenledi ki… Şöyle bir doğrulayım derken çekti kapıyı, toz oldu. Kalkıp diyecektim ki ona, heeey Müdür Bey, Müdür Bey! Tükürmüşüm senin, kendi kendini idare sisteminin içine… Dik, simit tablasının başına bir adam… Teslim et simitleri… Alsın parasını, versin

simitini!.. Açığı çıkarsa yapış yakasına! Bütün mektebe ne halt etmeğe bok atar durursun, tamam mı? Var mı, bir selâhiyeti bizi kötülemeğe beee! Bir adam az mı geliyor, dik iki adam… Parasız yatılı mı yok mektepte be!..”

Hep birden çullandık Çolak Hamdi’ye:

“Sen affetmişsin onu, in aşağı! Ulan paralı yatılı okuyorsun da, ne oluyor sanki… Sen de bizimle birlikte, yiyorsun kurtlu mercimeği! Teyzenin pamuk tarlalarına mı güveniyorsun, in aşşaaaa!”

Çolak Hamdi’nin haklı olduğu yanlar da yok değildi. Neden Hababam Sınıfı‘ndan başlamıştı ki Müdür? Simitleri yürüten biz miydik. Bütün antikalıklar bizden çıkardı ama, simitleri de bizden biri mi yürütüyordu? Bunu hiçbirimiz bilemezdik. Eğer aramızda sicilli iki espiyon olmasa belki simitleri yürüten, açık açık söyleyebilirdi yürüttüğünü… Bu durumda yersiz bir kabadayılık olurdu!

Helâ arasında sürdürdük tartışmanın gerisini. Palamut Recep de çok kızmıştı bu açık açık suçlamaya:

“İstemiyoruz!” diye başladı, “Biz simit istemiyoruz! Denenmek de istemiyoruz! Kendi kendimizi idare de istemiyoruz. Boşuna aylık mı alacak idarecilerimiz. İşleri ne! İdare etsinler bizi. Sen Kel Mahmut’u kızağa çek, bizi kendi halimize bırak… Biz Kel Mahmut’u istiyoruz, var mı ötesi! Kaldırsın tablayı ortadan, deneme de istemiyoruz, denenmek de! Kaç gram namusumuz olduğunu biliyoruz biz, iyi mi!”

Tulum Hayri, bir göz attı gerilere doğru. Çıyan Sadi’yle Küp Arif’i aradığı belliydi. Olmadıklarını görünce rahatladı.

“Bakın çocuklar!” diye başladı, “Bizim boş verdiğimiz bir iş var, kooperatifte ödev almak… Sözüm ona, kooperatif üyesiyiz. İş bölümlerini seçimle yaptırır, tutardık köprü başlarını. Boş verdik!.. Neyse, bundan sonra ilk işimiz bizden bir iki kişinin Kooperatife geçmesi olsun… Maksat Kooperatifi soymak değil. Biz ne vurguncuyuz, ne karaborsacı! Dilenci çanağından bozuk para araklayan sokak serserisi hiç değiliz. İdare kurtlu mercimek mi veriyor? Kooperatifte pastırma sebil! Yesin millet! İdare, ambar dibi mi temizliyor? Zeytin peynir sudan ucuz! Açık mı veriyoruz,

kolayı var! Çikolata fiyatlarına zam! Bunun adına lüx vergisi derler! “Refüze Ekrem sabırsızlanıyordu:

“Uzun etme!” dedi, “Bu işin içinden nasıl çıkacağız… Nasıl temizleyeceğiz alnımıza sürülen karayı, onu söyle sen!”

Kalem Şakir:

“Benzinle!” dedi.

Hayri kızmıştı:

“Bırakın gevezeliği! Müdür’ü, söylediğine söyleyeceğine pişman etmemiz gerekiyor!”

Güdük atıldı gene:

“Duuuurr! 0 kadar da acele değil! Müdür, hele bir dolaşsın sınıfları! Hemen işe başlarsak, suçu üzerimize almış oluruz! Bütün sınıfları da geçirsin “kesinti”den. Gene açığı sürüp giderse…”

“Anladık, kısa kes!”

“Kısacası şu. Bizden simit alan oldu mu, bir simit parası yerine iki simit parası atacak sandığa.”

“İkinci simit parası kimin için! Anlayamadık!”

“Parası olmadan simit yemek zorunda kalan arkadaşlar için!”

“Oldu bu! Tamam!”

“Söz mü?”

“Söööz!”

“Olsun muu?”

“Olsuuun!”

“Ben, hadi deyince başlayacaksınız! Birkaç gün bekleyelim hele!”

Müdür, sıradan sınıfları gezmişti, boş derslerde… Kooperatifteki Nuri’den her gün öğreniyorduk durumu. Simit açığı, aşağı yukarı aynı ölçüde sürüp gidiyordu. Müdür, hesapları, kooperatife gelip kendi yapıyor, açıkları gördükçe de deliye dönüyordu. Nedense, onun, müdürlük haysiyetine dokunuyordu bu durum. Müdür’ün espiyonları, vızır vızır dolaşıyorlardı simit tablasının başında.

Tulum Hayri verdi nihayet emrini:

“Çocuklar!” dedi, “Tam zamanı, başlayın!”

Simit’ten hoşlanan da hoşlanmayan da koşuyordu sandık başına! Bir simit alıp iki simit parası veriyordu. Hababam Sınıfı, simit tiryakisi kesilmişti.

Bizim kararımızdan haberi olmayan, iki espiyonumuza iş düşmüştü tam bu günlerde… Vızır vızır dolanıyorlardı salonda.

Güdük Necmi, Güdüklüğünü gösterecek fırsatlar arıyordu. Son dersten çıkmış, sigara için helâ aralığına gidiyorduk Güdük’le. Salondan geçerken simit masasına ilişti gözü. Çıyan Sadi de oralardaydı. Necmi eğildi kulağıma:

“Dur!” dedi, “Dalgamızı geçelim şu Çıyan’la!”

“Nasıl?” dedim.

“Nasıl olacak… Gözünün önünde para atmadan simit alacağım!”

“Verir raporunu Müdür’e!”

“Versin!”

Dediğini de yaptı. Gitti, koşar adım, masanın başına… Karıştırdı tabladaki simitleri. Nar gibi kızarmış bir simit seçti. Böldü ortasından. Kıtır kıtır Çıyan Sadi’nin önünde yemeye başladı. Bir kuruş bile atmadı sandığa.

“Ne yaptın be!” dedim, “Doğru mu yaptığın…”

“Doğru!” dedi, “Nasıl olsa arkadaşlar verecekler… Tulum ne söylemişti.”

“Canım, bende para var. Al şunu da at kutuya!”

“Bende de var… Mesele o değil ki…”

“Nedir mesele?”

“Sonra görürsün!”

Aradan daha bir saat geçmeden, Kel Mahmut, Güdük Necmi’yi bastırdı sınıfta… Peşinden beni, Sonra Domdom’la Hayta’yı: “Haydi!” dedi, “Müdür’ün odasına!”

Kattı bizi önüne. Merdivenlerden indik. Ben henüz neden postalandığımızı kestirememiştim. Güdük Necmi, keyfinden neredeyse göbek atacaktı. Kel Mahmut da bilmiyordu bizi neden götürdüğünü… Boyuna soruyordu:

“Gene ne halt ettiniz, eşek herifler?” diye.

Dayandı bizi Müdür’ün odasına. Bırakıp gidecekti ki, içerden Müdür:

“Sen de gel Mahmut Bey!” diye selendi.

Kapı kapandı üstümüzden. Müdür ateş püskürerek kalktı yerinden:

“Söyle!” dedi Necmi’ye, “Bu gün kaç simit aldın?”

“Bu gün mü efendim? Tam üç simit!”

“Kaçının parasını verdin?”

“Üçünün de verdim parasını!”

“Verdin haaa!..”

“Verdim efendim!”

Sonra Domdom Ali’ye döndü:

“Senin yanında simit aldı mı Necmi?”

“Aldı efendim!”

“Parasını verdi mi simitin?”

“Parasını mı? Valla ben görmedim parasını atarken…”

“Yani vermedi mi demek istiyorsun?”

“Hâşâ efendim! Yani demek istiyorum ki ben o sırada bakmıyordum, masadan yana!..”

Hayta İsmail’e döndü Müdür:

“Senin yanında simit aldı mı bu herif?”

“Aldı efendim!”

“Alırken gördün mü?”

“Gördüm!”

“Parayı verirken de gördün mü?”

“Parayı verirken mi efendim…”

“Elini uzattı ama kutuya… Attı mı atmadı mı!..”

“Sus, yalancı!”

Sonra döndü bana:

“Sen gördün mü Necmi’yi!”

Yapıştırdım yanıtı hemen:

“Elinde simitle gelirken gördüm, o kadar.”

“Yani parayı verirken görmedin demek?”

“Simiti alırken bile görmedim! Ama simiti elinde gördüm! Yarısını da bana verdi!”

“Öyle ya! Günde üç simit… Nasıl yesin üçünü birden. El kesesinden sahavet!”

Doğruydu Müdür’ün dediği. Benim yediğim simit, üçüncü simit oluyordu.

“Ne Güdük’müş!” dedim, içimden, “Duman etmiş ortalığı!” Müdür, yiyecek gibi bakıyordu Güdük Necmi’ye: “Kovacağım seni!” diyordu, “En sonunda yakayı verdin ele!”

Necmi hiç oralı değildi. Boyuna aynı şeyleri tekrarlayıp duruyordu:

“İftira efendim. Verdim parasını! Vermeden nasıl alırım!” Müdür gerçekten de af edeceğe benzemiyordu. Mahmut Bey’e:

“Efendim!” dedi, “Hemen toplayın çocukları!”

Bize döndü birden:

“Defolun!” diye gürledi, “Ne mal olduğunuz sınıfınızdan belli! Dağıtacağım bu sınıfı! Gerekirse süreceğim topunuzu birden!.. Çıkıııın!”

Çıktık. Neredeyse çiğ çiğ yiyecekti Güdük Necmi’yi. Hep onun yüzündendi bu azarlar.

Gündüzcüler evlerine gittiği için Kel Mahmut, bütün yatılıları kooperatifin önünde toplamıştı, sınıf sınıf… Böyle toplantılarda herkesin gözü bizde olurdu: “Gene ne halt ettiniz?” gibilerinden.

Müdür geldi, dikildi simit masasının başına:

“Nuriii!..” diye seslendi Kooperatife doğru, “Geeel! Getir şu defteri!”

Nuri de geldi, defter de…

“Say şu simitleri!”

Çok bir şey kalmamıştı. Biz bile sayıyorduk, dikildiğimiz yerden:

“On, on bir!”

“Kaç simit geldi bugün fırından!”

“Seksen simit bir kere geldi, seksenbeş, bir kere… Yüz altmış da akşam üzeri geldi!”

“Topla!”

Nuri toplarken cebinden bir anahtar çıkardı Müdür. Kutuyu açtı, döktü bütün paraları tablanın içine:

“Say şunları!”

Nuri saya dursun, başladı yüksek perdeden “Kesinti”ye:

“Çocuklar!” diye başladı, “Nihayet yakaladık simit hırsızını! Az sonra çıkaracağım ortaya! Kendisi parasız yatılıdır. Bu arkadaşınızı bir daha göremeyeceksiniz aranızda. Yazacağım Vekâlete, hangi liseye naklederse etsin, Ankara!”

Şıkır şıkır para seslerinden başka çıt çıkmıyordu koca salonda. Müdür bu şıkırtıyı, otoriteye aykırı bulduğu için, Kantinci Nuri’ye bağırdı:

“Kes para sesini! Yavaş!”

Aynı emri yavaştan tekrarladık biz de:

“Keees!..”

“Çocuklar!” diye başladı, “Kiminiz son sınıftasınız, kiminiz daha ilk sınıflarda… Gayemiz hepinizi cemiyete yararlı bir uzuv olarak kazandırmak… Sizi biraz daha kendi kendinizi idare eder bir seviyeye

ulaştırmak istedik. Biz yükselmenizi, iyi ahlâk sahibi olmanızı istemiştik ama, tutuyor toplumun malına el uzatmaya kalkışıyorsunuz! Diyelim ki aç kaldınız, paranız yok… Namuslu insan ne yapar, onu bilmeniz gerek!

Namuslu insan sıkar dişini, kemerini de sıkar, nefsini körletmeye çalışır. Değil tabladan simit çalmak… Simitin kokusunu alıp nefsinin uyanmaması için burnunun deliğini bile tıkar. Gel gelelim siz öyle mi yapıyorsunuz bakalım. İçinizden biri, değil bir simit, aynı gün tam üç simit birden yürütürken yakalandı. Yazık, yazık! Çok yazık! O arkadaşınıza mektep adına eseflerimi bildiririm açıktan açığa…”

Durdu, sağa sola bakındı. Necmi’yi aradığı belliydi:

“Nerde o adam!” dedi, “Çıksın şöyle ortaya!”

Necmi hiç nazlanmadı. Önündekileri, iki yana ite kaka, bacaklarımızın arasından fırladı ortaya. Soğukkanlılığını hiç bozmadan:

“Beni arıyorsunuz, değil mi efendim!” dedi.

“Başka kimi arayacaktım. Pek tabiî ki seni arıyorum!”

Sonra döndü Nuri’ye, sordu:“Saydın mı, paraları?”

“Saydım efendim. Simitleri de saydım, hesapladım!”

“Söyle! Kaç kuruş açık var bugün!”

Nuri’nin yakınır bir durumu yoktu:

“Efendim!” dedi, “Bugün ilk kez açık yok! Hattâ yüz yirmi beş kuruş da fazlası var!”

“Neee? Fazla mı? İmkânsız! Yanlış yapmış olacaksın! Olamaz! Nasıl olur!”

“İki kez yaptım hesabı! Doğru!”

“Olamaz diyorum sana!”

“İşte efendim, simitlerin toplamı, üç yüz yirmi beş! Şu kadar kuruştan, eder şu kadar kuruş! Satışımız da bu kadar… Düşersek, tam yüz yirmi beş kuruş eder fazlası!”

İnanmadı, A şubesinden iki adam çıkardı. Yeniden sayım yapıldı, tamam!

Müdür, ensesini kaşıyor, ne yapacağını düşünüyordu. Bir ara Kel Mahmut’a takıldı bakışları:

“Haaa?“dedi, “Ne dersin bu işe Mahmut Bey?”

Yüzünün bütün derileri gülüyordu bu işe Mahmut Bey’in:

“Ne denir bu işe? dedi, “Ay aydın, hesap belli!”

“Peki amma neden yüz yirmi beş kuruş fazla?”

“Haaa! O fazlaya gelince… Ayın bugün tam yedisi… Çocukların memleketten paraları daha yeni gelmeye başladı. Malûm ya… Çoğunun babası memur. Simitleri veresiye yemişler demek, şimdi parası gelen borcunu ödemeye çalışıyor!”

Necmi, sınıfta tarih dersi dinliyormuş gibi, geçmişti kendisinden:

“Doğru efendim!” dedi, “Haklısınız!”

Müdür artık bu kadarına dayanamazdı. Tuttu Necmi’yi kolundan, bütün gücüyle savurdu bizden yana… Başkası olsa çoktan yüzü koyun kapaklanırdı.

Güdük Necmi, hooop!.. Düşüverdi Hababam Sınıfı‘nın ortasına… Top gibi… O kadar ölçülü düşmüştü ki, Tam Çıyan Sadi’nin ayaklarının üstüne!

Müdür canavar gibi dikilmişti karşısına;

“Mendebur seniii!” diye gürledi. “Karıştırdın gene ortalığı! Kabahat sende değil, sana inanan sersemde… Bu kaçıncı beee! Sene başından beri atlıyorsun boyuna, salak herif! Mahmut Bey, at, şu hödüğü C şubesine de aklı başına gelişin!”

Bütün bu çıkışmalar, Güdük Necmi’ye değil, bu durumda bile Müdür’den aferin bekleyen ünlü espiyoncu Çıyan Sadi’yeydi… Ne vardı anlamayacak!

TEMİZLİK

Kalem Şakir, üç tane kahverengi hapı koydu. Elindeki şişeyi, üzerlerinde yuvarlaya yuvarlaya başladı ezmeye. Tulum Hayri, fasulyesinin içine tepeleme ekmek doğruyordu. Şöyle göz ucuyla Şakir'e baktı:

"Nedir o?" dedi, "İştah ilâcı mı ezdiğin?"

Çolak Hamdi bilgiçlik yapmak istedi:

"Ya istop hapıdır, ya da fayrap! Kim bilir kime yutturacak!"

"Yutturacağı kalmış mı be… Kına gibi un yaptı hapları… Kim bilir kime yedirecek desene!"

"Enfiye gibi çektirebilir de burnuna bir dostunun!"

Kalem Şakir'in gözü kapıdaydı. Yemekhaneye geç gelenlerde… Daha masadakilerin yarısı gelmemişti. Akşam yemekleri biraz "keyfi" geçerdi böyle. Birinci yemek fasulyeydi işte… Ne vardı acele edecek. İkinci yemek de makarna… Masanın ortasında duran kaşar peyniri rendesinden belliydi. Ambarda yıllanmış ne kadar kaşar varsa, böyle rendeleyip makarna için konurdu, masaya önceden.İnek Şaban da geç gelenler arasındaydı, geçti yerine… Artık eskimişti Şaban, kimse yüzüne bile bakmıyordu. Kalem Şakir aldı eline kepçeyi, karavanada kalan fasulyeyi Şaban'ın tabağına boşaltırken sordu:

"Nerde kaldı bu Küp Arif beee!"

"Musluklarda gördüm, elini sabunluyordu!"

Demek Şakir'in hazırladığı toz, Küp Arif içindi. Tulum Hayri ters ters baktı Şakir'e:

"Allah versin!" dedi, "Artık iplemez oldunuz bizi. Kendi başınıza işler çeviriyorsunuz! Yüzünüze gözünüze bulaştırınca da gelirsiniz, aman Tulum'cuğum diye! Gene ne haltlar karıştırıyorsun beee?"

“O kadar karışık şeyler değil! Küp Arif, son zamanlarda uyuyamaz oldu. Uyutacağım bu gece!”

Bu oyun, tam Güdük Necmi’likti:

“Yaşa be Şakir’çiğim!” dedi, “İşimize bakalım biz. Fazla miskinleştik son günlerde!”

“Ulan, insaf be! Daha dün geçirdin simitleri, Çıyan Sadi’nin boynuna!”

“İyi dedin be abi! Günümüz kıyak geçti. Gecemiz boş mu geçsin? Bir festival yapalım, dedik el birliğiyle!”

Çıyan Sadi’nin Hababam Sınıfı‘nda son gecesiydi. Öbür masada tasalı tasalı kaşıklıyordu fasulyesini.. Olanlara bitenlere kulak astığı yoktu artık…

“Geliyooor!”

“Çaktırmayalım!”

Ördek gibi paytak paytak geliyordu Küp Arif. İki yalpada geçti yerine:

“Gene mi fasulye!” dedi.

“Babanın evinde baklava börek yemezdin ya her gün. Çal kaşığı, lâf etme fazla!”

Fasulyeyi, sosyetede çatalla yiyebilirlerdi ama biz kaşık kullanırdık. Bizimki fasulyenin yemeği değil, çorbasıdır çünkü… Yani biz fasulyesinde değildik, maksat suyu bol olsun!

Hademeler, makarna karavanalarını da bıraktılar masalara… Kalem Şakir, çoğumuz fasulyeleri bitirdiğimiz halde, kalkıp dağıtmıyordu. Tabağın içinde erittiği üç hapın tozunu avucuna almış bekliyordu.

Hepimiz yiyip bitirince kalktı, aldı kepçeyi eline. Başladı sıradan dağıtmaya. Önce makarnaları koydu. Sonra geçti, kaşar rendelerini ilâç dağıtır gibi kaşıkla üzerine serpmeye… Gözümüz Arif’in tabağındaydı. Makarnasını koyduktan sonra, aldı tabağı eline… Bir kaşık kaşar rendesi

serperken, öbür elindeki tozu da silkeleyiverdi üzerine. Şakir için ufak işti bu el çabukluğu.

“Oh beee!.. Ne makarna yaaa!..”

“Aşkolsun Kel Mahmut’a! İyi yemek çıkarıyor bu günlerde. Peynir bile mis gibi…”

Küp Arif, Çıyan Sadi’nin “volta” haberini alalı iştahı yerine gelmişe benziyordu. Hem de, ekmekle yumuluyordu makarnaya.

“Dayan Şaban’çığım, böyle kıyak makarna bulamazsın bi daaa!”

“Yumuuul!..”

Sigaraları daha yemekhanede denkleştirdik birbirimizden. Helâ aralığına geçer geçmez tüttürdük. Bugün keyfimiz yerindeydi. Uç uca ekliyorduk sigaraları… Yağlı peynirli makarnanın üstüne amma da gidiyordu meret!

Çıyan’ı almıştık aramıza.

“Eee Sadi’çiğim!” diyordu, Güdük Necmi, “C şubesinde de böyle doğrulukla çalışırsan atılırsın okuldan… İyisi mi, boşla bu tür işleri biraz!”

Anlamamazlıktan geliyordu Çıyan:

“Hangi işleri, canım!”

“Bilirsin seeen! Özel işler…”

“Kör olayım, benim derslerden başka…”

“Babana anlat onları, memlekete dönünce. Ulan şu Küp Arif’e bak be! Ne asılıyor sigaraya…”

Şakir, lâfı aldı ağzından:

“Sigara böyle mi içilir?” dedi, .“Hep içiyoruz bu boku… Böyle gözlerimizi kapatıp da mı çekiyoruz içimize?”

“Ben de beğenmiyorum, onun içişini. Öylesine çekiyor ki… Çekmek değil yeyip yutuyor dumanları…”

“Sakın şey içmesin bu enayi!”

“Hani olmaz da değil! Her şey beklenir bu Küp Ariften.”

Çıyan Sadi, gene de dayanamadı, sordu:

“Ne olabilir içtiği?”

“Vallaaa günahını almak doğru değil ama…”

“Yani esrar falan mı?”

“Olamaz mı?”

“Neden olmasın, eroin bile içebilir bu Küp Arif!”

“İçer mi içer!”

Çıyan Sadi, kıvranmaya başlamıştı. Güzel bir rapor konusuydu bu, giderayak… Haaa?.. Müdür, böyle karışık akşamlar, geç giderdi evine. Yemekhaneden çıkarken yanıyordu ışığı da. Bir rapor, bir raporcuk…

Güdük Necmi:

“Yürü!” dedi, “Etüt zili çalıyor… Son etüdün senin, artık Hababam Sınıfı‘nda… Helâ aralığında boşuna öldürme vaktini!”

Geçtik sınıflara. Kimsede çalışacak hal yoktu. Ne olur, ne olmaz diye birer kitap açtık önümüze. Zili bekliyorduk, yatakhane zilini.

Kalem Şakir, Güdük Necmi’yle aynı sıradaydılar… Küp Arif’i dikizlemek için… Sınıfın çoğu farkında değildi olup bitenlerin.

“Amma da dayandı haaa!..” dedi Şakir, “Hâlâ kitap karıştırıyor. Üç uyku hapı bu!”

“Hele dur bakalım, makarna kana karışmaya başlasın bir… Sen Çıyan’ı boşlama! Enayi uyuz oldu. Kıvranıp duruyor… Bir rapor giderayak, bir raporcuk…”

“Hele dur seeen! Son raporunu da yazdıracağım hırtlamboya. Bak, bak! Küp Arif’e hele!”

Küp Arif esniyordu, hem de nasıl esnemek… Burdan duyuluyordu çenesinin çatırtısı… Başladı kravatını gevşetmeye. Sonra çözdü yakasını.

Lafa tutmasın diye yanında oturan Adıbelli’yi kaldırmıştık. Sağına soluna bakıyor, konuşacak adam arıyordu. Daha bir iki kez esnedikten sonra, dayadı başını sıraya. Güdük Necmi:

“Başladı kestirmeye!” dedi.

Kalem Şakir:

“Haydi iyi geceler!” dedi, “Bakalım ne zaman uyanacak?”

“Zil çalınca uyanır.”

“Kahvaltı zili!”

Güdük Necmi, çıyana duyurabilmek için:

“Sızdı!” dedi, “İki tane parmağım gibi sigara, dolu dolu…”

Şakir tamamladı:

“Gene iyi dayandı. Ben bir nefes çeksem, olduğum yerde sızar kalırdım. Sağlam çocuk doğrusu.”

“İyi dayandı, aşkolsun!”

“Nerde alışmış bu merete?”

“Geldiği lisede, çok keş varmış… Açıktan açığa içerlermiş yatakhanede… Peşinden bütün bütün birer ekmek… Çok yedirirmiş adama

bu duman.”

“Hele baklava!”

“Ne baklavası… Ekmek, baklava gibi gidermiş üzerine!”

Arka sıralarda da uyuyanlar olduğu için, güme gitmişti Küp Arif’in sızması… İşin önemi, yatakhane ziliyle çıktı ortaya.

Uyku gözlerimizden aktığı için, yakalarımız çözüktü. Çoktan fora etmiştik ceketleri. Domdom Ali, pantolonunu bile çıkarmış, top oynadığı donla kalmıştı.

Küp Arif, kafayı vurmuş, yatıyordu hâlâ…

Tulum’un suratından düşen bin parça oluyordu. Kızmıştı Şakir’e:

“Temizle bokunu!” dedi, “Ne halt edeceksin bu adamı şimdi?”

Şakir, ne yapacağını, önceden hesaplayanlardandı:

“Hiç üzülme Hayri’ciğim!” dedi, “Sıkma tatlı canını!”

“Ne olacak bu herif, diyorum sana?”

“Bize ne o heriften, sızıp kalmış sınıfta… Yürü hadi! Hele düşündüğün şeye bak!”

“Olur mu be?”

“Neden olmasın!”

“Olmaz yahu!”

“Bu kadar da çekmeseydi dumanı!”

Güdük atıldı oradan:

“Öyle ya!” dedi, “Ne vardı bu kadar içecek! Yürüyün gidelim!”

Kalem Şakir her şeyi önceden düşünmüştü. Cebinden bir kutu çıkardı, kibrit kutusu… Üç beş tane izmarit vardı içinde. İkisini üçünü Küp Arif'in ayak ucuna attı. Birkaçını sıranın üstüne bastırdı.

Tulum Hayri bile beğenmişti bu oyunu:

"Helâl!" dedi, "Bilirsin bu işleri, namussuz! Haydi yürüyün artık çocuklar!"

Çıyan Sadi, arka sıralarda oyalanıp duruyordu:

"Yürü sen de!" dedi, "Ne uyuzlanıp duruyorsun! Senin raporun geçmez artık. Düş önümüze!"

"Küp! Küp!.. N'olacak?"

Bir şeyler demek istiyordu Çıyan. Tulum Hayri tutmuş, çekiyordu kolundan:

"Yürü diyorum sana! Merak etme. Gerekirse biz de veririz raporumuzu Müdür'e!"

Etüt'te gözkapaklarımıza yapışan uykunun zerresi kalmamıştı yatakhanede. Küp Arif'i soruyorduk boyuna. Ne zaman kalkıp gelecek diye bekliyorduk.

Tulum Hayri böyle zamanlarda pijamalarını giymezdi. Müdür'ün karşısına pijamayla çıkmayacak kadar da "asalet"i vardı. Dara gelirse o başka…

Neden sonra beklediği de oldu.

Sınıfları süpüren hademeler, Küp Arif'i sigara izmaritleri içinde sızmış görünce, koşup idareye haber vermişler… Müdür gelmiş. Bir de bakmış ki, Küp Arif kendinde değil! Kaldırın şunu demiş, Revir'e! Koymuşlar sedyeye kaldırmışlar.

Tulum Hayri, olanı biteni haber alınca, gececinin eline bir kâğıt tutuşturdu, okkanın altına gitmemek için. Kısaca şunlar yazılıydı kâğıtta:

“Sayın Müdür’üm,

Sınıfımızdan 913 Arif Sondilek henüz yatakhaneye gelmedi. Etütte bulunduğuna göre yatakhaneye geçerken kaçtığını tahmin ediyorum. Bilgi edinilmesini ve gereğinin yapılmasını saygılarımla…”

Gereği yapıldı, üç günlük revir hapsinden sonra Çıyan Sadi’nin peşinden ve onun tanıklığına dayanarak, D şubesine…

ZİYA PAŞA MI KEMAL PAŞA MI

Palamut Recep, kürsüye çıkmış, dert yanıyordu:

“Ulan, bu kadar da olur mu bel.. Tümünü verdi “Terkibi Bend”in… İnsafına tükürdüğümün Susak Cafer’i… Yokmuş bu şiirin eşi, menendi… Bu güne kadar böyle bir şiir, ne yazılmış, ne de bundan sonra yazılabilirmiş… Tek bir kelimesini, yanlış okuyan sittin sene belini doğrultamazmış. Değil sınıf geçmek, bir üst sınıfın kapısından bile bakamazmış ömrü billâh!”

Güdük Necmi oturduğu yerden lâfa karıştı:

“Demek bizim Şaban’dan başka sınıf geçecek kabadayı çıkmayacak desene! Bak nasıl bülbüller gibi şakıyacak gelecek derste!”

Hani haksız da değildi Güdük… İnek Şaban daha dün sabahtan başlamıştı ineklemeye. İki bendini tek yanlışsız ezberleyip, atmıştı. Bendler de okkalıcaydı hani… Her birinde bir düzine mısra vardı en azdan.

Tulum Hayri, kürsüye çıkıp nutuk çekenlerden pek hoşlanmazdı. Palamut Recep’e: “Bitti mi sözün?” dedi, “Bittiyse otur da yerine, başka biri döksün içini!”

“Yani, demek istiyorum ki, gereğini düşünelim!”

Düdük İsmet kalktı ayağa:

“Heeey, çocuklar!” dedi, “Bir Piyale İhsan numarası da Susak Cafer’e çıkaralım, iyi mi?”

Yıkılmaz Hadi:

“Hadi ordan Kelek sen de!” dedi, “Geçen sene bizim yaptığımız numarayı daha iki gün önce Orta’nın kopilleri yapmışlar da

yutturamamışlar… Susak, nasıl çakozlamışsa, çakozlamış, o karton dalgasını! Hişşşt, demiş, bu numaraları siz, yeni yetişen edebiyatçılara yutturun! Biz kaçın kurasıyız, demiş, kasıla kasıla, kül yutmayız biz!”

“Kül yutmazmış haa?”

“Hay Susak, hay!..”

“Hele dur seen!”

“Mangalla yuttururuz biz, günü gelince!”

Tulum Hayri geçti kürsüye:

“Piyale’ye yaptığımız karton oyununu Susak Cafer’e de yapacağız! Ne dersiniz?”

“Başka oyun yapalım, onu yutmaz!”

“Eskidi o numara!”

“Netekim yutmamış da Ortalarda!”

“Ulan Tulum, durdu mu kafan be!”

“Yok mu yeni dümenlerin!”

“Kafan durduysa işi bize bırak!”

Kürsüye bir yumruk kondurdu Tulum:

“Her kafadan bir ses çıkmasın!” dedi, “Varsa bir bildiğiniz kalkın, dökün ortaya! Yoksa beni dinleyin! Madem Susak Cafer’i uyarmışlar, Piyale’ye yaptığımız oyunu açık etmişler, gene aynı oyunu tekrarlayalım da görsün o!”

“Piyastos ederse dilinden kurtulamayız sonra!..”

“Ben koyayım da sahneye, o piyastoslasın bakalım! Şimdi beni dinleyin! Kimde karton varsa, parmak kaldırsın!”

Domdom Ali:

“İki arşın şiir, bir kartona sığar mı be!” diyecek oldu.

“Sus be kaz yumurtası!” diye tersledi, “Kim yazacak şiiri be! Bana bırakın bu işi, diyorum, zırt zırt lâf karıştırıyorsunuz. Karton işini bana bırakın! Sizin yapacağınız iş şu: Atatürk’ün gençliğe hitabesini tek yanlışsız, su gibi ezberlemek! Anlıyorsunuz değil mi? Bütün Hababam Sınıfı tek yanlışsız ezberleyecek!”

İnek Şaban’in işine gelmedi bu. Kaç gündür Ziya Paşa’yı ezberlemişti:

“Bize onu vermedi ki…” dedi.

“Sıfır almak istiyorsan sen onu ezberleme!.. Ziya Paşa’nın Terkibi Bend’ini ezberle de çık ortaya… Anlaşıldı değil mi? Herkes Gençliğe Hitabe’yi güldür güldür okuyacak! İşte o kadar… Ben, kartonu gene raptiyeliyeceğim kürsüye. Ezbere kalkanın gözü dümenden bu kartonda olacak, anlaşıldı mı?”

“Anlaşıldın!..”

“Ama yanlışsız ezberleyeceğiz haaa, Kemal Paşa’yı! Söz mü?”

“Söööz!..”

“Ezberlemeyenin hım, mini, hınt olsun mu?”

“Olsuuuun!..”

“Hadi sizi göreyim çocuklar! Bu Susak, daha Hababam Sınıfı‘nın farkında değil!”

“Susak, hâlâ Gülhane Parkında!”

“Tam zamanı!”

“Gösterelim ona!”

“Çıkarın Okuma Kitaplarını! Başlayın ezberlemeye… Dalga geçmek yok!”

*
* *

Ertesi gün Tulum Hayri, elinde karton, kürsüye çıkınca Adıbelli dayanamadı:

“Kartona gerek kaldı mı?” dedi, “Hepimiz ezberledik!”

Tulum, sağ kaşını kaldırarak sordu, anlamlı anlamlı:

“Sen de ezberledin demek!”

“Hem de su gibi!”

“Afferin sana! Sen de ezberledinse, bütün sınıf ezberledi demektir, yaşaaa!..”

Sonra bütün sınıfa toptan sordu:

“Neredeyse Susak Cafer gelecek, var mı ezberlemeyen?”

“Yoook!”

“Çok yaşayın e mi!”

Sonra kaşını adamakıllı yıkıp sağ gözünü kapattı:

“Ama ben gene de kartona birşeyler yazacağım! Gözleriniz kartonda olsun! Anlarsınız ya? Susak’ı zıvanadan çıkaracağız bu ders!”

Arka cebinden dolmakalemi çekti. İri iri bir şeyler çiziktirdi. İşi bitince yoklama fişini de doldurdu. Kartonu rulo yaptıktan sonra kürsüye en yakın bir sıraya çöküverdi.

Zil de çalmıştı, ders zili… Susak Cafer, Beyazıt'ta cami avlusuna girer gibi elleri arkasında girdi sınıfa. İri taşlı teşbihini de şakır şakır çekiyordu. Kravatı her zamanki gibi çarpılmıştı. Heybeye dönen ceplerinden gericilerin elinden düşmeyen bir gazete sarkıyordu.

Geçti kürsüye. Gözlüğünü değiştirip sınıfın taaa arka sıralarını bir gezegen inceler gibi gözden geçirdi. Bizi ikişer ikişer yüksek perdeden parmakla saydıktan sonra, çaktı imzayı… Yüzü güldü biraz… Mutfak nöbetçisi hesap dışı edilirse, bütün sınıf, dersteydik işte… Asıldı Karakaplıya… Başparmağını ıslatıp ıslatıp başladı sayfaları çevirmeye…

Peki ama, Tulum ne zaman raptiyeliyecekti kartonu!..

Tam birimizin adının üstüne, muhtar mühürü gibi küt parmağını bastırmıştı ki… Tulum Hayri, kalktı ayağa:

"Efendim!" dedi, "Bir dakika!.."

"Ne oluyor bee!.."

"Bir dakika efendim… Kollarınız tüm tebeşir olmuş!"

Hoca, teslim olurcasına iki kolunu birden kaldırdı havaya… Dediği doğruydu Tulum'un… İki kolu birden bembeyaz tebeşirdi…

"Silelim efendim, kürsünün üstünü!"

"Çabuk! Pis herifler!.. Nedir bu kepazelik!.. Sınıf değil ahır!"

Tulum, sırasının kapağını açtı. Çıkardığı çarşaf kadar bir bezle tozuta tozuta başladı kürsünün üstünü silmeye… İşini bitirince sırasından, defterlerin üzerine geçirdiğimiz yağlı kâğıtlardan bir tabaka çıkardı. Cebinden bir kutu da raptiye… Raptiyeleri sıranın üstüne koydu. Gidiyor, geliyor, kutudan aldığı raptiyeleri tek tek kürsüye serdiği kâğıdın uçlarına tutturuyordu.

Susak Cafer, ceketin kollarını temizlemeye çalışırken, bir ara Tulum'un sıranın üstünde duran kartona yapışmasıyla kürsünün önüne tutturması bir oldu.

Susak Cafer, kürsünün üstüne çakılan yağlı kâğıdı eliyle okşayıp ütüledikten sonra defterini çıkardı, koydu.

“Haşşöööle!..” dedi, “Şimdi bir şeye benzedi işte! Ennezâfetü, minel imaaan! Yani temizlik imandandır demişler!..”

Güdük Necmi sordu hemen:

“Kim demiş Hocam!”

Çattı kaşlarını birden:

“Ebenin körü demiş… Sana ne! Sen bunu belle, olduğu gibi… Üzümünü ye de bağını sorma!”

“Peki Hocam belleyelim! Ama verdiğiniz ezberleri bellemekten vakit bulabilirsek!”

“Kaşındın seeen! Gel bakalım! Dikil şööle. Ezberledin tabiî…”

“Ezberlemek de bir şey mi efendim, yuttum!”

Sırasından çıkmış dikilmişti, sınıfın ortasına. Birden aklına kürsüye çakıları karton gelmiş olacak ki, bir iki adım attı öne doğru… Cafer Hoca:

“Hazır mısın?” diye sordu.

“Hazırım!”

“Şu yuttuğun Ziya Paşa’nın Terkibi Bend’ini bent bent çıkar bakalım işkembei kübradan.”

“Buyur efendim!.. Anlayamadım!”

“Eveeet… Bir Öztürkçeci’nin işkembei kübradan mâna çıkarması hayli müşkül tabiî…”

“Bu söylediklerinizi de anlayamadım efendim!”

Birden tersleşti Susak Cafer… Teşbihine şakır şakır asıldıktan sonra:

“Oku, hadi!” dedi, “Uzun etme! Biliyorsan oku! Bilmiyorsan lâf karıştırıp durma, yıkıl git!”

“Bilmez olur muyum efendim. Su gibi!”

“Oku!”

Güdük Necmi bizi şöyle bir süzdükten sonra, başını kürsüye çevirdi, kürsüdeki kartona… Başladı kartondan okur gibi, gözlerini kırpıştıra kırpıştıra okumaya:

“Ey Türk Gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini…”

Hoca fırladı kürsüden:

“Neee? Miting mi var!.. Nümayiş mi ? ne oluyor?”

“Hiiç!.. N’olacak! Verdiğiniz ezberi okuyorum!”

“Ne diyorsun be!.. Ben Atatürk’ün Gençliğe hitabesini mi verdim size?”

“Evet, efendim, onu verdiniz. Vekâletten emir varmış işittiğimize göre.”

“Ben Vekâlet mekâlet dinlemem! Ziya Paşa’yı isterim ben!.. Ziya Paşa’nın Terkibi Bend’ini! Oku çabuk!”

“Yanlışınız var efendim! Siz bize Ziya Paşa’yı vermediniz. Ziya Paşa’ya kadar ne paşalar var memlekette!”

“Oku hadi, uzatma!”

“Ey, Türk…”

“Sus diyorum sana! Ziya Paşa…”

“Efendim, sorun arkadaşlara… Ziya Paşa’nın adını bile etmediniz! Atatürk’ü verdiniz… Değil mi arkadaşlar?”

“Eveeet! Atatürk! Atatürk’ü verdiniz… Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’ni! Müdür Bey de onu veriyor bütün sınıflara!.. Vekâlet’in emri var!”

Sustu… Gözlerini, kaşlarını oynata oynata düşünmeye başladı. Yüzü karmakarışık olmuştu. Afalladığını belli etmemek için neden sonra defterini karıştırmaya başladı… Kendini biraz toplar gibi olmuştu. Diretmenin anlamı yoktu artık. Zararına olurdu bu tersleşme… Şeytanca bir bakışla Güdük Necmi’yi süzmeye başladı:

“Demek Ziya Paşa’yı vermedim haaa?..”

“Hayır efendim, vermediniz!”

“Hımmm!.. Peki… Vermeyebiliriz… Kemal Paşa’yı verdik öyle mi?”

Bütün sınıf birden onayladı:

“Atatürk’ü verdiniz!”

Necmi’ye çevirdi başını, ilk kez görüyormuş gibi:

“Ezberledin mi Hitabeyi?”

“Hem de nasıl!”

“Yaaa… Ezberledin demek…”

“Hem de tek yanlışsız!”

“Bak heleee!.. Hiç de öyle görünmüyor hal ve keyfiyet!”

Birden hinoğlu hinleşiverdi:

“Oku da görelim!”

Güdük Necmi düğmesine basılmış gibi gözleri kürsüdeki kartonda başladı okumaya:

“Ey Türk Gençliği!.. Birinci vazifeeen… Türk istiklâlini, Türk hâkimiyetini ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir!..”

Gerçekten de tek yanlışsız okuyordu. Ortaya doğru Susak Cafer kaldırdı elini:

“Dur!” dedi.

Kuşkulanmıştı durumdan. Bununla birlikte kuşkusunu vurmadı ortaya:

“Aferin be!” dedi, “Bülbüller gibi şakıyorsun! Tek yanlışsız ezberlemişsin doğrusu! Maşallah!”

“Tabiî efendim!”

“Ben o kadar tabiîlik göremiyorum. Siz her verilen parçayı bu kadar güzel ezberler miydiniz böööle!”

“Ziya Paşa’dan şiir okumuyoruz efendim, Kemal Paşa’dan okuyoruz!”

“Yaaa!.. Öyle demek… Aşkolsun! Doğrusu Kemal Paşa’yı çok seviyorsunuz! Otur… Sen kalk Şakir Şekerci!”

Kalem Şakir, süpürge sopası yutmuş gibi dimdik, kalktı dikildi. Bir ileri, bir geri, kendini kürsüye göre ayarlamaya koyuldu.

Susak Cafer, alaylı alaylı:

“Nasıl?” dedi, “Sen de arkadaşın gibi ezberlemişe benziyorsun?”

“Hayır efendim, ben arkadaşım gibi ezberlemedim!”

“Ya nasıl ezberledin?”

“Kendim gibi!”

“Demek kendin gibi ezberledin! Nasıl oluyor bu, anlayamadım?”

“Atatürk’ü herkes kendisi gibi ezberler, kendi algıladığı gibi… Yani içinden geldiği gibi demek istiyorum. Sonra… İçinden geldiği gibi de okur!”

“Bak heleeee… Bizim Şakir nelerde biliyor! Oku da görelim öyleyse!..”

Gözlerini kısa kısa bir adım daha attı öne:

Hoca kuşkulanmıştı durumdan. Yıktı gür kaşlarını:

“Kıpırdayıp durma, oku çabuk!”

“Ey Türk gençliği!”

“Türk gençliği haaaa!.. Kemal Paşa, gelse de görse şu Türk gençliğinin hâli pür melâlini!”

Şakir uydurma bir öfkeyle gürledi:

“Ne var Hocam, bizim halimizde!”

“Cumhuriyeti kimlere emanet ettiğini görsün de anlasın!”

“O, Cumhuriyeti Türk gençliğine emanet etti… Yani bize!”

“Sus! Cahil herif! Atatürk bu Hitabe’yi Meclis kürsüsünden okuduğu vakit siz nerdeydiniz! O zaman genç bizdik… Çiçeği burnunda!”

“Ya şimdi? Kurudunuz, tohuma kaçtınız! Genç olarak biz kaldık… Atatürk Cumhuriyeti bugünün gençlerine, daha doğrusu genç kalmasını bilenlere emanet etti.”

Susak Cafer, kızacak yerde alaylı alaylı gülüyordu:

“Size haaa?.. Sizin gibi kalpazanlara haaa?”

“Biz kalpazan değiliz Hocam!”

“Sizin gibi sahtekârlara haaa?”

“Biz sahtekâr değiliz!”

“Sizin gibi hilekârlara!”

“Biz hilekâr değiliz Hocam, afedersiniz!”

“Sizin gibi…”

Arka sıralardan homurdanmalar yükselmeye başlamıştı:

“Biz kalpazan değiliz!.. Değiliz! Hilekâr değiliz! Sahtekâr değiliz!.. Biz, biziz!..”

“Siz Kemal Paşa’yı seviyorsunuz haaa?”

“Seviyoruz!”

“Siz Kemal Paşa’yı sayıyorsunuz haaa?”

“Sayıyoruz!”

Susak Cafer birden doğruldu yerinden:

“Susun terbiyesizler! Siz onu ne seviyorsunuz, ne sayıyorsunuz!”

Arka sıralardan sesler yükseliyordu:

“Seviyoruz da sayıyoruz da!”

Susak Cafer ısırır gibi sordu Şakir’e:

Sen de seviyor musun?”

“Sayın Hocam! Sevmesem, ezberler miydim böyle!”

“Yaaa!.. Sevdiğin için ezberledin haaa!.. Git kapının arkasına da, orda oku öyleyse!”

Demek bütün bu çıkışlar, kürsüye çakılan kartondan işkillendiği içindi. Kalem Şakir bir iki adım geriledi. Gözlerini yeniden kartona göre ayarlamaya çalışıyordu.

“Bas geri! Daha, daha!.. Oku bakalım şimdi!”

Kalem Şakir, gözlerini kartona ayarlayarak güldür güldür okumaya başladı:

“Ey Türk gençliği! Birinci vazifen Türk istiklâlini, Türk hâkimiyetini ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir!..”

Susak Cafer kürsüyü yumrukluyordu:

“Suuuus! Sus diyorum sana?”

Kalem Şakir’in gözleri kartonda bu yaygaraya hiç aldırmıyor, borulu bir gramofon gibi gürül gürül okuyordu:

“Muhtaç olduğun kuvvet, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!”

“Sus diyorum!.. Lâftan anlamıyor musun sen! Hilekâr herif!”

Şakir Hitabe’yi bitirmiş saf saf bakıyordu Hoca’nın yüzüne:

“Anlayamadım efendim! Neden hilekâr oluyor muşum ben!”

“Yalnız sen değil, bütün sınıf hilekâr!.. Nedir bu rezalet… Çok sevdiğinizi, çok saydığınızı söylediğiniz Atatürk’ün sizlere yaptığını ileri sürdüğünüz hitabesini bile kartona yazıyor, kürsüye çakıyor, baka baka okuyorsunuz! Bu mu Atatürk sevgisi! Sahtekârlar!”

Birden fırladı oturduğu sandalyeden. Eğildi kürsünün sol yanma doğru… Tuttuğu gibi çekip kopardı kartonu. Başının üstüne doğru kaldırıp bağırdı avaz avaz:

“Bu rezalet neee? Bu kepazelik neee!”

“Bu mu Hocam?.. Bu…”

“Suuuus! Daha konuşuyor! Düzenbaz herif! İşte sahtekârlık belgeniz! Bir de yutturduğunuzu sanıyordunuz haaa!.. Disiplin kuruluna vereceğim topunuzu! Atatürk sevgisi bu mu? Atatürk böyle mi sevilir!”

Kartonu gözlerine getirip baktı, aradığını bulamamıştı. Öbür yüzünü çevirdi. Gördüğü sadece birkaç satır yazıydı… Şaşkınlıktan başladı yüksek sesle okumaya:

“Bravo Hocam, yakaladınız! Aşkolsun doğrusu! Tebrik ederiz açıkgözlülüğünüzü! Biz Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’ni, kartonsuz da okuruz, hem de tek yanlışsız! İmza: Hababam Sınıfı!”

ANADOLU’YA SÜRGÜN

Cumartesi akşamı Güdük Necmi’yle Hayta İsmail, okula pek tatsız döndüler. Güdük Necmi hemen mektuba başladı. Hayta İsmail de sınıfın en vurdum duymazı İnek Şaban’ın yanına oturdu. İnek, miyop gözleriyle onu mel mel süzdükten sonra, kuşkusunu belirtti:

“Hayta, sende bir şey var!”

“Ne gibi?”

İnek Şaban işi kökünden çözümlemek için can alacak soruyu dayadı gözüne:

“Nereye çıktın bugün?”

“Hiiç!.. Buralardaydım!”

“Buralardaydım” demek, okulun dolaylarındaki kahvelerde tavla oynadım, demekti.

“Ee, aldın mı, verdin mi?”

“Oyun yarıda kaldı.”

“Yalnız miydin?”

Yani “Hababam Sınıfı‘ndan kim vardı yanında?” demek istiyordu.

“Güdük Necmi vardı.”

“Söyle ne oldu?”

“Hayta’yla Fen Kolundaki Ayhan tavlaya oturdular. Hani sinemada bizden dayak yiyen o deri ceketli vardı ya, o geldi, yanımıza çöktü. Sarı bıyıklı arkadaşı da karşıdan bizi dikizliyordu.

Hayta oyuna daldırdığı için önce hiçbir şeyin farkında değildi. Deri ceketli, tavlaya karışmaya başlayınca çakozladı işi. Hayta düşeş attı mı hemen eğiliyor zarın üstüne, göz göre göre “Şeş beş!” diyordu.”

Tulum bir soruyla sözünü kesti:

“Kimin kahvesindeydiniz?”

“Çavuş‘un!”

“Tam yerine gitmişsiniz. Eee?”

“Sonra, sen bırak tavlayı diye ayağına bastım Hayta’nın. Bilirsin Hayta sayı verdi mi ölse bırakmaz. Elinde iki vurgunu vardı, bir dübeş atsa, hem iki vurgununu koyuyor, hem içerden vurup üstüne kapı yapıyordu. Hayta sallayıp sallayıp bir dübeş atmaz mı?”

“Eee?”

“Attı ama, kaç para eder, deri ceketli eğildi zarın üstüne:

“Beşdört!” dedi.

“Peki Ayhan ne dedi?”

“Ayhan işine geldiği için, hemen topladı zarları, evet, beşdört! diye doğruladı.”

“Vay hergele, vay! Onun da alacağı olsun! Eee sonra?”

“Artık oynanmazdı bu oyun. Hayta kalktı ayağa, ben çayların parasını vermek için garsonu ararken deri ceketli yapıştı Hayta’nın yakasına, oynayacaksın, diye diretti. Bereket Ayhan ağırdan aldı da kavga önlendi. Biz kapıdan çıkarken baktım Sarı bıyıklıyla Deri ceketli de geliyor peşimizden.”

Tulum:

“Anladım!” dedi, “Çarşıdan çıkınca yediniz marizi!”

Necmi susmuştu. Anlaşılıyordu gerisi artık.

“Demek böyle!” dedi Tulum, “Alacakları olsun!”

Pazar günleri kahvaltı geç verilirdi. Biz bugün tersine her zamanki kahvaltı zilinden de bir saat önce kalkmıştık. Tulum, belki de gözlerini yummamıştı. Kalktı, tıraş oldu. Yatakhane açılır açılmaz fırladı dışarı, arkasından da Çolak Hamdi… İkisi bir oldu mu bir orduya yeterdi. Çolak merdivenlerden inerken:

“Biz kahveye gidiyoruz. Bizi rahat bırakın!” dedi.

Ama biz:

“Birer ikişer damlayın kahveye!” anlamına aldık bu sözü.

Palamut Recep, Yıkılmaz Hadi’yi aldı yanına, yürüdü. Domdom’la Refüze de peşlerinden. Onların da arkasından Kalem Şakir’le Düdük İsmet… Geriden ikişer, üçer bütün sınıf.

İşi olanlar işini, randevusu olanlar da randevusunu bırakmıştı. İnek Şaban bile Hayta İsmail’e, gidelim, diye asılıyordu. Güdük Necmi:

“Ulan İnek!” dedi, “Dayak yiyecek hali mi kalmış Hayta’nın. Nereye götürüyorsun çocuğu?”

Öbür sınıflar da duymuştu dünkü kepazeliği.

“Bizim çocukları dövmüşler!” diye bir lâf ağızdan ağıza dolaşıyordu ama, kimin dövüldüğünü pek bilen yoktu. Çok geçmeden dayağı Hababam Sınıfı‘nın yediği anlaşıldı. Millet gülmekten kırılıyor, bilen bilmeyene anlatıyordu.

“Hababam Sınıfı dün dayak yemiş Çavuş‘un Kahvesinde!”

Peşinden bir soru:

“Bugün gene gitmişler, daha doymamışlar demek!”

“Dayak sırası Tulum Hayri’de bugün!”

“Seyir var, seyir!”

Bu, onlara göre seyrine doyum olmayacak bir eğlenceydi. Tuttular Hababam Sınıfı‘nın peşinden kahvenin yolunu.

Çok sürmeden konuşmanın anlamı değişiverdi:

“Çavuş‘un kahvesinde bizim lisenin kavgası var!”

iş, Tulum Hayri’nin kavgası olmaktan çıkmıştı. Yatılılar kahveyi sarıvermişlerdi. İş, örgütlenivermişti kendiliğinden. Polisin dikkatini dağıtmak için, posta posta mahalle aralarında dolaşılıyor, okul maçına gidilecekmiş gibi bir hava yaratılıyordu.

Öğleye doğru ileri hatlardan haberler gelmeye başladı: “Bıyıklı‘yla, Deri ceketli kahvedeymiş!”

“Tulum Hayri, Çolak Hamdi’yle numaradan tavlaya oturmuş, kavga neredeyse patlayacak!”

“Onlar da adamlarını toplamışlar!”

Ben Yamuk Osman’la boyacıların önünde dikilmiş pabuçlarımı boyatıyordum. Yanımızda Fen Kolu’ndan bir grup vardı. Tütüncünün camekânındaki gazeteleri gözden geçiriyorlardı. Bu sırada yanımızdaki boş sandığa bir kızın, kısa çoraplı ayağı uzandı.. Başlar tütüncünün camekânından kızın ayaklarına çevrildi. Çok düzgün bacakları vardı kızın. Fen kolundaki Enver dayanamadı:

“Aman da boyacı, boyacı!” diye bir lâf attı. Enver’in yanındaki de gerisini tamamladı:

“Fırçana vurulayım boyacı!”

Sonra hep birden gülüştüler. Kız bile güldü bu şakalaşmaya. Ama tütüncünün camekânı aralandı, bir baş uzandı dışarı. Gözlüklü, kaşları yukarı, yukarı, ukalâ bir baş:

“Çocuklar!” dedi, “Ayıp değil mi size, mektep talebesi olacaksınız!”

Enver:

“Ayıp neresinde bunun. Biz boyacıya lâf atıyoruz!”

“Siz külâhıma anlatın. Terbiyesizlik, sizin yaptığınız!”

“Sizinki ne?”

Yanındaki arkadaşı verdi cevabını:

“Ukalâlık!”

“Terbiyesizler!”

“Babalık ağzını topla!.. Alırız camını çerçeveni aşağı!”

“işte onu yapamazsınız. Kızlara lâf atmaya benzemez bu iş!”

“Sok kelleni içeri! Koparırım armut sapı gibi sonra!”

“Armut sapı gibi mi?.. Armut da sensin, sapı da!”

Enver adamakıllı kızmıştı. Bir küfür çıkardı, kısadan. Adam barakasından fırladı, Enver’in yürüdü üzerine. İlk tokadı kimin vurduğu belli olmadı. Ayırma için araya girenler de başladılar kavgaya. iş büyüdükçe büyüyordu. Bütün çarşıyı sarmıştı beş dakika içinde.

Kavgaya tutuşanlar Fen Kolu’ndandı, ama gene de Tulum Hayri’ye haber vermem gerekirdi. Ayakkabımın ikinci tekini boyatmadan fırladım. Koştum Çavuş‘un kahvesine. Tulum, kapının önüne çıkmıştı:

“Kim bu kavga edenler, bizden mi?” diye sordu.

“Bizden değil, Fen Kolu’ndan!”

“Yani bizden!”

“Ne duruyorsunuz, çocuklar!” diye bağırdı. Ama duran falan yoktu, tütüncünün ne camı kalmıştı, ne çerçevesi. Bu kadar çocuk nerden çıkmıştı böyle!

Tulum kavgaya girmiyor, kalabalığın içinden birini arıyordu. Bir ara Necmi'yi görünce yapıştı yakasına:

“Nerde o Sarıbıyıklı?” diye sordu.

“Yok… Kahvede değil miydi?”

“Ne kahvesi be. Nerde onda kahveye girecek yürek!”

“Biz kahvede sanıyorduk!”

Tütüncünün barakası darma duman olmuş; sigaralar dağılmış, şişeler kırılmış, pis pis rakı kokuyordu ortalık.

Kıpkırmızı bir polis arabası girdi çarşıya. Çolak Hamdi kalabalığa karışmış, bir şeyler öğrenmeye çalışıyordu. Az sonra döndü:

“Yirmi sekiz yaralı varmış!” dedi.

Tulum:

“O kadar yaralı, otobüs kazasında da olur!”

“Ama ikisi ağırmış!”

“Ölen yok ya, sen ona bak!”

İşin tadı kaçmıştı. Tulum:

“Yürüyün gidelim!” dedi, “Haydi çocuklar!”

Sallana sallana yürüdük okula. Bizi kapıda karşılayanlar, Hayri'ye:

“Seni tutuklamadılar mı?” diye sordular.

“Neden tutuklasınlar!”

Ama çok geçmeden okulun önünde iki polis arabası durdu. Müdür odası sorgu yargıçlığına dönmüştü. Milli Eğitim Müdürlüğü‘nden müfettişler de

gelmiş “idari tahkikat”da başlamıştı.

Bizi daha çok idarenin vereceği karar ilgilendiriyordu. Tulum Hayri’yle Çolak Hamdi elebaşı görülüyordu bu işte. Hababam Sınıfı toptan suçluydu.

Tam bir hafta sonra Ankara’dan bir emir geldi. Hababam Sınıfı önayak olduğu için, parasız yatılıların Anadolu liselerine, paralıların da (zaten on kişiyi geçmezdi) öbür şubelere dağıtılmasına karar verilmişti.

Bir sabah, Kel Mahmut, Tulum Hayri’yle Kalem Şakir’i aldı. Haydarpaşa İstasyonu’na kadar götürdü. Ertesi sabah Refüze’yle Güdük Necmi’yi yolcu etti. Her sabah böyle ikimizi, üçümüzü istasyona bırakıyor, ıslak gözlerle dönüyordu. Bu işin ona, çok ağır geldiği belliydi.

Hababam Sınıfı‘nın genel merkezi işte böylece kapatılmış oluyordu. Genel Merkez kapatılmıştı ama, Bütün Anadolu liselerinde teker teker Hababam Sınıfı‘nın şubeleri açılmıştı.

SON

RIFAT ILGAZIN YAPITLARI

ŞİİR
Yarenlik
Sınıf
Yaşadıkça
Devam
Üsküdar'da Sabah Oldu
Soluk Soluğa-Karakılçık-Uzak Değil
Güvercinim Uyur mu
Kulağımız Kirişte
Ocak Katırı Alagöz
Bütün Şiirleri (1927-1991)

ROMAN
Sarı Yazma
Karartma Geceleri
Karadeniz'in Kıyıcığında
Yıldız Karayel
Halime Kaptan
Hababam Sınıfı
Hababam Sınıfı icraatın içinde
Apartıman Çocukları
Pijamalılar (Bizim Koğuş)
Geçmişe Mazi
(Meşrutiyet Kıraathanesi)
Hoca Nasrettin ve Çömezleri

ANI
Yokuş- Yukarı
Kırk. Yıl Önce Kırk Yıl Sonra

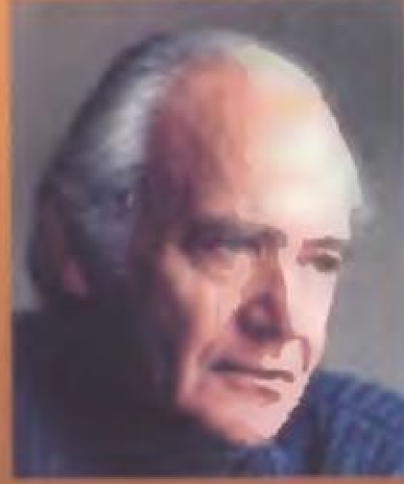
GÜNCEL
Nerde Kalmıştık

ÖYKÜ
Rüşvetin Alamancası
Nerde O Eski Usturalar
Çalış Osman Çiftlik Senin
Sosyal Kadınlar Partisi
Don Kişot İstanbul'da
Şeker Kutusu
Garibin Horozu
Radarın Anahtarı
Dördüncü Bölük

OYUN
Hababam Sınıfı Uyanıyor
Hababam Sınıfı Baskında
Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı

ÇOCUK
Öksüz Civciv
Küçükçekmece Okyanusu
Cankurtaran Yılmaz
Kumdan Betona
Çocuk Bahçesi
Bacaksız Kamyon Sürücüsü
Bacaksız Sigara Kaçakçısı
Bacaksız Paralı Atlet
Bacaksız Okulda
Bacaksız Tatil Köyünde

Cart Curt

"Hepimizin sınıfıdır o... Öğretmeniyle ve öğrencisiyle... Kara tahtası, tebeşir kokusu, haytaların gürültüsü, kağıt hışırtısı, sıra gıcırtısı, yazılısı sözlüsü, kopyası, karnesi, yoklaması ve bütünlemesiyle okul hayatının, acı ve tatlı anıları... Türkiye'nin gerçeği içinde orta eğitim hayatını mizah edebiyatında klasikleştiren bir eserdir Hababam Sınıfı. Köy gerçeği, şehir gerçeği, Anadolu gerçeği, İstanbul gerçeği diye yürüyen edebiyatımızda, görülüyor ki bir de "Hababam Sınıfı" gerçeği var ve Türk toplum hayatının çok önemli bir kesitidir o..."

İLHAN SELÇUK

www.cinaryayincilik.com.tr
www.hababamsinifi.org
cinar@cinaryayincilik.com.tr

Hababam Sınıfı öğretmen kadrosu: Solucan Nuri, Yavşak Şadi, Paşa Nuri, Sıfırcı Hamdi, Topuz Hoca, Piyale İhsan, Susak Cafer, Maraton Raşit, Müdür, Felsefeci Öküz Kont, Kel Mahmut, Vakvak Rıza.
Hababam Sınıfı öğrenci kadrosu: Dursun Sektirmez, Refuze Ekrem, Sidikli Turan, Güdük Necmi, Kalem Şakir, Tulum Hayri, İnek Şaban, Palamut Recep.

hababam sınıfı